

Dunaújváros Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Településfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata

Készült a
„KDOP-3.1.1/E-13 Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése”
című pályázati felhívásra benyújtott

„Dunaújváros Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált
Településfejlesztési Stratégiájának felülvizsgálata, átdolgozása”
című projekthez

Pályázati azonosító: KDOP-3.1.1/E-13-2013-0001

Készítette:
DV N Dunaújvárosi Városfejlesztési Nonprofit Zrt.

2013

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés	9
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	12
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	12
1.1.1 Történeti visszatekintés.....	12
1.1.2 A település földrajzi elhelyezkedése és közlekedési elérhetősége	13
1.1.3 Dunaújváros térségi szerepe: a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	15
A város funkciója és helyzete a régió megyei jogú városainak hierarchiában	15
A Dunaújvárosi kistérség	25
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	39
1.2.1 Dunaújváros MJV megjelenése az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban	39
1.2.2 Dunaújváros MJV előzetes fejlesztési irányainak megjelenése a Fejér Megyei Területfejlesztési Koncepcióban	41
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	43
1.3.1 Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) előírásaival való összefüggések vizsgálata	43
1.3.2 Fejér megyei Területrendezési tervvel való összefüggések vizsgálata	52
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	57
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	66
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai.....	66
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	69
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	69
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	70
1.7. A település társadalma	74
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	74

Kitekintés a megyei és országos demográfiai folyamatokra	74
Demográfia, népesség	75
Népmozgalom	78
Nemzetiségi összetétel	81
A lakosság képzettségi szintje	82
Foglalkoztatottsági helyzet	84
A városi lakosság jövedelmi viszonyai, életminőségét meghatározó tényezők.....	89
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	91
Szegregációs helyzet	91
Bűnmegelőzés	94
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők.....	95
Kultúra, helyi identitás.....	95
Civil szervezetek	96
Egyházak	98
Sportélet.....	98
1.8. A település humán infrastruktúrája.....	100
1.8.1. Humán közszolgáltatások	100
Oktatás	100
Egészségügy	105
Szociális ellátás	107
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	112
1.9. A település gazdasága	118
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	118
A regisztrált és működő vállalkozások.....	118
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	120
A vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági áganként.....	120
A város üzleti infrastruktúrája és ipara	122
Klaszterek.....	126
Kutatás-fejlesztés	126
Mezőgazdaság	127
Kereskedelem, szolgáltatások.....	128
Turisztika, idegenforgalom	128
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	134

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	135
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	136
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	138
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	138
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	141
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	146
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	148
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás	150
Szociális bérlakások	150
Egyéb bérbe adott ingatlanok	151
1.10.6. Intézményfenntartás	151
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások	153
DVG Dunaújvárosi Vagyonkezelő Zrt.	154
Helyi tömegközlekedés	154
Temető üzemeltetés	154
Szemétszállítás	154
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	155
1.12.1. Természeti adottságok	155
Klíma	155
Hidrológia	156
Geomorfológia	156
Geológia, hidrogeológia	156
Talajtan	157
Éghajlat	157
A város vízrajza	157
Geológiai és talajtani adottságok.....	158
Természetes növénytakaró.....	159
Jelenlegi növénytakaró	159
Állatvilág.....	159
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet	160
Táj-és településtörténet	160
A tájhasználat értékelése	164
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	165

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	165
Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	167
Helyi jelentőségű védett értékek	169
Dunaújváros Megyei Jogú Város természeti emlékei	170
Ökológiai hálózat	171
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	171
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	174
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei.....	176
Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek	176
Zöldfelületi ellátottság értékelése.....	178
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	194
A zöldfelületi rendszer általános problémái	194
A zöldfelületi rendszer egyedi problémái	194
1.14. Az épített környezet vizsgálata	195
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	195
A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján.....	195
Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok	197
Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek.....	198
Funkció vizsgálat	198
Alulhasznosított barnamezős területek.....	199
Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	200
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata.....	200
Telekmorfológia és telekméret vizsgálat.....	200
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter.....	202
1.14.5. Az építmények vizsgálata.....	203
Funkció, kapacitás.....	203
Beépítési jellemzők	210
Település karakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok.....	218
1.14.6. Az épített környezet értékei	223
A településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag.....	223

Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület.....	225
Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők, műemlékek.....	225
A helyi védelem alatt álló területek, épületek, épületegyüttesek, épületrészek, képzőművészeti alkotások, köztárgyak és ingatlanjaik	227
Világörökségi és világörökségi várományos terület	228
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	229
1.15. Közlekedés	231
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok	231
1.15.2. Közúti közlekedés	231
1.15.3. Közösségi közlekedés	233
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés.....	234
1.15.5. Parkolás	236
1.16. Közművesítés	237
1.16.1. Dunaújváros megyei jogú város közművesítésének fejlődése, helyzetelemzés a jelenlegi közműellátása és elektronikus hírközlése	237
1.16.2. Víziközművek	243
Vízgyűjtőgazdálkodás és vízellátás	243
Szennyvízelvezetés	245
Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	249
1.16.3. Energiaközművek helyzetfeltárása	252
Energiagyűjtőgazdálkodás és energiaellátás	252
Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagyűjtőgazdálkodás lehetőségei	260
Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	268
1.16.3. Elektronikus hírközlés.....	269
Vezetékes hírközlési létesítmények.....	269
Vezeték nélküli hírközlési létesítmények.....	271
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	271
1.17.1. Termőföld, talaj állapota, védelme	271
Deflációval veszélyeztetett területek.....	272
Erózióval veszélyeztetett területek	272
Csúszásveszélyes területek	273
Beépítés veszélye.....	275
Talajszennyezés.....	276

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek	278
Felszíni vizek	278
Felszín alatti vizek.....	283
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme	285
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés.....	289
1.17.5 Sugárzás elleni védelem	293
1.17.6. Hulladékkezelés.....	293
1.17.7 Vizuális környezetterhelés.....	298
1.17.8. Árvízvédelem	299
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	300
A levegőminőség kérdése.....	301
Zaj- és rezgésártalom.....	301
Hulladékkezelés	302
Felszíni, felszín alatti vizek, ivóvízellátás, szennyvízkezelés	302
Vízvezetés	302
Területfelhasználás, föld- és talajvédelem	302
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó ténye	303
1.18.1. Építésföldtani korlátok.....	303
Alábányászott területek, barlangok és pincék területei.....	303
Csúszás-, süllyedésveszélyes területek	303
Földrengés veszélyeztetett területei	305
1.18.2 Vízzrajzi veszélyeztetettség	305
Árvízveszélyes területek	305
Belvízveszélyes területek	306
Mély fekvésű területek.....	306
Árvíz és belvízvédelem	306
1.18.3. Építkezési módból adódó veszélyeztetettség	306
1.18.4. Területhasználatból adódó veszélyeztetettség	306
Kedvezőtlen morfológiai adottságok	309
Mélyégi, szélességi, magassági korlátozások	309
1.18.5 Tevékenységből adódó korlátozások.....	310
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely	310
1.20. Városi klíma	310

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	315
2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	315
3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	324
3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	324
3.1.1. Dunaújváros és környezetének fejlesztését befolyásoló folyamatok, valamint külső és belső tényezők összefoglaló értékelése.....	324
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata.....	328
3.2. Problématérkép/értéktérkép.....	329
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	331
3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	331
3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	337
3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	337
Mellékletek jegyzéke.....	338
Felhasznált irodalom.....	339

Bevezetés

2013 őszén Magyarországon a fejlesztéspolitika szereplői jelentős energiát fordítanak a 2014-2020-as Európai Unió programozási időszak stratégiai előkészítésére. Az elmúlt évek tapasztalatai – már a második EU-s tervezési periódus sikeres lebonyolításának végéhez közeledünk – megmutatták a tudatos tervezés és előkészítés előnyeit.

A városok, ahogyan 2007 és 2013 között, 2014-től is a területi fejlesztés fókuszában állhatnak. Különösen igaz ez a megyei jogú városokra, melyek gazdasági, társadalmi és funkcionális erejükénél és súlyuknál fogva kiemelkednek egy-egy nagyobb térség települései közül.

A városok jelentőségét az Európai Unió döntéshozói és fejlesztéspolitikai szakemberei is kiemelkedőnek tartják. Ezt tükrözi az Európa 2020 stratégia is – a 2014-2020-as programozási időszak stratégiai alapidokumentuma – mely célul tűzte ki az intelligens, fenntartható és befogadó Európa megvalósítását. Az előzetesen megjelent tájékoztató dokumentumok alapján kijelenthető, hogy az EU 2020 stratégia sikeres megvalósításában a városoknak ismét kiemelkedő szerep jut. A városok jelentősége mind európai, mind hazai viszonylatban kiemelkedő. Ahogyan az Európai Bizottság kiadványa kiemeli: „(...) az EU népességének mintegy 68%-a él nagyvárosi régióban, és ezek a régiók állítják elő az EU GDP-jének 67%-át. Többek között ezért is a városokat tekintjük az európai gazdaság motorjainak, így a kreativitás és az innováció katalizátorának szerepét tölthetik be az EU-ban. A városokra azonban az is jellemző, hogy itt jelentkeznek legerősebben a tartós problémák, például a munkanélküliség, a szegregáció és a szegénység. A várostérségekre vonatkozó politikai döntések ezért az EU egészére nézve széles jelentőséggel bírnak. A városi élet különböző – környezeti, gazdasági, társadalmi és kulturális – dimenziói szorosan összefonódnak, ezért a városfejlesztés terén elsősorban integrált megközelítéssel lehet elérni számottevő sikereket¹.”

2007-2013 között Magyarországon is tanúi lehettünk – különösen a megyei jogú városok esetében – komplex, integrált városfejlesztési programok tervezésének és megvalósításának. Ezek a programok számos esetben integrálni tudták egy-egy városi terület gazdasági és társadalmi problémáira adott válaszokat, számos esetben jelentős fejlesztést hajtva végre az adott városrészben.

Ezek a fejlesztések már a Magyarországon 2007-től bevezetett integrált városfejlesztési stratégia elve mentén kerültek megfogalmazásra és megvalósításra. A stratégiai szemlélet elengedhetetlen a fenntartható városfejlődés érdekében: olyan integrált stratégiákra van szükség, melyek

¹ INTEGRÁLT FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_hu.pdf

alkalmasak a városok és térségeik környezeti, gazdasági, és társadalmi problémáinak együttes kezelésére.

A 2013 elején megjelent „Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése” című pályázati felhívás az új jogszabályi környezetben értelmezendő integrált településfejlesztési stratégiák (ITS) létrehozásához nyújt támogatást. Az ITS-ek középtávú stratégiai dokumentumok, melyek előzményei a néhány évvel korábban megalkotott integrált városfejlesztési stratégiák, melyek teljes körű felülvizsgálata a soron következő programozási időszak kezdetén mindenképpen időszerűnek tekinthető. Ennek megfelelően az említett pályázati felhívás célja, hogy „a városok a már elkészült Integrált Településfejlesztési Stratégiájukat (ITS) figyelembe véve a kohéziós politika beavatkozási logikájának tematikus célkitűzései és beruházási prioritásai mentén fogalmazzák meg a településük, ill. annak funkcionális térségét érintő fejlesztési elképzeléseiket a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan.”²

A felülvizsgálati folyamatot több szakmai háttérdokumentum is támogatja, illetve szabályozza. Alapvető módszertani útmutatóként szolgálnak „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI.8.). Kormányrendelet szabályai, melyek jelen megalapozó vizsgálat számára is kijelölték a legfontosabb szerkezeti és tartalmi kereteket.

Elemző dokumentumunk Dunaújváros Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciójának és Integrált Településfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálatául szolgál.

A szakmai anyag három fejezeti egységet foglal magába: a helyzetfeltáró, a helyzetelemző és a helyzetértékelő szakaszokat. Míg a helyzetfeltáró rész széles körben elemzi a város adottságait, figyelembe véve földrajzi, környezeti, társadalmi és gazdasági helyzetét, a helyzetelemző rész alapvetően azok egymásra gyakorolt hatását vizsgálja. Az analízis főként folyamatok elemzésére törekszik: a rendelkezésre álló adatok függvényében az elmúlt 10-20 év változásait világítja meg, természetesen korban távolabbra is kitekintve, amennyiben ezt szükségesnek ítélik meg a tervezésben résztvevő szakemberek. Végül a dokumentum utolsó, helyzetértékelési munkarésze összegzi, kiemeli és területileg differenciáltan súlyozza a város esetében definiálható problémákat és értékeket, megfelelő inputot szolgáltatva a koncepcionális és stratégiai tervezés kereteinek megteremtéséhez.

A megalapozó vizsgálat elkészítése során a várost szélesebb területi kontextusban elhelyezve szemléljük. A változások feltérképezése során

² „Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése” című pályázati felhívás, 4. oldal

figyelembe vesszük a település közvetlen térségét, valamint az ország egészét érintő változások komplex egészét is, ebben helyezve el Dunaújváros Megyei Jogú Város specifikus helyzetét az elemzés időszakában.

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Jelen fejezeten belül rövid áttekintést adunk a település történetéről, a város elhelyezkedéséről és elérhetőségéről. Ezt követően részletekbe menően bemutatjuk Dunaújváros településhálózatán belül elfoglalt helyét és kitérünk térségi-funkcionális kapcsolatrendszerének elemzésére is.

1.1.1 Történeti visszatekintés

A régészeti leletek arról árulkodnak, hogy Dunaújváros térsége már az őskorban is lakott terület volt. A bronzkorból, illetve a római korból is számos tárgyi emlék bizonyítja a település területének jelentőségét, mely alkalmassá teszi nagyobb közösségek letelepedésére. A dunaújvárosi Intercisa Múzeum jelentős kiállítási anyaggal rendelkezik mind az őskor, mind a római kor vonatkozásában.

A X. században kezdődött meg a honfoglaló magyarok megtelepedése a térségben. A már az Árpád-korban is létező, máig fennálló Pentele egy középkori görög szentről, Szt. Pantaleonról kapta a nevét. A Duna egyik szigetén állt a Szent Pantaleonról elnevezett monostor, melyet 1238-ban említi először oklevél egy peres ügy kapcsán. A görög rítusú szerzetesek lakta monostor építetője és építési ideje ismeretlen. A sziget maradványai eltűntek a folyamszabályozások során, így a monostor egykori szerkezetére vonatkozó egyetlen forrásunk Lázár deák 1528-ban kiadott térképe.

A török idők során a falu – sok más településhez hasonlóan – a kettős adózás terhe alatt állt: a források szerint a Paksy család és a török hódítók részére is adózó falu azonban továbbra is fennmaradt, egészen a 15 éves háborúig, amikor a lakosság teljesen kipusztult. A háborút követő betelepítések során – több Duna menti településhez hasonlóan – a magyar lakosságot rácok váltották fel, mely a törökök kiűzését követően is a település etnikai magját alkotta. Az elkövetkező időszakban a magyar lakosság csak lassan települt be a falu területére.

A település – mely 1767-ben kapta hivatalosan a Duna-Pentele nevet – jogállása az évek során többször változott. Bár többször rendelkezett mezővárosi ranggal, 1872 és 1950 között végig nagyközségi státussal bírt.

Dunapentele lakóinak száma a polgári korszak során kezdett el jelentősebben megnövekedni: 1850-ben 2.678, 1941-ben 3.981 lakost írtak össze.

A második világháború megtörte a település fejlődését: mind az emberi, mind az anyagi károk jelentősek voltak.

Dunapentele történetében a legnagyobb fordulatot az újjáépítés és szocialista országépítés hozta: 1949 végén döntött el, hogy az eredetileg Mohácsra tervezett új

vaskohászati kombinát a kistelepülés területén kerül megépítésre. Az első öt éves terv legjelentősebb beruházásaként kezdődött meg az új város - akkori nevén Sztálinváros - építése, mely az ötvenes évek iparosításának, szocreál építészetének, valamint az akkori politikai rendszernek is jelképe lett.

A város neve az 1956-os forradalom utáni "konszolidációs" időszakban, 1961-től lett Dunaújváros.

1.1.2 A település földrajzi elhelyezkedése és közlekedési elérhetősége

A város a Mezőföld délkeleti szélén, a Duna jobb oldalán, a Pentelei-löszparton terül el, Budapestről 67 km-re. A főváros felől az M6-os autópályán és a 6-os főközlekedési úton, valamint vasúton, Székesfehérvár felől a 62-es autóúton közelíthető meg. A 150 m tengerszint feletti magasságban települt várost keleten a Duna mintegy 10 km-es szakaszon határolja, nyugatról pedig dombvidék övezi. 2007 nyarán avatták fel a Pentele hidat, amely az M8 autópálya első, legfontosabb elemeként épült fel, Dunaújvárostól délre. A műtárgy az M6 autópályától az 51-es útig terjedő mintegy 5,2 km hosszúságú autópálya szakaszt, közel 50 m-es szintkülönbséget hidal át, miközben a Dunát és annak széles árterét keresztezi.

Közúti elérhetőség

A település országon, régió és megyén belüli elhelyezkedését jól szemléltetik az alábbi közúti távolság adatok:

Távolság és elérési idő Dunaújváros vonatkozásában

Viszonylat megnevezése	Távolság (km)	Becsült elérési idő (perc)
Dunaújváros-Budapest	82,9	60
Dunaújváros-Székesfehérvár	50,5	50
Dunaújváros-Veszprém	108	90
Dunaújváros-Tatabánya	114	75
Dunaújváros-Kecskemét	78,7	70
Dunaújváros-Győr	176	105

Forrás: a Google adatbázisa és útvonaltervezője alapján kalkulált távolságok és elérési idők

<https://maps.google.hu/maps>

Vasúti elérhetőség

Dunaújváros vasúton a 42-43 számú vasútvonalon keresztül közelíthető meg. A vonal északi irányban Pusztaszabolcs városig halad, itt becsatlakozva a 40-es számú vonalba, mely északi irányban Budapest felé teremt vasúti kapcsolatot. Dunaújvárostól délre a 42-es és 43-as vonal elválik egymástól: előbbi Előszállás, Dunaföldvár irányába halad tovább és Paks városánál ér véget. Utóbbi Mezőfalvát követően nyugat felé kanyarodik és Nagykarácsonyt követően Rétszilasnál visszacsatlakozik a 40-es számú vonalba.

A MÁV személyszállítási szolgáltatása jelenleg 1-2 óránként biztosít Budapest irányából járatokat Dunaújvárosba, személyvonatok segítségével. A járatok a nap jelentős részében – a forgalmasabb időszakokban – óránként követik egymást, a menetidő azonban jelentősnek mondható: A Budapest Déli Pályaudvar és Dunaújváros közötti 80 km-es távolságot a személyvonatok a menetrend szerint mintegy 1,5 óra alatt teszik meg, azaz a menetidő 30 perccel hosszabb, mint közúton. Emellett azonban – többnyire – késéssel is kalkulálniuk kell az utasoknak. A Dunaújváros – Budapest viszonylatban némileg hosszabb a menetidő, a járatsűrűség hasonló.

Vízi elérhetőség

Dunaújváros a közúti és vasúti kapcsolatokon túl folyami kikötővel is rendelkezik. A dunaújvárosi kikötőt a DUNAFERR Kikötő Kft. üzemelteti. A kikötőben 563,1 m hosszan kiépített partfalon 6 uszályállás van kialakítva. Az uszályállások egyenként mintegy 95 m hosszúak. Az uszályállásokon fogadható önjáró hajók/bárkák maximális hossza - ha valamennyi uszályállás egyidejűleg van használva - 75 m. A kikötői medence üzemi vízmélysége 2,5 m, szélessége 150 m, hosszúsága 1600 m, a bejárati csatorna szélessége 25 m, a vízmérce "0" pont magassága 90,28 mBf.

A kikötőben az áruk tárolására rendelkezésre áll egy 1.200 m² alapterületű könnyű acélszerkezetű, trapézlemez burkolatú, hideg fedett raktár, melyet a DUNAFERR Lemezalakító Kft. folyamatosan bérbe vesz. Emellett egy nyitott raktárrész is a szállítók rendelkezésére bocsátható. Szabad területen (szilárd térburkolaton) 11.200 m²-en ömlesztett áru (érc, szén, koksztb.) és darabáru tárolható. A kikötő a tárolt áru ideiglenes védelmére acélváz sátor építését is vállalja.

A kikötő megfelelő közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik. 2 vasúti sínpárral rendelkező iparvágánya révén a MÁV Részvénytársaság dunaújvárosi állomásán keresztül kapcsolatban van az országos/nemzetközi hálózattal, illetve a DUNAFERR Részvénytársasággal (a kikötő vasúton 13 km távolságra van a DUNAFERR Részvénytársaság 720 sz. rendező pályaudvarától).

A dunaújvárosi kikötő

Forrás: <http://dunaferrkikoto.freeblog.hu/>

Emellett a kikötő a dunaújvárosi Önkormányzat tulajdonában lévő közforgalmú úton keresztül van kapcsolatban 6-os számú főközlekedési úttal, illetve az M6-os autópályával, ezzel rákapcsolódva az országos gyorsforgalmi úthálózatra is. A kikötőt a 6-os számú főközlekedési út 67. km-nél lévő városi északi bejárótól lehet megközelíteni. A főút és a kikötő távolsága 1,5 km.³

1.1.3 Dunaújváros térségi szerepe: a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

A város funkciója és helyzete a régió megyei jogú városainak hierarchiában

Jelen alfejezetben belül Dunaújváros térségi szerepét kívánjuk bemutatni, alapvetően a Közép-Dunántúlon található négy megyei jogú város adottságaival (népesség, társadalom, infrastruktúra, intézményi ellátottság, gazdaság) történő összehasonlítás révén.

A Közép-Dunántúlon 4 megyei jogú város található: Dunaújváros, Székesfehérvár, Tatabánya és Veszprém. Székesfehérvár és Veszprém történelmi városok, Fejér és Veszprém megye központjai. Tatabánya 1947 óta város, 1950-ben vette át Esztergomtól a komáromi megyeszékhely funkciót. Dunaújváros szocialista iparvárosként vált ismertté, 1951-ig Dunapentele volt, és csak 1961-től szerepel mai nevén a térképeken.

2011 év végén a régió **népességének** egynegyedét meghaladó lakos (275.108 fő, 25,48%) élt a Közép-Dunántúl négy megyei jogú városában, Székesfehérváron, Tatabányán, Veszprémben, valamint Dunaújvárosban. A Fejér megyei megyeszékhely lakosainak száma a legmagasabb (99,6 ezer fő), Komárom-Esztergom megye központjában 67,5 ezren, Veszprémben 60,8 ezren, Dunaújvárosban pedig hozzávetőlegesen 48,2 ezren éltek.

A korosztályok népességen belüli aránya a Közép-Dunántúl négy megyei jogú városában (2011)

2011. év	Állandó népességből a 0-14 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 15-59 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 60-x évesek száma (fő)	Összesen
Dunaújváros	11,90%	63,67%	24,43%	100,00%
Székesfehérvár	13,27%	63,14%	23,59%	100,00%
Tatabánya	14,02%	64,07%	21,91%	100,00%
Veszprém	13,37%	64,01%	22,62%	100,00%

Forrás: KSH T-STAR

³ A <http://dunaferrkikoto.freeblog.hu/files/kozlekedes.htm> alapján

A népesség **korösszetételét** vizsgálva a régió megyei jogú városai közül a legfiatalosabb korösszetételt mutató település Tatabánya, ahol a 14 év alatti korcsoportban itt a legmagasabb a népesség aránya.

A 0-14 éves gyermekek aránya Dunaújváros esetében mindössze 11,9%, ami a legkedvezőtlenebb érték a négy város vonatkozásában. A későbbi, városi szintű elemzések során bemutatjuk azt a folyamatot is, hogyan csökkent a fiatalok aránya az elmúlt évek során.

A foglalkoztatási szempontból legaktívabb 15-59 éves korosztály is Tatabánya városában vannak a legnagyobb arányban a 4 város közül. Dunaújváros ebből a szempontból sincs kedvező helyzetben: Székesfehérvár után itt a legkisebb e korcsoport aránya a népességen belül, igaz, itt a különbségek kisebbek az egyes települések között.

Dunaújvárosban a népesség közel negyede (24,4%) tartozik a 60 évnél idősebbek kategóriájába. A többi város esetében az arány alacsonyabb: a 60 év feletti korosztályba a legkevesebben Tatabányán tartoznak (21,9%).

Dunaújváros esetében elmondható, hogy a város népessége az elmúlt évtizedekben folyamatos csökkenést mutatott, a népszámlálások tanúsága szerint a város 1990 és 2011 között elveszítette népessége közel 18%-át. A kedvezőtlen folyamatok következtében az 1990-ben regisztrált 59.028 főhöz képest a lakosság száma 2011-re (októberi állapot) 50.000 fő alá csökkent (48.484 fő), amely az év végéig tovább csökkent. A népességcsökkenés hátterében a legfőbb okok között a természetes fogyás ugyanúgy szerepet játszott, mint az elvándorlás, mely nagyobb részt nem lépte át a kistérség, illetve a régió határát.

A későbbi fejezetek során (demográfia, népmozgalom) részletesen bemutatjuk azokat a folyamatokat, amelyek a közelmúltban a város népességének jelentős csökkenéséhez vezettek. Jelen fejezetben is szükséges azonban hangsúlyoznunk, hogy a lakosságszám csökkenésében meglévő kettős ok időben elválni tűnik: míg 2008-ig igen jelentős volt a település **vándorlásból adódó vesztesége**, 2009 és 2011 között ez jelentősen csökkent, sőt 2010-ben pozitív előjelű volt. Ezzel párhuzamosan a természetes népmozgalom mutatói 2006-ot követően jelentősen romlottak, jelentősen visszaesett a gyermekszületések száma. Ezt a folyamatot tükrözi jól a **vitalitási index** romlása, amely a 0-14 éves népesség 60 évnél idősebbek számához viszonyított arányát mutatja: a 200-es 0,83-as érték 2011-re 0,49-re esett vissza.

Dunaújváros jelentősége **foglalkoztatási** szempontból messze túlmutat saját közigazgatási határán. Elemzéseink során bemutatjuk a helyi **vállalkozások gazdasági ágazonkénti megoszlását**, és azt tapasztaltuk, hogy Dunaújvárosban a legmagasabb számban a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működnek vállalkozások, számuk 2008-ban 542 darab volt, míg 2010-re ez az érték 510 darabra csökkent (5,9%-os visszaesés). 2008-

ban jelentős számú, 565 darab vállalkozás működött a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban is, itt 2010-ben 518 darab céget lehetett rögzíteni (8,3%-os csökkenés).

Igen jelentős visszaesést mutat a cégek száma a vizsgált időszakban az építőipar nemzetgazdasági ágban, hiszen míg 2008-ban itt 366 darab vállalkozás működött, addig számuk 2010-re 313 darabra esett vissza (a csökkenés 14,48%). Dunaújvárosban jelentősen csökkent (278 darabról 239 darabra) a feldolgozóipari cégek száma is.

Jelentősebb bővülés az oktatási tevékenységet végző cégek (201 darabról 2011 darabra nőtt a számuk), valamint az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban működő vállalkozások esetében érhető tetten (111 darabról 129 darabra nőtt a számuk).

Dunaújvárosban kiugróan alacsony a mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások (2010-ben 19 darab), míg 100-150 közé tehető az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban, a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban valamint a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban működő cégek száma. A bányászat, kőfejtés továbbá a közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágakban 2010-ben csupán 1-1 darab működő vállalkozást tartottak nyilván.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma – összehasonlítva a többi közép-dunántúli megyei jogú várossal – nem magas Dunaújvárosban (45 darab, míg Székesfehérváron 183, Veszprémben 97), azonban az egy vállalkozásra jutó saját tőke összege itt a legmagasabb (2.381 millió forint).

Az 1000 lakosra jutó vállalkozások száma is Dunaújvárosban a legalacsonyabb (123 darab) a négy régiós nagyváros közül, és országos viszonylatban is ez a második legalacsonyabb érték, csak Salgótarjánban jut kevesebb vállalkozás 1000 főre (118 darab).

Ha a városi gazdaság szerkezetét vizsgáljuk megállapítható, hogy Dunaújváros mind a régióban, mind pedig általában a megyei jogú városokhoz képest kevésbé diverzifikált gazdasági szerkezettel rendelkezik, amely jól nyomon követhető a **teljes munkaidőben alkalmazásban állók** ágazati megoszlásából.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók száma Dunaújvárosban, 2011, fő

	Dunaújváros	Székesfehérvár	Tatabánya	Veszprém
Mezőgazdaság	0	239	0	736
Bányászat	0	0	0	0
Feldolgozóipar	8.234	17.997	7.717	4.453
Energiaipar	740	425	385	199
Víz- és	206	579	536	474

hulladékgazdálkodás				
Építőipar	423	732	321	651
Kereskedelem	656	2.578	1.719	1.844
Szállítás és raktározás	707	2.818	991	1.097
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	219	444	169	243
Információ és kommunikáció	79	335	419	256
Pénzügyi szolgáltatás	164	560	234	480
Ingatlanügyletek	103	684	39	119
Tudományos és műszaki tevékenység	12	224	12	244
Adminisztratív szolgáltatás	675	3.877	352	1.705
Közigazgatás	796	4.412	2.643	2.785
Oktatás	1.366	3.030	1.522	2.646
Egészségügyi szolgáltatás	1.227	3.118	1.506	2.277
Művészet és szabadidő	72	446	194	317
Egyéb szolgáltatás	0	160	83	0
Egyéb tevékenység	0	0	0	0
Összesen	15.679	42.658	18.842	20.526

Forrás: KSH

A fenti táblázat a teljes munkaidőben foglalkoztatottak gazdasági ágankénti megoszlását mutatja. Egyértelmű az ipar és azon belül is a feldolgozóipar (51,52%) súlya, melyeket az oktatás (8,71%), az egészségügyi szolgáltatások (7,83%), majd a közigazgatás (5,08%) követ. A foglalkoztatási szerkezetből is látható, hogy az ipar fontos szerepet tölt be Dunaújváros gazdasági életében, ezen belül is az energiaigényes nehéziparnak meghatározó súlya van a városban. Amennyire fontos a városnak a Duna-ferr jelenléte, ugyanolyan gazdasági kockázatokat is rejt, ami a vállalat profiljából és méretéből adódik.

A feldolgozóipar aránya magas Székesfehérvár és Tatabánya esetében is (40%-t meghaladó), azonban szerényebb Veszprémben (21,69%), ahol a szektorok közötti megoszlás némileg egyenletesebb. Így a kereskedelem Veszprémben közel 9%-át alkalmazza a foglalkoztatottaknak, Tatabányán szintén, azonban Székesfehérváron csak 6 és Dunaújvárosban mindössze 4,18%-át.

Jelentősen alacsonyabb a másik három városhoz képest Dunaújvárosban a közigazgatásban dolgozók aránya (5,08%), amely Székesfehérváron 10,32%, Tatabányán 14,03%, Veszprémben pedig 13,57%.

A 2011-es népszámlálás során felmérésre került a lakosság **gazdasági aktivitása** is.

Székesfehérvár és Dunaújváros lakosságának gazdasági aktivitása (2011)

A népesség gazdasági aktivitás szerint, 2011					
	foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott	összesen
Székesfehérvár	45 242	4 727	27 344	23 257	100 570
	Arányuk a népességhez viszonyítva				
	44,99%	4,70%	27,19%	23,13%	
	Összesen				
Dunaújváros	20 507	2 493	14 216	11 268	48 484
	Arányuk a népességhez viszonyítva				
	42,30%	5,14%	29,32%	23,24%	

Forrás: KSH T-STAR

Az adatok alapján azt láthatjuk, hogy a foglalkoztatottak aránya Dunaújvárosban 2,7%-kal alacsonyabb, mint a megyeszékhelyen. Némileg magasabb a munkanélküliek aránya (0,44%) és az inaktív keresőké (2,13%), míg az eltartottak aránya közel azonos.

A foglalkoztatási helyzetet elemző fejezetünkben részletesen kitérünk az álláskeresők számának elemzésére a lakosságon belül. Az adatok megerősítik, hogy a 2008-ban elkezdődött gazdasági válság igen kedvezőtlen hatással volt a munkanélküliek (nyilvántartott álláskeresők) számának alakulására, ebből a szempontból a 2009-es év volt a legkritikusabb, ugyanakkor 2010-ben és 2011-ben a statisztika a foglalkoztatási helyzet javulását jelzi.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat legfrissebb adatai azonban **az elmúlt 2 év vonatkozásában** nem mutatnak kedvező változásokat: a 2012-es év végi adatok 2.507 fő regisztráltat jeleznek, míg a 2013. szeptemberi érték 2.449 fő. A 2010-2011 évi pozitív tendencia tehát nem folytatódott az elmúlt 2 év során.

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya a munkavállalási korú népesség %-ában, Dunaújvárosban

	Álláskeresők száma az év végén, fő	Munkavállalási korú népesség, fő	Relatív mutató - nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában
2006	1 718	34 723	4,95
2007	1 654	35 015	4,72
2008	1 844	34 566	5,33
2009	2 717	34 374	7,90
2010	2 612	33 875	7,71
2011	2 293	33 341	6,88

2012	2 507	32 968	7,60
2013. szeptember	2 449	32 628	7,51

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A változásokat megfelelően tükrözi a „Relatív mutató”, mely a nyilvántartott álláskeresők arányát jeleníti meg a munkavállalási korú népességen belül %-os értékben. A mutató 2009-ben állt a legkedvezőtlenebbül, de a 2012-es és 2013-as értékek sajnos megközelítik szintjét.

A lakosság életminősége számos tényezőtől függ egy településen. Ezek egyike a lakásállomány minősége, melyet – többnyire – nagymértékben meghatároz annak kora.

A lakások és lakott üdülők építési év szerinti megoszlása 2011-ben, db

A lakások és lakott üdülők építési év szerint	Dunaújváros		Székesfehérvár		Tatabánya		Veszprém	
	db	%	db	%	db	%	db	%
1946 előtt	235	1,02%	3 332	7,44%	1 925	6,29%	1 621	6,13%
1946–1960	6 450	28,04%	3 552	7,93%	4 830	15,79%	1 835	6,94%
1961–1970	5 202	22,62%	8 017	17,91%	7 905	25,84%	4 169	15,77%
1971–1980	7 382	32,09%	15 175	33,89%	9 667	31,59%	8 833	33,42%
1981–1990	2 659	11,56%	8 194	18,30%	4 189	13,69%	5 294	20,03%
1991–2000	462	2,01%	2 404	5,37%	484	1,58%	1 406	5,32%
2001–2005	366	1,59%	2 716	6,07%	795	2,60%	2 000	7,57%
2006–2011	246	1,07%	1 384	3,09%	802	2,62%	1 270	4,81%
Összes lakott lakás	23 002		44 774		30 597		26 428	

Forrás: KSH

Ami Dunaújváros esetében azonnal szembetűnik a másik három régiós településsel összevetve, hogy 1946 előtt épült **lakásállomány** – a település történetéből adódóan érthető módon – nagyon alacsony. Ezzel szemben a második világháborút követően, de még inkább az ötvenes évek során a lakótelepek építésének kezdetével a város benépesült, ebben az időszakban rengeteg lakás épült: 1946 és 1970 között a jelenleg állomány több, mint fele (50,66%). Ezek a lakások ma régi lakásnak minősülnek, különösen, ha figyelembe vesszük építési technológiájukat.

Míg Dunaújváros esetében az 1970-ig épült lakások aránya 51,68%, ugyanez Székesfehérvár esetében csak 33,28%, Veszprémben pedig 28,85%. A másik

iparosított technológiával fejlesztett modern város, Tatabánya lakásainak nagy része szintén 1970-ig épült meg (47,91%).

Az 1971-1980 közötti időszak mind a 4 város esetében hasonlóan aktív időszak volt a lakásépítések tekintetében: ekkor épült meg a ma nyilvántartott lakások 31-34%-a. A legjelentősebb különbség a négy település között az 1991-t követő időszak vonatkozásában látszik. Dunaújvárosban ebben az időszakban – azaz a rendszerváltozást követően – nagyon kevés új lakás épült, 2011-ig összesen a teljes városi állomány 4,67%-a, míg Székesfehérvár esetében ugyanez a szám 14,53%, Veszprémben pedig 17,69%.

A lakásállomány mellett érdemes megvizsgálni és összehasonlítani a **nettó átlagkeresetek** alakulását is. Ebben a tekintetben Dunaújváros az élen jár valamennyi megyei jogú város között, nem csak saját régiójában: mindössze Győrben magasabb az alkalmazottak átlagkeresete.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, Ft

	Dunaújváros	Székesfehérvár	Tatabánya	Veszprém	Győr	Sopron	Pécs	Szeged
	159 653	148 272	141 956	135 361	164 647	134 520	140 660	134 335

Forrás: KSH

A fenti kiemelkedő eredmény alapvetően az ipari, azon belül is a feldolgozóipari szektornak tudható be (korábban láttuk, hogy itt a legmagasabb a foglalkoztatottak száma a városon belül). A feldolgozóipari alkalmazottak nettó átlagbére 192.919.- forint, amelyenél csak a győri munkások bére magasabb (207.011.- forint) a megyei jogú városok között. Emellett azonban a többi gazdasági szektor területén vagy átlagos, vagy az alatti a dunaújvárosi dolgozók bérezése.

Az egészségügyi szolgáltatások terén elmondható, hogy a Közép-Dunántúli régió megyei jogú városaiban összesen 131 házi orvos, 57 házi gyermekorvos, 3.938 darab kórházi ágy és 84 gyógyszertár működött 2011-ben.

A Közép-Dunántúlon megyei jogú városaiban működő egészségügyi szolgáltatások, 2011

	Házi orvos	Házi gyermekorvos	Kórházi ágy	Gyógyszertár
Dunaújváros	24	10	626	12
Székesfehérvár	43	20	1326	30
Tatabánya	34	13	843	20
Veszprém	30	14	1143	22

Forrás: KSH

A táblázat adataiból láthatjuk, hogy az ellátás és a szolgáltatások legnagyobb része Székesfehérváron, legkisebb része pedig Dunaújvárosban működik.

A Közép-Dunántúlon működő **szociális intézmények** esetében Dunaújvárosban 2011-ben a szociális intézmények egyes típusait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy azok szinte minden esetben Dunaújvárosban találhatóak meg a legkisebb arányban, ami magyarázható a település méretével és a többi vizsgált városhoz képest szűkebb ellátotti körrel. Kivételt képeznek a hajléktalanok nappali ellátását szolgáló két egység, ahol a 130 fős befogadóképesség áll rendelkezésre. A hajléktalanok nappali intézményeinek napi átlagos forgalma 2011-ben 147 fő volt, ami jelentősen meghaladja a székesfehérvári, vagy veszprémi forgalmat. A dunaújvárosi szociális ellátórendszer kiterjedt és fejlett, amely a helyi lakosok számára a szociális szolgáltatások széles skáláját tudja biztosítani, mint például a bölcsődei ellátás, a családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása, a hajléktalan ellátás (Hajléktalanok Átmeneti Otthona Éjjeli Menedékhely Nappali melegedő), vagy éppen az idősgondozás (Idősek Otthona, átmeneti ellátás, nappali ellátás, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, otthonápolás, étkeztetés, stb.).

Egyes szociális intézmények a Közép-Dunántúl megyei jogú városaiban, 2011

	Dunaújváros	Székesfehérvár	Tatabánya	Veszprém
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények száma	4	5	5	7
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények férőhelyeinek száma	466	652	699	589
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekben ellátottak száma	409	588	722	479
Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kihasználtsága	87,77%	90,18%	103,29%	81,32%
Időskorúak otthonainak száma	2	4	2	5
Időskorúak otthonai férőhelyeinek száma	194	293	267	285
Időskorúak otthonaiban ellátottak száma	193	282	262	247
Időskorúak otthonainak kihasználtsága	99,48%	96,25%	98,13%	86,67%
Időskorúak nappali	2	4	4	4

intézményeinek száma				
Időskorúak nappali intézményei férőhelyeinek száma	130	125	240	240
Időskorúak nappali intézményeiben ellátottak száma	105	104	206	171
Időskorúak nappali intézményeinek kihasználtsága	80,77%	83,20%	85,83%	71,25%

Forrás: KSH

Amint a táblázatból látható, Dunaújvárosban az időskorúak otthonainak kivételével a másik két intézménytípus kihasználtsága nem teljes 2011-ben. Hasonló, kihasználatlan kapacitások érzékelhetők a másik három megyei jogú város esetében is.

Dunaújvárosban 2011-ben 356 működő bölcsődei férőhely volt, míg az intézményekbe beírt gyermekek száma 361 volt ebben az évben, tehát a rendelkezésre álló kapacitás ki lett használva.

Mind a négy vizsgált megyei jogú városban jelentős **oktatási, illetve kulturális intézményi rendszer** működik, mindenütt megyei vonzású könyvtárak, múzeumok találhatóak és állandó színházzal is rendelkeznek.

Dunaújvárosban 2011-ben 16 **óvodai** feladatellátási hely működött, összesen 1.660 fős férőhely kapacitással. Ebben az évben 1.552 gyermek lett beíratva az intézményekbe, így azok 93,5%-os kihasználtsággal működtek. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok következtében – alapvetően a gyermekszületések visszaesése miatt – nagymértékben csökkent az óvodás gyermekek száma az elmúlt évek során: míg 2001-ben 1.713 gyermeket írtak be óvodába, 2011 csak 1552-t.

Az oktatási intézményeknek – főleg a közép és felsőoktatásban - többnyire a települések határain túlmutató vonzókörzete és szerepe van. Különösen igaz ez a főiskolákra és egyetemekre, de már az általános iskolák esetében is érzékelhető a **nagyvárosok funkcionális vonzó szerepe**. Dunaújváros általános iskoláiba 2011-ben 3.414 fiatalot írtak be a nappali oktatásba, amelyből 539 fő más településekről járt be az intézménybe (15,78%), amely jelentős aránynak mondható.

Az **általános iskolai tanulók** esetében is érzékelhető a demográfiai hullámvölgy: a 2001-es tanulói létszámhoz képest (5.512 fő) 2011-ben 38%-kal kevesebb a gyermek a város általános iskoláiban.

Dunaújváros **középiskolai** feladatellátási helyeinek száma 2011-ben 21, amelyből 4 gimnáziumi, 17 szakközépiskolai. Ebben az évben 4.041 középiskolás fiatal volt a városban (számuk 2001-ben 3.743 volt), amelyből 2.138 fő más településekről jár át tanulni (52,90%). Fontos kiemelni, hogy az átjáró tanulók száma 2008 óta 2000 fő felett van, de korábban is jelentős volt.

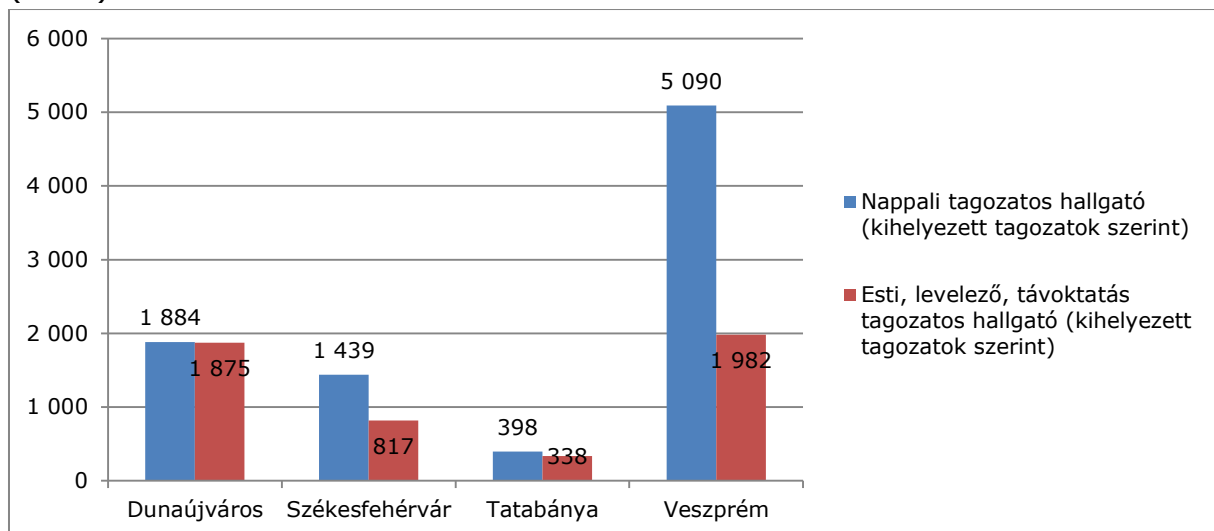
Dunaújváros középiskolai rendszerének igényei, valamint a regionális feladatok teljesítése miatt nagy kapacitású **kollégiumi hálózat** épült ki a városban. Kollégiumi ellátás három, önkormányzati fenntartású középiskolához csatolt kollégiumban vehető igénybe: a Lorántffy Zsuzsanna Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium 200 férőhelyes kollégiumában, a Hild József Szakközépiskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Kollégium 96 férőhelyes kollégiumában és a Rudas Közgazdasági Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium szintén 200 férőhelyes kollégiumában, ahol napjainkban összesen mintegy 450 diák kapott elhelyezést.

A Dunaújvárosi Főiskola az elmúlt évek során jelentős fejlesztéseket valósított meg az oktatási infrastruktúra kiépítése, valamint az oktatás minőségének emelése terén ("A Középdunántúli Régió virtuális szellemi élete" HEFOP pályázat, Sport- és Rendezvénycsarnok, Konferenciaterem, valamint Hallgatói Szabadidő- és Fitness Centrum, az „Európai Campus az ország közepén” TIOP-1.3.1/07/1 projekt). Az elmúlt években megteremtették annak az infrastruktúrának az alapjait, amely már valóban egy európai felsőoktatási intézményhez méltó.

A **felsőoktatás** kapcsán alábbi ábránk a négy elemzett megyei jogú városban tanuló hallgatók számát és megoszlását mutatja. Láthatjuk, hogy Dunaújvárosban igen magas az esti, levelező és távoktatásban résztvevő hallgatók aránya (hasonló Tatabánya esetében is).

A későbbi, tematikus elemző fejezetünkben részletesen bemutatjuk, hogyan alakult az elmúlt évek során a Dunaújvárosi Főiskola hallgatóinak létszáma, azonban annyit most is érdemes kiemelni, hogy míg 2001-ben még 4.648 hallgatója volt az intézménynek, 2011-ben csak 3.759.

Felsőfokú oktatásban résztvevő hallgatók száma az intézmény székhelye szerint (2006)

Forrás: KSH

A megyei jogú városoknak nemcsak gazdasági, hanem társadalmi szempontból is meghatározó szerepe van egy térségen belül. Ezek a városok nemcsak koncentrálnak a népességet, itt nagyobb a vállalkozási aktivitás, tőkekoncentrációjuk révén jelentősebb munkalehetőséget biztosítanak. Mindemellett a képzési, kulturális lehetőségek, valamint a gazdasági, a személyi és közösségi szolgáltatások (szociális-, egészségügyi ellátások, közigazgatás stb.) szélesebb kínálata is jelentős vonzerővel bír. A feltételek alakulása egymásra is kölcsönhatással van. Dunaújváros esetében is hangsúlyoznunk kell a 60 éves Bartók Kamaraszínház jelentőségét, amely növekvő repertoár mellett egyre több nézőt vonz. A dunaújvárosi könyvtár beiratkozott olvasóinak száma az elektronikus média terjedésével rohamosan csökken. A 2000-ben még 11.534 olvasó 2011-re 6.972 főre esett vissza (közel 40%-os csökkenés). A mozilátogatók száma is jelentősen visszaesett: míg 2000-ben 83.836-an nézője volt a város egyetlen mozijának, addig ez a szám 2010-re 42%-kal csökkent (35.185), annak ellenére, hogy az előadások száma 1620-ról 1895-re növekedett.

A Dunaújvárosi kistérség

A Dunaújvárosi kistérség részletes bemutatását az országos, területi és ágazati szempontú stratégiai tervezés fő irányvonala igényli alapvetően. Míg a korábbi időszakban a kistérségek a stratégiai tervezés kiemelt szereplői voltak, a 2014-2020-as időszakra való felkészülés során, e szerepükből vesztek. A járási szint bevezetésével számos funkcióval kapcsolatban a kistérségek feladatköre eltűnt. Mindamellett a területi tervezés továbbra is használja a kistérség fogalmát. Ennek számos oka van, amelyek közül ki kell emelni annak fontosságát, hogy a kistérségek teljes mértékben lefedik Magyarország területét. Emellett

hangsúlyozandó, hogy a korábbi kistérségek nyomain máig élnek a településközi kapcsolatok és a kistérségek, mint földrajzi egységek, visszamenően is elemzés tárgyát tudják képezni, hiszen számos statisztikai mutató rendelkezésre áll és elérhető ezen a szinten.

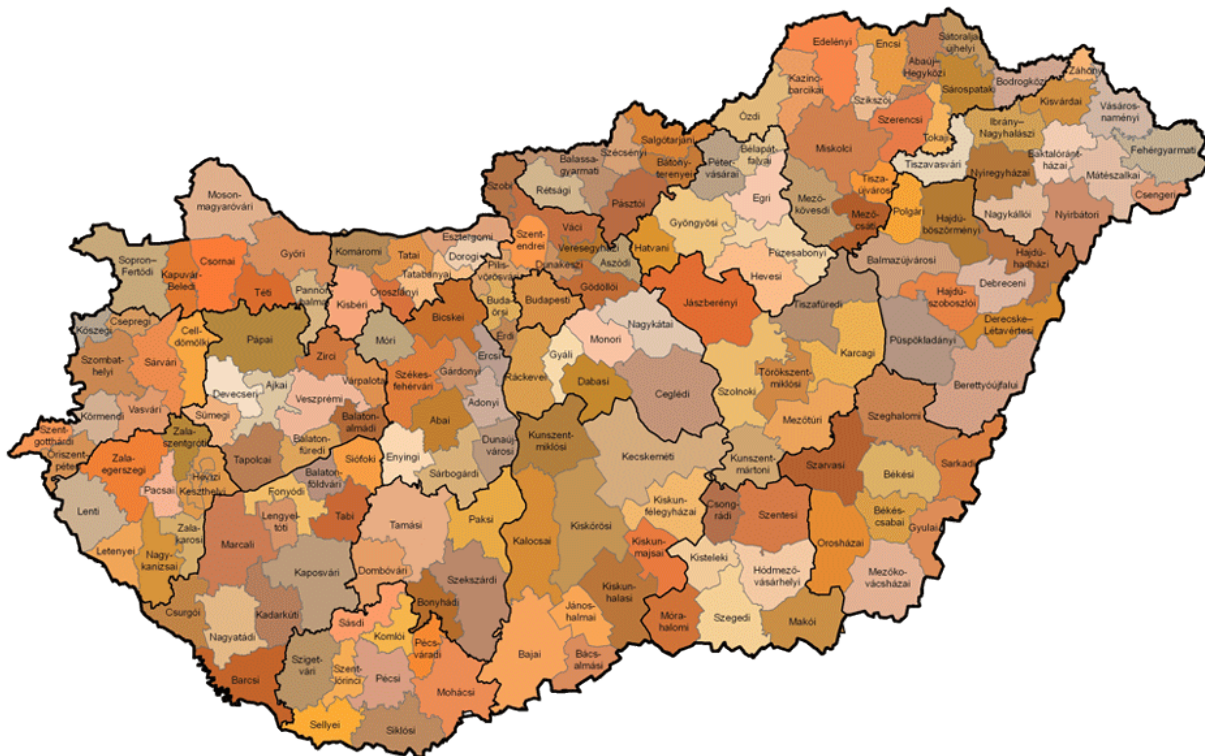
A magyarországi stratégiai tervezés az elmúlt években elkezdte használni a funkcionális várostérség fogalmát, mely több szempontból is jó megközelítés, azonban a jelenleg érvényben lévő jogszabályok és módszertani útmutatók visszatértek a szóhasználatban a kistérség fogalmához, alapvetően praktikus szempontból. Ennek megfelelően jelen fejezetben Dunaújváros térségi szempontú megközelítése és elemzése tárgyában mi is a kistérségi szintet tekintjük irányadónak. Mindamelllett hangsúlyozzuk, hogy Dunaújváros esetében a térségi és települési kapcsolatok többnyire túlmutatnak a Dunaújvárosi kistérség földrajzi területén.

Elhelyezkedés, földrajzi helyzet

A Dunaújvárosi kistérség a Duna jobb partján, a Mezőföld lösszel borított, táblás szerkezetű síksági területén helyezkedik el. A Dunától a Sió, a Balaton és a Dunántúli középhegység vonaláig terjed, amely átmenetet képez az Alföld és a Dunántúli középhegység tájai között. Tengerszint feletti magassága 120–180 m között van. Földje főleg homokos és löszös talaj, amely igen jó termőképességű. A kistérség életében fontos szerepe van a Dunának. A csodálatosan szép táj, a kitűnő adottságok a lakosság és a turisták számára kedvező kikapcsolódási, üdülési, pihenési lehetőséget biztosítanak. Kiemelkedő természeti értékeivel, pedig gazdagítja a települések sokszínűségét. Így kiemelt figyelmet kell fordítani a természeti környezet megóvására, továbbá az élőlények, természetes életközösségek, élőhelyek a természetes és természetközeli területek, valamint a természeti táj megőrzésére.

A Dunaújvárosi kistérségben 9 település található, név szerint a következők: Baracs, Daruszentmiklós, Dunaújváros, Előszállás, Kisapostag, Mezőfalva, Nagykarácsony, Nagyvenyim, Rácalmás. A települések többsége községi besorolású, közülük Előszállás és Mezőfalva nagyközségi jogállású, míg a 4.450 fős Rácalmás lakónépességével 2009-ben kapott városi rangot. A kistérség központi települése Dunaújváros Megyei Jogú Város, amely 47.246 fős népességével (2011) a térség legnépesebb települése, oktatási, kulturális és gazdasági központ.

A Dunaújvárosi kistérség elhelyezkedése

Forrás: TEIR

Egy terület fejlettségének meghatározó tényezője az infrastruktúra kiépítettsége, annak minden területen (műszaki, társadalmi) történő kiegyensúlyozott megléte vagy annak hiánya. A települések lehetőségeit alapvetően meghatározza az infrastruktúra-ellátottságuk.

Az infrastruktúra befolyással van a társadalmi-gazdasági helyzet alakulására, hatással van a fejlesztési szükségletekre, valamint a jövőbeli lehetőségekre. Az infrastruktúra-fejlesztés előremutató, pozitív hatással kecsegtet, ennél fogva a területfejlesztés egyik fontos eszköze. A Dunaújvárosi kistérség életében kiemelkedő fontosságú infrastrukturális beruházások zajlottak le az elmúlt években. Az M6-os autópálya Érdi-tető és Dunaújváros közötti szakasza 2006. június 11-én került átadásra a forgalomnak, amely a Duna jobb partján déli irányban haladva Dunaújvárossal köti össze Budapestet, majd 2010 márciusát követően már Pécs irányában is lehetővé vált a kapcsolat.

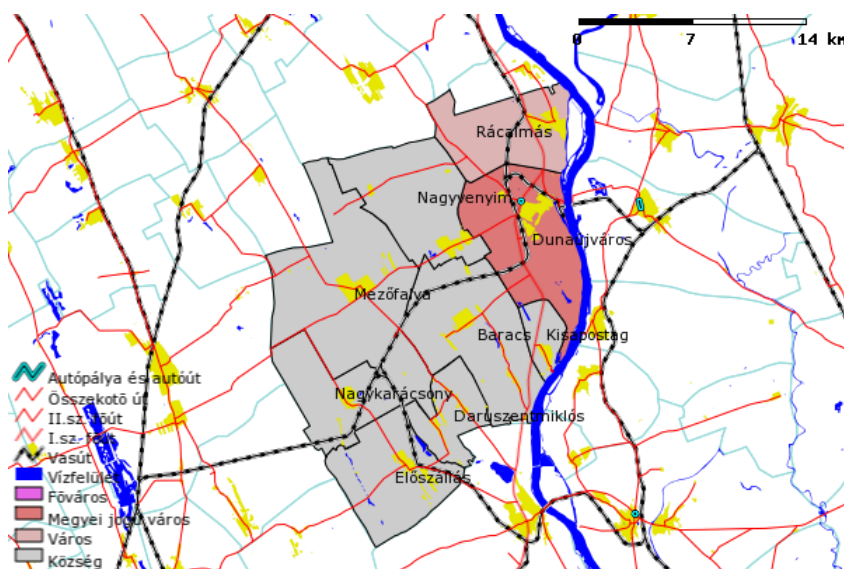
Az M6-os mellett a térséget érintő másik nagy beruházás az új M8 Duna-híd megépítése volt. Jelenleg is tervezés alatt lévő jelentős infrastruktúrafejlesztési projekt az M8 gyorsforgalmi út, amely az E66 jelzésű európai úthálózat része. A térség további fejlődése szempontjából az egyik legfontosabb útépítési projekt a magyar-osztrák határt köti össze – várhatóan legkésőbb 2027-ig – az M4 autópályával, biztosítva ezzel a kelet-nyugat irányú kapcsolatot az ország tengelyében. A nagytérségi közúti kapcsolatok mellett, nagy jelentőséggel bír a környező települések közúti elérhetősége is, amely minden irányban biztosított,

ugyanakkor a harmad és negyedrendű utak állapotában jelentős minőségi eltérés mutatkozik.

Demográfiai folyamatok

A Dunaújvárosi kistérség – a speciális földrajzi helyzetéből adódóan – 4 régió határán helyezkedik el. Több kutatási eredmény is kimutatta, hogy a város valódi vonzáskörzete és statisztikai kistérsége nem fedi egymást. A szuburbanizáció során a költözés a város általános értelemben vett vonzáskörzetén belüli településekre irányult. Ezt a folyamatot tovább erősítette az 1990-es évek közepétől egyre erősödő motorizáció, valamint az új M8 Duna-híd 2007-es átadása is. A legnagyobb vándorlási veszteséget Dunaújvárosnak kellett elszenvednie, a városból elköltözők nagyobb részt csak lakóhelyüket változtatták meg, a város vonzáskörzetében kellemesebb természeti környezetben telepedtek le, továbbra is fenntartva a dunaújvárosi munka- és egyéb társadalmi kapcsolataikat.

A Dunaújvárosi kistérség településeinek elhelyezkedése

Forrás: TEIR, kistérségi információs modul

A dunaújvárosi kiköltözés 2006-ot követően is folytatódott, legnagyobb léptékét 2007-ben érte el, amikor az 1000 lakosra jutó elköltözések száma meghaladta a 15,9 főt, ezt követően ugyan csökkent a kiköltözés mértéke, de így is a 2000 és 2009 között mért elvándorlók száma elérte 10,1%-os értéket.

Alábbi táblázatunk a kistérség településeinek 2011-es népességét mutatja. A vándorlások és a természetes fogyás következtében jelentősen változott az egyes települések lakónépessége. 2011-ben a megyei jogú város Dunaújváros lakossága adja a kistérség népességének 67,08%-át. A következő szinten három négyezres település van, Mezőfalva, Rácalmás és Nagyvenyim, melyek közül csak Rácalmás városi jogállású.

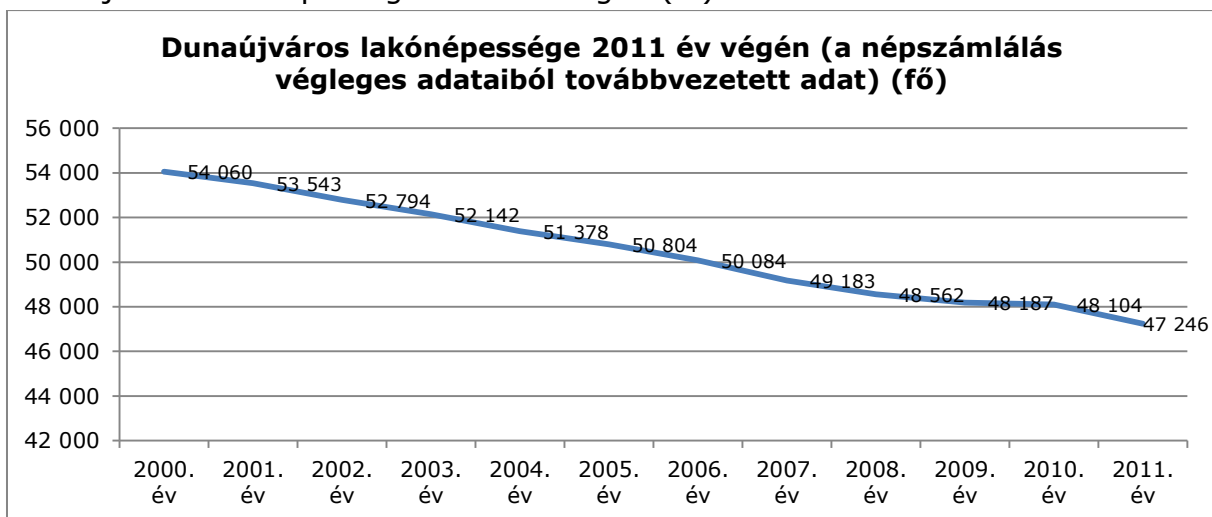
A Dunaújvárosi kistérség településeinek területe és népességük (2011)

Név	Jogállás	Terület (100ha)	Népesség (fő)
Baracs	Község	55	3.432
Daruszentmiklós	Község	19	1.298
Dunaújváros	Megyei jogú város	53	47.246
Előszállás	Község	40	2.408
Kisapostag	Község	10	1.395
Mezőfalva	Község	80	4.751
Nagykarácsony	Község	30	1.343
Nagyvenyim	Község	44	4.102
Rácalmás	Város	41	4.450
Összesen		372	70.425

Forrás: KSH T-STAR

A kistérség településeinek népessége – ahogy erre már utaltunk – jelentősen változott az elmúlt évek során.

Dunaújváros lakónépessége 2011 év végén (fő)

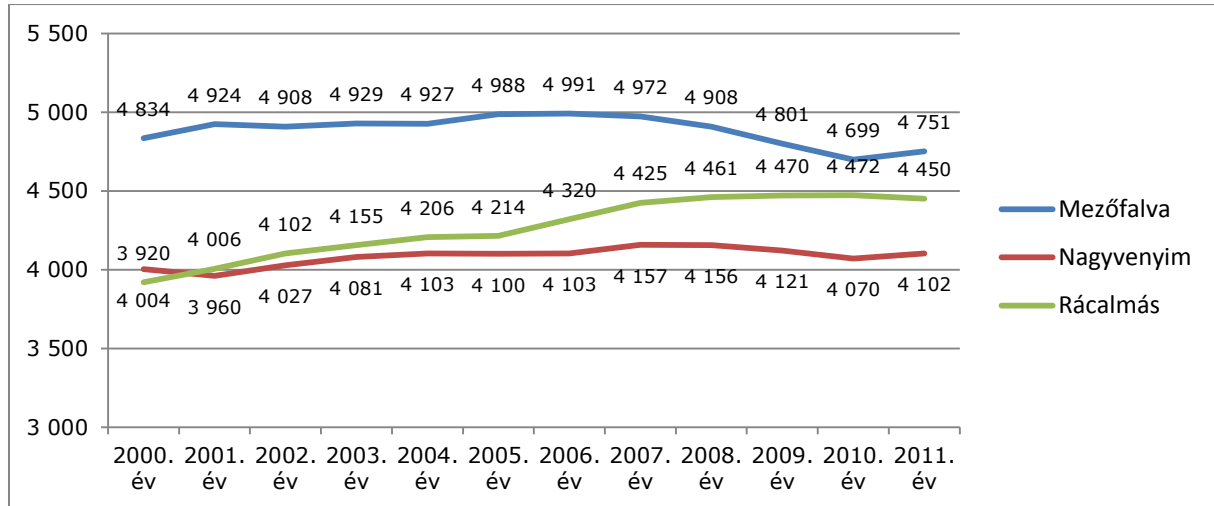
Forrás: KSH T-STAR

Végignézve a települési diagramokon, egyértelmű, hogy a legjelentősebb népességvesztést a kistérség székhelye, Dunaújváros szenvedte el az időszakban. A település demográfiai folyamatait részletesen bemutató fejezetünkben elemezzük a folyamatot és annak tényezőit. Fontos kiemelni, hogy a népességfogyásban az elvándorlás az időszak első szakaszában volt meghatározó, míg az utóbbi években a természetes fogyás már jelentősebb súllyal van jelen az okok között.

Három település 4000 fő körüli népességgel bír 2011-ben. Közülük Rácalmás lakossága gyarapodott a legjelentősebb mértékben: 2011-es népessége 13,52%-kal haladja meg a 2001-est. Ugyancsak nőtt Nagyvenyim lakosainak száma, bár itt az emelkedés jóval szerényebb, 2,44%-os. Azonban ha figyelembe vesszük a

hazai átlagos tendenciát – a legtöbb településen csökken a népesség – egyértelműnek tűnik, hogy a vándorlások következtében gyarapodhat e kistelepülések lakossága, alapvetően a közeli Dunaújváros veszteségét növelve.

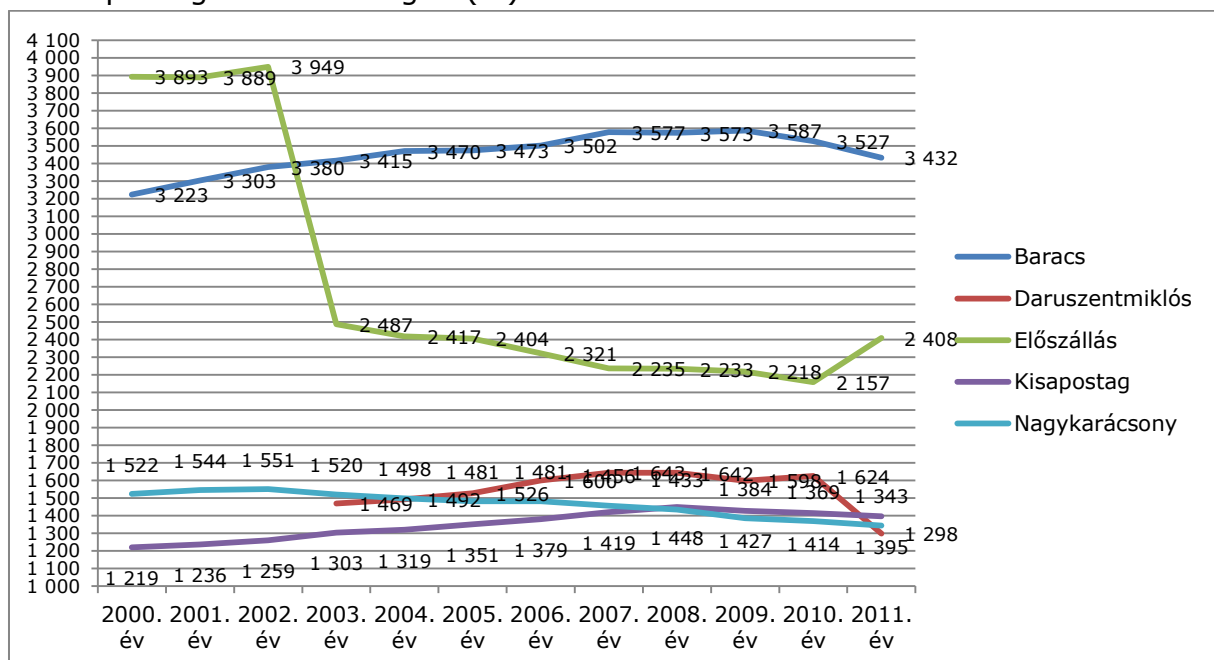
Mezőfalva, Nagyvenyim és Rácalmás lakónépessége 2011 év végén (fő)

Forrás: KSH T-STAR

Hosszabb időszakon át tartó folyamatos növekedést követően 2008 után csökkenni kezdett Mezőfalva népessége, 2011-ben ismét szerény mértékű emelkedés tapasztalható itt is. Összességében az időszakon belül negatív a község egyenlege: 2011-es népessége a 2001-es 98%-a.

Baracs, Daruszentmiklós, Előszállás, Kisapostag és Nagykarácsony lakónépessége 2011 év végén (fő)

Forrás: KSH T-STAR

Fenti ábránkon a leglátványosabb Előszállás népességének visszaesése, amely alapvetően annak köszönhető, hogy 2002-ben Daruszentmiklós elszakadt tőle és önállóvá településsé vált. Előszállás népessége ezt követően is csökkent, azonban a 2011-es népszámlálás adatai alapján pontosított értékek azt mutatják, hogy ez a csökkenés összességében nem volt jelentős 2002 és 2011 között (3,17%).

2009-ig folyamatosan emelkedett Baracs népessége is – itt ismét utalnunk kell a Dunaújvárosból elvándorlóakra – azonban 2009 és 2011 között a lakónépesség csökkenni kezdett, a vándorlások tápláló hatása ekkorra bizonyára visszaesett. Ugyanez a folyamat tapasztalható Kisapostag esetében is, míg Nagykarácsony népessége Dunaújvároshoz hasonlóan jelentős mértékben (11,76%) visszaesett az időszakban.

Sajátosan alakult a 2002-ben önállósult Daruszentmiklós lakosságának száma. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy 2010-ig emelkedett a lakónépesség, majd 2011-re jelentősen visszaesett. Minthogy a 2010-2010 közötti csökkenés túlzott mértékű, valószínűsíthető, hogy 2002-ben rosszul lett rögzítve a település lakónépessége, melyből a továbbszámításokat végezték.

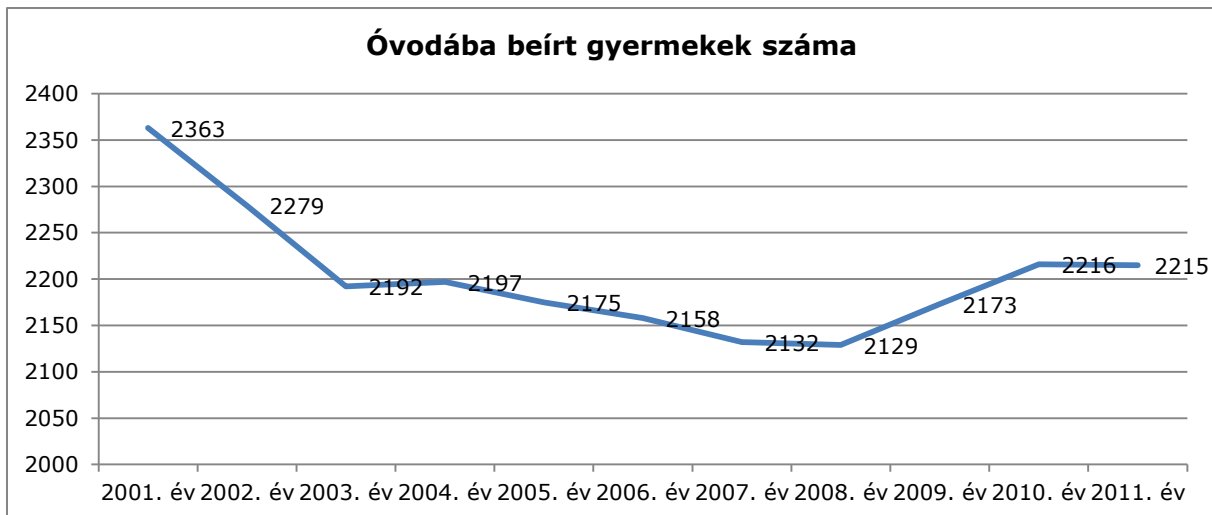
A térségen belüli népességmozgásoknak, belső vándorlásoknak tehát két vesztese körvonalazódik: Dunaújváros és Nagykarácsony. A többi település alapvetően táplálkozott a kistérségi központból elvándorló lakosság többletéből, azonban, az időszak végére ez a folyamat kifutni látszik és az általános tendencia (természetes fogyás) határozza meg a folyamatokat.

Oktatás

A kistérség oktatásának központja egyértelműen Dunaújváros. Már korábban is utaltunk rá, hogy iskoláit sok, más településről bejáró diák is látogatja, s ez már az általános iskolára is igaz.

Az **óvodai ellátás** ugyanakkor valamennyi településen adott 2011-ben. Míg Dunaújvárosban 14 feladatellátási hely működik, az összes többi településen 1-1.

Az óvodába beírt gyermekek számának alakulása a Dunaújvárosi kistérségben, 2001-2011 között (fő)

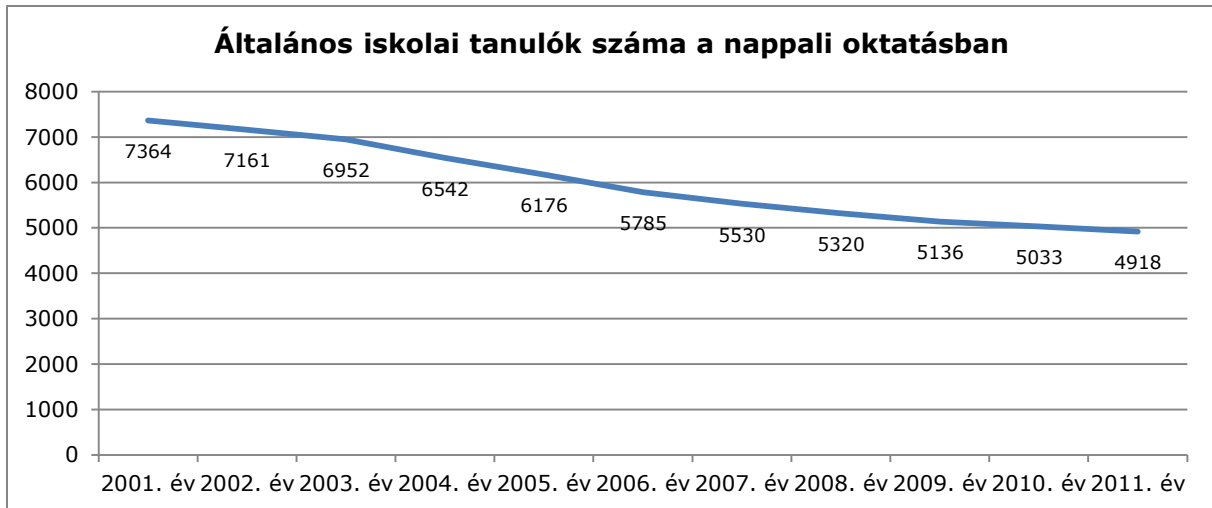
Forrás: KSH T-STAR

A férőhelyek száma kistérségi szinten 2.346 fős, ebből a székhely település 1.660-nal rendelkezik, Mezőfalván 150, Rácalmáson 134, Nagyvenyimben 100, a többi településen 100 alatti a férőhelyek száma. Az óvodai férőhelyek kihasználtsága Nagykarácsonyban volt a legalacsonyabb (84%), Mezőfalván 89%-os, Dunaújvárosban, Előszálláson és Kisapostagon 93%-os, Daruszentmiklóson 96%-os, míg Baracson, Rácalmáson és Nagyvenyimben minden hely betöltésre került.

A beírt gyermekek száma mindazonáltal változatosan alakul: míg Dunaújvárosban 10, Mezőfalván 14, Nagykarácsonyban 20%-kal csökkent a gyerekek száma, addig Baracson 2, Rácalmáson 15, Kisapostagon 16, Nagyvenyimben 21%-kal emelkedett 2001 és 2011 között.

Általános iskolai feladatellátási hely is minden településen működik 2011-ben, Dunaújvárosban 12, a többi településen 1-1. A gyermekszám az iskolákban kistérségi szinten igen jelentősen csökkent: 2001-ben még 7.364, míg 2011-ben csak 4.918 diák járt az intézményekbe (33,21%-os csökkenés).

Az általános iskolai tanulók számának alakulása a Dunaújvárosi kistérségben, 2001-2011 között (fő)

Forrás: KSH T-STAR

A települések közül egyedül Nagyvenyimen lett magasabb az iskolások száma a két időpont között, a többi helyen visszaesett, változó mértékben: a legnagyobb mértékben Előszálláson (közel 57%-kal), de Dunaújvárosban is 38%-kal, Nagykarácsonyban 37%-kal.

A **középfiskolai oktatás** egyedül Dunaújvárosban érhető el a kistérségen belül. A megyei jogú város 2011-ben 4 gimnáziumi és 17 szakközépfiskolai feladatellátási hellyel rendelkezett. A diákok száma 2011-ben 4.041 volt, ennek jelentősebb része a szakközépfiskolákba járt (2.957 fő), míg a gimnáziumokat 1.084-en látogatták. A középfiskolai tanulók 52,90%-a, 2.138 fő más településekről jár át tanulni.

Gazdaság, foglalkoztatás

Korábban már szót ejtettünk kiemelkedő Dunaújváros foglalkoztatási szerepéről a kistérségen belül. A gazdaság ipari szektorából a legnagyobb szeletet Dunaújváros hasítja ki. A megyei jogú városban települtek meg azok a közép- és nagyvállalatok, amelyek a foglalkoztatás döntő részét adják (DUNAFERR, Ferrobeton, Dunapack, Triumph, Aikawa, MOMERT). A kis- és középvállalatok szintjén a gazdasági társaságok jelen vannak több településen is, így Baracson, Kisapostagon, Előszálláson, Mezőfalván, Nagyvenyimen, és a legnagyobb arányban Rácalmáson, a 2006-ban megtelepült Hankook mellett számos, ugyanakkor ennél kisebb, de helyileg jelentős cég rendelkezik telephellyel.

A kistérség települései főként mezőgazdasági jellegűek, azonban Dunaújvárosban lévő ipar nagymértékben meghatározza a települési lakosság végzettségének szakirányát. A kistérség településein a mezőföldi talaj rendkívül jó adottságainak köszönhetően a mezőgazdasági művelés volt a legjellemzőbb. Az elmúlt két évtizedben a mezőgazdasági termelő üzemek többsége új tulajdonoshoz került, így ezek a vállalkozói szemlélet alkalmazásával a magyar agrárium nehéz helyzete ellenére is fenn tudtak maradni. Eközben a mezőgazdaság és az egykori TSZ-ek gazdasági szerepe csökkent, mind a foglalkoztatás, mind a profit szempontjából. Ennek ellenére a térség néhány

településén még ma is a legnagyobb foglalkoztatók közt találhatóak meg ezek az üzemek, úgy, mint az AgroBaracs, Pentele MG Zrt., Mezőfalvi Termelő és Szolgáltató Zrt.

A településeken jellemzően a kiskereskedelmi egységek vannak jelen, a lakosság jelentős része pedig Dunaújvárosba jár be munkát vállalni. Az új, infrastrukturális fejlesztésekkel a kistérség közelebb került a fővároshoz, hiszen az M6-os autópályán Budapest határa 30 perc alatt elérhető. A Pentele híddal pedig a túloldali települések elérhetősége, megközelíthetősége javult. A Hankook Tire Ltd. Dunaújváros határán, Rácalmás közigazgatási területére települve új dimenziót jelent a városnak és kistérségének, csökkentve ezzel a Dunaferr Dunai Vasmű által hosszú évek óta teremtett monokultúrás viszonyokat. A Dunapack Zrt. dunaújvárosi telephelyére tervezett vegyestüzelésű erőműi beruházást tervez, még a Dunafin Kft. alappapírgyártásra kíván áttérni, valamint kapacitásbővítést tervez Dunaújvárosban.

Kistérségi szinten az elmúlt évek során folyamatosan csökkent a foglalkoztatottak száma: 2008-ban még 34.286 fő, 2009-ben 33.150 fő, 2010-ben 32.041 fő. Ezzel párhuzamosan emelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma, emelkedett a munkanélküliségi ráta (2008: 5,68%, 2010: 9,00%).

A megyén belül 2010-ben az egyes kistérségekben jelentős különbségek tapasztalhatóak a foglalkoztatási adatok vonatkozásában. Az alábbi ábra alapján láthatjuk, hogy a megyei szintű munkanélküliségi ráta ebben az évben meghaladta a 10%-ot. A kedvezőtlen mutatóhoz jelentősen hozzájárul a Sárbogárdi, Enyingi és Abai kistérség. A Dunaújvárosi kistérség a Fejér megyei kistérségek között relatíve nincs rossz helyzetben.

Foglalkoztatási adatok Fejér megye kistérségeiben, 2010

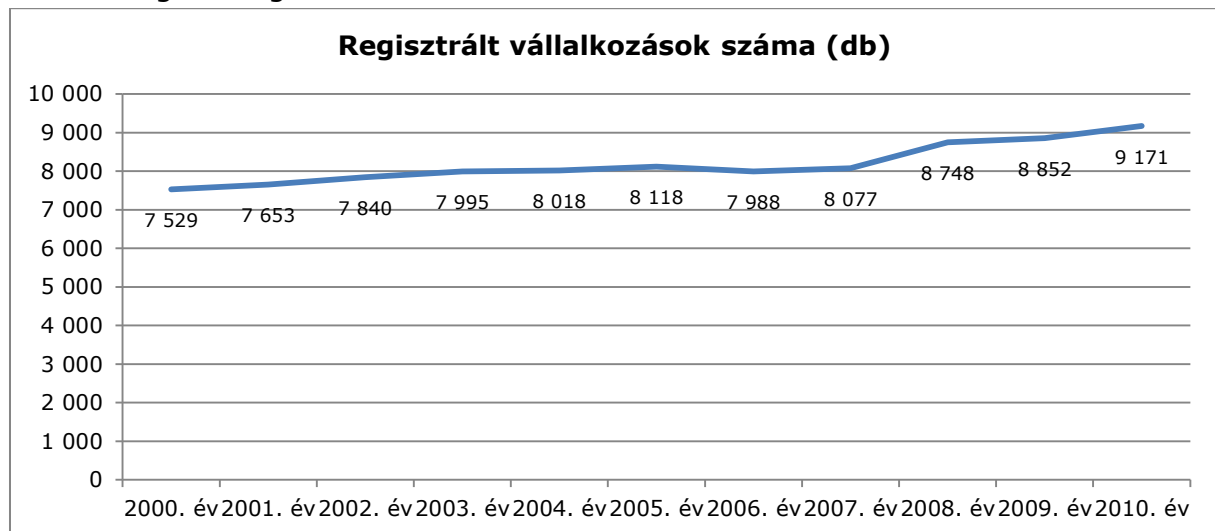
Kistérség	Munkanélküliségi ráta	Munkanélküliek	Foglalkoztatottak	Inaktívak	Foglalkoztatási ráta	Aktívítási ráta
Abai	15.98 %	1415	7439	9033	41.6%	49.5%
Abonyi	12.24 %	1085	7778	9893	41.5%	47.3%
Bicskei	11.31 %	1647	12918	14964	43.7%	49.3%
Dunaújvárosi	9%	3169	32041	20995	57%	62.6%
Enyingi	17.88 %	1624	7457	6629	47.5%	57.8%
Ercsi	11.34 %	1032	8067	8758	45.2%	51%
Gárdonyi	10.95 %	1004	8167	10972	40.5%	45.5%

	%					
Móri	9.49 %	1401	13362	11881	50.2%	55.4%
Sárbogárdi	18.28 %	1866	8342	8849	43.8%	53.6%
Székesfehérvári	8.61 %	5315	56411	44204	53.3%	58.3%
Összesen	10.77 %	19558	161982	146178	49.4%	55.4%

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A Dunaújvárosi kistérség területén regisztrált vállalkozások száma lassan, de folyamatosan emelkedik. 2000 és 2011 között a pozitívum mértéke 21,8%-os.

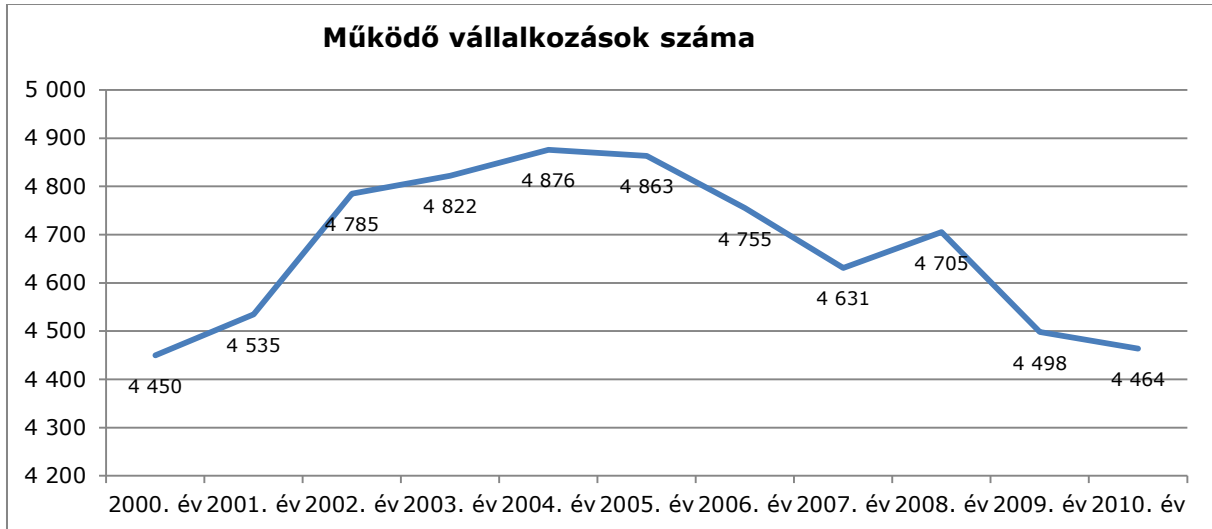
A kistérségben regisztrált vállalkozások számának alakulása

Forrás: KSH T-STAR

A regisztrált vállalkozások száma lassan, de stabilan emelkedett 2001 óta. 2010-ben 21,8%-kal nőtt. A működő vállalkozások száma is emelkedett az időszakban: Azonban míg a regisztráltak esetében egyenletes növekedésről beszélhetünk, a működő vállalkozások száma 2004-ig nőtt, ezt követően jelentősen csökkent: 2007-et követően egy évig ismét emelkedés köszöntött be, aztán újra jelentős mértékű csökkenés köszöntött be.

A kistérségben működő vállalkozások számának alakulása

Forrás: KSH T-STAR

A működő vállalkozások száma ugyanakkor 2004-et követően csökken, bár 2008-ban emelkedett, ez a növekedés megtört a gazdasági válság hatására. Így 2010-ben 4.464 működő vállalkozás volt a kistérségben, amely gyakorlatilag megegyezik a kiinduló 2000-es értékkel, ugyanakkor 9,4%-kal alacsonyabb a 2004-es, legmagasabb mutatónál.

A vállalkozások többsége Dunaújvárosban működött 2011-ben: az összes (4.464 darab) vállalkozás közül 3.135 darab (70,22%). Jelentősnek mondható még e szempontból Rácalmás (386 darab), Nagyvenyim (311 darab), valamint Mezőfalva és Baracs (191, illetve 190 darab) a működő vállalkozások szempontjából.

A kistérségben lévő **kiskereskedelmi üzletek száma** 1998 és 2005 közötti intervallumban nem változott jelentősen, a számukban csak kisebb ingadozás figyelhető meg.

A kiskereskedelmi üzletek és a vendéglátóhelyek számának változása a Dunaújvárosi kistérségben (db)

Dunaújvárosi kistérség	Kiskereskedelmi üzletek száma (db)	Vendéglátóhelyek száma (db)
2000. év	1 054	286
2001. év	1 040	280
2002. év	1 013	298
2003. év	1 020	309
2004. év	1 006	287
2005. év	978	294
2006. év	952	320
2007. év	922	330
2008. év	870	312

2009. év	848	305
2010. év	832	327
2011. év	833	319

Forrás: KSH T-STAR

A következő időszakban azonban, egészen 2011-ig, jelentősen fogy az üzletek száma, 2011-ben 833-at tartanak nyilván, ez a 2000. évi kiinduló adathoz képest közel 21%-os visszaesés.

A kiskereskedelmi üzletek jelentős része a székhely településen található 2011-ben: a 833 üzletből 675 itt működik (81%).

A **vendéglátóhelyek** száma sűrű ingadozást követően 2007-ben volt a legmagasabb, de 2011-ben is több vendéglátóhely volt a kistérségben, mint az időszak elején.

A kistérségi turisztika fontosabb mutatóit emeli ki a következő táblázat. Láthatjuk, hogy a szálláshelyek férőhelyei jelentősen ingadoznak az időszak során, végül 2011-ben érik el a legmagasabb értéket, annak ellenére, hogy a 2008-ban kezdődő gazdasági válság következtében visszaesés volt tapasztalható. 2011-től ugyanakkor a kollégiumi férőhelyek már a korábbinál is nagyobb számban álltak rendelkezésre kereskedelmi szálláshely célra Dunaújvárosban, amelynek következtében láthatjuk a jelentős emelkedést.

A térség **kereskedelmi szálláshelyeinek** zöme a kistérségi székhely településen áll rendelkezésre (2011-ben 844 férőhely, az összes 80,68%-a), amely mellett Rácalmáson van még jelentősebb férőhely kapacitás (2011-ben 182 darab).

A kereskedelmi szálláshelyek férőhelyei, a vendégek és vendégéjszakák számának változása a Dunaújvárosi kistérségben (db)

Dunaújvárosi kistérség	Összes kereskedelmi szálláshely szállásférőhelyeinek száma (db)	Vendégek száma összesen a kereskedelmi szálláshelyeken (fő)	Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (vendégéjszaka)
2000. év	158	6 114	15 648
2001. év	123	5 268	12 347
2002. év	155	4 547	10 331
2003. év	287	6 269	14 008
2004. év	357	6 140	14 699
2005. év	603	10 555	67 855
2006. év	488	12 179	67 222
2007. év	602	10 908	82 331
2008. év	469	10 095	30 838
2009. év	561	11 806	33 292
2010. év	474	10 826	26 970

2011. év	1 046	12 721	31 179
----------	-------	--------	--------

Forrás: KSH T-STAR

A férőhelyek mellett a vendégek száma is emelkedett a kistérségben, bár nem azonos mértékben. Ugyanakkor az eltöltött vendégéjszakák tekintetében 2005-2007 közötti időszak kiemelkedő volt a térség szempontjából.

Összegzésként kiemelhető Dunaújváros, mint kistérségi székhely jelentősége a térségen belül. Dunaújváros ténylegesen központi szerepet játszik a kistérségben, s ez megmutatkozik társadalmi és gazdasági súlyában, intézményi és funkcionális szerepeiben egyaránt.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

1.2.1 Dunaújváros MJV megjelenése az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban

A 2013. decemberéig hatályos Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) az ország átfogó távlati fejlesztését megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami meghatározza a hosszú távú, átfogó fejlesztési célokat, a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, továbbá információkat biztosít az ágazati és kapcsolódó területi tervezés és a területfejlesztés szereplői számára.

Az OTK régióként tanulmányozza és elemzi az egyes térségeket. Dunaújváros fejlesztésének főbb irányai a Közép-Dunántúli régió helyzetelemzésével ismerhetők meg. Dunaújváros szerepe az OTK alapján az ország térszerkezetének modernizálásában, a **regionális versenyképesség fejlesztésében**, az újraiparosításban a regionális kutatás- és fejlesztéspolitikának meghatározó. Az OTK alapján a térségspecifikus termelést és szolgáltatásait közvetlenül segítő technológiai központok, ipari parkok és felsőoktatási decentrumok telepítendőek.

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** (OFTK) hosszú távon teljes tervezéssel az ország minden ágazata, térsége, szférája számára jövőképet és célokat kíván adni a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés terén. Célja a régiókat dinamizáló fejlesztési pólusok megerősítése és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése.

A régió illetve Dunaújváros szempontjából releváns területfejlesztési irányelvek a következők:

A régióban cél a pólusoktól távol eső térségek dinamizálására képes nagyvárosok szerepének megerősítése, az intenzívebben kooperáló kiegyensúlyozott városhálózat megteremtése érdekében. A régió versenyképességének erősítése érdekében cél a fejlesztési pólusok és a nagyobb városok hálózatos együttműködésének, valamint a városok közti közlekedési útvonalak mentén elhelyezkedő fejlesztési tengelyek dinamikus fejlesztése. További elvárás, hogy a pólusok az ország településhálózatába szervesen illeszkedve, a régióban lévő fejlesztési alközpontokkal alakítsák ki a funkcióik megosztására vonatkozó stratégiáikat és használják ki az együttműködésből származó előnyöket. A Közép-Dunántúl városhálózatának sajátos helyzetéből következően Székesfehérvár és Veszprém fejlesztési társközpontokként, **Dunaújváros** és

Tatabánya alközpontok bevonásával szervezik meg a pólus szerepből adódó feladataikat.

A régió közös érdekeken alapuló együttműködési hálózatok kialakításával, a természeti értékek és a határ menti helyzetből adódó előnyök tudatos kihasználásával alapozza meg a szilárd, versenyképes gazdaság alapjait, és mindehhez színvonalas életkörnyezetet és életlehetőséget biztosítson.

Most pedig nézzük meg Fejér megye és Dunaújváros a koncepcióban szereplő fejlesztési igényeit és feladatait:

Fejér megye alacsony településszámú, kevésbé kisfalvas szerkezetű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megye. A multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozóipari technológia és a piacgazdaságba való beilleszkedés pozitív hatású, de a hazai KKV-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és a feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem összehasonlításban a központi régiótól és a nyugat-magyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony.

Az OFTK-t megismerve elmondható, hogy a megyei tervezésen túl az OFTK a Budapest körüli Csapágyváros-térségek fejlődése szempontjából Dunaújváros a főváros körüli "Csapágyvárosok" közül az egyik lehetséges kitörési pontként szerepel, mint megújuló és élhető iparváros, ami a monostrukturális ipari fellegvából innovációs és szolgáltató térségközponttá kíván fejlődni, miközben a Duna mellett globális és európai csomóponti szerepének megerősítését vetíti előre a dokumentáció.

FEJLESZTÉSI IRÁNYOK:

- A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti közlekedési hálózatok kialakítása
- Termőföld és ivóvízkinccs védelem; Velencei-tó, Séd-Gaja-Nádor rendszer revitalizációja, részvétel a Duna Régió Stratégiában; természeti értékek megóvása
- Fenntartható energiamix kialakítása hosszú távú megyei energiamérleg alapján
- A két megyei jogú város felsőfokú oktatási színvonalának és bázisainak megtartása, ill. Székesfehérváron a műszaki képzés választékának kiszélesítése

- Integrált megyei turisztikai fejlesztések, a Nemzeti Emlékhely méltó kialakítása
- A nehéz helyzetű dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztése
- Hálózatosodó helyi gazdaságra és együttműködésre építkező gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében
- Dunaújváros ipari jellegét megtartó és erősítő, a nagyvállalatok szinergiáját kihasználó gazdasági központi szerep fejlesztése, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével
- Még ellátatlan településeken a szennyvízelvezetés és -kezelés megvalósítása.

A koncepció a gazdaságfejlesztés területén is több, a térség fejlesztése szempontjából releváns iránymutatást ad. A gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság megvalósítását szolgáló fejlesztéspolitikai célok és feladatok igazodnak az EU 2014-2020-as keretrendszeréhez. Olyan átfogó célokat fogalmaz meg például, mint a foglalkoztatottság és a gazdasági versenyképesség növelése, a mikro-, kis-, és középvállalkozások támogatása. A koncepció fontos eleme, hogy a kormány 10 olyan iparágat azonosított, melyek a gazdaság kitörési pontjait magában foglalják. Az autó- és járműipar, az egészségipar, a gyógyszeripar, a turizmus, a logisztika, a vegyipar, a gépipar, a mezőgazdaság és élelmiszeripar, az építő- és műanyagipar valamint az elektronikai iparágak is valamilyen módon kapcsolódnak a város és a megye gazdaságához. Ezen ágazatok részére a kormány iparstratégiákat készít, melyek segítségével a térség gazdasága növekvő pályára állítható, és megalapozza egy esetlegesen későbbiekben létrejövő ipari centrum feltételrendszerét.

1.2.2 Dunaújváros MJV előzetes fejlesztési irányainak megjelenése a Fejér Megyei Területfejlesztési Koncepcióban

A Fejér Megyei Területfejlesztési Koncepcióban (FMTK), olyan integrált tervek szerepelnek, amelyekben a társadalmi, gazdasági, környezet alakulása, a tervezett infrastrukturális fejlesztések, terület felhasználási elvek kerülnek rögzítésre. A koncepcióban Dunaújváros MJV funkcionális térségként szerepel. A jóváhagyott Fejér megyei Területfejlesztési Koncepcióban Dunaújvárosra vonatkozó célkitűzések közvetlenül illeszkednek az OFTK célkitűzéseiseihez, és megfelelnek a OTK elvárásainak is. Dunaújváros a tervben továbbra is különleges szerepet tölt be Megyei Jogú Városként. Öt megyére kiterjedő ipari-kereskedelmi, logisztikai és közszolgáltatási centrumként határozza meg a jövőképét, miközben a specifikus célok közt a több lábon állást, a diverzifikációt

a versenyképessége innovációs, technológiai, korszerű energetikai fejlesztések általi növelésével sorolja fel.

Ezek alapján következőkben tekintsük át a térség leírását, távlati célkitűzéseit és a legfontosabb intézkedéseket:

Leírás:

A fővárosi agglomeráció vonzáskörzetébe nyúló, 5 megyére (Pest, Fejér, Tolna, Bács-Kiskun, Baranya) kiterjedő, ugyanakkor önálló gazdasági kisugárzással is rendelkező térség a megye dunai kapcsolatát jelenti, annak sokoldalú potenciáljával. A folyó menti települések –a Duna nemzetközisége révén – részesei az európai vízi közlekedésnek, turisztikai és kereskedelmi forgalomnak. Településeit az M6 autópálya fűzi fel. Gazdasági, foglalkoztatási súlypontja, szellemi bázisa Dunaújváros, amelynek hatása a megyén túl, a Pentele-híd révén még a folyó balparti térségében is érezhető.

Specifikus célok:

A már ma is jelentős vonzóképességgel jellemezhető térség erősítésére van szükség, a több lábbon állás, a diverzifikáció megteremtésén túl a versenyképesség innovációs, technológiai, korszerű energetikai fejlesztések általi növelésével. Ezt elsősorban Dunaújváros intermodális központtá alakításával, az ipari-logisztikai szerepkör és beszállítói hálózat, valamint vállalkozási klaszterek fejlesztésével és hajózóút potenciál hasznosításával lehet elérni. Hangsúlyt kell fektetni a Duna táj, mint turisztikai elem hasznosítására, kiegészítve a világörökség várományos limes kulturális értékeivel, és egyéb épített örökségi értékek programokba kapcsolásával. A kedvező közlekedési kapcsolatok révén a térség alkalmas továbbá a vízi turizmuson felül a gasztro- és borturizmus, konferencia-, egészség- és rekreációs turizmus fejlesztésére, a TDM szervezeti rendszerébe történő bekapcsolódásra. Az EUDMrS egyik eredménye lehet a turizmusban egy közös Duna-brand kialakítása, amire a térségnek fel kell készülnie. A megyének ezt a turisztikai célterületét a meglévőkön túl kerékpárút kapcsolattal is össze kell kötni a Velencei-tó és Váli-völgy térségével.

A Dunaújvárosi Főiskola által kezdeményezett, 5 megye (Pest, Fejér, Tolna, Baranya, Bács-Kiskun) részéről támogatott egy Érdtől a déli országhatárig nyúló integráltan fejlesztendő „Duna menti ITI” térség kialakulása van folyamatban, amelynek célja a helyi gazdaság-, a turizmus- és humán erőforrás fejlesztés, közlekedésfejlesztés és a táji- és települési környezet megújítása.

A főiskolának, Székesfehérvárral együttműködve, további fontos szerepet kell játszania összehangolt integrált képzések beindításában többek között a terület- és városfejlesztési, turisztikai, gépészeti és informatikai szakemberképzésben, továbbá a kutatói programok és létszámok összeállításában.

A térségben jelentős szerepet kell, hogy kapjon a felszíni- és felszín alatti vizek védelme és az integrált és fenntartható vízgazdálkodás.

A legnagyobb foglalkoztatók a városokban, ezen belül főként Székesfehérváron és Dunaújvárosban találhatóak. A megye lakosságának ipari foglalkoztatottsága népességarányosan országosan is kiemelkedő. Versenyképességének növelése a meglévő bázisok alapján szükséges az ipari kapacitások minőségi fejlesztésével (termékminőség, hozzáadott érték növelés, innováció, technológia, tudásintenzitás, egyedi termékek), a minőségi termelési háttér biztosításával (infrastruktúra, ipari parkok), a vállalkozások együttműködési képességének és szintjének emelésével (klaszterek, beszállítói hálózat), illetve a környezetszennyező iparok működési feltételeinek szigorításával és környezetkímélő üzemek telepítésével, fejlesztésével. Versenyképességet növelő beruházások: az energiaracionalizálást, az alacsony széndioxid kibocsátásra történő átállást szolgáló fejlesztések.

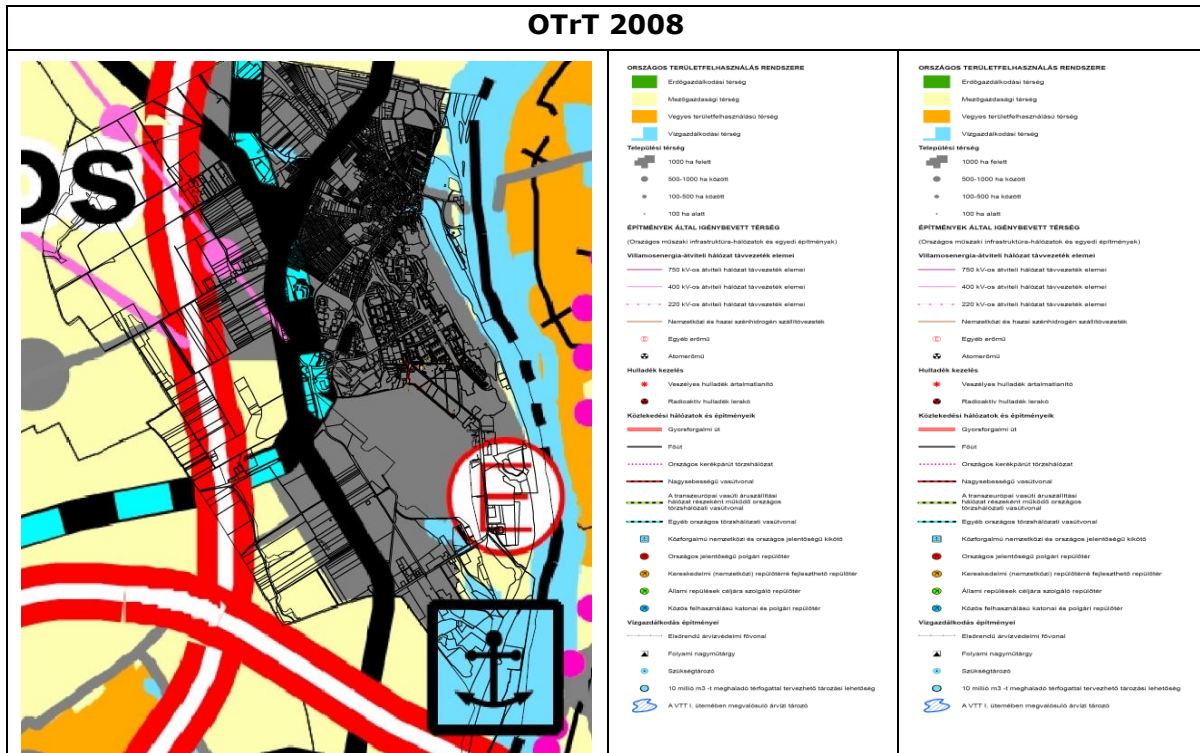
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1 Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) előírásaival való összefüggések vizsgálata

Dunaújvárost is magába foglalóan különböző térségi dokumentumok születtek az elmúlt évek során. Ezek között vannak törvényi szintre emelt területrendezési tervek, különböző igazgatási és regionális szervezetek által elfogadott stratégiai tervek és programok. Mindezen dokumentumok közül a településrendezésre legmeghatározóbb az Országos Területrendezési Terv (OTrT) illetve a Fejér Megyei Rendezési Terv, melyek a településrendezési tervezés lehetőségeit behatároló területrendezési tervekké váltak. Ezek mellett Dunaújváros a saját településfejlesztési és településrendezési dokumentumait is elkészítette.

Az OTrT bár 2008-ban módosítva lett, csak részben vette figyelembe a TSZT, az SZT 1998 óta meghatározott területfelhasználási besorolásait. Az Ország Szerkezeti Terve a MJV- nagy részét városias települési térségként határozza meg.

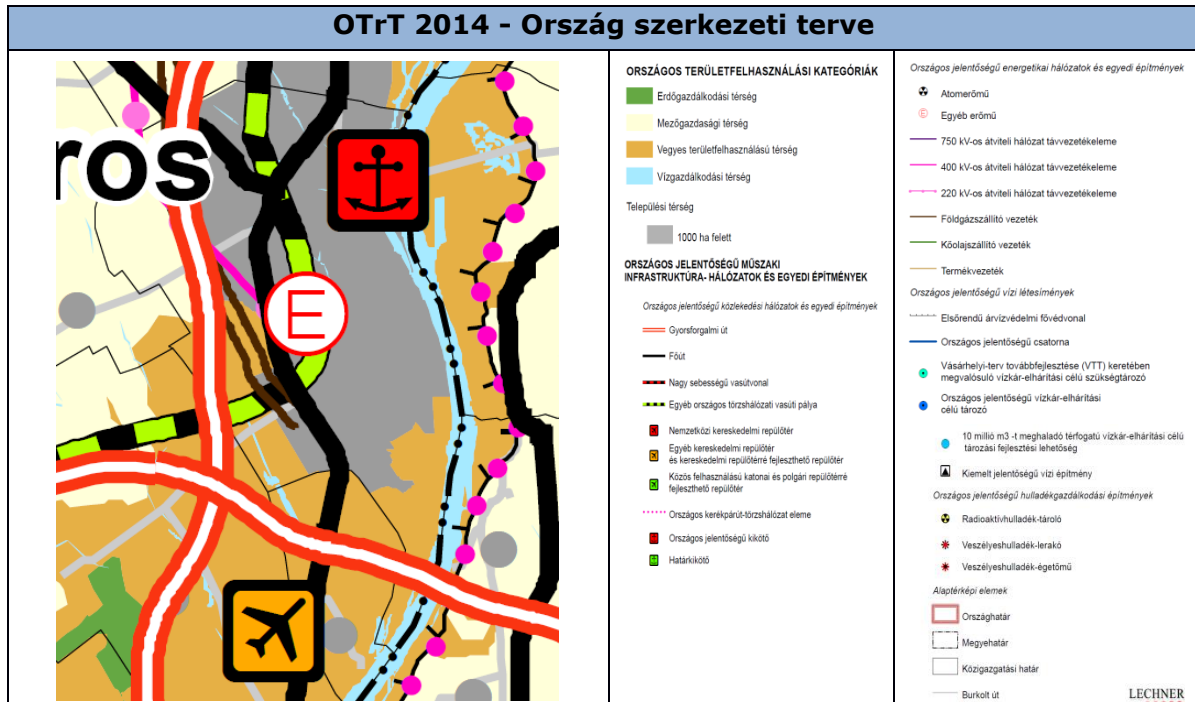
Az OTrT különböző mellékletei meghatározzák a térségen belül is a szerkezeti terv elemeit, valamint további térségi övezeteket, melyekre vonatkozóan külön előírásokat fogantatosít. Ezek a lehatárolások tovább pontosodtak a Fejér Megyei Rendezési tervben.

2013-ban ismét módosult az OTrT, ami 2013 decemberében jóváhagyásra került, és 2014. január elsejétől érvényes. Az ezt követően induló településrendezési eszközök módosítására vonatkozó eljárásokban már az új OTrT-t kell alkalmazni.

A törvény eredeti célrendszere, felépítése, szerkezete alapvetően nem változott meg, a hangsúly a keretjelleg erősítésére, a törvény egyszerűsítésére, a tartalmának és a szabályozásának pontosítására és kibővítésére került. Ezáltal erősödött a területrendezési tervek és településrendezési eszközök közötti hierarchikus kapcsolat, és remélhetőleg hatékonyabb lesz a területi tervezés integráló szerepe.

Megszűntek egyes övezetek, és létrejöttek újak. Új fogalmak kerültek meghatározásra, míg mások kikerültek a jogszabályból. A jogszabályi előírások is változtak. Számos, a területrendezést közvetlenül érintő jogszabály és közjogi szervezetszabályozó eszköz módosult, illetve lépett hatályba, ami hatással volt az előírások változására.

Az Ország Szerkezeti Terve Dunaújvárost települési, vegyes területfelhasználású és vízgazdálkodási térséggként határozza meg. Az országos közlekedési elemeken (gyorsforgalmi út, főút, kerékpárút, vasút, kikötő) kívül a 400 Kv-os átviteli hálózat távvezeték elemével és egyéb erőművel is érintett.

Az OTrT módosítását követően a térségi területrendezési tervek módosítását is le kell zárni 2015 végéig. Jelen vizsgálatban a térségi tervekhez vonatkozó, illetve az építési illetve megvalósítási engedélyezéskor érvényesítendő előírások nem kerülnek vizsgálatra. Előbbieket a FmTrT módosításakor kell figyelembe venni, utóbbiak érvényesítése pedig egyedi – érdekelt államigazgatási hatósági – feladat. Azok az előírások sem kerülnek vizsgálatra, melyek alapja nem található meg Dunaújvárosban.

7. § (1) Az Országos Erdőállomány Adattár szerint erdőterületnek minősülő területet a településrendezési eszközökben legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni. – A TSZT és DÉSZ megfelel az OTrT előírásnak.

(6) a) az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és az egyedi építmények helyét a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni, – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő, a hatályos FmTrT szerint megfelel a hatályos TSZT.

b) az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatoknak a település közigazgatási területére vetített hossza legfeljebb ±5%-kal térhet el a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, kivéve, ha a területi

(környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat alapján lefolytatott területrendezési hatósági eljárás szerint nagyobb eltérés indokolt. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

(7) Az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az előírás.

9/A. § A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben szereplő regionális és egyéb vasúti pályák közül azok területét, amelyen a közszolgáltatás szünetel vagy megszűnt, a településszerkezeti tervben beépítésre nem szánt közlekedési terület területfelhasználási egységbe kell sorolni. – A TSZT és DÉSZ megfelel az előírásnak.

11. § A bányatelek megállapítás akkor engedélyezhető, ha összhangban van a megyei területrendezési tervvel és az érintett település településrendezési eszközeivel. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az előírás.

12/A. § (1) A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési eszközök készítése során a 12. § (1) és (2) bekezdésében felsorolt térségi övezetek által érintett területeket az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatos állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről szóló kormányrendelet szerint, az abban meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatása figyelembevételével kell lehatárolni. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

(4) A településrendezési eszközök készítésénél a hatályos kiemelt térségi és megyei területrendezési terv térségi övezeteinek lehatárolásához képest a térségi övezetek területének a település közigazgatási területére eső része legfeljebb $\pm 5\%$ -kal változhat. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

13/A. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő, a hatályos FmTrT szerint megfelel a hatályos TSZT.

13/B. § A településrendezési eszközökben a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetét a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az előírás.

14. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő, a hatályos FmTrT szerint megfelel a hatályos TSZT.

14/B. § (1) A világörökségi és világörökségi várományos terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően

lehatárolni. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő. Dunaújvárosban külön rendelet került megalkotásra a jogszabályban foglaltak érvényesítésére.

(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos területen:

a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal, – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás. Dunaújvárosban külön rendelet került megalkotásra a jogszabályban foglaltak érvényesítésére.

b) új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek területe nem bővíthető, – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

c) a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a kulturális és természeti örökségi értékek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

15. § (1) *Az országos vízminőség-védelmi terület övezetében ...*

(2) Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

16. § *A nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.*

Magterület övezete: 17. § (1) Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

a) a települési területet a magterület vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület, a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

18. § (1) *Az ökológiai folyosó övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:*

a) a települési területet az ökológiai folyosó vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

(5) Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

19/A. § A településrendezési eszközökben az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét az erdőterület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

21. § (1) A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, amely a természeti adottságok és a kulturális örökség által meghatározott tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

(2) A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, továbbá a helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében csak olyan építési övezet és övezet hozható létre, ami a kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. Az építési övezetnek vagy övezetnek az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell, ennek ellenőrzéséhez a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihöz külön jogszabályban meghatározott látványtervet is kell készíteni. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

(5) A településszerkezeti tervben, a szabályozási tervben és a helyi építési szabályzatban ki kell jelölni a településkép-védelmi terület határát, amely a tájképi értéket képező kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő területeket, az ökológiai hálózat területeit, az országos és a helyi védelem alatt álló természetvédelmi területeket, azok környezetét, valamint a település arculatát, karakterét meghatározó fontos területeket tartalmazza. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás. A Hatályos FmTrT előírásainak megfelelnek a településrendezési eszközök. Dunaújvárosban külön rendelet került megalkotásra a jogszabályban foglaltak egy részének érvényesítésére.

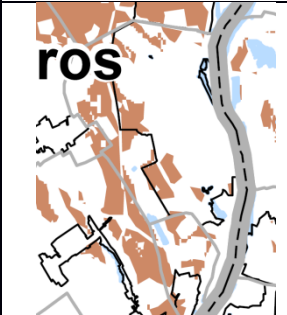
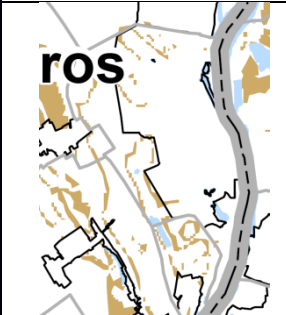
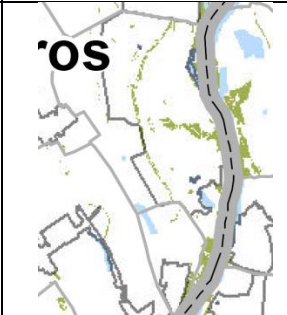
23. § A rendszeres belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

25. § (1) A földtani veszélyforrás területének övezetét a településrendezési eszközökben kell a tényleges kiterjedésnek megfelelően lehatárolni. – A TSZT és a DÉSZ megfelel az előírásnak.

(2) Az övezet területén új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő előírás.

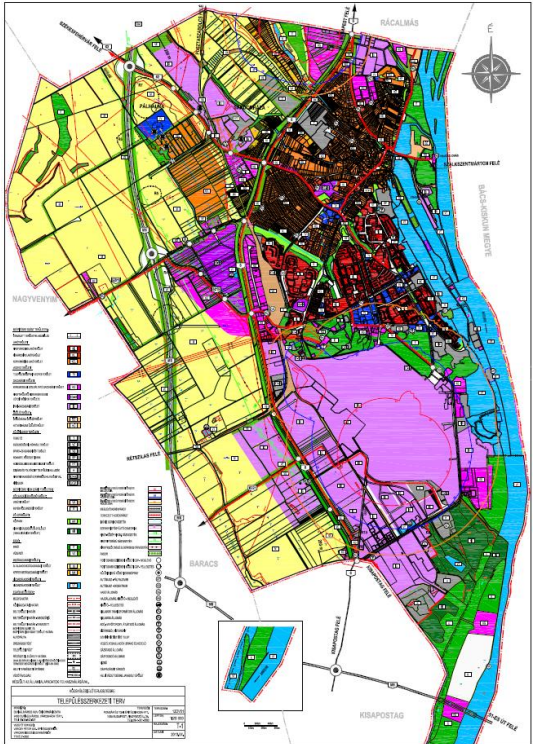
OTRT és FMTrT területfelhasználási kategóriáinak, országos és térségi övezeteinek összehasonlítása	
OTRT területfelhasználási kategóriái	FMTrT területfelhasználási kategóriái
<ul style="list-style-type: none"> erdőgazdálkodási térség - DMJV érintett mezőgazdasági térség, vegyes területfelhasználású térség - DMJV érintett települési térség - DMJV érintett vízgazdálkodási térség - DMJV érintett építmények által igénybe vett térség 	<ul style="list-style-type: none"> erdőgazdálkodási térség - DMJV érintett mezőgazdasági térség - DMJV érintett vegyes területfelhasználású térség, városias települési térség - DMJV érintett hagyományosan vidéki települési térség, vízgazdálkodási térség - DMJV érintett építmények által igénybe vett térség
OTrT országos övezetei	FMTrT
<ul style="list-style-type: none"> országos ökológiai hálózat - DMJV érintett, kiváló termőhelyi adottságú szántóterület - DMJV érintett, jó termőhelyi adottságú szántóterület - DMJV érintett, kiváló termőhelyi adottságú erdőterület- DMJV érintett, országos jelentőségű tájképvédelmi terület - DMJV érintett, világörökségi és világörökségi várományos terület - DMJV érintett országos vízminőség-védelmi terület- DMJV érintett, nagyvízi meder - DMJV érintett – és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében 	<ul style="list-style-type: none"> országos ökológiai hálózat - DMJV érintett, kiváló termőhelyi adottságú szántóterület- DMJV érintett, — kiváló termőhelyi adottságú erdőterület- DMJV érintett, országos jelentőségű tájképvédelmi terület kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület - DMJV érintett kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület ásványi nyersanyag-

<p>megvalósuló vízkár-elhárítási célú társulások területe</p>	<p>gazdálkodási terület,</p> <ul style="list-style-type: none"> együtt tervezhető társulások -- DMJV érintett kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület
<p>OTrT társulási övezetei</p> <ul style="list-style-type: none"> magterület - DMJV érintett ökológiai folyosó - DMJV érintett, pufferterület, erdőtelepítésre <u>javasolt</u> terület, ásványi nyersanyagvagyon-terület, rendszeresen belvízjárta terület, földtani veszélyforrás területe, honvédelmi terület, társulási jelentőségű tájképvédelmi terület. <p>Ajánlott megyei övezetek:</p> <ul style="list-style-type: none"> tanyás társulás, társulási komplex tájrehabilitációt igénylő terület, <ul style="list-style-type: none"> szélvédőpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület, társulási árvízi kockázatkezelési terület 	<p>FmTrT társulási övezetei</p> <ul style="list-style-type: none"> magterület - DMJV érintett, ökológiai folyosó - DMJV érintett pufferterület, erdőtelepítésre <u>alkalmas</u> terület, — rendszeresen belvízjárta terület, földtani veszélyforrás területe — társulási jelentőségű tájképvédelmi terület- DMJV érintett — társulási komplex tájrehabilitációt igénylő terület - DMJV érintett — nagyvízi meder - DMJV érintett világörökség és világörökség-várományos terület -- DMJV érintett történelmi települési terület, -- DMJV érintett vízérózióknak kitett terület -- DMJV érintett szélvédőknak kitett terület -- DMJV érintett

Országos ökológiai hálózat övezete	Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
			

TSZT, DÉSZ megfelel az OTrT előírásainak	FmTrT-ben pontosítandó övezet!	TSZT, DÉSZ megfelel az OTrT előírásainak	FmTrT-ben pontosítandó övezet!
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete	Világörökség és világörökség-várományos terület övezete	Országos vízminőség-védelmi terület övezete	Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területe övezete
TSZT, DÉSZ megfelel az OTrT előírásainak	TSZT, DÉSZ megfelel az OTrT előírásainak	TSZT, DÉSZ megfelel az OTrT előírásainak	TSZT, DÉSZ megfelel az OTrT előírásainak

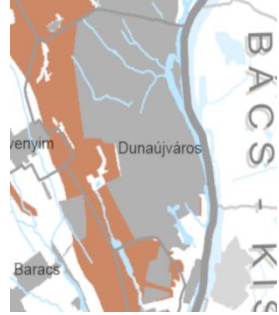
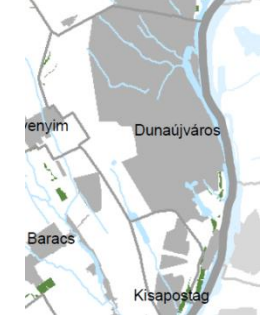
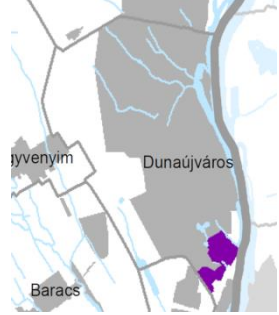

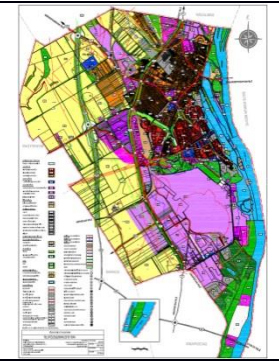
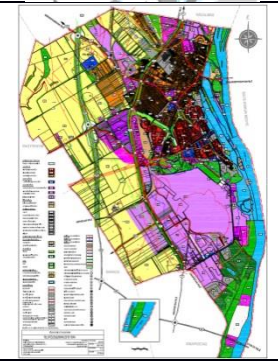
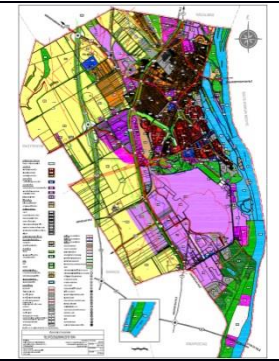
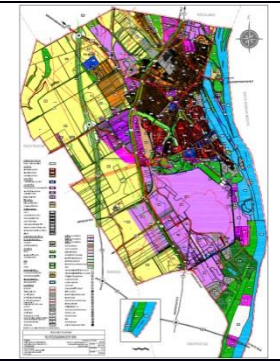
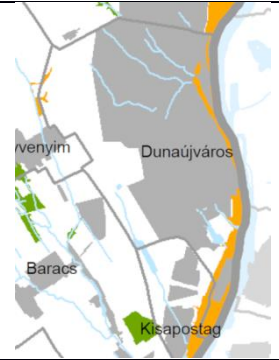
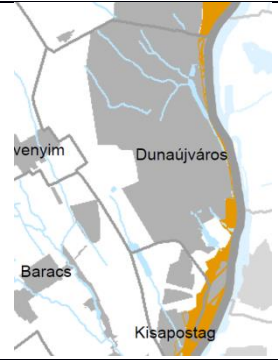
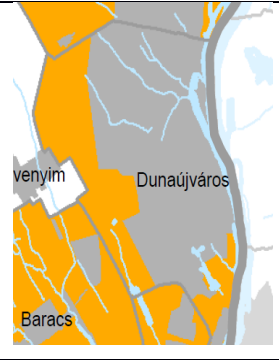
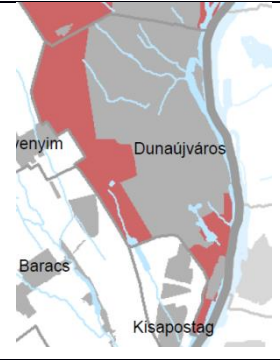
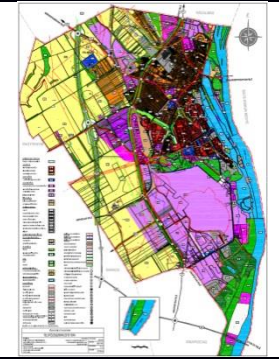
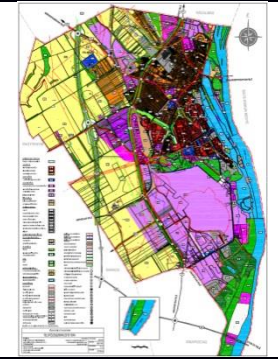
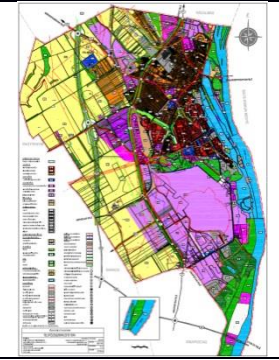
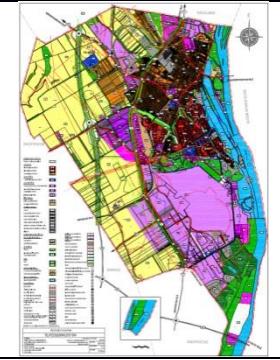
1.3.2 Fejér megyei Területrendezési tervvel való összefüggések vizsgálata

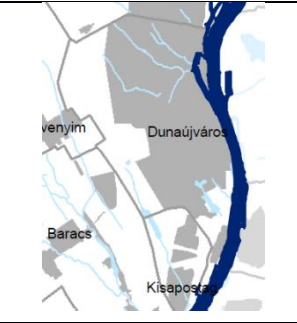
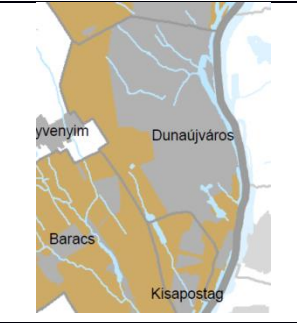
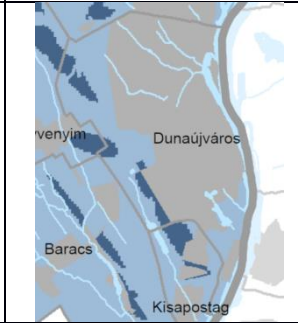
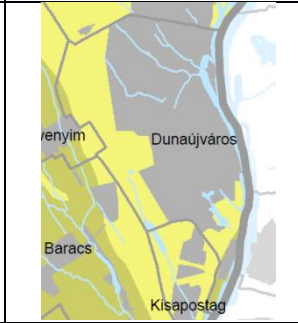
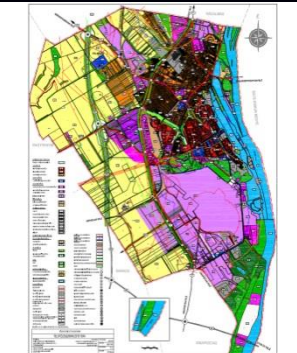
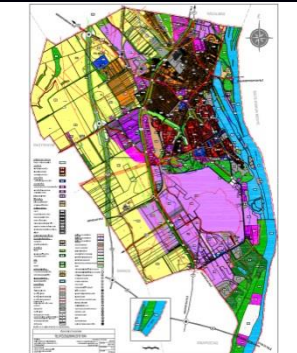
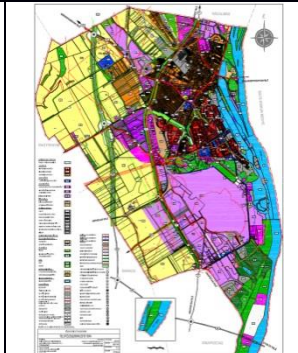
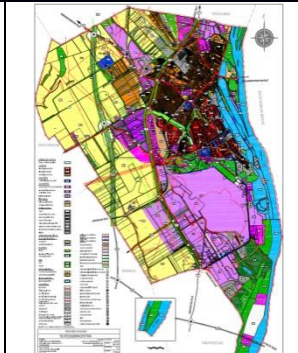
FmTrT	Dunaújvárosi TSZT
<p>Térségi szerkezeti terv a földhivatali alaptérképpel</p>	
	

A Fejér megyei Területrendezési terv térségi szerkezeti terve Dunaújvárost városias települési, mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, építmények által igénybevett és vízgazdálkodási térségként határozza meg. Az országos közlekedési elemeken (gyorsforgalmi út, főút, kerékpárút, vasút, kikötő) kívül térségi közlekedési elemekkel, a 400, 220, 120 Kv-os átviteli hálózat távvezeték és alállomások elemével, gázfogadó állomásokkal, erőművel és térségi logisztikai központtal, és térségi szennyvíztisztító telepel is érintett. A kikötő és az erőmű helye nem egyezik meg az OTrT-ben jelölten.

Az országos és térségi övezetek közül nem érintett a város közigazgatási területe

- Erdőtelepítésre alkalmas terület övezetével.
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetével.
- Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezetével.
- Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetével.
- Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezetével.
- Pufferterület övezetével.
- Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetével.
- Rendszeresen belvízjárta terület övezetével.
- Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezetével.

<i>Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete</i>	<i>Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete</i>	<i>Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete</i>	<i>Együtt tervezhető térségek övezete-fejlesztési alközpont</i>
			
			
<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>	<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>	<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>	<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>
<i>Ökológiai folyosó övezete</i>	<i>Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete</i>	<i>Világörökség és világörökség-várományos terület övezete</i>	<i>Történelmi települési terület övezete</i>
			
			
<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>	<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>	<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>	<p>Megfelel a FmTrT előírásainak</p>

Nagyvízi meder övezete	Földtani veszélyforrás területének övezete	Vízerozióknak kitett terület övezete	Szélerózióknak kitett terület övezete
			
			
Megfelel a FmTrT előírásainak	Megfelel a FmTrT előírásainak	Megfelel a FmTrT előírásainak	Megfelel a FmTrT előírásainak

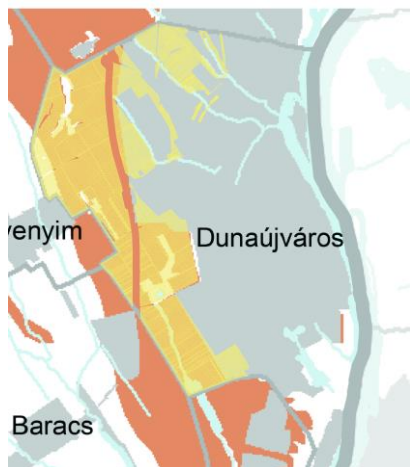
A FmTrT településrendezési eszközökben érvényesítendő előírásainak érvényesülésének vizsgálatokor az építési illetve megvalósítási engedélyezéskor érvényesítendő előírások nem kerülnek vizsgálatra, azok érvényesítése egyedi - adott államigazgatási hatósági - feladat.

6. § (1) Az erdőgazdálkodási térség Országos Erdőállomány Adattár szerint erdőterületnek minősülő területét a településszerkezeti terv legalább 95%-ban csak erdőterület területfelhasználási egységbe sorolhatja. – A TSZT és DÉSZ megfelel a FmTrT előírásainak, az eltérések többnyire az eddigi módosítások során keletkezettek, amikor részleteiben bemutatásra kerültek a szükséges területi mérlegek, a megfelelőségek.

7. § (3) A megyei területrendezési tervben szereplő országos vasúti mellékvonalak területét a településszerkezeti tervben beépítésre nem szánt közlekedési terület területfelhasználási egységbe kell sorolni. – A TSZT és DÉSZ megfelel a FmTrT előírásainak, az eltérések többnyire az eddigi módosítások során keletkezettek, amikor részleteiben bemutatásra kerültek a szükséges területi mérlegek, a megfelelőségek.

10. § Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában, a külön jogszabályban meghatározott területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. – A hatályos tervek megfelelnek az előírásoknak (lásd. a mellékelt térképrészletet, ahol a TSZT mezőgazdasági területei lettek az FmTrT Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezeti lapján ábrázolva sárga felülettel). A

TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Ilyen irányú települési szándék nem ismert.

11. § (1) *Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában, a külön jogszabályban meghatározott területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki.* – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Ilyen irányú települési szándék nem ismert.

17. § *Az ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetét a településrendezés eszközeiben tényleges kiterjedésének megfelelően kell lehatárolni, és az építési övezetre vagy övezetre szabályokat megállapítani.* – A TSZT és DÉSZ megfelel a FmTrT előírásainak, az eltérések többnyire az eddigi módosítások során keletkezettek, amikor részleteiben bemutatásra kerültek a szükséges területi mérlegek, a megfelelőségek.

18. § (1) *Az együtt tervezhető térségek övezetébe tartozó települési önkormányzatok településfejlesztési és településrendezési feladataik összehangolt ellátásához – törvényben meghatározott – közös egyszerűsített településszerkezeti tervet készíthetnek.* – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Ilyen irányú települési szándék nem ismert.

Ökológiai folyosó övezete 21. § (1) *Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:* a) *a települési területet az ökológiai folyosó körülzárja, és*

b) *a kijelölést más jogszabály nem tiltja.* – OTrT előírás ismétlése. A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Ilyen irányú települési szándék nem ismert.

(5) *Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.* – OTrT előírás ismétlése. A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Ilyen irányú települési szándék nem ismert.

24. § *A térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezetben a roncsolt felületek újrahasznosítása, a tájrendezés az érintett települések egymással összehangolt településrendezési eszközeiben meghatározott újrahasznosítási cél alapján történhet. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás.*

25. § (1) *A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, amely a természeti adottságok és a kulturális örökség által meghatározott tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. – OTrT előírás ismétlése. A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Dunaújvárosban külön rendelet került megalkotásra a jogszabályban foglaltak érvényesítésére.*

(2) *A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, továbbá a helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében csak olyan építési övezet és övezet hozható létre, ami a kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. Az építési övezetnek vagy övezetnek az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell, ennek ellenőrzéséhez a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihhez külön jogszabályban meghatározott látványtervet is kell készíteni. – OTrT előírás ismétlése. A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Dunaújvárosban külön rendelet került megalkotásra a jogszabályban foglaltak egy részének érvényesítésére.*

(5) *A településszerkezeti tervben, a szabályozási tervben és a helyi építési szabályzatban ki kell jelölni a településkép-védelmi terület határát, amely a tájképi értéket képező kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő területeket, az ökológiai hálózat területeit, az országos és a helyi védelem alatt álló természetvédelmi területeket, azok környezetét, valamint a település arculatát, karakterét meghatározó fontos területeket tartalmazza. – OTrT előírás ismétlése. A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás*

26. § (1) *Világörökség és világörökség-várományos terület övezetben a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a kezelési tervben meghatározott célokkal. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás. Dunaújvárosban külön rendelet került megalkotásra a jogszabályban foglaltak érvényesítésére.*

(2) *Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek területe nem bővíthető. – A TSZT (és DÉSZ) módosításakor figyelembe veendő az FmTrT előírás.*

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

A szomszédos települések közül a Duna jobb partján fekvők a Dunaújvárosi kistérséghez tartoznak.

A Duna hagyományosan elválasztotta a jobb és balparti területeket, országrészeket, és mivel Dunaújváros térségében sokáig a természeti adottságok (Pentelénél a magaspart) miatt csak Dunaföldváron volt átkelő, a balparti településekkel a kapcsolat tradicionálisan gyenge. A XIX-XX. század fordulóján Pentelét és a Szalki szigetet összekötötték és a szigeten hajóállomást alakítottak ki, de ez sem volt alkalmas az intenzív kapcsolatok kiépítésére. A Duna bal partja már Bács Kiskun megye, mellyel a város elsősorban a közelmúltban megvalósult M8 Duna-hídon keresztül került, kerülhet közvetlen összeköttetésbe.

A kistérség szomszédos települései

Dunaújváros kistérségébe a városon kívül Baracs, Daruszentmiklós, Előszállás, Kisapostag, Mezőfalva, Nagykarácsony, Nagyvenyim és Rácalmás tartoznak, valamennyien a Duna jobb partján fekszenek. A kistérség települései a kistérségi társulásukon keresztül hatékonyan működnek együtt.

A kistérség tagjai közül határos Dunaújvárossal északi irányból haladva Rácalmás, Nagyvenyim, Baracs és Kisapostag.

A kistérség, és különösen a szomszédos, agglomerálódó települések természetszerűen ezer szállal kötődnek Dunaújvároshoz. Ugyanakkor több olyan terület van, ahol a városnak is támaszkodnia kell a szomszédos településekre, vagy azért, mert saját területén belül nem tudja az igényeit kielégíteni, vagy azért, mert együttműködve sikeresebb lehet. Ezek a területek jellemzően:

- új, nagy területigényű, zöldmezős, jelenleg leginkább ipari fejlesztések
- új építésű igényes kertvárosias lakóterületek,
- szép természeti környezetben fekvő, nagyméretű lakótelkek a legtehetősebbek számára
- turizmusfejlesztés, elsősorban az öko- és wellness turizmus területén
- reptér fejlesztés (FMTrT 1/8. melléklet)

1/8. sz. melléklet

Repülőterek Fejér megyében

Kereskedelmi (nemzetközi) repülőtérre fejleszthető repülőterek

- Baracs – Kisapostag (Dunaújváros)
- Székesfehérvár [Alba Airport]

A szomszédos települések közvetlenül a dunaújvárosi gazdaságra gyakorolt hatása legalább 3 nagy vállalkozás vonatkozásában érvényesül:

- Rácalmási székhelyű, de megállapodás keretében Dunaújvárosnak is adót fizető óriásvállalat a Hankook Tire Magyarország; biztonsági zónái átnyúlnak Dunaújváros területére
- Dunaújvárosi székhelyű, és itt adózó, de több szomszédos településen is telephellyel rendelkező állami tulajdonú, a fogvatartottak munkavégzését biztosító Agrospeciál Kft.
- a Hamburger Hungária Kft. papírgyár, mely jelentős fejlesztéseket eszközöl Kisapostagra

Az erős kapcsolatok és agglomerációs folyamatok ellenére sem a 2013-ig hatályos Országos Területrendezési Terv, sem Fejér megye Rendezési terve nem jelöli együtt tervezhető térségnek a dunaújvárosit.

Ahhoz, hogy meghatározhassuk a szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításait, azt kell számba venni, hogy mely településszerkezeti elem befolyásolhatja Dunaújváros fejlődését.

Ezek a fentiek alapján:

- meglévő és új gazdasági területek, különösen a településhatár közelében
- közös érdekszférába tartozó vállalkozások fejlesztési lehetőségei
- újonnan kijelölt, még beépítetlen lakóterületek jellege, elhelyezkedése, volumene
- helyi turisztikai fejlesztések
- és legelsősorban a közlekedési hálózat elemei, kapcsolódási pontjai
- valamint a szomszédos települések területhasználatából eredő, dunaújvárosi területekre kiterjedő korlátozások

A város 2005-ben készült városmarketing terve is fontosnak tartja a település közigazgatási határain kívüli területeken jelentkező lehetőségek felmérését. A szomszédos települések településrendezési tervei más és más időpontokban, más és más tervezők által készültek. A 2008-ban készült Dunaújvárosi Kistérség Területfejlesztési Terve önálló projektként nevesíti a településrendezési tervek kistérségi összehangolását, melynek célja a területhasználat kistérségi harmonizálása. Formálisan a tervek összehangolása a mai napig nem valósult meg, de a mindennapos településközi kapcsolatoknak köszönhetően a szomszédos településrendezési tervek nem ellentétesek a dunaújvárosi célkitűzésekkel.

A településközi együttműködések közül ki kell emelni a Mezőfalva és Térsége Szennyvízberuházó Önkormányzati Társulás létrehozását, amely Mezőfalva, Kisapostag, Baracs és Nagyvenyim kistérségi települések szennyvízcsatorna-hálózatát Európai Uniós forrásokat felhasználva építi ki.

Rácalmás

A mai Rácalmás területe már az őskorban is lakott hely volt, a Duna fölé magasodó löszparton települt. A honfoglalás után magyar törzsek szálláshelye volt. A déli szomszédhoz hasonlóan a XVI.-XVII. században egyre több, a törökök elől menekülő szerb (rác) család telepedik le, később a Jankovich család birtokaként már inkább magyar település. 1869-ben 3323-an éltek a településen, nagyságrendileg ugyanannyian, mint Pentelén. A két világháború között egyre több budapesti polgár fedezte fel a kiváló természeti adottságokkal rendelkező települést, sorra épültek a nyaralók Rácalmásra. Az 1990-es évek eleje óta egyre többen költöztek-költöznek ki a városból a községbe, elsősorban a jó levegő, a szép táji adottságok miatt, amelyek kiváló infrastruktúrával párosultak. A Hankook 2009-ben nyitotta meg kapuit, azóta több, mint ezer főt foglalkoztat. A gyár Rácalmás belterületétől távol, a dunaújvárosi közigazgatási határra települt, innen is érhető el legkönnyebben, a 2007-ben városi rangot kapott Rácalmás kiváló természeti adottságaiból következő vonzerejét nem csökkentette.

Ma a város több lábon áll; miközben itt működik a megye egyik legnagyobb foglalkoztatója, a város folyamatosan valósítja meg a lakosság életminőségét javító és a turisztikai vonzerejét növelő fejlesztéseit (iskola, óvoda felújítása bővítése, sportcsarnok építése, termálfürdőhöz a gyógyvízzé minősítés folyamatban van).

Dunaújvárost érintő településrendezési elhatározások:

Hankook,

- biztonsági övezetei átnyúlnak Dunaújváros területére
- megközelíthetősége (közúti és vasúti) mind Dunaújváros, mind Rácalmás felől biztosított
- nagyobb fejlesztési lehetőség Rácalmás területén van, melyhez Dunaújváros északi iparterülete kapcsolódik

kisebb iparterület a településhatáron

Pálmajor (Agrospeciál)

- nincs területi fejlesztési lehetősége
- lakóterületi fejlesztési lehetőségek szép települési és táji környezetben az északi településrészen

turisztikai fejlesztések

- tervezett termálfürdő, a Duna-part természetvédelmi szempontú fejlesztése

Duna-parti kerékpárút - megépült

Nagyvenyim

Nagyvenyim neve a 15. századtól szerepel a forrásokban. A török háborúk elől a magyar lakosság elmenekült, helyükre szerbek érkeztek. A török utáni időszakban a zirci apátság előszállási uradalmához került. A falu két lakott hely összenövéséből jött létre; az uradalmi központ és a körülötte elsősorban a

mezőgazdasági termények feldolgozására alapított ipar a falu Mezőfalva felé eső, állattenyésztésre alkalmas nedves rétek melletti részén fejlődött ki, míg az uradalmi cselédek a Bernátkúti ér mellett húzódó szőlőkben települtek le és építették meg a falu első utcáját. 1945-ben 204 Heves megyei családot telepítettek be, ezek lakhelyeit a két településrész közötti területen, a Mezőföld nyugati részének autópálya-kapcsolatát is jelentő, de korábban is jelentős forgalmú 6219. j. út mentén jelölték ki. A nagyvenyimi önkormányzat 1947. augusztus 1-jén a belügyminiszter rendeletére kezdte meg működését.

A központi belterületen kívül több lakott hely is van, ezeket a korábbi pusztákat (Bernátkút, Mélykút) a büntetés-végrehajtás céljaira alakították át 1949-50-ben. A XX. század második felében megszűnt a vasút, amelynek feladata Pentelén és Rácalmáson keresztül a környék mezőgazdasági termékeinek a Főváros környékére szállítása volt. Délen az előszállási uradalmi központtal teremtett kapcsolatot, és Dunaföldvártól még délebbre nyúlt.

Nagyvenyim településszerkezeti tervét 2006-ban hagyták jóvá. Azóta megvalósult az autópálya, a 6219. j. út belterületi szakaszán a kerékpárút, és befejezéséhez közeledik a település szennyvízcsatorna-hálózatának kiépítése.

Nem tudott megvalósulni a művelődési ház építése, és a fejlesztésre kijelölt lakóterületeket sem alakították ki, így ebből jelentős tartalék van még. A gazdasági területeken sem indultak fejlesztések, pedig úttal és közművel ellátott területek várják a kisebb területigényű vállalkozásokat. A turizmus fellendítése is várat magára.

Dunaújvárost érintő településrendezési elhatározások:

kiemelt célja a településnek a dunaújvárosi kerékpárút

- Dunaújváros és Nagyvenyim településszerkezeti terveiben is szerepel lakóterületek
- a belterület határos Dunaújváros külterületeivel
- jelentős fejlesztési területek szabadon

Agrospeciál

- a telephelyek fejlesztése a helytelen övezeti besorolás miatt kérdéses

Baracs

Két településrészből áll a község, a kisebb lélekszámú Templomosból, és a falu központi részét képező, sűrűbben lakott Apátszállásból. Templomos területén állt az Annamatia római katonai tábor.

Nagyvenyimhez hasonlóan az előszállási uradalom része volt, több tanyából és pusztából szerveződött önálló faluvá. Ide 1943 szeptemberében telepítettek be Borsod- és Heves megyéből származó földműves családokat.

A település gazdasága a mezőgazdaságon nyugszik, a legnagyobb foglalkoztató is ebből a szektorból kerül ki, de ipari vállalkozások is megtelepültek. Ezzel együtt a lakosság jelentős része a könnyen elérhető dunaújvárosi gyárakban dolgozik.

Dunaújvárost érintő településrendezési elhatározások:

Elsősorban Kisapostaggal közösen a repülőtér esetleges fejlesztése során alakulhat partnerség.

Baracs területét mind az M6, mind az M8 érinti, ennek ellenére az országos gyorsforgalmi úthálózat csak Dunaújváros érintésével érhető el.

A limeshez kapcsolódó világörökség-várományos terület része.

Kisapostag

A Dunaújvárost délről határoló község mind közigazgatásilag, mind gazdaságilag szoros kapcsolatban van a megyejogú várossal. Legfőbb értéke a közlekedési kapcsolatok (közúti, légi, vízi) kiválósága mellett a természeti adottsága, a Duna melletti elhelyezkedése. A település számára fontos, hogy a település a jelenlegi értékeinek megőrzése mellett a mai igényeket is kielégítő turisztikai célponttá, kisebb rekreációs és logisztikai központtá alakuljon.

A település épített környezetének és természeti adottságainak harmonikus fejlesztése és működtetése mellett igyekszik a környezeti erőforrásokkal jól gazdálkodva kihasználni helyzetéből adódó lehetőségeit.

Dunaújvárossal a tervezett gazdasági területeivel, a volt hulladéklerakó területével és mezőgazdasági művelésű területeivel határos.

Dunaújvárost érintő településrendezési elhatározások:

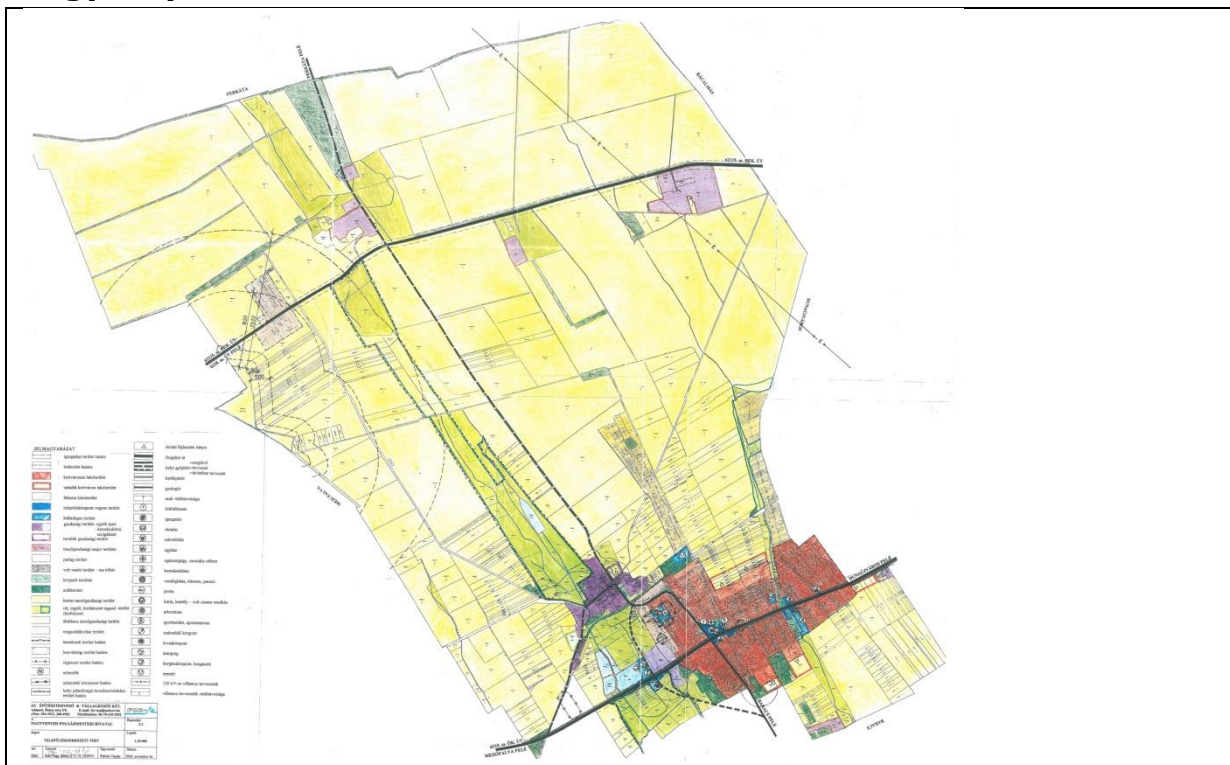
Dunaújváros és Kisapostag közös érdeke a hulladéklerakó valamilyen hulladékgazdálkodási funkcióval történő újrahaznosítása, valamint a közigazgatási határ közelében lévő ipari területek fejlődése, fejlesztése.

Rácalmás, Nagyvenyim, Baracs és Kisapostag településszerkezeti tervei

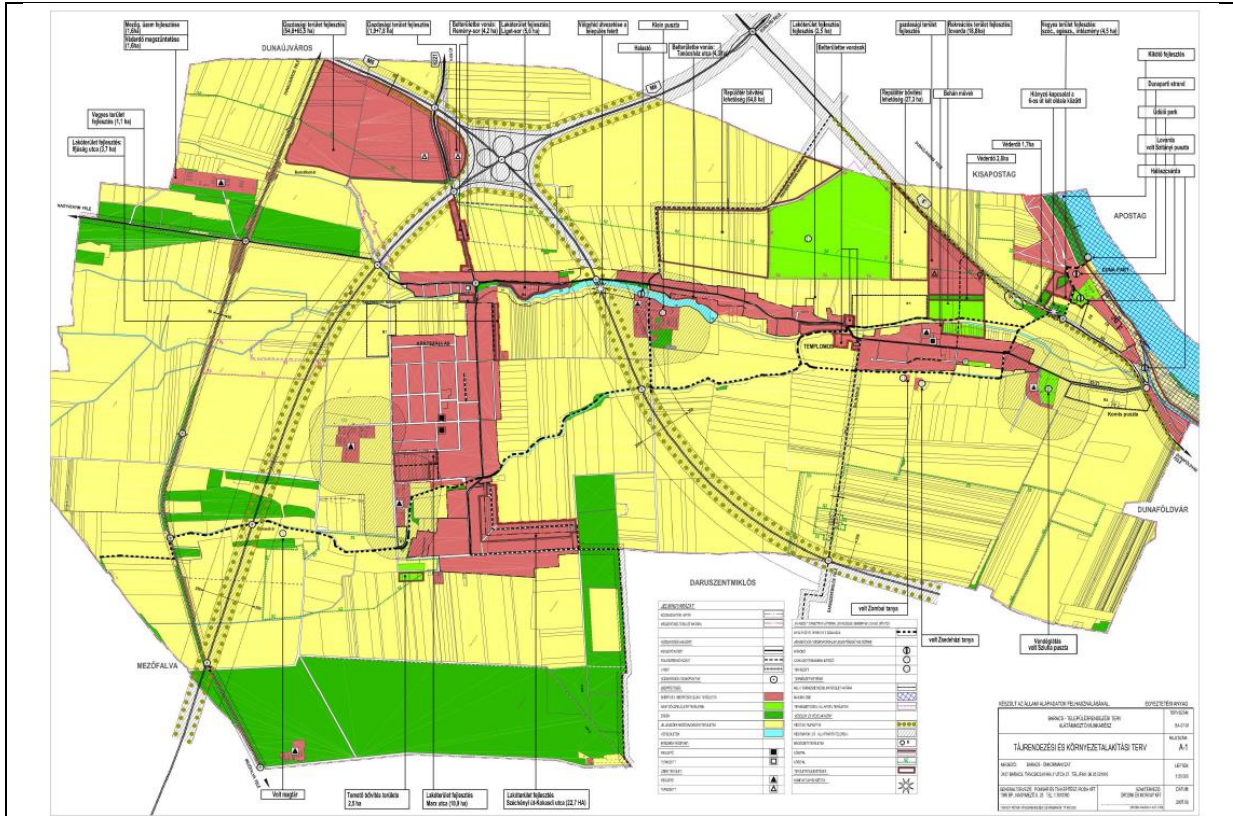
Rácalmás:

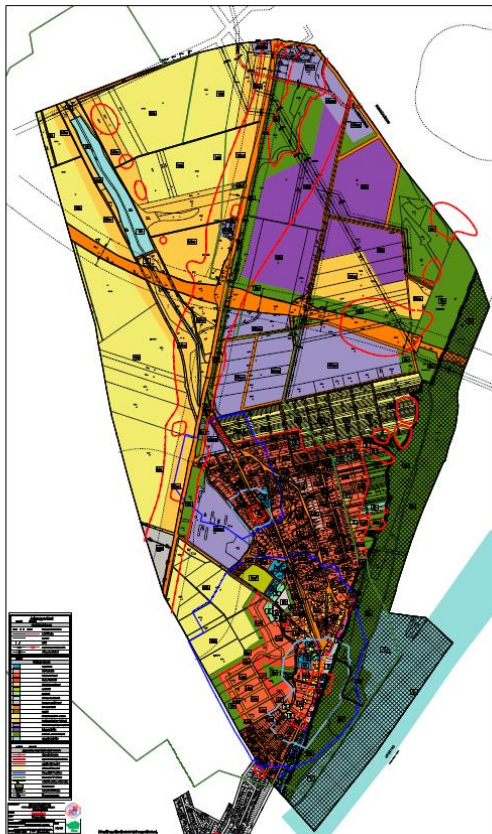
Nagyvenyim:

Baracs (elforgatva):

Kispóstag:

A Duna bal-parti települései

Szalkszentmárton

Bács-Kiskun megyében a Duna bal partján a Kunszentmiklósi kistérség része. Apostaghoz hasonlóan a Duna folyamban határos Dunaújvárossal, de jelentősen nagyobb határszakaszon.

A természetvédelem és a települési infrastruktúra fejlesztésének közös érdekeit hivatottak szolgálni a fejlesztési elképzelések. A természetvédelem és a mezőgazdaság érdekeit közösen szolgálhatja a hagyományos gazdálkodási formák fenntartása, illetve visszahonosítása. A térség mezőgazdasági adottságaira és hagyományaira alapozva több vállalkozás foglalkozik élelmiszer-feldolgozással, aminek építményei, telephelyei a település közigazgatási területén szétszórta találhatók, többnyire a Dunától távolabb.

Településfejlesztési és településrendezési céljai nem ellentétesek Dunaújvároséval.

Apostag

A község Bács-Kiskun megyében, a Duna bal partján fekszik az M8 autópályától délre, és a Kunszentmiklósi kistérség része. Dunaújváros a Salbert-sziget mentén a Duna folyamban határos Apostag községgel.

A település elsősorban kulturális örökségét őrzi. Fejlesztéseit a település élhetőségének javítása és a turizmus élénkítése érdekében folytatja.

A tervezett fejlesztések között szerepel a közoktatás javítása (az intézmények innovációjának fejlesztése, térségi együttműködések kialakítása), integrált egészségfejlesztés, az egészségügyi ellátórendszer hatékonyságának javítása, fenntartható környezetgazdálkodás, megújuló energiaforrások alkalmazása, természeti környezet védelme és fejlesztése. A helyi mezőgazdasági erőforrás-hatékony fenntartható fejlesztése érdekében termékfeldolgozó ipari kapacitások bővítése szerepel alternatív energiaforrásokra épülő üzemek telepítése a település délkeleti területein a Pentele hídfőállás szomszédságában.

Az M8 továbbépítésével a megye valamennyi települése számít a gazdaság élénkülésére. A turizmus és a gazdaság fellendülését a közlekedési kapcsolati hiányok megszűnésétől is remélik. Településfejlesztési és településrendezési céljai nem ellentétesek Dunaújvároséval.

Dunavecse

A város is a Kunszentmiklósi kistérség része Bács-Kiskun megyében a Duna bal partján, az M8 autópályától északra. A kistérségben kisvárosi-falusi üzleti szolgáltató centrumok közül kiemelhető város történeti településszerkezete meghatározó eleme a Duna és a dunai átkeléssel összefüggő belterületbe összefutó sugaras úthálózat. A jóváhagyott településszerkezeti terv a Pentele-híddal illetve az M8 (Veszprém-Szolnok autópálya) a település dunai átkelőhely szerepét erősíti. A településmag az átmenő forgalomtól mentesített az 51. számú főút tervezett elkerülő nyomvonal mentén, melyről megismétlődnek a település

körüli gyűrűre felfőzött sugárirányú bevezetések. A területfejlesztés az útnyomvonalakkal együtt gazdasági célra tervezett. Gazdasági terület kijelölés történt a tervezett M8-as és az 51 sz. elkerülő út és a belterületi határ által bezárt területen. A fejlesztési szándékoknak köszönhetően a várost délkeletről félkörben zárja körbe a gazdasági terület, amit északon is kiegészítenek kisebb szétszórt gazdasági területek. A kompakt lakóterület fejlesztése a terv szerint a meglévő lakóterületek sűrítésével, a hátsó kertek felhasználásával tervezett.

Dunavecse is jelentős fejlődést és beruházásokat remél az autópálya építésének folytatásától. Ezért szintén gazdasági területfejlesztési szándék a belterülettől távoli majorok fejlesztése az M8 autópálya megépülésének gazdaságélénkítő hatására számítva. Dunavecse mint hídfőállás gazdasági helyzetének erősödése a tágabb környezetben Apostag, Szalkszentmárton, Solt, Tass és egyéb települések elérhetőségét is javítaná. Bács-Kiskun megye bajai nemzetközi és országos jelentőségű közforgalmú kikötője mellett a dunavecsei térségi (közforgalmú) jelentőségű.

Településfejlesztési és településrendezési céljai nem ellentétesek Dunaújvárossal, bár a jelentős volumenben kijelölt gazdasági területek a Dunaújvároshoz hasonlóan jó adottságok miatt konkurenciát jelenthetnek.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Dunaújváros Megyei Jogú Város felismerve a város és térsége funkciójának, termelési és társadalmi szerkezetének változásában, azaz általában a liberalizációt követő változásokban lévő lehetséges fejlesztőerőt, elkészített egy a város jövőjét megalapozó **Integrált Városfejlesztési Stratégiát (IVS)**. A stratégia egy olyan középtávú, megvalósítás orientált tervezési dokumentum, amely meghatározza a város középtávú fejlesztési gondolkodását.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában bemutatott célrendszer – egyéb városfejlesztési koncepciókkal egyetemben - szorosan illeszkedik a Dunaújváros közgyűlése által elfogadott **„Intercisa 2015 Távlati településfejlesztési koncepció”** munkacímű anyaggal.

Dunaújváros Integrált Városfejlesztési Stratégiájában az **átfogó cél** az elkövetkezendő 15-50 év vonatkozásában: „Az élhető és versenyképes város” feltételeinek megteremtése. Az átfogó célból levezethető tematikus célok három nagyobb csoportba sorolhatók, amely csoportokat tematikus célkitűzéseknek nevezünk, és amelyeken belül lesznek értelmezhetőek az egyes konkrét tematikus részcélok. E három csoport jól lehatárolható célrendszert alkot.

Középtávú (7-8 éven belüli) **tematikus célkitűzések** és az azokon belül értelmezhető tematikus részcélok:

1. A városi funkciók megerősítése, az „élhetőség”, a fogyasztói- és közszolgáltatások színvonalának tovább javítása, a polgáriasodó helyi kultúra és a modern közösségi terek kialakítása.

Ezen belül a tematikus részcélok:

1.1 A belváros „igazi” városközpont funkcióinak megteremtése, a hiányzó funkciók pótlásával és a meglévők megerősítésével, a nem oda való kitelepítésével. A sétálóutcák és terek felújítása és bővítése, a városközpont kulturális, kereskedelmi és szolgáltató jellegének megerősítése.

1.2 Dunaújváros iskolaváros jellegét meg kell tartani illetve erősíteni szükséges. Szerepet játszik a Főiskola fejlesztése, amely a regionális illetve országos vonzerején túlmenően a K+F tevékenységével és hálózatszervező képességével hozzájárul az innovációs rendszer létrejöttéhez, a helyi gazdaság élénkítéséhez.

1.3 A lakókörnyezet minőségi szintjének emelése. A lakótelepek rehabilitációja és monotonitásának enyhítése a városon belüli zöldterületek megtartásával és bővítésével. A családi házas jellegű lakóövezetek bővítése a szabad területek

szüksége miatt nemcsak a városon belül, hanem a környező településekkel együttműködve.

1.4 Az agglomerációhoz tartozó környező településekkel a harmonikus együttélést a kölcsönös előnyökön alapuló funkciómegosztás elve alapján kell biztosítani. A kistérségi együttműködést erősíteni, a társulási formában ellátandó feladatok körét bővíteni szükséges.

1.5 A városrészek hálózatának és hierarchiájának megfelelően a funkcióbővítést és a funkciótisztítást együttesen kell elvégezni, amely a belváros szerepének újradefiniálásán túlmenően további alközpontok fejlesztését is jelenti. A városrészek esetében minőségi fejlesztéseket kell végrehajtani különösen a lakófunkciók, a kereskedelem és szolgáltatások, a kulturális- és közjavak hozzáférhetősége vonatkozásában.

1.6 A földrajzi centrális fekvésből és az interregionális centrum szerepből adódó előnyökre építeni kell, a magyarországi városhálózatba való integrálódásnál ezt figyelembe kell venni. A fentiekből levezethető területi, térségi és interregionális együttműködéssel kapcsolatos célokra és feladatokra fel kell készülni.

2. A helyi gazdaság fejlesztése, a versenyképesség javítása a tudás intenzív és innovatív húzóágazatok letelepítésével és megtartásával, a humán erőforrás ennek megfelelő fejlesztésével.

Ezen belül a tematikus részcélok:

2.1 A város váljon „műszaki innovációs centrummá”. Innovatív gazdasági szerkezet kialakítására és működtetésére van szükség, a versenyképesség erősítése, a magas hozzáadott értéket termelő vállalatok és munkaerő letelepedésének elősegítése érdekében a feldolgozóiparban és az üzleti szolgáltatásokban. Olyan helyi innovációs rendszert kell létrehozni és erősíteni, amely szorosan kapcsolódik a regionális és nemzeti innovációs rendszerekhez, és elősegíti a tudás- és technológiatranszferek létrejöttét.

2.2 A helyi érdekeltségű mikro- és kisvállalkozásokat segíteni kell annak érdekében, hogy közepes méretű vállalattá fejlődhessenek, és bekapcsolódhassanak a szerveződő klaszterekbe a beszállítói kapcsolataik és a magas szintű szolgáltatások révén, ezáltal jobban integrálva a nagyvállalatainkat a helyi gazdaságba.

2.3 Az agglomerációs előnyökből származó pozitív extern hatásokat erősíteni kell oly módon, hogy az innovatív nagyvállalatok számára helyben hozzáférhető (vagy gyorsan és olcsón ideszállítható) inputok álljanak rendelkezésre a beszállító vállalatok fejlődése, illetve a magasan kvalifikált munkaerő megléte révén. A közlekedési folyosók metszéspontjából és a négy régió találkozásából adódó helyzeti előnyt ki kell használni, a logisztikai központ szerep és az ahhoz kapcsolódó ágazatok fejlesztésével.

2.4 A humán erőforrás fejlesztésnek elsősorban az aktuális vállalati igényekhez kell igazodnia, ugyanakkor különös tekintettel kell lenni az innovációs rendszer fejlődése alapján prognosztizálható, várható jövőbeni igényekre is.

2.5 Új, illetve tematikus ipari parkok létrehozásával, a meglévő fejlesztésével kedvező feltételeket kell teremteni újabb vállalatok betelepüléséhez, a már ittlévők helyben maradásához. Ösztönözni kell őket a helyi K+F kapacitásaik növelésére, innovációs potenciáljuk emelésére.

2.6 A gazdasági szerkezetváltásban elért eredményeket tovább kell folytatni, a „több lábon állás” érdekében diverzifikáltabb ágazati struktúrát kell létrehozni, amely kevésbé sebezhető az egyes ágazatok konjunktúrahatai által, azaz rugalmasabb alkalmazkodást tesz lehetővé.

3. Az egészséges életmód feltételeinek, a vonzó természetes és épített környezetnek a kialakítása a szabadidő helyben történő tartalmas eltölthetősége érdekében.

Ezen belül a tematikus részcélok:

3.1 A város rendelkezzen a helyi adottságokra épülő, innovatív, vonzó sport, rekreációs és szórakozási lehetőségekkel.

3.2 Válgjon a turizmus, ezen belül is a konferencia-, külföldi hallgató-, gyógy- és szabadidő-turizmus a város gazdaságában mérhető tényezővé.

3.3 A város egészségügyi intézményei az alapellátásokon túl bizonyos specializációkban országos hírűek legyenek, és a megelőzési területen is érjenek el kiemelkedő eredményeket.

3.4 A város az interregionális helyzete, ipari és gazdasági szerepe miatt külön felelősséget érezzen a természetes és épített környezete iránt, és törekedjen ennek védelme és a környezetvédelmi aktivitás fokozása érdekében a partnerségen alapuló együttműködési formák kialakítására.

3.5 Az esélyegyenlőséget biztosítani kell minden dunaújvárosi lakos számára, különös tekintettel az akadálymentesítésre, a lakóközösségen belüli kohézió és társadalmi aktivitás erősítésére.

A felsorolt részcélok döntő többségükben magukban foglalják a már most körvonalazódni látszó fontosabb városrészi (ezekből az IVS-ben 26 darabot találunk), illetve akcióterületi (az IVS-ben 10 kijelölt terület) célokat is, illetve azok szintetizálásából származtatható tematikus célokat, ugyanakkor nyitva hagyják annak lehetőségét, hogy a későbbiekben további részcélokkal lehessen kiegészíteni az egyes városrészi és akcióterületi tervek, projektek és pályázatok pontosítása során.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Településszerkezeti terv

Dunaújváros MJV Településszerkezeti Terve az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. tv. (Étv.), valamint az országos területrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) alapján került elkészítésére, azt Dunaújváros MJV Közgűlése a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. (Ötv.) 16. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Étv. 7. § (3) b) pontja szerint határozattal állapítja meg, a város teljes közigazgatási területére.

A településszerkezeti terv a Dunaújváros MJV Közgűlésének 220/1999. (VII. 20.) KH sz. határozatával elfogadott hosszútávú településfejlesztési koncepció figyelembevételével készült.

Az Étv. 10. §-ban foglaltak szerint "a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területszempók felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és a térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett".

Mivel a terv elkészítése során az Étv. 9. §-ban foglalt előírások maradéktalanul betartásra kerültek, a településszerkezeti tervben foglaltakat alkalmazni kell:

1. Dunaújváros MJV Önkormányzata saját terveinek elkészítése során, ide értve a különféle fejlesztéspolitikai, településfejlesztési koncepciókat, programokat, ágazati dokumentumokat és a szabályozási terveket is
2. A más tervező hatóságoknál készülő területi tervek, valamint ágazati tervek készítése során, legalább az önkormányzat, a polgármesteri hivatal véleményezési jogkörének gyakorlása alkalmával,
3. A különféle magán fejlesztési kezdeményezések, kérelmek elbírálása során.

A településszerkezeti terv Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgűlésének 171/2003. (V.15.) KH számú határozatával került jóváhagyásra.

Építési szabályzat és szabályozási terv

Az építési szabályzat és szabályozási terv Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlésének 19/2003. (V.16.) számú önkormányzati rendeletével került jóváhagyásra.

Integrált Városfejlesztési Stratégia

A település elkészítette, majd 2011-ben módosította az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, melyben kijelölte a középtávon fejleszteni kívánt akcióterületeket. Az IVS jelenleg is hatályban van.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A TSZT megállapításai

A TSZT a város jelenleg beépítetlen területei közül az intenzív területgazdálkodásra való törekvés jegyében főként azokat javasolta beépítésre, amelyek jelenleg is a belterületi határt jelentő 6-os úton belül vannak.

Beépítésre szánt területek

A város **lakóterületei** közül - a népességmegtartó képesség javítása érdekében - távlatban elsősorban a szabadon álló családi házas, kertvárosias területeket javasolta bővíteni, Újpentelén, Táborálláson, az Északi városrészben, a Laktanya városrészben és a Petőfi utca városrészben. További tartalékkerületet jelölt ki lakóterületi célra önálló városrészként a 6-os úttól nyugatra, a Nagyvenyim felől kapcsolatot teremtő 6219. számú út jelenlegi nyomvonalától északra.

A nagyvárosias lakóterületeken a kereskedelem, a szolgáltatások, a közintézmények továbbfejlesztésére, a zöldfelületek és a parkolás létesítményeinek összehangolt biztosítására helyezte a hangsúlyt.

Településközpont vegyes területek vonatkozásában rögzítette az elhelyezhető funkciókat, a szintterület-sűrűséget.

A város **intézményi és ipari, kereskedelmi, szolgáltató funkciói** számára a belterületen belül lévő működő, illetve tervezett területeken a város hosszú- és nagy távon is kellő tartalékkal rendelkezik - a jelenleg sok esetben meglehetősen extenzív hasznosítás intenzívebbé tétele esetén -, ezért ilyen célból a területszerkezeti terv jelenlegi külterületek belterületbe vonását csak korlátozott mértékben javasolta.

A **nagyterületű kereskedelmi létesítmények** elhelyezésére a 6-os úthoz csatlakozóan került kijelölésre terület, a tervezett közlekedési fejlesztésekkel összhangban. A kis- és középvállalkozások elhelyezésére szolgáló területeket a terv a 6-os útnak a Déli Iparterülettel átellenesen fekvő nyugati oldalán alakította ki. A terv bevásárló központok, szakáruházak számára a 6-os és 62-es utak csomópontjában a Vásártér területén, a Déli iparterület északi részén, a 6-os út nyugati oldalán, a Kistemető utca, Hun utca, a Magyar út és az Aranyvölgy út találkozásánál, valamint a Béke városrészben az egykori 26. ÁÉV sporttelep helyén biztosított helyet.

A város **intézményi-kereskedelmi** területi kínálatának fejlesztését a terv a laktanya térségében, az északi városrész keleti és nyugati sávjában tervezett lakóterülethez kapcsolódóan, a városközpont fejlesztése révén, valamint a déli iparterület északi részén tervezett kereskedelmi-raktározási célú tömbökben irányozta elő.

Az **ipari jellegű munkahelyi** területeket a terv a volt szovjet laktanya gazdasági tevékenység számára szolgáló munkahelyi területein, a tervezett déli iparterület területén és a 6-os út és a vasút közötti jelenleg is iparterületi besorolású sávban, a Nyugati Iparterületen javasolt. A DUNAFERR területén a tartalékok növekedését prognosztizálta a technológiai korszerűsítések folyamánként.

A településszerkezeti terv a város jelenleg működő temetőjének távlati bővítésére helybiztosítás jelleggel a 6-os út nyugati oldalán, a jelenlegi temetőhöz közel, jól megközelíthető területen jelölt ki új temető területet, mintegy 20 hektár kiterjedéssel.

A terv a Duna menti térségben a hétvégi házas funkció távlati fennmaradásával, míg a 6-os úthoz kelet felől csatlakozó kiskertes területeken a lakófunkciók megerősödésével számolt.

A honvédelem és a belbiztonság célját szolgáló területekhez Dunaújvárosban a TSZT szerint a Pálhalmi Börtön és Rabgazdaság területe tartozik. Azóta a büntetés-végrehajtás intézményrendszere megváltozott, ma Pálhalma a rabok foglalkoztatását végző, és a környéken több telephellyel rendelkező Agrospeciál Kft. székhelye.

A terv a Dunaújvárosban nagy számban meglévő "garázsvárosokat" felszámolását nagy távon sem tekintette reálisnak, azonban lényeges bővítésüket, számuk gyarapítását nem kívánatosnak tartotta, ezek helyett a lakóhelyhez közeli parkolás fejlesztését javasolta.

Beépítésre nem szánt területek

A hatályos településszerkezeti terv szerint hosszútávon a város beépítésre nem szánt területeinek mértéke megváltozik: a terv mintegy 438 Ha területet jelölt ki nagytávlatban beépítésre. Ennek egy része tartalékterület – temető, illetve lakóterületi fejlesztés a 6-os út nyugati oldalán. .

A közúti közlekedést tekintve a településszerkezet meghatározó vonalas elemei a magisztrális főútvonalak, a meglévő és tervezett városi forgalmi és gyűjtőutak. A terv lényegében a jelenlegi közlekedési felületek igénybevételével tartalmazza a kerékpáros hálózatok fejlesztését, illetve a gyalogos közlekedést is szolgáló csillapított forgalmú övezetek kijelölését. A folyamatos karbantartásnak köszönhetően a terv megjeleníti a 2003 óta megvalósult M6, M8 útvonalait, így tervezett úthálózati elem nem szerepel a hatályos terven.

A terv szerint város jelenlegi zöld-, szabadidős és sportterületei méretüket tekintve várhatóan hosszú- és nagy távlatban egyaránt megfelelnek a társadalmi igényeknek. Szükségesnek tartotta a zöldterületek minőségi fejlesztését.

A TSZT javasolta a városközpont-hoz csatlakozó Duna-part fejlesztését, a felső partsáv városi közparkként való kialakításával, az alsó partsávban az ártéri követelményeknek megfelelő rekreációs létesítmények - pl. medencés strand -

létrehozásával, a vízi sportok céljára történő fejlesztéssel. A Szalki-sziget területén szintén a szabadidős funkciók fejlesztését javasolja.

Dunaújváros - és a térség - mezőgazdasági területei az ország legjobb termőhelyi adottságokkal rendelkező területeihez számítanak, és ennek a természeti erőforrásnak a megóvása hosszú- és nagy távban egyaránt kiemelten fontos célkitűzés, ezért a településszerkezeti terv a mezőgazdasági területek csökkentését a jelenlegi jogi állapothoz képest csak igen indokolt esetekben javasolja:

1. jelentősebb mértékű erdőtelepítésre csak a DUNAFERR iparterülettől délre fekvő, nagy kiterjedésű rekultivációs területen tesz javaslatot,

2. csak a város népességmegtartó képességének érdekében szükséges lakó-, valamint nagy kiterjedésű kereskedelmi-szolgáltató területi fejlesztéshez látja szükségesnek a termőföldek más célú hasznosítását.

Ugyanakkor a meglévő viszonyok figyelembevételével reálisan nem javasolta új mezőgazdasági területek kijelölését sem.

A Településszerkezeti terv egyes területeket tartalékterületként jelöl ki a jelenlegitől eltérő hasznosításra. Ezekben a területeken a terven feltüntetett területfelhasználás figyelembe vételével a területre vonatkozó szabályozási terv keretében kell a hasznosításra, beépítésre, annak műszaki feltételrendszerére vonatkozó előírásokat megállapítani, az ilyen irányú társadalmi igények és gazdasági lehetőségek konkrét jelentkezése esetén.

A Településszerkezeti terv javaslata tartalmazza a már országos védettség alatt álló értékeken kívül a jelenleg védetté nyilvánítási eljárás alatt álló, valamint a helyi védelemre érdemes, jelentős építészeti-várostartó emlékeket is.

A TSZT megvalósult elemei

Lakóterületek

A „Laktanya és környéke” városrész fejlesztésének nagy része megtörtént 1998. és 2000. között. A terület dél-keleti részén található még beépítetlen építési telek.

Az Északi lakóterület fejlesztése megtörtént, döntően családi házas beépítéssel.

A 6-os úttól nyugatra a lakóterületi fejlesztésre kijelölt tartalékterület ma is mezőgazdasági terület, átsorolása nem várható a közeljövőben sem.

A Petőfi utca – Temető térségében a volt kertes mezőgazdasági terület – mely KEL övezetben van – átépülése nem történt meg.

Táborállás területén a partfalszakadás következtében elrendelt építési tilalom még érvényben van, felülvizsgálata a helyreállítás elvégzése miatt indokolt.

Újpentele városrészben a lakóterületi fejlesztések az 1990-es évek végén, illetve a 2010. előtt részben megvalósultak. A bérlakás-építési program előkészítéseként a közműtervek készültek el.

Intézmény területek

Részben megvalósult a Dunaújvárosi Főiskola fejlesztése, a Campus kialakítása.

A városközpont területén folyamatban van a Polgármesteri Hivatal környezetének átépítése.

A településszerkezeti terv helybiztosítás jelleggel jelölte ki a 6-os út nyugati oldalán új temető területet. A terület igénybevételére nem került sor.

A Szalki-sziget területén a szabadidős funkciók fejlesztése talán a közeli jövőben elkezdődhet, melynek a hajóállomás térségének hasznosítása az előfutára.

A lakóterületek és a Duna-ferr telepe közé létesített Élményfürdő megépült, de jelenleg zárva van.

Gazdasági területek

A Petőfi utca – Temető térségében megvalósult kereskedelmi célú fejlesztés a TESCO áruház területe (2003.).

A 6-os út nyugati oldalán kijelölt gazdasági területek fejlesztése csak igen kis mértékben valósult meg. A 62819 sz. és a 6-os út csomópontjában a TSZT által kijelölt, és a Szabályozási terven is gazdasági övezetbe sorolt terület egy részét mezőgazdasági művelés alól kivonták, de a további fejlesztések a földvédelmi eljárások szigorodása miatt a jobb minőségű termőföldeken megakadtak.

Közlekedési területek

A terv 2003-ban jóváhagyott változata is tartalmazta már az azóta megvalósult M6, M8 útvonalait. Ezek átvezetése a Szabályozási Tervlapon nem történt meg.

Nagy helyigényű településszerkezeti elemként jelent meg a tervben a távlati déli kikötő, amelytől a város úthálózatának, környezeti jelentős tehermentesítését várták. Noha több tanulmányterv foglalkozott a kikötő létesítésével, a mai napig nem valósult meg.

Zöldterületek

A városközpont-hoz csatlakozó Duna-part fejlesztése még várat magára. A TSZT által említett történeti sétaút, melyet a Szalki-sziget szabadidős területeitől a Rácdombon és az Öreghegyen át, a Castrumot is érintve a városközpontig, illetve az attraktív Duna-partig terveztek, szintén nem valósult meg.

1.7. A település társadalma

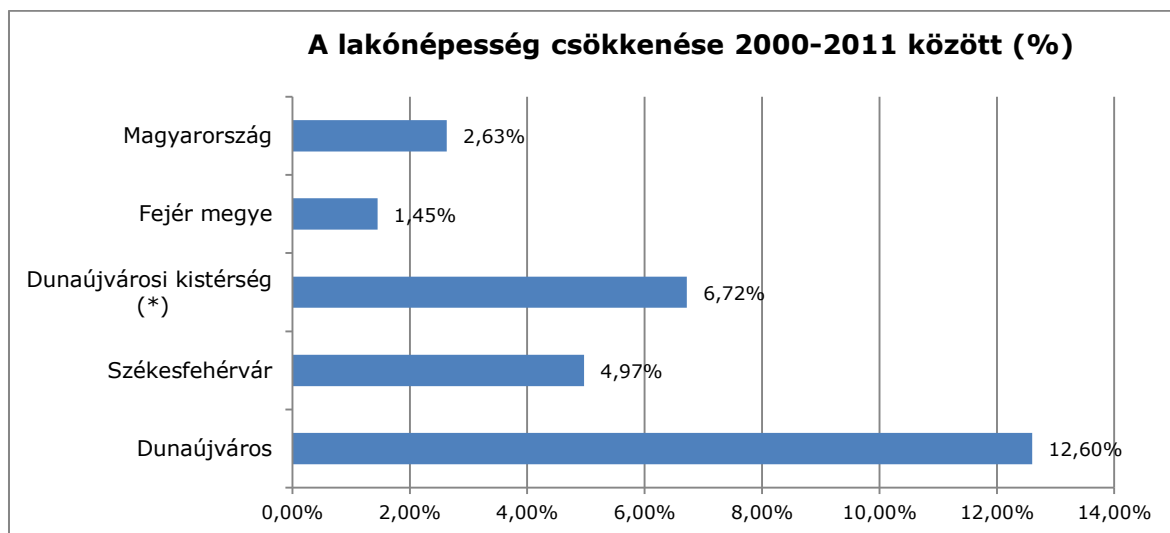
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Kitekintés a megyei és országos demográfiai folyamatokra

Dunaújváros Megyei Jogú Város Fejér megyében található megyei jogú város, a megyeszékhely Székesfehérvár mellett a megye meghatározó társadalmi és gazdasági központja. Lakónépesége 2011-ben 47.246 fő, csökkenő tendenciát mutat.

A népeség folyamatos csökkenése Magyarországon hosszú idő óta tényként rögzíthető: az adatok tanúsága szerint a lakónépeség száma 1981 óta folyamatosan csökken, egyre növekvő mértékben. Ha csak az elmúlt 12 évet nézzük, láthatjuk, hogy a 2000. évi 10,2 millió főről 2011-re országunk lakossága 9,93 millióra esett vissza, a csökkenés 2,63%-os, abszolút értékben kifejezve 268 ezer fő.

A népeség fogyása térségenként eltérő mértékű, érdemes összehasonlítani a különböző területi szintek mutatóit is, mert egy-egy nagyobb térségen – országon, régión, megyén, kistérségen – belül is jelentős különbségek lehetnek. Fejér megye lakossága 2000-ben 428.115 fő volt, 2011-ben 421.927 fő, az időszakban a csökkenés 1,45%-os volt, ami közel 1,2%-kal alacsonyabb az országosan rögzített mértéknél (2,63%).

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

*: a Dunaújvárosi kistérség esetében a 2003 és 2011 közötti változás mértékét vizsgáltuk, mert a kistérség egyik települése esetében (Daruszentmiklós) nem áll rendelkezésre 2000-2002 közötti adat, hiszen ez a település 2002-től lett önálló, Előszállásból kiválva.

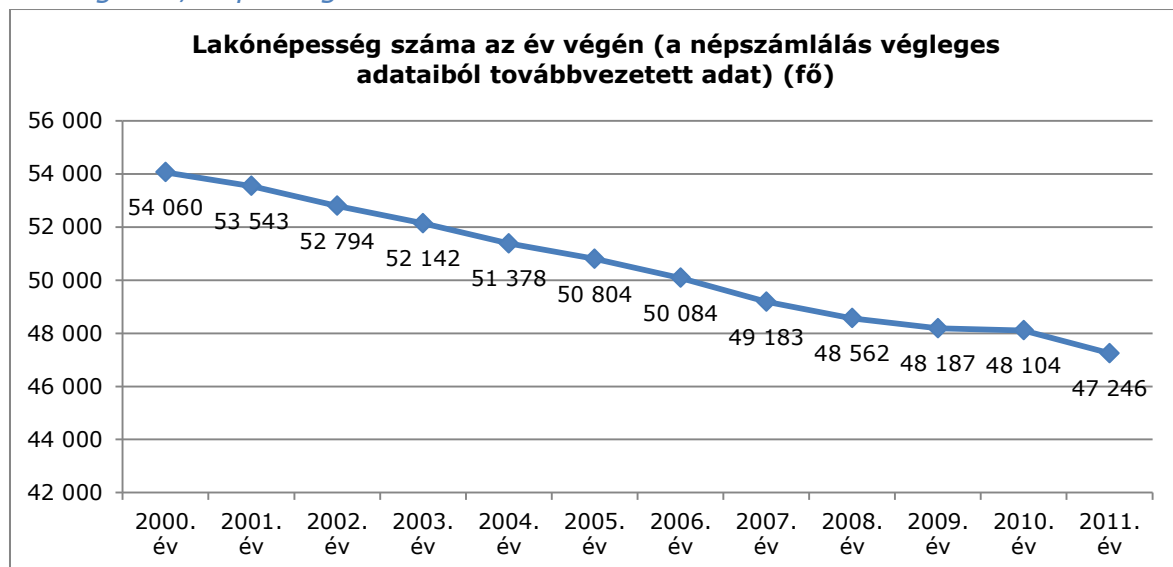
Fenti ábránk jól érzékelteti a lakónépesség változásának területi különbségeit. Igen erős ellentmondás érzékelhető első megközelítéskor az alacsony megyei népességfogyás és a sokkal jelentősebb kistérségi és városi adatok között. Valójában a megyén belül több, párhuzamos folyamat tapasztalható a népesség vonatkozásában. Számos település népessége növekszik: a megye 108 települése közül 56 esetében a 2011-es lakosok száma meghaladja a 2000-est, tehát a települések közel 52%-a gyarapodott lélekszám tekintetében, közülük számos 20% feletti mértékben.

Nem mondható mindez el a Dunaújváros közvetlen térségében. A kistérség népessége 2003-2011 között 6,72%-kal esett vissza. Bár 9 települése közül 4 esetében a lakónépesség növekedéséről beszélhetünk, ebből 2 esetben az emelkedés minimális (0,5%-os). Másik két település esetében a lakónépesség számának emelkedése 7%-os. Míg azonban az egyes települések gyarapodásból eredő népességnövekedés a kistérségben mindösszesen 1.013 fős, addig a fogyás 10.217 fős, amelyen belül a kistérségi székhely meghatározó súlyt képvisel.

Összességében tehát elmondható, hogy míg a megye népessége az elmúlt 14 év során szerénynek mondható mértékben csökkent, addig Dunaújváros térsége jelentősebb népességvesztést könyvelhetett el.

A következőkben Dunaújváros népességi adatait vizsgáljuk meg tüzetesebben.

Demográfia, népesség

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

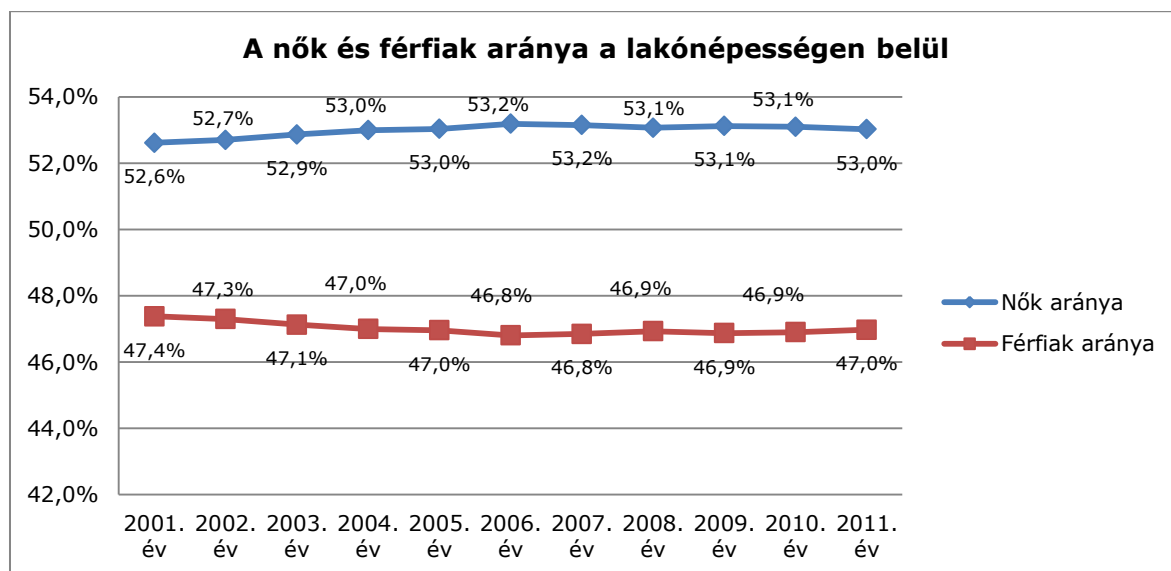
A korábbi fejezetben bemutattuk, milyen mértékben változott Magyarország, Fejér megye, illetve a Dunaújvárosi kistérség népessége 2000-2011 között. Jelen

fejezetünk Dunaújváros lakó- és állandó népességének alakulását vizsgálja részletesen.

Fenti ábránk 2000 óta folyamatos, egyenletesnek mondható népességcsökkenést mutat a megyei jogú város esetében: 2000 és 2011 között a csökkenés 12,60%-os, mind a megyei (1,45%), mind a kistérségi (6,72%) jelentősen meghaladó mértékű.

A népességfogyás azonban korábbi időszakra visszavezethető.

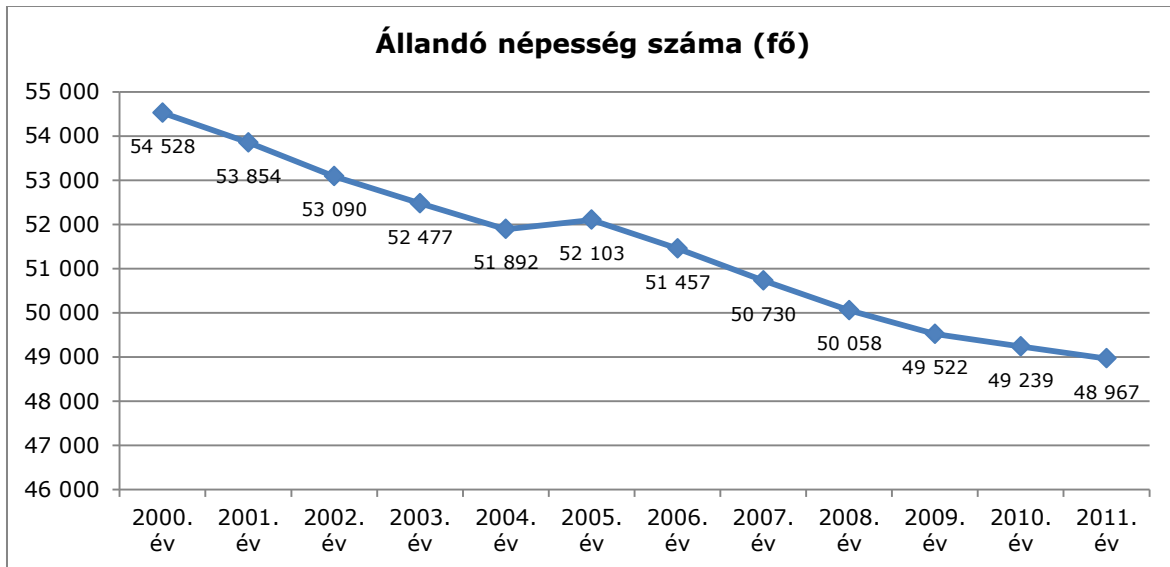
A lakosságon belül a férfiak és nők aránya viszonylag stabilnak nevezhető: 2001 és 2011 között a nők aránya 52,6 és 53,2% között mozgott, ami egyben azt is jelenti, hogy a férfiak aránya stabilan alacsonyabb a nőkénel. Az arányok alapján 2011-ben 100 nőre 88,6 férfi jut a városban.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

Az állandó népesség változása a lakónépességéhez hasonló folyamatokat tükröz. 2000-ben még 54.528 fő volt Dunaújváros állandó népessége, míg 2011-ben 48.967 fő. A csökkenés mértéke a két időpont között 10,2%-os, tehát szerényebb, mint a lakónépesség esetében kalkulált.

Alábbi ábránkból az is kiolvasható, hogy az időszak közepén, 2004-2005 között némileg emelkedett a város állandó lakosainak száma: 51.892 főről 52.103 főre, ami 0,4%-os differenciát jelent.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A következő táblázat segítségével a korcsoportok létszámának és arányának változását vizsgáljuk meg. A számok egyértelműen tükrözik a gyermekek számának visszaesését: míg a 0-14 éves korcsoport tagjai 2000-ben még a lakosság 15,42%-át tették ki, 2011-re arányuk 11,89%-ra csökkent. Ugyancsak kisebb lett a létszámbeli súlya a jelen felosztásunk szerint a lakosság legszélesebb rétegét alkotó 15-59 évesek korosztályának: míg 2000-ben még a lakosság 65,93%-a tartozott ebbe a korcsoportba, 2011-ben már csak 63,66%-a. Megnőtt ugyanakkor a 60 évnél idősebb emberek aránya: a 2000-ben a helyi társadalom 18,64%-át kitevő idősek 2011-ben már a népesség közel negyedét (24,43%) jelentik. Mindez azt is jelenti egyben, hogy a foglalkoztatási szempontból legkevésbé aktív korcsoport aránya nőtt meg a gyermekek és leginkább aktívnak számító korosztályokkal szemben.

Időszak	Állandó népességből a 0-14 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 15-59 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 60-X évesek száma (fő)	Összesen	Vitalitási index
2000. év	8 409	35 954	10 165	54 528	0,83
2001. év	8 035	35 456	10 363	53 854	0,78
2002. év	7 648	34 882	10 560	53 090	0,72
2003. év	7 363	34 404	10 710	52 477	0,69
2004. év	7 020	34 014	10 858	51 892	0,65
2005. év	6 876	34 204	11 023	52 103	0,62
2006. év	6 607	33 775	11 075	51 457	0,60
2007. év	6 326	33 196	11 208	50 730	0,56
2008. év	6 092	32 580	11 386	50 058	0,54
2009. év	5 968	32 034	11 520	49 522	0,52
2010. év	5 891	31 561	11 787	49 239	0,50

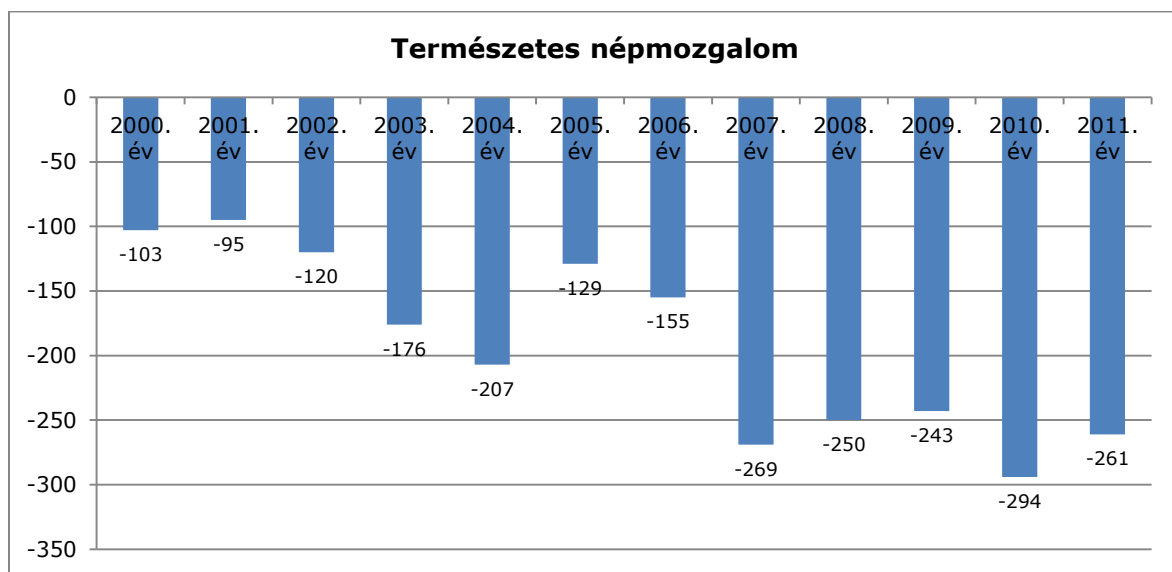
2011. év	5 827	31 177	11 963	48 967	0,49
----------	-------	--------	--------	--------	------

Forrás: KSH T-STAR

A vitalitási index változása jól mutatja a helyi társadalom öregedését. A 14 éven aluliak és 60 év feletti aránya a városban 2000-ben még 0,83% volt, ami 2005-ben már 0,62% volt, 2011-re 49%-ra esett vissza. A fiatalok arányának ilyen szintű visszaesése hosszú távon igen kedvezőtlen előjeleket mutat.

Népmozgalom

A lakosság fogyásának alapvető okait vizsgálva, először a természetes népmozgalom mutatóit tekintjük át részletesebben.

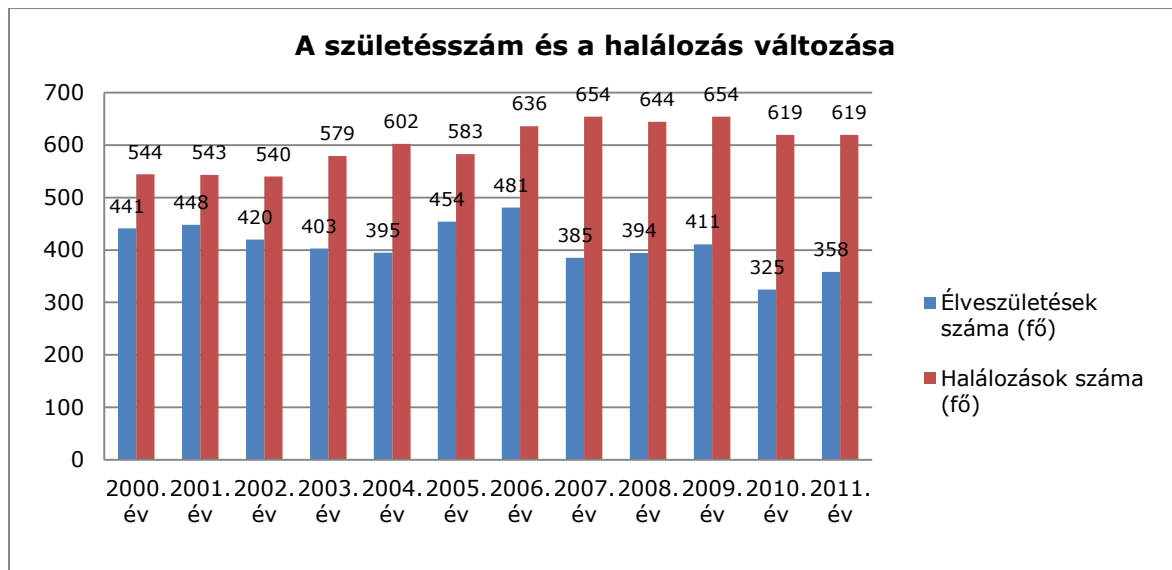

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A halálozások száma 2000 és 2011 között mindvégig meghaladta a születéseket, így alapvetően generált egy folyamatos népességcsökkenést. A természetes fogyás mértéke 2004-et követően két évig jelentősen visszaesett, azaz javult, azonban 2007-ben már kedvezőtlen értelemben meghaladta a korábbi hét év számadatait, s 2010-ben érte el a legmagasabb szintet. Ekkor 294 fős természetes népességvesztést élt át a város, amely érték közel háromszorosa a 2000-ik évi adatnak.

A halálozások száma évi 540 és 654 fő között mozgott, az élveszületéseké 325 és 481 fő között, ami azt mutatja, hogy utóbbi adat esetében jelentősebb a két szélső érték közötti eltérés volumenében és az arányokat tekintve is. A születések száma 2006-ban volt a legmagasabb (481 fő), ezt követően jelentősen visszaesett 2007-ben (385 fő, az előző évihez viszonyítva közel 20%-os csökkenés), majd két évig tartó szerény emelkedést követően ismét csökkent és 2010-ben elérte a vizsgált időszakban jegyzett legalacsonyabb szintet (325 fő, amely a 2006-os értéknél 32%-kal alacsonyabb születésszám). A 2011-es adatok

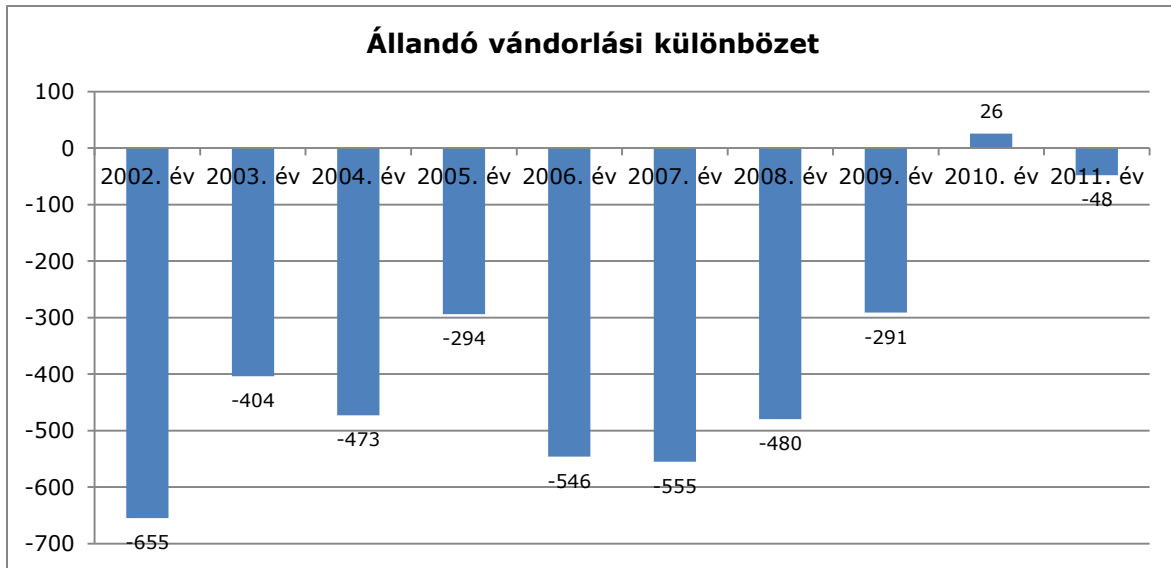
ismét emelkedést mutatnak: a 2010-es születésszámhoz képest 10%-kal javult a mutató értéke.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

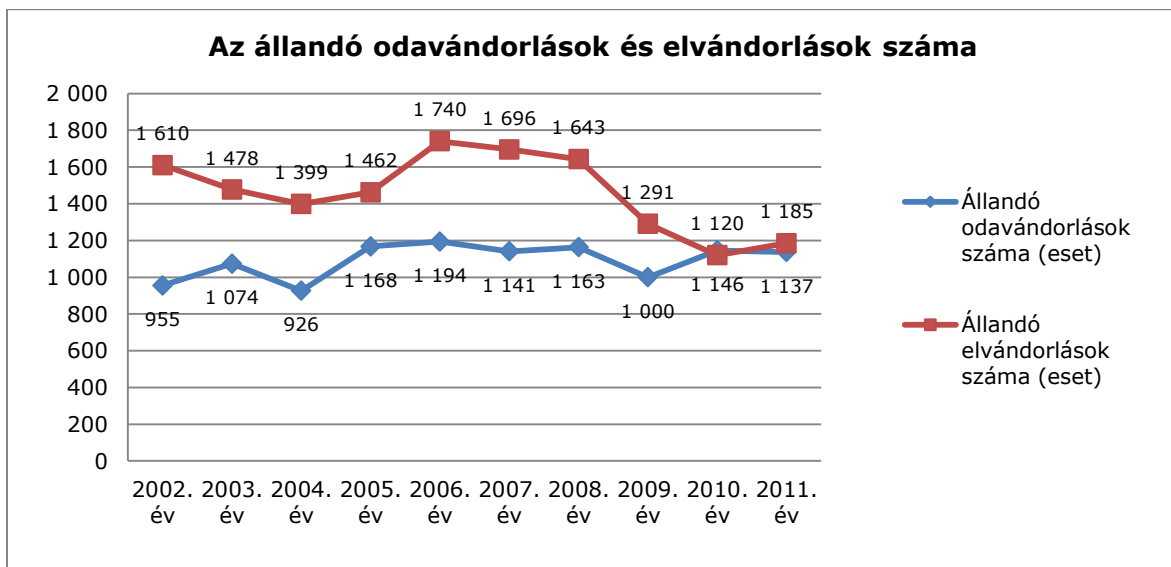
A születési-halálozási, illetve természetes népmozgalmi adatok változásait áttekintve nem állapítható meg hosszabb időszakon átívelő tendencia. Mindamelllett fontos kérdés, hogy a 2011-es javulás csak rövid távú kedvező eredmény-e, vagy egy pozitív tendencia és időszak kezdete.

A természetes fogyás mellett a vándorlási különbözet hat jelentősen egy település népességének változására. Dunaújváros esetében az elvándorlásnak igen jelentős szerepe van a lakosság számának csökkenésében. Amint alábbi ábránk szemlélteti, 2002 és 2009 között az állandó vándorlási különbözetből eredő népességfogyás mértéke magas, különösen igaz ez a 2002-es, illetve 2006-2008 közötti évekre. 2007-ben a város vándorlási különbözete (555 fő) elérte az előző évi lakónépesség (50.084 fő) 1,1%-át.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

Az elvándorlásokat a városba irányuló beköltözés tudja kompenzálni. Ennek eredményeként – és persze az elvándorlás visszaesése következtében – 2009-ben jelentősen csökkent a vándorlási különbözet negatív volumene (291 fő), majd 2010-ben, ha szerény mértékben is, de pozitív értékbe fordult. Ezt a változás egyelőre nem lehet folyamatként meghatározni, hiszen 2011-ben a vándorlási egyenleg ismét negatív előjelűvé vált, bár annak mértéke szerényebb a korábbi években tapasztaltnál.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A demográfiai folyamatok tekintetében összefoglalásként ki kell emelni, hogy a dunaújvárosi népességfogyás a vizsgált időszakban jelentősen meghaladta a szűkebb (kistérségi) és tágabb (megyei és országos) szinten tapasztalt mértéket. A lakónépesség számának csökkenése egyaránt felróható a természetes fogyás és a vándorlásból eredő fogyás eredményeként. Míg azonban utóbbi hatását az

elmúlt két év nem tekinthetjük meghatározónak, a természetes fogyás ebben az időszakban is erőteljesen közrejátszott a városi lakosság számának fogyásában – elsősorban a születésszám visszaesésének következtében.

Nemzetiségi összetétel

A 2011. évi népszámlálás céljai között szerepelt a népesség nemzetiségi besorolásának frissebb meghatározása. Az alábbi táblázatban látható adatok az anyanyelv, a családi, baráti közösségben használt nyelv válaszok legalább egyike esetében adott válaszok alapján sorolták be a lakosságot valamely nemzetiségi kategóriába.

A táblázat – mely nem tartalmazza valamennyi nemzetiség adatait – alapján megállapíthatjuk, hogy Dunaújváros lakosságának túlnyomó többsége 2011-ben magát magyar nemzetiségűnek vallja.

	A lakosság nemzetiségi hovatartozása az anyanyelv, a családi, baráti közösségben használt nyelv válaszok legalább egyike szerint					Összesen	Népesség
	magyar	cigány (romani, beás)	német	hazai nemzetiségek együtt	nem hazai egyéb		
Dunaújváros	40 509	588	431	1 532	471	42 664	48 484
A városi népességhez viszonyított arány	83,55 %	1,21 %	0,89 %	3,16 %	0,97 %	88,00 %	100,00 %
A magát nemzetiségileg besoroló népességhez viszonyított arány	94,95 %	1,38 %	1,01 %	3,59 %	1,10 %		

Forrás: KSH Népszámlálási adatok, 2011

A népszámlálás során 42.664 fő, a városi lakosság 88%-a nyújtott adatot nemzetiségi hovatartozása vonatkozásában. Fontos kiemelni, hogy a lakosság 12%-a nem nyújtott információt e kérdésben, így az ő nemzetiségi hovatartozásuk nem értékelhető.

A magát magyarnak valló népesség aránya a teljes városi népességhez képest 83,55%, míg a magát nemzetiségileg besoroló lakosságon belül ez az arány közel 95%-os. A magyaron kívül a hazai nemzetiségek közül az 1%-ot meghaladó nemzetiségűek közé mindössze a cigány (588 fő) és a német (431 fő)

kisebbségek sorolhatóak. Emellett a bolgár, görög, horvát, lengyel, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán nemzetiségűek közé összesen 503 fő, a népesség 1,04 és a magát nemzetiségileg besoroló lakosság 1,18%-a sorolta magát. Az összes nem magyar nemzetiségű népesség lakosságon belüli aránya 3,16% (a magát nemzetiségileg besoroló lakosságon belül 3,59%).

Ugyancsak szerénynek mondható a nem hazai nemzetiségek jelenléte a városban. Legtöbben az orosz nemzetiségbe tartozók vannak (110 fő), arányuk 0,2% körüli. Közel 1%-os az egyéb, nem hazai nemzetiségbe sorolható lakónépesség aránya (összesen 471 fő).

A lakosság képzettségi szintje

A 2011-es népszámlálás során felmérésre került a népesség iskolai végzettsége is. A kérdőív struktúrája, illetve a feldolgozott adatok korcsoport kategóriánként vizsgálják a népesség iskolai végzettségét. Ennek megfelelően a 10 évesnél idősebb népességre vonatkoztatva került felmérésre és kimutatásra azok száma és aránya, akik az általános iskola első évfolyamát sem végezték el, a 15 évesnél idősebbekre pedig azoké, akik legalább a 8 általános iskolai osztály elvégzésével bírnak. A 18 éven felüliek esetében az érettségi, míg a 25 évesnél idősebb népesség esetében a felsőfokú végzettség megléte szerepelt kérdésként. Alábbi táblázatunk ebben a megközelítésben tükrözi a releváns adatokat, oly módon, hogy párhuzamosan bemutatjuk a Fejér megyei, Dunaújvárosi kistérségi és Dunaújváros városi értékeket.

A népesség iskolai végzettség és nemek szerint, 2011												
Terület	10- éves			15- éves			18- éves			25- éves		
	általános iskola első évfolyamát sem végezte el			legalább általános iskola 8. évfolyam			legalább érettségi			egyetem, főiskola stb. oklevéllel		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Fejér megye összesen	838	1 049	1 887	170 515	177 478	347 993	70 425	88 619	159 044	23 1	27 503	50 754
Dunaújvárosi kistérség	106	171	277	29 880	30 843	60 723	12 875	15 854	28 729	3 6	4 305	8 091
Dunaújvárosi MJV	77	107	184	20 046	21 438	41 484	9 517	11 715	21 232	2 6	3 160	5 976
a megfelelő korúak százalékában												
	általános iskola első évfolyamát sem végezte el			legalább általános iskola 8. évfolyam			legalább érettségi			egyetem, főiskola stb. oklevéllel		

	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Fejér megye összesen	0,5	0,5	0,5	97,3	93,9	95,5	42,0	48,8	45,6	15,7	16,8	16,3
Dunaújvárosi kistérség	0,3	0,5	0,4	97,6	94,3	95,9	43,8	50,2	47,1	14,8	15,1	15,0
Dunaújváros MJV	0,4	0,5	0,4	98,3	95,7	96,9	48,5	54,1	51,4	16,6	16,2	16,4

Forrás: KSH Népszámlálási adatok, 2011

A táblázat adatai alapján az alábbi, fontosabb tényeket emelhetjük ki. Azok aránya, akik az általános iskola egyetlen osztályát sem végezték el nem különbözik jelentős mértékben a megyei, kistérségi és városi szinten (0,4-0,5%). Elmondható, hogy Dunaújváros és térségében 2011-re minimálisra szorult vissza azon 10 évesnél idősebbek aránya, akik egyáltalán nem jártak iskolába.

A legalább 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya Dunaújvárosban 96,9%, amely 1%-kal haladja meg a kistérségi és 1,4%-kal a megyei szintet. A legalább érettségivel rendelkezők aránya a város esetében meghaladja a népesség felét (51,4%), míg kistérségi szinten 47,1%, megyei szinten pedig 45,6% az arány. Megállapíthatjuk tehát, hogy a ezekben a kategóriákban a város előnyben rendelkezik közvetlen és tágabb térségével szemben.

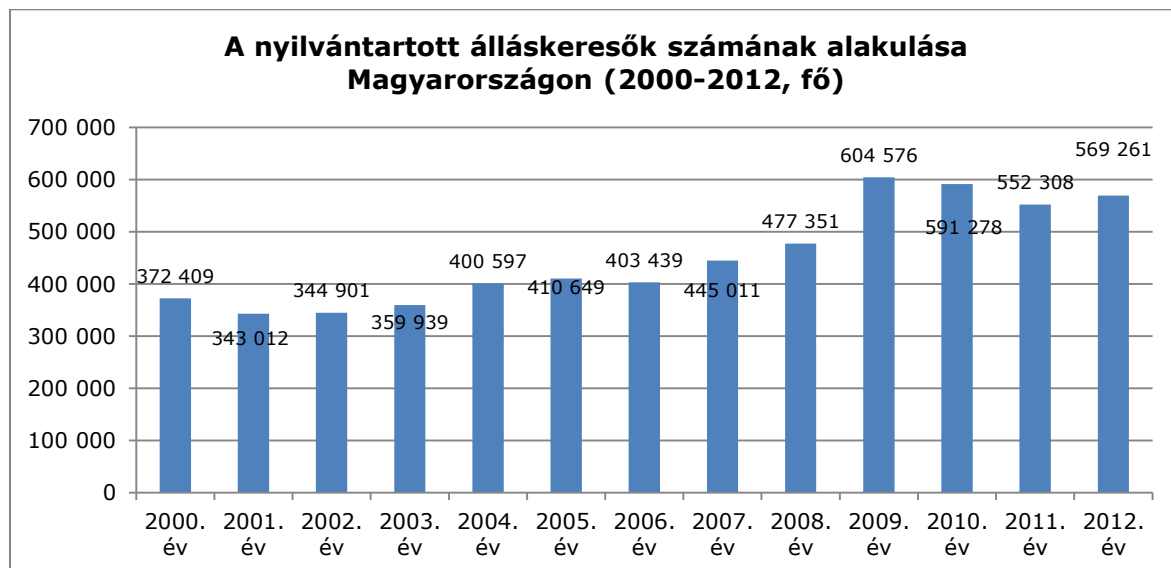
A diplomával, felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében a város és térsége között tapasztalt differencia már nem jön elő ilyen egyértelműen. A dunaújvárosi diplomások aránya a népesség 16,4%-át teszi ki, amely gyakorlatilag megegyezik a megyei aránnyal. Ebben jelentős szerepe van többek között a megyeszékhely Székesfehérvárnak, amely a megyei diplomások számához 20.311 fővel (népessége 26,9%-a) járul hozzá (Dunaújváros 5.976 fővel). Székesfehérvár mellett számos település található a megyében, amely kedvező mutatóval rendelkezik a felsőfokú végzettségűek aránya tekintetében: itt kell megemlíteni a városok között Velencét (26%), Martonvásárt (24,4%), Gárdonyt (24,1%) és Rácalmást (21,6%). A városok mellett számos kistelepülés is kedvező adatokat tudhat magáénak e területen.

Foglalkoztatottsági helyzet

A Központi Statisztikai Hivatal adatai országos viszonylatban arról tanúskodnak, hogy a munkanélküliség, mint alapprobléma a 2000-es évek során egyre jelentősebben van jelen a magyar társadalom életében. A 15-74 éves korcsoportra vonatkozóan rögzíthető, hogy 2001 és 2010 között minden évben emelkedett a munkanélküliségi ráta: a 2001-es 5,7%-os adatot 2005-ben 7,2%-os, majd – részben a nemzetközi gazdasági válság Magyarországot is elérő hatására – 2009-ben 10,0%-os, 2010-ben 11,2%-os ráta követte. A relatív javulás jeleként 2011-ben a mutató értéke némileg javult (10,9%).

A megyei szintű munkanélküliségi ráta alakulása azt mutatja, hogy Fejér megye kedvezőbb helyzetben van az országos átlagnál. Ez azonban csak részben igaz, hiszen, míg az országos adat 2011-ben szerény mértékű javulást mutatott, Fejér megyében a kedvezőtlen folyamat folytatódott: 2009: 9,4%, 2010: 9,5%, 2011: 9,6%. És bár Dunaújváros mutatói a megyeinél is kedvezőbbek (2009: 8,9%, 2010: 9,1%), nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a foglalkoztatási szint, s a város gazdasági ereje néhány ágazat (pl. nehézipar) teljesítményétől függ alapvetően.

A munkanélküliek számának és a kapcsolódó tendencia felállításának egyik legjobb támpontja a nyilvántartott álláskeresők számának nyomon követése, amelyhez az alábbi ábra nyújt segítséget.

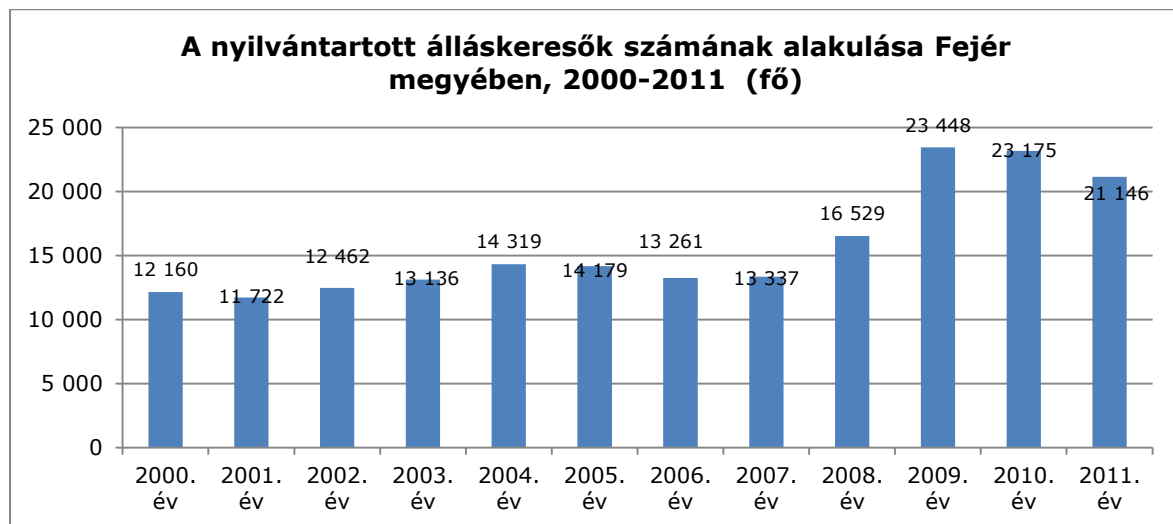
Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

Ábránk jól szemlélteti egyrészt a szinte folyamatos emelkedést 2001 és 2009 között a regisztrált álláskeresők körében. A tendencia e nyolc év során mindössze egy alkalommal tört meg, 2005-2006-ban, ezt követően azonban ismét minden év az álláskeresők számának emelkedését hozta. Kimagasló volt e tekintetben a 2009-es év, ekkor érte el csúcspontját az elemzett időszakban a mutató értéke. A 2009-es 604.576 fős adat 76,25%-kal haladta meg a 2001-es év

mutatójának értékét, de a 2008-as adathoz is 26,65%-kal magasabb. Bár az utóbbi évek, 2010 és 2011 a korábbi kedvezőtlen trend megfordulását, és némi javulást mutatnak, az eddigi adatok alapján ez a kedvező folyamat csak két évig tartott, hiszen 2012-ben ismét emelkedett a nyilvántartott álláskereső száma, a 2011-es értékhez viszonyítva 3%-kal.

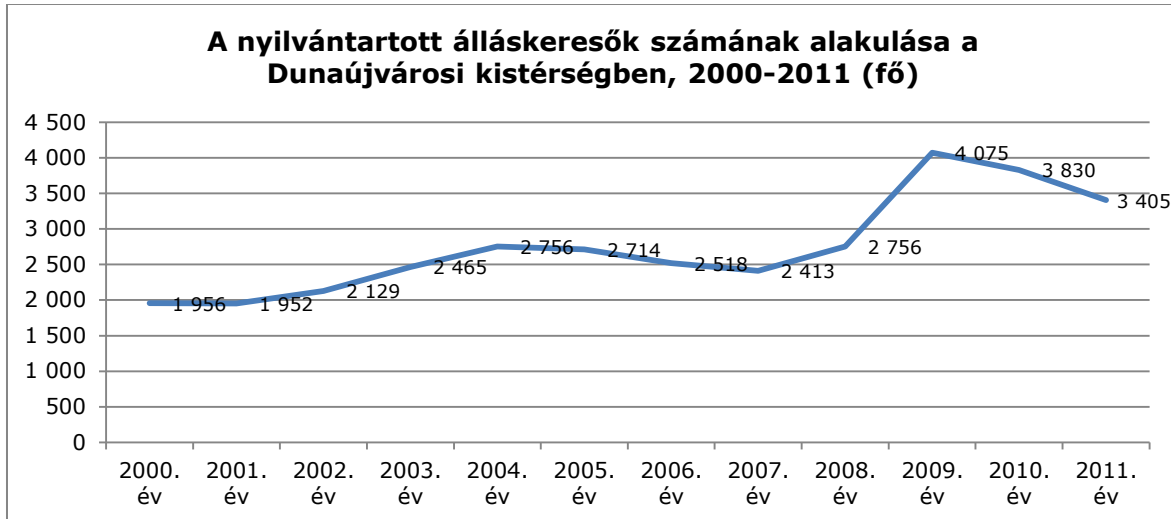
Az országos adatok tehát 2008-at követően a munkanélküliség és foglalkoztatás területén továbbra is nehézségeket jeleznek. Fejér megye adatai is hasonló folyamatokról árulkodnak. Az álláskereső száma a 2009. évi tetőzést (23.488 fő) követően 2010-ben és 2011-ben (21.146 fő) is csökkent. Ki kell emelni, hogy a megyében a 2009-es emelkedés jelentősebb volt az országos mértéknél: míg országosan 26,65%-kal, addig Fejér megyében 41,86%-kal emelkedett az álláskereső száma, tehát a válság hatása igen erőteljesen érvényesült a megyében.

Elemzésünk készítésekor a T-STAR adatbázis 2012-es adatot még nem tartalmazott. Fontos kiemelni, hogy bár az említett két év csökkenést mutat (a 2009-es adathoz képest közel 10%) az álláskereső száma még ebben az évben sem érte el a kedvezőbbnek mondható 2000 és 2007 között rögzített szinteket.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

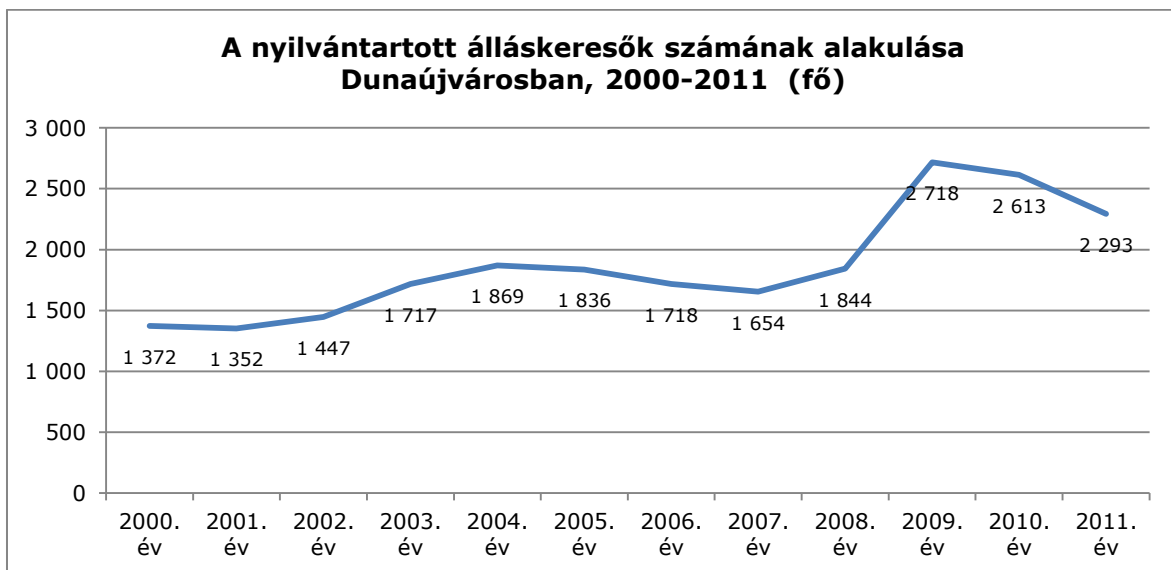
A Dunaújvárosi kistérség 9 települése is jelentős mértékben megérezte a 2008-ban kezdődött gazdasági válság hatásait. A 2005 és 2008 között szerény mértékben, de csökkenő álláskereső szám 2009-ben 47,85%-kal haladta meg az előző évi értéket. Itt tehát a megyénél is jelentősebb emelkedésnek lehetünk tanúi.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A városi tendenciát szemléltető görbe rajzolata nagymértékben hasonlít a kistérségire, ami azt is mutatja, hogy a kistérségen belül Dunaújváros foglalkoztatási szerepe kiemelkedő, s ennek velejárójaként a munkanélküliséghez kapcsolódó kistérségi problematikák jelentős része a megyei jogú városban realizálódik. 2000-ben a kistérségi álláskeresők 70,14%-a, míg 2009-ben 66,69%-a és 2011-ben 67,34%-a Dunaújvárosban lett regisztrálva.

A megyei és kistérségi adatok esetében láthattuk, mekkora emelkedést hozott a 2009-es év az álláskeresők vonatkozásában. Dunaújvárosban 2009-ben 2.718 fő volt az álláskeresők száma, mely 47,39%-os emelkedést hozott a 2008-as szinthez képest. Ez az emelkedés szinte megegyezik a kistérségben tapasztalttal.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A 2010-es és 2011-es évek során az álláskeresők számának csökkenését láthatjuk. 2010-ben az előző évihez képest 3,86%-os, míg 2011-ben a 2010-eshez képest 12,24%-os csökkenést érzékelünk. Ebben az évben azonban még mindig jelentős mértékben (24,34%-kal) magasabb volt az álláskeresők száma, mint a válság előtt, 2008-ban.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat honlapján (www.afsz.hu/) havi bontásban megtalálhatjuk a nyilvántartott álláskeresőkre vonatkozó adatok, jelen elemzés készítésekor a 2013 szeptemberi adat az utolsó. Sajnos, ez nem mutat kedvező változásokat: a 2012-es év végi adatok 2.507 fő regisztráltat jelez, míg a 2013. szeptemberi érték 2.449 fő.

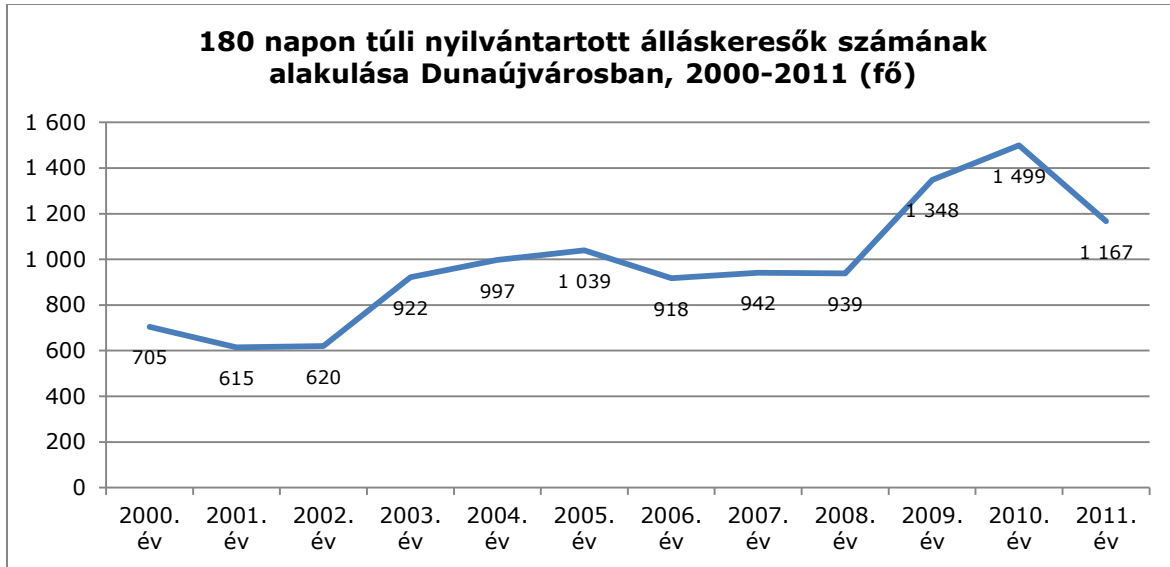
A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya a munkavállalási korú népesség %-ában, Dunaújvárosban

	Álláskeresők száma az év végén, fő	Munkavállalási korú népesség, fő	Relatív mutató - nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában
2006	1 718	34 723	4,95
2007	1 654	35 015	4,72
2008	1 844	34 566	5,33
2009	2 717	34 374	7,90
2010	2 612	33 875	7,71
2011	2 293	33 341	6,88
2012	2 507	32 968	7,60
2013 szeptember	2 449	32 628	7,51

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A táblázat utolsó oszlopának értéke jól mutatja azt a változást, amely az állást keresők munkavállalási korú népességen belüli arányát tekintve történt az időszakban. Egyrészt láthatjuk, hogy kis mértékben csökken a munkavállalási korú népesség a városban, másrészt, emelkedik a relatív mutató értéke, összefüggésben az előzőekkel és az álláskeresők számának emelkedésével.

Az álláskeresők csoportján belül fontos megvizsgálni a 180 napon túl állás nélkül maradók kapcsolatos kimutatásokat is. Alábbi ábránk tendenciavonala többek között azt szemlélteti, hogy a tartósan munka nélkül maradók száma – a korábbiakkal ellentétben – 2010-ben sem csökkent Dunaújvárosban. A pozitív változásra 2011-ig kellett várni, ekkor 22,14%-kal csökkent az előző évi csúcstértékhez képest az álláskeresők száma.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A tartósan munkanélküliek jelentős arányt képviselnek az álláskeresők között. Ez az arány változó: 2000-ben 51,38%, 2009-ben: 49,59%, míg 2010-ben 57,36%. Utóbbi adat mutatja, hogy miközben az álláskeresők száma összességében már csökkent 2010-ben, addig a tartósan állást keresőké tovább emelkedett, így arányuk is nőtt az álláskeresőkön belül.

A nyilvántartott álláskeresők végzettségét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a főiskolai és egyetemi végzettségű álláskeresők száma kisebb hullámzásoktól eltekintve 2004-től 2006-ig stagnálást, majd lassú emelkedést mutat. 2009-ben azonban e csoporton belül is igen jelentősen megugrott az álláskeresők száma: a 2008-as adat 50%-kal emelkedett 2009-re (az egyetemi és főiskolai végzettségűek együttes adatai).

Igen jelentős emelkedés tapasztalható 2009-ben a megelőző évi szinthez képest a szakközépiskolai, technikai, gimnáziumi végzettségűek csoportja – azaz az érettségizettek – esetében. A növekedés aránya 58,15%-os volt, tehát jelentősebb a korábban bemutatott diplomásokénál.

A legjelentősebb emelkedés a szakmunkás végzettségű álláskeresők között tapasztalható. Az adatok 2009-ben a 2008-as adathoz képest 61,03%-os növekedést mutatnak.

Szerényebb mértékben (24,83%-kal), de szintén emelkedett a fenti két év vonatkozásában a maximum általános iskolai végzettségűek között az álláskeresők aránya.

A nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettségük alapján, 2000-2011 között (fő)

Év	Maximum általános iskolai végzettség (fő)	Szaktanácsos végzettség (fő)	Szaktanácsos végzettség (fő)	Szakközépiskolai, technikumi, gimnáziumi végzettség (fő)	Főiskolai végzettség (fő)	Egyetemi végzettség (fő)
2000.	451	488	43	344	39	7
2001.	423	450	46	378	49	6
2002.	455	486	37	405	53	11
2003.	548	586	45	462	71	5
2004.	616	600	65	505	67	16
2005.	615	602	55	480	67	17
2006.	574	537	58	470	62	17
2007.	539	545	48	443	65	14
2008.	604	598	47	509	72	14
2009.	754	963	67	805	100	29
2010.	775	843	63	802	94	36
2011.	682	692	61	733	91	34

Forrás: KSH T-STAR

Bár ez a tény pedig felhívja a figyelmet arra, hogy a középfokú szakmai végzettséggel rendelkezők fokozottan ki vannak téve a piac és a foglalkoztatási rendszer ingadozásának, azt is fontos kiemelni, hogy ez a foglalkoztatotti csoport képezi a dunai lakosság munkavállalók egyik gerincét. Egyben fontos kiemelni azt is, hogy szükséges a munkaerő-piaci elvárások fokozottabb figyelembe vétele, az oktatási szerkezet és az egyes szakmák iránti igények körültekintőbb vizsgálata.

A városi lakosság jövedelmi viszonyai, életminőségét meghatározó tényezők

A lakosság életminősége számos tényezőtől függ egy településen. Ezek egyike a lakásállomány minősége, melyet – többnyire – nagymértékben meghatároz annak kora.

A lakások és lakott üdülők építési év szerinti megoszlása 2011-ben, db

A lakások és lakott üdülők építési év szerint	Dunaújváros	
1946 előtt	235	1,02%
1946–1960	6 450	28,04%
1961–1970	5 202	22,62%
1971–1980	7 382	32,09%
1981–1990	2 659	11,56%
1991–2000	462	2,01%
2001–2005	366	1,59%

2006–2011	246	1,07%
Összes lakott lakás	23 002	

Forrás: KSH

Korábbi fejezetünkben összehasonlítottuk Dunaújváros lakáshelyzetét a régió másik három régiós megyei jogú városával és azt tapasztaltuk, hogy az 1946 előtt épült lakásállomány – a település történetéből adódóan érthető módon – nagyon alacsony. Ezzel szemben a második világháborút követően, de még inkább az ötvenes évek során a lakótelepek építésének kezdetével a város benépesült, ebben az időszakban rengeteg lakás épült: 1946 és 1970 között a jelenleg állomány több mint fele (50,66%). Ezek a lakások ma régi lakásnak minősülnek, különösen, ha figyelembe vesszük építési technológiájukat.

Míg Dunaújváros esetében az 1970-ig épült lakások aránya 51,68%, ugyanez Székesfehérvár esetében csak 33,28%, Veszprémben pedig 28,85%. A másik iparosított technológiával fejlesztett modern város, Tatabánya lakásainak nagy része szintén 1970-ig épült meg (47,91%). Tapasztalataink szerint a legjelentősebb különbség a négy település között az 1991-t követő időszak vonatkozásában látszik. Dunaújvárosban ebben az időszakban – azaz a rendszerváltozást követően – nagyon kevés új lakás épült, 2011-ig összesen a teljes városi állomány 4,67%-a, míg Székesfehérvár esetében ugyanez a szám 14,53%, Veszprémben pedig 17,69%. A lakosság jelentős része tehát relatíve idős épületekben lakik a városban.

A lakásállomány mellett érdemes megvizsgálni és összehasonlítani a nettó átlagkeresetek alakulását is. Ebben a tekintetben Dunaújváros az élen jár valamennyi megyei jogú város között, nem csak saját régiójában: mindössze Győrben magasabb az alkalmazottak átlagkeresete a 2011-es adatok szerint.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, Ft

	Dunaújváros	Székesfehérvár	Tatabánya	Veszprém	Győr	Sopron	Pécs	Szeged
	159 653	148 272	141 956	135 361	164 647	134 520	140 660	134 335

Forrás: KSH

A fenti kiemelkedő eredmény alapvetően az ipari, azon belül is a feldolgozóipari szektornak tudható be (korábban láttuk, hogy itt a legmagasabb a foglalkoztatottak száma a városon belül). A feldolgozóipari alkalmazottak nettó átlagbére 192.919.- forint, amelyenél csak a győri munkások bére magasabb (207.011.- forint) a megyei jogú városok között. Emellett azonban a többi gazdasági szektor területén vagy átlagos, vagy az alatti a dunaújvárosi dolgozók bérezése.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Szegregációs helyzet

Dunaújváros Megyei Jogú Város elfogadott anti-szegregációs tervvel rendelkezik. Az anti-szegregációs terv célja, hogy a város felmérje mindazon városrészeit, lakóterületeit, ahol a társadalmi „lecsúszás”, illetve a lakókörzeti leértékelődés jelei felfedezhetők, illetve ahol a szegregációra utaló folyamatok már előrehaladott állapotban vannak. A pontos helyzet azonosítását követően pedig ezekre a területekre cselekvési terveket, a szegregáció oldására irányuló programokat készítsen, a kedvezőtlen folyamatok mérséklésére, esetleges megállítására.

Az elkészült anti-szegregációs terv beépült a település integrált városfejlesztési stratégiájába. Jelen fejezetünkben legfontosabb elemeit emeljük ki.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia városrészekre vonatkozó elemzése kimutatta, hogy melyek a város legrosszabb státuszú területei, ahol a népesség társadalmi összetétele és a terület fizikai jellemzői is kedvezőtlenebbek. A legjellemzőbb társadalmi problémák Dunaújváros alábbiakban felsorolt városrészeiről mondhatók el.

Az egyes városrészekben jellemző társadalmi jellemzők

Jellemző	Városrész
A lakónépesség előregedését mutató városrészek	Barátság városrész, Óváros, Belváros
Alacsony végzettségűek magas koncentrációja	Kertváros, Külterület
Felsőfokú végzettségűek alacsony koncentrációja	Déli iparterület, Keleti gazdasági terület, a 6-os főúttól nyugatra eső területek, Kertváros, Külterület
Alacsony komfortfokozatú lakások magas aránya	A 6-os főúttól nyugatra eső területek, Keleti gazdasági terület, Óváros
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők magasabb aránya	Keleti gazdasági terület, Közüzemi tömb térsége
Foglalkoztatottak alacsonyabb aránya	Közüzemi tömb térsége
Kereső nélküli háztartások magasabb aránya	Iparterület és lakóterület között zöldsáv, Barátság városrész

Forrás: KSH (Dunaújváros Megújított Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2012)

A Központi Statisztikai Hivatal munkatársai az IVS-hez kapcsolódóan a 2001-es népszámlálás adatai alapján beazonosították azokat a települési területeket, amelyeken – előre meghatározott módszertan szerint – szegregált részek feltételezhetőek.

Az alábbi ábra a KSH által elkészített 2001-es térképi dokumentumot mutatja be.

ábra: Dunaújváros szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területei

Forrás: KSH

(Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = türkizkék, 40-49%=fekete, 50-100%=pink)

A feldolgozott adatok szerint Dunaújvárosban nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum feltételeinek. Ettől függetlenül a dokumentum készítői szükségesnek vélték a kartogramokon feltüntetett területek helyzetelemzését és a további szegregáció kialakulását megelőző tevékenységek bemutatását is elvégezni.

Az anti-szegregációs terv az elemző fejezeteket követően meghatározza a település anti-szegregációs programját. Ennek során megállapítja, hogy mivel Dunaújvárosban nincs szegregátum, és a 2001-es KSH adatok alapján lehatárolt szegregációval fenyegetett terület mutatói is a városi átlag közelében vannak, radikális és gyors beavatkozások ezen a területen egyelőre nem indokoltak. Ugyanakkor a város célja, hogy minden szegregáció által veszélyeztetett területen készüljenek olyan cselekvési programok, melyek képesek lehetnek a kedvezőtlen társadalmi, lakókörnyezeti folyamatok megállítására, illetve megfordítására.

Ennek megfelelően a dokumentum meghatározza az anti-szegregációs program rövidtávú célját, mely szerint a szegregáció irányába ható folyamatokat a város döntéshozóinak meg kell ismerniük ahhoz, hogy az elvégzendő feladatokat meg tudják határozni. Középtávú célként pedig megfogalmazódott a fellépés a szegregáció irányába ható folyamatok ellen.

A terv ezen túlmenően tematikus célokat határozott meg a problémák kezelése érdekében az alábbiak szerint:

- 1. A szegregáció által veszélyeztetett városrészek élet- és lakhatási körülményeinek javítása, komplex lakóterületi és társadalmi ingerrációs programok segítségével. Ennek érdekében szociális városrehabilitációs programok, illetve cselekvési tervek megfogalmazása az érintett területekre.
- 2. A lecsúszásban/leszakadásban érintett társadalmi csoportok problémáinak helyben történő kezelése, társadalmi felzárkóztató, oktatási és foglalkoztatási programok segítségével.
- 3. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekében működtetni kívánt felzárkóztató programok hatékonyságának növelése, professzionális programok kidolgozása, illetve a programok hosszú távú működési feltételeinek biztosítása.
- 4. A felzárkóztató oktatás infrastrukturális, eszköz és humán erőforrás feltételeinek erősítése, az oktatási tananyag minőségének fejlesztése, a tanulók cselekvő részvételének növelése.
- 5. A családsegítés intézményi hátterének erősítése, a szakmai munkát támogató döntés-előkészítő egységes informatikai adatbázis és monitoring rendszer kialakítása, valamint családsegítő program kidolgozása.
- 6. Széleskörű városi összefogás (Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Családsegítő Központ, Munkaügyi Központ, oktató és képző helyek, vállalkozások) az alacsony státuszú lakosok elsődleges munkaerő-piacra való kijutásának elősegítése érdekében.
- 7. Társasházak részét képező önkormányzati tulajdonú lakások állapotromlásának megelőzése. A cél elérése érdekében javítani szükséges a társasházi lakosokkal kialakított kommunikáción, kapcsolatokon és együttműködési hajlandóságon, különösen azokban a társasházakban, ahol az önkormányzat kisebbségben van. A cél elérése érdekében az önkormányzat a jövőbeli bérlakás kialakítás, illetve építés során törekedni fog a többségi önkormányzati tulajdonú társasházak kialakítására

A tematikus célokhoz kapcsolódóan a tervezett intézkedések meghatározása is megtörtént, melyet a dokumentum intézkedési mátrix fejezete tartalmaz. Az anti-szegregációs tervben rögzített intézkedések teljesülésének vizsgálata, valamint a teljes anti-szegregációs terv felülvizsgálata az Integrált Településfejlesztési Stratégia kialakítása során fog megtörténni.

Dunaújváros MJV 2013-ban ismét megkérte a Központi Statisztikai Hivatal releváns adatait a lehetséges szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolásához. A KSH a következőket közölte: *„Adataink szerint az Önök településén nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum feltételeinek.”*

Bűnmegelőzés

Dunaújvárosnak, mint magyarországi viszonylatok között jelentős népességet koncentráló településnek biztonsági kihívással kell szembenéznie. Az alábbiakban kiemeljük a legjellemzőbb probléma területeket:

- Szegregációból, depriváltságból fakadó problémák
- Tipikus városi bűncselekmények: lopás, zsebtolvajlás, gépkocsi-feltörés, rablás, garázdaság stb.
- Globális környezeti kihívások,
- Gyors technikai fejlődésből következő kihívások,
- Társadalmi értékek és normák gyors változása,
- Megnövekedett mobilitás,
- Szenvedélybetegségek
- Szélsőséges magatartásformák

Regisztrált bűncselekmények Fejér megyében

Év	1990	2007	2008	2009	2010	2011
Eset	13.478	17.423	17.102	15.612	19.643	26.081

Forrás: KSH, Demográfiai évkönyv, 2011

A KSH adatai szerint Fejér megyében 2009-2011 között jelentősen megemelkedett a regisztrált bűncselekmények száma.

A megyei helyzet kedvezőtlen alakulására hívja fel a figyelmet, hogy a százezer lakosra jutó bűncselekmények száma 2011-ben Fejér megyében 6.124 eset, míg az országos átlag 4.524 eset volt. Fejér megyénél kedvezőtlenebb adattal csak Hajdú-Bihar megye (6.604 eset), illetve Budapest rendelkezik (6.194 eset).

A kihívások és problémák kezelésére számos lehetőség adódik, mellyel a városnak élnie érdemes:

- Helyi szabályozás kialakítása
- Helyi bűnmegelőzési tevékenységek koordinálása
- Várostervezés
- Szociális városrehabilitációs programokon belül a biztonság fokozásához kapcsolódó tevékenységek beillesztése
- Társadalmi integráció biztosítása.
- Képzés, felvilágosítás

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

Kultúra, helyi identitás

A megyei jogú városoknak nemcsak gazdasági, hanem társadalmi szempontból is meghatározó szerepe van egy térségen belül. Ezek a városok nemcsak koncentrálják a népességet, itt nagyobb a vállalkozási aktivitás, tőkekoncentrációjuk révén jelentősebb munkalehetőséget biztosítanak. Mindemellett a képzési, kulturális lehetőségek, valamint a gazdasági, a személyi és közösségi szolgáltatások (szociális-, egészségügyi ellátások, közigazgatás stb.) szélesebb kínálata is jelentős vonzerővel bír.

A feltételek alakulása egymásra is kölcsönhatással van. Dunaújváros esetében is hangsúlyoznunk kell a 60 éves *Bartók Kamaraszínház* jelentőségét, amely növekvő repertoár mellett egyre több nézőt vonz. A Kamaraszínház prózai tagozata jelentős művészi erőt képviselő színművészek, rendezők, tervezők és minőséget jelentő vendégjátékok meghívásával, valamint hivatásos és amatőr művészek műhely munkájával létrejövő ún. "Iskolaszínházi" produkciók sorozatával építi a város színházi kultúráját. Több mint tíz éve csatlakozott a művészeti munkához Dunaújváros Táncszínháza is.

Az 1951-ben alapított dunaújvárosi *József Attila Könyvtár* beiratkozott olvasóinak száma az elektronikus média terjedésével rohamosan csökken. A könyvtár gyűjteménye közel kétszázezer dokumentumot tartalmaz, melynek 98 százaléka könyv, a fennmaradó állományt térképek és CD-k alkotják. Emellett közel 300 féle napilap, folyóirat és egyéb időszaki kiadvány is az olvasók rendelkezésére áll. Mindezek ellenére a 2000-ben még 11.534 olvasó 2011-re 6.972 főre esett vissza (közel 40%-os csökkenés).

A városban a mozilátogatók száma is jelentősen visszaesett: míg 2000-ben 83.836-an nézője volt a város egyetlen mozijának, addig ez a szám 2010-re 42%-kal csökkent (35.185), annak ellenére, hogy az előadások száma 1620-ról 1895-re növekedett.

A városi kulturális élet egyik központja a *Munkás Művelődési Központ*. Számos klub, és hobbifoglalkozás, kiállítások, rendezvények, többek között a Dunaújvárosi Vasas Néptáncgyűttes is otthonra talált az intézményben. Különböző filmvetítések, vásárok, könyvbemutatók vagy éppen jazz koncertek alkotják a repertoárt, ugyanakkor az év minden periódusában új kínálattal találkozhat a dunaújvárosi közönség.

A kultúra és helyi identitás fontos letéteményese az *Intercisa Múzeum*, mely Intercisa, az ókori településelőd nevét viseli. A múzeum létesítése közvetlenül összefügg a Dunai Vasmű megteremtésével, hiszen a monumentális ipari

létesítmény építése a kezdetektől igényelte a régészeti leletmentést, majd a leletek elhelyezését, ami egyértelműen vezetett a város múzeumának létrehozásához.

A múzeum 1970 óta működik jelenlegi helyén és 1975-től viseli mai nevét. Alapvető rendeltetése, hogy Dunaújváros és környékének régészeti, történeti és néprajzi emlékeit gyűjtse, őrizze, s bemutassa állandó és időszakos kiállításain. A múzeum önkormányzati fenntartásban tevékenykedik.

Civil szervezetek

A nemzetközi és hazai gyakorlat szerint civil szervezetnek nevezzük a nem kormányzati szervezetet, illetve az olyan minden kormánytól független, magánjog alapján működő civilekből álló nonprofit szervezet, amely saját költségvetéssel rendelkezik. E szervezetek jogi személyként működnek, tevékenységük bírósági bejelentéshez kötött. A civil szervezetek szerves részét képezik a társadalmi életnek, részt vesznek a települések gazdasági és társadalmi eseményeinek szervezésében, kapcsolati hálót biztosítanak a szervezetek és személyek között.

Dunaújvárosban, a Bíróság nyilvántartása szerint 290 civil szervezet működik. Ez a szám tartalmazza a bejegyzett, bejelentés, vagy jogerős határozat alapján módosított szervezeteket és nem tartalmazza a felfüggesztett, hatályon kívül helyezett és törölt szervezeteket.

Dunaújvárosi civil szervezetek típus szerinti besorolás alapján

Civil szervezetek	
Típus szerinti besorolás	Számuk
Alapítvány	115
Társadalmi szervezet	175
Összesen	290

Forrás: www.birosag.hu

Típusuk szerint – a bírósági besorolás alapján – 115 alapítvány és 175 társadalmi szervezetet tudunk azonosítani a városban.

Dunaújvárosi civil szervezetek cél szerinti besorolás alapján

Civil szervezetek	
Cél szerinti besorolás	Számuk
Egészségügyi	27
Érdekvédelem, érdekképviselő	0
Foglalkoztatási csoportokat összefogó	1
Jogvédő	2
Környezetvédelmi	0
Közbiztonság-védelmi	1
Kulturális	46
kutatási	1
Nemzetközi	0
Oktatási	33
Polgári védelem	0
Polgári védelmi, tűzoltási	5
Politikai	0
Sport	89
Szabadidős és hobbitevékenység	7
Szakmai, gazdasági érdekképviselői	26
Szociális	22
Településfejlesztési	4
Egyéb	23
Nincs adat	3
Összesen	290

Forrás: www.birosag.hu

A civil szervezetek célja alapján történt besorolás alapján láthatjuk, hogy a legtöbb szervezet – összesen 89 (30,69%) – a sport területén tevékenykedik. Magas számban képviseltetik magukat a kulturális területen tevékenykedő civil szervezetek: számuk 46, amely az összes szervezet 15,86%-a. Az oktatási céllal működő szervezetek száma 33 (11,38%), az egészségügyi 27 (9,31%), a szakmai, gazdasági érdekképviselői szervezeteké 26 (8,96%), az egyéb kategóriába besorolt szervezeteké 23 (7,93%), a szociális céllal tevékenykedőké 22 (7,59%). Az eddig megnevezett célokhoz kapcsolódó szervezetek az összes szervezet 91,72%-át teszik ki. További területek, melyeken civil szervezetek tevékenykednek a városban: szabadidős és hobbitevékenység, polgári védelmi, tűzoltási, településfejlesztési, jogvédő, foglalkoztatási csoportokat összefogó, közbiztonság-védelmi és kutatási cél és tevékenység.

Egyházak

Dunaújvárosban az alábbi egyházak működnek 2013-ban:

- Dunaújvárosi Református Egyházközség
- Dunaújváros-Kisapostagi Társult Evangélikus Egyházközség
- Dunaújvárosi Római Katolikus Egyházközség
- Dunaújvárosi Görög Katolikus Egyházközség
- Hit Gyülekezet

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) 2013. március 22-én tette közzé a 22/2013-as rendeletet, mely többek között a hit-és erkölcstanórák szervezésére vonatkozó szabályokat is tartalmazza. A rendelet értelmében az általános iskolákban hit-és erkölcstan oktatására is lehetőség nyílik, melybe az egyházak hitoktatói is bekapcsolódhatnak.

Sportélet

Dunaújváros modern történetének szerves része a sport. 1951-ben - pontos dátum nem ismert - megalakult a Dunapentelei Vasas, amely a Dunaferr jogelődjének tekinthető. A folyamatos bővülést követően rövidesen öt szakosztályos egyesület lett a Vasas.

Az első időszakban az asztalitenisz, az ökölvívás, a röplabda, a sakk és a torna tartozott a klub sportágai közé. Míg kezdetben a tömegsporton volt a hangsúly, rövid időn belül a versenysport is helyet kapott a dunaújvárosi sportélet keretei között. A hosszú fejlődés eredményeként ma az ország egyik legsikeresebb klubja a régi Vasas utódja, a Dunaferr SE.

A *DUNAFERR Sportegyesület* legnagyobb szponzora az ISD DUNAFERR ZRT, amely nem csak a város, hanem az ország egyik meghatározó vállalatcsoportja. Az Egyesület az alapítás óta eltelt több mint 60 év során, több olimpián, világbajnokságon, Világkupákon és Európa Bajnokságokon képviselte az országot sportolói révén, gyakorta érte el kiemelkedő eredményeket.

A jelenlegi öt szakosztályban (birkózás, kajak-kenu, férfi röplabda, torna, valamint úszás) több mint 500 fiatal sportol. Az egyesület sportolójának jelentős része megfelelő létesítményekben készülhet, illetve versenyezhet, játszhatja mérkőzéseit. Birkózó-, kézilabda- röplabda- és tornacsarnok, vízi telep, fedett uszoda, sportszálló és étterem áll a sportolók rendelkezésére. Az egyesület élén 7 tagú elnökség és 5 tagú felügyelő bizottság áll.

A DUNAFERR SE mellett több neves egyesület is működik a városban, különböző sportágakban biztosítva lehetőséget a fiataloknak és mozogni vágyóknak.

A *Dunaújvárosi Városi Sportiskola*, 1999. január 1-től, a "Dunaújváros Sportjáért" Közalapítvány felügyelete alatt működik. Az irányítást 4 fős apparátus látja el, amelynek fő feladata az edzők munkájának segítése, szervezése, a sportszakmai munkához a feltételek biztosítása.

A Sportiskola tagjai a város és a környező települések iskoláinak tanulói. Sportágak: atlétika (partneregyesülete: DAC), női kézilabda (partneregyesülete: DNKKSE, DF-Dunaújvárosi Kézilabda Akadémia), férfi kézilabda (partneregyesülete: DAC), labdarúgás (partneregyesülete: Dunaújváros-Pálhalma Agrospeciál SE), röplabda (anyaegyesülete: Dunaferre SE), úszás (anyaegyesülete: Dunaferre SE), vízilabda (anyaegyesülete: D. Főiskola Vízimű SE). A Sportiskola meghatározó szerepet tölt be a város sportéletében. Létszámát tekintve a város egyik legnagyobb sportszervezete, 400, zömében általános iskolai tanulónak biztosít rendszeres sportfoglalkozást, 7 sportágban. A sportolók 6-15 éves korúak.

Fontos szerepet játszik a város sportéletében a *Dunaújvárosi Labdarúgó Szövetség*, melynek célja, hogy a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló sportolást támogassa, ehhez az eszközrendszert és az információs hátteret biztosítsa. A testi-lelki harmónia érdekében fontosnak tartja a sport iránti nyitottságot, ezzel elősegítve a város sporthagyományainak ápolását, az eddigi eredmények megőrzését.

További sportszervezetek a városban:

- Dunaújvárosi Kohász Kézilabda Akadémia,
- Dunaújvárosi Pálhalma Agrospeciál Sportegyesület,
- Dunaújvárosi Főiskola Vízilabda Egyesület

A sport gyakorlására az alábbi létesítmények állnak rendelkezésre a városban:

Létesítmény megnevezése	Átadás időpontja
Tornacsarnok	1973
Birkózó csarnok	1975
Fedett uszoda	1977
Atlétikai csarnok	1982
Csónakház	1986
Labdajáték csarnok	1997
Fedett jégcsarnok	1997
Labdarúgó stadion	2001

Forrás: http://www.dunaujvaros.hu/sport_letesitmenyek

1.8. A település humán infrastruktúrája

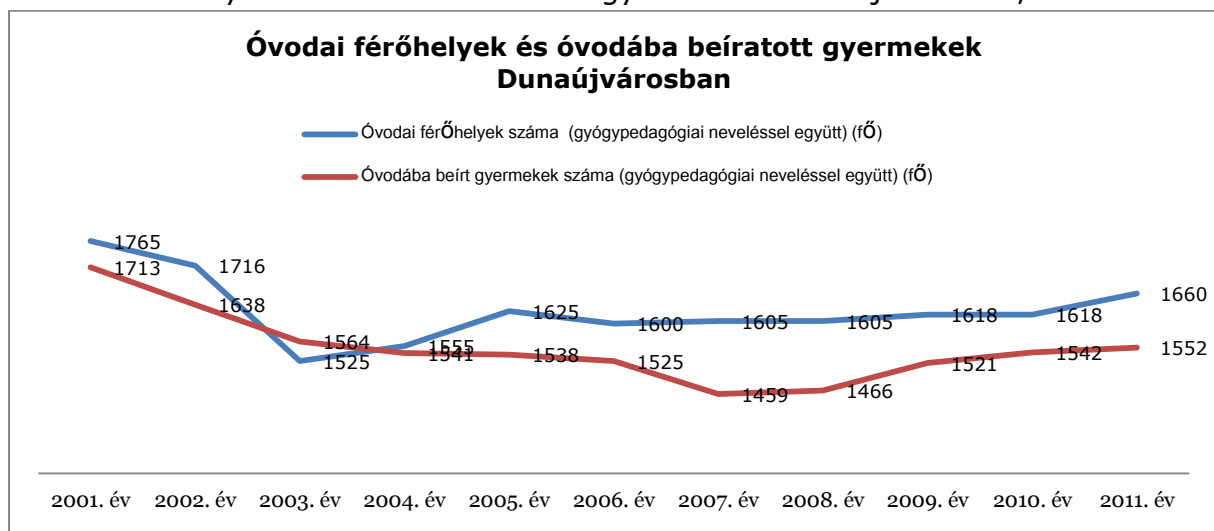
1.8.1. Humán közszolgáltatások

Oktatás

Óvodák

A város térségi kapcsolatait elemző fejezetben bemutattuk, miként alakul az Dunaújvárosban óvodák helyzete az elmúlt években. 2011-ben 16 óvodai feladatellátási hely működött, összesen 1.660 fős férőhely kapacitással. Ebben az évben 1.552 gyermek lett beíratva az intézményekbe, így azok 93,5%-os kihasználtsággal működtek.

Óvodai férőhelyek és óvodába beíratott gyermekek Dunaújvárosban, 2001-2011

Forrás: KSH T-STAR

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok következtében – alapvetően a gyermekszületések visszaesése miatt – nagymértékben csökkent az óvodás gyermekek száma az elmúlt évek során: míg 2001-ben 1.713 gyermeket írtattak be óvodába, 2011 csak 1552-t.

Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 2013-ban a **Dunaújvárosi Óvoda** Alapító Okiratának módosító dokumentumában rögzíti az intézmény működéséhez kapcsolódó legfontosabb adottságokat és elveket. A dokumentum 1 intézményhez kapcsolódóan 15 tagintézményt, feladatellátási helyet határoz meg, ezek közül 14 tagóvoda, 1 raktár. Az egyes tagóvodák összesen 1600 férőhellyel rendelkeznek.

Az intézmények humánerőforrása biztosított. A nevelést végző óvodapedagógusok képzettsége a törvényi előírásoknak megfelelő. A nem pedagógus dolgozók száma az ellátandó feladatokhoz és a jogszabályi előírásokhoz igazodik. Minden óvodai csoporthoz biztosított egy dajka, többsége szakképzett. Az óvodai neveléshez és napközbeni ellátáshoz a személyi feltételek hosszabb távon biztonságosan rendelkezésre állnak.

Az intézmény hivatalos neve: Dunaújvárosi Óvoda

Az intézmény feladatellátási helyei:

- székhelye: Dunaújváros, Pajtás utca 2.

- telephelyei, tagintézményei:

Dunaújvárosi Óvoda Római Városrészi Tagóvodája
Dunaújváros, Pajtás utca 2.

Dunaújvárosi Óvoda Aprók Háza Tagóvodája
Dunaújváros, Gábor Á. u. 2-4.

Dunaújvárosi Óvoda Aranyalma Tagóvodája
Dunaújváros, Gagarin tér 1.

Dunaújvárosi Óvoda Bóbita Tagóvodája
Dunaújváros, Földes Ferenc liget 1.

Dunaújvárosi Óvoda Csillagvirág Tagóvodája
Dunaújváros, Gorkij utca 3/b.

Dunaújvárosi Óvoda Duna-parti Tagóvodája
Dunaújváros, Batsányi u. 2-4.

Dunaújvárosi Óvoda Katica Tagóvodája
Dunaújváros, Petőfi u. 4.

Dunaújvárosi Óvoda Kincskereső Tagóvodája
Dunaújváros, Ady Endre u. 1/a.

Dunaújvárosi Óvoda Margaréta Tagóvodája
Dunaújváros, Lilla köz 1.

Dunaújvárosi Óvoda Mesevár Tagóvodája
Dunaújváros, Garibaldi u. 1.

Dunaújvárosi Óvoda Napsugár Tagóvodája
Dunaújváros, Március 15. tér 12.

Dunaújvárosi Óvoda Szákszorszép Tagóvodája
Dunaújváros, Lajos király krt. 31.

Dunaújvárosi Óvoda Szivárvány Tagóvodája
Dunaújváros, Ságvári u. 7.

Dunaújvárosi Óvoda Zalka Máté utcai Tagóvodája
Dunaújváros, Zalka M. u. 7.

Dunaújvárosi Óvoda Raktára
Dunaújváros, Vigadó u. 2.

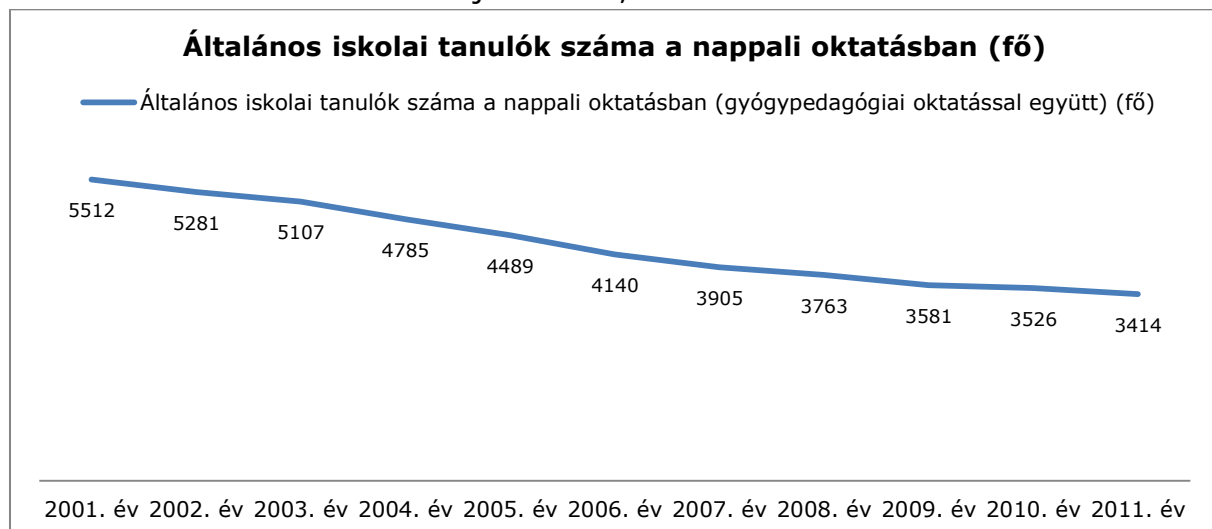
Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 1600 fő

Dunaújvárosi Óvoda Római Városrészi Tagóvodája	7 csoport, 175 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Aprók Háza Tagóvodája	7 csoport, 175 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Aranyalma Tagóvodája	4 csoport, 100 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Bóbita Tagóvodája	4 csoport, 100 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Csillagvirág Tagóvodája	4 csoport, 100 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Duna-parti Tagóvodája	5 csoport, 125 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Katica Tagóvodája	1 csoport, 25 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Kincskereső Tagóvodája	3 csoport, 75 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Margaréta Tagóvodája	5 csoport, 125 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Mesevár Tagóvodája	2 csoport, 50 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Napsugár Tagóvodája	7 csoport, 175 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Százszorszép Tagóvodája	4 csoport, 100 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Szivárvány Tagóvodája	4 csoport, 100 férőhely
Dunaújvárosi Óvoda Zalka Máté utcai Tagóvodája	7 csoport, 175 férőhely

Általános iskolák

Dunaújváros általános iskoláiba 2011-ben 3.414 fiatalt írtak be a nappali oktatásba, amelyből 539 fő más településekről járt be az intézménybe (15,78%), amely jelentős aránynak mondható.

Általános iskolai tanulók Dunaújvárosban, 2001-2011

Forrás: KSH T-STAR

Az általános iskolai tanulók esetében is érzékelhető a demográfiai hullámvölgy: a 2001-es tanulói létszámhoz képest (5.512 fő) 2011-ben 38%-kal kevesebb a gyermek a város általános iskoláiban.

Általános iskolák Dunaújvárosban, 2013

Intézmény megnevezése	Intézmény címe
Arany János Általános Iskola	Dunaújváros, Március 15 tér 5-6
Móra Ferenc Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Dunaújváros, Fáy András u. 14.
Móricz Zsigmond Általános Iskola	Dunaújváros, Úttörő u. 1-3
Petőfi Sándor Általános Iskola	Dunaújváros,
Petőfi Sándor Általános Iskola Gárdonyi Géza Általános Iskolai Egysége	Dunaújváros, Római krt. 2
Vasvári Pál Általános Iskola	Dunaújváros, Petőfi liget 1-2
Dózsa György Általános Iskola	Dunaújváros, Köztársaság u. 14
Dózsa György Általános Iskola Szilágyi Erzsébet Általános Iskolai Egysége	Dunaújváros, Bercsényi u. 10.
Sándor Frigyes Alapfokú Művészeti Iskola	Dunaújváros, Bartók Béla út 6/a
Rosti Pál Gimnázium, Általános és Szakképző Iskola	Dunaújváros, Bartók Béla tér 2-4

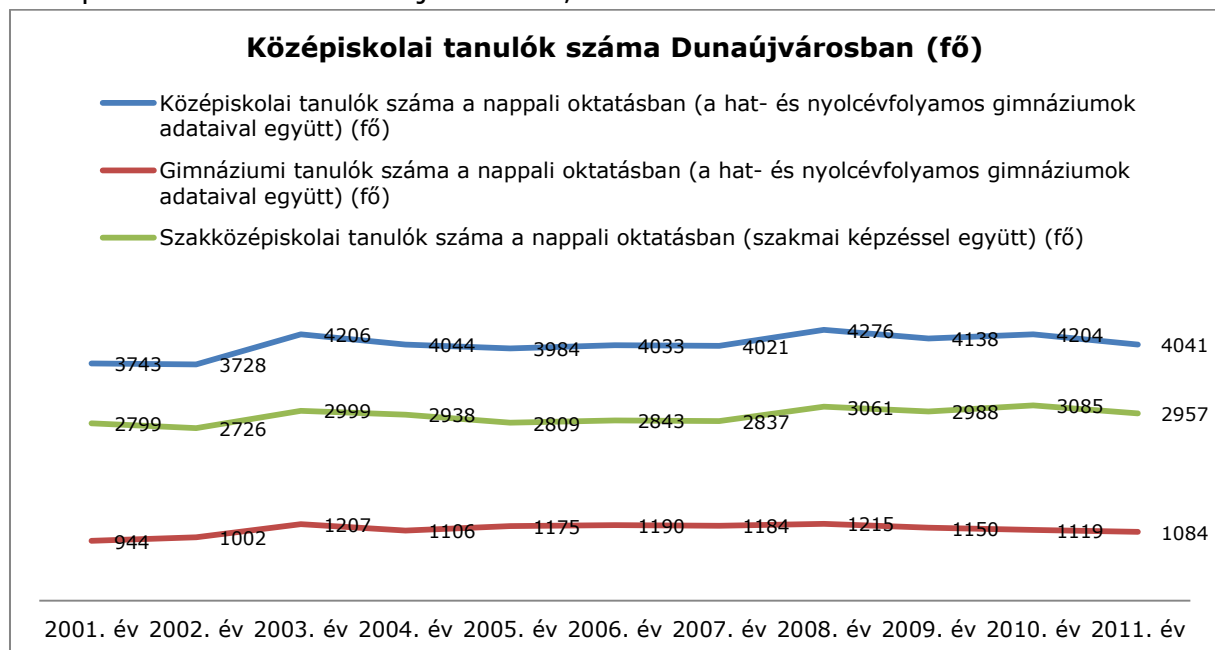
Forrás: http://www.dunaujvaros.com/altalanos_iskolak

2011-ben 12 feladatellátási helyen folyt általános iskolai oktatás Dunaújvárosban. 2013-ban már csak 11 intézmény működik, a József Attila Általános Iskola megszűnt. A városi általános iskolák önkormányzati fenntartású intézmények.

Középiskolák

Dunaújvárosban 2011-ben 4 gimnáziumi és 17 szakközépiskolai feladatellátási hely működött.

Középiskolai tanulók Dunaújvárosban, 2001-2011

Forrás: KSH T-STAR

A tanulók száma a közelmúlt során viszonylag stabilnak mondható, bár, ha 2001-es kiinduló adatot vesszük figyelembe, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy a középiskolai tanulók összesített száma 7,96%-kal, a gimnáziumi tanulóké 14,83%-kal, a szakközépiskolai tanulóké 5,64%-kal emelkedett 2011-re. A növekedés tehát a gimnáziumi vonalon erőteljesebb, de a szakközépiskolások esetében is érzékelhető.

Középfokú oktatási intézmények Dunaújvárosban, 2013

Intézmény megnevezése	Intézmény címe
Bánki Donát Gimnázium és Szakközépiskola	Dunaújváros, Bercsényi Miklós u. 2
Dunaferr Szakközép- és Szakiskola	Dunaújváros, Vasmű tér 1-2
Hild József Szakközépiskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Kollégium	Dunaújváros, Bercsényi Miklós u. 8
Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	Dunaújváros, Kossuth Lajos u. 10/A
Lorántffy Zsuzsanna Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium	Dunaújváros, Radnóti Miklós u. 6
Rosti Pál Gimnázium, Általános és Szakképző Iskola	Dunaújváros, Bartók Béla tér 2-4
Rudas Közgazdasági Szakközépiskola Szakiskola és Kollégium	Dunaújváros, Római körút 47-49
Széchenyi István Gimnázium	Dunaújváros, Dózsa György u. 15/A

Forrás: http://www.dunaujvaros.com/kozepfoku_oktatasi_intezmenyek

Érdeemes kiemelni, hogy Dunaújváros középiskoláinak tanulói jelentős számban más településekről járnak be tanulni a városba. 2011-ben az összes 4.041 tanuló 52,90%-a, 2.138 fiatal más településről érkezett az iskolákba.

Felsőoktatás

A Dunaújvárosi Főiskola működése 1962-ben Felsőfokú Kohóipari Technikumként indult. Ezt követően 1969 és 1990 között a Nehézipari Műszaki Egyetem Kohó és Fémipari Főiskolai Karaként, majd 1990 és 2000 között a Miskolci Egyetem Dunaújvárosi Főiskolai Karaként működött.

Az intézmény 2000. január 1-től önálló jogállású, neve Dunaújvárosi Főiskola.

A főiskolán hat alapképzésben vehetnek részt a diákok: anyagmérnök, gazdálkodás és menedzsment, gazdasági informatikus, gépészmérnök, mérnök informatikus, műszaki menedzser, alapszakokon lehet tanulmányt folytatni. Ezek közül számos angol nyelven is hallgatható.

A mesterképzések között a gépészmérnök, tanár-pedagógiai értékelés és mérés tanára, valamint a tanár-mérnök-tanár mesterképzési szakok szerepelnek.

Felsőoktatási szakképzésként öt, szakirányú továbbképzésként huszonkettő szak szerepel az iskola kínálatában.

Forrás: KSH T-Star

Bár a 2000-es évek közepéig stabil volt a hallgatók száma, a 2006-os csúcsot követően minden évben fogy a főiskolán tanulók száma.

2011-ben 3.759 hallgató tanult az intézményben, amely 25%-kal elmarad a 2006-os létszámtól.

Egészségügy

Dunaújvárosban 2011-ben 24 háziorvosi és 10 gyermekorvos látott el szolgálatot a betegek érdekében. Mindkét szám stabil, az elmúlt 3 év során nem változott.

2006 óta 28 védőnői álláshely van betöltve a városban.

Szent Pantaleon Kórház-Rendelőintézet

Dunaújvárosban az önkormányzati fenntartású *Szent Pantaleon Kórház-Rendelőintézet* látja el a város és szélesebb térsége súlyponti kórházi szolgálatát. A kórház honlapjának információi szerint a fekvőbeteg-ellátó osztályokon évente közel harmincezer beteg fordul meg. A több mint százféle speciális szolgáltatást nyújtó szakambulanciát, szakrendelést felkereső betegek száma mintegy hétszáz ezer.

Az intézményünk főépülete 1965 óta biztosítja Dunaújváros és környéke lakosságának fekvő-, járóbeteg-ellátási feladatait. A fekvőbeteg-ellátás jelentősebb, mint egy kétharmad része az aktív, közel egyharmad része a krónikus, illetve rehabilitációs ellátás keretei között történik. A KSH adatai szerint a kórházi ágyak száma 2007 óta 626 (a szám tartalmazza a Kulcsi telephely, viszont nem tartalmazza a Várpalotai telephely adatait, lásd a későbbi táblázatot).

A járó-betegellátást 50 szakmában, heti 2600 órában látja el az intézmény, Fejér megye lakosságának egyede, a Közép-Dunántúli régió mintegy 10%-a tartozik területi ellátási kötelezettségbe.

A kórház 2006 óta működő Sürgősségi Betegellátó osztálya 12 ágyon, az intézménybe érkező betegek elsődleges ellátása után dönt a hazabocsátásról vagy az intézményen belüli további kezelésről, ahol az alábbiak szerint áll rendelkezésre a fekvő-betegellátás:

A Szent Pantaleon Kórház-Rendelőintézet fekvőbeteg-ellátási kapacitásai

Osztály megnevezés	Rendelkezésre álló ágyak száma
Belgyógyászati Összevont Osztály	110
Gasztroenterológiai Osztály	21
Aneszteziológiai és Intenzív Betegellátó Osztály	18
Általános Sebészeti Osztály	40
Traumatológiai Osztály	42
Szülészet-Nőgyógyászati Összevont Osztály	48
Csecsemő-gyermekgyógyászati Osztály	38
Szemészeti Osztály	18
Felnőtt és Gyermekek Fül-orr-gégegyógyászati Összevont Osztály	19
Ideggyógyászati Osztály	48
Urológiai Osztály	20
Pszichiátriai Osztály	35
Infektológiai osztály	24
Krónikus belgyógyászat	25
Pszichiátriai rehabilitáció	20
Mozgásszervi rehabilitáció	15
Pszichiátriai Osztály Elmeagyógyászat, Nappali kórház	15

Forrás: <http://www.pantaleon.hu/>

Fentiek mellett a Kulcsi telephelyen közreműködő által működtetett mozgásszervi rehabilitáció 70 ágyas, a Várpalotai telephelyen működő krónikus belgyógyászat 18 ágyas, míg a Várpalotai telephelyen működő pszichiátriai rehabilitáció 40 ágyas ellátást nyújt a betegek számára.

Egészségmegőrzési Központ – Dunaújváros

Az önkormányzati fenntartású Egészségmegőrzési Központ 1992 óta egészségfejlesztési és mentálhigiénés feladatokat lát el Dunaújváros oktatási, egészségügyi és szociális intézményeiben és alacsony küszöbű szolgáltatásokat nyújt a város lakóinak.

Az intézményben pszichológusok, szociálpedagógusok, mentálhigiénés szakemberek dolgoznak. Az intézmény elsődleges feladata a prevenció elősegítése, így egyik legfontosabb célcsoportját a városi iskolák tanulói alkotják.

Az iskolai órák tematikája évfolyamonként más-más. A témakörök között szerepel az egészséges életmód, egészséges személyiség fejlődés, mentálhigiéné – lelki egészségvédelem – családi-, baráti és partnerkapcsolatok, szexedukáció – családi életre nevelés – családtervezés – fogamzásgátlás. A prevenció fontos részét képezi a megelőzés, ezen belül az AIDS prevenció – szexuális magatartás – szexuális kultúra, a drogprevenció – káros szenvedélyek megelőzése – egészséges választások erősítése. Ugyancsak megjelenik a konfliktuskezelés – problémamegoldó képesség fejlesztése –együttműködő, konfliktuskezelési eljárások gyakorlása, a fiatalabbak számára a felkészülés a középiskolára – döntési, választási képességek fejlesztése a saját személyiség és képességek ismeretében, míg a középiskolások számára a felnőtté válás – felnőtt szerepek, családi élet témái.

Az intézmény tevékenységei között a fentiekén kívül megtalálhatjuk a bárki számára elérhető mentálhigiéné szolgáltatásokat, egyes akkreditált képzések szervezését. Az Egészségmegőrzési Központ alaptevékenységei közé tartozik az iskolaorvosi szolgálat, valamint a védőnői szolgálat – iskolai és körzeti – működtetése is.

Az intézmény neve: Egészségmegőrzési Központ

Székhelye: 2400 Dunaújváros, Erkel kert 23.

Szociális ellátás

A szociális ellátás részeként Dunaújváros önkormányzata 5 telephellyel működő **bölcsődét** működtet.

Az intézmény neve: Bölcsődék Igazgatósága Dunaújváros

Az intézmény székhelye: 2400 Dunaújváros, Bólyai J. u. 2.

A tagintézmény telephelyei:

Zengő-Bongó Bölcsőde	Dunaújváros, Bólyai J. u. 2.
Napraforgó Bölcsőde	Dunaújváros, Kossuth L. u. 7/b.
Liszt Ferenc Kerti Bölcsőde	Dunaújváros, Liszt F. kert 18.
Hétszínvirág Bölcsőde	Dunaújváros, Barátság u. 1.
Makk Marci Bölcsőde	Dunaújváros, Március 15. tér 11.

Bölcsődei tagintézmények Dunaújvárosban

Tagintézet megnevezése Telephelye	HRSZ	Csoportok száma (db)	Férőhely számok (fő)
1. Zengő-Bongó Bölcsőde Dunaújváros, Bólyai J. u. 2.	14	6	78

2. Napraforgó Bölcsőde Dunaújváros, Kossuth L. u. 7/b.	169	5	66
3. Liszt Ferenc Kerti Bölcsőde Dunaújváros, Liszt F. kert 18.	65	5	66
4. Hétszínvirág Bölcsőde Dunaújváros, Barátság u. 1.	231/2	4	32
5. Makk Marci Bölcsőde Dunaújváros, Március 15. tér 11.	730/57	10	114

A teljes kapacitás az elmúlt két év során 356 fő volt, ezt megelőzően 290 fő. A rendelkezésre álló helyek kihasználtsága folyamatosan magas volt, az elmúlt 10 év során mindvégig meghaladta a rendelkezésre álló kapacitásokat.

A városi szociális ellátás egyik legfontosabb szereplője az **„Egysített Szociális Intézmény és Árpád-házi Szent Erzsébet Idősek Otthonai”** nevű intézmény, melynek tevékenységi köre a város lakosságának igen széles körét érinti valamilyen formában:

- időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása
- időskorúak átmeneti ellátása
- idősek nappali ellátása
- demens betegek nappali ellátása
- szociális étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- otthoni (egészségügyi) szakápolás
- demens betegek bentlakásos ellátása
- rövid időtartamú közfoglalkoztatás
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak hosszabb időtartamú közfoglalkoztatása

Az *étkeztetés* célja a napi egyszeri meleg étel biztosítása. Az ellátott igényének és önellátási képességének megfelelően az étkeztetés igénybe vehető idősek klubjában történő helyben fogyasztással, az étel elvitelének lehetőségével, illetve lakásra szállítással.

A *házi segítségnyújtás* célja az ellátást igénybe vevő önálló életvitelének fenntartása saját lakókörnyezetében. Ennek az ellátási formának feladata a gondozott személyi higiéniájának biztosítása, a szükséges bevásárlás elvégzése, gyógyszerek kiváltása, beadása, környezeti higiéné biztosítása.

Az étkeztetést és házi segítségnyújtást az intézmény két gondozási központjában lehet igényelni.

A *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás* célja a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása. A szolgáltatást az I. sz. gondozási Központban lehet igényelni.

Ugyancsak a szociális intézmény feladatai közé tartozik a *mozgó nővérszolgálat*, mely olyan szakápolói feladatokat lát el, amelyek kórházi ápolást nem igényelnek, de szakápolói feladatokat igen. A szolgáltatást az I. sz. Idősek Otthonában lehet igényelni.

A *Nappali ellátást nyújtó Idősek Klubja* a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozását szolgálja. Lehetőséget nyújt a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Az idősek klubja szolgáltatásai között megtalálhatjuk a meleg étel biztosítását, szabadidős programok szervezését, hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtást, életvezetési, egészségügyi tanácsadást.

Az *időskorúak gondozóháza* azoknak az időskorúaknak, valamint a 18. életévüket betöltött személyeknek nyújt átmeneti időre ellátást, akiknek otthoni gondozása valamilyen oknál fogva átmenetileg nem megoldott.

Ez az ellátási forma fizikai, mentális, egészségi állapot helyreállítását szolgáló feladatokat lát el. Biztosítja az étkeztetést, textíliát, egészségügyi, mentálhigiénés ellátást.

Az alapellátást nyújtó *Idősek Otthona* feladata az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek 24 órás teljes körű ellátása, ami az alábbiakból áll: napi legalább háromszori étkezés, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával történő ellátás, mentális gondozás, lakhatásról való gondoskodás. Az intézmény két helyszínen működik: az egyik 174 férőhellyel rendelkezik, 87 db két ágyas szobában nyújt ellátást, míg másik telephelyén 20 férőhellyel működik az idősek otthona.

Az intézmény neve: Egyesített Szociális Intézmény és Árpád-házi Szent Erzsébet Idősek Otthonai

Az intézmény székhelye: 2400 Dunaújváros, Dunasor 15.

Az intézmény telephelyei:

- 2400 Dunaújváros, Barátság útja 27.
- 2400 Dunaújváros, Batsányi út 15/A.
- 2400 Dunaújváros, Magyar út 32.

Az Egyesített Szociális Intézmény és Árpád-házi Szent Erzsébet Idősek Otthonai férőhelyei, fő

Szakterület megnevezése	Feladatvégzés helye	Férőhely-szám
1. alapszintű időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása	Dunaújváros, Dunasor 15.	174
2. alapszintű időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása	Dunaújváros, Barátság út 27.	25
3. időskorúak átmeneti ellátása	Dunaújváros, Batsányi u. 15/a.	10
4. idősek nappali ellátása	Dunaújváros, Magyar u. 32.	37
5. házi segítségnyújtás	Dunaújváros, Magyar u. 32. Dunaújváros, Batsányi u. 15/a.	-
6. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Dunaújváros, Batsányi u. 15/a.	40
7. szociális étkeztetés	Dunaújváros, Magyar u. 32. Dunaújváros, Batsányi u. 15/a.	-
8. otthoni (egészségügyi) szakápolás	Dunaújváros, Dunasor 15.	-

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

Az intézmény az elmúlt évek során magas kihasználtsággal működtette bentlakásos kapacitásait. Az adatok tanúsága szerint ugyanakkor jelentősen lecsökkent az étkeztetésben részesülők száma: 2010-ben még 1.017 ellátott volt e területen, 2011-ben 866 és 2012-ben 446 fő. Az eredetileg 130 fős nappali idősellátás 2012-től 37 főre csökkent, így a korábban szerény kihasználtság (a legalacsonyabb 2009-ben: 17,69%-os) jelentősen megnőtt.

A városi szociális rendszer nélkülözhetetlen részét képezi az **Útkeresés Segítő Szolgálat**. Az 1987-ben alapított, önkormányzati fenntartású intézmény az alábbi szakterületek ellátásában vállal szerepet:

- családok átmeneti otthonában elhelyezettek ellátása
- hajléktalanok ellátása átmeneti szálláson
- hajléktalanok ellátása éjjeli menedékhelyen
- nappali melegedő
- gyermekjóléti szolgáltatás,
- családsegítés
- rövid időtartamú közfoglalkoztatás
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak hosszabb időtartamú közfoglalkoztatása

Az intézmény a fenti alapfeladatok mellett tanácsadással is foglalkozik az alább felsorolt területek vonatkozásában:

- pszichopedagógiai tanácsadás
- gyógypedagógiai tanácsadás
- jogi tanácsadás
- adósságkezelési tanácsadás
- tanácsadás álláskeresőknek
- mediáció
- pár és családi konzultáció
- pszichológiai tanácsadás
- családkonzultáció
- családi mediáció
- „kapocs” mediáció
- „kapocs” találkozási hely szülővel, családtagokkal

Az intézmény neve: ÚTKERESÉS Segítő Szolgálat

Az intézmény székhelye: 2400 Dunaújváros, Bartók B. út 6/b.

Az intézmény telephelyei: - 2400 Dunaújváros, Kandó Kálmán tér 4.
- 2400 Dunaújváros, Frangepán u. 54.

Jogszabályban meghatározott közfeladata: családsegítés.

Szakfeladat megnevezése	Feladatvégzés helye	Helyrajzi szám	Férő-helyszám
1. családsegítés	Dunaújváros, Bartók B. u. 6/b.	133	-
2. gyermekjóléti szolgáltatás	Dunaújváros, Bartók B. u. 6/b.	133	-
3. átmeneti elhelyezést biztosító ellátások:			
3/1.hajléktalanok átmeneti otthona	Dunaújváros, Kandó Kálmán tér 4.	772/14	29
		3537/2	40
3/2. családok átmeneti otthona	Dunaújváros, Frangepán u. 54.	772/14	45
3/3. éjjeli menedékhely	Dunaújváros, Kandó Kálmán tér 4.		

4. nappali szociális ellátás: 4/1. nappali melegedő	Dunaújváros, Kandó Kálmán tér 4.	772/14	30
--	----------------------------------	--------	----

A **Jószolgálati Otthon Közalapítvány és intézményei** a sérült emberek ellátásában vállalnak kiemelkedő szerepet Dunaújvárosban.

Az alapítvány támogató szolgálat révén részt vesz a fogyatékos személyek életvitelének segítésében, a lakáson kívüli szolgáltatások elérésében, lakáson belüli speciális segítségnyújtásban, a társas kapcsolatok erősítésében és a sérült emberek társadalmi integrációjának elősegítésében. Alapfeladatai között szerepel az alapvető szükségletek elérése, egészségügyi és szociális ellátásokhoz való jutás, információnyújtás, tájékoztatás, ügyintézés, önsegítő csoportok alakítása, tanácsadás, speciális személyi segítő feladatok.

A *napközi otthon* a Dunaújváros közigazgatási területén élő, képzési kötelezettségének eleget tett, családban nevelkedő értelmi, érzékszervi és mozgásukban sérült személyek közül azok számára nyújt segítséget, akik önellátásra részben, vagy teljesen képesek. Az *ápoló otthon* huszonnyolc fő részére biztosít négy ágyas szobákat, előtérrel, beépített szekrényekkel és a két szobára jutó zuhanyozó, mosdó, WC blokkal. Az ápoló otthon és az átmeneti otthon is a Dunaújváros ellátási területén élő felnőtt értelmi és halmozottan fogyatékos személyek ellátását segíti.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Dunaújváros képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része a kapcsolódó Intézkedési Terv) megvitatta és 273/2013.(VI.28.) határozatával elfogadta.

A dokumentum, elemző részében részletesen bemutatja az alábbi témaköröket:

- Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás elemei,
- A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége, ezen belül:
 - Jövedelmi és vagyoni helyzet,
 - Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció,
 - Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások,
 - Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció,
 - Telepek, szegregátumok helyzete,
 - Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés,
 - Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása,
 - A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

- A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység
 - A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)
 - Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége
 - A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése
 - A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége
- A nők helyzete, esélyegyenlősége
 - A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége
 - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát, munkahely megoldások stb.)
 - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe
 - A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak
 - Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)
 - Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása
- Az idősek helyzete, esélyegyenlősége
 - Az időskorú népesség főbb jellemzői
 - Idősek munkaerő-piaci helyzete
 - A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés
 - Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen
- A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége
 - A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái
 - Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei
 - A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az elemző szakasz valamennyi területhez kapcsolódóan megfogalmaz következtetéseket, beazonosítja a problémákat, meghatározza a fejlesztési lehetőségeket. Az alábbiakban ezt foglaljuk össze röviden.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos helyzetűek kis hányada tud csak közfoglalkoztatásban részt venni.	A közfoglalkoztatás nyújtotta lehetőségek fokozottabb kihasználása
Az álláskeresőik közül mintegy 45-50 főnek nincs általános iskolai végzettsége.	Képzések indítása ezen csoportoknak az általános iskolai végzettség megszerzéséhez.
A roma népesség hátrányos helyzete több,	Pályázati források kiaknázása egy teljes körű

egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Csak a több problématerületre az oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi területre egyszerre koncentrálnak, átfogó problémakezelési megoldások vezethetnek eredményre.	szociális, képzési, foglalkoztatási projekt megvalósításához. Közösségi szociális és közmunka szervezése.
---	--

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Sok az egészségtelenül élő gyermek.	Egészségnapok megszervezése
Krízishelyzetben kevés a férőhely átmeneti családi otthonban	A férőhelyek növelési lehetőségeinek keresése

A nők helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nőkre nehezedő teher a családban és a munkahelyen történő nagyobb részarányú felvállalása miatt nagyobb.	Pályázatok nyomán követése különös tekintettel a nők munkahely és család összehangolása témájú pályázatokra
A gyermekét egyedül nevelő szülő esetében a szegénység kockázata magasabb.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyedül élő idősek biztonságérzete romlott az elmúlt években.	Együttműködés a polgárőrséggel
Magas az egyedül élő idős nők aránya	Csoportfoglalkozások folytatása, újak megszervezése

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs szoros kapcsolat a fogyatékkal élők 5 csoportja és az önkormányzat között.	Referens kijelölése a szorosabb együttműködés és naprakész tájékoztatás érdekében.
Elavult a csoportok eszközparkja, nem kapnak támogatást annak újítására, cseréjére.	Selejtezések alkalmával jelzés ezen csoportok felé annak érdekében, hogy jutányos áron juthassanak ezekhez az eszközökhöz.
Nincs olyan bázisuk, ahol együtt tudnának tevékenykedni, eszközeiket tárolni.	Egy olyan épület bérebe adása (4-5 irodahelyiséggel rendelkező), mely kizárólag a fogyatékkal élő csoportokat illeti meg.
Nincs jelen külső szakértő egyetlen bizottságban sem.	Bizottságban való közreműködés.
Hivatalosan nincs a városban jelbeszéddel kommunikálni képes személy.	Legalább 1 fő biztosítása adott esetekben, aki a siketek részére jelbeszéddel tudja az információt tovább adni.

Dunaújváros esélyegyenlőségi programjának intézkedési terve

Az intézkedés száma és címe	Feltárt probléma	Cél	A célkitűzés összhang-ja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Tartalom	Felelős	Megvalósítás határideje	Eredményességet mérő indikátor	Szükséges erőforrások	Fenntart-hatóság	
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	a közfoglalkoztatás nyújtott a lehetőségek további kihasználása	Kevés hátrányos helyzetű tud részt venni a közfoglalkoztatásban	Minél több ember bevonása a közfoglalkoztatásba	együttműködési megállapodás Munkaügyi Központ, Roma Nemzetiségi Ök.	kapcsolat-felvétel	polgármester	2014.06.30.	Megállapodás-ban szereplők száma	Kommunikációs ktg.	5 év
2	Képzések indítása 8 általános iskola megszervezéséhez	Nagyszámú alacsony iskolai végzettségű	Általános iskolai végzettség megszerzése	Együttműködési megállapodás a Munkaügyi Központtal és az oktatási intézménnyel	Felnőttképzés és beindítása esti iskola keretében	polgármester	Folyamatos	Végzettséget megszerzettek száma	Munkaügyi központ általi finanszírozás	5 év
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Krizishelyzetben lévők	Kevés férőhely	Szükség esetén	Összhangban legyen az	A krizishelyzet	polgármester	Folyamatos	Több férőhely	Saját önkormány	5 év

	részére családok átmeneti otthonában férőhely biztosítása	családok átmeneti otthonában.	szabad férőhely .	önkormányzati rendelettel	tben lévő családok segítése				zati és pályázati erőforrás	
2	Egészségnap megszervezése	Sok az egészségtelen ül étkező és élő gyermek.	Egészséges életmódra szoktatás	Összhang az óvodai, iskolai egészségnap programmal.	Kapcsolat felvétel, szponzorok, szakemberek	polgármester	Folyamatos	Egyre több gyermek részvétele az egészségnapon.	Saját humán erőforrás, kommunikáció	5 év
III. A nők esélyegyenlősége										
1	A munkahely és a család összehangolása	Nőkre nehezedő teher	Nők szabad idejének elősegítése	Munkahely, család összehangolására irányuló pályázatok	Pályázatfigyelés, felvilágosítás	polgármester	Folyamatos	Több szabadi program	Pályázat, humán erőforrás	5 év
2	Gyermekeit egyedül nevelő nők célzott támogatása	Szegénység kockázata nagyobb, napi megélhetési gondok	Megélhetési problémák enyhítése	Önkormányzati rendelet	Felvilágosítás, segítségnyújtás	polgármester	Folyamatos	Támogatottak száma	Önkormányzati támogatás, humán erőforrás	5 év
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Áldozattá válás megelőzése	Gyakran válnak áldozattá az idősek	Nyugodt öregkor	Rendőrségi beszámolás, polgárőrség jelentése	Felvilágosítás, meggyőzés, járőrözés, észlelés	polgármester	Folyamatos	Csökken az esetek száma.	Reklámok, kommunikációs ktg. újság	5 év
2	Elmagányos	Magas az	Társas	-	Programok	polgár-	Folyamatos	Programok	Felajánlások	5 év

	odás megelőzése	egyedül élő idősök aránya	kapcsolatok kialakítása		szervezése, ismerkedési esten	mester		n megjelentek száma	k, humán erőforrások	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Külső referens kijelölése	Nincs naprakész tájékoztatás	Civil referens kijelölése	-	Kapcsolat felvétel, tárgyalások az önkormányzat vezetőivel	polgármester	2014. június 30.	Civil referens foglalkoztatása	Önkormányzati segítség	5 év
2	Siketek és nagyothallók részére jeltolmács biztosítása	A városban nincs jelbeszéddel kommunikálni képes személy	jeltolmács	-	Jeltolmács beiskolázása	polgármester	2014. június 30.	Nem kell máshonnan jeltolmácsot kérni adott esetekben.	Önkormányzati támogatás	5 év

Forrás: Dunaújváros Helyi Esélyegyenlőségi Programja

1.9. A település gazdasága

Fejér megyében 2011. december 31-én 61 285 gazdasági szervezetet regisztráltak, 1,4%-kal többet, mint az előző év végén. A gazdasági szervezetek 93%-a vállalkozás volt, számuk egy év alatt fél százalékkal csökkent, ugyanakkor négytizedével több, 3.915 nonprofit szervezetet jegyeztek be. A felszámolási eljárások (2014) 43%-kal több gazdasági szervezetet érintettek az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

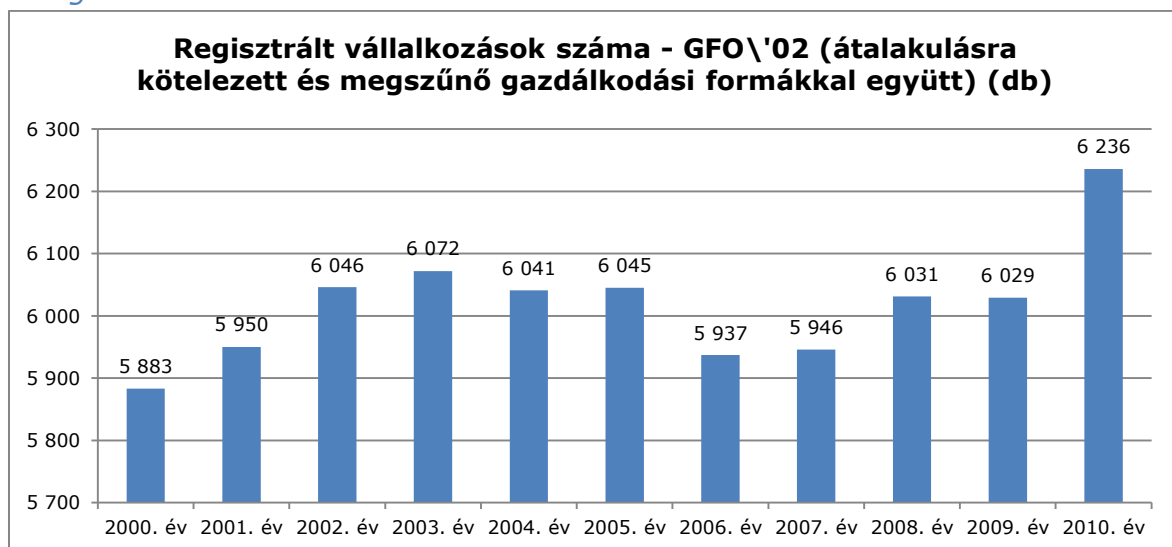
A vállalkozások 34%-a társas, 66%-a egyéni formában került regisztrálásra. Az év végén a társas vállalkozások száma 19.429, az egyénieké 37.321 volt. Az egyéni vállalkozások 44%-a rendelkezett vállalkozói igazolvánnyal. Főtevékenysége szerint a legtöbb, 11,7 ezer szervezetet a mezőgazdaságban regisztrálták, melyeknek 95%-a egyéni vállalkozás. Közülük mindössze 802 váltott vállalkozói igazolványt, a többi adószámmal rendelkező őstermelő. Jelentős arányt képviselnek az ingatlanügyletek (16%) és a kereskedelem (11%) területén lévő szervezetek is.

A következőkben vizsgáljuk meg, hogy a megyei gazdasági folyamatok alapján milyen tendenciák érvényesültek Dunaújvárosban. Az idősoros elemzéshez a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisát használjuk.

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Következő, alapvetően gazdasági-statisztikai elemzésünkben megvizsgáljuk a regisztrált- és működő vállalkozások számának alakulását, de külön bemutatjuk a működő vállalkozások számának nemzetgazdasági ágankénti alakulását is.

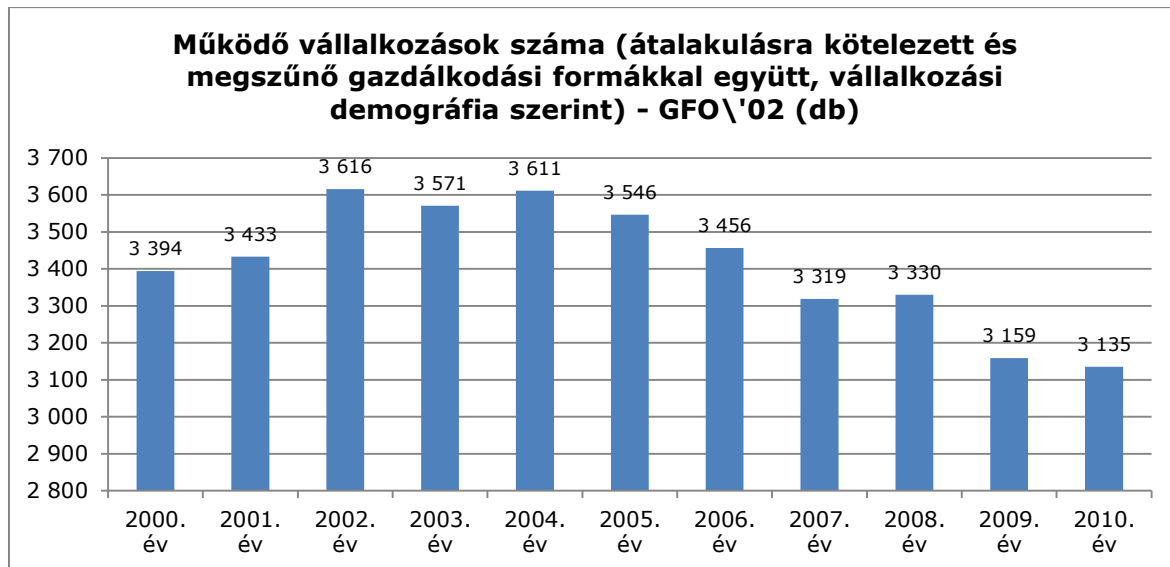
A regisztrált és működő vállalkozások

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

Dunaújvárosban 2000-ben 5.883 darab regisztrált vállalkozást tartottak számon. Lényegében 2005-ig növekvő tendencia érvényesül a cégek számának alakulásában, hiszen 2003-ban már 6.072 darab regisztrált vállalkozásról beszélhetünk a városban és 2005-ben is 6.045 darab volt ez a szám.

A következő két évben azután kismértékben csökken a regisztrált vállalkozások mennyisége, és 2006-ban már csupán 5.937 darabról számolhatunk be. 2010-től ugyanakkor elindul egy növekedési folyamat és ekkor 6.235 darabra nő a számuk, vagyis a 2003-as értékhez viszonyítva 2,7%-os bővülésről számolhatunk be.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A működő vállalkozások számának alakulása kapcsán egyértelműen negatív, csökkenő tendenciákról számolhatunk be. Dunaújvárosban 2002-ben még 3 616 darab működő vállalkozást tartottak számon, ám az évtized egyértelműen a cégek számának csökkenését hozta.

2010-re számuk már csupán 3 135 darab, ami a 2002-es csúcserőnek már csak 86,7%-a. Továbbá míg 2002-ben az egy regisztrált vállalkozásra eső működő cégek száma 1,67 darab volt, addig ez a szám 2010-re 1,98-ra ugrott, vagyis majdnem kétszerese volt a regisztrált vállalkozások száma a működő vállalkozásokénak.

Az alábbi táblázat a működő vállalkozások vállalkozásformánkénti megoszlását rögzíti hosszabb időtávban. Vizsgáljuk tehát meg, hogyan alakult a működő betéti társaságok, korlátolt felelősségű társaságok, részvénytársaságok és egyéni vállalkozók száma Dunaújvárosban 2000 és 2011 között.

Időszak	Működő betéti társaságok száma (az év során, vállalkezési demográfia szerint) (db)	Működő korlátolt felelősségű társaságok száma (az év során, vállalkezési demográfia szerint) (db)	Működő részvénytársaságok száma (az év során, vállalkezési demográfia szerint) (db)	Működő egyéni vállalkozások száma (az év során, vállalkezési demográfia szerint) (db)
2000. év	979	520	14	1 819
2001. év	1 024	553	16	1 783
2002. év	1 011	591	17	1 948
2003. év	974	641	16	1 893
2004. év	964	697	16	1 891
2005. év	916	705	16	1 864
2006. év	891	728	17	1 773
2007. év	852	740	17	1 666
2008. év	766	835	15	1 668
2009. év	709	883	15	1 510
2010. év	657	913	14	1 503
2011. év	608	934	16	1 456

Forrás: KSH T-STAR

A táblázatból látható, hogy 2000 és 2011 között legnagyobb mértékben a betéti társaságok valamint az egyéni vállalkozások száma csökkent. Előbbi kategóriában 2001-ben még 1 024 darab működött a városban, míg 2011-ben számuk 608 darabra csökkent. Az egyéni vállalkozók száma 2002-ben volt a legmagasabb Dunaújvárosban, ekkor 1 948 darabot tartottak nyilván, de számuk közel negyedével 1 456 darabra csökkent 2011-ben, ami a csúcsértéknek alig 74,74%-a.

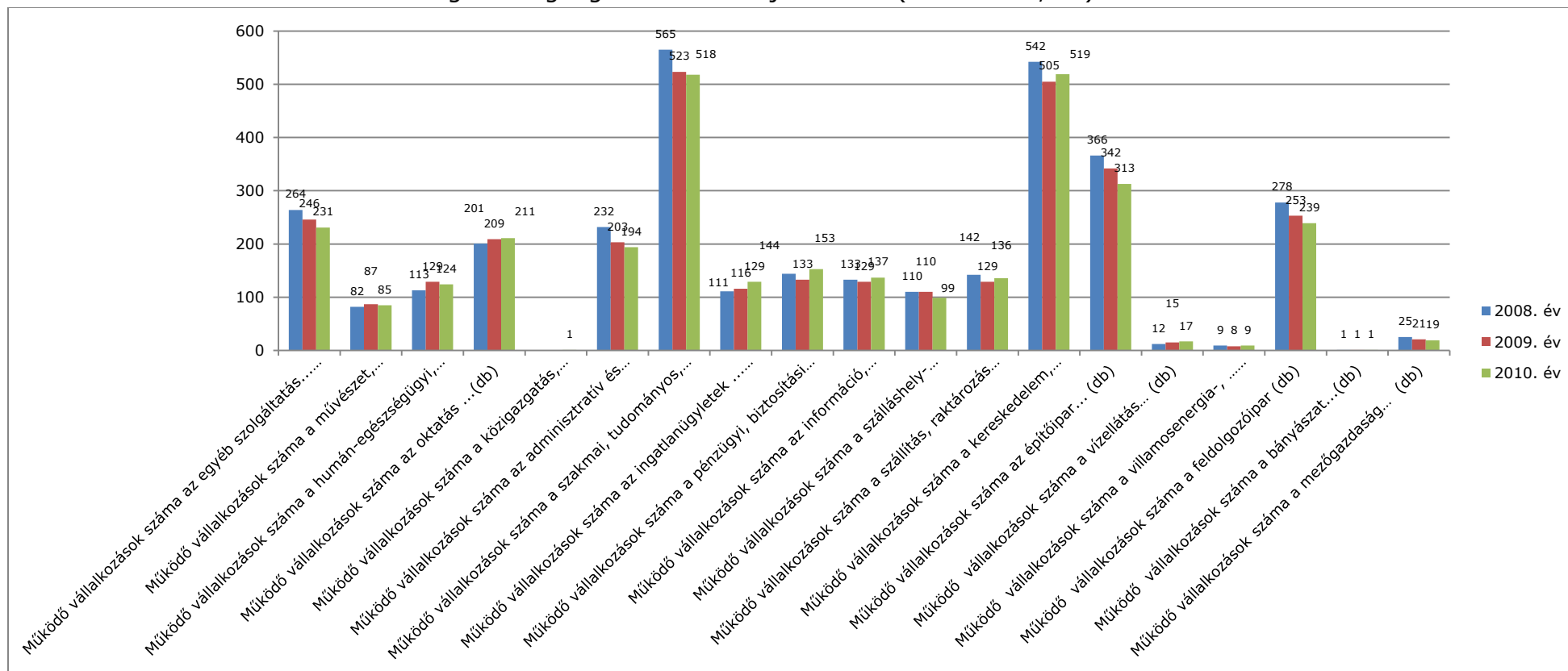
Dunaújvárosban folyamatos bővülést mutat a korlátolt felelősségű társaságok száma, hiszen míg 2000-ben 520 darab kft működött a városban, addig számuk 2011-re elérte a 934 darabot, vagyis a bővülés közel 80%-os volt.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági áganként

Az alábbiakban megvizsgáljuk, hogyan alakult a működő vállalkozások száma Dunaújváros Megyei Jogú Városban 2008 és 2010 között, a főbb nemzetgazdasági ágazatokban.

Működő vállalkozások száma nemzetgazdasági áganként Dunaújvárosban (2008-2010, db)

Forrás: KSH T-STAR

A fenti ábrából látható, hogy Dunaújvárosban a legmagasabb számban a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban működnek vállalkozások, számuk 2008-ban 542 darab volt, míg 2010-re ez az érték 510 darabra csökkent (5,9%-os visszaesés). 2008-ban jelentős számú, 565 darab vállalkozás működött a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban is, itt 2010-ben 518 darab céget lehetett rögzíteni (8,3%-os csökkenés).

Igen jelentős visszaesést mutat a cégek száma a vizsgált időszakban az építőipar nemzetgazdasági ágban, hiszen míg 2008-ban itt 366 darab vállalkozás működött, addig számuk 2010-re 313 darabra esett vissza (a csökkenés 14,48%). Dunaújvárosban jelentősen csökkent (278 darabról 239 darabra) a feldolgozóipari cégek száma is.

Jelentősebb bővülés az oktatási tevékenységet végző cégek (201 darabról 2011 darabra nőtt a számuk), valamint az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágban működő vállalkozások esetében érhető tetten (111 darabról 129 darabra nőtt a számuk).

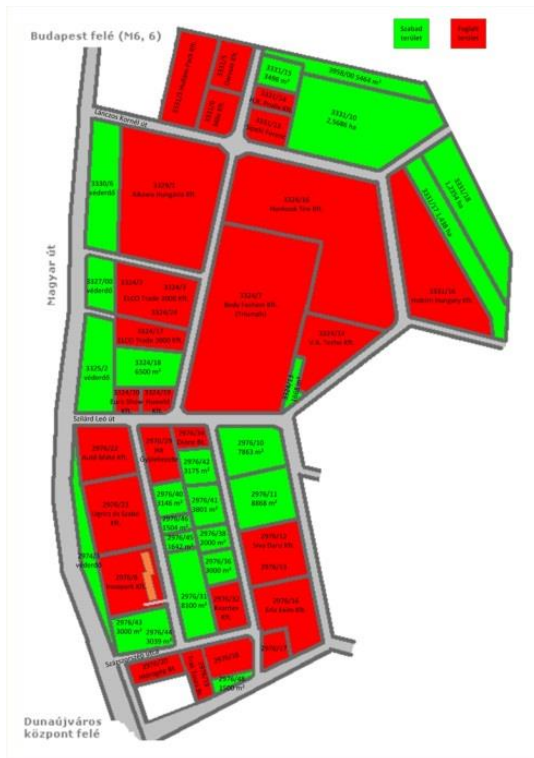
Dunaújvárosban kiugróan alacsony a mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások (2010-ben 19 darab), míg 100-150 közé tehető az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágban, a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban valamint a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban működő cégek száma. A bányászat, kőfejtés továbbá a közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágakban 2010-ben csupán 1-1 darab működő vállalkozást tartottak nyilván.

A város üzleti infrastruktúrája és ipara

A város meghatározó gazdasági szereplője, vállalkozásfejlesztési szempontból jelentős tényezője a Dunaújvárosi Ipari Park. Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata 1995-ben határozott az Ipari Park beruházásáról. Megvalósítása érdekében a Dunaferri Dunai Vasmű Rt.-vel (jelenleg az ISD Dunaferri Zrt.), valamint a Dunaújvárosi Főiskolával közösen megalapította az Innopark Fejlesztő-, Beruházó- és Szolgáltató Közhasznú Társaságot.

Az Innopark Kht. 1997-ben nyerte el az Ipari Park címet. Az első betelepülő cég a japán Aikawa volt, mely a következő évben kezdte meg a termelést. Azóta további 14 vállalkozás talált helyet az Ipari Parkban, köztük olyan nagy nemzetközi cégek, mint a Hankook Tire Magyarország Kft. vagy a Body Fashion Kft. (Triumph International), illetve több neves hazai cég, például az ELCO-TRADE 2000 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., a Holcim Hungária Zrt. és a Hullám-Pack Kft.

A Dunaújvárosi Ipari park térképe

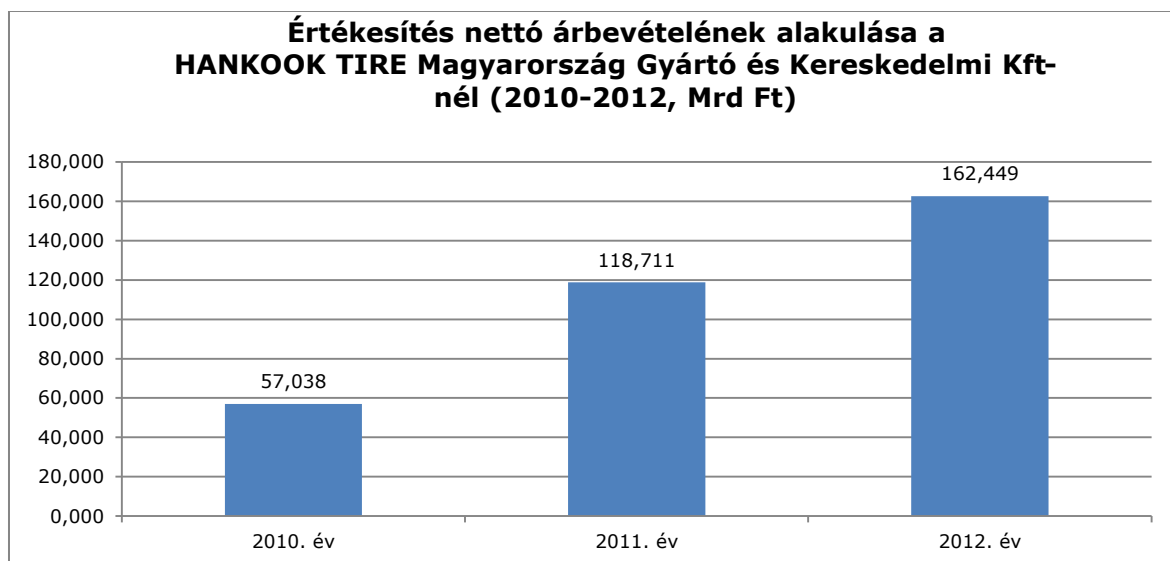

Forrás: (http://innopark.hu/?page_id=342)

A hagyományos ipari parki infrastruktúra működtetése mellett a park a technológia-intenzív ágazatokban működő cégek felé is nyitott az elmúlt időszakban. A Technológiai Inkubátorház építésének lehetősége az Ipari Park 1997-es létrehozása után merült fel, melyet a Széchenyi-terv, a Megyei és a Regionális Területfejlesztési Tanács, valamint az Önkormányzat anyagi támogatásával 2003-ra sikerült megvalósítani. Az épületben 50-75 négyzetméteres műhelyek és 15-30 négyzetméteres irodák bérelhetők, ahova a három évnél nem régebben alapított és a technológia intenzív vállalkozások kedvezményes bérleti díjjal költözhetnek be. 2008 tavaszára az Inkubátorház kihasználtsága megközelítette a 100%-ot.

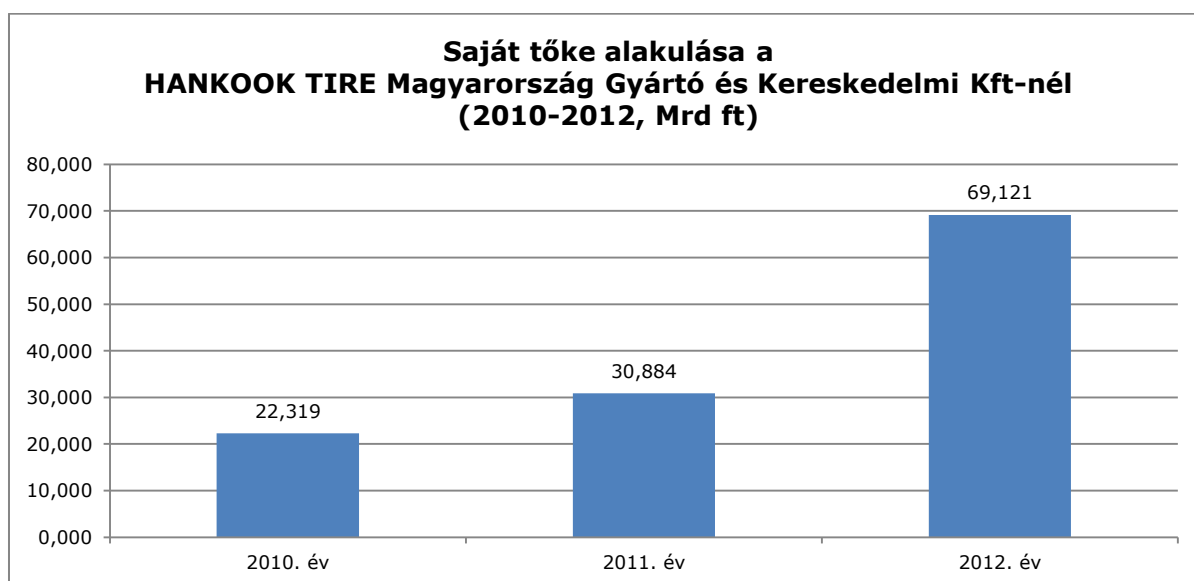
Az épületben jelenleg 19 cég bérel helyiséget, a hazai kisvállalkozásokon kívül elsősorban kisebb koreai mérnöki vállalkozások, melyek a Dunaújvárosba települt Hankook gumigyár beruházásában vesznek részt.

A dél-koreai tulajdonú cég a 2012-es mérlegadatokat alapján 2.362 főt foglalkoztat.

Forrás: OPTEN

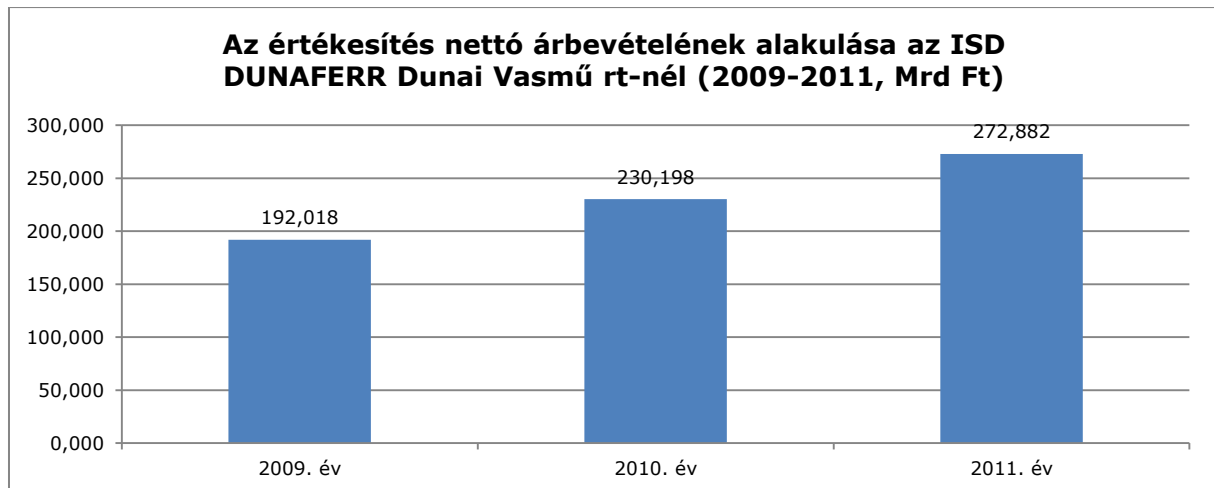
A fenti, ugyancsak mérleg adatokat tükröző ábrából látható, hogy a vállalat árbevétel mutatói dinamikus felfutást tükröznek. 2010 és 2012 között 57 milliárd forintról közel háromszorosára, 162,45 milliárd forintra bővült. A cég adózás előtti eredménye még nagyobb mértékben bővült, hiszen az Opten adatai szerint a 2010-es 3,5 milliárd forintról 2012-re 39,2 milliárd forintra nőtt.

Forrás: OPTEN

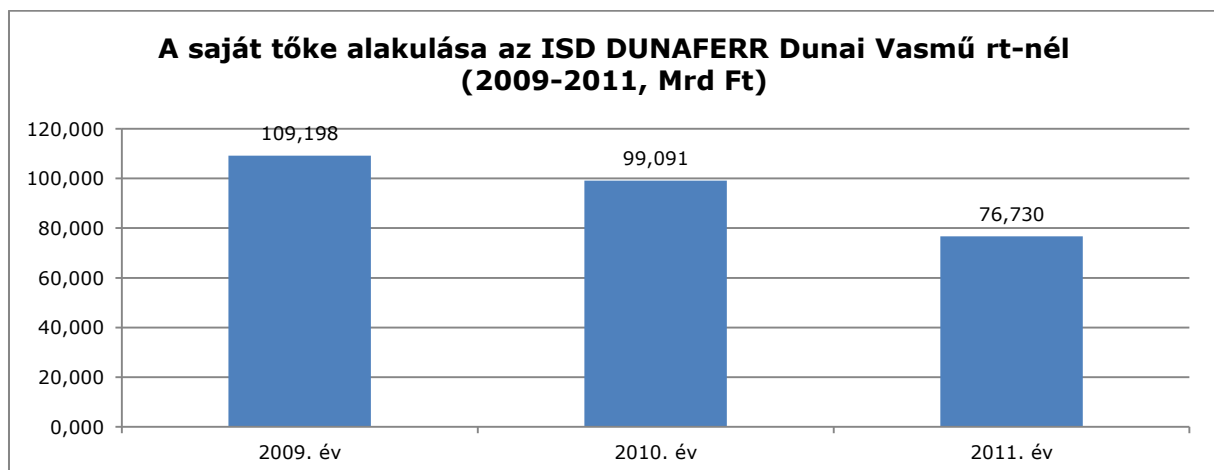
A Hankook Tire Kft. saját tőkére vonatkozó mutatói is impozánsak. A cég esetében ez a mutató 22,3 milliárd forintról több, mint a háromszorosára – 69,12 milliárd forintra – nőtt.

Dunaújváros meghatározó, emblemikus vállalkozása a privatizációt követően ukrán tulajdonba került DUNAFERR Zrt. A vállalat eredményességére jelentős mértékben rányomta bélyegét a globális pénzügyi válság, de a bevételi adatokat természetesen az acél világpiaci árának alakulása is befolyásolta. Az alábbiakban a cég legfontosabb pénzügyi mutatóit vizsgáljuk meg a mérleg adatok alapján.

Forrás: OPTEN

Láthatjuk, hogy 2009 és 2011 között a nettó árbevétel jelentős mértékben nőtt, hiszen míg 2009-ben 192 milliárd forintot könyvelt el a DUNAFERR, addig ez a szám 2011-ben már meghaladta a 272 milliárd forintot is. Mindeközben ugyanakkor a vállalat adózás előtti eredménye mindhárom évben negatív volt, 2011-ben 22,35 milliárd forint veszteséget könyvelhettek el a tulajdonosok.

Forrás: OPTEN

A kedvezőtlen működési környezet tükröződik természetesen a saját tőke alakulásában is. 2009 és 2011 között a DUNAFERR saját tőkéje közel 30%-kal 76,73 milliárd forintra csökkent.

A DUNAFERR vállalatcsoport további tagjai az ISD Kokszozó Kft., a DUTRADE Zrt., az ISD Portolan Kft., az ISD Power Kft., a Dunafer Vámügynökség Kft., és a Dunafer Ferromark Mellékanyag Reaktiváló Kft.

Az ipari park mellett a város meghatározó ipari infrastruktúra bázisa a kikötő. A dunaújvárosi kikötő a Duna folyam 1580-1579 fkm között a jobb parttal párhuzamosan kiépített öbölben helyezkedik el. Típusát tekintve medencés kikötő, mely 1950-1952.-ben épült a Dunai Vasmű építésével egy időben, mint érc kikötő.

A DUNAFERR Kikötő Kft. 1992. december 1.-én alakult a DUNAFERR Részvénytársaság és a DUNAFERR Acélművek Kft. alapításával 252.740 ezer Ft jegyzett tőkével. A komplex logisztikai szolgáltatásokat jelenleg az ISD Portolan Kft. végzi. A kikötő fő szolgáltatásai: vízi szállítással forgalmazott áruk rakodása, raktározása, kikötői berendezések, emelőgépek, vízi járművek karbantartása, javítása, továbbá kikötői szolgáltatások biztosítása a kikötőt igénybe vevő hajók számára.

Klaszterek

A vállalatok közötti együttműködések, a cégek közös beruházásai a méretgazdaságosság és a költséghatékonyság elvének együttes érvényesülésével járhatnak. E felismerés ösztönözheti a térség cégeit klasztermenedzsmint szervezetek létrehozására, klaszterek alapítására. Dunaújvárosban az NFÜ adatbázisa szerint két Európai Unió forrás bevonásával létrejött klaszter működik.

2009-ben 22.206.704 forint támogatást nyert az Innopark Nonprofit Kft. "SINUS" Környezettechnológiai Innovációs Klaszter megalakítása című pályázata. A klasztertagok között van kutató, fejlesztő, gyártó, kivitelező, szolgáltató, oktató, hulladékkezelő, cég is, többségében kis- és középvállalkozás. A klaszter széles körű tevékenységet folytató tagokból áll, melyek nem konkurenciái egymásnak, hanem együttműködve kiegészítik egymás tevékenységét.

2011-ben 29.115.200 forint támogatással nyert a VITI Tartályvizsgáló-, és Tisztító Korlátolt Felelősségű Társaság „VITIGroup Víz- és Környezettechnológiák Klaszter elindítása” című projektje. A klaszter honlapján elérhető információk alapján a klaszternek jelenleg 23 kis- és középvállalkozás a tagja.

Kutatás-fejlesztés

A Pázmány Péter program keretében kormányzati finanszírozás támogatás elnyerésére a Dunaújvárosi Főiskola részéről a Kutatásfejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Irodához (továbbiakban KPI) benyújtásra került és támogatást nyert a RET-09/2006 KPI-számú pályázat.

A program keretében kiépítendő Anyagtudományi és Technológiai Tudásközpont a Dunaújvárosi Főiskolába integrálódik, pénzügyeit az anyaintézet fogja kezelni, valamint az anyagi és humán feltételeket is könnyen hozzáférhetővé teszi.

A Tudásközpont fő feladatai közé tartozik a kutatási tevékenység szervezése, új kutatási területek feltérképezése. A főiskola integrátor szerepet is betölt, mivel a kari intézetek együttműködnek a kutatási témákban, ezzel lehetőség nyílik hatékony és sikeres együttműködések bővítésére.

A Tudásközpont szerepe azonban kiterjed arra is, hogy megfelelő szintű kommunikációt építsen ki az üzleti szférával a kommunikációs lehetőségek megteremtése céljából, valamint ösztönözze a vállalati és kutatási szféra közti kapcsolatok szélesítését. Ennek pozitív hatása abban is meg fog nyilvánulni, hogy a hallgatók közvetlen kapcsolatba kerülhetnek az üzleti szereplőkkel, ezáltal gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodva lépnek ki a munkaerőpiacra, nagyban növelve elhelyezkedési esélyeiket.

A DURATT szerepe tehát kettős: egyrészt közvetíti a régió K+F igényeit a kutatói szféra irányába, valamint szakterületi irányítást végez a főiskolán meglévő tudásbázis átadásával a régió vállalkozásai felé.

Ezt az együttműködést segíti a TIOP-1.3.1 pályázatokon elnyert és megvalósított beruházások, amelyek eredményeként összesen 30 jól felszerelt labor áll rendelkezésre. A laborok elsősorban a műszaki tudományok területén végzett kutatásokat segítik, de az IKT és társadalomtudományokat segítő infrastruktúra is kiemelkedő a Főiskolán.

Ez az együttműködés segíti, az elsősorban az anyagtudományban végzett alapkutatásokat (TÁMOP 4.2.2), amelyek megalapozzák a további együttműködések hazai és nemzetközi szintén is.

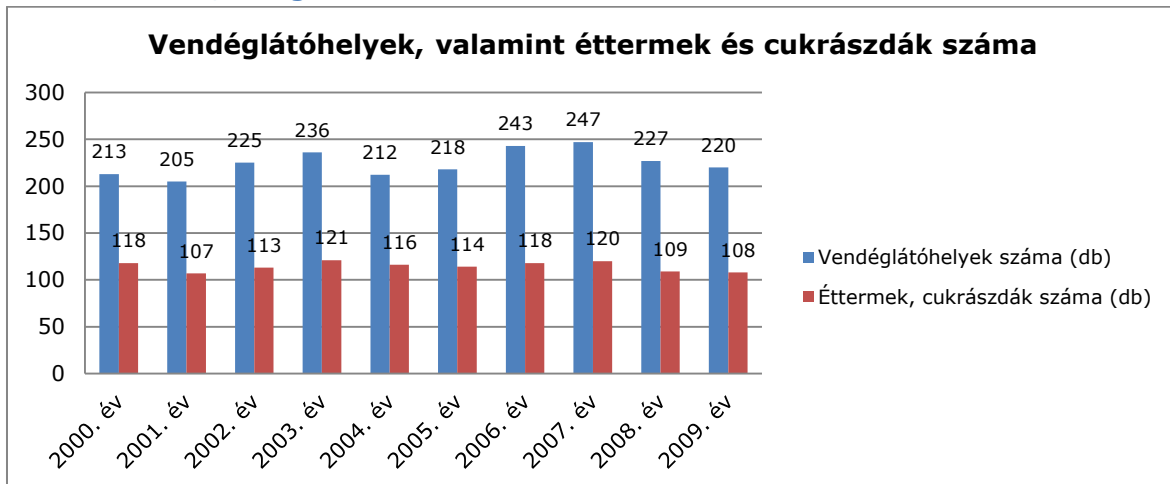
Mezőgazdaság

Míg Dunaújváros gazdasági szerkezetét alapvetően a nehézipari és feldolgozóipari tradíciók, illetve a térségi központi szerepből adódó szolgáltatási funkciók határozzák meg, a város térsége komoly agrár hagyományokat tud felmutatni.

Baracs térségében a földeken általában kukoricát és gabonát termesztettek. Mezőfalván a növénytermesztés, jellemzően ugyancsak gabona és kukoricatermesztés terjedt el. A kertészeti kultúrák kisebb területeken szőlő és gyümölcsstermesztés formájában vannak jelen.

A következőkben vizsgáljuk meg Dunaújváros kereskedelmi és turisztikai mutatóinak alakulását. Az elemzéshez továbbra is a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisát hívjuk segítségül.

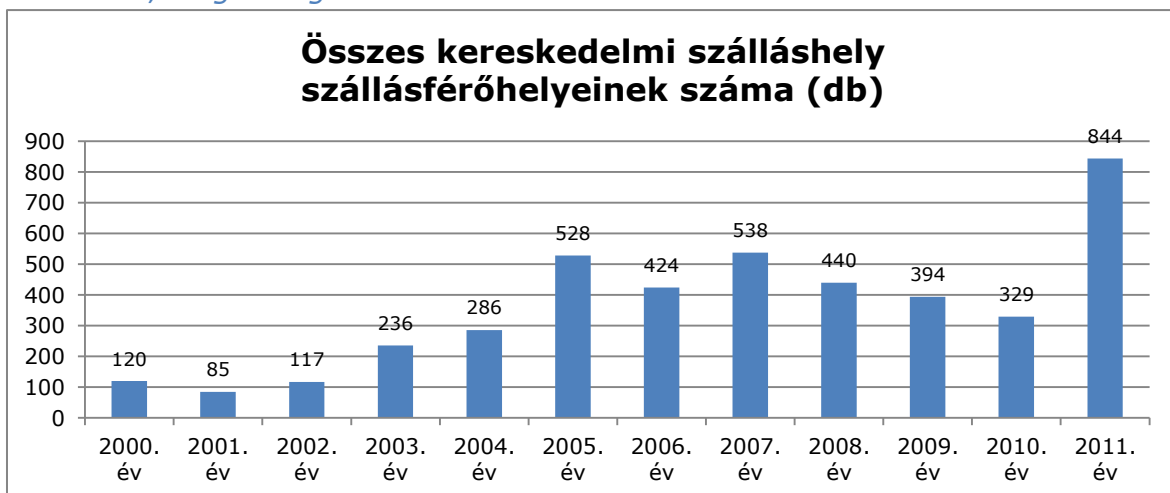
Kereskedelem, szolgáltatások

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

2000 és 2009 között mind a vendéglátóhelyek, mind pedig a cukrászdák száma lényegében konstansnak mondható kisebb-nagyobb „kilengésekkel”. Előbbi kategóriából 2001-ben csupán 205 db működött a városban, míg a legtöbb vendéglátóhelyet (247 darabot) 2007-ben regisztrálták. A cukrászdák száma Dunaújvárosban ugyancsak 2001-ben volt a legalacsonyabb (107 db), míg a legtöbbet (121 darabot) 2003-ban tartották nyilván.

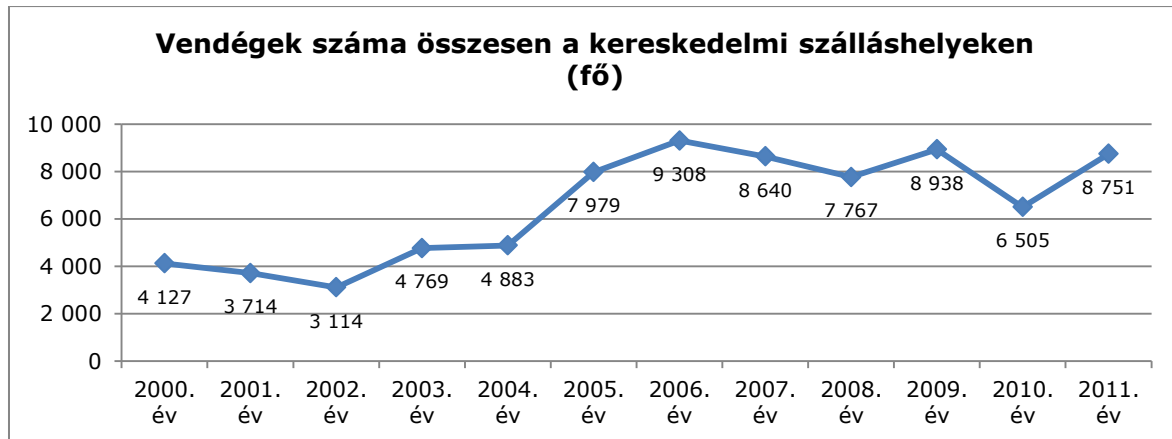
Turisztika, idegenforgalom

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

Dunaújvárosban a kereskedelmi szálláshelyek száma folyamatosan bővülő tendenciát mutat. Míg 2000-ben csupán 120 darab ilyen típusú szálláshely állt rendelkezésre a városban, addig – a 2002-től meginduló bővülés eredményeként – 2007-re már ennek a számnak közel ötszöröse (538 darab). A gazdasági

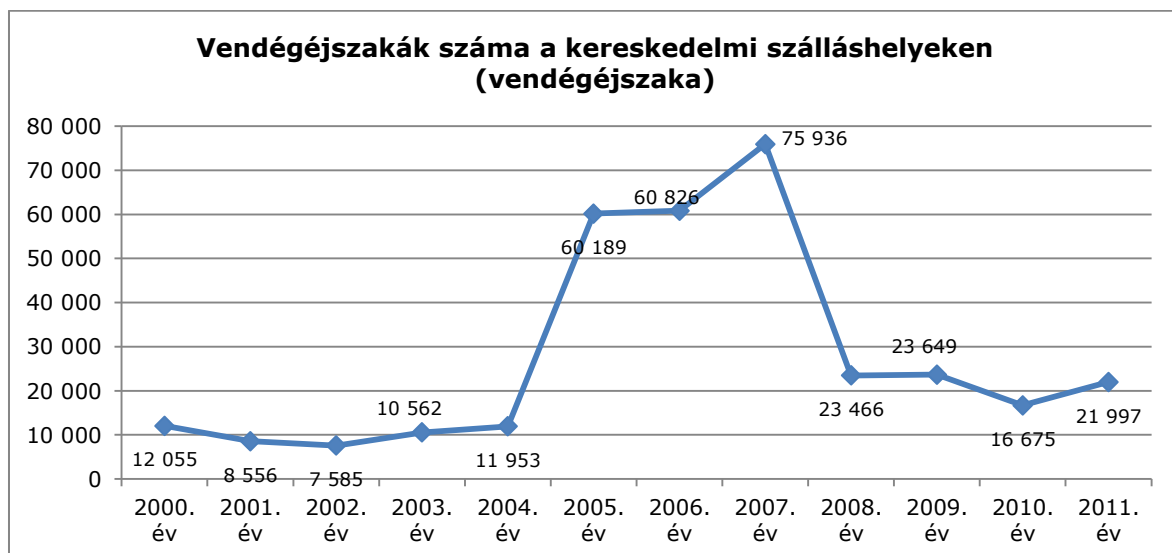
válság kirobbanásával egy időben azután zuhanásszerűen csökkenni kezdett a helyi szálláshely kapacitás volumene. 2011-től ugyanakkor a kollégiumi férőhelyek már a korábbinál is nagyobb számban álltak rendelkezésre kereskedelmi szálláshely célra.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A szálláshely kapacitás alakulásával párhuzamos tendencia fedezhető fel a vendégek számának alakulása tekintetében is. A 2002-től meginduló növekedési szakasz 2006-ban éri el az inflexiós pontot, ekkor a vendégek száma több, mint kétszerese a vizsgált időszak elején rögzített értéknek.

Az ezután következő csökkenő tendencia 2010-ben áll meg, amikor a 2006-os csúcshoz képest 30%-kal csökken a város kereskedelmi szálláshelyein éjszakázó vendégek száma. 2011-ben azután ismét jelentős bővülés tapasztalható, noha a 2006-os értéket még nem közelíti meg a vendégszám.

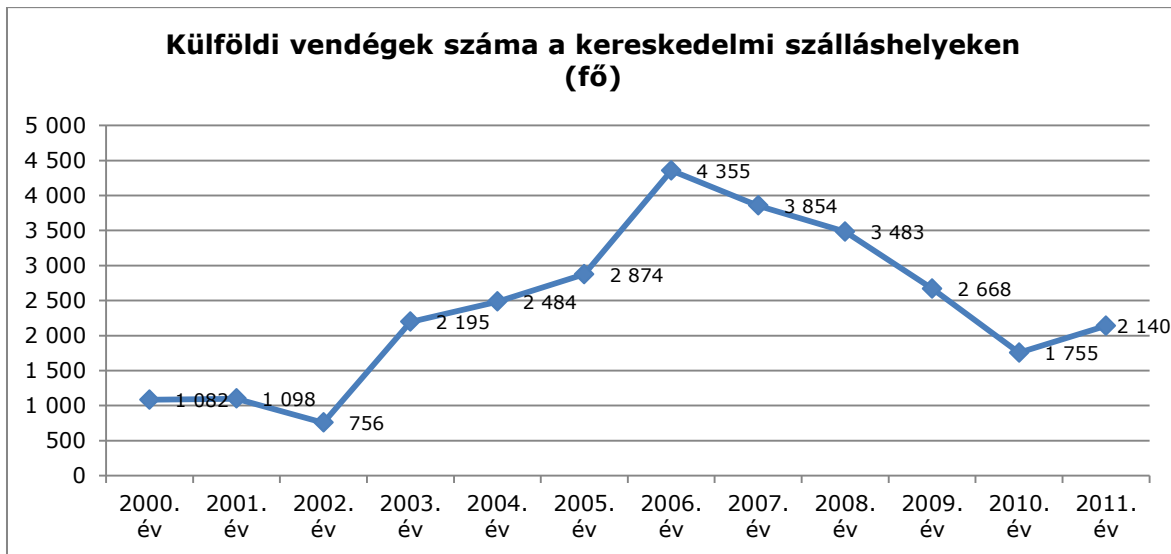

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

Ha a vendégéjszakák számának alakulását összevetjük látható, hogy 2004 és 2007 között a dinamikus vendégszám bővülés a kereskedelmi szálláshelyeken

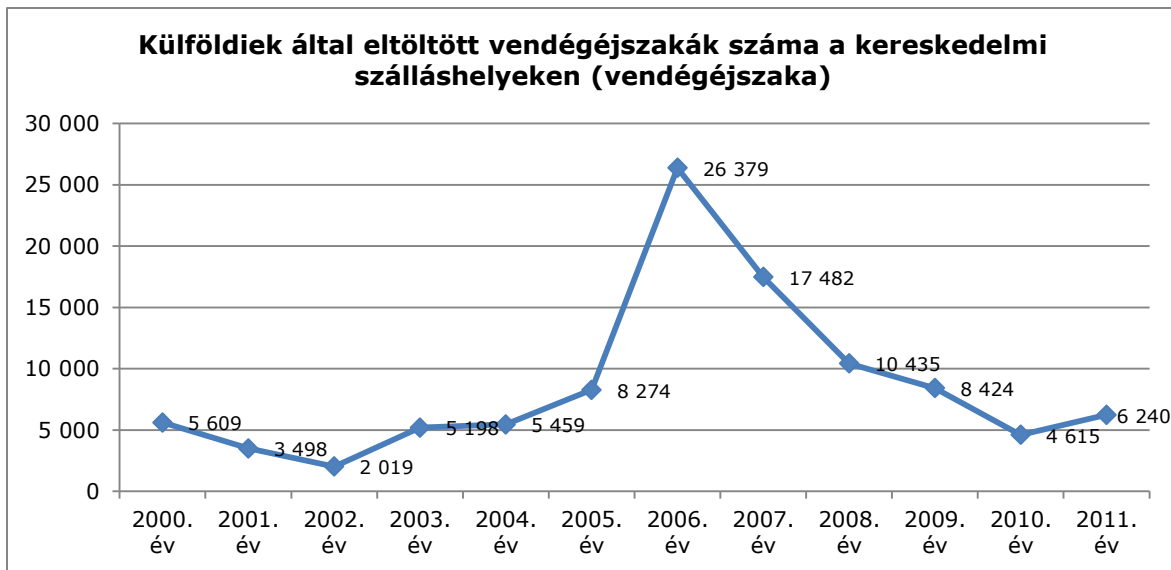
töltött vendégéjszakák számának növekedését is magával hozta. 2007-ben egy vendégre átlagosan 8,78 éjszaka jutott. 2008-tól azután jelentős csökkenés következett be, és 2010-ben már csak 16.675 vendégéjszakát rögzíthettek Dunaújvárosban.

Míg a vendégéjszakák esetében közel ötödére zuhant az érték, addig a vendégek száma – mint előző diagramunkon láthattuk – nem csökkent ilyen radikális mértékben. Mindez azt jelzi, hogy a vendégek kevesebb ideig tartózkodnak a városban.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A külföldi vendégek száma kapcsán csupán megerősíteni tudjuk a korábbiakban leírtakkal való összefüggést. 2002-től dinamikusan bővül a vendégek száma a városban (756 főről a 2006-os 4.355 főre), majd 2007-2008-tól trendforduló következik be és 2010-ben ismét csupán 1.755 fő külföldi vendég regisztrálható a városban. A 2011-es év hasonlóan az összes többi turisztikai mutatóhoz itt is a trenden változását hozta és az ekkor rögzített érték (2.140 fő) már közelíti a 2003-as számokat.

Forrás: KSH T-STAR adatok alapján szerkesztett diagram

A külföldiek által a városban töltött vendégéjszakák száma csúcstértékét 2006-ban érte el, hiszen az ekkor regisztrált 26.379 éjszaka közel ötszöröse a 2000-es 5.609 éjszakának. 2010-re mintegy hatodára esik vissza a mutató értéke, ám 2011 itt is trendfordulót hoz.

Amint azt Dunaújváros 2010-2015-ös időszakra vonatkozó turisztikai koncepciója is kiemeli, a városban nagyon kevés minőségi szálláshely található, magasabb minőségi kategóriában pedig egy sem. A város legszínvonalasabb szálláshelye a Klub Hotel, mely a kistérség és a város egyetlen háromcsillagos szállodája.

Amint azt írtuk, nagy népszerűségnek örvendenek a Dunaújvárosi Főiskola felújított kollégiumai is, amelyek több mint ezer fő befogadására alkalmasak, illetve az egyik kollégiumi épületből kialakított Hotel Kerpely is, mely már szállodai szintű szolgáltatást nyújt.

Szintén az ifjúság képviselői a leggyakoribb vendégek a Dunaferr Hotelben, a Híd Szállóban és a Sziget Fogadóban, ám gyakran szállnak meg ezeken a helyeken a városban dolgozó munkások is. Családias hangulatot kínál a Gólyafészek Fogadó és az Álom Szálló. Fizető vendéglátás keretén belül két cég foglalkozik lakások kiadásával; a Névery Bt. és a Komfort Apartman Bt. A Szalki-szigeti kemping jellegéből adódóan idényjellegű szálláslehetőség lenne, azonban rossz fizikai állapota, valamint a Duna vízminőségének romlása miatt bevezetett fürdési tilalom következtében elmaradó vendégkör miatt kénytelen volt bezárni kapuit.

Dunaújvárosban a sport a '90-es évek végén élte fénykorát, amikor a Dunaferr még több forrást biztosított a sport támogatására. Ebben az időszakban volt olyan év, amikor bajnokok sorát ontotta a város csapatsportokban: női és férfi kézilabda, jégkorong, futball, röplabda, vízilabda. Kiemelkedő volt a női kézilabdások 1999-es Bajnokok Ligája győzelme. Ezekben az években több ezren látogatták a város csapatainak mérkőzését, és az ellenfelek szurkolóin kívül a

dunaújvárosi csapatnak is érkeztek szurkolói más városokból. Az öbölben megrendezett rangos motorcsónakversenyek szintén rendkívül sok nézőt vonzottak. Ezek a látogatók nem csak a sportesemények bevételeit gyarapították, hanem a környező üzletek, vendéglátóhelyek is gyakran növelhették bevételeiket a Dunaújvárosba érkező drukkerek jóvoltából.

A csapatsportágakon kívül több olyan sportág van a városban, amelyben nemzetközi versenyeknek ad otthont (pl. úszás, karate). Ilyenkor szintén sok vendég érkezik Dunaújvárosba, akik alkalmanként több éjszakát is eltöltenek itt.

Dunaújvárosban számos látnivaló, érdekesség várja az idelátogató turistákat. Mindenképpen megemlítendő ezek közül a Dunaújvárosi Szoborpark, a Gyártörténeti Gyűjtemény, a Helytörténeti Gyűjtemény, a Kovácmúzeum, a Móder Zenélő Szoborpark Múzeum, a Papírgyár Üzemtörténeti Gyűjteménye, a Római Kori Kőtár és Fürdő.

A természeti látnivalók közül kiemelendő a Dunaújvárosi Arborétum, a Duna-parti Lössfal, a Duna árterének városi részei, valamint a Szalki sziget.

Dunaújváros kulturális élete is rendkívül színes, számos lehetőség kínálkozik a kulturális kikapcsolódásra. Az Intercisa Múzeum Dunaújváros és környékének régészeti, történeti és néprajzi emlékanyagát gyűjti, őrzi, s mutatja be állandó és időszaki kiállításain, emellett a római kori Kőtár és a Fürdő gondozója.

A Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza önálló és koprodukciós bemutatók nagyszerű sorát hozta létre. Számtalan, kiemelkedő színművész és rendező visszatérő munkálkodása jellemzi ma is a működését. A saját társulat mellett a színház önálló tánctagozattal is rendelkezik Dunaújvárosi Bartók Táncszínház néven. A Kortárs Művészeti Intézetben az időszaki kiállítások és egyéb közművelődési programok mellett a saját gyűjtemény gondozása is folyamatos. A Munkásművelődési Központ (MMK) a kisközösségi művelődési formák megvalósításának színtere. A József Attila Könyvtár általános gyűjtőkörű, nyilvános könyvtár. Gyűjteményük közel kétszázezer dokumentumot tartalmaz.

Dunaújváros kiemelkedő turisztikai attrakciója az Aquantis Élmenyfürdő és Gyógyászati Központ. Az AQUANTIS Wellness- és Gyógyászati Központ Élmenyfürdőben két szinten 9 kül,- és beltéri medencével, változatos élmenyelemekkel, csúszdákkal, gyermekpancsolókkal várják a vendégeket. Külön érdekesség a barlangmedence, a bármedence, valamint az, hogy a belső nagymedencéből ki lehet úszni, ahol szintén kellemes élmenyek, például sodrófolyosó, pezsgőágyak, további hát- és vízszugármasszázs szolgálja a feltöltődést.

A fürdő második emeletén kapott helyet, egy közel 1000 m² területen a nyugat-európai színvonalú akadálymentesített gyógyászati központ, ahol a balneo-, hidroterápiás és fizioterápiás kezelések mellett gyógytornák bőséges tárháza várja a beutalóval érkező betegeket.

Dunaújváros megépítése az első ötéves terv súlypontja volt, természetes hát, hogy az egész magyar szocreál korszakot a legösszefogottabban, legjellemzőbb módon képes bemutatni.

Amint azt a város turisztikai koncepciója is kiemeli, „az immár közel félévszázados építészeti örökség a magyar építészettörténet egészének is fontos alkotó eleme: a város központjának 1956 előtt megvalósult része mintegy élő szabadtéri múzeum, az országban egyedülállóan átfogó képet nyújt e kor építészeti, képzőművészeti törekvéseiről.”

Dunaújvárosban már több, mint egy évtizede megszületett az ötlet az Építészeti Tanút létrehozására, majd az NKÖM támogatása nagy segítséget nyújtott a terv kivitelezéséhez. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának a „Kulturális utak a közös európai és/vagy magyar örökséghez kapcsolódó, turisztikai projektek támogatása 2003.” című pályázatát beadva a Kistérségi Európai Unió és Idegenforgalmi Kht. szervezésében 2004 júniusában létrejött a Dunaújvárosi Építészeti Emlékek Tanútja. A projekt megvalósításával, az épületek megjelölésével egy olyan tanösvény született meg, amely bővíti Dunaújváros turisztikai kínálatát, és ezáltal, látogatottabbá teheti a várost.

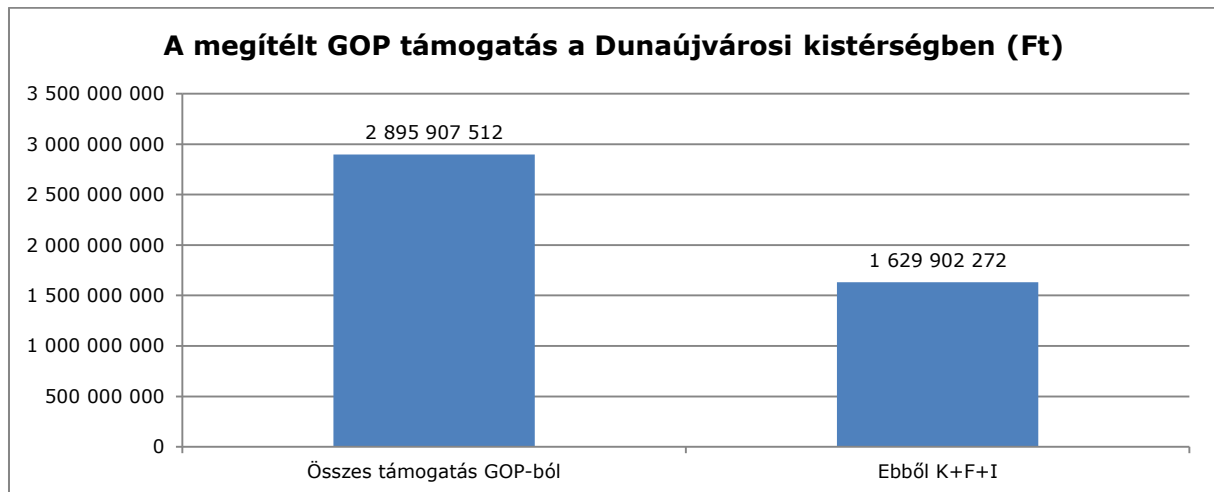
Dunaújváros ipartörténeti emlékei mellett tradicionális történelmi értékeivel is kivívja az idelátogatók érdeklődését. Pentele – mely ma a város egyik kerülete – ősi magyar település, számos értékes és ma még jellemzően feltáratlan kultúrtörténeti emlékekkel. Dunaújváros mellett a környező települések is a turisztikai attrakciók színes palettájával várják a látogatókat. Idegenforgalmi szempontból a kistérségi települések közül kiemelkedik Rácalmás, ahova egyre nagyobb létszámban érkeznek a nemrégiben megvalósult ökoturisztikai beruházások következtében az ökoturisták, kedvelt kirándulócélpontjuk a Rácalmási-szigetek és az Ökoturisztikai Központ. A felújított Jankovich Kúria több rendezvénynek, esküvőnek, konferenciának ad otthont, és a közelmúltban wellness részleggel is bővült az épület szállodarésze. A település sokat áldoz infrastrukturális fejlesztésekre, amelyekhez uniós forrásokat is elnyert. Rácalmásan rendszeresen megrendezik a mára már országos hírűvé vált Tökfesztivált is.

Szintén országos hírű Nagykarácsony, ahol a Mikulás magyar képviselője lakik a Mikulásházban. A település a Karácsonyi időszakban rendelkezik sok látogatóval, akik találkozhatnak a Mikulással. A Karácsonyi Posta is a településen működik, ide érkeznek a gyerekek Mikuláshoz írt levelei. A Mikulásházat minden évben valamilyen új szolgáltatással bővítik, így már lehetőség van szarvasok simogatására is.

Az eddig nem, vagy nem megfelelően kihasznált lehetőségek és adottságok tovább emelhetik a város turisztika vonzerejét. Ezek között kell megemlíteni a Pentele városrész építészeti értékeit, vagy a város római kori emlékeit.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

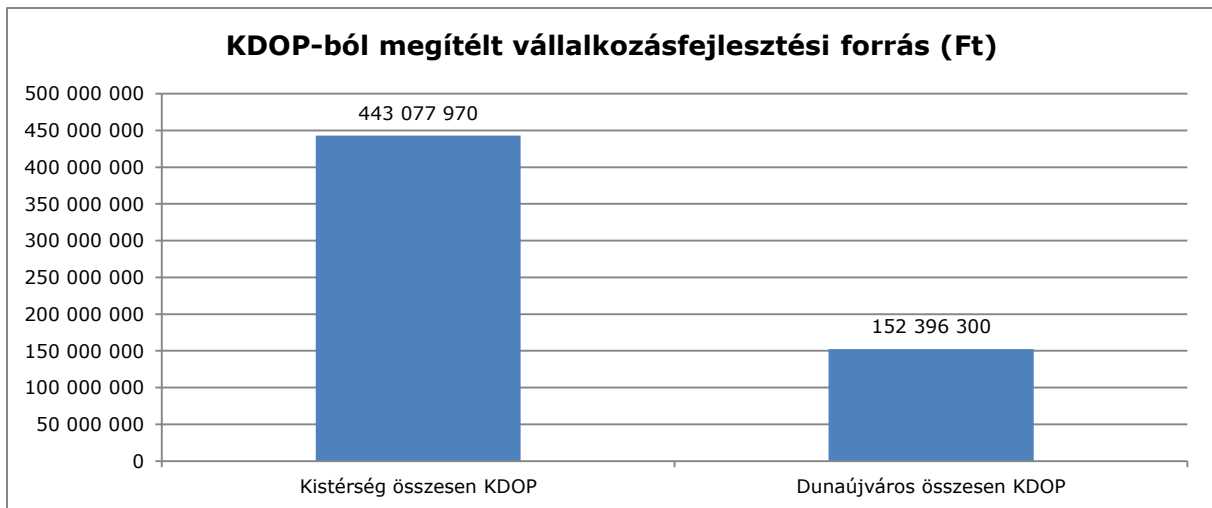
2013. november 1-ig a Dunaújvárosi kistérség vállalkozásai részére mintegy 2,9 milliárd forint támogatási összeg került megítélésre a Gazdaságfejlesztési Operatív Program keretéből.

Forrás: NFÜ adatbázis

A megítélt támogatási összeg mintegy 56%-a ugyanakkor kutatás-fejlesztési és innovációs projektek megvalósítását segíti, melyek közül kiemelendő a Halna-Duna Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság „Állandó mágnesek között ébredő erők munkavégzését felhasználó mágnes motor kutatása és kifejlesztése” című projektje, mely 490.651.253 forint támogatást nyert. Ugyancsak jelentős fejlesztést tartalmaz az ENERGOTT Kft. „GOP 1.3.1 támogatással megvalósuló innovációja a biogáz termelésben és a csatornahő felhasználásában a használati melegvíz-ellátásban és a távfűtésben” című pályázata, 629.923.000 forint megítélt támogatási összeggel.

Külön érdemes megvizsgálnunk, hogy a 2007-2013-as területi operatív programból, a KDOP-ból mekkora támogatáshoz jutottak a Dunaújvárosi kistérség, illetve a város vállalkozásai.

Forrás: NFÜ adatbázis

A kistérség cégei számára mindösszesen 443 millió forint támogatás került megítélésre. A támogatott pályázatok alapvetően telephelyfejlesztésre fókuszálnak, de egy turisztikai fejlesztést is találunk a megvalósuló beruházások között (Rácalmáson a Jankovich-kúria fejlesztése).

A Dunaújváros területén megvalósuló legnagyobb fejlesztés a Budafilter 94 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. „Komplex fejlesztéssel a hulladékhasznosító technológia teljessé tétele” című projektje, melyre 100 millió forint támogatást nyert a vállalat.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Amint arra korábban utaltunk, a dunaújvárosi diplomások aránya a népesség 16,4%-át teszi ki, amely gyakorlatilag megegyezik a megyei aránnyal. Legalább érettségivel rendelkezők aránya ugyanakkor kistérségi (47,1%), és városi szinten (51,4%) egyaránt meghaladja a megyei átlagértéket (45,6%).

Dunaújváros nagytérségi közlekedési kapcsolatai kedvezőnek mondhatóak, hiszen az M6-os az észak-déli gyorsforgalmi összeköttetést biztosítja, míg a Pentele-híddal Kisapostag és Dunavecse között a majdani M8-as nyit kelet-nyugati kapcsolatot.

A város jövője szempontjából meghatározó a Duna kihasználhatósága. Amennyiben a kikötő fejlesztésére lehetőség nyílik, Dunaújváros a nemzetközi folyami hajózás tekintetében is tényezővé válhat a jövőben.

Kutatás-fejlesztés terén Dunaújvárosban komoly múltra visszatekintő együttműködésekről lehet beszámolni. A **Dunaújvárosi Regionális Anyagtudományi és Technológiai Tudásközpont** létrehozásának és jövőbeli működésének fő célkitűzése az anyagtudomány területén belül átütő szintű és

tömegű tudás megteremtése képzett szakemberbázis segítségével, az üzleti és kutatói szféra közti kapcsolatok minél szélesebb körű megvalósulása. Mindezek mellett célkitűzés a fiatal kutatók számára munkahelyek létrehozása, a vállalatok innovációs tevékenységének segítése, valamint a kis- és középvállalkozások fejlesztése az érintett iparágakban. Az együttműködés komoly erőssége, hogy támaszkodhat egy már működő technológia transzfer szervezetre.

A projekt a régió gazdasági társaságainak konkrét technológia-fejlesztési, üzemviteli és termelés-kihelyezési problémáit kívánja kezelni a termelés, az üzemvitel, az alkalmazástechnika és a feldolgozás-technológiák terén tudományos igényű megoldások segítségével. A megvalósuló kutatás-fejlesztési és oktatási program által a Tudásközpont Dunaújváros a tudásalapú gazdaságfejlesztés egyik nélkülözhetetlen innovációs bázisa és motorja lehet a régióban, a következő évtizedben. A kooperációban együttműködő partnerek a Dunaújvárosi Főiskola, az ISD DUNAFERR Zrt., a Paksi Atomerőmű Zrt., az ALCOA-KÖFÉM Kft. és a Hungarian Bus Kft. valamint a Robert Bosch Elektronika Kft.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

2013 első félévében 40,0 százalékkal kevesebb lakás használatbavételi engedélyt és 30,4 százalékkal kevesebb építési engedélyt adtak ki a hatóságok, mint a múlt év azonos időszakában.

Az első félévben az országban összesen 2680 új lakás épült, a kiadott lakásépítési engedélyek száma 3401 volt. A féléves adatok javulást mutatnak az első negyedévhez képest, amikor 54 százalékkal kevesebb lakás készült el és a kiadott lakásépítési engedélyek száma 36 százalékkal csökkent. A megyei jogú városokban az országos átlaghoz hasonló, 41,5 százalékos volt a lakásépítés visszaesése az év első hat hónapjában.

Ha részletesebben vizsgáljuk meg Dunaújváros lakásingatlan piacának helyzetét, láthatjuk, hogy a téglalapítású lakások esetében az átlagár a lakóingatlanok átlagához hasonlóan alakul, míg a panellakások kapcsán jelentős elmaradásról beszélhetünk.

Lakóingatlanok statisztikai adatai (2013. 11.)						
Átlag m ² -ár	Átlag m ²	Átlagár	Legolcsóbb m ²	Legdrágább m ²	Legolcsóbb	Legdrágább
(ezer Ft)	(m ²)	(M Ft)	(ezer Ft)	(ezer Ft)	(M Ft)	(M Ft)
133	158	10,7	0	433	2,5	89

Téglalakások statisztikai adatai (2013. 11.)

Átlag m ² -ár	Átlag m ²	Átlagár	Legolcsóbb m ²	Legdrágább m ²	Legolcsóbb	Legdrágább
(ezer Ft)	(m ²)	(M Ft)	(ezer Ft)	(ezer Ft)	(M Ft)	(M Ft)
132	59	7,9	56	289	2,5	24

Panellakások statisztikai adatai (2013. 11.)

Átlag m ² -ár	Átlag m ²	Átlagár	Legolcsóbb m ²	Legdrágább m ²	Legolcsóbb	Legdrágább
(ezer Ft)	(m ²)	(M Ft)	(ezer Ft)	(ezer Ft)	(M Ft)	(M Ft)
111	53	6	66	267	2,9	9,2

Forrás: www.ingatlanet.hu

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

2013-ra vonatkozóan Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése a költségvetési kiadások főösszegét 11,756 milliárd forintban állapította meg. Ezen belül működési kiadás 8,863 milliárd forint, míg felhalmozási kiadás 2,893 milliárd forint.

A költségvetés bevételi főösszege 9,852 milliárd forint míg ezen belül a működési bevétel összege 8,715 milliárd forintban került megállapításra. A felhalmozási bevétel 1,136 milliárd forint.

Az alábbi táblázat a város költségvetésének legfontosabb adatait mutatja meg 2012 és 2013 évekre vonatkozóan.

	2012 (Mrd Ft)	2013 (Mrd Ft)
Kiadás	18,807	11,756
Bevétel	16,315	9,852
Hiány	2,491	1,903

Látható, hogy minden tétel jelentős csökkenést mutat, hiszen a kiadás 62,5%-ára, a bevételi oldal 60,38%-ára esett vissza.

Egyedi azonosító	A kibocsátó neve	Nyitó	Állományváltozás		Záró névérték n	Záró könyv szerinti érték
			Növekedés és	Csökkenés és		
1711006	DVG Vagyonk Zrt.	2 271 695 000	0	0	2 271 695 000	2 271 695 000
1711040	DV N Zrt.	5 000 000	0	0	5 000 000	5 000 000
1711031	INNOPARK Nkft.	100 000 000	10 500 000	0	110 500 000	110 500 000
1711033	Dujv.Szennyvíztisztító Kft.	20 000 000	0	0	20 000 000	20 000 000
1711034	Dujv. Kistérségi Tur.Közh.Nonpr.Kft.	3 000 000	0	0	3 000 000	3 000 000
1711029	MMK Nkft.	2 600 000	0	0	2 600 000	2 600 000
171103	ForrásNyrt.	626 000	0	0	626 000	626 000

5						
171103 6	Szt.Pantaleon Kórház Nkft./FA	4 000 000	0	0	4 000 000	4 000 000
171103 7	Közép-Duna Vidéke Rt.	784 000	0	0	784 000	784 000
171103 9	Vasmű út 41.Irodaház Kft.	575 270 000	62 830 000	0	638 100 000	638 100 000
171104 1	ENERGO-HŐTERM Kft.(Építők úti)	1 650 000 000	0	0	527 500 000	1 650 000 000
171104 2	ENERGO-VITERM Kft.(Verebély úti)	1 750 000 000	0	0	527 500 000	1 750 000 000
171143	Média Duna Invest KFT.	23 950 000	0	0	23 950 000	23 950 000
171104 4	DF-DKA Dunaújvárosi Főiskola-	500 000	22 000 000	0	22 500 000	22 500 000
	Dújv-i.Kézilabda Akadémia					
	Közhasznú Nonprofit kft.					
171104 5	HF. Formula Kft.	500 000	0	0	500 000	500 000
171104 6	D.Viziközmű Társulat	500 000	0	0	500 000	500 000
Összesen:		6 408 425 000	95 330 000	0	4 158 755 000	6 503 755 000

A fenti táblázatból kiderül, hogy Dunaújváros Önkormányzata a 2013. évben eddig összesen 6.503.755.000;-Ft. összeggel vett részt az általa támogatott cégek gazdálkodásában. Ebből a legnagyobb összeget a Vasmű út 41. Irodaház Kft. kapta 575.270.000;-Ft. értékben. Az önkormányzat szintén jelentős, mintegy 100.000.000;-Ft. összeggel vesz részt a működésben az INNOPARK Nkft. esetében. A legkisebb összeget – egyaránt 500.000;-Ft.-ot- a HF. Formula Kft., a DF-DKA Dunaújvárosi Főiskola, valamint a Dunaújvárosi Víziközmű társulat esetében láthatjuk.

A harmadik negyedév gazdálkodása alapján növekedést tapasztalhatunk az INNOPARK Nkft., a Vasmű út 41. Irodaház Kft. valamint a DF-DKA Dunaújvárosi Főiskola esetében. Ezen növekmény összesen 95.330.000;- Ft. A többi cég esetében állományváltozás nem történt.

A következőkben bemutatjuk a városnak, az önkormányzati likviditás megteremtésére irányuló célkitűzéseit.

1. Az önkormányzati feladatellátás gazdaságosságának megteremtése érdekében alkalmazott pénzügyi eszközök, célok:

a) Az intézmények finanszírozásának igazodnia kell a feladat ellátáshoz. Ennek érdekében a bázis finanszírozásról át kell térni a feladat finanszírozásra. A finanszírozási alapelvek kialakítása érdekében a költségvetés tervezés módszere is a feladat finanszírozás legyen.

b) Az önkormányzat eladósodottságának mértékét folyamatosan csökkenteni szükséges. Az éves költségvetés tervezése során évről-évre csökkenő összegű adósságállományt kell biztosítani azáltal, hogy a tárgyévi adósság szolgálat forrását biztosítani szükséges a bevétel-kiadás egyensúlyának megteremtése mellett oly módon, hogy további hitelfelvételre, kötvénykibocsátásra ne kerüljön sor.

c) Az önkormányzat által fenntartott intézmény hálózat gazdaságos-hatékony működését az ellátott feladatok racionalizálásával is szükséges biztosítani. Ennek érdekében ki kell alakítani az optimális intézményszerkezetet a költségcsökkentés szem előtt tartásával.

d) Az önkormányzat által alapított gazdasági társaságok, társadalmi szervezetek feladat ellátási szükségességét, indokoltságát, ennek belső tartalmát meg kell vizsgálni és finanszírozható szinten kell optimalizálni.

e) A nem kötelező önkormányzati feladatok ellátásából folyamatosan szükséges kivonulni és szorgalmazni a társadalmi önszerveződések általi feladatellátást.

2. Helyi adó koncepció:

Az önkormányzat belső finanszírozási arányának javítása az adóbevételek eredményeként valósítható meg. Az önkormányzati adóztatás két területet ölel fel. Egyrészt a központilag megállapított adóként a gépjármű adóztatást, másrészt az önkormányzat döntése alapján bevezethető helyi adók működtetését. Ez utóbbi lehetőséget teremt a helyi szuverén adóztatási jog gyakorlására, a helyi adópolitika kialakítására, vagyis arra, hogy a közgyűlés rendelettel döntsön az adónemek bevezetéséről, a kívánt adómértékek megállapításáról, valamint mentességi lehetőségek biztosításáról. A helyi adókra vonatkozó törvényi szabályokat a helyi adókról szóló a 1990. évi C. törvény tartalmazza.

Az elmúlt években a helyi adóztatást érintően több jelentős kormányzati és parlamenti döntés született, amelyek a helyi iparűzési adót és a ingatlanadóztatást érintő intézkedéseket tartalmaztak. A helyi adóztatást átalakítását célzó adópolitikai döntések egy része visszavonásra került, úgy mint az iparűzési adó megszüntetése, az APEH által történő beszedése, másrészt az ingatlanadó egységes bevezetése. Jelenleg a Széll Kálmán tervben szerepel az önkormányzati rendszer és finanszírozásának teljes átalakítása, mely jelentősen érinti a helyi adóztatást, hiszen a helyi iparűzési adót fontos központi forrásként jelöli. Mindezek a tervek, elképzelések a kiszámíthatóságot csökkentik, az adópolitikát bizonytalanná teszik.

Az előzőekben említett bizonytalansági tényezők miatt az Önkormányzat adópolitikáját a következő elvek és célok érvényre juttatásával kívánja alakítani:

a) A saját bevételek növelése érdekében felül kell vizsgálni a helyi rendeletekben foglalt adómértékeket, kedvezményeket, mentességeket. Azoknál a mértékeknél, melyek nagyon eltérnek, alacsonyabbak a törvényi maximumnál, be kell mutatni az emelési lehetőségeket, figyelembe véve a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességeit. Az adóztatást úgy kívánja a közgyűlés működtetni, hogy az stabilitást teremtsen, biztos jól tervezhető bevételi forrást jelentsen.

b) Törekedni kell az adóhátralékok, kintlévőségek csökkentésére, melyet hatékony adóbehajtói tevékenységgel kell megvalósítani. Fontos feladatként kell kezelni az ellenőrzést, mely biztosítja az általános és egyenlő közteherviselést, és az ellenőrzöttség tudatán keresztül az adózókat az önkéntes jogkövetésre ösztönzi.

c) Az adóhatósági feladatok ellátása során a takarékos és költségkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni. Az egyre szélesebb körben elterjedt Internet használat eredményeképpen meg kell vizsgálni az elektronikus ügyintézés, ezen belül is legfőképpen az adóbevallás interneten történő benyújtásának lehetőségét.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A polgármesteri hivatalon belül a *Főépítési, Építésügyi és Környezetvédelmi Osztály* az településfejlesztésért elsősorban felelős szervezeti egység.

A Főépítési, Építésügyi és Környezetvédelmi Osztály feladatai hat témakör köré rendeződnek:

a) a területrendezési és településrendezési tervek összhangját biztosító feladatkörben:

1. részt vesz a településrendezési tervek települést érintő részeinek összehangolásában és véleményezésében,
2. gondoskodik a településszerkezeti terv szomszédos önkormányzatokkal való egyeztetéséről,
3. részt vesz a szomszédos önkormányzatok településszerkezeti terveinek települést érintő részeinek összehangolásában és véleményezésében

b) A településkép és a helyi építészeti örökség védelme feladatkörben:

1. koordinálja a helyi építészeti örökség feltárását, számbavételét,
2. együttműködik az építészeti értékek védelme érdekében a civil és társadalmi szervezetekkel,

3. koordinálja a helyi építészeti értékek védetté nyilvánításának kezdeményezését, megszüntetését és
 4. koordinálja a településkép és a helyi építészeti értékek védelméről szóló helyi rendeletek előkészítését.
 5. Koordinálja a településképi eljárásokat és intézkedéseket
- c) A településrendezés feladatkörben:
1. koordinálja a településfejlesztési koncepcióról szóló helyi önkormányzati határozat előkészítését,
 2. döntésre előkészíti a területrendezés alá vonandó területre vonatkozó javaslatokat,
 3. koordinálja a terület-felhasználás és az építés rendjét megállapító önkormányzati határozatok és rendeletek előkészítését,
 4. ellátja a helyi építési szabályzat és a településrendezési tervek elkészítésével kapcsolatos feladatokat és
 5. előzetesen és jóváhagyás előtt a helyi építési szabályzatot és a településrendezési terveket véleményeztetni a jogszabályokban meghatározott szervekkel és a lakossággal,
 6. elvégzi a rendezési terv digitális állományának változásvezetését.
- d) Környezetvédelmi feladatkörben:
1. közreműködik a településtisztaság önkormányzati feladata szakszerű megoldásában,
 2. közreműködik a település csapadékvíz elvezetés fejlesztésében, megoldásában,
 3. segíti a kommunális szennyvízkezelés, gyűjtés, elvezetés, tisztítás fejlesztések megvalósítását, szakszerű lebonyolítását és üzemeltetését,
 4. közreműködik a kommunális hulladék kezelésének (gyűjtés, szállítás, kezelés, ártalmatlanítás) szakszerű megoldásában és végzésében,
 5. elvégzi az önkormányzat környezetvédelmi igazgatás feladatai előkészítését, közreműködik a város rendezési terve környezetvédelmi fejezete kidolgozásában és végrehajtásában;
 6. közreműködik a helyi közlekedésszervezésben a környezetvédelmi szempontok érvényre juttatása szempontjából,
 7. közreműködik a lakosság egészséges ivóvízellátásával kapcsolatos fejlesztésekben,
 8. közreműködik a helyi energiagazdálkodásban, környezetvédelmi szempontok érvényre juttatása érdekében,
 9. közreműködik a települési zöldterület gazdálkodásban (védőerdők, parkerdők, közparkok fejlesztése, használata és parlagterületek gondozása során), a környezetvédelmi szempontok érvényre juttatása és az önkormányzati feladatok ellátása terén,
 10. javaslatot tesz az önkormányzatnak a rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárítása és a környezetkárosodás csökkentésének a településre vonatkozó feladatai és előírásai megtételére,

- 11.összeállítja, elvégzi az előírt egyeztetéseket, és közgyűlés elé terjeszti a települési környezetvédelmi programot, közreműködik a végrehajtásában,
- 12.figyelemmel kíséri az önkormányzat feladatkörében a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását, az így szerzett adatokat nyilvántartja,
- 13.elemzi, értékeli a környezet állapotát az önkormányzat illetékességi területén és arról szükség szerint, de évente legalább egyszer tájékoztatót készít a lakosság részére,
- 14.közreműködik a környezeti ismeretek terjesztésében és fejlesztésében az óvodai, iskolai nevelés, képzés, művelődés, iskolarendszeren kívüli oktatás és továbbképzés, ismeretterjesztés, könyvkiadás útján,
- 15.közreműködik az önkormányzat fejlesztési feladatai összeállításában, ezen keresztül gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról,
- 16.javaslatot tesz a közgyűlésnek az önkormányzat környezetvédelmi alapja létrehozására, bevételei előteremtésére és környezetvédelmi célú felhasználására,
- 17.figyelemmel kíséri a környezethasználat feltételeinek teljesülését a hatósági engedélyezés szükségességét,
- 18.együttműködik a településen működő szennyező forrás tulajdonosokkal a kibocsátások és azok környezethatásainak csökkentését célzó fejlesztések megvalósításában,
- 19.előkészíti az önkormányzat környezetvédelmi szakhatósági állásfoglalását,
- 20.ellátja a környezetvédelemmel kapcsolatos hatósági, szakhatósági feladatokat,
- 21.ellátja a környezetvédelmi célú pénzeszközök felhasználásával és pénzügyi kötelezettségvállalással kapcsolatos feladatokat,
- 22.döntésre előkészíti a környezetvédelemmel kapcsolatos bizottsági és közgyűlési hatáskört érintő feladatokat,
- 23.tartja a kapcsolatot az állampolgárok által a környezetvédelmi érdekeik képviselőit létrehozott egyesületekkel,
- 24.az allergiakeltő növények felismerésének elősegítéséről, előfordulási helyének, irtásának, továbbá az általuk okozott megbetegedéssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról, a lakosság körében történő felvilágosításról gondoskodik,
- 25.ellátja a jegyzői hatáskörbe tartozó zaj- és rezgés elleni védelemmel kapcsolatos települési és körzetközponti hatósági feladatokat,
- 26.ellátja a polgármester átruházott hatáskörébe tartozó közterületi rendezvények zaj elleni védelemmel kapcsolatos hatósági feladatait, a közterületi rendezvények zajkibocsátásának engedélyezését és ellenőrzését,
- 27.hatósági intézkedést kezdeményez a levegőtisztaság-védelem érdekében más hatóságoknál és egyéb szerveknél,

- 28.a hatáskörébe tartozó légszennyezők levegőterheléséről kérésre adatokat szolgáltat a környezetvédelmi felügyelőségnek,
 - 29.környezetvédelmi felügyelőséggel, a közegészségügyi és a közlekedési hatósággal együttműködve rendszeresen értékeli illetékességi területének levegőminőségi állapotát, arról a lakosságot tájékoztatja,
 - 30.gondoskodik a települési önkormányzat hulladékkezelési közszolgáltatásának igénybevételére a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. (továbbiakban Hgt.) 21.§ (2) bekezdése szerint kötelezett gazdálkodó szervezetek nyilvántartásáról,
 - 31.a települési önkormányzat hulladékgazdálkodási tárgyú rendeleteinek tervezetét a szomszédos és az intézkedéssel érintett más települési önkormányzatoknak, a megyei önkormányzatoknak tájékoztatásul, a környezetvédelmi felügyelőségeknek véleményezésre megküldi (Hgt. 24.§ (2) bekezdés),
 - 32.előkészíti és a települési önkormányzat képviselő-testülete elé terjeszti a települési önkormányzat hulladékgazdálkodási tervét (Hgt. 35.§),
 - 33.a települési önkormányzat képviselő-testülete elé terjeszti a települési önkormányzat hulladékgazdálkodási feladataival kapcsolatos szerződések (Hgt. 22.§ (1) és (3) bekezdés) tervezetét;
 - 34.előkészíti a hulladékgazdálkodási tervben foglaltak végrehajtásáról szóló, két évente esedékes beszámolót, és a végrehajtás tapasztalatai alapján – szükség esetén – javaslatot tesz a hulladékgazdálkodási terv módosítására (Hgt. 37.§ (1) és (3) bekezdés), valamint gondoskodik a lakosság tájékoztatásáról, a felülvizsgálat eredményéről és az elvégzett hulladékgazdálkodási tevékenységről (Hgt. 37.§ (3) bekezdés),
 - 35.rendszeresen ellenőrzi a hulladékgazdálkodásra vonatkozó jogszabályok és hatósági előírások megtartását (Hgt. 44.§ (1) bekezdés),
 - 36.az elhagyott hulladék elszállításával és ártalmatlanításával kapcsolatban a Hgt. 30.§ (3) bekezdésének a) és b) pontjában foglaltak szerint eljár (az elhagyott hulladék elszállítására és ártalmatlanítására kötelezi a hulladék tulajdonosát, az ingatlan tulajdonosát abban az esetben, ha a hulladék tulajdonosa nem ismert),
 - 37.ellátja a jegyzői hatáskörbe tartozó hulladékgazdálkodási hatósági feladatokat,
 - 38.ellátja a helyi vízjogi engedélyeztetéssel kapcsolatos jegyzői hatáskörbe tartozó hatósági feladatokat
 - 39.előkészíti a helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánítást,
 - 40.ellátja a helyi természetvédelem jegyzői hatáskörbe tartozó hatósági feladatait
- e) Egyéb feladatkörben:
1. előkészíti a feladatkörébe tartozó közgyűlési előterjesztéseket,
 2. helyi önkormányzati tervtanácsot működtet,

3. javaslatot tesz az építésügyi bírság települési önkormányzatot megillető részének az épített környezet alakítása és védelme céljára történő felhasználására,
4. koordinálja a feladatkörébe tartozó városrendezési és építészeti tervpályázatok lebonyolítását, illetve bírálóbizottsági tagként részt vesz az önkormányzat illetékességi területét érintő településrendezési és építészeti pályázatok elbírálásában,
5. véleményezi az önkormányzat tulajdonában álló, beépített vagy beépítetlen ingatlan elidegenítését, illetve egyéb hasznosítását célzó eljárásban az előterjesztés-tervezeteket
6. véleményezi a közösségi közlekedéssel kapcsolatos menetrendeket és menetrendi tervezeteket,
7. megteremti és üzemelteti a műszaki szakági térinformatikai rendszer alapjait és biztosítja az ehhez szükséges aktualizált alaptérképi állományokat,
8. ellátja az EMAS Környezetvédelmi Vezetési és Hitelesítési Rendszer működtetésével, koordinálásával kapcsolatos feladatokat.
9. Koordinálja az Integrált Városfejlesztési Stratégia készítésével, módosításával kapcsolatos önkormányzati határozatokat
10. koordinálja az Integrált Városfejlesztési Stratégia keretében zajló önkormányzati pályázatokat és projekteket.

f) Építésügyi feladatkörben:

1. ellátja a jegyző hatáskörébe utalt építésügyi hatósági engedélyezési feladatokat,
2. közreműködik az építésrendészeti ügyek ellátásában,
3. szakhatóságként közreműködik más hatósági eljárásokban.

Figyelembe véve a fent leírtakat, a településfejlesztés és településrendezés feladatköre a polgármesteri hivatalon belül alapvetően a *Főépítész, Építésügyi és Környezetvédelmi Osztály hatáskörébe tartozik.*

Kiemelt feladatokat lát el a településfejlesztés vonatkozásában a *DV N Dunaújváros Városfejlesztési Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság (röviden DV N Zrt.)*, melyet a 2007-2013-as Európai Uniós városfejlesztési támogatási források felhasználásának koordinációját elősegítendő hoztak létre. A céget a Fejér Megyei Bíróság, mint Cégbíróság Cg. 07/10/001362/6. sz. végzéssel 2009. január 8-án jegyezte be.

A gazdasági társaság gyakorlati üzleti tevékenységét 2009. május 1. napjával kezdte meg.

A DV N Zrt. néven létrehozott városfejlesztő társaság működésére és hatásköreire vonatkozóan a település integrált városfejlesztési stratégiája (IVS) alapján Dunaújváros MJV Közgyűlése határidőre megalkotta a 25/2009. (IV. 12.) KR számú rendeletét a városrehabilitációhoz kapcsolódó feladatok ellátásáról, melyben a DV N Dunaújváros Városfejlesztési Nonprofit Zártkörűen Működő

Részvénytársaságot jelöli ki az akcióterületi terv alapján, az akcióterületen megvalósítandó komplex fejlesztések lebonyolítására.

A DV N Zrt. Dunaújváros MJV Önkormányzatának 100%-os tulajdonában lévő gazdálkodó szervezete, mely szervezet önálló gazdasági egységként jelenik meg, de – a hatályos közbeszerzési törvény (2011. évi CVII. törvény) vonatkozó paragrafusa (9.§ (1) ka) pontja) alapján az adott üzleti évben elért nettó árbevételének legalább 80%-a, az egyedüli taggal 2009. június 22-én kötött Általános Városrehabilitációs Megbízási Szerződés teljesítéséből származik. A projekt kapcsán érakesítésből, bérbeadásból származó bevételeit visszaforgatja akcióterületi fejlesztésekbe.

A városfejlesztő társaság az összes akcióterület fejlesztését koordinálja, viszont minden egyes akcióterületi fejlesztést külön megbízási szerződés alapján lát el.

2013 novemberében a cég 3 jelentős városfejlesztési projekt megvalósításában vesz részt. Ezek közül kettő alapvetően menedzsment feladat, mely a funkcióbővítő és szociális városrehabilitációs beruházási projektek megvalósításából adódik. A feladatot kiegészíti az úgynevezett programalap kezelése, melynek keretei között lehetőség nyílik a városrehabilitációs projekten belül elkülönített programalap felhasználásával megvalósuló mini-projektek támogatására is.

A városfejlesztési projektek megvalósítása során megvalósul a:

- Városháza és környezetének funkcióbővítő revitalizációja, valamint a
- Római városrész szociális célú városrehabilitációja.

A harmadik projekt, melynek keretei között jelen elemzés is készül, a 2014-2020-as EU-s támogatási időszakra való felkészülést támogatja. A stratégiai tervezés során a megalapozó elemzésen túl megújul a város településfejlesztési koncepciója és integrált településfejlesztési stratégiája.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A következőkben nézzük meg Dunaújváros MJV gazdaságfejlesztési tevékenységét néhány aspektusból.

Először tekintsük meg a város gazdasági életében fontos szerepet betöltő Ipari Park főbb tulajdonságait, adatait.

Dunaújváros a Közép- Magyarországi régió egyik meghatározó központja az ipar, az üzlet, a gazdaság, az oktatás és a kultúra tekintetében. A város önkormányzata azért, hogy hozzájáruljon a térség gazdasági szerkezetének átalakításához, a piac bővüléséhez valamint a foglalkoztatás növeléséhez létrehozta a város északi iparterületén fekvő Ipari Parkot és Technológiai Inkubátorházat.

Az Ipari Park összterülete – 2010. évi adatok szerint- 38,4721 ha, melyből a hasznosítható terület 34,3592 ha. A vállalkozások által betelepített, illetve részükre értékesített terület 22,3486 ha. A működő, betelepülő és szerződött vállalkozások száma 23 darab, mely vállalkozások összesen 858 főt foglalkoztatnak. Az Ipari Park területén működő vállalkozások beruházási értéke 3.193,524 millió Ft., 2009. évi árbevételük pedig 11.443,46 millió Ft. A betelepült vállalkozások 10%-a 250 főnél többet foglalkoztató nagyvállalkozás, 90%-a pedig kis- és középvállalkozás (KKV). Utóbbi közül 52% mikrovállalkozás, 28% kisvállalkozás, míg 10% középvállalkozás.

A következőkben tekintjük át a város gazdasági célkitűzéseit, jelen ciklusra vonatkoztatva.

Dunaújváros MJV önkormányzata közgyűlés elé terjesztette a város 2011-2014 feladat centrikus működtetésének és fejlesztésének stratégiai tervét. Ez a program a választási ciklusra szól, de olyan stratégiai jellegű célokat is tartalmaz, amelyek hosszabb távon megszabják az önkormányzati döntések irányát.

A közgyűlés a programban a következő gazdasági- és területfejlesztési célfeladatokat határozta meg:

Önkormányzati vagyonkezelési ágazat:

- Dunaújváros MJV Önkormányzatának tulajdonában álló vagyonnal való gazdálkodásból elérhető bevételek növelése és a kiadások csökkentése
- Az önkormányzati vagyon fenntartásával és működésével kapcsolatos kiadások csökkentése
- A kizárólagos vagy többségi tulajdonú önkormányzati társaságok tevékenységének racionalizálása
- *A vagyon-nyilvántartási rendszer folyamatos fejlesztése, és az általa tárolt adatok naprakészen tartása*
- A város területi fejlesztéseinek Dunaújváros MJV Önkormányzatának Vagyonkezelési Osztályának támogató szerepe

A Terület- és Településfejlesztési ágazat:

- Országos közforgalmú kikötő további tervi előkészítő munkái
- A vidámpark területének és környékének rendezési tervi felülvizsgálata
- Településfejlesztési koncepció felülvizsgálata
- A településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv felülvizsgálata
- A város teljes területére kiterjedő mérnökgeológiai vizsgálat
- Szakági térinformatikai rendszer kiépítése
- Intermodális csomópont kialakítása a Kandó Kálmán téren.

Végül tekintsük meg, hogy a város önkormányzata – meghatározó gazdasági és társadalmi szereplőkkel egyeztetve - milyen stratégiai célokat és gazdaságfejlesztési koncepciót készített a térség versenyképességének javítása érdekében.

Dunaújváros MJV Önkormányzata 2010 decemberében hat társadalmi és gazdasági szereplővel összefogva megalapította az Új DunaPolis Gazdaságfejlesztési Klasztert. A résztvevők olyan stratégiát fogadtak el, amely szövetséget ajánl valamennyi a Dunaújváros és térségének gazdasági fejlődéséért felelősséget viselő és érző szereplőnek, kiemelten a térségben működő vállalkozásoknak és önkormányzatoknak, valamint Magyarország kormányának, hogy a térség Magyarország egyik legprosperálóbb gazdasági térségévé válhasson, az itt élők közös munkájának, kreativitásának és összefogásának köszönhetően.

Dunaújváros Önkormányzata és partnerei számára a stratégia rövid távú célkitűzése, hogy képzett és innovatív munkatársakon, magas színvonalú infrastruktúrán és a jó minőségű közszolgáltatásokon, kiszámítható és egyszerű szabályozói környezetben, az üzleti partnerek megbízhatóságán, együttműködő készségén és a folyamatos innovációkon keresztül biztosítsa a térség tartós versenyképességét. Hosszú távú célként lett meghatározva, hogy 2020-ra a Közép-Duna Térség ismét Magyarország legversenyképesebb térségévé váljon.

A stratégiában meghatározott célok mentén hét fejlesztési program került kidolgozásra, amely fejlesztési programok egy-egy stratégiai cél elérését szolgálják. A programok koordinálására és a fejlesztési feladatok összehangolására program koordinációs tanácsok jöttek létre.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Korábbi fejezeteinkben részletesen bemutattuk a városi és térségi foglalkoztatási problémákat, kitértünk az elmúlt évek során tapasztalható főbb folyamatok elemzésére. Hangsúlyoztuk, hogy relatív veszélyt jelent az a tény, hogy a városban foglalkoztatottak jelentős részét néhány cég alkalmazza, így azok piaci meggyengülése számos munkahely létét veszélyeztetheti.

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya a munkavállalási korú népesség %-ában, Dunaújvárosban

	Álláskeresők száma az év végén, fő	Munkavállalási korú népesség, fő	Relatív mutató - nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában
2007	1 654	35 015	4,72
2008	1 844	34 566	5,33
2009	2 717	34 374	7,90
2010	2 612	33 875	7,71
2011	2 293	33 341	6,88
2012	2 507	32 968	7,60
2013. szeptember	2 449	32 628	7,51

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat

A táblázat utolsó oszlopának értéke jól mutatja azt a változást, amely az állást keresők munkavállalási korú népességen belüli arányát tekintve történt az időszakban. Egyrészt láthatjuk, hogy kis mértékben csökken a munkavállalási korú népesség a városban, másrészt, emelkedik a relatív mutató értéke, összefüggésben az előzőekkel és az álláskeresők számának emelkedésével.

Az állásvesztésnek általánosságban jobban ki vannak téve bizonyos társadalmi csoportok, melyekre ilyen értelemben az országos és helyi foglalkoztatáspolitikának is komolyabb figyelmet kell fordítania. Dunaújváros *Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP)* részletesen foglalkozik a problematikával, ezért jelen dokumentumban csak annak főbb megállapításait emeljük ki.

A HEP az alábbi célcsoportokat kezeli kiemelten foglalkoztatási – munkanélküliségi szempontból:

- mélyszegénységben élők és a romák,
- nők,
- fogyatékkal élők.

Az egyes csoportba tartozók esetében más jellegű problémák más jellegű intézkedéseket kívánnak meg. Ezek között ki kell emelni a mélyszegénységben élők és a romák esetében a közfoglalkoztatás nyújtotta lehetőségek fokozottabb kihasználását, valamint a képzések szükségességét, míg a nők esetében a munkahelyi és családi kötelezettségek összehangolásának támogatását. A fogyatékosok és megváltozott munkaképességű emberek esetében a foglalkoztatás és foglalkoztathatóság körülményeinek megteremtését szükséges hangsúlyozni, részben védett munkahelyek megteremtésének eszközével.

Dunaújvárosban a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat Fejér Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja, Dunaújvárosi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége az illetékes szervezet a foglalkoztatási és munkanélküliségi problémák esetében.

Mint a legjelentősebb foglalkoztató, az ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt. külön civil szervezetet működtet a munkavállalók érdekeinek mind teljesebb érvényesítése érdekében: ez a DUNAFERR „Foglalkoztatásért” Acélapítvány. Amint az alapítvány alapító okiratában megfogalmazásra került, „az Alapítvány fő célja az ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt., illetve az ISD DUNAFERR Zrt. részvételével működő és az ISD DUNAFERR Zrt. kollektív szerződésének hatálya alá tartozó dunaújvárosi székhelyű, illetve telephelyű gazdasági társaságok olyan munkavállalóinak támogatása, újrakezdésük elősegítése, akiknek munkaviszonya gazdasági vagy iparszerkezeti okokból megszűnt, vagy megszűnik.”⁴

Az alapítvány támaszkodik az EU-s támogatási források nyújtotta pénzügyi lehetőségekre is: kezdetben az előcsatlakozási alapok (PHARE), később az Európai Uniós és hazai finanszírozású, foglalkoztatási célú pályázatok támogatásait is használta és használja céljai eléréséhez.

Az alapítvány kettős szerepet látva el egyrészt kezeli a Dunaferrben leépített munkavállalók foglalkoztatási kérdéseit, másrészt a külső munkaerőpiac álláskeresőit támogatja. Az előbbi célcsoportnál a munkanélkülivé válást próbálja megelőzni, az utóbbinál a munkanélküli státusból való kimozdulást segíti.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Szociális bérlakások

Dunaújvárosban a 2013/32 (IX. 30.) önkormányzati rendelet a lakások és helyiségek bérletéről és a lakbérekről rögzíti a szociális helyzet alapján történő bérbeadás szabályait. Ez alapján szociális helyzete alapján önkormányzati bérlakásra jogosult:

- nagykorú magyar állampolgár
- EU tagállam Magyarországon munkát vállaló polgára és,
- ha a saját és a vele együtt költözők egy főre jutó nettó jövedelme nem haladja meg a mindenkor minimálbért az ajánlattétel időpontjában

⁴ <http://acelalapitvany.hu/index.php/layout/alapitvanyrol>

Dunaújvárosban 2013 szeptemberében 401 darab önkormányzati tulajdonú lakás volt szociális alapon bérebe adva. A legmagasabb bérleti díj 453, a legalacsonyabb 73 forint havonta és négyzetméterenként.

Egyéb bérebe adott ingatlanok

A városban dolgozó szakemberek részére ugyancsak bérbeadásra kerülnek lakóingatlanok. A fent hivatkozott rendelet 31 darab ilyen lakást sorol fel, melyek alapterülete 26 és 70 m² között szóródik.

1.10.6. Intézményfenntartás

Dunaújváros Megyei Jogú Város önkormányzata tevékenyen részt vesz a helyi szolgáltatások biztosításában. Tevékenysége kiterjed a humán közszolgáltatások széles körére.

Korábbi (1.8) fejezetünkben részletesen bemutattuk a települési humán szolgáltatásokat biztosító szervezeteket. Ebben a fejezetben ennek megfelelően csak rövid felsorolással élünk az önkormányzat fenntartásában lévő intézményekkel kapcsolatban.

Az önkormányzat által felügyelt költségvetési szervek:

Oktatás

- **Óvodák**
 - APRÓK HÁZA EGYSÉG
 - Aranyalma Egység
 - Bóbita Egység
 - Csillagvirág Egység
 - Duna-parti Egység
 - Katica Egység
 - Kincskereső Egység
 - Margaréta Egység
 - Mesevár Egység
 - Napsugár Egység
 - Római Városrészi Egység
 - Szivárvány Egység
 - Százszorszép Egység
 - Zalka Máté utcai Egység

- **Általános iskolák**
 - Arany János Általános Iskola
 - Arany János Általános Iskola Kőrösi Csoma Sándor Egysége
 - Dózsa György Általános Iskola
 - Gárdonyi Géza Általános Iskola
 - Móricz Zsigmond Általános Iskola
 - Petőfi Sándor Általános Iskola
 - Szilágyi Erzsébet Általános Iskola
 - Szórád Márton Általános Iskola
 - Vasvári Pál Általános Iskola
 - Móra Ferenc Általános Iskola és Egysége
 - Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

- **Középiskolák**
 - Bánki Donát Gimnázium és Szakközépiskola
 - Dunaferr Szakközép- és Szakiskola
 - Hild József Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium
 - Lorántffy Zsuzsanna Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium
 - Rosti Pál Gimnázium, Általános és Szakképző Iskola
 - Rudas Közgazdasági Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium
 - Széchenyi István Gimnázium

- **Felsőfokú oktatási intézmény**
 - Dunaújvárosi Főiskola

- **Zeneiskola**
 - Sándor Frigyes Zeneiskola

- **Nem önkormányzat által fenntartott középfokú intézmények**
 - Aranytű Szakiskola
 - ADU Csepel Vállalkozói Szakközép- és Szakiskola
 - Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola
 - Pannon Oktatási Központ Általános és Szakképző Iskola

- **Pedagógiai Szakszolgálatok**
 - Nevelési Tanácsadó Intézet
 - Logopédiai Intézet

Egészségügy:

- Szent Pantaleon Kórház-Rendelőintézet
- Egészségmegőrzési Központ

Szociális ellátás:

- Bölcsődék Igazgatósága Dunaújváros: 5 telephellyel működő bölcsőde
- Egyesített Szociális Intézmény és Árpád-házi Szent Erzsébet Idősek Otthonai
- Útkeresés Segítő Szolgálat
- Jószolgálati Otthon Közalapítvány és intézményei

Közfeladatot ellátó szervek

- Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza
- József Attila Könyvtár
- MMK Nonprofit Kft

Sportlétesítmények

- Tornacsarnok
- Birkózó csarnok
- Fedett uszoda
- Atlétikai csarnok
- Csónakház
- Labdajáték csarnok
- Fedett jégcsarnok
- Labdarúgó stadion

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A településüzemeltetés az anyagi–műszaki és humán közszolgáltatások, az azokhoz tartozó infrastruktúra és szervezeti rendszer, valamint a kapcsolódó szabályozás, a tervezés, irányítás és végrehajtás komplex, működő rendszere.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény településüzemeltetési vonatkozású fejezetei rögzítik, hogy az önként vállalt feladatai között a város gondoskodik:

- a lakásgazdálkodásról
- a vízrendezésről és a csapadékvíz elvezetéséről, a csatornázásról,
- a helyi tömegközlekedésről, stb.
- a köztisztaságról és a település tisztaságáról

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény fentiekén túl a köztemetők kialakításának és fenntartásának feladatát, a közterületek kialakítását és fenntartását továbbá a közvilágításról való gondoskodást rendeli a településüzemeltetési feladatok közé.

DVG Dunaújvárosi Vagyonkezelő Zrt.

Dunaújvárosban a fentiek közül számos feladatot a DVG Dunaújvárosi Vagyonkezelő Zrt., illetve az ennek tulajdonában lévő társaságok látják el. A társaság alapvető feladatai önkormányzati megbízás alapján:

- bérlakások üzemeltetése, kezelése
- egyéb bérlemények üzemeltetése, kezelése
- lakó- és középületek felújítása, karbantartása
- lakó- és középületek építése, átépítése
- közparkok fenntartása, kezelése
- véderdő és belterületi fásítások fenntartása, kezelése
- közterületek tisztántartása, hulladékszállítás és elhelyezés
- hó- és síkosság mentesítés
- piac- és vásárüzemeltetés
- közterületi reklámvagyon-hasznosítás.

A társaság törzsszervezete 100%-ban az Önkormányzat tulajdonában van. A leánytársaságok (Dunaújvárosi Víz-, Csatorna-, Hőszolgáltató Kft., Dunanett Kft.) esetében főként szakmai befektetők jelennek meg a társtulajdonosként.

Helyi tömegközlekedés

Az ALBA VOLÁN Zártkörűen Működő Autóbusz közlekedési Részvénytársaság tiszta profilú személyszállítási vállalként működik, döntően Fejér megye helyi, helyközi és menetrendszerinti közösségi közlekedését látja el. A megye három legnagyobb városában (Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór) a helyi autóbusz közlekedést a részvénytársaság szerződés alapján végzi.

Temető üzemeltetés

A dunaújvárosi Kegyelet Bt. ügyfélszolgálati irodán keresztül ügyfélszolgálatot működtet, segítséget nyújt a hozzátartozók eligazodásában, felügyeli a temetőkről és temetkezésről szóló törvényben, kormányrendeletben és az önkormányzati rendeletben foglaltak betartását. A temetői gondnokság alapvető feladatai temetői nyilvántartás vezetése (nyilvántartó könyv, számítógépes nyilvántartás), a temetések üzemeltetést érintő feltételeinek biztosítása, a temetések kegyeleti szolgáltatók közötti összehangolása, sírhelyszemlék biztosítása, sírhely értékesítés (temetésre sírhelyek biztosítása, rendelkezési jog megváltása), panaszos ügyek helyszíni kivizsgálása.

Szemétszállítás

Dunaújvárosban jelenleg mintegy 1.071 db utcai hulladékgyűjtő edény van kihelyezve. A közterületen elhelyezett hulladékgyűjtő kosarak ürítési gyakoriságát a közterület jellege határozza meg, jelenleg 507 db kosarat heti 6 154

alkalommal, 564 db kosarat heti 3 alkalommal ürítenek. A gyűjtőedények évenkénti csökkenése 70-100 db, amelyek a vandalizmusnak és a lopásoknak tudható be és pótlásuk igen költséges. A hulladékgyűjtés a Dunanett Kft. feladata.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

A természetvédelem és az élővilág-védelem fő célja a biológiai sokféleség megőrzése, melyet a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata is próbál megővni.

Fent leírtak egyik bizonyítéka, hogy Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 2004. december 16-án elfogadta a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 69/2004. (XII. 17.) KR számú rendeletét. A védetté nyilvánítás célja az volt, hogy megőrzésre kerüljenek a település területén található, egyedi értéket képviselő idős, illetve jelentős esztétikai értéket képviselő fák, valamint a Duna mellett húzódó löszpart falában kialakult, fokozottan védett gyurgyalag fészkelőtelep és a Baracsi úti Arborétum területe,

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendeletet is felváltotta a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet -, mely alapján többek között a Duna és ártere (HUDI20034) is a Natura 2000 területek (az Európai Unió által jóváhagyott különleges madárvédelmi terület, különleges természet megőrzési, valamint kiemelt jelentőségű természet megőrzési területnek kijelölt terület) közé tartozik, így Dunaújváros területének egy része is.

1.12.1. Természeti adottságok

Az alábbiakban részletesen bemutatásra kerülnek Dunaújváros és térségének természeti jellemzői.

Klíma

A terület éghajlata az Alföldhöz hasonló. Általában elmondható, hogy a Mezőföld 120-140 m tengerszint feletti magasságú területén az évi középhőmérséklet 10-11oC, ezzel a Dunántúl legkontinentálisabb területe. A napsütéses órák száma csak kissé marad el a Duna-Tisza közére jellemző évi 2000 órától. Az évi átlagos csapadék mennyiség 500-550 mm között mozog, megoszlása megfelel az országos átlagnak. A havas napok átlagos évi száma 20 körül ingadozik.

Hidrológia

Dunaújvárosnak kis kiterjedésű vízgyűjtő területe van. Fő vízfolyása a település keleti oldalán húzódó Duna folyam. Ide rövid úton futnak le a belterület vizeit elvezető kisebb-nagyobb árkok, vízfolyások. A védetté nyilvánítással kapcsolatban meg kell említeni a Baracsi úti arborétum területén keresztül folyó Alsó-Foki-patak déli ágát, mely a Technikum városrész csapadékvizeit vezeti el. A gyurgyalag telep északi határában fakad a Dunára néző löszfalban a Lajos-forrás, melynek vize néhány száz méter után jut a Dunába.

Geomorfológia

Dunaújváros a Közép-Mezőföld kistáj déli részén helyezkedik el. Felszínének relatív reliefe Dunaújváros térségében 10-20 m/km² közötti. Dunaújváros a Pentelei-löszplató délkeleti részén, a Duna jobb partján fekszik. A 97-204 m közötti tszf-i magasságú, lösszel fedett hordalékkúp síkság felszínének relatív reliefe a kistáj átlagától jóval magasabb. A Pentelei-löszplató 50-60 m-es partfallal határolódik el a Dunától. A város délkeleti része már ártéri területen található. A löszplató összességében 150-180 m tszf-i magasságú, hullámos síksági helyzetű, eráziós-deráziós völgyekkel tagolt. A felszínt elsősorban a löszre jellemző lepusztulás-formák; löszdolinák, löszmélyutak, löszkutak tarkítják a völgyek mellett. Dunaújváros belterülete a Dunát kísérő - attól mintegy 40-45 méterre kiemelkedő - löszfal vonulaton helyezkedik el. A természetvédelmi oltalom alá kerülő értékek változatos geomorfológiai környezetben helyezkednek el. A hajóállomás, illetve a kemping területén található egyedi fák a Duna hordalékából lerakódott, közel sík területen találhatóak. A gyurgyalag telep a löszfal oldalában húzódik, alsó szintje a Dunához közel helyezkedik el, míg a felső szint már a löszplató szélét képezi. A Belváros területén elhelyezkedő egyedi értékek a plató egyenletes - részben mesterségesen rendezett - felső térszínén találhatóak. A Baracsi úti arborétum a löszplatóba bevágódó Alsó-foki-patak által képzett völgyelet déli részében foglal helyet, míg egy természeti érték a patak völgyével elválasztott, északra tovább húzódó löszhát felső szintjében található.

Geológia, hidrogeológia

A terület geológiailag a mezőföldi löszhátsághoz tartozik, amely itt 40-45 méterrel magasodik a Duna szintje fölé. A pannon időkben nagy vastagságú tengeri üledék (homokos, agyagos, márgás) rakódott le, majd a tenger visszahúzódásával került szárazra. Az alsó pleisztocénban megkezdődött kéregmozgások hatására az egységes tábla ÉÉNY-DDK irányban feltagolódott és kismértékben megemelkedett. A jégkorszakok glaciális időszakaiban ezek a száraz felszínek optimális feltételeket biztosítottak a löszképződés megindulásához. A lösz képződése a felső pleisztocénban volt a legintenzívebb, amit a legfelső - 25-30 métert is meghaladó vastagságú - löszrétegsor is bizonyít. A pleisztocén végén a fokozatos emelkedéssel párhuzamosan

megkezdődött a lösz lepusztulása, karsztosodása. A tektonikusan előre jelzett völgyekben megjelentek a vízfolyások és kialakították a felszín mai tagoltságát.

Talajtan

A pleisztocénban lerakódott folyóvízi homok és lösz keverékén a növénytakaró kialakulásával párhuzamosan a talajfejlődés is gyorsan megindult. Ma a területet csernozjom jellegű erdőtalajok és Ramann-féle barnaerdő talaj borítja. A Duna melletti keskeny sávban meghatározó a réti, öntésréti talajok szerepe is.

Éghajlat

A város területe alapvetően mérsékelt meleg, száraz vidék. A napsütéses órák száma 2000-2050 körül alakul évente, amiből a nyári évszakban 800-840 órát süt a nap, és a téli évnegyedben is kevéssé! 200 óra feletti napfénytartam várható. A fagymentes időszak jellemzően április 10. és október 18. közé esik, így hossza évente megközelíti a 200 napot. A Dunántúl legkontinentálisabb területének az évi középhőmérséklete 10-11°C.

A térség legmeghatározóbb időjárási tényezője a csapadék mennyisége, melynek évi 500-600 mm-es átlaga is viszonylag kevésnek mondható, azonban a súlyosabb gondot annak időbeni megoszlásában tapasztalható egyenetlenségek jelentik. Az évi átlagos vízhiány meghaladja a 125 mm-t. A tartós, meleg nyár és a kevés csapadék miatt a tenyészidőszak vízellátása különösen kedvezőtlen. Az ariditási index 1,17-1,28 ami jól mutatja a terület jelentős mértékű szárazságát. A havas napok átlagos évi száma 20 körül ingadozik, ami tovább nehezíti a megfelelő csapadékelátottság biztosítását.

A város vízrajza

A Közép-Mezőföldi kistájban a felszín alatti vízkészletek mennyisége nem számottevő. A talajvíz mélysége a löszhátak alatt 4-6 m, az alacsonyabb felszíneken 2-4 m között, a völgytalpakon 2 m felett van átlagosan. Kémiai jellege főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Szulfáttartalma 60 mg/l alatt van.

A rétegvíz mennyisége nem éri el az 1 l/s km²-t. Az artézi kutak száma jelentős, mélységük 50-200 m között váltakozik. A kutak 200 l/p vízhozamnál ritkán adnak többet. Sokban nagy a vastartalom és a keménység.

A település a Duna jobb partján fekszik, így mintegy több km hosszú folyami partszakasszal rendelkezik. Egyéb felszíni vizekben a város meglehetősen szegény. Dunaújvárosnak kis kiterjedésű vízgyűjtő területe van. Fő vízfolyása a település keleti oldalán húzódó Duna folyam. Ide rövid úton futnak le a belterület vizeit elvezető kisebb-nagyobb árkok, vízfolyások. A nyugat-keleti lefutású domboldalak és a mély utak gyorsan levezetik a csapadékvizet a Duna felé. A Lebuki-patak és a Felső-Foki-patak város északi részén gyűjti össze a

csapadékot, míg a város nyugati részén az Alsó-Foki-patak vezeti a Dunába a felszíni vizeket. A délnyugati területek vizeit a terület lejtése miatt a Kisapostagi vízfolyás és a Baracsi-ér gyűjti össze és hosszan párhuzamosan futva jóval Dunaújvárostól délre vezeti be a Dunába. Az ipari területekről többnyire mesterségesen kialakított vízfolyások biztosítják a vízelvezetést.

A Duna elsősorban a belterületi vízrendezés szempontjából meghatározó, mint a domboldalokról lezúduló csapadékvizek befogadója. A település belterülete igen közel található a Duna-parthoz, azonban a lakó- és gazdasági területek magasparti elhelyezkedése miatt árvíz lényegében csak a part menti ártereket veszélyezteti. A Duna mértékadó árvízszintje 99,10 m Bf.

A gyurgyalag telep északi határában fakad a Dunára néző löszfalban a Lajos-forrás, melynek vize néhány száz méter után jut a Dunába.

Geológiai és talajtani adottságok

A kistáj pannóniai agyagos üledékein a pleisztocén legelején folyóvízi eróziós és akkumulációs tevékenység következtében alakult. A pannon időszakban nagy vastagságú tengeri üledék (homokos, agyagos, márgás) rakódott le, majd a tenger visszahúzódásával került szárazra. Az alsó pleisztocénban megkezdődött kéregmozgások hatására az egységes tábla tagolódása. A Közép-Mezőföld területe az ÉNy-Dk-i és az ÉK-DNy-i szerkezeti vonalak mentén feltöredezett, majd az egyes blokkok kiemelkedtek, mások megsüllyedtek. (Kiemelkedő blokk a Pentelei-löszplató.) A pleisztocén folyamán a kiemelkedő blokkokat ÉK-en 20-60 m, DNy-on 20-40 m vastag eolikus lösz fedte be. A süllyedéksávot többnyire ártéri üledékek borították be. A jégkorszakok glaciális időszakaiban ezek a száraz felszínek optimális feltételeket biztosítottak a löszképződés megindulásához. A lösz képződése a felső pleisztocénban volt a legintenzívebb, amit a legfelső –25-30 métert is meghaladó vastagságú – löszrétegsor is bizonyít. A pleisztocén végén a fokozatos emelkedéssel párhuzamosan megkezdődött a lösz lepusztulása, karsztosodása. A tektonikusan előre jelzett völgyekben megjelentek a vízfolyások és kialakították a felszín mai tagoltságát.

A nagy kiterjedésű kistáj legnagyobb részét löszön képződött mészlepedékes csernozjomok fedik. A vályog mechanikai összetételű talajok kedvező termékenységűek. A hidromorf talajképződmények mozaikosan jelennek meg a talajvízhatástól függően. Ma a területet csernozjom jellegű erdőtalajok és Ramann-féle barnaerdő talaj borítja. A Duna melletti keskeny sávban meghatározó a réti, öntésréti talajok szerepe is.

A város szeizmicitása maximálisan 6° MS körüli. A csúszásveszélyes területek a Duna melletti sávban különböző szélességben találhatóak. A magaspárt csuszamlásra hajlamos képződmény, melynek mozgásában a vízföldtani adottságoknak kiemelkedő szerepe van. Az adottságok között kell említeni a partfal talajvízforrásait, a talajvíztartó képződményeket és a rétegvizeket.

Természetes növénytakaró

A közigazgatási terület növényföldrajzi térbeosztása szerint Pannoniai flóratartományon (Pannonicum) belül a Közép-Mezőföld kistáj, a Mezőföld flórajárásba (Colocense) tartozik, melynek leterjedtebb potenciális erdőtársulásai között a tatárjuharos löszpusztai tölgyesek (*Acerato tatarici-Quercetum*), a cseres tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris*), a tölgy-kőris-szil ligeterdők (*Quercu-Ulmetum*) és a fűz-nyár égerligetek (*Salicetum albae fragilis*) említhetők. A lágyszárúak közül a löszpusztarétek és vizesélőhelyek növényei jelennek meg. Tömegesen fordulhat elő a tollas szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*), a széleslevelű salamonpecsét (*Polygonatum latifolium*) a macskahere (*Phlomis tuberosa*).

Jelenlegi növénytakaró

A mezőföldi platót ma mesterséges erdőfoltokkal tarkított kultúr-mezőség uralja. A térség szántóföldi hasznosítású földterületei közül jelentős részt tesznek ki a sok növényvel kedvezően hasznosítható területek. A Duna-parti törmelékeltető területet, illetőleg a folyó szigeteit eredetileg ártéri erdők, nádasok borították. Az ártéri vegetációt az ipar és a felelőtlen környezetgazdálkodás jelentős területeken károsította, amely egy részének rehabilitációja nem, más része csak lassan valósul meg.

Állatvilág

A terület állatvilága vonatkozásában a város telepítése előtt a Duna árterületén ugyanaz a fauna élt, mint amilyen jelenleg található a Duna Dunaújváros feletti szakaszán, a magas-parti platón élő állatvilág pedig megfelelt a plató többi részén ma is élő állatvilágnak. Ezt a faunát az ipar és a város telepítése – a közvetlenül felhasznált területeken – jelentős mértékben megzavarta.

A sűrűn beépített, jelentős környezeti szennyezéssel terhelt ipari területek között is meglepetést okoz a természetes állatvilág. Az ipari területek közt még megmaradó tisztások, mezőgazdasági területek, erdők fái és cserjéi, élő- és táplálkozási helyet biztosítanak a rovarok, a kételtűek, hüllők, madarak és a nagy testű emlősök számára is. Az itt élő állatok és növények a szélsőséges porterhelésű városi környezethez akklimatizálódtak. Magasabb rendű gerinces állatokkal, (őzek - *Capreolus capreolus*), róka - *Vulpes vulpes*), kisebb rágcsálókkal (mezei egér - *Mus agrarius*) is láthatóak voltak a kevésbé zavart szántó és beerdősült területeken. A súlyosan terhelt, degradált területeken azonban semmilyen magasabb rendű gerinces állatot (sem emlőst, sem madarat), még varjak (*Corvus*) sem lehet látni.

A kevésbé terhelt ipari területek mellett a fejlesztésekhez készült előzetes környezeti hatásvizsgálatok viszont több állatfajt is felsorolnak. Ezek elsősorban

emberi környezethez szokott madarak, tág tűrésű alsóbbrendű állatok (csigák, kételtűek, hüllők, ízeltlábúak). A felsorolás is bizonyítja, hogy a beépítettség illetve a tájhasználat következtében az állatvilág fajszegény. Csak a zavarást tűrő és az ember közelségéhez szokott állatok találhatók meg. Védett fajok közül a kételtűek és hüllők képviselői közül néhány (levelibéka-*Hyla arborea*, zöld varangy-*Bufo viridis*, ürge gyík-*lacerta agilis*) is életteret talál a lefolyástalan vizes gödrökben, illetve a vízfolyásokban.

Azokra a területekre, ahová parkokat, erdőket telepítettek, az eredeti állatvilág egy része (véltetően leginkább a rovarok, a madarak és a kis-emplősök) visszatelepült.

Speciális helyzetet jelent a löszoldalak ligetesen kiépített, parkszerűen fenntartott állapota, amelyben az idősebb faállományból a lösztölgyesek fajából álló foltok, a kisebb nagyobb cserjések ornitológiai szempontból rendkívül változatos élőhelyet biztosítanak. A partfal felső részének rézsűzése, a rézsűk szabad felszíne a fokozottan védett gyurgyalagok (*Merops apiaster*) számára nyújt megfelelő fészkelő helyet.

A belváros állatvilágát a rágcsálókön túl énekes madarak szarkák és varjak teszik változatosabbá. A Duna közelsége miatt bőséges táplálékra az intenzív zöldfelületeknek köszönhetően pedig búvóhelyet találnak maguknak. A belváros állatvilága sajátos, többnyire más nagyvárosokhoz hasonló, mégis időnként látni lehet a belváros felett portyázó ragadozó madarakat is.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

Táj-és településtörténet

A város címere szimbolikusan foglalja össze a település történetét:

a.) A város címere négyelt, kerekaljú pajzs alakú. A pajzs egyes, kék mezejében lebegő ezüst bárány, dicsfényel, mellső jobb lábával fekete kereszt ezüst zászlót tart. A pajzs kettes és hármass mezeje ezüsttel és vörössel kilencszer sakkozott. A pajzs négyes, kék mezejében ezüst római oszlopfő lebeg.

b.) A kék mezőben lebegő bárány Dunapentele középkori eredetű szimbóluma, az ezüst és vörös sakkozású részek egyfelől a város tervezett mivoltát, másfelől domináns iparát fejezik ki. A kék mezőben lebegő oszlopfő a település római kori előzményeire utal. A címer kék mezői a Dunát szimbolizálják.

A feltárt leletek is bizonyítják, már az őskorban is lakott volt ez a terület. Az első jelentős település, amely mintegy hét évszázadon át virágzott, a bronzkorban alakult ki. Hatalmas tárgyi leletanyag maradt fenn a római korból is, amelyek arról árulkodnak, hogy az itt kiépült Intercisa nevű római katonai tábor a hozzá

kapcsolódó polgárvárossal jelentős szerepet játszott a római birodalom keleti határának, a limesnek a barbár támadások elleni védelmében.

Az ókori római birodalomban az Annamatiától (Baracs) északra haladó limes út számos őrtorony kíséretében érte el (Kisapostag felől) Pannonia inferior (alsó Pannonia) legjelentősebb segédcsapati táborát, Intercisát. Az egykori Dunapentele, mai nevén Dunaújváros területén álló Öreghegyen lévő katonai tábornak Domitianus császár uralkodása idejében építették.

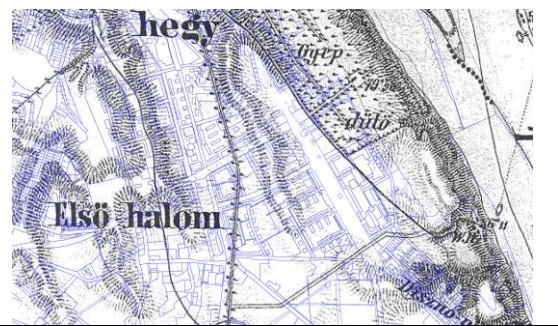

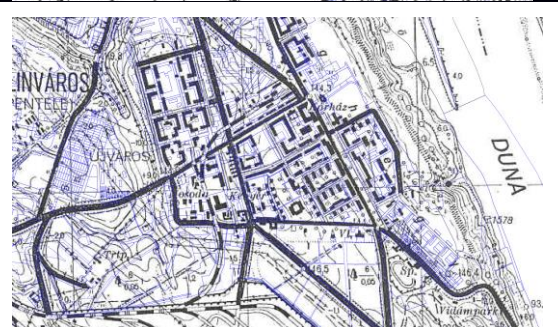
<p>http://mek.oszk.hu</p>	<p>www.sulinet.hu/tart/cikk/Sbd/0/33707/1</p>

Az erődöket, ha lehetőség nyílt rá, úgy építették, hogy a limes út a tábor területén, annak geometriai középvonalában haladjon keresztül.

A második század második felében a tábor elpusztult, majd később újjáépítették. Ekkor már jelentősebb haderőt állomásoztattak az erődben. Talán ennek köszönhető, hogy a falakon kívül, annak közelében alakítottak ki új tábori fürdőt, amelynek maradványait régészeti feltárások után konzerválták és fölé védőépületet emeltek.

A római birodalom összeomlását követően, a Limes pusztulása után a katonai felmérések térképei segítenek feltárni a múltat.

	<p>I. katonai felmérés a jelenlegi földhivatali alaptérképpel</p> <p>A település sokáig – elsősorban – szántó, esetleg rét-legelő terület volt. Erdők többnyire a csak Dunát kísérték, amit az I. katonai felmérés is bizonyít. A település (Dunapentele) kapcsolatát biztosító út (a mai 6. sz. út) már megvolt. Dunapentele ekkor még csak egy utcával rendelkező kis település volt. A 6. sz. út nyomvonalának kialakulása nem véletlen. A római kori limes egyik ága csaknem ezen a nyomvonalon haladt észak felé.</p>
--	---

	<p>II. katonai felmérés a jelenlegi földhivatali alaptérképpel</p> <p>A második katonai felmérés bizonyítja, hogy a település sokat fejlődött, a völgyekben letelepedtek az emberek, akiknek elsődlegesen a gyümölcs- és szőlőtermesztés mellett a mezőgazdasági növénytermesztés biztosította az megélhetést. A város nagy része még mindig mezőgazdasági (szántó rét vagy legelő) terület volt. Erdők továbbra is a Duna mentén és a Duna árterében található.</p>
	<p>Az 1951-es térkép jelenlegi földhivatali alaptérképpel</p> <p>A térkép jelentős változást bizonyít. Dunapentele Sztálinvárossá vált. A völgyeket feltáró utak melletti területek beépültek. Megépült a vasút. Feltárta a térséget a vasút, jelentősen csökkent a mezőgazdasági és szőlőtermesztésre szánt területek nagysága. A tervezési területtől délre felépült a lakótelep, a városnak megépült a központja.</p>
	<p>Az 1960-as évek térképe a jelenlegi földhivatali alaptérképpel</p> <p>Csaknem ráilleszthető a mai térkép a régire. Az 1960-as évekre tovább növekedett a város. Csaknem teljesen kialakult a mai város; a lakóházak, a mozi, a szálloda...Az óváros mellett felépült az új modern város, közel a megélhetést biztosító gyárhoz. Megerősödött a vasúti kapcsolat.</p>

A honfoglaló magyarok a X. század elején telepedtek meg a térségben. A későbbi korból származó ásatások tárták fel a Dunaújváros elődjének tekinthető, már az Árpád-korban is létező, máig fennálló Pentelét, amely egy középkori görög szentről, Szt. Pantaleonról kapta a nevét. A monda szerint 1526. július 31-én II. Lajos király a mohácsi csata előtt itt pihent meg a „Béke tér helyén” seregével. (Ennek emlékére állították fel a Lajos köveket 1926-ban.

A falu 1541-től 1688-ig volt török uralom alatt, a 15 éves háború alatt pedig a lakosság teljesen kipusztult. A betelepítések során - több Duna menti településhez hasonlóan - a magyar lakosságot rácok váltották fel. A pentelei rác lakosság részt vett a Rákóczi-szabadságharcban, amelynek leverése után a falu újra kiürült volna, ha nem hoznak magyar telepeseket a községbe. Ezt követően azonban a település fejlődésnek indult.

Az 1831-es kolerajárvány után a jobbágyok helyzetének romlása ugyan lázadáshoz vezetett - ennek vezetője Szórád Márton csizmadiamester volt -, ám közben 1830-ban a község jogot szerez évente négy országos és hetente két hetivásár tartására. Megyei vizsgálat után az uralkodó, a későbbi palotapuccsal megbuktatott "jóságos" V. Ferdinánd 1833-ban (ismét) mezővárosi rangot ad Pentelének.

Az 1848-49-es szabadságharc idején a város népe Kossuth zászlaja alatt harcolt: a „nemzeti őrsereg” 1848. május 28-án befejezett összeírása szerint a nemzetőrségnek 237 tagja lett (fegyvergyakorlatra alkalmas közülük 223 személy); a szabadságharc idején a nemzetőrök és a népfelkelők felügyelték a dunai átkelőt és a Buda-Eszék út pentelei szakaszát. A szabadságharc bukása után letartóztatták Téglás János bírót és bebörtönözték a város forradalmi szemléletű jegyzőjét, Varga Mihályt. A lakosság nagy része mezőgazdasági bér munkás sorba kényszerült.

A kiegyezést követő közigazgatási változások során 1870-ben Dunapentelet a nagyközségek közé sorolták. Ekkor költözött véglegesen Pentelére a település szellemi arculatának korabeli legjelentősebb formálójára, Rosti Pál világutazó, útikönyv-író, földrajz- és néprajztudós, az első magyar fotográfusok egyike. (A Pesten született tudós fotográfust a pentelei római katolikus temetőben helyezték örök nyugalomra.) A település másik - itt született - híres személyisége: Pentelei Molnár János, festőművész (1878-1924).

A Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége 1949 végén hozott döntést egy új, gigantikus vaskohászati kombinát és a hozzá kapcsolódó lakótelep felépítéséről, amelynek célja az volt, hogy megteremtse a hazai szocialista nehézipart.

A kezdetben Mohács környékére álmódott beruházásnak a megromlott magyar-jugoszláv kapcsolatok miatt új helyszínt kerestek, így esett a választás a Mezőföldi-plató szélén álló településre: az első ötéves terv legjelentősebb beruházásaként kezdődött tehát az új város – akkori nevén Sztálinváros – építése, melynek neve 1961-től Dunaújváros. A Sztálin vasműből Dunai Vasmű, majd Dunaferr Zrt. lett, a vállalatcsoport ma is az ország egyik legjelentősebb ipari komplexuma, amelynek nagy szerepe van abban, hogy a város az elmúlt évtizedekben megtalálta reális helyét az ország gazdasági-kulturális életében és a Mezőföld keleti részének jelentős központjává vált.

Dunaújváros (Dunapentele, 1951 és 1956 ősze között Sztálinváros, később ismét Dunapentele, majd 1957 tavaszától 1961-ig újra Sztálinváros) geopolitikai döntés alapján került a déli országhatártól szükségesnek vélt távolságra, a dunapentelei löszhátra. Itt épült meg a korszak legnagyobb beruházása, a Dunai Vasmű és az ehhez kapcsolódó, kezdetben lakótelepként induló, majd hamarosan új várossá fejlődő együttes. A hely kiválasztás a településhálózat fejlesztése szempontjából szerencsés volt, Dunaújváros a térség természetes központjává vált. Más üzemek is idetelepültek, a város a régió kulturális, kereskedelmi, közigazgatási centruma lett, a korra jellemző szigorú tervezettségére ellenére egyre inkább természetes, „nőtt” várossá fejlődött. (Kapsza Miklós)

A tájhasználat értékelése

A város OFTK-ban és FMTK-ban meghatározott térségi szerepe determinálja Dunaújváros fejlesztési irányait, amiben az ipar mellett csak kisebb szerep jut a rekreációnak és a mezőgazdaságnak.

A város életében fontos szerepe van a Dunának. A táj, a város adottságai a lakosság és a turisták számára is kedvező kikapcsolódási, üdülési, pihenési lehetőséget is biztosítanak. Természeti értékeivel gazdagítja a település sokszínűségét. Így kiemelt figyelmet kell fordítani mind a természeti és természetközeli környezet mind a tájkép megóvására.

A táj használatának előnyeit és alapvető korlátait a Duna folyam magaspartja, valamint a kettő közötti árterület speciális egysége határozza meg. Mindez kiegészül a területet jellemző löszös talaj speciális adottságaival. Összességében elmondható, hogy Dunaújváros esetében a magaspart műszaki védelme igen nagy jelentőséggel bír. (Az 1964-es katasztrófa után Dunaújvárosban több kilométer hosszúságú partvédelmi rendszer épült, amely hatékonyan működik.)

A dunaújvárosi és környékbeli mezőgazdasági táj jelentős része kiváló talajadottságokkal rendelkezik. A magas minőség kedvez a gazdálkodásnak, a legigényesebb kultúrák talajigényét is kielégíti. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a mezőgazdasági termelést a talajföldrajzi adottságok mellett az időjárási adottságok is nagymértékben befolyásolják. Mindent összevetve elmondható, hogy a térségben alapvetően a kevesebb csapadékot igénylő, s a nyári meleget és a csapadékbizonytalanságot is jól tűrő, talajigényes fajták termesztése előnyös.

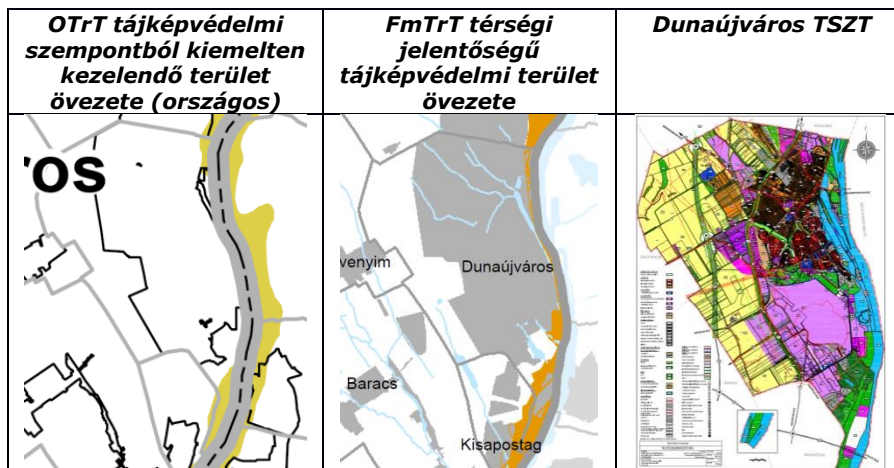
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Az OTRT Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetet és Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetet különböztet meg. Dunaújváros az FmTrT alapján nem érintett Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetével, ugyanakkor a 2014. január 1-én hatálybalépő OTRT alapján igen.

Az FmTrT térségi tájképvédelmi övezetének lehatárolása Dunaújváros területén magában foglalja a módosításra került országos tájképvédelmi övezetet is.

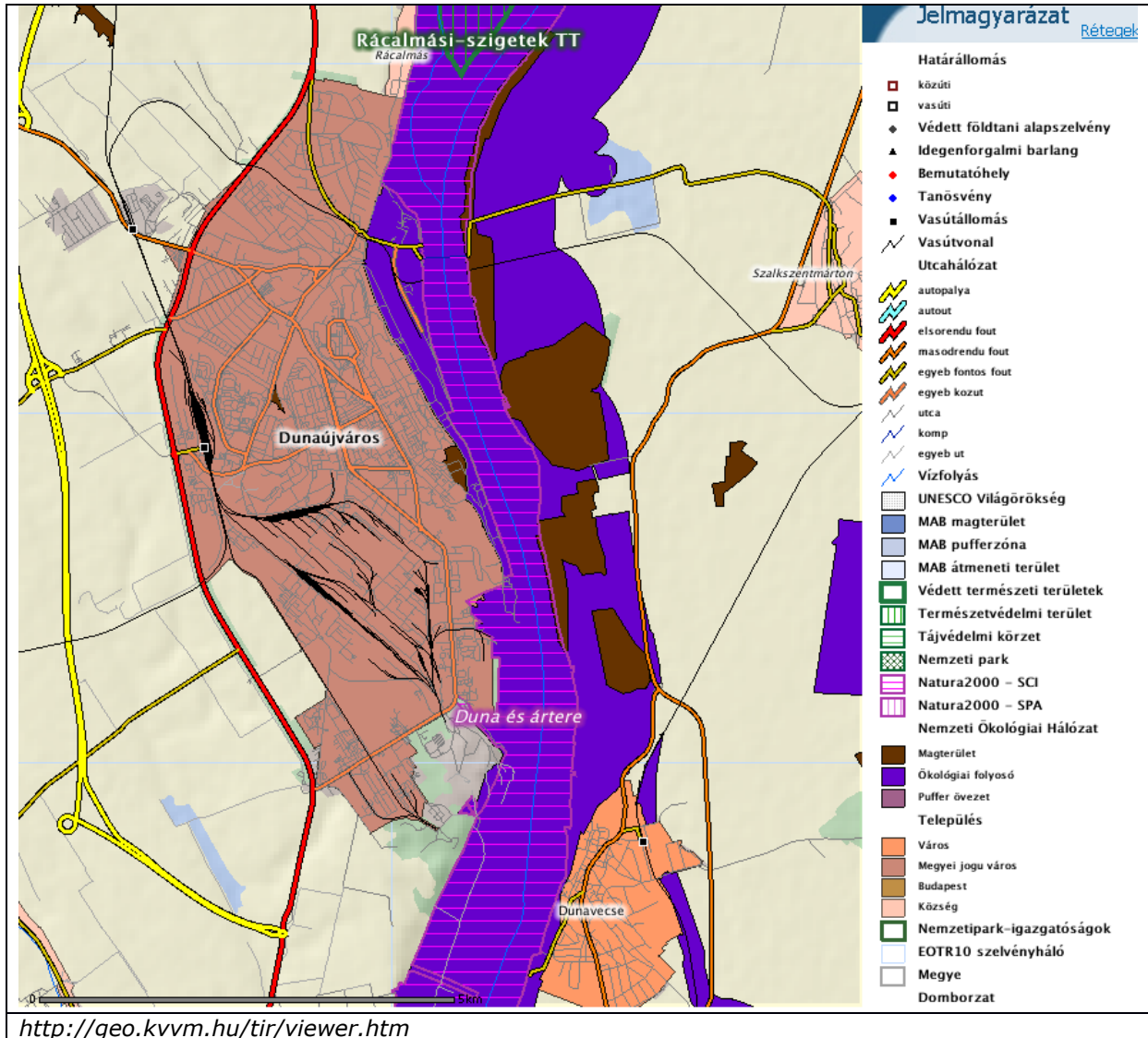
A jogszabályi előírásokat összehasonlítva megállapítható, hogy a hatályos OTRT előírásainak is megfelel a TSZT és DÉSZ.

Az OTRT országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó előírásai (14/A. §)	Az OTRT térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó előírásai (21. §)	Az FmTrT térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó előírásai (25. §)
<p>(2) Az övezetbe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, továbbá helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében csak olyan építési övezet és övezet hozható létre, amely a kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti.</p>	<p>(1) A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, amely a természeti adottságok és a kulturális örökség által meghatározott tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti.</p>	<p>(1) A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, amely a természeti adottságok és a kulturális örökség által meghatározott tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti.</p>
<p>(3) Az építési övezetre vagy övezetre vonatkozóan meg kell határozni az ott elhelyezett építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat, ennek ellenőrzéséhez a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihez külön jogszabályban meghatározott</p>	<p>(2) A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, továbbá a helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében csak olyan építési övezet és övezet hozható létre, ami a</p>	<p>(2) A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, továbbá a helyi építési szabályzatában és szabályozási tervében csak olyan építési övezet és övezet hozható létre, ami a</p>

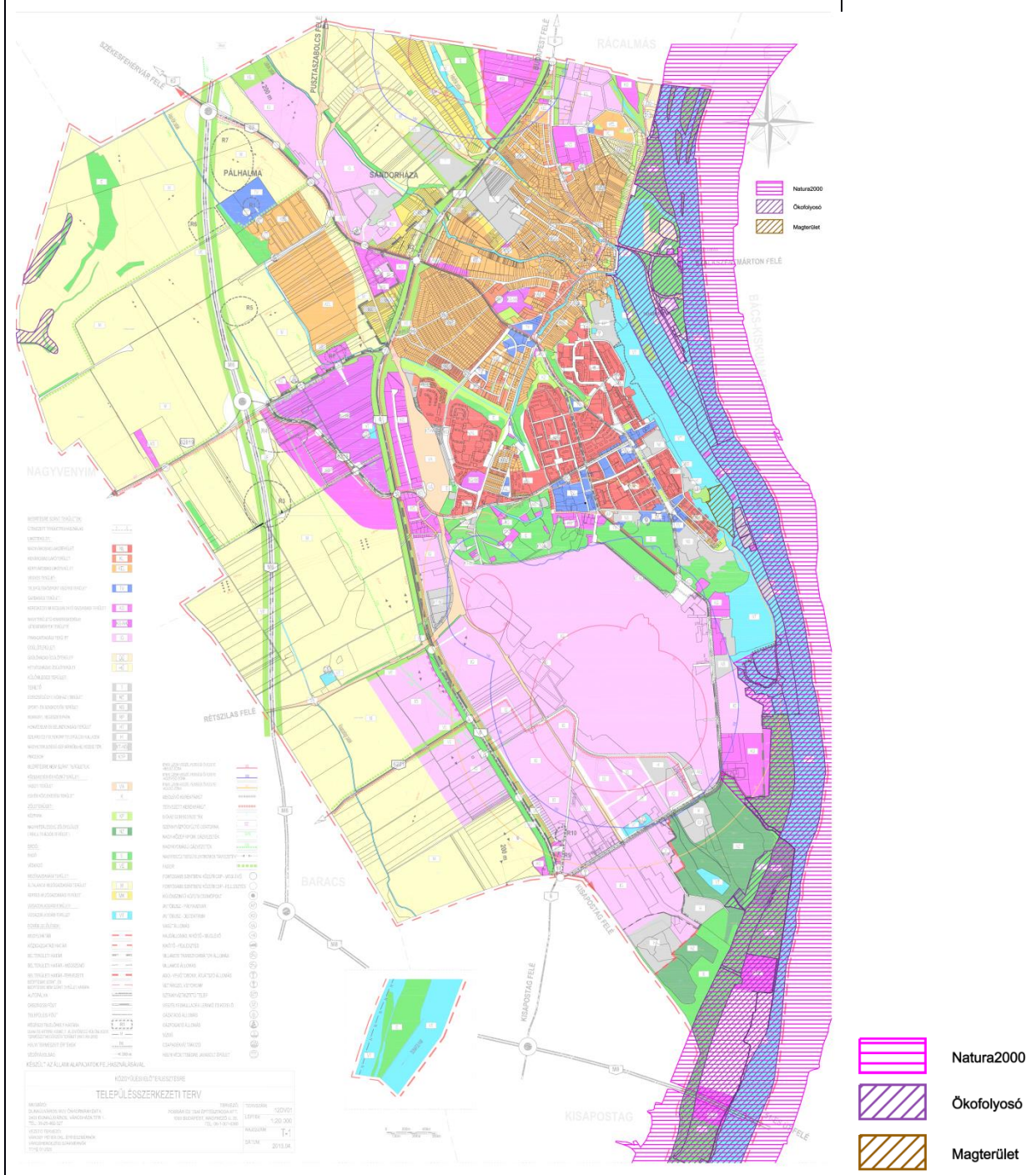
<p>látványtervet is kell készíteni</p>	<p>kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. Az építési övezetnek vagy övezetnek az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell, ennek ellenőrzéséhez a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihez külön jogszabályban meghatározott látványtervet is kell készíteni.</p>	<p>kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. Az építési övezetnek vagy övezetnek az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell, ennek ellenőrzéséhez a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihez külön jogszabályban meghatározott látványtervet is kell készíteni.</p>
<p>(4) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.</p>	<p>(3) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.</p>	<p>(3) Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.</p>
<p>(5) Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon, a tájképvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával - beleértve a felszín alatti vonalvezetést is - kell elhelyezni.</p>	<p>(4) Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon, a tájképvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával - beleértve a felszín alatti vonalvezetést is - kell elhelyezni.</p>	<p>(4) Az övezetben közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon, a tájképvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával - beleértve a felszín alatti vonalvezetést is - kell elhelyezni.</p>
	<p>(5) A településszerkezeti tervben, a szabályozási tervben és a helyi építési szabályzatban ki kell jelölni a településkép-védelmi terület határát, amely a tájképi értéket képező kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő területeket, az ökológiai hálózat területeit, az országos és a helyi védelem alatt álló természetvédelmi területeket, azok környezetét, valamint a település arculatát, karakterét meghatározó fontos területeket tartalmazza</p>	<p>(5) A településszerkezeti tervben, a szabályozási tervben és a helyi építési szabályzatban ki kell jelölni a településkép-védelmi terület határát, amely a tájképi értéket képező kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő területeket, az ökológiai hálózat területeit, az országos és a helyi védelem alatt álló természetvédelmi területeket, azok környezetét, valamint a település arculatát, karakterét meghatározó fontos területeket tartalmazza.</p>

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Natura 2000 területek: A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és a Magyar Madártani Egyesület a település közigazgatási területének keleti részét Különleges Madárvédelmi Területté (NATURA 2000 - SCI) nyilvánította. A Különleges Természetmegőrzési Terület a Duna-folyamhoz kapcsolódik.

Hatályos TSZT, valamint a Natura 2000 területek és az Országos Ökológia hálózat elemeinek viszonya

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján többek között a Duna és ártere (HUDI20034) is a Natura 2000 területek része (az Európai Unió által jóváhagyott különleges madárvédelmi terület, különleges természet megőrzési, valamint kiemelt jelentőségű természet megőrzési

területnek kijelölt terület) közé tartozik, így Dunaújváros területének egy része is. Hrsz-ok:

0183, 0189c, 0190, 0191, 0192, 0193/1, 0194, 0195/1, 0196, 0197, 0198, 0199/4, 0199/5, 0200, 0201/1, 0201/3, 0202/1, 0202/3, 0203/1, 0203/3, 0204, 0205, 0206, 368/2, 369, 370, 372/19t, 372/19v, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379a, 380, 390, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349, 3374

Országos védeltséget élvező természetvédelmi, illetve természeti terület, emlék nem található Dunaújvárosban.

Helyi jelentőségű védett értékek

A természetvédelem és az élővilág-védelem fő célja a biológiai sokféleség megőrzése, melyet a Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata is próbál megővni. Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 2004. december 16-án elfogadta a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről szóló 69/2004. (XII. 17.) önkormányzati rendeletét. A védetté nyilvánítás célja az volt, hogy megőrzésre kerüljenek a település területén található, egyedi értéket képviselő idős, illetve jelentős esztétikai értéket képviselő fák, valamint a Duna mellett húzódó löszpart falában kialakult, fokozottan védett gyurgyalag fészkelőtelep és a Baracsi úti Arborétum területe.

Helyi védett területekhez tartozó ingatlanokat Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése által jóváhagyott 69/2004. (XII.17.) önkormányzati rendelete a helyi jelentőségű természeti értékek védelméről 1-2. számú melléklete tartalmazza.

Gyurgyalag fészkelő telep Dunaújvárosban

A városunkban fészkelő madárfajok közül kiemelkedik jelentőségével a fokozottan védett gyurgyalag (*Merops apiaster*) 5-10 párból álló fészkelő kolóniája -9. számú kép (jobbra). A rendkívül színpompás madarak (a felső Duna-part Barátság városrész alatti 372/18 hrsz-ú, 8,34 ha területen található) a partvédőmű részsűjének függőleges falában alakítják ki közel 1 méter hosszú járatok végén a fészkelő üregeket.

Dunaújvárosi Baracsi úti Arborétum és Tanösvény

Az Arborétum a Baracsi úti löszplatóba bevágódó Alsó-Foki-patak által képzett völgyelet déli részén (a 663/19 hrsz-ú, 1,57 ha területen) foglal helyet. Ez adja azt az értéket, ami a védelem alá helyezést indokolta. A védett értékek különleges jelentőségét elsősorban az urbánus, erősen zavart környezetben megmaradt, jól fejlődő, ma is megfelelő egészségi állapotban lévő fák jelentik.

2005-ben a helyi jelentőségű természetvédelmi területeket és faegyedeket ismertető és fajmegjelölő táblával jelölték meg, és megkezdődött a kezelési tervben foglaltak fokozatos végrehajtása. 2006-ban az Arborétum területén egy tanösvény is ki lett alakítva. Az utóbbi években további fejlesztések lettek megvalósítva, valamint a már meglévők karbantartása is megtörtént.

Dunaújváros Megyei Jogú Város természeti emlékei

69/2004. (XII.17.) KR számú rendelet 2. számú melléklet alapján:

- TE1.** Közönséges platán (*Platanus acerifolia*) – Gorkij udvar (Dunaújváros 123/1 hrsz)
- TE2.** Ezüst hárs (*Tilia tomentosa*) – Gorkij udvar (Dunaújváros 123/1 hrsz):
- TE3.** Fehér nyár (*Populus alba*) – Gorkij udvar (Dunaújváros 123/1 hrsz)
- TE4.** Nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) – Gorkij udvar (Dunaújváros 123/1 hrsz)
- TE5.** Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Kőműves utca udvar (Dunaújváros 132/1 hrsz)
- TE6.** Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Petőfi Sándor liget (Dunaújváros 157 hrsz)
- TE7.** Magas kőris (*Fraxinus excelsior*) – Vasvári Pál Általános Iskola udvara (Dunaújváros 162 hrsz)
- TE8.** Schwedler vérjuhar (*Acer platanoides* ‘Schwedleri’) – Május 1. u. (Dunaújváros 163/1 hrsz)
- TE9.** Mezei juhar (*Acer campestre*) – Május 1. u. (Dunaújváros 163/1 hrsz)
- TE10.** Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Bartók Béla tér (Dunaújváros 165 hrsz)
- TE11.** Páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz)
- TE12.** Platánfasor (*Platanus acerifolia*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz)
- TE13.** Pirosvirágú galagonya (*Crataegus laevigata* ‘Paul s Scarlet’) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz)
- TE14.** Kaukázusi szárnyasdió (*Pterocarya fraxinifolia*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz)
- TE15.** Krími hárs (*Tilia euchlora*) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz)
- TE16.** Magnólialevelű magyal (*Ilex aquifolium* ‘Magnolifolia’) – Vasmű út (Dunaújváros 179 hrsz)
- TE17.** Amúri parásfa (*Phellodendron amurense*) – Gagarin tér 9-11. (Dunaújváros 196/1 hrsz)
- TE18.** Mezei szil (*Ulmus minor*) – Munkaügyi Központ udvara (Dunaújváros 200/4 hrsz)
- TE19.** Vadkörte (*Pyrus pyraeaster*) – Aranyalma Óvoda mellett (Dunaújváros 202/1 hrsz)
- TE20.** Szelestei ezüsthárs (*Tilia tomentosa* ‘Szeleste’) – Eszperantó u. (Dunaújváros 313 hrsz)
- TE21.** Kislevelű hárs (*Tilia cordata*) – Eszperantó u. (Dunaújváros 313 hrsz)
- TE22.** Fehér eperfa (*Morus alba*) – Kistemető u. (Dunaújváros 1491 hrsz)
- TE23.** Mocsárciprus (*Taxodium distichum*) – Duna-parti kemping mögötti terület (Dunaújváros 3350/1 hrsz)
- TE24.** Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) – Hajóállomás (Dunaújváros 3355 hrsz)

Ökológiai hálózat

Az OTrT a Duna hullámterét az országos ökológiai hálózat részeként rögzíti és biztosítja a védelmét. Nemzetközi, országos és regionális ökológiai folyosó a Duna parti sávja.

Nemzeti Ökológiai Hálózat: A Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei a következők: folytonos folyosó, megszakított folyosó, magterület és puffer. Folytonos folyosók a folyamok és a patakok mente. Megszakított folyosóként működnek a település zöldfelületei (erdők, erdő foltok, kertek, parkok, fasorok). A mezőgazdasági területek pufferként működnek.

Magterület övezete: Kádár-völgyi arborétum
Duna sor és Duna közti Duna part
Ökológiai folyosó övezete: Duna és hullámtere
Puffer terület övezete nem található Dunaújvárosban

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Míg Európa városainak többségében a *levegőszennyezés* legfőbb oka a közlekedés, Dunaújvárosban még mindig meghatározó az ipari eredetű légszennyezés hatása, hiszen Dunaújváros egy iparváros, ugyanakkor a közlekedési eredetű levegőszennyezés hatása szintén érezhető.

A mérőhálózat mérési eredményei szerint Dunaújváros levegője összességében szennyezett, amit egyértelműen az ülepedő por magas értéke okoz, hiszen a levegő minősége a többi mért légszennyező komponens szerint kiváló vagy jó. Nitrogén-oxidok tekintetében a területre készült levegővédelmi intézkedési program szerint a vasmű térségében a Lajos király körúti immisziós mérőállomás adatsoraiban tapasztalható rendszeres egészségügyi határérték feletti koncentráció.

A *patakok vize* sajnálatos módon külső eredetű szerves és szervetlen anyagokkal, illetve szennyvizekkel ugyancsak egyaránt terheltek. A vizeik zavarosak, esetenként színük változó, vízvirágzás is előfordulhat. Ez a vízminőség kedvezőtlenül hat a magasabb rendű vízi növényekre és a soksejtű állatokra.

A Dunaújváros területének legnagyobb részén előforduló típusos pleisztocén lösz, felső 10 - 15 m vastag zónája laza, makroporozus szerkezetű, roskadásra hajlamos. Jellemző a vízerzékenysége, ami a roskadáson túlmenően a felszíni és felszín alatti erózió veszélyét is jelzi.

Természetes állapotában és terheletlenül bizonyos magasságig függőlegesen is megáll, jó teherbírású. Azonban, ha az alapok alá *csapadékvíz, vízi közművekből eredő víz* jut, az egyébként megfelelő teherbírással rendelkező lösz megrokskad, süllyedést, épületkárt okoz. Az elmúlt időszakban a nagy mennyiségben lehulló csapadék elsősorban helyi jellegű vízkárokat okozott.

A Magyar Bányászati- és Földtani Hivatal 2013-ra pontosított *földtani veszélyforrásai* a városra vonatkozóan:

- omlás veszélyeztetettség,
- szeletes földcsuszamlás, rogyás,
- rézsúcsúszás, rézsúhamlás.

Dunaújváros esetében a *talajvíz* szintjének megemelkedése lényegesen komolyabb veszélyt jelent például az épület alapozások szempontjából, mint ami a közműhálózatok minőségének romlásából általában következne. Ez ellen a csatornák szakszerű építésével, üzemeltetésével lehet védekezni, beleértve folyamatos ellenőrzésüket is.

Dunaújváros ipari város, az itt működő vállalkozások tevékenysége komoly környezeti kockázatokat jelenthet. Az ISD Kokszoló Kft., az ISD POWER Kft., a Linde Gáz Magyarország Kft., valamint a Hankook Tire Magyarország Kft. a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011 évi CXXVIII. törvény IV. fejezete alá tartozik, ezért esetükben *veszélyességi övezet* került kijelölésre mely érinti Dunaújváros közigazgatási területét. A veszélyességi övezet belső, középső és küléső zónákra lett osztva.

A tájhasználati konfliktusok kapcsán Dunaújváros esetében mindenképpen külön indokolt bemutatni az ISD Dunaferr Dunai Vasmű Zrt. kapcsán kialakult helyzetet.

Az *ISD Dunaferr Dunai Vasmű Zrt.* Dunaújváros déli részén a Duna jobb partján terül el, a város több ipari, kereskedelmi létesítményeivel összefüggő, de a város további beépített területeitől jól elkülönülő foltot alkot. Az iparterületet a város lakóterületeitől és a Dunától változó szélességű – 300-800 m széles – erdősáv választja el. A több mint fél évszázados múltra visszatekintő, az ország egyik legnagyobb termelő üzemének számító Dunai Vasmű jelentős környezetterheléssel járó ipari tevékenységet folytat. Fő tevékenységei a kohászat, a nyersvas- és acélgártás, az acélfeldolgozás és acélkereskedelem, melyekhez kiegészítő tevékenységként energiaellátás, karbantartás, logisztika, gépgyártás, alkatrészgyártás társulnak.

E tevékenységek - a jelentős mennyiségű nyersanyag-felhasználás és vízfelhasználás, a környezeti közegekbe kibocsátott szennyezőanyagok, valamint a kapcsolódó szállítás révén - valamennyi környezeti elemre, illetve azok rendszereire jelentős hatást gyakorolnak. A DUNAFERR Dunai Vasmű a Duna jobb partján, a vízfolyástól cca. 750 m-re helyezkedik el. A vas- és acélgártást jelentős vízfelhasználás, vízigény jellemzi, s bár több technológiai egységnél recirkulációs rendszert építettek ki, jelentős mennyiségű szennyvíz keletkezik a területen.

A DUNAFERR Dunai Vasmű telephelye beépített iparterület, amelynek kialakítása során a meglévő élővilág nagymértékben elpusztult. Az élővilág erőteljesen degradált, védett növény és állatfajok a területen nem fordulnak elő. A telepítés

óta az üzemek tevékenységéből adódóan az élővilágban további meghatározó károsodás nem következett be, azonban a telephely környezetterhelése a környező területek élővilágára hatással lehet, a hatások területe leginkább a levegőre vonatkozó hatásterülettel jellemezhető. A telephely környezetében védendő, sérülékeny területként a telephely telekhatárától cca. 750 m-re húzódó Duna és ártere jelenik meg. A Duna és környezete - mint ökológiai folyosó - az országos ökológiai hálózat része, továbbá Duna és ártere néven kiemelt jelentőségű természet-megőrzési területként (Natura 2000 terület) nyilvántartott terület.

A környezet állapotára, a Vasmű környezetre gyakorolt hatásaira vonatkozó vizsgálatok alapján összességében tehát megállapítható, hogy a vizsgált területen folytatott nehézipari tevékenység jelentős környezetterheléssel jár, a város környezeti állapotának alakulásában az ipar, s ezen belül is a DUNAFERR vállalatcsoport tevékenysége meghatározó.

A több mint fél évszázada működő gyár környezetre gyakorolt hatása, környezetterhelése – a szigorodó környezetvédelmi elvárásoknak köszönhetően - az utóbbi 10-15 évben kedvezően alakul. A privatizáció óta az egyes technológiák környezetvédelmi engedélyei rendeződtek, a cégcsoport valamennyi tevékenysége rendelkezik a működéshez szükséges környezethasználati engedéllyel. Az új beruházások tervezésénél már eleve figyelembe veszik a nemzetközi környezetvédelmi előírásokat. Ennek ellenére az itt folytatott tevékenység még mindig jelentős terhelést jelent.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Egy település szerkezetében és környezetében a zöldfelületek szerepe többrétű, ebből következően a zöldfelületi ellátottság meghatározásánál is több szempontot kell figyelembe venni. A zöldfelületi rendszer és elemei javítják a város **ökológiai** adottságait, befolyásolják a városi **klímát**, levegő minőségét. **Funkcionális** szerepük jelentős, a közparkok, játszótérek egyes intézmények (iskola, kórház, stb.) használati értékét döntően meghatározzák. Nem utolsó sorban a települések, utcák képi megjelenésének formálásában játszanak nagy szerepet.

A városi telepített zöldfelületek kiterjedése meghatározza a városi élet körülményeit a város levegőminőségének javításával, a zajártalom csökkentésével.

A sűrű beépítésből adódóan a Belvárosban hősziget jelenség alakul ki, ami a belváros hőmérsékleti többletét okozza. A hősziget effektus érvényesülése a legszorosabb kapcsolatban a lakóház-, illetve épületsűrűséggel áll. Általánosan megállapítható, hogy a beépítettség 10%-os növelése nyugodt időjárási helyzetben 0,2-0,4 C-os hőmérséklet-többletet jelent egy város belső területein. Egy kisebb zöldfelület is képes a városi klíma kedvezőtlen hatásait javítani. A növények klímajavító hatása következtében a megfelelően nagy kiterjedésű parkok, többszintes növényállományokkal a városi levegő páratartalmának növelésén kívül az átszellőzést is javítják. A talajközeli hőmérséklet befolyásolásában még a kifejtett egyedekből álló, kétoldali fasorok is részt vesznek, az utak, lakóutcák leárnyékolásával. A város zöldfelületei képesek a levegő kondicionálására – a ligetes, árnyékos zugokban lévő hidegebb levegő légáramlatokat indíthat el.

A település képi megjelenésében, az utcakép formálásában is fontos szerepet játszik a növény. A növények változatossá teszik, gazdagítják a városképet, valamint elfedik, eltakarják az előnytelen részeket.

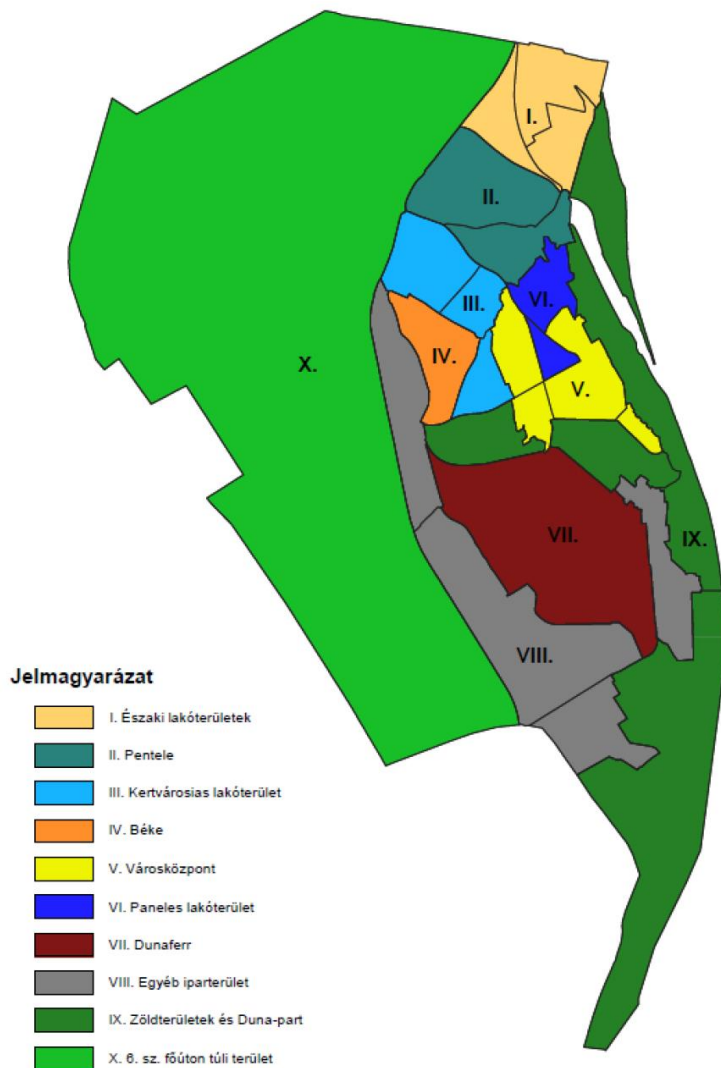
Ezen feladatokat egy település zöldfelületei hatékonyan akkor tudják ellátni, ha **zöldfelületek rendszert alkotnak**. (Egy település zöldfelületi rendszerét az elsősorban kondicionáló hatású zöldfelületek szerkezeti és funkcionális kapcsolatban álló összessége képezi kül- és/vagy belterületen.)

Dunaújváros zöldfelületeinek sajátos hangulatát az adja, hogy a városi szövetben együtt vannak jelen a városi épületek körüli parkok, fasorok. A Duna Belváros és a lakóterületek közelében található egy jelentős méretű parkkal, amely természetközeli hangulatot sugall, "a várost átszelő folyó" hangulatával, az ártéri erdőtársulásokkal kísért folyóparti zöldfelületek részbeni becsempésztésével a nagyvárosba. E páratlan adottságban rejlő lehetőségek kiaknázása, a település elvárásainak (kellemes megjelenésű, változatos rekreációs lehetőségeket nyújtó, egészséges környezetet biztosító zöldfelületi rendszer) való megfelelés még nem teljes körű, vannak lehetőségek a továbbfejlesztésre.

Dunaújváros zöldfelületi rendszerében mind ökológiai-, mind használati-, mind esztétikai szempontból a legfontosabb cél a meglévő zöldfelületek megőrzése, rendezése, fejlesztése. A folyóparti zöldfelületeknek a település zöldfelületi rendszerének fő szervező elemeivé kell válniuk, erősebb kapcsolatot kell teremteni a városba beékelődő vízparti zöldfelületek és a belterületi zöldterületek között. A zöldfelületi elemekből összefüggő rendszert kell kialakítani, a kondicionáló felületeket növelni kell a zöldfelületek fejlesztése során azok ökológiai szerepére külön figyelmet kell fordítani, kiemelt fontosságú a honos és a különleges (telepített) növényzet védelme, az új telepítések során lehetőleg honos, a klímaváltozást bíró fajok alkalmazása.

A "zöldfelületi ellátottság értékelése" című fejezetben a fenti szempontok szerint kerül vizsgálatra a város zöldfelületi rendszere Dunaújváros városrészeinként. **A későbbiekben fejezetenként kerül sor a zöldfelületi rendszer konfliktusainak és problémáinak feltárására.**

Dunaújváros Megyei Jogú Város városrészei

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Dunaújváros közigazgatási területének növényzettel való borítottsága alacsonynak mondható, mint általában más megyei jogú városoké, de magasabb, mint bármelyik másik nagy jelentős területtel és múlttal rendelkező nagyvárosé. A település zöldfelületi ellátottsága a közcélú zöldfelületek, közkertek, közparkok tekintetében, azok nagyságát, számát, felszereltségét, színvonalát tekintve kiváló a belvárosban, egyéb területeken pedig folyamatosan fejlődik. A rossz zöldfelületi ellátottság a belvárostól távolabb a magas beépítési arány és a magas területarányú ipari területek miatt adott.

A város zöldfelületi rendszerét azonban értékes vonalas és felületi elemek alkotják:

Felületi elemek külterületen

- a patakok menti erdős-ligetes állományok,
- a Duna partján pedig nagyterjedésű ártéri ligeterdő, a part menti erdősáv
- közlekedési területek menti úgynevezett közlekedési zöldfelületek – utak telkén belüli zöldfelületek
- a kertés mezőgazdasági területek
- az időszakos növényborítottságú szántók

A településen belüli zöldfelületi elemek

- a közparkok, közkertek
- a lakó- és egyéb területfelhasználási egységek kertjei
- a temetők
- az intézménykertek
- kiskertes lakóterületek kertjei
- sportterületek, sportpályák

Vonalas zöldfelületi elemek külterületen

- patak menti növényzsáv
- út menti cserjés-erdős növényzsáv, fasor
- szántók, legelők határán található cserjesáv, fasor

Vonalas zöldfelületi elemek belterületen

- patak menti növényzsáv
- erózió és csúszásveszélyes területek fás-cserjés növényzetsávja

Dunaújváros zöldfelületi rendszere összetett, sokféle elemből áll. A zöldfelületek biztosítják a település biológiai aktivitását, segítik a levegő tisztulását, kellemes

Zöldfelület borítottsági adatok

Városi parkok:	1.636.910 m ²
Ebből gyepfelület:	1.156.700 m ²
Cserje, sövény:	188.600 m ²
Virág:	18.590 m ²
Erdőterület:	3.463.000. m ²
Ebből üzemtervezett erdőterület:	3.393.100 m ²
Szolgáltatási szerződés szerint kaszált zöldfelület:	2.272.445 m ²

Zöldfelületi ellátottság értékelése

I. Északi lakóterületek

Az északi lakóterületek városfejlesztési körzete három városrészt foglal magába: A laktanya és környéke városrész ipari, gazdasági, üdülő és lakóövezeteket vegyesen tartalmaz, ezen a területen a város Településszerkezeti terve, elsősorban környezetkímélő, magasan fejlett technológiájú gazdasági tevékenység számára szolgáló munkahelyek kialakítását fogalmazta meg, továbbá az Innopark projekt területéhez kapcsolódva intézményi, kereskedelmi bővítéseket tart elképzelhetőnek. A Táborállás városrész lakó és üdülőövezetei nagyrészt partvédelemmel érintett területek. Az Északi lakóterület városrész zömmel új építésű családi házas övezet. Ez utóbbi két városrészben távlatosan is elsősorban szabadon álló családi házas, kertvárosias beépítésű lakóterületek fejlesztését támogatja a város.

I/1. Laktanya és környéke

A Laktanya városrész Dunaújváros legészakibb fekvésű településrésze. Jól működő ipari park, illetve a városrész déli részén társasházi lakások kerültek kialakításra.

Ennek megfelelően a zöldfelületi rendszer is nagyon vegyes képet mutat mind a felületi, mind a vonalas elemek tekintetében.

Erdőterületek

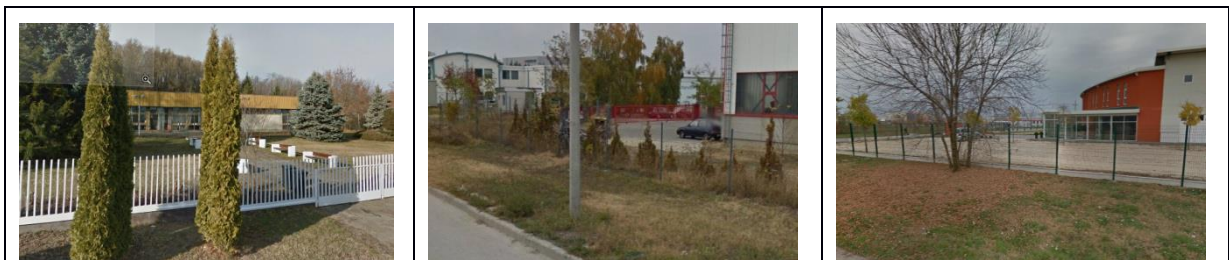
- a 6. sz. út melletti terület egységes, kb 30 éves faállománnyal biztosít fizikai védelmet és ökológiai kapcsolatot.
- A Magyar út melletti erdőterület ritkás faállománya még fizikai védelmet és takarást biztosít, de az állomány frissítésre, új telepítésre szorul.
- A Szilárd Leó utcától északra, a Duna partig húzódó erdőterületek idős, szép állományúak. az eredetileg telepített faállományban megtalálhatók a potenciális erdőállomány fajai is. Erős fizikai védelmet biztosítanak az üdülő területek, a szántó területek és a szolgáltató, gazdasági területek határán.
- A városrész Duna parti erdőállománya egyik legszebb eleme az ökológiai folyosónak, a Natura 2000 területeknek.

Szántó területek

A még be nem épített területeken intenzív mezőgazdasági művelés folyik, ami időszakos növényborítottságot biztosít a vegetációs időszakon belül.

Intézményi és szolgáltató területek

Jelentős különbségek tapasztalhatók a beépített területek és a zöldfelületi elemek arányában, a zöldfelületek kialakításának, fenntartásának, használatának minőségében, intenzitásában. Többnyire dísznövényekkel beültetett, extenzíven fenntartott gyepfelületekkel borított zöldfelületek és teljesen burkolt felületek közt bármilyen zöldfelület kialakítás megtalálható.

Felhagyott területek

Még nagyon nagy felületeken az elbontott épületek szomorú látványát csak a meglévő növényállomány színesíti. A burkolt felületek helyét felveri a gyom, a természet próbálja visszahódítani a területet.

I/2. Táborállás

A városfejlesztési körzet dél-keleti részén, a Magyar út, a Barsi Dénes utca, az Ezüsthégy utca, illetve a Duna holtága a Szalki-szigeti szabad-strand öböl által közrefogott területen helyezkedik el. A valamikori szőlőhegy, később tanya terület mára felaprózódott. Funkcióját tekintve a városrész kertvárosias lakó- illetve üdülőházas terület, döntően családi házas beépítésű. Az üdülő és családi házak kertje intenzitásuk, kialakításuk tekintetében sokszínű. Sok értékes kert és nagyon sok szegényes, a lakók igényeit kielégíteni sem tudó zöldfelület található. Összességében mégis elmondható, hogy a zöldfelületek értékét szinte minden kertben növeli néhány idős fa. A kertvárosi jellegű lakóterületek művelt kertjeikkel, gyümölcsfákkal, bokrokkal és a sűrűn telepített dísznövényekkel erősítik a zöldfelületi rendszerhez fűződő kapcsolatot.

A városrészből hiányoznak a közterek, közparkok, a közterületi fasorok.

I/3. Északi lakóterület

A 6-os út kelteti oldalán található városrésznek a városi településszövettel nincs szerves kapcsolata, megközelítése a Magyar útról lehetséges. A városrészt nyugatról be nem épített (szántó), keletről gazdasági, délről lakó területek veszik körül. A meglévő utakhoz igazodó utcarendszer tagolja. Alapvetően kertvárosias lakóterület, kereskedelmi-szolgáltató területekkel szegélyezve. A terület, döntően családi házas beépítésű.

A kertvárosias (családiházas) mögött lévő kertek mérete változó a településrészben. Az apró kertek mellett megtalálhatóak a nagy kertek is. Ezek megőrzése javasolt a telkek aprózódása, a beépítés intenzitásának növelése nem javasolt. A lakóterületen a növénytelepítésből is látszik a sokrétű zöldfelület használat igénye, bár a növényállomány még a legtöbb helyen fiatal. A településrészben az intenzív fenntartás ellenére több helyen szükség lenne a növényállomány frissítésére, a burkolatok felújítására, vagy a burkolatlan utak lefedésére.

A jelenlegi zöldfelület állapota utcánként változó minőségű. Fasorok nem találhatóak az utcákban. Néhány telek előtt ugyan pár darabos fasorszerű telepítés található, de a fiatal növényállomány egyelőre nem tudja betölteni a zöldfelületi rendszerben elfoglalt szerepét. Pár helyen az idős faállomány a fokozott esztétikai élményen túl igen jelentős környezetjavító szerepet is hordoz. A kertekben is fontos a fetelepítés a kitértség miatt és a megnövekedett felületű beépítések okozta mikro- és makroklima változások csökkentése érdekében. Ez leginkább nagy lombkoronát növelő fák telepítésével érhető el.

Fontos vonalas elem az Felső-Foki patak. Sétány és kerékpáros útvonal kialakítására alkalmas. A patak ökológiai folyosóként is jelentős. A patakhoz lefutó utcák ökológiai szerepe ezért megnövekedik, amit elősegíthető a fák mellett cserjék telepítésével is.

A településrészben új fasorok telepítésére is szükség van (lehetőleg kétoldali fasor), ahol az utak keresztmetszete és a közművek nyomvonalvezetése engedi. A településrészben nem található közkert, ezért az itt élők közparki igényének

kielégítésére, tovább kell erősíteni az utcák zöldfelületi intenzitását egységes fasorok telepítésével, a meglévő fák megtartása mellett.

Az utak menti zöldfelületek többsége ebben a településrészben saját kertként utcakert jelleggel fenntartott. Vegyes fa- és cserjetelepítésekkel egyynyári és évelő kiültetésekkel. Az utcaképek vegyesek. Az egységes utcakép érdekében – utcánként azonos fajú és fajtájú – egységes fasorok telepítését javasolt.

II. Pentele

Az Óváros városmagja kialakult településképpel, lakossági szolgáltatásokkal (pl. iskolák, rendelő, gyógyszertár, szociális létesítmény, posta, boltok), valamint múzeummal és templomokkal rendelkezik. Az óváros déli része az elmúlt évtizedekben átalakult, s nagy alapterületű bevásárló központok jöttek létre a korábbi zöldterületek helyén. A Petőfi utca és Temető utca térsége az a terület, amely leginkább megőrizte a régi mezővárosi utcaszerkezetet a városban. Ehhez a városrészhez tartozik a nagytemető is.

II/1. Temető és Petőfi S. utca térsége

Napjaink kis telkes kertvárosi övezete erős történelmi gyökerekkel rendelkező városrész, mely őrzi 19. századi hangulatát. A középkori településmag az idők folyamán összeépült az „újvárossal” de így is megőrizte sajátos települési képét, karakterét.

A lakóterület zöldfelület állapota utcánként és épületenként változó minőségű. Fasorok itt sem találhatók az utcákban. Ennek részben az utak szűk keresztmetszete. Ahol lehetséges, – a szűk utcák ellenére – több telek előtt található növénytelepítés, ami esztétikai értékét növeli a településrésznek, de nem tudja betölteni a zöldfelületi rendszerben elfoglalt szerepét.

A Köztemető egy része intenzív növénytelepítéssel, idős növényállománnyal rendelkezik. A lakóterületektől széles erdősávyszerű növénytelepítések választják el a temetőt, ami tovább növeli a különleges terület zöldfelületi rendszerben betöltött szerepét.

II/2. Óváros (Rácdomb, Öreghegy)

A patakok szabdalta mélyebben fekvő részen található az Óváros, amely az egykori település központját foglalja magába. Főutcája a kis dombok közötti völgyben vezet fel a Római és az Újváros központjához. A két patak, az Alsó-Foki és a Lebuki patak összefolyásánál kialakult múlt századi városrész mellett a völgybe települt volt mezőváros további egységei az Alsó-Foki-patak keleti oldalán a Rác- illetve Öreghegy. Az Öreghegy az egész Duna-part felőli löszhát területét jelölte. Ez a szőlőskertekkel tagolt néhány utcányi városrész közvetlen kapcsolatot biztosít a Római városrész és az Óváros között. Az Öreghegy megmaradt része még ma is őrzi az egykori falusias arculatot. A Rácdomb valóban domb, melyet minden oldalról völgy határol, így képez egységet.

A városrész jelentős zöldfelületi elemei a Kistemető és az Arany János utcától keletre elterülő, a lakótelep domboldalára felkúszó erdőterület.

A Kistemető mögötti bevásárlóközpont óriás, burkolt felületei éles ellentétben állnak a temető zöldfelületével.

Nem található a városrészben közpark, közkert. A vegyes képet mutató lakóterületi zöldfelületek mellett jelentős az intézményi területek száma a városrészben, amely többnyire magas gyepfelületi aránnyal rendelkeznek. Sok templomkert található, de ezek zöldfelülete nem tölt be közkert szerepet a városrészben.

A rendezett lakóterületek közé néhány degradált terület is beékelődik, ami a zöldfelületi rendszer egységét megbontja.

Sajnos itt is hiányoznak az utcai fasorok, amelyek egységesíthetnék az utcaképet a nagyon vegyes stílusú és méretű épületállomány ellenére.

III. Kertvárosias lakóterületek: Újtelep, Újpentele, Kertváros

Az egyik legkiterjedtebb, s legegységesebb megjelenésű lakóövezete a városnak. Zömmel családi házas, kertvárosias beépítésű, rendezett utcaképekkel, közterületekkel.

A terület keleti határán, illetve a Kertvárostól északra értékes zöldfelület, a Baracsi úti Arborétum, más néven Kádár-völgyi Arborétum védett természeti területe található, mintegy 1,5 hektáron.

III/1 Újtelep

A városrész kialakult kertvárosias lakóterület, mely teljesen beépült. A földszintes, tetőtér-beépítéses, „pirostetős”, egységes karakterű, mégis változatos sorház-együttes rendezett utcaképpel szép növényzetével egyfajta polgári jólétet, kultúrát tükröz.

A széles utcák lehetőséget biztosítanak fasorok telepítésére, ennek ellenére csak kevés utcában, és csak egyes szakaszokon található fasor.

III/2 Újpentele

A régi Dunapentele városrész déli „nyúlványa” Újpentele. Az Baracsi úti falusias jellegű beépítésű, a Szilágyi Erzsébet utca kertvárosias lakóterületté alakult. A dombos-völgyes a Szilvás utcai teraszházak egyedülállóak, a paneles teraszházak sorában. Hasonló törekvést és polgári színvonalat képvisel – más formai eszközökkel – a Gőzmalom utcai kilenc épületből álló, társasház-sor is.

Az Aranyvölgyi, Magyar illetve Baracsi út találkozási kitűnő intézményi, kereskedelmi szolgáltató területek színtere. A kereskedelmi „gócpontban” Gyorsétterem, Autószalon, Bevásárló központ, Rendőrség és Evangélikus templom található. A rendezett, és újonnan beépült területek közt még megtalálható néhány üdülő, volt zártkerti telek.

Az intézményi és szolgáltató telkek zöldfelületei magas felületi arányt képviselnek. Növényborítottságuk intenzitása változó. jellemzően fiatal növényekkel telepített zöldfelületek jellemzőek. A lakóterületek közül a családiházas beépítésekre intenzív zöldfelület jellemző a kis méret ellenére. A

társasházak telkeinek kicsi zöldfelületét valamennyire ellensúlyozni tudja a Bekötő út melletti többszintes növényállomány széles sávja a zöldfelületi kapcsolatok biztosítása szempontjából. Hiányzik azonban a városrészből közpark, közkert. Nincsenek fasorok az utcákon, pedig az út szélessége lehetővé tenné.

A városrész legnagyobb területű, és legintenzívebb zöldfelületi eleme a Weiner körút alatti domboldalon elterülő erdősáv, mely sűrű cserjeállománnyal és középkorú faállománnyal erősíti a zöldfelületi rendszert, és biztosítja a domboldal fizikai védelmét.

III/3 Kertváros

A nagy- és kertvárosias lakóterületek a Baracsi út felől alacsony szintterülete, a belvároshoz közeledve emelkedik, ami a zöldfelületek csökkenését eredményezi. A városrészt keletről az intézményterület (szakközépiskola, kollégium) és sportterület határolja.

A településrész kertvárosi lakóterületének utcái rendezettek, egységesek, részben fasorokkal díszítettek. Nincsenek közparkok, játszóterek, amelyeket az Erdősört és Radnóti utcai úszótelkeket körbevevő zöldfelület kialakítása nem tud pótolni. A lakótelepi zöldfelületi ellátottsága hiányos. A gyepes, idős fákkal beültetett területek fejlesztésére szükség lenne.

Az intézményterületek zöldfelületére idős növényállomány jellemző. A zöldfelületek azonban felújításra, frissítésre szorulnak.

A sportcentrum extenzíven fenntartott területe, és a mögötte lévő völgy zöldfelületi elemei (gyep, fák...) alkalmasak a közparki (rekreációs funkciók) kialakítására. A jelentős területű zöldfelület szintén fontos eleme Dunaújváros zöldfelületi rendszerének.

IV. Béke városrész városfejlesztési körzet

A városrész Dunaújváros nyugati oldalán lévő dombra épült. Jól tervezett nagyvárosias lakóterület, az 1970-es, 1980-as évekből. Dunaújváros legnagyobb összefüggő lakótelepe.

A lakótelep szépen fejlődött növényállománnyal rendelkezik, amire szükség van a jelentős gépjárműállomány miatt. A lakóterületi közparknak nem minősíthető zöldfelületek csak néhány esetben tudnak minimális közparki funkciót betölteni. Többségében szükség van az épületek közt a zöldfelületek fejlesztésére az út forgalmának környezetterhelő hatásainak csökkentése, és a mikrokörnyezet javítása érdekében. A Béke körút, Bekötő út és a lakótelep közt elterülő dimbes-

dombos, részben beerdősült terület izgalmas, rekreációra alkalmas területté alakítható, amely jelentős mértékben pótolni tudná az épületek közül hiányzó köztéri, közparki funkciókat is.

V. Városközpont

A szocialista iparvárosokra jellemző tervezettség és egységes építészeti koncepció, a közös történelmi gyökerek alapján négy városrész: Technikum, Belváros, Barátság, Közüzemi tömb tartozik az V. fejlesztési területhez. Északról megjelennek a paneles övezetek, nyugatról a kertvárosias övezetek, délről és keletről pedig a zöldterületek

V/1. Technikum városrész

A Bocskai és Szórád Márton út által határolt Technikum városrész lett volna az ötvenes években a legegységesebb szocreál negyed, de építését csak a hatvanas években fejezték be megváltozott koncepció alapján.

Az utcákat gyönyörű platán, juhar, hárs fasorok szegélyezik, amely sajátos hangulatot biztosítanak a lakóterületen. Az úszótelkek közti zöldfelületek szépek, de az '50-es '60-as években kialakított köz-, zöld- és pihenőterületek átfogó rehabilitációja időszerű lenne. Jelenlegi állapotukban nem tudják betölteni szerepüket.

Az intézmények többnyire zöldfelületei a lakóteleppel egy időben épülve alakultak ki. Növényállományuk - elsősorban koruk - miatt különösen értékes, de funkciójuknak megfelelően, a növényállomány megtartásával fejlesztésre szorulnak.

V/2. Belváros

A belváros a „vasműhöz” legközelebb eső városrész, amit a gyárteleptől erdősáv választ el. A szocreál várostervezés alapelemét képező városrendezési egység képletszerűen tiszta megfogalmazását képviselik, de a Vasmű utat nyugatról már tízemeletes panelházak szegélyezik. Városszerkezetileg a város és a vasmű szoros kapcsolatára utal, hogy az észak-déli főútvonal a városi főterét a vasmű főbejáratával köti össze a Vasmű út közepén húzódó zöld közterületi sáv, melyet parkolók tarkítanak.

A terek többsége napjainkban elsődlegesen nem közösségi, jóléti, vagy kulturális célokat szolgál, hanem gépjármű parkolási területként funkcionál, ami egyre kevésbé felel meg nem csak a várostervezés vezető szakmai elvárásainak, vagy a változó klimatikus adottságokra válaszoló közterületképzésnek, hanem a lakosság lassan változó igényeinek sem.

A lakótelepekre jellemző úszótelkek között kialakult közhasználatra megnyitott területek, közkertként működő zöldfelületek biztosítják elsősorban a városi zöldfelületi rendszerhez való kapcsolatot. Jellemzően "csak" lakótelepi zöldfelületek találhatók, közpark, közkert nem jellemző. A házak közti zöldfelületeken kívül az út menti fasorok kapcsolják a területet a város zöldfelületi rendszeréhez.

A lakótelepi adottságnak köszönhető a kedvező zöldfelületi ellátottság – 32,4 % –, melyet az épületek között elhelyezkedő jelentős nagyságú zöldfelület, valamint az út menti zöldsávok biztosítanak.

A nagy felületek szerencsésen nemcsak kiszáradó gyepfelületet jelentenek, hanem koros beállt fákkal és cserjékkel beültetett, fenntartott 3 szintű növényállománnyal bíró zöldellő területek, melyek közparki funkciókat is ellátnak. A lakótelep építésével egy időben kerültek ültetésre a növények, melyek azóta árnyas, hangulatos utcaképet, zöld felületeket biztosítanak a városrésznek. A sok magas esztétikai értékkel bíró fa közül több egyedi természeti emlékként kapott helyi védelmet.

V/3. Barátság városrész

A középblokkos rendszerű, Duna part menti terület családiházias jellegű utcáját 4-5 szintes nagyvárosias beépítés keretezi.

a Duna-part közelsége ellenére az idős, szép faállomány nem tudja ellensúlyozni a zöldfelületek közparki, közkerti funkciójának hiányát. Az előző városrészekhez hasonlítva kevesebb a fás szárú növényállomány, és a parkoló autók száma jelentősen meghatározza a lakótelep hangulatát is.

V/ 4. Közüzemi tömb térsége

A városrészt nyugatról (Kallós Dezső utca) 4 szintes lakóépületek szegélyezik és választják el a Kiserdő területétől. Északról a Dózsa György út választja el a sűrűn lakott Technikum városrésztől. Keleten pedig közvetlenül kapcsolódik a belváros területéhez, mely kedvező pozíciót teremt a városrésznek. A régi üzemek, a Kenyérgyár, Tejüzem, Cipő üzem és fonoda épületeit elbontották, vagy új funkcióval töltötték meg. A terület gazdasági, szolgáltató, valamint oktatási, szociális és művészeti intézményeket tömörít. Jelentős területet foglal el a piac, mely szolgáltatóházzal kiegészítve látja el a városrész keretein messze túlmutató térségi funkcióját. A város felsőoktatásának bázisa a Dunaújvárosi Főiskola.

Intézményenként, szolgáltatóként a városrész – kis mérete ellenére – nagyon különböző minőségű és méretű zöldfelülettel rendelkezik. Összességében az intenzív beépítés, magas burkolt és alacsony zöldfelület jellemző. A meglévő növényállomány ebben a városrészben is jellemzően idős faállományból és extenzív fenntartású gyepterületekből áll. Kivételt képez a Főiskola magas díszértékkel bíró közkertje az intézmény főépülete előtt. Nemcsak kedvezően befolyásolja a városkép alakulását, hanem pótolja a városrészben is hiányzó közpark funkciót.

VI. Paneles lakóterület

4-5 és 10 emeletes épületek, hozzá tartozó, zömében előre gyártott elemekből álló közintézményekkel és kiszolgáló létesítményekkel elüt a környező városfejlesztési körzetektől (Pentele, Városközpont, Zöldterületek és Duna-part). Funkcionális sokszínűsége elmarad a Városközponttól, a körzet jellegét erőteljesebben határozza meg a lakófunkció.

A zöldfelületek aránya nagyon alacsony és a közösségi terek száma, minősége és kiépítettsége sem éri el más városrészek szintjét.

VI/1. Dózsa városrész

Változatos szintszám és beépítési formák (10 illetve 4-5 szintes panel épületek), terepadottságok, jó közlekedési kapcsolatok jellemzik a területet. A „kis” Dózsa György úton az 5 szintes épületek földszintjének átalakításával közel 350 méter hosszú, üzletsorral szegélyezett bevásárló-sétáló utca alakult ki. Igazi alközponttal nem rendelkezik.

A városrészben is jelentős a szép, idő példányokból álló fasorok száma, de kevés a városrészben a lakókörnyezetet barátságosabbá és élhetőbbé tevő zöld- és rekreációra alkalmas terület száma. Az intézmények zöldfelületei is fejlesztésre, frissítésre érdemesek lennének az idős, egészséges növényállomány megtartásával.

VI/2. Római városrész

A domb, amelyre a városrész épült a település legmagasabban fekvő területe így a sziluett-képzésnek is a legmarkánsabb eleme. Jellemzően 10 emeletes panel technológiával készült épületekből áll, de a Duna part felé jól tájolt, levegős a fsz+ 4 emeletes épületek találhatóak. Valódi alközponttal nem rendelkezik. A lakótömbök mellett több oktatási és nevelési intézmény helyezkedik el, ahol nem csak alapfokú, hanem középfokú intézmény (Szakközépiskola) is található.

A városrész legnagyobb kiterjedésű zöldfelületét – romkert, régészeti park – az Óváros fölé emelkedő Pentelei-fennsíkra telepített városrész észak-keleti részén található, a város víznyomását biztosító toronnyal, sportterülettel, „skate” parkkal. Az egyéb zöldfelületek a paneles tömbbelsőben helyezkednek el, melyek felújítása folyamatos feladatot jelent a város számára.

A városrész is jelentős faállománnyal rendelkezik, amely mérsékli a panel épületek környezetében nyáron kialakuló hőhatást és a Duna medre fölött kicserélődő levegő erejét. A Duna-part közelsége ellenére itt is hiányzik a közkerti, közparki funkció. A zöldfelület sűrű növényállománya ellenére lehetőség volna a hiányzó közparki funkciók pótlására.

Közpark kialakítására van lehetőség a Romkert környezetében. Az óriási zöldfelület nemcsak a Kőtár szerepét lenne képes hangsúlyozni, forgalmát növelni, hanem annak környezetét is hasznosíthatóbbá tenné.

VII. DUNAFERR

Az ISD Dunaferr ipari telephelye a város területének mintegy egyharmadát foglalja el a Dunapentele és Kisapostag közötti nagyterjedésű fennsíkon. A kialakult ipari-gazdasági terület elérése a város irányából a Szórád Márton-Hunyadi út, valamint a Vasmű út felől lehetséges, míg délről a Papírgyári út teremti meg a kapcsolatot a 6-os főközlekedési út és a gyártelep portái között. A Dunaferr belső úthálózata a termelési és logisztikai igényeknek megfelelően épült ki. A gyár építéskor jellemzően széles fásított belső úthálózatot alakítottak ki,

melyek az épületállomány környezetében lévő intenzíven fenntartott – sok esetben reprezentatív kialakítású – zöldfelületeket fűz fel. Ezek állapota mára jelentősen leromlott, több helyen teljesen degradálódott, de a fasorok - koruknak köszönhetően - jelentős elemei a város zöldfelületi rendszerének.

VIII. Egyéb iparterületek

Dunaújváros belterületi részéből azokat a területegységeket foglalja magába, melyek a város szerkezeti tervében dominánsan, kereskedelmi-szolgáltató gazdasági (Nyugati Gazdasági Terület), vagy ipari-gazdasági terület (Déli Iparterület, Papírgyár és környéke), illetve ilyen területhasználati móddal jellemezhetők. Leginkább a funkcionális egybetartozás és a hasonló jellegű fejlesztési elképzelések határozták meg a körzet területeinek együttes kezelését. A körzet egésze nem képez egybefüggő területi egységet, mivel a Keleti Gazdasági Terület a Dunaferr iparterületének közbeékelődése miatt, térben elkülönül a fentebb említett másik három gazdasági területtől.

A körzet térszerkezetének fő elemét a 6-os számú főközlekedési út, a Dózsa György út és a Papírgyári út alkotja. Zöldfelületi szempontból a sűrűn beépített részek egységes képet mutatnak, ugyanakkor a zöldfelületi jellemzőiben a beépítetlen, a rekultiválandó és rekultivált területek jelentős mértékben eltérnek az előbbiektől.

VIII/1. Nyugati gazdasági terület

A gazdasági terület a 6-os út és a Pusztaszabolcs-Budapest vasúti fővonal között helyezkedik el, a város nyugati szélén. A területet nyugatról mezőgazdasági, keletről ipari, védőerdő, illetve lakóterületek határolják. A gazdasági terület egy része zöldmezős fejlesztés eredményeként jött létre, tervezett szerkezettel, közlekedéssel.

A Verebély László utcára felfűzött gazdasági területek építési lehetőségei, illetve a funkció jelentősen befolyásolja a zöldfelületi rendszerben betöltött szerepüket. A nagyobb méretű gazdasági területek zöldfelületi borítottsága jobb minőségű, intenzívebben fenntartott, magasabb esztétikai és ökológiai értékkel bír, mint a kisebb telephelyek zöldfelületei. Az épületek közti telepítés kifejezetten kondicionáló hatás fokozására irányult. Jellemzően a zöldfelületre különösebben nem fordítanak hangsúlyt a tulajdonosok, bérlők. Az idős növényállomány egy telephelyen magas esztétikai értékkel bír, más telephelyeken a burkolt felület negatív hatásait nem oldja növényborítás.

A kisebb telephelyek udvarai burkoltak többségében, és a meglévő zöldfelületként is használható felületek degradáltak. A néhány felhagyott ipari terület degradálása elindult. Egy-egy telephelyen a megmaradó növényállománynak még vannak értékes, esztétikai értékkel bíró zöldfelületei. A burkolt és feltört beton közt azonban jellemzően ruderalis gyomok nőnek, és a terület elhanyagolt.

A Verebély László utca többnyire egy oldalú, szép juhar (Acer) fasora különösen értékes eleme a gazdasági területen Dunaújváros zöldfelületi rendszerében. Jelentős felületi és vonalas elem egyben a 6. sz. út nyomvonalát követő erdősáv. A véderdőként telepített sűrű növényállomány fizikai és esztétikai védelmet biztosít a zöldfelületi rendszerben betöltött szerepe mellett.

VIII/2-3. Déli iparterület – Papírgyár és környéke

A terület klasszikus „barnamezős” fejlesztési és rehabilitációs terület. A Déli városkapu, amely részben kialakult gazdasági területekkel a Papírgyári út két oldalán található. A település az iparterületeken (déli iparterület északi részén) kereskedelmi-raktározási célú, illetve nagy alapterületű kiskereskedelmi létesítményeknek biztosít helyet.

A terület jelentős része még beépítetlen. (Dunaújvárosban nagy figyelmet szenteltek annak, hogy a lakóterületeket növényzások, erdő és mezőgazdasági területek válasszák el az ipari területektől, a káros környezeti hatások megszürése érdekében.)

Közkert, közpark nem található. Közcélú zöldfelület mindössze az utak menti növényzások, fasorok.

Időszakos növény borítottságú a szántóterület. A még mezőgazdasági művelés alatt álló területet másodlagosan betelepült ruderalis gyomnövény-sáv szegélyezi.

Állandó növény borítottságú területek:

- erdősült területek,
- üzemtervezett erdők,
- cserjés-fás területek,
- közlekedési zöldfelületek,
- degradált-, feltöltés alatt álló terület ruderalis növényzete.

Az erdősült területek nagy része vegyes faállományú. Jellemző fajok: a nyárfák (Populus), fűzek (Salix), juharok (Acer), fehér akác (Robinia). Ezen területek részben az egykori zagytározó és a mélyen fekvő, záportározó területén található. Most a Délivárosi út szintjétől 2-3 méterrel magasabban található rekultivált terület. A korábban zagytározóként használt területet inert hulladék feltöltéssel és fatelepítéssel rekultiválták. Részben fás-bokros növényzettel fedettek, részben még feltöltés alatt álló degradált területek. Az erdősült területek borítása részben üzemtervezett erdő 30 év körüli növényállománnyal.

A Papírgyár területén alig található zöldfelület. Jellemzően burkolt, jelentős forgalmat lebonyolító teherforgalommal terhelt a terület.

Jelentős vonalas elem a városrészben és a városban is a terület zöldfelületi kapcsolatát biztosító Papírgyári út és Délivárosi út menti fasor.

- Papírgyári út déli oldalán hatalmas nyárfákból álló fasor található, az E-Elektra Zrt. és a Ferr-Isoplus Kft. telkéig. Egységes utcakép nem alakult

ki. A széles út a tervezési terület oldalán futó távfűtő vezetékkel rendezetlen képet mutat.

- A Délivárosi út mentén juhar (Acer) fasorok kerültek telepítésre. A fasor hiányos, de így is szép, karakteres képet mutat a 20-40 cm törzsátmérőjű faegyedekkel. A Dunaferri betonkerítése mentén a fasor megritkult, a juharok helyett akácok is előfordulnak. Egyes területeken a fasor beerdősül, cserjékkel benőtt, egybefüggő széles zöldsáv alakult ki. A növényzárványba rengeteg illegális hulladék került lerakásra.

VIII/4. Keleti gazdasági terület

A Vasmű keleti részéhez kapcsolódik a Papírgyári út és a Duna közt elterülő, klasszikus „barnamezős” fejlesztési és rehabilitációs terület. Sokszínű funkció elhelyezésére is alkalmas a TSZT szerint (gazdasági-szolgáltató tevékenységek, iroda-parkok, vásárközpont, rekreációs centrum, sporttelep).

A tervezett területfelhasználás a változatos adottságokra alapozva lett meghatározva. A változatos funkció változatos zöldfelülettel rendelkezik.

A Duna part menti sűrű erdőállományba csak a szennyvíztisztító és a hőfogadó építményei ékelődnek

A már beépült ipari, kereskedelmi és szolgáltató területek között található a Radari sporttelep és atlétika csarnok, amely jelenleg alulhasznosított, rossz állapotú. Zöldfelülete idős, értékes örökzöld és lombhullató dísznövényekkel telepített. A Duna felé eső területei ligetszerűen gyepes, fás növénytakaróval borítottak.

A Sportteleptől délre lévő Ferrobeton telephelye azonban csaknem teljesen burkolt, beépített. Fasor csak a Papírgyári út mentén található.

A Papírgyári út széles zöldfelületének Duna felőli oldalán fut az ipari területeket elérő kerékpárút, amelyet fasor választ el a forgalmas Papírgyári úttól.

IX. Zöldterületek és Duna-part

Két ipari és lakóterület közötti zöldsávot, a Szalki- és az Apostagi-szigetet, valamint a Duna-partot foglalja magába a Zöldterület, mely nevéhez méltón egységes zöldfelületi rendszert jelenít meg az iparterületek és a lakóterületek között, valamint a Duna vonalában. A területek együttes kezelését, a jelentős kiterjedésű biológiailag aktív zöldfelület egységes kezelése és fejlesztése, a területen megvalósítandó beruházások környezetbarát jellegének igénye teszi szükségessé. A lehatárolás alapját a település szerkezeti terve képezte, melynek alapján az erdőterület, nagykiterjedésű zöldfelület (rekultivációs terület) és vízgazdálkodási terület területhasználati zónák összevonása történt meg, minden irányból jól meghatározható határvonalakkal.

A körzet nyugati és középső része az ipari és lakóterületek között helyezkedik el, a két területhasználati mód széles zöldterületi határsávjaként. A városfejlesztési körzet keleti zöldfelületei pedig a lakóterületek és a Duna között húzódnak, mintegy „zöld folyosót” képezve a város keleti felében. A több mint 200 ha-os terület jellemző területhasználati zónája az erdőterület és a nagykiterjedésű

zöldfelület. Ezt egészítik ki a Duna-parton és a Szalki-szigeten a nagy kiterjedésű vízgazdálkodási területek, illetve az Apostagi-sziget és környéke városrészben a szilárd és folyékony települési hulladéklerakók (veszélyes-hulladék lerakók), illetve kereskedelmi és szolgáltató gazdasági területek. Ez utóbbi területhasználati kategória, valamint a sport és szabadidő terület jelenik meg az Építők útja és az Eszperantó út környezetében is, ahol számos felújítást és fejlesztést tervez a város (pl. Béke-téri buszpályaudvar, uszoda, strand, sporttelep, vidámpark).

Zöldfelületekbe ágyazottan jelennek meg a várost ellátó, kiszolgáló térségi funkciók, legyen az akár kikötő, rekreációs, vagy sportterület, melyek széles lehetőségeket biztosítanak a városi lakosság számára az aktív szabadidő-eltöltésére, valamint komoly turisztikai vonzerőt is képezhetnek a jövőben. Az itt csoportosuló sportcélú és kikapcsolódást szolgáló létesítmények (pl. strandfürdő, stadion, uszoda, sportcsarnok, „szabadidőközpont”, vidámpark, kikötő) már ma is nagy tömegeket vonzanak.

IX/1. Iparterület és lakóterület közötti zöldsáv I.

A Dózsa György út és a Dunaferr ipartelep közötti városrész zöldterületei rossz állapotúak, elhanyagoltak és alulhasznosítottak. A városrészt borító erdőterületbe ágyazott áramfejlesztő, gáztelep, kenyérgyár nehezíti a Kiserdőhöz való kapcsolódását a területnek, ami a Dózsa György út elérhetőségét is biztosíthatná.

Az erdő telepítésére, védelmi szerepére a Vasmű környezeti hatásainak mérséklése miatt volt szükség, amely miatt alaposan átgondolt funkcióval ruházható fel akkor is, ha a kapcsolat biztosítása megoldható a két erdőterület között.

IX/2. Iparterület és lakóterület közötti zöldsáv II.

Ez a terület zömében zöldfelületeket, pihenést, sportolást, kikapcsolódást szolgáló funkciókkal rendelkezik. Az itt található hatalmas parkerdő, a lakóterületektől választja el a Dunaferr, a Vasmű területét. Fontos levegőtisztító és puffer terület. A város zöld tüdeje, mind ökológiai, mind környezetvédelmi, mind zöldfelületi szempontból jelentős. A Vasmű által kibocsátott zaj, por és légszennyezést csökkenti, a levegőt megszűri.

A város zöldfelületi, ökológiai hálózatában fontos szerepet játszik, annak fontos eleme. Nagy kiterjedésű zöldfelületi elem.

A 6-os úttól egészen a Dunáig terjedő majdhogynem egybefüggő, kelet-nyugat irányú közcélú zöldfelületi rendszer része. A stadion építményeitől délre sűrű erdőállomány található a Duna part mentén.

Dunaújváros belvárosának lakóterületi zöldfelülettel, parkokkal, közkertekkel jól ellátottak, jelentős koros, beállt növényállomány található. Ezek teszik élhetővé, a várost. Esztétikai és közérzeti szempontból is meghatározók. A területen található utcák utcaképe azonban vegyes képet mutat.

Jelentős forgalmi csomópont (Béke tér) és jelentős forgalmat lebonyolító utak találhatóak a területen. Az elsősorban közlekedést biztosító zöldfelületi elemek gyepes, illetve talajtakarókkal és egynyári virágokkal beültetett felületekből állnak. Néhol minimális közparki funkció is megtalálható a közlekedési területek mentén a kihelyezett utcabútoroknak és kerékpártárolóknak köszönhetően.

A főutak utcák növényborításának intenzitása eltérő, de jellemzően fasorokkal beültetett.

A parkerdő növényállománya beállt, vegyes összetételű, állományalkotó fafajai: fekete fenyő, juhar, kőris, eperfa, meggyfa, hárs, tölgy, akác. Az erdő tervezési területen belüli jelentős részét sűrű aljnövényzet borítja. Hangulatos, romantikus erdei séta-, futó- vagy kerékpárútként használható.

Az intézményi és szolgáltatói telkek zöldfelületein jellemzően magas díszítő értékű növénykiültetések találhatóak, többnyire fásszerű növények kiültetésével.

Az erdőterület TSZT szerint véderdő, de az uszoda felőli oldalon, a Hunyadi utca mentén és az Autó Formula autófényező műhelye mögött az erdő egy része parkerdőként funkcionál. A terület hatalmas egybefüggő zöldfelülettel bír, mely jelentős eleme a város zöldfelületi rendszerének. Kerékpározásra, sétára, futásra és kutyasétáltatásra egyaránt alkalmas. A sűrű aljnövényzet miatt leginkább a területet átszelő murvás utakat tudják használni az erre járók. Sétautakat vezettek benne, hulladékgyűjtők is találhatóak, melyek régiek, kopottak, sérültek. Valaha valószínűleg padok is voltak itt. Mára használaton kívüli, leromlott a park. A buszra váró közönségnek ideális hely lehetne a várakozáshoz, ha újra intenzívebb kialakítás valósulna meg.

Az iparterületet és a lakóterületet elválasztó zöldsávok a város „tüdejének” szerepét töltik be, amelyek kitűnő sport és szabadidős területek. A II. számú zöldsáv hatalmas véderdő területein túl, a város sport és szabadidős intézményeit koncentrálja. (A városrész keleti része Dunaújváros sport- és szabadidős életének színtere. A telepen asztaliteniszezők, ökölvívók, röplabdázók, sakkozók, tornászok, focisták, kézilabdások, jégkorongozók sportolhatnak.) Itt található a valaha szebb napokat megélt városi vidámpark is, mely jelenleg elhanyagolt állapotban van.

Javasolt a Vidámpark térségének komplex városi sport- és szabadidőközponttá fejlesztése, amely nem csak megfelelné a település szerkezeti tervben meghatározott területhasználati módnak, de egy olyan szabadtéri komplexum jöhetne létre, ahol zöldterületbe ágyazott szórakoztató és sportlétesítmények mellett, megtalálható lennének a kulturális igényeket szolgáló rendezvény helyszínek, szabadtéri színpadok is. A városrész sport- és szabadidős szerepének kiteljesedését sétányok, kerékpárutak és parkolók kiépítésével indokolt elősegíteni.

IX/3. Szalki sziget

Dunaújváros ÉK-i részén fekszik a szigethez vezető út, a Duna, a szabad-strand öböl csatornájának É-i oldalán húzódó feltöltött zöld terület és a löszfal alatti üdülők előtt haladó út által körülzárt területen.

A részben természetes, részben mesterséges ártéri képződmény jelenlegi funkciója a terület északi részén pihenőpark (sétaösvénnyel, campinggel, vendéglátó létesítményekkel, szórakozóhellyel), déli részén pedig ipari funkciójú kikötő. A városrész a dunaújvárosiak számára évtizedek óta a város rekreációs színterét képezi. Mára a sziget ezt a szerepét már nem vagy csak részben képes betölteni.

A terület megközelítése a Szigeti útról lehetséges. A városrész szórakozás- és rekreációs szerepének kiteljesedését, újraélesztését a városrészeket összekötő sétányok, kerékpárutak és a Sziget előtt parkolók kiépítésével indokolt elősegíteni.

IX/4. Duna-part

A közel 2 km-es Duna part mára Dunaújváros egyik jelképévé vált. A felső partsáv gondozott zöldterületén, nemzetközi elismerésű szobor gyűjtemény található.

A helyi lakosság által is kedvelt pihenőpark megközelítése kielégítő. Mikroarchitektúráinak felújítása, sűrítése a használhatóság érdekében szükséges. A szobor gyűjtemény bemutatását elősegítő létesítmények, információs ház létrehozásával, parkolók kiépítésével a terület látogatottságát indokolt elősegíteni.

Az alsó partsáv zöldsávjában működnek a többnyire már magánkézben levő szabadidő „központok”. Az ártéri követelményeknek megfelelően a szabadidős és sport parkok rehabilitálása, további rekreációs létesítmények, vízisport-telep létrehozása a terület használhatóságát segítené.

Az alsó és felső partsáv vonatkozásában egyaránt fontos a megközelíthetőség javítása, ami a felső terület esetében a városközponttal való attraktív gyalogos kapcsolat lehetőségét segítené, az alsó területen a közforgalmú közlekedés és parkolás lehetőségét tehetné lehetővé.

IX/5. Apostagi sziget és környéke

Az úgynevezett Salbert-sziget Dunaújváros déli határában a Duna-híd közelében helyezkedik el. A terület a dunaújvárosi önkormányzat tulajdona. A sziget a kocszoló zagyától az elmúlt évtizedekben súlyosan terhelt, ugyanis a zagy a Duna iszapjával keveredett.

A Duna híd, az Európai Unió környezetvédelmi elvárásai, a szigetre tervezett új közforgalmú kikötő, valamint a DUNAFERR „környezetbarátabb” kocszoló fejlesztéseiből következő további terhelések megszűntek, a terület rekultivációja elkezdődött, folytatása szükséges.

A szigeten és a Duna jobb partján a Duna mentén jellemzőek a puhafás ligeterdők, a bokorligetek, illetve a fűz-nyár ligetek, a tölgy-kőris-szil ligeterdők, valamint ezek elnyárfásodott változatai. Az erdőgazdálkodási területeken zömmel középkorú puhafás ligeterdők találhatók. A szigeten keverednek az új telepítésű erdők a potenciális erdőtársulások fajaival (Querco-Ulmetum, Salicetum albae fragilis).

A Duna jobb partján a felhagyott gazdasági területek degradált zöldfelületekkel, rendezetlen tereppel rendelkeznek. Rekultivációjuk megtörtént, de nem teljesszerű.

A korábbi szerkezeti és szabályozási terv több véderdőt szabályozott ki a területhasználatok környezeti terheinek mérséklése érdekében. A valós területhasználat részben eltér a szabályozásban megjelentektől. Az NZ övezetben részben erdő, részben szántóföld, részben degradált területek találhatók. A tervezett hulladékkezelő (H) övezetben cross-pálya működik.

A mezőgazdasági területek a korábbi terheléseknek köszönhetően csak ipari növénytermesztésre alkalmasak. A jelenleg mezőgazdasági területként hasznosított területek egy része a hulladékkezelő (H) övezetben, egy része a nagy kiterjedésű zöldterület (NZ) beépítésre nem szánt övezetében található.

A spontán beerdősülő területek egy része jelentős növekményt ért el, ezért mind a zöldfelületi rendszerben, mind az ökológiai hálózatban betöltött szerepe jelentős. Ezek megőrzése javasolt a rekultivációs munkák során is.

A sziget déli része évszázadok óta tanyaként működött, ahol jellemzőek a telepített dísznövényként ültetett fajok is. (vadgesztenyék - Aesculus hippocastanum, tuják - Thuja sp., tiszafák - Taxus baccata).

A városrészben nem jellemzőek a fasorok, pedig az belső utak és a területet feltáró utak lehetőséget biztosítanak legalább egy fasor telepítésére. A jelenlegi DÉSz is előírja új utak mellett kétoldali fasor telepítését. Ezt a jelenleg javasolt szabályozási terv is tartalmazza.

X. 6. sz. főúton túli terület

A 6-os számú főút és az M6-os autópálya közötti nagy részben mezőgazdasági hasznosítású területen, jelenleg a pálhalmi országos büntetés-végrehajtási intézet, annak lakótelepe, valamint néhány kereskedelmi szolgáltató, illetve kerthasznosítású mezőgazdasági terület található. Kérdéses a területen folytatott kiskerti gazdálkodás jövője a fiatal gazdák, s a megfelelő mezőgazdasági támogatások hiányában. A terület zöldfelületi mérete a jövőben várhatóan csökkenni fog, mert a ez a városfejlesztési körzet tekinthető Dunaújváros legfőbb tartalékterületének. A hatályos TSZT kertvárosias lakó-, illetve kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület felhasználását is javasolja a térségben.

Pálhalma lakóterületeinek széles zöldsávval fedett, rendezett utcáiban egy vagy kétoldali, többnyire platán (Platanus) juhar (Acer) fasor található. A családirházas övezet kertjei rendezettek, szembeűnően sok az örökzöld cserje, fa. A Mélyvölgy utcában széles zöldsáv lenne alkalmas közpark kialakítására.

A lakóterületet körül különböző szélességű erdőterület biztosítja a szántó területek porzása, és a szél elleni védelmet.

Sándorháza sokkal rendezetlenebb zöldfelületi és településszerkezeti szempontból is. A gazdasági terület kialakítását a technológia szabta meg. Az óriás burkolt felületeket csak keskeny erdősáv választja el a mezőgazdasági területektől. A volt zártkerti területek üdülőterületi kialakítása rendezetlen lakóterületet eredményezett. Zöldfelülete szegényes a lehetőségekhez képest. Kevés fásszárú növényt elsősorban gyümölcsfajok alkotják. A keskeny, rendezetlen utcákon nincsenek fasorok.

A nagy táblás szántóterületeken hiányoznak a fasorok, mezsgyesávok, csak a vízfolyások és a vasút menti cserje és faállomány szakítják meg a beültetett területeket.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A zöldfelületi rendszer általános problémái

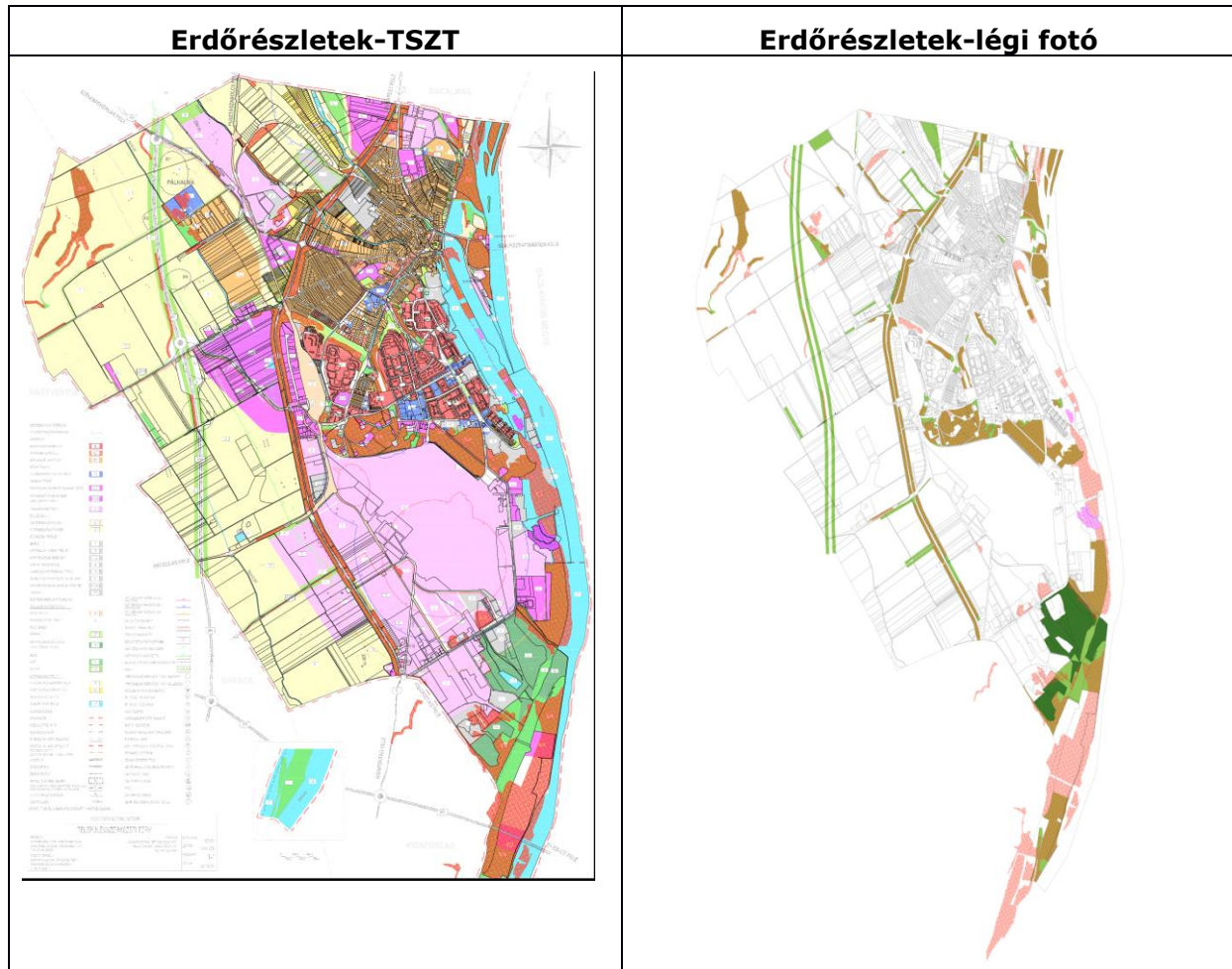
Az előzőekben nem részletezett, a jelenlegi zöldfelületi rendszer problémái közül az alábbiakat lehet kiemelni:

- még nem teljes az erdőterületeket összekötő zöld folyosó, zöldfelületi rendszerré fejlesztése, és ennek érdekében további lépések szükségesek,
- nem valósult meg a város nyugatról határoló gyorsforgalmi út teljes fásítása,
- nem biztosított a zöldfelületi rendszer vízellátása,
- a zöldfelületek egy főre jutó értéke javítható, kihasználatlan potenciális zöldfelületekkel rendelkezik a város
- városfejlesztési beruházások (útfejlesztések, tömbrehabilitációk) során több a zöldfelületek összefüggő rendszere megbomlott, javításra szorul

A zöldfelületi rendszer egyedi problémái

Erdőterületek területhasználatából adódó konfliktusai

Az erdőállomány adattár szerinti nyilvántartás a város területén több esetben okozott problémát a településrendezési eszközök módosítása során. Ezért a földhivatali alaptérképen feltüntetésre kerültek az erdőtervezésben szereplő erdőrészletek (<http://erdoterkep.mgszh.gov.hu>), a légi felvételen (www.google) szereplő erdők és a TSZT szerinti erdő művelési ágba tartozó területek. A különbségek jól láthatók, a problémát a TSZT módosításakor javasolt orvosolni. Pirossal jelölt foltok azok az erdőrészletek, melyek a 2013. évben a tervezési körzetben szerepeltek.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján

A területfelhasználás vizsgálatát a földhivatali alaptérkép alapján a művelési ág és jelleg szerint végeztük el. A terület-felhasználási információkat 12 terület-felhasználási kategóriába soroltuk, melyek a Településszerkezeti Terv fő kategóriái között teremtenek kapcsolatot, így részletesebb vizsgálat alapját is képezhetik. A 12 terület-felhasználási kategória a következő:

- 1) lakóterületek
- 2) vegyes területek
- 3) gazdasági területek

- 4) sport és szabadidő funkciók területei
- 5) városüzemeltetés különleges területei
- 6) kertés művelésű területek
- 7) mezőgazdasági művelésű területek
- 8) zöldterületek
- 9) erdőterületek
- 10) felszíni vizek területei
- 11) közúti közlekedési területek
- 12) vasúti területek

A lakóterületek magukba foglalják a telepszerű lakóépületek telkeit, a kertvárosi lakóterületeket, valamint az átalakuló területek lakóépülettel beépült telkeit.

A vegyes területek a különböző intézményi, valamint kereskedelmi és szolgáltató funkciók területeit öleli fel.

A gazdasági területek jellemzően az ipari, az üzemi, valamint a telephely jellegű területfelhasználás területei.

A sport és szabadidő funkció jellemzően a városi sportterületek, sportpályák, valamint a strandok, illetve nagy kiterjedésű üdülőkomplexumok, vagy táborozóhelyek területei.

A városüzemeltetés különleges területei között találjuk a temetők területeit, illetve a különböző közszolgáltatók által igénybevett területeket, mint a vízgazdálkodás, vagy a hulladékgazdálkodás területeit.

A kertés, a mezőgazdasági és az erdők területei az ingatlan-nyilvántartás szerint kerültek feltüntetésre.

A zöldterületek kategóriájába a városi parkok, a telepszerű lakótömbök közötti közhasználatú parkok területei, valamint a természet-közeli zöldfelületek – így a nádas, rét, gyeper, legelő művelési ágban nyilvántartott ingatlanok – területei tartoznak.

Külön kategóriákba kerültek a közúti közlekedési területek, a vasúti területek, valamint a felszíni vizek területei.

Területi kimutatás:

Terület-felhasználási kategória	Összes terület (ha)	Területi arány (%)
lakó	294,31	6%
vegyes	83,92	2%
gazdasági	788,16	15%
sport és szabadidő	61,21	1%
különleges városüzemeltetési	99,65	2%
kert	91,18	2%
mezőgazdasági	1 979,18	38%
zöldterület	408,39	8%
erdő	556,97	11%
közlekedési	392,35	7%
vasút	72,04	1%
víz	426,51	8%
Összesen	5 253,94	100%

Helyi sajátosság a gazdasági területek kiemelkedő aránya (15%) a lakóterületek „mindösszesen” 6%-os területi arányához viszonyítva akkor is jelentősnek mondható, ha figyelembe vesszük, hogy a lakások túlnyomó részben intenzíven, telepszerű beépítésű területeken helyezkednek el, illetve, hogy a lakótömbök közötti közcélú parkok zöldterületi kategóriában szerepelnek.

Figyelemre méltó emellett a zöldfelületek aránya, ami különösen a lakóterületekhez képest egyedülállóan magasnak mondható, ez részben a lakótelepek közötti közterületek nagy arányából fakad.

A kimutatásból megállapítható, hogy a város jelentős része (38%) mezőgazdasági művelés alatt áll. Viszonylag alacsonynak mondható a kertés jellegű területek aránya, ami nagyrészt a város fejlődéstörténetével magyarázható. Ezek a területek a szabályozásnak megfelelően az átalakuló területeken várhatóan tovább fognak csökkenni.

Az egyes területek funkcióját, a területhasználatot az „1.14.1. Területhasználat vizsgálat” című térkép mutatja meg.

Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

A termőföldek vizsgálatát a földhivatali térképi állomány nyilvántartott művelési ágai szerint végeztük el. A vizsgálat az egyes földrészleteken belül is a különböző minőségi osztályú termőterületeket mutatja meg.

Elmondható, hogy a várost körülölelik a jó minőségű termőföldek, ami a más célú hasznosítás gátja lehet. Rosszabb minőségű szántók csak foltszerűen találhatóak. Szántóterületeken belül a mintegy 2.000 hektár szántóföld legnagyobb része (802 hektár) SZ 3 minőségi osztályú, de SZ 4 –es minőségi osztályú terület aránya is jelentős; mintegy 585 hektár.

A szőlőművelési ágban nyilvántartott területek mértéke csekély; mintegy 3 hektár. Ennek túlnyomó része Sző 4 minőségi osztályba sorolt terület.

A termőföldek minőségét és azok területi elhelyezkedését az „1.14.2.Termőföld vizsgálat” térkép ábrázolja.

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A beépítésre szánt területeket a hatályos övezeti terv alapján mutatjuk be. A vizsgálatban elkülönítve ábrázoltuk a jelenlegi belterületen belül, a tervezett belterületen belül, illetve ezen kívül elhelyezkedő beépítésre szánt területeket.

Az összes beépítésre szánt terület mintegy 1618,67 hektár, ami 30,7%-a a város közigazgatási területének. Ennek 18%-a (292,34 hektár) jelenleg külterületen helyezkedik el. Nagyobbik részét tervezi a város belterületbe vonni. Ez két önmagában egységes területet ölel fel. Az egyik az un. „Déli iparterület” fejlesztési területe, a másik a 6 számú főút túloldalán fekvő gazdasági fejlesztési terület. Jelentős terület a Pálhalma és Sándorháza beépítésre szánt területei, melyeket – mivel nem kapcsolódik közvetlenül a városszövethoz – belterületbe vonását nem tervezik.

A beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt, valamint a külterületek, belterületek, tervezett belterületbe vonások viszonyát az „1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek” térképen lehet nyomon követni.

Funkció vizsgálat

A város intézményellátottságát a 1.8.1. Humán közszolgáltatások és a 1.10.6. Intézményfenntartás fejezetek részletesen tárgyalták.

Dunaújvárosban az intézményi ellátottság – különösen a helyfüggő iskola-, óvoda-, bölcsőde- és egészségügyi alapellátás térszerkezete – jól illeszkedik a lakónépeség térbeli elhelyezkedéséhez. E megállapítás alól kivételt jelent a városközponttól távolabb elhelyezkedő északi lakóterület és a zártkertek átalakuló lakóövezeteinek ellátottsága. Mivel itt az összes lakónépeség nagyon kis hányada él, természetes megoldást jelent a központi területek jól felszerelt közintézményi körzeteinek kiterjesztése ezekre a területekre. Figyelembe véve, hogy az elmúlt tíz évben a gyermekek létszáma az óvodákban és az általános iskolákban jelentősen csökkent (36, ill. 14%-kal), a jövőben intézménybezárásokra és az épületek új hasznosításra kell számítani. Erre vonatkozóan még nem készült stratégia.

A Campus a lakó és a munkahelyi területek közötti zónában, az autóbusszpályaudvar szomszédságában, központi helyen épül ki.

A hajléktalan ellátást 2010 decemberéig a város egyik forgalmas helyéhez (piactér, buszpályaudvar) közel oldották meg. 45 férfi számára tudtak itt ellátást biztosítani. Az épület nem volt akadálymentesített és állaga az utóbbi években nagyon leromlott. 2011. február 23-án az Útkeresés Segítő Szolgálat intézmény hajléktalanok átmeneti otthona szakmai egysége átköltözött a Kandó K. tér 4. szám alatt található Hajléktalan Ellátó Centrumba, ahol 29 férőhelyen nyújtja az ellátást és 45 fő számára biztosít éjjeli menedékhelyet

A város kulturális intézményei	Sportlétesítmények a városban
Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza Kortárs Művészeti Intézet Munkásművelődési Központ József Attila Könyvtár Intercisa Múzeum, kőtár római fürdő Dózsa Mozicentrum Békevárosi Közösségi Klub Technikumi Klub Pentele Klubház	Birkózó csarnok Fedett uszoda Atlétikai csarnok Csónakház Labdajáték csarnok Fedett jégcsarnok Labdarúgó stadion Teke és bowling pálya

A kulturális intézmények általában a belvárosban, míg a sportlétesítmények zöme a központtól délre, a zöldterületekhez, munkahelyi területekhez kapcsolódva helyezkedik el.

A kisebb kereskedelmi egységek a városban szétszórtnak, de természetesen a központban sűrűbben, a nagyobbak települtek.

Dunaújváros területén – ahogyan bármely más városban is – az utóbbi évtizedekben átalakult a kereskedelem hagyományos struktúrája. A 6-os úthoz közeli zónában, főútvonalak mentén megjelentek a hiper- és szupermarketek jellegzetes épületei, felépültek a kiskereskedelmet új szinten összefogó bevásárlóközpontok és megtalálhatók a városközponti vegyes területek életképes kiskereskedelmi boltjai is.

Alulhasznosított barnamezős területek

A barnamezős területeket az „1.14.7. Dunaújváros, konfliktusforrások” című térkép szemlélteti.

A TSzT megállapította, hogy az igen jelentős kommunális költségekkel járó „zöldmezős” helyszínek kínálatának bővítése egyúttal a jelenleg alulhasznosított területek további romlását, szlömösödését eredményezi.

Klasszikus barnamezős fejlesztési és rehabilitációs terület a Déli Iparterület és a Papírgyár és környéke, valamint a Vasmű mellett a Keleti gazdasági terület. A beépített ipari, kereskedelmi és szolgáltató célú ingatlanok állapota esetenként rossz, alulhasznosított.

Déli városkapu területe részben kialakult gazdasági terület a Papírgyári út két oldalán. A településrész kereskedelmi-raktározási célú, illetve nagy alapterületű kiskereskedelmi létesítményeknek biztosít helyet. A városrész elszakadt a lakó-

és településközponti területektől így a gazdasági terület negatív hatásai közvetlenül nem érik a várost.

A keleti gazdasági terület a Vasmű keleti részéhez kapcsolódik. Adottságai következtében sokszínű funkció elhelyezésére tehető alkalmassá, melyre a település szerkezeti terve is lehetőséget biztosít, így a területen megjelenhetnének gazdasági-szolgáltató tevékenységek mellett például irodaparkok, vásárközpont, továbbá rekreációs centrum, vagy éppen sporttelep. Ez utóbbi példája a Radari sporttelep, mely a már beépült ipari, kereskedelmi és szolgáltató területek közé beékelődve található. Jelenleg alulhasznosított és rossz állapotban van, rendbetétele, vagy – akár részben funkcióváltó – fejlesztése indokolt lenne a közeljövőben.

A közúttól keletre elhelyezkedő iparterület számos nagyvállalat székhelye is. Többek között itt található a FERROBETON Zrt., az ország egyik legnagyobb beton- és vasbetonelem előregyártó vállalata, a Mommert Zrt. a MOM (Magyar Optikai Művek) utódvállalata, amelynek fő profilját adó személy- és konyhamérlegek gyártása, illetve szerelése a nyolcvanas évek elején indult. A nagyvállalatok mellett megtalálhatók az ipartelepen a kisebb vállalkozások. A megüresedő iparcsarnokok közül több is hasznosításra, felújításra vár.

Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Dunaújvárosban az IVS szerint nincs szlömösödött terület.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A) Telekméret

A város közigazgatási területének legjelentősebb része (4456,39 hektár, a teljes terület 84,6%-a) 10.000 m²-nél nagyobb, óriástelek. Ennek túlnyomó részét az osztatlan mezőgazdasági területek teszik ki. A nagytáblás mezőgazdasági művelés és a tulajdonviszonyok nem hoztak létre jelentős mértékű aprózódást a mezőgazdasági területeken.

Aprótelkek jellemzően a sorházas, ikerházas lakóövezeti területeken figyelhető meg.

Újtelep beállt lakóterületén jellemző a 800-1200 m² körüli telkek jellemzőek, déli sorházas területén 350-400 m²-es telkek figyelhetők meg. A Kertváros kialakuló lakóterületén a beépült lakótelkek szintén 800-1200 m² körüliek, ennek ellenére a kialakítható legkisebb telekterület ehelyütt 400 m²(!). Pentele városrész területe telekméret szempontjából mozaikos, ami a kialakulásának és használatának megfelelő.

Az Északi lakóterület városrészen és azon belül a Táborállás megnevezésű területen az 1000-3000 m² közötti telekméret a legjellemzőbbek, ami 200

lehetőséget teremt a lakóövezeti fejlesztéshez szükséges telekmegosztásoknak, telekátosztásoknak.

B) Telekmorfológia

Telekmorfológiai vizsgálat során megnéztük, hogy az övezeti terv és a tényleges telekállomány között hol feszül a legnagyobb ellentét. Hol lehet számítani telekaprózódásra, illetve melyek a leginkább telekátosztással érintett területek.

Táborállás területének megjelölt részét a nagy telekméretük mellett viszonylag extenzív, kismértékű beépítés jellemzi, ami az övezeti szabályozásnak megfelelően telekmegosztásokat, vagy akár telekátosztást is eredményezhet. A Hatos köztől északra eső kertes terület egy része lakóövezetként lett szabályozva, ahol 720 m² a kialakítható legkisebb telekméret. Mivel a lakóövezet csak a Hatos köztől feltárható, a 75-85 m-es telek mélységek 8-9 m-es telekszélességeket eredményezhet. Elképzelhető, hogy a tulajdonosi igényeknek megfelelően a terület fejlődése belső feltárással, esetleg teljes telekátosztással valósul meg.

Kertváros városrész északi területének nem kialakult része az övezeti szabályozás szerint szintén teljes telekátosztással valósulhat meg.

A Déli iparterület, valamint a 6 számú főút túloldalán fekvő gazdasági terület fejlesztése során szintén várható átfogó telekrendezés.

Sok helyen a városszövetben és a külterületen is láthatóak (sárga színnel jelöltük) a kialakítható telekméret legalább háromszorosát kitevő méretű telkeket. Fejlődő városrészekben – különösen beépítésre szánt területeken – ezen területek aprózódására lehet számítani.

Jelöltük az övezet szerint kialakítható legkisebb telekméret 90%-át sem elérő méretű telkeket, melyek legtöbb esetben kialakult, beépült, vagy beállt területeken találhatóak. Ezeken a helyeken nem várható változás.

A telekméretük és a telekmorfológia, ez utóbbi a várható folyamatok bemutatásával 1-1 térképen ábrázolásra került.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az önkormányzat feladata, hogy a város területén található forgalomképes illetve forgalomképtelen ingatlanok fejlesztési lehetőségét felmérje. Az egyes városi területek fejlesztéséhez szükséges ingatlanok tulajdonviszonyait rendezni szükséges, a szennyezett területek felvásárlása, kármentesítése, közművesítése az értékesítés érdekében külön vagyongazdálkodási stratégia elkészítését követeli meg az önkormányzattól. Az alábbi táblázat Dunaújváros Megyei Jogú Város ingatlan kataszterét foglalja össze, a 2013. októberi állapot szerint:

Megnevezés	Ingatlan (db)	Tel.ter (m ²)	Önk.tul(m ²)
Rendezett összes ingatlan	1262	10 450 057	10 421 259
ebből: belterület	1183	8 672 999	8 646 695
ebből: külterület	79	1 777 058	1 774 564
ebből: forgalomképtelen ingatlanvagyon	669	5 177 621	5 171 819
ebből: korlátozottan forgalomképes ingatlanvagyon	90	923 029	923 029
ebből: forgalomképes ingatlanvagyon	503	4 349 407	4 326 411

Dunaújváros Önkormányzata tulajdonában összesen 1262 darab ingatlan található, ezek teljes területe meghaladja a 10 millió négyzetmétert. Az ingatlanok közül 1183 darab belterületi, míg 79 darab külterületi ingatlan.

Az ingatlanok 53%-a (669 darab) forgalomképtelen vagyon, míg 7,13% (90 darab) korlátozottan forgalomképes, 39,86% (503 darab) pedig forgalomképes besorolású.

A teljes terület tekintetében 41,62% a forgalomképes, 49,55% pedig forgalomképtelen besorolású ingatlanvagyon.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

Funkció, kapacitás

Az építmények funkcióvizsgálatát az „1.14.5.1. Építmények funkciója” c. térképen mutatjuk be. Az építmények funkció szerinti térszerkezetét a *lakóépület* – a *középület* – a *kereskedelmi és szolgáltató épület* – és a *gazdasági és üzemi épület* négyes tagozódása szemlélteti a legjobban.

1. Lakóépületek

A város, kialakulásának folyamatából következően jellegében határozottan elkülönülő lakóterületekre osztható fel. Az eltérő jellegű területek a városrészekkel azonosíthatók. E szerint a lakóterületek az alábbi típusokra tagolhatók:

- Hagyományos, halmazos falusias település (Pentele - Óváros)
- Tervezett, szabályos osztású kertvárosias oldalhatáron álló beépítéssel (Újtelep, Északi lakóterület, Újpentele, Kertváros)
- Zártkertek átalakulásával folyamatosan alakuló lakóterületek, vegyes beépítéssel (Táborállás, Temető és Petőfi S. u. környéke)
- A város központi területin felépült szocreál lakótömbök, úszótelkes kialakítással (Városközpont)
- Panelos lakótelepek (Béke vrsz., Római vrsz., Dózsa vrsz.)

A hagyományos halmazos beépítésű kertvárosias területeken (Pentele - Óváros) a lakónépség viszonylag csekély aránya (~2%) él. A beállt területnek tekinthető Óvárosban lényeges kapacitást érintő változás nem várható.

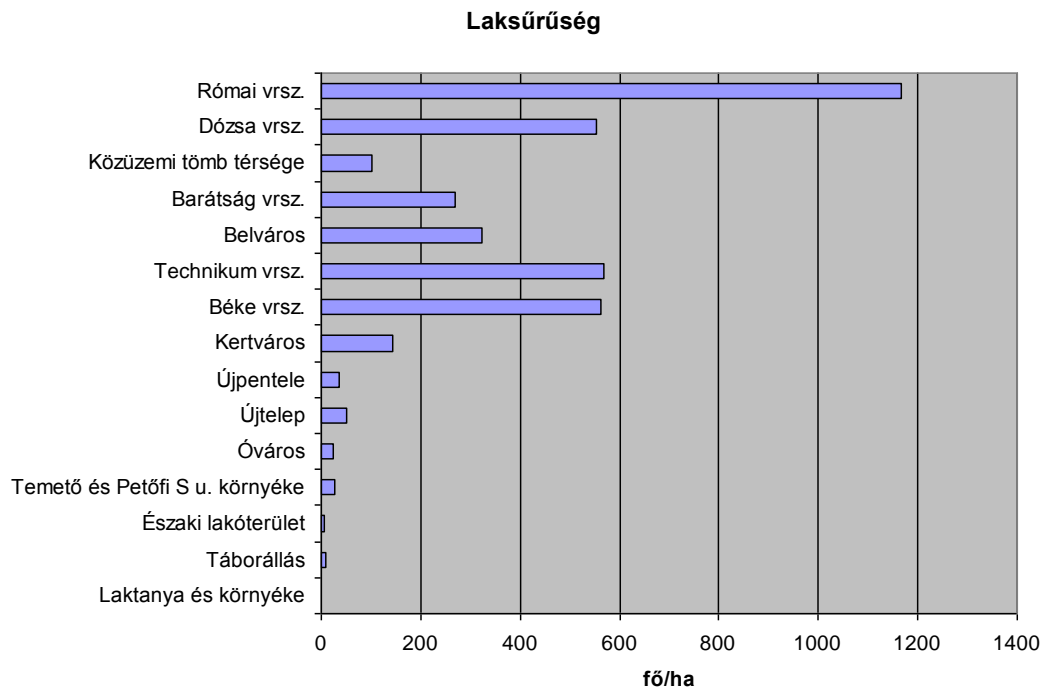
A tervezett, szabályos osztású területek – különösen Újpentele és az Északi lakókörzet folyamatosan épülnek ki. Ezért mind a lakónépség, mind a laksűrűség tekintetében folyamatos növekedés várható. A lakónépség 9%-a él ezeken a kertvárosias lakóterületeken.

A zártkertek átalakulásával kialakuló új lakóterületek lakónépségének bővülése – a tervezett, kiépülő kertvárosias területekhez hasonlóan – várható. Itt a lakónépség ~3%-a él. Kapacitástartaléka ennek körülbelül 3-4-szerese.

A Városközpont úszótelkes lakóterületeinek jelentős lakónépsége a teljes lakónépség mintegy 43%-a, beálltnak tekinthető. Átlagos laksűrűsége ötszöröse a kertvárosias lakóterületek laksűrűségének, de még mindig „csak” a fele a lakótelepi átlagos laksűrűségnek.

A panelos lakótelepeken (Béke vrsz., Dózsa vrsz., Római vrsz.) a lakónépség majdnem fele (45%) él. A különböző városrészek lakótelepeinek laksűrűségei között jelentős különbség van. A Béke és a Dózsa lakótelepeken ~550 fő/ha a laksűrűség, míg a Római városrészen ennek duplája, pontosan 1168 fő/ha sűrűségben élnek az emberek, ami Európában is egyedülálló.

Összességében megállapítható, hogy Dunaújváros lakosságának 88%-a többlakásos, tömbházakban, illetve panelos lakótelepi házakban él. Ez az arány szintén egyedülálló a magyarországi városok között.

A grafikon az egyes városrészek laksűrűségeit mutatja be.

Városrész	terület (ha)	lakó népesség (fő)	laksűrűség (fő/ha)	fő/lakás	
I. ÉSZAKI LAKÓTERÜLETEK					
1	Laktanya és környéke	23,9	0	0,0	
2	Táborállás	24,7	219	9	2,6
3	Északi lakóterület	23,4	127	6	3,4
	ÖSSZESEN:	72,0	346	5	2,9
II. PENTELE					
4	Temető és Petőfi S u. környéke	48,6	1303	27	2,8
5	Óváros	27,9	658	24	2,3
	ÖSSZESEN:	76,5	1961	26	2,6
III. KERTVÁROSIS LAKÓTERÜLET					
6	Újtelep	39,7	2076	52	2,8
7	Újpentele	19,2	675	35	2,8
8	Kertváros	12,3	1742	142	2,4
	ÖSSZESEN:	71,2	4493	63	2,6

IV. BÉKE					
9	Béke vrsz.	18,0	10095	562	2,7
	ÖSSZESEN:	18,0	10095	562	2,7
V. VÁROSKÖZPONT					
10	Technikum vrsz.	16,1	9180	569	2,3
11	Belváros	31,2	10052	322	2,1
12	Barátság vrsz.	6,8	1829	269	2,1
13	Közüzemi tömb térsége	13,4	1360	101	-
	ÖSSZESEN:	67,5	22421	332	2,2
VI. PANELES LAKÓTERÜLET					
14	Dózsa vrsz.	7,6	4187	552	2,3
15	Római vrsz.	8,4	9835	1168	2,5
	ÖSSZESEN:	16,0	14022	876	2,4

A táblázat a különböző városrészek lakónépességét mutatja.

2. Középületek

Dunaújvárosban az intézményi ellátottságot korábban már több fejezet tárgyalta. Ebben a fejezetben a kapacitás-adatok és az épületállomány ismertetésre szorítkozunk.

Dunaújvárosban (a 2009-es statisztikai adatok szerint) az alapellátásban összesen 24 házi orvos, 10 házi gyermekorvos, 13 fogorvos továbbá 626 kórházi ágy működik.

Az alapszintű ellátást nyújtó idősök otthona az ESZI és Árpád-házi Szent Erzsébet Idősök Otthonai I. számú Gondozási Körzetközpont és Idősök Átmeneti Otthona keretében 87 db kétágyas szobában, 174 férőhelyen várja az ellátásra szorulókat, míg az emeltszintű ellátás ugyanitt működik 20 férőhellyel. Nappali ellátást két telephelyen összesen 70 fő veheti igénybe, míg az étkeztetésben a korábbi közel 1000 fős ellátás, a nehéz gazdasági helyzet miatt visszaszorult 650 fő ellátására.

A Jószolgálati Otthon Közalapítvány Ápoló- Gondozó Otthona (fogyatékos személyek otthona) 28 férőhely, ezt egészíti ki a fogyatékos személyek gondozóháza 10 fős kapacitással.

A családok átmeneti otthonában jelenleg 40 fő elhelyezésére nyílik lehetőség. Hajléktalan Ellátó Centrum (Kandó K. tér 4.) 29 férőhely ellátás, 45 fő számára éjjeli menedékhely

bölcsődei ellátás: 5 bölcsődei tagintézmény keretében már 356 férőhely működött, közel 91%-os kihasználtsággal (2010)

óvoda: 14

általános iskola: 14

középiskola: 3 gimnázium, 17 szakközépiskola és 15 szakiskola

Az oktatási intézmények állaga általában közepes, de a korszerűsítés és az energia-hatékony felújítások feladatai a legtöbb intézmény esetében aktuálisá váltak.

Az egyetemi és főiskolai képzésben résztvevők száma a dunaujvárosi székhelyű intézményekben nappali tagozaton 2992, esti, levelező és távoktatás tagozatokon 4585 fő volt 2006-ban. A felsőoktatásban résztvevők száma 2006-ig folyamatosan emelkedett, azután csökkenésnek indult, ezáltal 2380-an vettek részt a Dunaújvárosi Főiskola nappali képzésén 2009-ben, míg levelező és távoktatás tagozatokon összesen 1932-en. A Dunaújvárosi Főiskola kiépülése, a régi, elavult épületállomány megújulása szép példája a korszerű funkcióváltó rehabilitációnak.

Egy nyilvános könyvtár van, melynek leltári állománya 172 618 db. Beiratkozott olvasóinak száma 10 308 fő.

A városban 1 db közművelődési intézmény található, melyben évente 150-200 kulturális rendezvényt szerveznek, évi mintegy 60-80 ezer látogató részvételével.

A Dózsa Filmszínház 2 db teremmel rendelkezik, ahol az elmúlt években a mozilátogatók száma folyamatosan csökken.

A város múzeumai:

az Intercisa Múzeum (Városháza tér 4.), 1970 óta a volt pártházban működik

- Római Kőtár és Romkert (Római körút)
- Római Kori Fürdő (Öreghegy utca), a közelmúltban lefedték

Kortárs Művészeti Intézetben (ICA-D) Vasmű u. 12.

Móder Zenélő Szoborpark, Múzeum (Kultúr köz 3.)

Kovács múzeum /magán (Magyar u. 14.)

A Bartók Kamaraszínház és Művészetek Háza saját előadásainak nézőszáma 19 370 fő, míg a fogadott előadások nézőszáma 8 477 fő volt a 2006. évben. Ez az érték az elkövetkező években sem csökkent. A saját produkciók száma 2008-ban már 6 bemutatóból és 109 előadásból állt, melyen 24 208 fő vett részt. Ha viszont a fogadott előadásokat, a koncerteket, kiállításokat, egyéb kulturális programunkat is számoljuk akkor megállapíthatjuk, hogy az intézmény 229 előadásnak volt a gazdája, ahol összességében mintegy 55 000 látogató fordult meg.”(Forrás: IVS felülvizsgálata 2011.)

Kereskedelmi és szolgáltató épületek
Hipermarketek:

Áruház	Beépített m ²
JYSK	5 300
OBI	7 200
TESCO	11 700
INTERSPAR	9 800
DECATHLON	3 200
ÖSSESEN:	37 200

(Területadatok a 2013. évi földhivatali alaptérkép alapján)

Önálló szupermarketek:

Áruház	Beépített m ²
Lidl	1 900
Aldi	1 700
Penny Market	1 400
Spar	1 200
Spar	900
Profi	1 100
GH Trade	1 100
Tesco express	500
dm	600
CBA	500
Match	500
Match	400
Diego	600
ÖSSESEN:	12 400

(Területadatok a 2013. évi földhivatali alaptérkép alapján)

Bevásárló központok:

Megnevezés	Beépített m ²	Szintterület m ²
Park Center I	3 600	3 600
Park Center II	6 500	6 500
Kék Duna Áruház	1 000	2 000
Dunaújváros Áruház	1 200	3 600
Piac és környéke	4 800	6 200
Keleti Áruház	1 100	1 100
ÖSSESEN:	18 200	23 000

(Területadatok a 2013. évi földhivatali alaptérkép alapján)

Kiskereskedelmi üzletek száma:

„A városban 2006-ban összesen 703 darab kiskereskedelmi üzlet működött, melyek közül jelentős hányadot tettek ki az éttermek, cukrászdák, az élelmiszer jellegű üzletek és áruházak, valamint a ruházati szaküzletek. A kiskereskedelmi üzletek 10000 főre vetített számát tekintve elmarad a megyei jogú városok 191-es átlagától, a maga 140-es értékével.” (Forrás: IVS felülvizsgálata 2011.)

Vendéglátóhelyek száma:

A vendéglátóhelyek száma Dunaújvárosban a 2006-os adatok alapján 243 darab volt, amely 11,15 %-os növekedést jelent az előző évhez képest. Megfigyelhető, hogy a vendéglátóhelyek száma 2001-ről 2002-re jelentősen növekedett, majd két év múlva visszaesett (14. táblázat). A vendéglátóhelyek közül a legnagyobb arányban éttermeket és cukrászdákat (48,6%) találhatunk.

2006 és 2010 között – a gazdasági válság begyűrűzése ellenére – ha csak kis mértékben is, de folytatódott a vendéglátóhelyek számának növekedése. A 2010-ben már 249 db vendéglátóhelyet tartottak nyilván a városban, a növekedés hátterében a bárók, borozók számának (86 db) bővülése található. (Forrás: IVS felülvizsgálata 2011)

Kereskedelmi szálláshelyek száma:

A Dunaújvárosban található kereskedelmi szálláshelyek szállásférőhelyeinek száma a 2006-os adatok alapján 424 darab volt (18. ábra). Ebből 386 szállásférőhelyet ad a 3 dunaújvárosi szálloda, valamint található a városban 1 ifjúsági szálló 38 férőhellyel.

A statisztikai nyilvántartások alapján a kereskedelmi szálláshelyek számában jelentős változások következtek be 2010-re. Az évtized közepe óta csökkent a szállásférőhelyek száma (329 db), de továbbra is a legnagyobb hányadát (233 férőhelyet) a 3 szálloda adta. Viszont a az alacsonyabb kategóriába tartozó közösségi szálláshelyek száma 3 telephelyre bővült, így ebben a szegmensben a férőhelyek száma (96 db) is gyarapodott. (Forrás: IVS felülvizsgálata 2011.)

Gazdasági és üzemi épületek

A gazdasági és üzemi épületek zöme gazdasági területeken, koncentráltan helyezkedik el. Ilyen terület a Dunaferri, a nyugati-gazdasági terület, a déli iparterület, a papírgyár és környéke, a keleti gazdasági terület, valamint a laktanya és környéke gazdasági-fejlesztési terület. Ezen túl megtalálható a külterületi mezőgazdasági ipari terület formája is Sándor-halma területén. Gazdasági és telephely jellegű funkciókat találunk elszórtan is. Ilyen jellemzően a Piac környékén, valamint a Szalki-szigeten található.

„A Dunaferri területén az elmúlt évtizedekben – az ISD Dunaferri Zrt. szervezetéhez tartozó – több önálló profitérdekeltségű gazdasági társaság jött létre (mint például a ISD kocszoló kft, Dunaferri acélszerkezeti kft., a Ferroste ipari és kereskedelmi kft., az ISD power kft., Metab Kft, ISD Dutrade Kft, ISD

Porteolan Kft, a Dunaferr Rt. területéhez illeszkedő Linde Gáz Magyarország Rt. stb.). Az ISD Dunaferr a területén belül szerelő, javító részlegekből életképes, önálló telephellyel működő szak-szerelőipari cégek alakultak. Az épületállomány fenntartása és jó karban tartása rendkívül fontos, mivel a területen mintegy 570 000 beépített négyzetméter építmény leromlása súlyos anyagi kárt jelentene mind a tulajdonosnak, mind a városnak.

A nyugati gazdasági terület egy része zöldmezős fejlesztés eredményeként jött létre, tervezett szerkezettel és tervezett közlekedéssel. A telkek magántulajdonba kerültek, melyeken új ipari, szolgáltató és irodaépületek létesültek. **A terület működése alatt már jelentős tulajdonosváltások történtek az épületállományban, továbbiakban is várható, hogy az itt működő cégek cserélődnek, tehát a fejlesztési területek növelésén kívül a felszabadult területek, épületek újrahasznosításának kérdése is fel fog merülni, aminek kezelésére fel kell készülni.**

A déli iparterület részben kialakult gazdasági területekkel vegyes terület a Papírgyári út két oldalán. A vizsgált területen található a többek között a Dunapack Papír és Csomagolóanyag Zrt, a Dunaújvárosi Cellulózzgyár Kft., HBGT Építőipari Kft. jó állapotú, illetve közepes állapotú ipari és igazgatási épületekkel. A területen több ipari csarnok is épült az elmúlt években, de vannak még régebbi épületekben működő vállalkozások is a területen, melyek rehabilitációra, felújításra szorulnak.

A keleti gazdasági terület a Vasmű keleti részéhez, kapcsolódik. A már beépült ipari, kereskedelmi és szolgáltató területek közé beékelődve található néhány sport funkciójú terület is (Radari sporttelep és atlétika csarnok). A közúttól keletre elhelyezkedő iparterület számos nagyvállalat székhelye is egyben. Többek között itt található a FERROBETON Zrt. az ország egyik legnagyobb beton- és vasbetonelem előregyártó vállalata, a Mommert Zrt. a MOM (Magyar Optikai Művek) utódvállalata, amelynek fő profilját adó személy- és konyhamérlegek gyártása, illetve szerelése a nyolcvanas évek elején indult. A nagyvállalatok mellett megtalálhatók az ipartelepen a kisebb vállalkozások és megüresedő iparcsarnokok is, melyek közül több is hasznosításra, felújításra vár." (Forrás: IVS felülvizsgálata 2011.)

Beépítési jellemzők

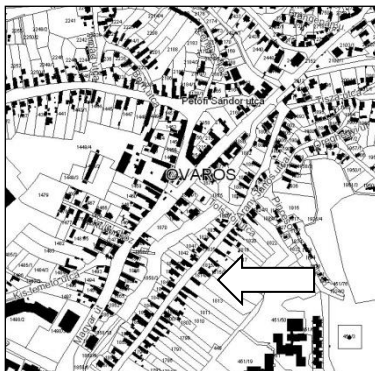
Beépítési mód

A lakóterületek beépítési módja igen változatos, úgy a hagyományos mint a korszerű beépítési módok egyaránt megtalálhatók a város területén.

A legrégebben beépült területek hagyományos, oldalhatáron álló beépítési móddal épültek, de ez a „hagyomány” folytatódik az Újtelep területének legnagyobb részén is.

Az ötvenes évektől kiépülő városközponti terület tömbházas jelleggel, úszótelkes beépítési móddal épültek ki. Időben ezután a panelos technológiával épült városrészek szintén úszótelkesen valósultak meg, miközben a város egyes városrészein (Kertváros, Béke, Újtelep), a Budapesti Műszaki Egyetem közreműködésével, az ikres és sorházas beépítési módok változatai a maguk korában Magyarországon úttörőnek számító, kiváló építészeti minőséggel valósultak meg.

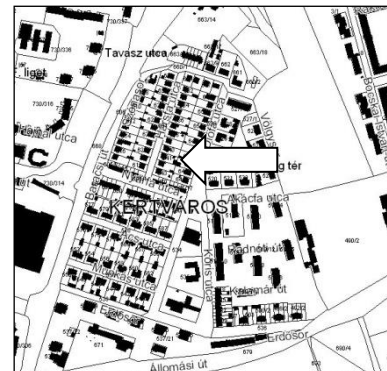
A területi kiterjedésben jelentős kertvárosias területeken az oldalhatáros, földszintes beépítés a legjellemzőbb beépítési forma. Ilyen beépítési formát találunk Pentele – Óváros, Újtelep és Kertváros városrészein.

Oldalhatáros beépítési mód Pentele-Óvárosban

Oldalhatáros beépítési mód Újtelepen

Oldalhatáros beépítési mód Kertváros városrészen

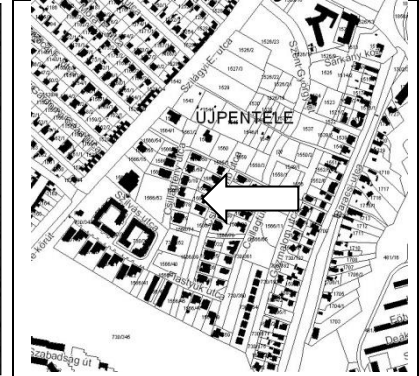
Ugyanakkor az új beépítésű részekben, mint az Északi lakóterület, vagy Újpentele jellemzőbb a szabadon álló beépítés.

Szabadon álló beépítési mód az Északi lakóterületen

Szabadon álló beépítési mód Újtelepen

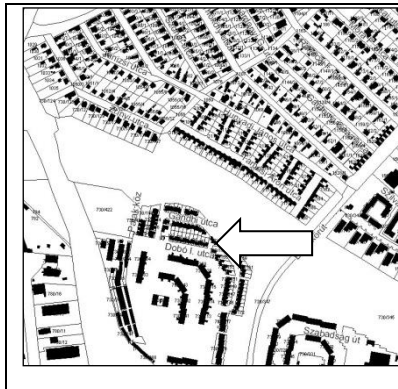

Szabadon álló beépítési mód Újpentelén

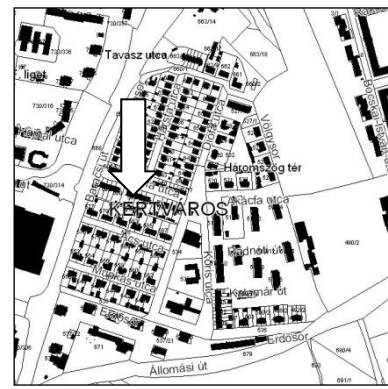
Több helyen találkozunk a sorházas beépítési forma szép példáival. Ilyen például az Alsó-foki patak völgyének két oldala (Gandhi utca, Tamási Áron utca), vagy a Kertváros egy részterülete.

Sorházas beépítési mód a Tamási Áron utcában

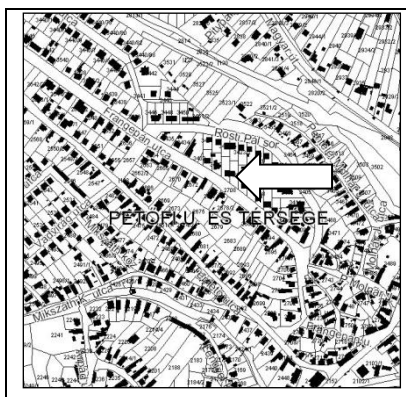

Sorházas beépítési mód a Gandhi utcában

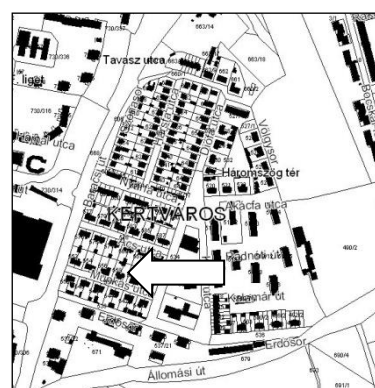

Sorházas beépítési mód Kertváros városrészén

Ikres telepítéssel találkozunk Kertváros déli területén és elszórtan Pentelén is.

Ikres beépítési mód a Pentelén, a Frangepán utcában

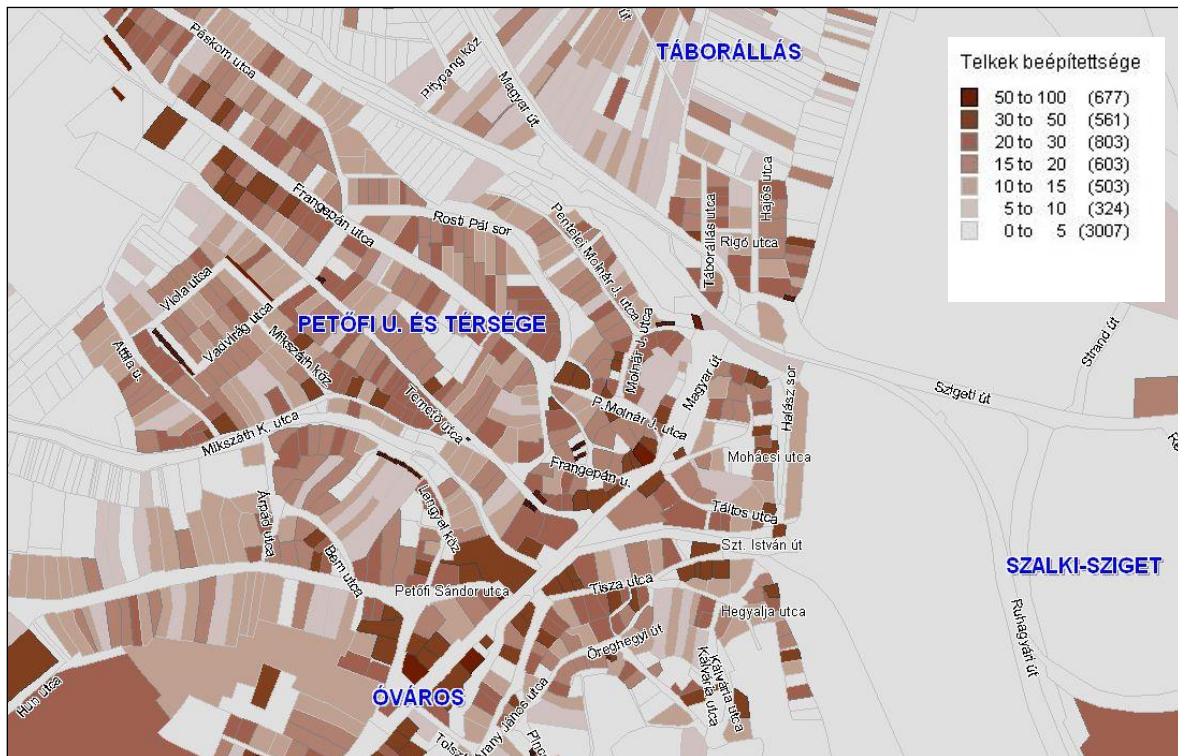

Ikres beépítési mód a Kertváros városrészén

A lakónéesség szempontjából legjelentősebb területek beépítési módja úszótelkes. Igaz ez a Városközponti szocreál tömbökre és igaz az újabb építésű panelházas területekre is.

A kereskedelmi, gazdasági és üzemi területek jellemzően szabadon álló beépítési móddal épültek be.

A kialakult területek beépítési mértéke, sűrűsége

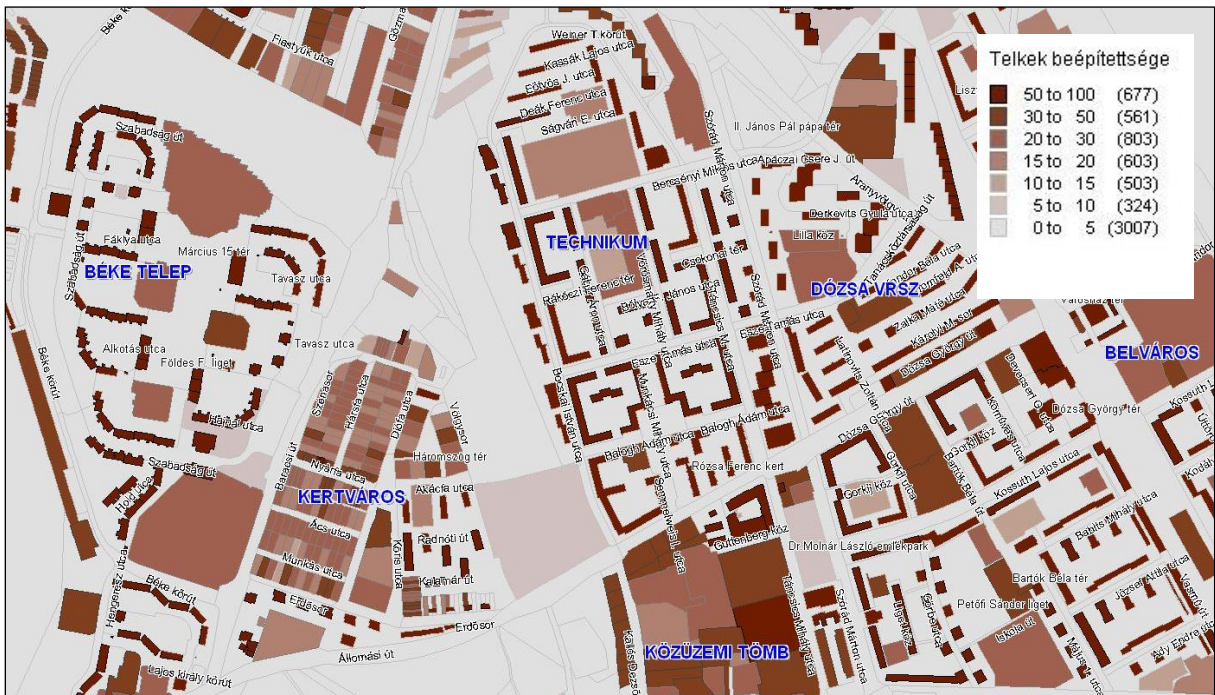

Pentele területének telkei (Óváros és Petőfi utca térsége) 15-30%-os mértékben épültek be. A két terület egység beállt részének beépítési sűrűsége: 0,12 m²/m².

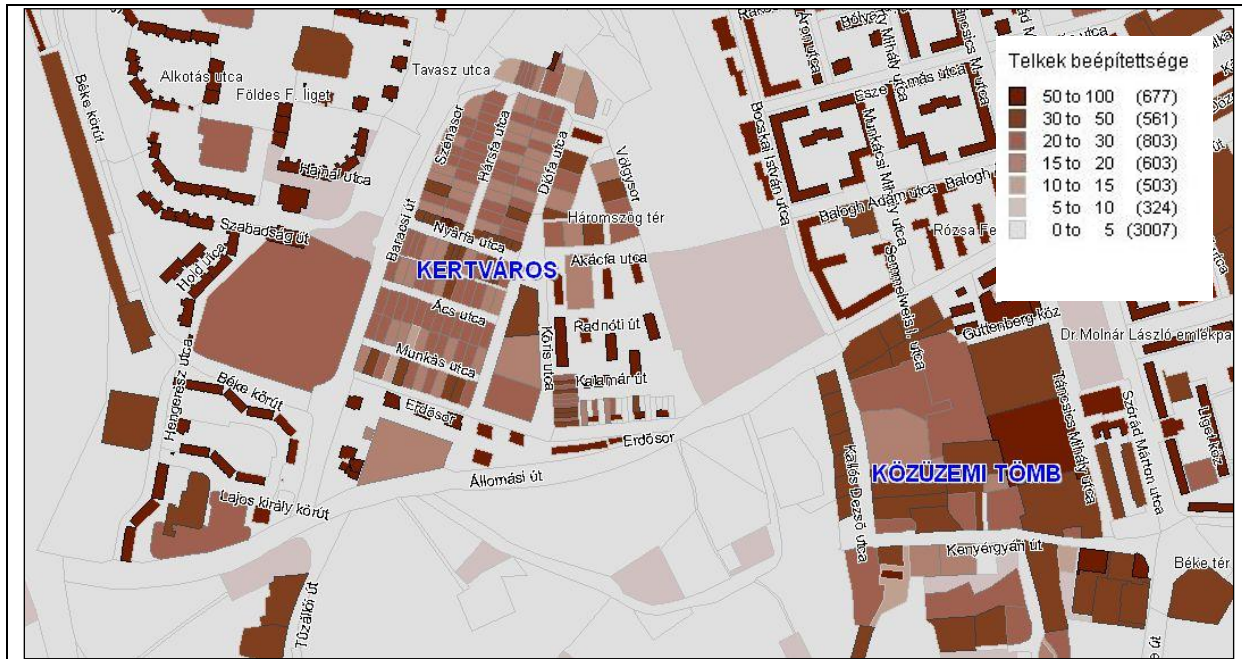
Újtelep nagyrészt kialakult családiházias területe 15-25% -os beépítési mértékkel épült be. A Tamási Áron utca sorházas beépítése 30-35%. Újtelep beépítési sűrűsége: 0,15 m²/m².

Újpentele még fokozatosan kiépülő terület. A már beépült telkek jellemző beépítési mértéke 20-35% . A területegység kialakult részének beépítési sűrűsége: 0,15 m²/m².

Az úszótelkes beépítésű területek telkei sajátosságuknál fogva 90-100%-os beépítésűek, míg köztük 0-1%-os „beépíttségű” közhasználatú területek

vannak. Ilyen az esetben a beépítési sűrűség fejezi ki jobban a beépítés mértékét. A Béketelep beépítési sűrűsége: $0,17 \text{ m}^2/\text{m}^2$. A Technikum városrész beépítési sűrűsége: $0,18 \text{ m}^2/\text{m}^2$. A Római városrész beépítési sűrűsége: $0,18 \text{ m}^2/\text{m}^2$. A Dózsa városrész beépítési sűrűsége: $0,19 \text{ m}^2/\text{m}^2$. A Belváros beépítési sűrűsége: $0,17 \text{ m}^2/\text{m}^2$.

A Kertváros városrész változatos beépítésű telkei jellemzően 20%-os beépítési mértékkel épültek be. A városrész beépítési sűrűsége: $0,15 \text{ m}^2/\text{m}^2$. A Közüzemi tömb beépítése intenzív; a jellemzően 30-60%-os beépítésű telkek tömbjének beépítési sűrűsége: $0,28 \text{ m}^2/\text{m}^2$.

Magasság, szintszám, tetőidom

A lakóépületek a beépítési módhoz hasonlóan és ahhoz kötődve jelennek meg a magastetős családi háztól kezdve a 3-4-5 szintes téglaeépítésű, hol magas, hol lapostetős szocreálon keresztül a 10 szintes panel épületekig.

ÉSZAKI LAKÓTERÜLET

Az északi lakóterület jellegzetes beépítése földszintes, alacsony hajlásszögű magastetős, illetve elszórtan lapostetős kialakítás. A magastetős házak többnyire földszintesek, a lapostetős kialakítás gyakran két építményszinttel párosul.

LAKTANYA ÉS KÖRNYÉKE
 A területen új építésű, 6-10 m magas csarnok-építmények, illetve a volt laktanya épületeinek megfelelő, 3 szintes épületek találhatóak.

TÁBORÁLLÁS VÁROSRÉSZ

A zártkertes terület folyamatos beépülése és a lakófunkció megjelenése rendkívül heterogén beépítést eredményezett. Az épületek többnyire 2-3 szintesek, meredek hajlásszögű tetőkkel, tetőteres beépítéssel.

PETŐFI S. U. ÉS KÖRNYÉKE

A terület legjellemzőbb beépítése a földszintes magastetős beépítés. Váltakozva jelenik meg az ötven évnél idősebb nyeregtetős hosszúház és az ötvenes évek végétől általánossá váló „kockaház”.

ÓVÁROS VÁROSRÉSZ

Pentelére a Petőfi S. u. és környékére leírtak jellemzők. Ettől némileg eltér a Magyar út beépítése, mely, mint fő feltáró út, a beépítésére a kisvárosias sűrűsödés jellemző. Egyes helyeken 2-3 szintes épületekkel is találkozunk.

ÚJTELEP VÁROSRÉSZ

A terület nagyobb részben földszintes, magastetős beépítésű, de nem ritka a hetvenes évek végétől jellegzetessé váló, szuterénnel és 3 szintes, magastetős házakkal épült beépítés.

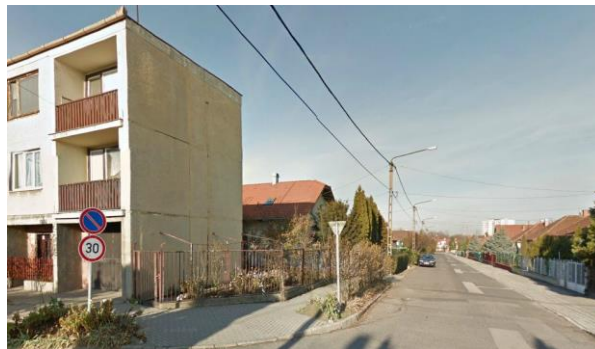
ÚJPENTELE

Újpentele városrész beépítésére az Északi lakóterületre leírtak érvényesek; Többnyire földszintes, alacsony hajlásszögű tetővel épült családi házak jellemzőek, de található F+1+TT szintes sorháztípus is.

KERTVÁROS

A városrész meglehetősen változatos beépítésű. Többnyire földszintes magastetős házak épültek, de találkozunk panelos F+2 szintes épületsorral is.

RÓMAI VÁROSRÉSZ

A Római városrész jellegzetes beépítése a F+4 és az F+10 szintes, lapostetős panelház.

A panelházak közé jellemzően F+2 szintes lapostetős iskola, vagy földszintes szolgáltatóház ékelődik be.

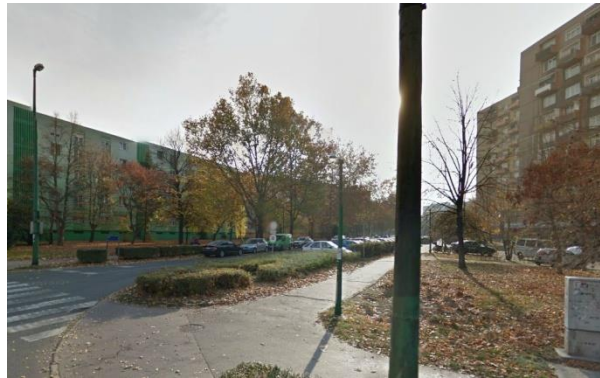
TECHNIKUM VÁROSRÉSZ

A technikum városrész jellegzetessége, hogy a F+3+TT szintes társasházak között F+10 szintes pontházak jelennek meg, A beépítés folytatásaként F+4 szintes, lapostetős, panelos lakóházak is épültek a területen.

DÓZSA VÁROSRÉSZ

A városrész szinte kizárólag F+4, illetve F+10 szintes panelos házakkal épült be. Az iskola jellegzetesen a F+2 szintes lapostetős épület.

BELVÁROS

A belváros beépítése igen összetett. Jellemző lakóépület a F+3+TT, vagy F+5 szintes, magastetős „szocreál” ház. Emellett F+4, F+10 szintes, lapostetős-panelos lakóépület, a városközponti vegyes területeken pedig különböző pavilonszerű földszintes és több szintes kereskedelmi-szolgáltató ház is található.

BÉKE VÁROSRÉSZ

A Béke városrész F+4 szintes „hosszúházakkal” és F+10 szintes „pontházakkal” épült. Különleges színtöltja a területnek a Gandhi utca, ahol F+TT szintes magastetős sorházak épültek.

BARÁTSÁG VÁROSRÉSZ

A Barátság városrész zömmel F+3 szintes, lapostetős tömbházakkal épült. Kis részén F+1 lapostetős, illetve földszintes, magastetős családi ház is található.

A belsőbb városrészekben a különböző évtizedekben épült magastetős, előnyös elhelyezkedésű többszintes társasházak tetőtereit sok helyen beépítették. Az utólagosan kialakított ablaksorok sok esetben bántóan változtatták meg a korábban egységes építészeti arculattal megjelenő épületeket.

Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A sajátos településkarakter az eltérő időben épült, de a maga korára jellemzően beépített városrészek együttese adja. Az utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok is a keletkezésük korára jellemző sajátosságokat hordozzák.

Az Északi lakóterület városrész új parcellázású terület. A szabályos, viszonylag kisméretű telkeken új építésű családi házak sorakoznak. Az utcák tágasak, az épületek közötti távolság és az épületek homlokzatmagassága széles térarányt (10:1) eredményez.

Búzavirág utca

Százszorszép utca

Magyar út

A Táborállás városrész a városfejlesztési körzet dél-keleti részén, a Magyar út, a Barsi Dénes utca, az Ezüstfenyő utca, illetve a Duna holtága a Szalki-szigeti szabad-strand öböl által közrefogott területen helyezkedik el. A valamikori szőlőhegy, később tanya terület mára felaprózódott. Funkcióját tekintve a városrész kertvárosias lakó- illetve üdülőházas terület, döntően családi házas beépítéssel. Táborállás településszerkezetét a főúttal párhuzamos valamint az ezeket felfűző utcák és közök jellemzik. A legtöbb helyen az épületek nem alkotnak térfalat, a 4-5 méteres közterület szélesség azonban rendkívül szűkös térarányt teremt, melyet a kerítésvonalak határoznak meg.

Táborállás utca

Barsi Dénes út utca

Hajós utca

Pentele településrész több területe még mindig őrzi spontán fejlődő, szabálytalan rendszerű, a terepviszonyokhoz idomuló szerkezetét. Az óváros felé haladva megfigyelhető, hogy az utcaszerkezet követte a terepviszonyokat, melynek magja két patak (Lebuki és Alsó-foki) találkozásánál alakult ki. A körzet közúti elérhetősége megfelelő, legfontosabb tengelye a Magyar út és a körzet határát képező Petőfi Sándor és az Aranyvölgyi út.

A Temető utca és a Petőfi Sándor utca környéke kertvárosias beépítésű, családiházias övezet, a halmaztelepülésekre jellemző íves és kanyargós utcákkal, melyek körbeölelik a város temetőjét. A körzet déli részében található az Óváros, melynek dél-nyugati fele átalakult, s területén jól megközelíthető telephelyeken nagy alapterületű kereskedelmi egységek alakultak ki. Az Óváros dél-keleti része Dunapentele régi központja volt, amely kialakult városképet mutat.

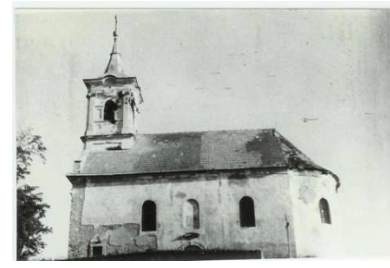
Az egykori Dunapentele évszázadok óta beépített belterületi része az Óváros. Főutcája, észak-déli hossz tengelye a kis dombok közötti völgyben vezet fel a Római és az Újváros központjához. Az egykori mezőváros majd nagyközség súlypontjában alakult ki a település központja – a két patak, az Alsó-foki és a Lebuki patak összefolyásánál megépült – a romantikus stílusú, szép arányú római katolikus templommal. A völgybe települt mezőváros további egységei az Alsófoki-patak kelti oldalán a Rác- illetve Öreghegy települtek be. Az Öreghegy elnevezés Dunapentele építése előtt a Római városrészt, sőt az egész Duna-part felőli löszhát területét jelölte. Ez a szőlőskertekkel tagolt néhány utcányi városrész közvetlen kapcsolatot biztosít a Római városrész és az Óváros között. Az Öreghegy megmaradt része még ma is őrzi az egykori falusias arculatát.

Óvárosi
templom

Műemlék,
Ráctemplom

A Ráctemplom 1990-ben

Pentele legrégebbi városrésze a Rácdomb. A dombtetőn elhelyezkedő kis barokk templom műemléki védettségű. A dombot minden oldalról völgy zárja, így képezve egy jól körülhatárolt egységet.

A településrész északi részén az Aranyvölgyi úthoz kapcsolódva nagyterületű bevásárlóközpontok (Tesco, Obi, Park Center, Spar) települtek, közrefogva a volt kistemető, ma kegyeleti park területét.

Petőfi Sándor utca

Magyar út

Mikszáth utca

Az Újtelep és a Kertváros esetében kialakult kertvárosi lakóövezetekről beszélhetünk. Zömmel családi házas, kertvárosias beépítésű városfejlesztési terület döntően jó minőségű lakásállománnyal (stabil), rendezett utcaképekkel, közterületekkel és megfelelő közműellátottsággal rendelkezik.

Újtelep városrész kialakult lakóterület – kertvárosias – átlagos, vagy annál jobb minőségű épületállománnyal. Itt járva Dunaújváros egy másik arca tárul elénk: a földszintes, tetőtér-beépítéses, „pirostetős”, egységes karakterű, mégis változatos sorház-együttes rendezett útburkolataival, lámpasoraival, szép növényzetével egyfajta polgári jólétet, kultúrát tükröz.

A régi Dunapentele városrész déli „nyúlványa” Újpentele. A Baracsi úti falusias jellegű beépítés még a városrészek összetartozásáról árulkodik. A Szilágyi Erzsébet utca kiépülésével a terület és környezete is felértékelődött, és kertvárosias lakóterületté alakult. E dombos-völgyes részen a nyolcvanas évek talán legérdekesebb lakásépítési kísérletei zajlottak. A Szilvás utcai teraszházak egyedülállóak a paneles teraszházak sorában.

Hasonló törekvést és polgári színvonalat képvisel – más formai eszközökkel – a Gőzmalom utcai kilenc épületből álló, társasház-sor is.

Az Aranyvölgyi, Magyar illetve Baracsi út találkozási pontja kitűnő intézményi, kereskedelmi szolgáltató területek színtere. A kereskedelmi „gócpontban”

Gyorsétterem, Autószalon, Bevásárló központ, Rendőrség és Evangélikus templom található.

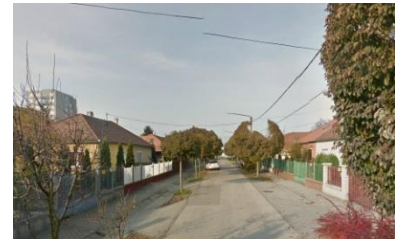
Kertváros városrész jó közlekedési kapcsolattal és adottságokkal rendelkezik. A városrész a Baracsi út felől alacsony szintterületű, a belvároshoz közeledve emelkedik. A városrészt keletről az intézményterület (szakközépiskola, kollégium) és sportterület határolja.

Gárdonyi Géza utca

Csillagdomb utca

Munkás utca

A Béke városrész a város nyugati oldalán lévő dombra épült. A városrész jól tervezett nagyvárosias lakóterület, amely döntően az 1970-es, 1980-as években házgyári technológiával épült, ez Dunaújváros legnagyobb összefüggő lakótelepe, s egyben a harmadik legnagyobb laksűrűségű városrész.

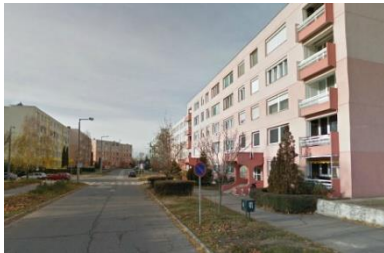
A külön alközpontként működő városrész központjának végleges kialakítása még máig sem történt meg. A városrész épületállományának 88%-a 35-40 éves.

A Városközpontban döntően nagyvárosias és településközponti vegyes övezetek találhatóak, zömmel szocreál stílusban, lakó és középületekkel, szigorúan tervezett és rendezett utcahálózattal, valamint közterekkel. Ezt egészíti ki a körzet dél-nyugati részén a Kenyérgyári úttól délre egy viszonylag nagy kiterjedésű kereskedelmi és gazdasági zóna.

A Technikum városrész lett volna az ötvenes években a legegységesebb szocreál negyed, de építését 1955-ben félbeszakították, s csak a hatvanas években fejezték be, akkorra már megváltozott koncepció szerint. A lakótelep kelet-nyugati feltáró útjai a Balogh Ádám, Esze Tamás és Bercsényi Miklós utca melyek két oldalán 3 plusz tetőtér, illetve 4 emeletes házak épültek, a városrész határán pedig 10 emeletes paneles technológiával készült épületek állnak. Az alapfokú ellátást biztosító középületek is megépültek a tömbök belsejében.

Dunaújváros ma már történelminek számító belvárosa az Építők útja – Vasmű út – Dózsa György út – Szórád Márton út által határolt terület, amely kiegészül a „II. ütemű” Dunasorral a Vasmű út és a Dunapart közötti tömbbel. Az új Vasmű út keleti oldalán az Erkel- és a Liszt Ferenc kert épületei láthatók. Ez egy-egy nagyméretű, keretes beépítésű háztömb, amelyek tágas belső zöldterületeiben egy-egy óvoda, illetve bölcsőde helyezkedik el. A szocreál várostervezés alapelemét képező városrendezési egység képletszerűen tiszta megfogalmazását képviselik. Ezen a részen a Vasmű utat nyugatról már tízemeletes panelházak szegélyezik. Városszerkezetileg a város és a vasmű szoros kapcsolatára utal, hogy az észak-déli főútvonal a városi főterét a vasmű főbejáratával köti össze. A terület további hangsúlyos eleme a Vasmű út közepén húzódó zöld közterületi sáv, melyet parkolók tarkítanak.

A Barátság városrész a Vasmű úthoz képest kissé elferdített tengellyel a belvároshoz kapcsolódó terület, melynek határait nyugatról-délnyugatról az Eszperantó út és a Siklói út, keletről a Dunasor, északról pedig a Velinszky László utca rajzolja ki. A városrészt elsősorban a szalmacellulózsgyár dolgozóinak építették, innen nyerte akkori közkeletű Szalmacell városrész elnevezését. A középblokkos rendszerű, Duna part menti terület családiházias jellegű utcáját 4-5 szintes nagyvárosias beépítés keretezi. A városrészt a Vasmű út felől a Dr. Finta József által tervezett 80 lakásos garzonház, az ún. Vasmű Klub, illetve a kicsit később megépült szupermarket indítja.

Szabadság út (Béke városrész.)

Esze Tamás utca (Technikum)

Barátság útja (Barátság városrész.)

A Közüzemi tömb a Szórád Márton, Dózsa György, Kallos Dezső utca és a Vasmű telephelye által határolt térségben helyezkedik el. A régi üzemek, a Kenyérgyár, Tejüzem, Cipő üzem és fonoda épületeit elbontották, vagy új funkcióval töltötték meg. A terület gazdasági, szolgáltató, valamint oktatási, szociális és művészeti intézményeket tömörít. Jelentős területet foglal el a piac, mely szolgáltatóházzal kiegészítve látja el a városrész keretein messze túlmutató térségi funkcióját.

A városrészt nyugatról (Kallos Dezső utca) 4 szintes lakóépületek szegélyezik és választják el a Kiserdő területétől. Északról a Dózsa György út választja el a sűrűn lakott Technikum városrésztől. Keleten pedig közvetlenül kapcsolódik a belváros területéhez, mely kedvező pozíciót teremt a városrésznek.

A Dózsa- és a Római városrész, mint a város legsűrűbben lakott területe, karakterét és épületállományát a paneles technológiával épült 4-5 és 10 emeletes épületek, a hozzá tartozó, zömében előre gyártott elemekből álló közintézményekkel és kiszolgáló létesítmények határozzák meg.

A domb, amelyre a Római városrész épült a település legmagasabban fekvő területe így a sziluett-képzésnek is a legmarkánsabb eleme. Jellemzően 10 emeletes panel technológiával készült épületekből áll, de a Duna part felé jól tájolt, levegős a fsz.+ 4 emeletes épületekből álló városrész alakult.

A városrész legnagyobb kiterjedésű zöldfelületét – romkert, régészeti park – az Óváros fölé emelkedő Pentelei-fennsíkra telepített városrész észak-keleti részén találhatjuk, a város víznyomását biztosító toronnyal, sportterülettel, „skate” parkkal.

Dózsa György út (Főiskola)

Római körút (Római vrsz.)

Szórád Márton út (Dózsa vrsz.)

A Dózsa városrész változatos laza, foghíjas beépítésével lehetőséget hagyott a nyolcvanas-kilencvenes évek építészeinek és várostervezőinek, hogy itt alakítsanak ki, modern üzleti- és pénzügyi központot. A városrész érdekessége a „kis” Dózsa György úton, spontán kialakult vásárló utca. Az 5 szintes épületek földszintjének átalakításával közel 350 méter hosszú, üzletsorral szegélyezett bevásárló-sétáló utca alakult ki az idők során.

A terület északi „csücskében” az Aranyvölgyi út-Szórád Márton út-Apáczai Csere János út által határolt területen épült az új római katolikus főtemplom. A vasbeton szerkezetű templom fő jellegzetessége a háromszögletű alaprajz, amely a két, magasra emelkedő toronynál is ismétlődik.

1.14.6. Az épített környezet értékei

A településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Dunaújváros a XX. század közepén vált városi településsé. Ebben az értelemben a szinte a semmiből emelte fel az ország városi települései közé az iparosítási verseny és kényszer, melynek eredményeként megszületett a szocialista mintaváros.

A kiinduló alapot egy új vaskohászati kombinát és hozzá kapcsolódó lakótelep felépítése adta. Az erről szóló határozat 1949 végén született meg és jelölte ki Dunapentelét a Dunai Vasmű Kohászati Kombinát telepítési helyéül. A helyszín választást alapvetően geopolitikai döntés indokolta: a víz közelsége mellett – mely a vasgyártás egyik alapvető feltétele – a határtól való távolság is fontos tényezőként szerepelt.

Dunapentele az 1950-es éveket megelőző néhány ezres község volt, melynek lakosai alapvetően mezőgazdasági tevékenységgel foglalkoztak. Az ipar és várostelepítés gyökeresen megváltoztatta a település sorsát.

1950-ben megkezdődtek az építkezések: a városé és a gyaré. Lakótelepek nőttek ki a földből, hogy az építkezőknek, majd a gyári munkásoknak és családjuknak otthonul szolgáljanak. Az épülő lakótelepből kialakuló új település 1951-ben városi rangot és új nevet kapott: Sztálinváros.

A városban 1960-ban közel 31 ezren laktak, 1970-ben 45 ezren, 1980-ban 60 ezren. Azóta csökken a népesség.

A kezdeti rohamos népességnövekedés oktatási, kulturális, egészségügyi, közművelődési és egyéb szolgáltató intézmények létesítését és építését követelte meg. Sorra épültek az óvodák, általános és középiskolák, a vasmű szakmunkásigényének kielégítésére kohászati technikum és ipari szakmunkásképző kezdte meg működését.

Az „új” város építészeti kialakításának legjelentősebb alakja Weiner Tibor volt, aki hosszú ideig dolgozott a város meghatározó építészeként.

A történeti településmag a mai Dunaújváros Pentele városfejlesztési körzetén belül található. Az egykori Dunapentele, mely a 19. században már jelentős mezővárosi rangú település volt, az idők folyamán összeépült az „újvárossal”. A körzet déli részében található az Óváros, melynek dél-nyugati fele átalakult, s területén jól megközelíthető telephelyeken nagy alapterületű kereskedelmi egységek alakultak ki. Az Óváros dél-keleti része Dunapentele régi központja volt.

Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Régészeti szempontból védett területek az alábbiak:

- a római katonai tábor (Castellum) és polgári település, valamint az ettől délre fekvő avar és Árpád-kori magyar falu területe (87/2, 87/3, 451/1, 451/74, 451/75, 451/76, 1915, 1951/3, 1951/7, 1978, 63/1, 452, 454/1, 1935/4, 1938/2, 1952/2, 1952/3, 1954, 61, 62/1, 62/2, 87/15, 447, 448, 1916, 1936, 1937, 1950, 1952/1, 1953, 1955, 1956, 1957/1, 1957/2, 1958, 1982/2, 1982/3, 1982/4 hrsz-ú területek); (86874/92/787. MKM. sz. határozat),
- a Rácdomb, a középső kőkorszaki település, valamint a későbbi korokból származó leletek feltárása következtében (2108, 2112/1, 2116, 2117, 2148, 2138, 2132, 2115, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2125, 2126, 2127, 2131, 2129, 2130, 2133, 2135, 2136, 2137, 2139/1, 2139/2, 2144, 2145, 2146/1, 2146/2, 2147, 2149, 2150, 2146/3 hrsz-ú területek); (58742/91. MKM. sz. határozat)

A 378. és 374. hrsz-ú telekkel lehatárolt Koszider, őskori földvár a természet védelméről szóló törvény alapján, a törvény erejénél fogva természetvédelmi oltalom alatt áll.

A szabályozási terven lehatárolt régészeti érdekű területeken a talaj felszínének 0,3 méternél nagyobb megbontásával járó építési munka esetén a tulajdonos (építtető, beruházó) régészeti felügyeletről köteles gondoskodni.

A szabályozási terven lehatárolt régészeti lelőhely területén földmunkával járó építési tevékenységet végezni csak a lelőhely előzetes feltárását követően szabad.⁵

Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők, műemlékek

Az építészeti örökség alábbi, műemléki védettséget élvező emlékei az országos műemlékjegyzékben szerepelnek. A településen a hatályos jogszabályok szerint műemlékek az alábbi épületek:

- Castellum - római katonai tábor maradványai (Öreghegy, hrsz. 448), valamint az ezzel összefüggő katonai fürdő maradványai (hrsz. 1952/2, /3)
- római ikerház maradványai (Római városrész, hrsz. 451/73),

⁵ Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 19/2003. (V.16.)1 önkormányzati rendelete Dunaújváros építési szabályzatáról és szabályozási tervéről alapján
225

- rác templom, barokk, 1696. (Rácdomb, hrsz. 2122),
- kúria, klasszicista, 1830. (Magyar út 87. hrsz. 1449/4),
- Dózsa Filmszínház, átmenet a modern és a szocialista realista között, 1952-53. (Dózsa Gy. tér 1. hrsz. 141),
- I. számú Rendelőintézet, átmenet a modern és a szocialista realista között, 1952. (Vasmű út 10. hrsz. 185).26
- a Kikötő épülete, szocialista realista 1951-1954 (Ruhagyári út 1. hrsz: 3370) és
- római kori építmény építészilag konzervált és bemutatott maradványai (Római krt. 51/A hrsz: 451/50).

Dunaújváros területén a védett és védelemre javasolt értékek 3 csoportba oszthatók:

1. a történelmi Pentele öröksége,
2. az 1949-50-ben megindított új város egységes, a szocialista realista építés sehol máshol ilyen egységesen megjelenő együttese
3. és a külterületen a vidékre jellemzően a XIX. század gazdálkodó, de sokszor már polgári életet élő, máshonnan ide települt jómódú családok kúriái

Dunapentelén a legnagyobb számban előforduló házak a népi építészet lakóházai, helyenként a fennmaradt melléképületekkel, amelyek leggyakrabban nyeregtetősek és előkert nélkül, fésűs beépítésben helyezkednek el. A népi lakóházak homlokzatai részben deszka-, részben vakolt oromzatúak. Kisebb számban a Magyar út és a Petőfi utca egy-egy szakaszán maradtak fenn a polgárosodás hatását mutató lakóházak, illetve a Montbach-kúria. A lakóházak mellett néhány egyéb épületfajta példái jelennek meg a gyógyszertár, a posta, a gőzmalom, az iskola és a két templom képében.

Külön csoportot képez a néhány fennmaradt ONCSA-ház, amelyet az Országos Nép-és Családvédelmi Alap támogatásával – külön telepként a Taborállás területén - hoztak létre 1941-ben.

Dunapentelétől délre épült fel az 1950-től kezdve a Pentelei-fennsíkon az első szocialista város, az ún. Újváros. A lakóterülettől délre helyezték el a Dunai Vasművet, melyet jelentős véderdők választanak el a várostól.

A külterület épített emlékei nem védettek. Jelenlegi használatuk függvényében állapotuk, megmenthetőségük nagy szórást mutat. A város és környezete identitástudata szempontjából fontos lenne, hogy a Város figyelmet szenteljen egy prosperáló korszak emlékei, – a környező vidékre jellemző kúriák, gazdasági épületek –, megőrzésének.

Megőrzendő a vasút kiépítésekor épített vasútállomás is.

Dunaújváros területén két lezárt temető található. Az egyik Táborállás területén, a másik az Óvárosban. A temetők helyi védett történelmi sírkertként való kialakítása és emlékhelyként való megnyitása a források megteremtésével valós lehetőség.

A korábban elkészült fejezeteket térképpel egészítjük ki az alábbiak ábrázolásával:

1.14.6.4. világörökségi várományos terület: limes

1.14.6.5. műemlék

1.14.6.6. történelmi temető - ilyen nincs Dunaújvárosban

1.14.6.7. műemléki környezet

1.14.6.8. nemzeti emlékhely - ilyen nincs Dunaújvárosban

1.14.6.9. helyi védelem

Az épített örökség (műemlékek, ezek műemléki környezete és a helyi védett épületek és területek, valamint a hatályos településrendezési tervekben védelemre javasolt épületek) 2 térképen, – külön a település belterülete és önálló lapon a külterület –, kerültek ábrázolásra.

A hatályos tervek szerinti régészeti érdekű területek, lelőhelyek, a limeshez kapcsolódó világörökség-várományos területek a település teljes közigazgatási területén együtt láthatók.

A helyi védelem alatt álló területek, épületek, épületegyüttesek, épületrészek, képzőművészeti alkotások, köztárgyak és ingatlanjaik

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 27/2013. (VIII.30.) önkormányzati rendeletében szabályozta az építészeti örökség helyi védelmét.

A rendelet célja egyrészt Dunaújváros Megyei Jogú Város történelme, hagyománya, identitása és városképe szempontjából meghatározó építészeti örökség védelmének szabályozása, azon értékek esetében, amelyeket egyéb külön jogszabályok nem védenek, és az általános környezeti-, és építészeti kultúra szemléletformáló terjesztése, és ennek támogatása.

A rendelet céljainak elérése érdekében a helyi védelem két kategóriáját tartalmazza:

227

- helyi területi védelem, és
- helyi egyedi védelem

Helyi területi védelem érvényes mindazon közterületekből és egyedi ingatlanokból álló együttesekre, amelyek sajátos tájképi, településszerkezeti, településképi, építészeti, történeti adottságaik folytán a település jellege és identitása szempontjából meghatározó jelentőségűek.

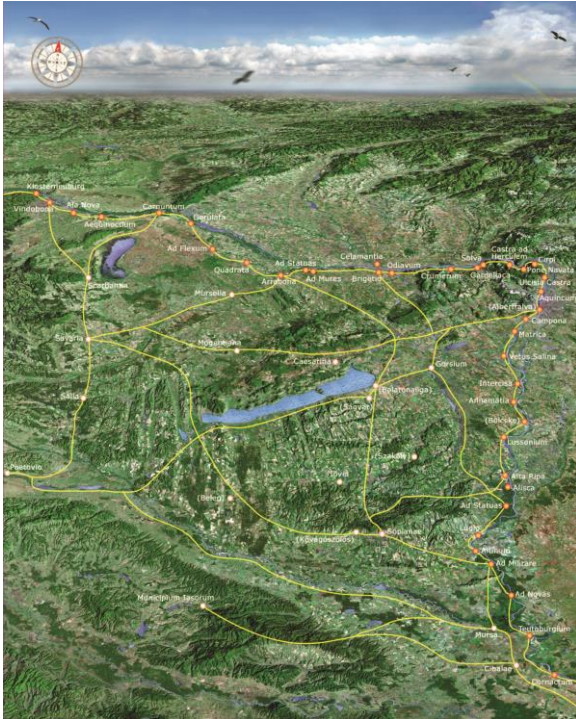
Helyi egyedi védelem érvényes bármely ingatlan egészére vagy meghatározott részére, amennyiben építészeti, történeti, néprajzi, képző- és iparművészeti, ipartörténeti értelemben a település karaktere szempontjából meghatározó jelentőségű.

Védett területen belül egy adott ingatlan, képző- vagy iparművészeti alkotás egyedi védelme is elrendelhető.

Jelen dokumentum 1. számú melléklete tartalmazza a fentebb hivatkozott rendelet szerinti helyi területi védelem, és helyi egyedi védelem alá sorolt épületeket, építményeket, képzőművészeti alkotásokat, köztárgyakat és műalkotásokat, továbbá a helyi védelem alatt álló tereket, parkokat, kerteket.

Világörökségi és világörökségi várományos terület

Magyarország esetében 10 helyszín szerepel a világörökségi várományos listán, melyek között van a római limes magyarországi szakasza (a Ripa Pannonica) is. Fejér megye területén a római limes magyarországi szakaszának világörökség-várományos területeivel Adony, Baracs, Dunaújváros, Ercsi, Ivánca, Kisapostag, Kulcs és Rácalmás települések érintettek.

A vonatkozó szabályok a területfelhasználással, a bányászattal, az infrastrukturális hálózatokkal és építményekkel kapcsolatban állapítanak meg korlátozásokat.

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A településrendezési konfliktusokat az „1. 14. 7. Dunaújváros, konfliktusforrások” című térkép mutatja be.

Dunaújváros területén a legjelentősebb konfliktus, hogy a város fejlesztési területei közül számos csak az átlagosnál jobb minőségű termőföldek igénybevételével valósíthatók meg.

A probléma megoldása érdekében először is célszerű lenne felülvizsgálni az egyes termőföldek minőségét a város kül- és belterületén egyaránt, különös tekintettel az ipari szennyezésekre, szennyező forrásokra, amelyek befolyásolhatták ezeket a minősítés óta eltelt időszakban. A ténylegesen jó minőségű termőföldeket viszont csak helyhez kötött beruházás céljára, vagy olyan használatra lehet igénybe venni, amilyen használatra a városon belül máshol nincs lehetőség.

Dunaújváros belterületén is különböző területeken találhatóak zárványszerű mezőgazdasági hasznosítású területek. Az I. fejlesztési körzetben a Laktanya térségének még nem beépítetlen területén vannak szántók. Ezeket a hatályos TSZT és a Szabályozási terv is már gazdasági (KG) illetve lakóterületi (KEL) övezetbe sorolta. A VIII. fejlesztési területben a Keleti gazdasági területen, a Déli

Iparterületen és a Dunaferri városrészben is vannak ilyen minőségű, jelenleg mezőgazdasági hasznosítású területek.

Dunaújváros belterületi határának változását javasolja a hatályos TSZT, azonban ezen területek belterületbe vonása, vagyis más célú hasznosítása a mind a Déli iparterület területén, mind a Venyimi út mentén SZ1, SZ2 illetve SZ3 besorolású termőföldeket érint. A Venyimi út mellett a TSZT gazdasági (KG) területet jelölt ki, a gazdasági hasznosítás a terület töredék részén megtörtént.

A 6-os úton túli területeken kijelölt beépítésre szánt területeit ugyancsak érinti a minőségi termőföldek okozta konfliktus.

Az M6-os autópályát a TSZT tartalmazza, a telekviszonyok módosulását a földhivatali nyilvántartási állományban átvezették. A Szabályozási terv nem követte a változásokat.

A város belterületén az épített környezettel kapcsolatosan más jellegű konfliktusok vannak jelen.

Táborállás partfalszakadással érintett területén a helyreállítás megtörtént, ezért az építési tilalom felülvizsgálatát szükséges elvégezni.

Mind a TSZT, mind a szabályozási terv tartalmazza a Petőfi utca és Temető térségében a lakóterületi átépülést a Lebuki-patak völgyében. A lakóterületi átépülés folyamata nehézkes, a telkek tulajdonviszonyai hátráltatják. A terület jövőjének átgondolása szükséges.

A kikötő védett műemlék épületének hasznosítását meg kell oldani. Ugyancsak megoldandó feladat a Montbach –kúria tömbjének rehabilitációja, a kúria funkcióváltása.

A Főiskolai Campus fejlesztés alatt áll, hosszútávon a terület teljes kiépülése várható és kívánatos. A folyamatot a hallgatói létszám csökkenése, esetleg előre nem látható állami oktatáspolitikai döntések akaszthatják meg.

A város területén két lezárt történeti temető található. Mindkét temető esetén forrásokat kellene bevonni azok részben emlékhelyként történő megnyitása érdekében.

Barnamezős iparterület található a Dunaferri területétől keletre, ennek hasznosítása a további területek bevonása előtt javasolható.

Dunaújváros jelenlegi kikötője a Szalki szigeten van. A közúti és vasúti teherforgalom Pentele területén keresztül bonyolódik. A Salbert-sziget déli részére tervezett új, nemzetközi standardnak megfelelő teherkikötő jelentős mértékben tehermentesítené a várost, hiszen annak megközelítése az iparterületek felől a belváros és a lakóterületek érintése nélkül válik lehetségessé. A Szalki-szigeti kikötő így jóval kisebb forgalmat bonyolítana le.

A Dunaferri salaklerakója a Duna partja mellett jelentős környezeti konfliktusforrás. Rekultivációját a településrendezési tervek szorgalmazzák, ez azonban kevés a megvalósításhoz, így hosszú távon bizonytalan a szomszédos területek használhatósága.

Dunaújvárosban nincsenek szegregált területek. Vannak szegregációval érintett területek, de prevenciós jellegű városrehabilitációval a káros folyamatok megakadályozhatók.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Az V. páneurópai közlekedési folyosó magyarországi közúti szakaszának V/C ága a Duna mentén az M6 autópályán – illetve ennek teljes kiépítéséig a 6 sz. főúton halad. A vasúti nyomvonal a várost nem érinti.

Az M8 Duna-híd megépülésével Dunaújvárost a TEN-T hálózat egyik fő útvonala is érinti. A VII. számú folyosót képező Duna is érinti a várost. A DUNAFERR Rt. országos közforgalmú kikötője a Szalki-szigeten, vasúti kapcsolattal is rendelkezik. A város a Duna és a 6 sz. főút között fekszik, a város közúti kapcsolatai mind a 6 sz. főútra kötnek rá, de az M6 és M8 autópályák is 3 kilométeren belül elérhetők. A megyeközponthoz a 62 sz. főút a fővároshoz az M6 autópályára illetve a 6 sz. főút biztosítja a kapcsolatot. A M8 autópályára részét képező dunai hídátadásával a Duna-Tisza közti területekkel is kiépült a közúti kapcsolat.

A várost két vasúti vonal kapcsolja az országos hálózatba. A 42. számú Pustaszabolcs – Dunaújváros – Paks vonal és a 43. számú Dunaújváros – Rétság vonal.

1.15.2. Közúti közlekedés

A városban a Önkormányzati kiépített út és köztér hossza 2011-ben 132,5 kilométer, míg 5 évvel korábban 2006-ban 129,9 kilométer volt. Az Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza 2011-ben és 2007-ben egyaránt 10,3 kilométer volt. Dunaújvárosban 2006-ban és 2011-ben egyaránt 2,145 kilométer állami fenntartású közutat tartott nyilván a KSH adatbázis.

Dunaújváros közlekedésfejlesztési szempontból igen kedvező helyen fekszik: az ország közepén. Jelentős az országos gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése szempontjából, mivel mind az M6, mind az M8 útvonala érinti a város térségét. Az V.C európai folyosóként Budapesten át Eszék-Szarajevó irányában érne el az Adriai-tengert. Ennek magyarországi szakasza Budapest és Szekszárd között a 6-os út, ami Dunaújvárost is érinti.

Az M8 autópályára országos léptékben az ország Budapest centrikus úthálózatát kívánja feloldani egy NY-K irányú tengellyel, és új közúti átkelőhellyel (Dunavecse) a Dunán, Szekszárd és Budapest közötti szakaszán.

A városba be- és az onnan kilépő gépjárműforgalom döntő része a Dózsa György úton, a Petőfi Sándor úton és a Papírgyári úton bonyolódik. A forgalom megoszlása e három út között egyenletesnek mondható, az átlagos napi forgalmak 10-12 ezer egységjármű között vannak. Az érintett utak közül a Dózsa György út és a Petőfi Sándor út körforgalmú csomópontokkal csatlakozik a 6 sz. főúthoz, a Papírgyári útnál a kanyarodó irányok számára az osztályozó sávok ki vannak alakítva.

A gépjárműforgalom számára problémás keresztmetszet a Papírgyári úti vasúti keresztezés, ahol a közút a vasúti pálya alatt halad át. Itt az útpálya szélessége minimálisra csökken, valamint az itt becsatlakozó Délivárosi út ki- és bekanyarodó gépjárműforgalma is nehézségekbe ütközik. Hasonló a helyzet a Dózsa György út vasúti keresztezésénél, a Kandó Kálmán térnél – bár itt biztosított az elkülönített gyalogos közlekedés.

A városon belüli, belvároson átmenő gépjármű-forgalom lefolyása megfelelő, egy-egy csomópontban azonban a csúcsidőszakokban kisebb torlódások alakulnak ki.

Forgalombiztonsági szempontból az Aranyvölgyi út – Venyimi úti csomópont, a Kossuth Lajos u. – Vasmű út kereszteződése, az Alsó-Duna-parti út – Siklói úti csomópont tekinthetők baleseti gócpontnak, ezeken a helyeken átlagosan évente legalább 4-5 baleset következik be.

A Dózsa György út - Budai Nagy Antal csomópont geometriája a beláthatóságot akadályozza, a kereszteződésben a jelentős nehézármű-forgalom számára a csomóponti mozgások nehezen hajthatók végre.

A Kossuth Lajos u. – Vasmű út kereszteződésében az útpálya szélessége és mind a jármű-, mind a gyalogosforgalom nagyságából adódóan jelzőlámpás forgalomirányítás bevezetését igényelné (ennek tervezése a városközpont rehabilitációjához kapcsolódóan folyamatban van).

A Dózsa György út menti gyalog- és kerékpárút kialakításából adódóan jelentős konfliktusgerjesztő tényező, mind a gyalogos-kerékpáros, mind a gépjármű kerékpáros viszonyokat tekintve. Az útszakaszon szükség lenne a gépjárművek sebességcsillapítására (forgalomtechnikai eszközökkel, a kerékpáros közlekedési felületek útra helyezésére és megfelelő gyalogosátkelő-helyek kialakítására. A városközpont rehabilitációjához kapcsolódó belvárosi forgalomcsillapítási illetve és egyéb beavatkozásokat a „Forgalomcsillapítás, gyalogosforgalom” fejezet tartalmazza.

1.15.3. Közösségi közlekedés

A közforgalmú közlekedés szempontjából kitüntetett célterületet jelent a Vasmű, mint a város legkoncentráltabb munkahelyi területe, továbbá a Városháza tér - Vasmű út térsége, mint a város igazgatási-intézményi központja, a Dózsa György út, amely jelenleg a város leglátogatottabb bevásárló utcája, továbbá - hasonló okokból - a piac területe.

A jelenlegi bonyolult vonalvezetésű viszonylatok használata nagy helyismeretet igényel. Megvizsgálva a szóba jöhető területeket, és tekintettel egy áttekinthetőbb hálózat kialakítási igényére a Településszerkezeti terv, az alábbi öt helyszínen javasolta alcentrum létrehozását:

- Vasmű tér,
- Kandó Kálmán tér,
- Magyar út (az északi ipari park térségében),
- Papírgyári út (6-os út csomópont térsége),
- Béke városrész.

Az első kettő alkalmas lehet helyközi járatok fogadására is a Béke téri autóbusz-pályaudvart kiváltandó.

A helyi közösségi közlekedési feladatokat a városban az Alba Volán látja el. A helyi viszonylatok üzemideje jellemzően reggel öt és este tíz óra közötti, az éjszakai időszakban nincsen tömegközlekedési kiszolgálás.

A helyi viszonylatok útvonalai valamint megállóhelyei alapján a város tömegközlekedési ellátottsága megfelelő, a város lakóterületének kb. 85%-ából érhető el 300 méteren belül megálló.

Dunaújváros helyközi kapcsolatait elsősorban az autóbusz közlekedés biztosítja. A helyi és helyközi autóbusz állomás a Béke téren (Építők útja) található, a város központi részének határán. A fontosabb forgalomvonzó létesítmények egy része (piac, főiskola, közép fokú oktatási intézmények, hivatalok) kényelmes gyaloglási távolságon belül elérhetők, a Városháza tér környéki intézmények (pl. rendelőintézet, kórház) már távolabb, 1 km távolságban található.

A távolsági járatok egy része nem érinti az autóbusz állomást, a városközponthoz közelebb eső Dózsa Mozi (Dózsa György tér) megállóhelyen állnak meg, amelyet a helyközi (kistérségi, agglomerációs) járatok egy része is érint. A megállóhelyet munkanapokon ~120 helyközi járat érinti (két irányban).

A Béke téri autóbusz állomás kis területen, zsúfolt körülmények között üzemel, érdemi bővítési lehetőség nélkül. Az autóbusz-állomás jelenlegi forgalmi- és utasigények alapján áttekintett belső kialakításával a rendelkezésre álló területen belül javíthatók a működés feltételei. Az átalakítás külső befektetők

bevonásával, kereskedelmi funkciókkal összevonva, vagy a tulajdonos saját forrásaiból finanszírozható.

A helyközi járatok útvonalain található további megállóhelyek jól lefedik a városi célpontokat, forgalomvonzó létesítményeket (Vasútállomás, Baracsi út, Magyar út, Dózsa György út, Szórád Márton út).

Távolsági járatok közvetlen eljutási lehetőséget biztosítanak (napi 1-4 járat) Baja, Balatonfüred, Békéscsaba, Bonyhád, Győr, Kalocsa, Kecskemét, Komárom, Mór, Orosháza, Pápa, Pécs, Siófok, Sopron, Szeged, Szekszárd, Szentés, Szolnok, Tata, Tatabánya, Várpalota, Veszprém városokba és az útvonalon fekvő további településekre.

Dunaújváros és Budapest között 17 járatpár közlekedik a Dunaújváros – Adony – Százhalombatta – Érd – Budapest útvonalon, 1:40 perc menetidővel, az M6-on közlekedő távolsági járatok jellemzően 1:10 perc menetidővel közlekednek (13 járatpár).

A megyeszékhely Székesfehérvár és Dunaújváros között 22 járatpár közlekedik, a menetidő 54 perc és 1 óra 20 perc között alakul. A menetrend igazodik az utazási igényekhez, az előváros funkcióval bír, vagy jelentős mértékben Dunaújvárosra gravitáló településekre ütemes jellegű, kínálati menetrend biztosított. A járatok jellemzően 60 percnként, az erős forgalmú időszakokban 20-30 percnként indulnak. Az üzemidő jellemzően 4:30-22:30 órák közötti, igazodva a három műszakos munkarend váltási időpontjaihoz.

A Dunaújváros vonzáskörzetébe (is) tartozó távolabbi települések esetén az alapvető kapcsolatokat biztosítja a menetrend, napi 5-10 járatpár közlekedik. Közvetlenül elérhető (munkába, iskolába járás szempontjából) Dunaújváros a következő településekről: Iváncsa, Besnyő, Beloiannis, Nagykarácsony, Előszállás, Daruszentmiklós, Bölcse, Madocsa, Szalkszentmárton, Tass, Kunszentmiklós.

Az ellátás alacsony színvonalú a közigazgatásilag Nagyvenyimhez tartozó Mélykút, Mélykútpuszta, Bernátkút településrészekén (napi 4 járatpár).

A dunaújvárosi kistérséghez tartozó Nagykarácsony, Előszállás és Daruszentmiklós településekre, a járatok száma alacsony, Dunaújváros kerülő útvonalakon érhető el. Nagykarácsonyról és Előszállásról a vasúti kapcsolat javítja az eljutási lehetőségeket, de Daruszentmiklós esetén vasúti kapcsolat sem áll rendelkezésre. A tervezett Baracs-Daruszentmiklós út építése után a térség autóbuszos kiszolgálása javítható.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Dunaújvárosban igen népszerű a kerékpár-közlekedés, ennek ellenére csak 10 km-es szakaszon van kiépített kerékpárút, ezek a Belváros és a Vasmű között

épültek. A városon átvezető és az agglomerációs kapcsolatokat biztosító hálózat viszont hiányos. Ki kell jelölni a Duna-menti kerékpárút Dunaújvároson átvezető szakaszát. Az országos kerékpárút hálózatfejlesztési tervek az M8 gyorsforgalmi út vonalában tartalmazzák egy kelet-nyugat irányú elem kiépítését, mely a Duna hídon keresztül kapcsolatot létesít a Duna-Tisza közével is.

Dunaújvárosban az egyéni közlekedési utazások számottevő része kerékpárral megtett utazás annak ellenére, hogy a kerékpáros közlekedés feltételei nem kielégítőek.

A jelenleg meglévő kerékpáros útvonal-hálózatot a kerékpáros közlekedés előnyben részesítésével szükséges fejleszteni az alábbi intézkedésekkel:

- országos, regionális kapcsolatok biztosítása,
- városi hálózat hiányzó elemeinek kialakítása,
- meglévő problémák (kritikus csomópontok és szakaszok) kezelése.

A város kerékpáros közlekedésre alkalmas közlekedési hálózata kiterjedt, de a fő folyosók mentén sok helyen akadályozott. A hálózat egésze hiányos, nincs megfelelő kapcsolat az egyes kerékpárforgalmi létesítmények között, a hálózati elemek nem alkotnak egységes, összefüggő rendszert. A kerékpáros útvonalak jelenleg nem felelnek meg a biztonságos és akadálymentes kerékpáros közlekedés feltételeinek. A kerékpáros közlekedés szempontjából a legjelentősebb probléma a gépjárművek nagy sebessége a főutakon, illetve a gépjármű közlekedés előnyben részesítésével kialakított forgalomtechnikai megoldások.

Nagy gépjárműforgalmú és 50 km/h-nál magasabb megengedett sebességű (elsősorban külterületi) utaknál a kerékpárral közlekedők eltérő igényei miatt a gépjárműforgalomtól fizikailag elkülönített kerékpárforgalmi létesítmények létesítése szükséges. Ilyenek a városon átvezető országos, regionális, (agglomerációs) kapcsolatokat biztosító kerékpáros útvonal-hálózat külterületi szakaszai.

Ennek a hálózatnak a legfontosabb eleme, a Duna két partját összekötő M8 hídon kialakított útvonal szakasz elkészült, de jelenleg még csak a Duna jobb partján kijelölt EuroVelo kerékpáros túraútvonalhoz kapcsolódik közvetlenül. A szakaszt szükséges megfelelő módon összekötni a városi kerékpáros útvonal hálózattal. A hálózat összefüggőségének kialakítására törekedve ki kell alakítani a Duna-menti kerékpáros útvonal Dunaújvároson átvezető szakaszát (Rácalmás-Kisapostag) is, és biztosítani kell a megfelelő kapcsolatait a meglévő városi kerékpáros útvonal-hálózathoz (az említett két az útvonal a szabadidős célú kerékpáros közlekedésnek is fontos üttőere).

1.15.5. Parkolás

Dunaújváros Megyei Jogú város 2012-ben elkészítette parkolási koncepcióját. Az alábbiakban e dokumentum legfontosabb megállapításait összegezzük.

A 2011-es helyszíni bejárások során 8.893 darab parkolóhely került rögzítésre, ortofotók feldolgozásával további 1.526 darab, így a nyilvántartás összesen 10.419 parkolóhelyet tartalmaz, közülük 107 darab mozgáskorlátozottak számára fenntartott.

Az Adó, Költségvetési és Pénzügyi Osztály tájékoztatása alapján Dunaújvárosban 2012-ben 12.121 adóalany 15.894 darab gépjármű után adózik, ebből 12.883 darab személygépjármű. A felmérés nem terjedt ki a kereskedelmi létesítmények nem közterületen lévő parkolóira, továbbá a garázsok számának meghatározására. A parkolási koncepcióban a számítások során csak a szabályosan kialakított parkolóhelyeket vették figyelembe a szakemberek, összesen 8.121 darabot.

A legtöbb parkoló a Béke városrészben és a Belvárosban található, a lakónépség is itt a legmagasabb, mindkét esetben 10 000 fő feletti. A 2001-es adatok alapján a város lakónépessége 55.309 fő volt, ez 2011 végére 49.581 főre csökkent. A parkolók felállás szerinti megoszlásában a párhuzamos felállás képviseli a legkisebb arányt, míg a szabályosan kialakított helyek több mint kétharmada merőleges felállású, összesen 5.848 darab.

A lakásszámot és a férőhelyeket összevetve a legnagyobb hiány a Technikumban és a Belvárosban jelentkezik. Bár a -3000 körüli értékek soknak tűnnek, a fővárosban nem ritka a -7.000 és -9.000 sem, így ezek a területek inkább városi viszonylatban mondhatóak problémásnak. A Közüzemi tömb jellege folytán a lakásszám alacsony, viszont az oktatási és szolgáltatási létesítmények miatt a parkolók száma magas, így nem meglepő a pozitív egyenleg.

A parkolók férőhely szerinti megoszlását áttekintve szembevetve az 1-10 gépjármű elhelyezését biztosító parkolók aránya, ezek a kis kapacitású helyek alkotják a teljes állomány közel felét. Elterjedésükben nagy szerepet játszhatott, hogy a parkolási gondok enyhítése érdekében igyekeztek minden beépíthető területet kihasználni, így alkalmasszerűen és egymástól elszórtan alakultak ki ezek a helyek. A városi állomány 90 százalékát a 41 férőhelyesnél kisebb kapacitású parkolók adják, a nagyméretű, 100 férőhelynél nagyobb parkolóhelyek részesedése igen csekély.

1.16. Közművesítés

1.16.1. Dunaújváros megyei jogú város közművesítésének fejlődése, helyzetelemzés a jelenlegi közműellátása és elektronikus hírközlése

Dunaújváros közműellátásának fejlesztése párhuzamosan történt a település fejlesztésével. A város történelmi múltját adó Dunapentele falu közműellátására csak a villamosenergia állt a II. világháborút megelőzően közszolgáltatásként rendelkezésre. Egyéb közműigényeket egyedileg, telkenként elégitették ki, házi kutak, házi derítők és szilárd tüzelőanyag használatával.

A község intenzív fejlődése az 50-es években kezdődött, amikor nehézipari fejlesztési területként került kiválasztásra Dunapentele község déli pereme. A község beépített területétől délre, annak folytatásaként, a szántóföldek helyén elkezdték építeni az ország legnagyobb ipari létesítményeként a Dunai Vasművet. Az ipari létesítmény kiépítésével párhuzamosan folyt a dolgozók számára a lakóterületek kialakítása és elsődlegesen a nők számára munkalehetőséget teremtő újabb ipari üzemek letelepítése. Dunapentelét magába foglalva ezzel a II. világháborút követően fokozatosan új várost hoztak létre, Sztálinváros néven, amelyet később "Dunaújváros"-ra változtattak. Az új építések ellátásához kellett kiépíteni a közmű infrastruktúrát, ezzel indult a közműfejlesztés a településen az 50-es évek elején.

A kezdetekkor a közműellátás csak az új beépítésű területen került kiépítésre, ahol az épületek teljes közműellátását oldották meg. A teljes közműellátáshoz kiépítették a közüzemi ivóvíz ellátás, a közcsatornás részben elválasztott, részben egyesített rendszerű szennyvíz- és csapadékvíz elvezetést, ennek üzemeltetésére hozták létre 1951 júniusában a Dunapentelei Víz és Csatorna Vállalatot. A közüzemi villamosenergia ellátás az országos hálózatról került kiépítésre, míg a termikus hőellátás bázisa a Dunai Vasmű kazántelege volt, ahonnan hulladékhő hasznosítással létesített távhőszolgáltatással elégitették ki a fűtés és a használati melegvízellátás hőigényét. A főzés energiahordozója az első épületeknél villamosenergia volt. Később, az 1958-ban a Vasműben előállított városi gázzal elindult a városi gázellátás, amellyel elégitették ki az újabb építésű lakóépületek főzési energiaigényét és a kiépítésre kerülő hálózat menti gázigénylők komplex (fűtés, főzés, használati melegvíz termeléshez szükséges) gázellátását. Az országos földgázhálózatra a város bekötése 1968-ban történt, az Adony-Dunaújváros nagynyomású gázvezetékek kiépítésével. A városi átadóállomás kiépítésével elkezdődött a városi-gáz fogyasztók földgázra történő átállítása. A földgázra történő átállítás 1979-ben fejeződött be.

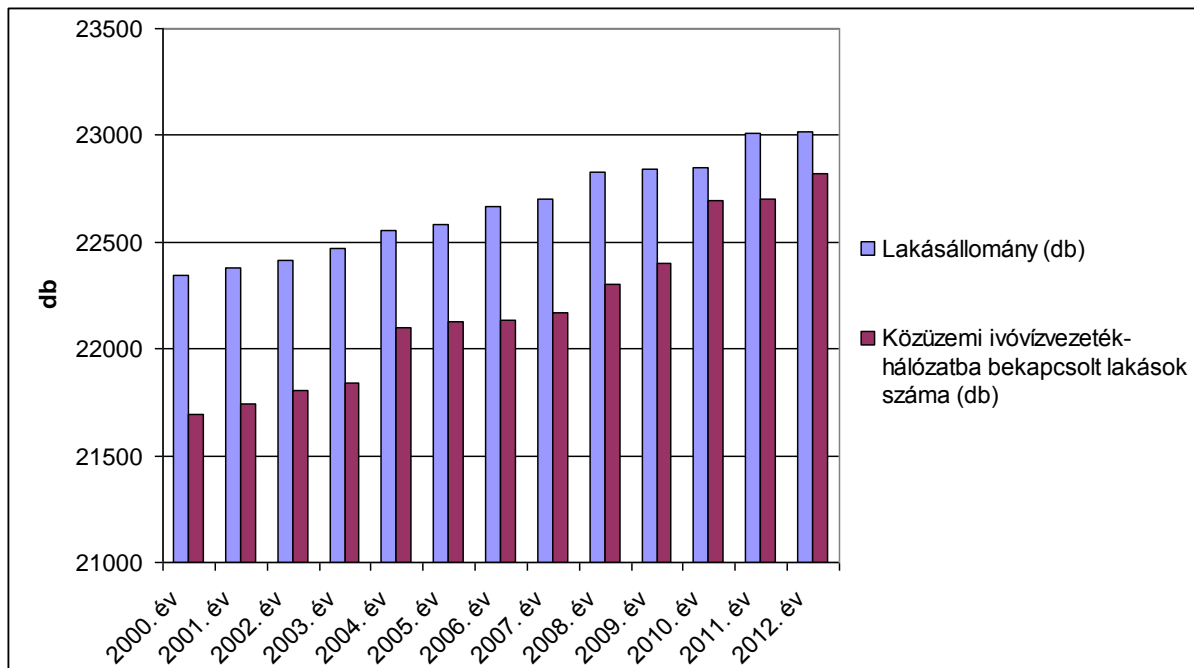
A déli településrész számára biztosított teljes közműellátással biztosított komforttal szemben az északi, régi beépítésű, pentelei településrész közműellátás szempontjából ellátatlan maradt. 1957-ben az elmaradottság kompenzálására két artézi kutat létesítettek a pentelei településrész ellátására, majd a gázhálózat fejlesztésével megteremtve a városrész részleges közműellátásának lehetőségét. Az északi városrész teljes közműellátásának megoldása csak a 80-as években rendeződött.

Az egyes közművek fokozatos és folyamatos fejlesztésével, az egyes közművek ellátási körzetük kiterjesztésével jelenleg már a város belterületének döntő hányadán a teljes közműellátás rendelkezésre áll. A belterület teljes közműellátással nem rendelkező ingatlanjai és a belterülethez közvetlen kapcsolódó külterületi ingatlanok egy része számára is a részleges közműellátás biztosított, amelyhez a villamosenergia ellátás, a vezetékes ivóvíz ellátás és a földgázellátás áll rendelkezésre. A belterülettől távolabbra eső külterületen fekvő ingatlanok számára jellemzően a közüzemi közműszolgáltatásból csak a villamosenergia ellátást építették ki. A bel- és külterületen jelentkező további közműigényt egyedi közműpótló megoldással biztosítják.

A település közvetlenül a Duna mentén fekszik, amely a csapadékvizek befogadása tekintetében kedvező adottság, de a rajta lefutó árhullámok veszélyeztetik a települést. A beépítés jellemzően magas-partra települt ezzel biztosítva az árvíz elleni természetes védelmet, de a parti részeken, a Dunába torkolló patakok mentén az elöntések előfordulása miatt árvízvédelmi feladatokat is el kell látni.

A település jelenlegi közművesítettségéről pontos információk a statisztikai nyilvántartásból állnak rendelkezésre. A legutolsóként rendelkezésre álló adatsor 2012-es, amely közművek vonatkozásában a 2013. január 1.-ei állapotot rögzíti. A település közműellátottságát ezekkel az adatokkal lehet jellemezni.

A statisztikai adatokat elemezve megállapítható, hogy a település lakásállományának majdnem 100 %-a (illetve számszerűen több mint 100 %-a) rendelkezik villamosenergia ellátással. Természetesen ez a statisztikai nyilvántartásban szereplő adat a fogyasztók számát jelöli, beleértve a külterületi, kiskertes területi fogyasztókat is, így e vonatkozásban a szolgáltató tájékoztatása a mértékadó, mely szerint teljes körű az ellátottság.

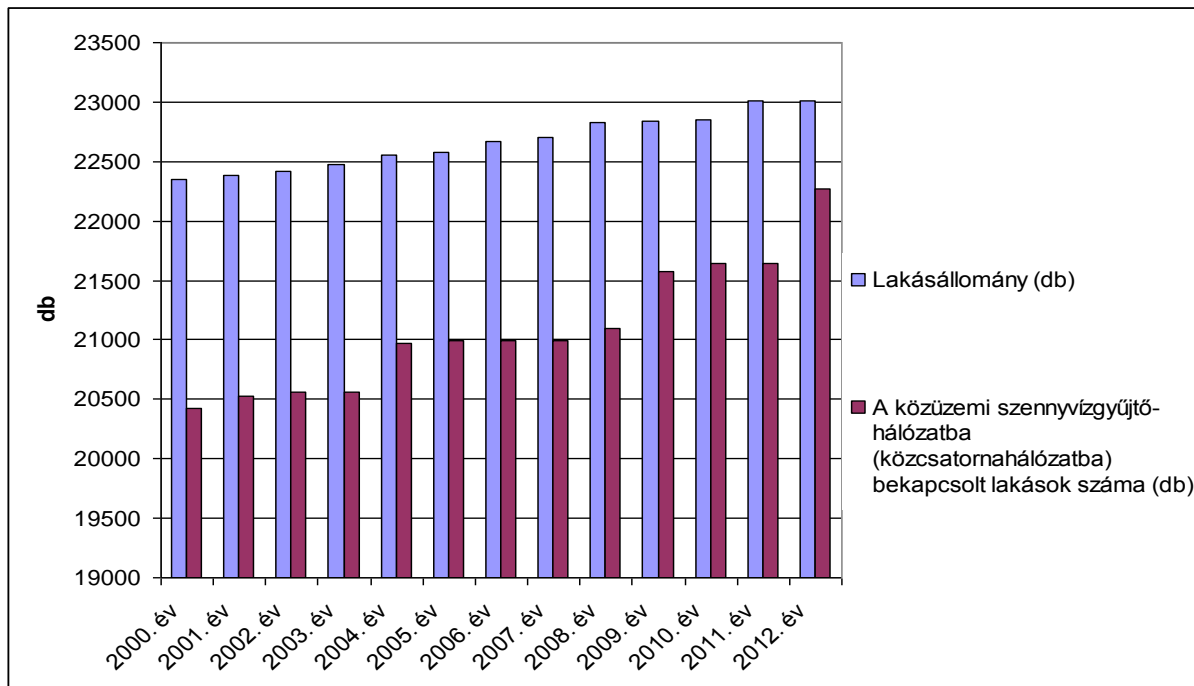

Forrás: KSH

A vezetékes ivóvíz elosztóhálózat a beépített, belterület utcáiban 109,5 km hosszban épült ki, a vízvezeték kiépítettsége közel teljes körűnek tekinthető. Az ivóvízzel ellátott lakások száma 22822 volt, ez a település lakásállományának 2013. január 1.-én 99,2%-a volt. Ez azt mutatja, hogy jelenleg a településen élők 0,8%-a, kb. közel 400-450 fő nem rendelkezik közvetlenül, a telkére, ingatlanára bekötött vezetékes ivóvíz ellátással. A közüemi ivóvízhálózaton 9 közkifolyó üzemel. A vízbekötéssel nem rendelkező ingatlanban élők a vízigényüket részben a saját házi kútjaikból vételezik, részben a közkifolyókról tudják kielégíteni.

A vezetékes ivóvízzel ellátott ingatlanoknál is jellemző a házi kutak használata, melyet jellemzően locsolásra használnak, mivel a házi kutak vize talajvízből, az első vízadó rétegből nyert víz, vízminősége bizonytalannak kezelhető. A házi kutakról nyilvántartás nem áll rendelkezésre.

A településen a közcatornás szennyvízelvezetés és szennyvízkezelés kiépítése szinte teljesen párhuzamosan került megvalósításra a vízellátás fejlesztésével. Az 1951-ben elkezdett, s azóta folyamatosan fejlesztett szennyvíz közcatorna hálózat építésének eredményeként már az ezredfordulón is a lakásállomány 97,1 %-a csatlakozott a közüemi hálózatra, ma pedig már a lakásállomány 99,2 %-a. Jelenleg Dunaújvárosban 169,9 km kiépített részben egyesített (76 km), részben elválasztott rendszerű (93,9 km) közcatorna hálózat üzemel, amelyre 22274 lakás csatlakozik. A szolgáltató a hálózat kiépítettségét a belterületen teljesnek tartja, ez azt jelzi, hogy a kiépített hálózat mentén nem mindegyik ingatlan csatlakozik a közhálózatra. A szennyvíz közcatornával összegyűjtött szennyvizeket a településen üzemelő szennyvíztisztító telepen kezelik.

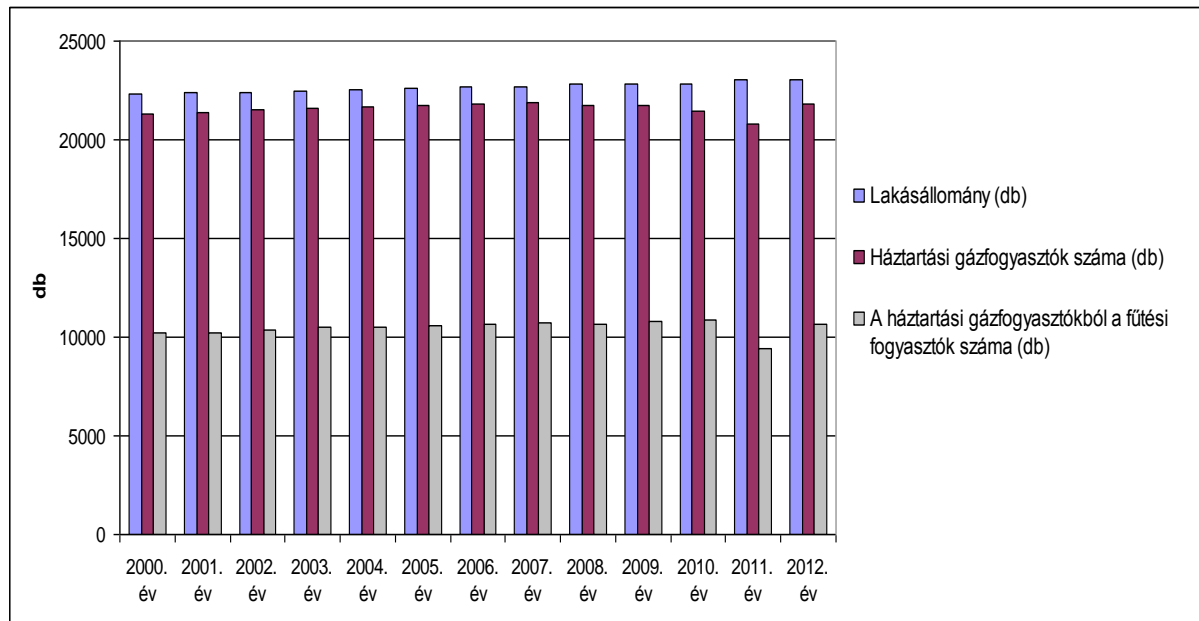
Forrás: KSH

A közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanoknál keletkező szennyvizet saját egyedi házi szennyvízgyűjtő medencékben gyűjtik, amelyek a hazai gyakorlatnak megfelelően legnagyobb részben szikkasztóként üzemelnek. Ez a település egyik szennyező forrása. Ma is naponta átlagosan 140-145 m³ szennyvizet szikkasztanak a talajba, a kedvezőtlen talajmechanikai adottságok, löszös plató és partfal, valamint a közvetlen Duna menti fekvés miatt, a Duna vízminőség védelmi igényének ellenére.

A felszíni víz- csapadékvíz elvezetés vonatkozásában, a település II. világháború után beépített területén és az egyéb részek belterületi főbb utcáiban jellemzően zárt csapadékcsatornás (részben egyesített, részben elválasztott rendszerű) vízvezetést építettek, a peremvárosrészekben és a külterületen pedig a nyílt árkos vízvezetés a jellemző. A csapadékvizek befogadója a település mentén végighaladó Duna, amely a településen haladó patakok, vízfolyások, árkok által szállított vizek befogadója. Itt is meg kell említeni, hogy a Duna kiterjedt vízgyűjtőjéről szállítja el a vizeket, amelyen időnként árvízi készültséget és védekezést igénylő árhullámok alakulnak ki.

A településen az automatikus üzemvitelre is alkalmas termikus célú energiaellátásra a távhőellátást és a földgázellátást építették ki. A város intenzív beépítésű városrészén kiépített távhőhálózatról 2013. január 1-én 19321 lakás, a lakásállomány 84 %-ának a fűtési hőellátását és 12091 lakás, a lakásállomány 52,5 %-ának a használati melegvíz ellátását biztosították. Meg kell említeni, hogy gazdasági szempontok miatt egyes ingatlanok az utóbbi évtizedben leváltak

a távhőszolgáltatás rendszeréről, ezzel 8,5 %-kal csökkent a távhőt fűtésre, és 4,1 %-kal a távhőt használati melegvíz termelésre igénybe vevők aránya.

Forrás: KSH

A város belterületén 198,8 km földgázelosztó hálózat üzemel. A gázhálózat kiépítettségének eredményeként 2013. január 1-én 21807 lakás, a lakásállomány 94,8 %-a csatlakozott a földgázhálózatra. A gázt termikus energiatermelési célra 10637 lakásban, a lakásállomány 46,2 %-ában hasznosították. Ebből 2485 lakásban, a lakásállomány 10,8 %-ában hasznosították a gázt közvetlenül komplexen, fűtésre, használati melegvíz termelésre és főzésre egyaránt. Ezzel a folyamatos és automatikus üzemvitelű fűtési célú hőellátással biztosítható komfortos életkörülmény lehetősége a távhőellátásban részesülő lakásokat is figyelembe véve, a település lakásállományának mintegy 94,8 %-ában megoldott.

A lakásállomány 35,4 %-ában a földgázt használati melegvíz termelésre és főzésre hasznosították, és 48,6 %-ában csak főzési célra vették igénybe a földgázellátást.

A távhő- és földgázhálózatra nem csatlakozó ingatlanok, valamint azok a vezetékes gázzal rendelkező ingatlanok, ahol a vezetékes gázt csak főzésre használják, a termikus célú energiaigényt nem vezetékes energiahordozó (jellemzően szén, fa) hasznosításával elégítik ki. Meg kell említeni, hogy ezek aránya is az utóbbi években növekvő tendenciát mutat. A környezetet erősebben terhelő és kevésbé komfortos ellátásra alkalmas szilárd tüzelés előtérbe kerülését az egyéni gazdasági korlátok indokolhatják.

A statisztikai nyilvántartás a közműfogyasztásokkal kapcsolatos értékelésekre is lehetőséget nyújt. A település közüzemi ivóvízhálózatával 2916,8 ezer m³ (napi átlagban 8000 m³) vizet szolgáltatottak 2012-ben összesen, ebből 1067,9 ezer m³ vizet, az összes szolgáltatott víz 37 %-át szolgáltatották gazdasági célú hasznosításra. A település közüzemi ivóvízhálózatával 1848,9 ezer m³ vizet szolgáltatottak 2012-ben, a lakosság számára. Ez alapján a vízellátást igénybevevő lakókörnyezetben az egy főre eső vízfogyasztás éves átlagban 105 l/fő,nap volt. A tapasztalatok szerint a távlatban elvárható komfortos életvitel hatására, a lakossági, illetve a kommunális szektor napi ivóvíz fogyasztása ennél magasabb 120-150 l/fő, nap érték körül várható. A jelenlegi átlagos vízfogyasztási adatok figyelembe vételével, a meglévő fogyasztóknál a víztakarékosságra való törekvés ellenére is, számolni kell a vízigeny növekedésével.

A település összes villamosenergia fogyasztása, amelyet a közhálózatról vételeztek, 10377734 MWh volt 2012-ben, ebből lakossági villamosenergia fogyasztás 35611 MWh volt, az összes villamosenergia felhasználásának mindössze 3,4 %-a, a többit a gazdasági szektor hasznosította.

A lakossági fogyasztásból az egy lakásra jutó havi átlagos villamosenergia fogyasztása 116 kWh volt. Ez az érték jelzi, hogy a lakások felszereltségének még fejlesztése várható, s vele a háztartások villamosenergia igény növekedése prognosztizálható. Ez azonban a település összes villamosenergia fogyasztásához képest észrevétlenné válik.

A település összes földgázfogyasztása, amelyet a közhálózatról vételeztek, 134395,1 ezer m³ volt 2012-ben, ebből lakossági földgázfogyasztás 6222,1 ezer m³ volt, az összes földgáz felhasználásának mindössze 4,6 %-a, a többit a gazdasági szektor hasznosította.

A település lakossági gázfogyasztásából az egy háztartásra jutó átlagos havi földgázfogyasztás 23 nm³/hó, amelyből számolt csúcsigény átlagosan 0,12 nm³/h. Ez a mutató azt jelzi, hogy jellemzően a gázfogyasztó háztartásban a gázt főzési és legfeljebb még használati melegvíz termelésre vették igénybe, a komplex hasznosítás minimális volt. Ahol fűtésre is hasznosítják, ott is jellemzően egy-egy gázkonvektort használnak. A villamosenergiánál leírtakhoz hasonlóan a lakossági fogyasztásnál növekedés várható, de ez a település felhasználásához képest észrevétlen lesz.

A statisztikai adatok nem térnek ki rá, de a helyszíni vizsgálatok alátámasztották, hogy a település közvilágítása jellemzően ugyan az előírásoknak, a közlekedésbiztonságnak megfelelő szinten megoldott, de a régi beépítésű városrészben a közvilágítást jellemzően a kisműködésű elosztóhálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejekkel biztosítják, ahol a megvilágítás mértékének növelésére is már nagyobb igény lenne.

1.16.2. Víziközművek

Vízgyártás és vízellátás

Dunaújvárosban a komfortos közműellátás legfontosabb eleme, a vezetékes ivóvíz ellátás megoldott, a hálózatot és létesítményeket a Dunaújvárosi Vízcsernő- és Hőszolgáltató Kft.-hez tartozó Vízcsernő Üzemeltetés és Karbantartás Kft. üzemelteti. Az üzemeltető Dunaújvároson kívül Nagyvenyim, Mélykút-puszta és Mezőfalva vízellátását is biztosítja. A vízellátás a saját üzemeltetésű vízmű kutakról és a DRV regionális rendszeréről kiépített vételezési lehetőséggel megoldott.

A saját vízbázist, a Szalki-szigeten üzemelő csápos kutak képezik, amelyek hidrogeológiai védelmére a védőidomok lehatárolásra kerültek. A Szalki-szigeti vízbázis 5 db csápos kútból áll. Ezek maximális kapacitásai a következők:

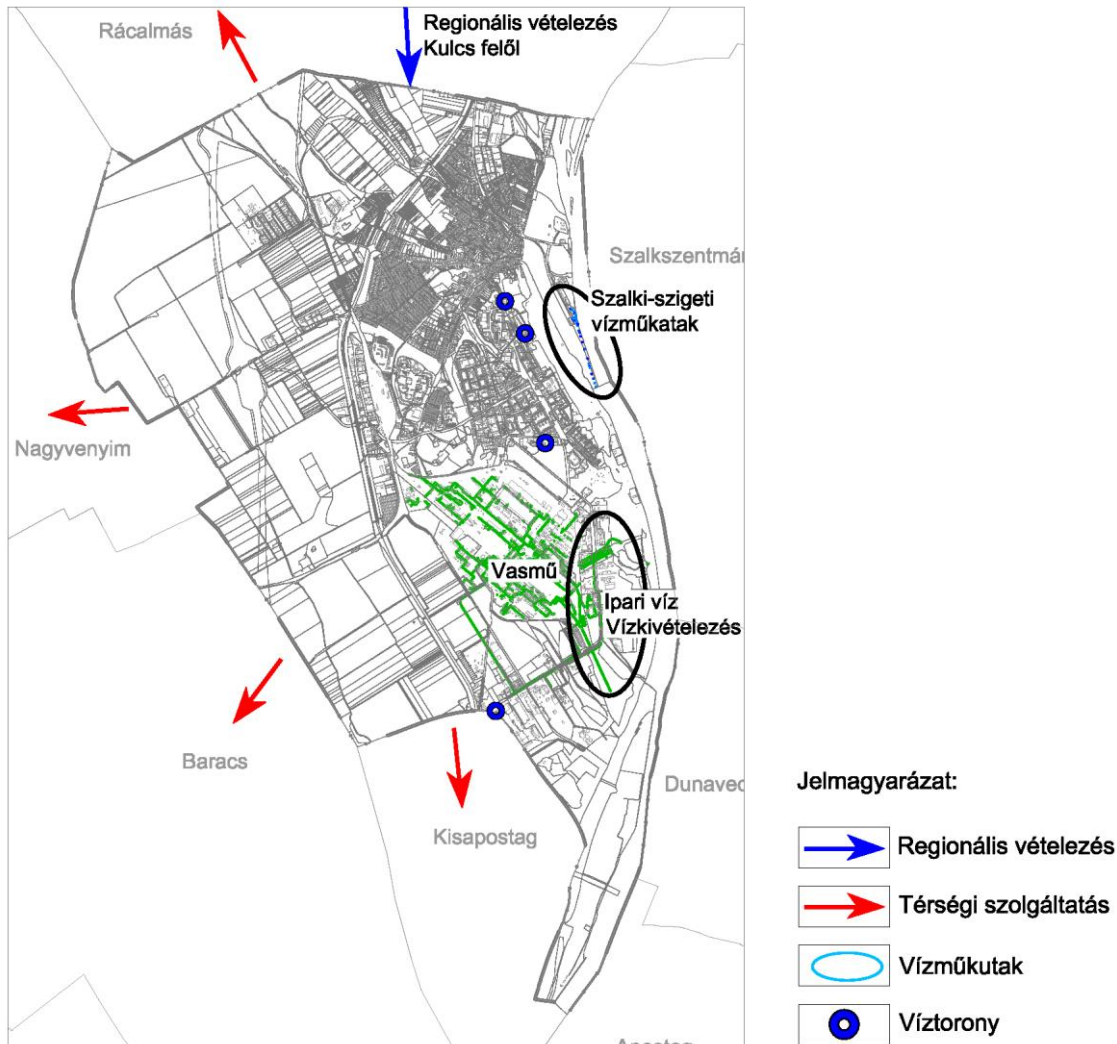
I. számú csáposkút:	2.200 m ³ /d
II. számú csáposkút:	6.100 m ³ /d
III. számú csáposkút:	4.300 m ³ /d
IV. számú csáposkút:	4.200 m ³ /d
V. számú csáposkút:	6.400 m ³ /d
Összesen:	23.200 m ³ /d

Ezek a kapacitások a Duna legalább 250 cm-es vízállását feltételezik, amennyiben ennél alacsonyabb a Duna vízállása, a kutak vízáradó képessége a maximális érték 60 %-áig csökkenhet (tehát minimum 14.000 m³/d). Ezek a vízmennyiségek a város vízigényeit fedezik, de a vízellátás biztonságát szolgálja, hogy a DRV Zrt. kulcsi vízbázisai felől is van betáplálási lehetőség. Az érvényes engedélyek szerint a DRV rendszeréből 15.058 m³/d vízárvételre van jogosultsága a városnak, de ennek csak töredékét, átlagosan 820-830 m³/d vízárvételt szokott kérni. A vízelosztó hálózaton két helyen van kiépített csatlakozási lehetőség a regionális hálózathoz, az egyik a 62-es útnál, a másik a város északi határánál.

A Szalki-szigeti vízbázis és a város vízellátásának indítóbázisát jelentő Apáczay Csere János úti vízmű nyomáscsökkentő gépháza között három nyomóvezeték üzemel.

A település fogyasztóinak ellátására két nyomászónát, a I. és II. zónát határoltak le, az egyik a magas, a másik az alacsony nyomású hálózat. A magas nyomású hálózatban 6-6,5 bar a hálózati víznyomás. Táppontja az Apáczay Csere János úti 2000 m³-es víztorony. Az alacsony nyomású hálózatban 4-4,5 bar a víznyomás, bázisa az Építők útjai 1200 m³-es víztorony.

A település néhány nagyobb vízigényű ipari üzeme saját vízbeszerzésről vételezi a vizet. Ezek az üzemek saját, illetve közös vízbeszerzéssel biztosítják az ipari célú vízellátást. A legnagyobb iparivíz felhasználó korábban is és ma is az ISD Dunaferr ZRt, Ferrobeton ZRt és a Dunapack ZRt.

Dunaújváros Déli iparterületének iparivíz-ellátása az ISD DUNAFERR ZRt felszíni vízkivételi művéről történik. A felszíni vízkivételi mű a Duna partjára van telepítve, rajta szivattyúk, szívó és nyomóvezetékek, valamint szűrőberendezések üzemelnek. Két szivattyútelepet különböztethetünk meg, az I. és II. számú szivattyútelepet.

I. számú szivattyútelep.

Az I számú szivattyútelep feladata a friss ipari víz szállítása a DUNAFERR ZRt, a DUNAPACK ZRt, a FERROBETON ZRt számára, valamint mezőgazdasági öntözés céljára.

A Duna vízszintje és a gyári platószint között a Duna vízállásától függően 46,7 - 55,4 m szintkülönbség van. A szivattyútelep magassági elrendezése olyan, hogy 244

a legkisebb vízállásnak megfelelő vízszint esetén is (90,67 mAf.) biztosított a szivattyúk ráfolyásos üzemmódja.

A jelentős szintkülönbséget csak nagy nyomás létrehozásával lehet leküzdeni, ennek biztosítására nagy teljesítményű szivattyúkat alkalmaznak. A telep maximális teljesítménye kb.16.500 m³/h. Igénytől függően 2 vagy 3 gép üzemel (a 6 db rendelkezésre álló szivattyúból), az átlag teljesítmény 10.000 m³/h. A vízkivételhez a telepről a Duna medrébe 1400-as szívócsatornák és 2 db ráfolyásos NA 1500-as szívóvezeték nyúlik. A szükséges minőségű iparivíz elérése érdekében a nyersvizet mechanikai úton tisztítják meg. A tisztítást folyamatos üzemű szalagszűrők végzik. A szalagszűrőkről a mechanikai tisztításon átesett víz a szívóaknába kerül. Az ipari víz a telepről az "A, B, C" jelű, NA 1000-es vezetékeken érkezik az ISD DUNAFERR Zrt-be.

II. számú szivattyútelep

A II. számú szivattyútelep az I. sz. teleptől délre helyezkedik el. Elsődleges szerepe biztonsági célú. Akkor lép üzembe, amikor az I. sz. telepen esetlegesen üzemzavarok következnek be. A telep építészeti kialakítása hasonló az I. szivattyútelepéhez.

Az ivó- és iparivíz ellátáson túl az ISD DUNAFERR ZRt. telephelyén lágyvizet és sóatlanvizet is előállítanak, ezekkel a technológiai vízigényeket elégítik ki, nagyságrendileg ezek az iparivíz mennyiséghez képest elenyészőek.

A település fogyasztóinak ellátását szolgáló elosztó hálózaton több nagyobb NÁ 400-as, 300-as átmérőjű vezeték is üzemel, de az ellátó hálózati rendszer vezetékei döntően NÁ 100-as és 80-as méretűek. A város vízellátására kiépített vízelosztó hálózatban sok az öntöttvas és acél vezeték, csak az utóbbi időkben épített vezetékek KPE anyagúak.

A kiépített vízelosztó hálózatra az előírásoknak megfelelően a tűzvíz csapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a megfelelő tűzvíz ellátást. Az ipari üzemek tűzvíz ellátását egyedileg biztosítják.

Szennyvízelvezetés

Szennyvízelvezetés szempontjából Dunaújváros a legkedvezőbb helyzetű települések közé tartozik, mivel a település ingatlanjainak közhálózatra való csatlakozása majdnem 97 %.

A hálózat építése a város kiépítésével párhuzamosan az 50-es évek elején kezdődött. Ekkor egyesített rendszerű hálózatot építettek, amely a szenny- és csapadékvizeket a befogadó Dunába szállította. A város növekedése folyamán az 1970-es évektől már korszerűbb, elválasztott rendszerű hálózatot építettek, amelynek szennyvízcsatornája az egyesített rendszer műtárgyaiba szállította a

szennyvizeket, a csapadékcsatornák befogadói pedig a különböző vízfolyások lettek.

Az elválasztott rendszerű szennyvízcsatornák és az egyesített csatornák által elszállított szennyvizek korábban csak mechanikai tisztítási fokozaton keresztülvezetve részlegesen megtisztítva kerültek a befogadó Dunába. Ez a mechanikai tisztítás a hálózati rendszer két pontján történt, a Szent István úti átemelő telepen és a Kohász úti telepen.

A városban az egyesített rendszerű csatornahálózat a belvárosi területeken épült ki, főgyűjtői az Sz 1-0-0 és az Sz 2-0-0 jelű gerinccsatornák. A hálózat kisebb csatornái körszelvényűek, míg a gerinccsatornák és a főgyűjtők tojásszelvényűek. A tojásszelvényű csatornák vízszállítási paraméterei az egyesített rendszer miatt a csapadékvizek elszállítására kedvezőek. Ezek az egyesített csatornák a Kohász úti telepre szállítják a szenny- és csapadékvizet, ahol 80 mm-es pálcaközű durva, majd 25 mm pálcaközű finom rácson keresztülvezetve kerülnek egy ötszög alakú aknába. (Korábban innen vezették tovább a Dunába.) A szennyvíztisztító telep megvalósítása óta ez a műtárgy alkalmas a csapadékos szennyvíz olyan szétválasztására, hogy a 0,39 m³/sec feletti csapadékos-szennyvizet az aknától induló NÁ 1000-es csatornával a dunai kiépített sodorvonalon bevezetésén keresztül a Dunába juttatja. A 0,39 m³/sec mennyiségig a szenny- és csapadékvizet NÁ 400-as vezetékkel, mérőszabályozó aknán átvezetve szállítja az NÁ 500-as parti levezetést biztosító alsó Duna parti osztó aknáig, onnan NÁ 500-as KPE vezeték szállítja tovább a szenny- és csapadékvizet a közelmúltban üzembe helyezett városi szennyvíztisztító telepig.

Az elválasztott rendszerű szennyvíz csatornahálózat a Kertvárosban, a Pentele és a Béke városrészben, valamint a Táborállás területein épült ki. A szennyvizet a csatornahálózat a Szent István úti átemelő berendezésbe juttatja gravitációs módon, ahol 25 mm-es pálcakörű finomszűrés történik. A finomszűrőtől az átemelő berendezésbe szállítják a szennyvizet, amelyből, NÁ 600-as átmérőjű acél nyomóvezetéken szállítják tovább a Kohász utcai osztó-mérő aknáig, ahonnan már az NÁ 500-as KPE szállítja tovább a szennyvíztisztító telepig.

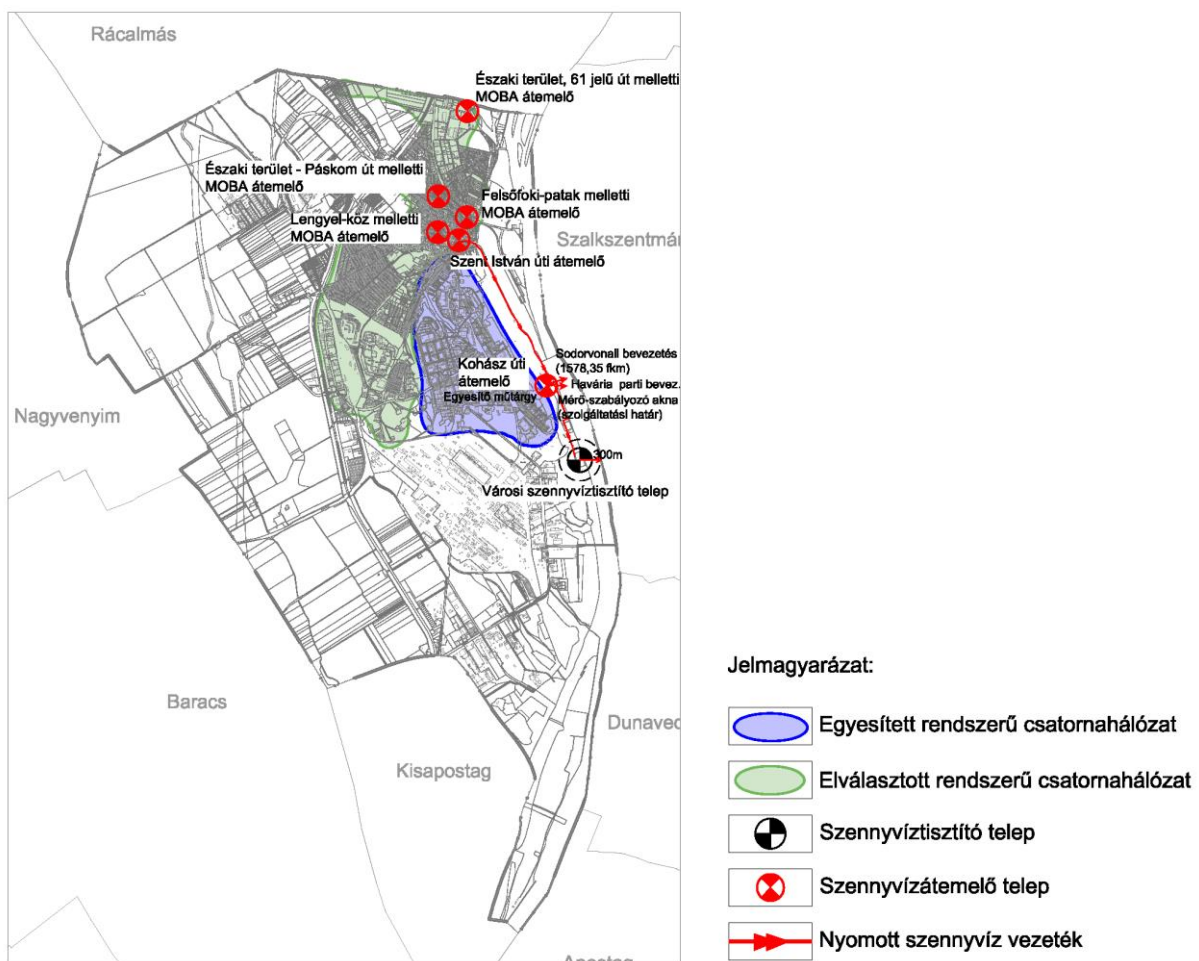
Az elválasztott rendszerű szennyvíz csatornahálózat főgyűjtője az Sz 10-0-0 jelű csatorna, amely az Alsófoki-patak vonalvezetésével közel párhuzamosan épült ki. A csatorna átmérője a Szent István úti átemelőig fokozatosan növekszik, eleinte Ø40, majd Ø50, Ø60, végül Ø80.

A korábban készített vizsgálatokkal megállapították, hogy az egyesített rendszerű csatornahálózat a szennyvizek elszállítására alkalmas, azonban a csapadékvizek szállítására a rendszer főgyűjtőinek alsó szakaszai túlterheltek.

Az elválasztott rendszerű szennyvízcsatorna hálózat Sz 10-0-0 jelű főgyűjtője a további hálózatbővítés befogadására alkalmas, az elválasztott rendszeren jelenleg a szűk keresztmetszet az átemelő berendezések kapacitásánál jelentkezik, a fejlesztéseknél ezek bővítése szükséges.

A szennyvíztisztító telep a közelmúltban került megvalósításra. A beruházás 75 ezer lakos-egyenérték szennyvíz befogadására épült. A mechanikai tisztítási fokozat 20 ezer m³/nap befogadását, a biológiai fokozat 15 ezer m³/nap kapacitású. A tisztított vizek befogadója a Duna. A keletkező szennyvíziszapot sűrítő, majd víztelenítő centrifugán keresztül vezetve, konténeresen elszállítják.

Dunaújvárosban az egyesített rendszerű és elválasztott rendszerű csatornahálózatot és műtárgyait a Dunaújvárosi Vízforgalmi és Hőszolgáltató Kft. üzemelteti. Az üzemeltető Dunaújvároson kívül Mezőfalváról érkező szennyvizek szennyvíztisztító telepre továbbítását is biztosítja. A szennyvíztisztító telep az Önkormányzat tulajdonában van, az üzemeltetést átvette Dunaújvárosi Vízforgalmi és Hőszolgáltató Kft.

A tisztítótelep technológiája 300 m-es védőtávolság tartását igényli. A 300 m-es védőtávolságon belül a területhasznosítás lehetősége korlátozott. Elsődlegesen

247

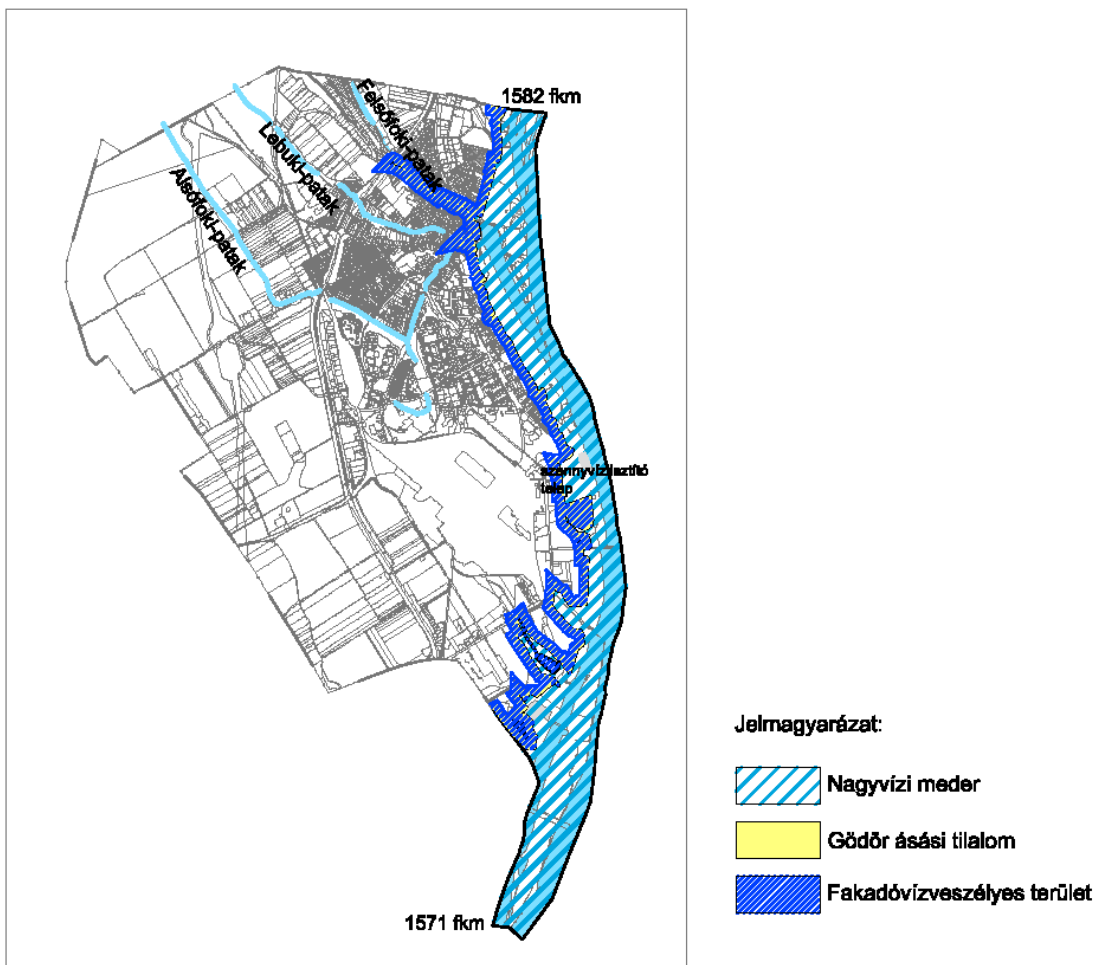
beépítésre szánt területhasznosítás nem alakítható ki, továbbá élelmiszer és gyógyszer alapanyag nem állítható elő, élelmiszer-gyógyszer nem gyártható, nem raktározható és nem forgalmazható.

A kiépített gyűjtő közcsatorna hálózat jellemzően gravitációs rendszerű, mélypontjain helyi átemelőkbe érkező vizet, az átemelő műtárgy segítségével továbbítják. A helyi szennyvízátemelő műtárgyak jelenlegi védőtávolság igénye, mivel megfelelő zajvédelemmel és bűzzárral nem rendelkeznek 150 m. A bűzzárral zajvédelemmel rendelkező szennyvízátemelő műtárgyak védőtávolság igénye 20 m. A védőtávolságon belüli területhasznosításra a szennyvíztisztító telep védőtávolságára leírtakkal megegyező korlátok vonatkoznak.

A város szennyvízelvezetését összefoglalva elmondható, hogy Dunaújváros a szennyvizek összegyűjtését, elvezetését tekintve kedvező helyzetben van. A szennyvíztisztító telep megvalósításával a szennyvízkezelés megoldásra került. Problémaként kell rögzíteni, hogy ma is bár csak nagyobb záporok idején és csak a 0,39 m³/sec feletti vízhozam kerül mechanikai szűrést követően, egyesített rendszer lévén kellő kezelés nélkül közvetlenül a Dunába. Az így Dunába vezetett víz, az egyesített rendszerű gyűjtés lévén szennyvízzel kevert, bár ha hígítva is, de marad benne szennyvíz. Az élővíz védelmét szolgáló előírások miatt nagyobb távlatban ez már nem lesz elfogadható. Probléma még a szennyvízátemelő műtárgyak védőtávolság igényénél jelentkezik, ahol a területfelhasználás és az előírt korlátozás ütközik.

Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A város a Duna vízgyűjtő területén helyezkedik el, a folyam jobb parti települése. Közigazgatási területe 11,5 km hosszban húzódik a Duna partján az 1582 és az 1571 fkm. szelvények között. A parti sáv és a szigetek 95-97,0 mBf. szinten helyezkednek el. Dunaújváros beépített területe magas parton fekszik. A Dunaferr és a déli iparterület, valamint a lakótelep 140-150 mBf. magasságú telepre épült. Az Óváros is magas fekvésű, többségében 130-140 mBf. szintre épült. A legalacsonyabb fekvésű település-részek, az északi és a Pentelei városrészek 130-110 mBf. közötti magasságban fekszenek.

A felszínt vízfolyások tagolják, mély folyóvölgyekben haladva. Három patak található a belterületen, amelyek a Dunaújvárosi Vízi Társulat kezelésében és az Önkormányzat tulajdonában vannak. E patakok a belterületen kívül erednek, ÉNy-DK folyásirányúak.

A legnagyobb közülük az Alsófoki-patak. Pálhalma felől hozza a vizeket és Újtelepen és Óváros mellett elhaladva ömlik a Dunába, a téli kikötőnél. Az

Alsófoki-patak vízgyűjtő területe 18,3 km², hossza 7,05 km. A vízsebessége 3-4,8 m/sec. Vízhozama 12,5-18,0 m³/sec között van. Medre részben burkolt, jellemzően nyílt földmedrű, rövidebb szakasza zárt csatornában halad.

Az Alsófoki-patakba torkollik a patak iránytörése, ill. zárt szelvénye előtt a Gyári mellékág.

A Lebuki-patak befogadója az Alsófoki-patak rendezett medre. A patak vízgyűjtő területe 4,5 km². Belterületi szakasza $Q 1 \% = 7,7 \text{ m}^3/\text{sec}$, külterületi szakasza pedig $Q 33 \% = 2,0 \text{ m}^3/\text{sec}$ vízhozamra méretezett, ill. méretezendő.

A Felsőfoki-patak és keleti mellékágának befogadója a Duna téli kikötője. Vízgyűjtő területe: 16,3 km². A mellékága 1078 m hosszú, amelynek teljes hossza külterületen halad.

A három patak és mellékágai aktív szerepet töltenek be a település épített környezetéből a csapadékvizek elvezetésében.

Az esővizek levezetésének a megoldását, a talaj csúszásveszélye miatt a városban kiemelt feladatként kezelték.

A meglévő csatornahálózat jól funkcionál. A város nagy részén egyesített rendszerű csatornahálózat üzemel a belvárosban és az újvárosrészben. Ezek a területek épültek be először a város kialakulásakor (A rendszer részletes ismertetése a Szennyvízcsatornázás című fejezetben kerül ismertetésre.)

Gyakorlatilag az Alsófoki-pataktól nyugatra eső területen elválasztott rendszerű hálózat üzemel.

A Kertváros, a Béke és a Dózsa II. városrész később épült be, itt már elválasztott rendszerű csatornahálózat létesült. E nevezett városrészek csapadékvíz-csatorna hálózatának a befogadója az Alsófoki-patak.

Újváros irányából $\varnothing 60$ betoncsatorna és mellékága továbbítja a vizeket az Alsófoki csatornába.

Béke városrészben és környékén az elválasztott rendszerű csapadékvíz-csatorna hálózat egyik főgyűjtője a Gyári mellékág, amelynek középső szakasza 140/160 zárt szelvényben épült meg. A mellékág felső szakasza $\varnothing 60$, majd $\varnothing 40$ keresztmetszetűre csökkentve végzi az útfelületek víztelenítését.

A másik csapadékvíz főgyűjtő az Aranyvölgyi út mentén, a szivárgó hálózat és az övások vizét továbbvezető Ø 60 betoncsatorna, amelybe a Béke városrész csapadékvíz csatornái bekötnek.

A Szalki-szigeten is elválasztott rendszerű csatornahálózat üzemel. A csapadékvizek befogadója a Kikötő-öböl.

Újtelep és Óváros városrészen a vizek elvezetésére helyenként megépített árkok szolgálnak.

A település északi részén a közcsatornás vízelvezetéssel nem rendelkező utcákban az utcák víztelenítésére szolgáló nyílt árkok egy vagy kétoldali kiépítettségűek. Az árkok hidraulikai összehangoltsága nem jellemző, néhány út mentén szikkasztó árkokban gyűlik össze a csapadékvíz. Egyes utcákban egyáltalán nincs megoldva a csapadékvíz elvezetés, ezekben a nem burkolt utcákban az erózió mind az úttesten, mind pedig az út mentén jelentős.

A patakok, árkok mentén a folyamatos karbantartási lehetőségének biztosítására mindkét oldalán karbantartó sávot szabadon kell hagyni. Ahol ez biztosított, ott meg kell őrizni, ahol jelenleg ez nem biztosított, ott a felszabadítását meg kell oldani.

A vízi-közművek terén a legtöbb közműves infrastruktúra problémát Dunaújvárosban is a csapadékvíz elvezetése okozza.

A burkolt felületek arányának utóbbi időkben történt intenzívebb növekedése lényegesen megnövelte az elvezetendő csapadékvíz mennyiségét, a burkoltság miatt lerövidült a víz lefutási ideje, ennek eredményeként nagyobb záporok, gyors olvadás esetén a csatornahálózat nagyobb terhelést kapott, amelyet vízszállító kapacitása nem követett. Általános probléma, hogy az utóbbi években a vízelvezetésben szerepet betöltő patakok, vízfolyások és a nyílt árkos rendszer kellő szinten tartó karbantartásában is nehézségek adódtak, amely rontotta a befogadó képességet.

1.16.3. Energiaközművek helyzetfeltárása

Energiagazdálkodás és energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia, a távhő és a földgáz áll rendelkezésre. A nem vezetékes, hagyományos energiahordozók használata is jelentős mértékű a település energiaellátásában.

A vezetékes energiahordozók rendelkezésre állása a település korszerű, környezetbarát energiaellátását lehetővé teszi.

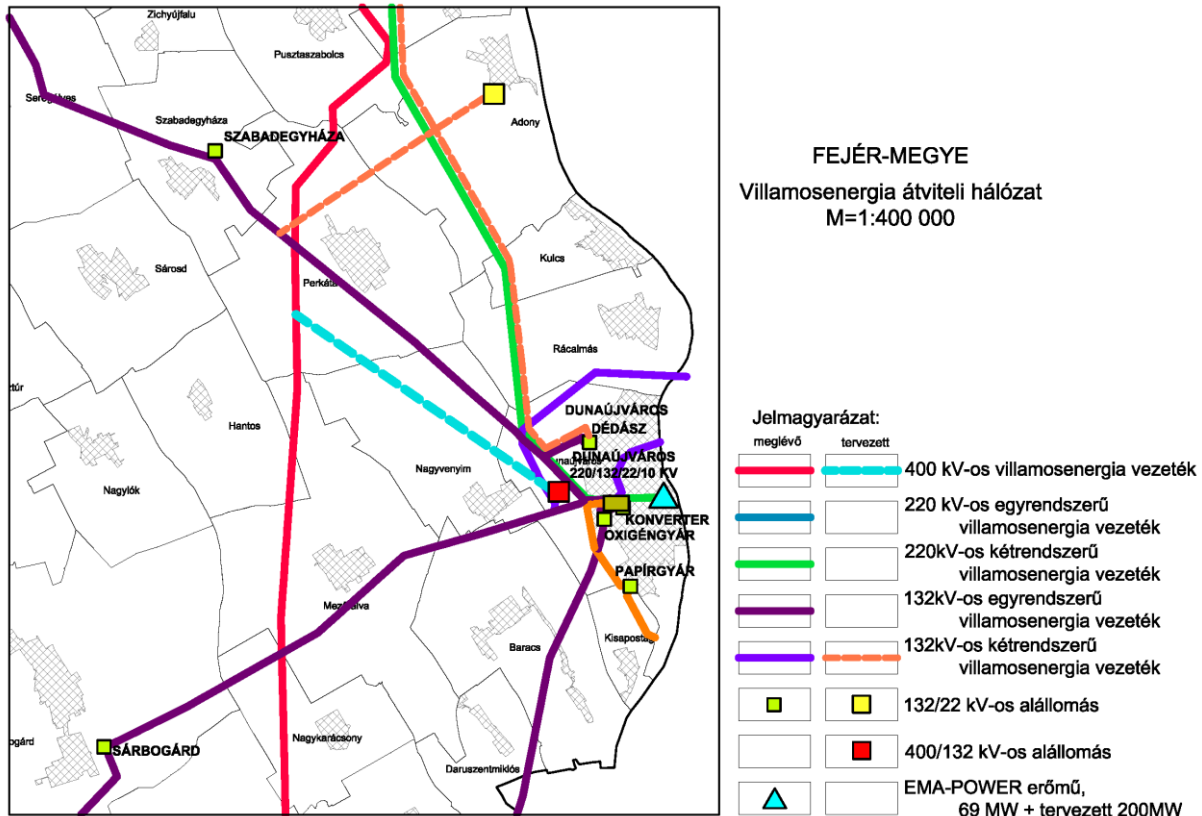
A villamosenergia, mint vezetékes energiahordozó elsődlegesen világításra és erőátviteli célú, vagy technológiai célú energiaigények kielégítésére használják. A távhő a termikus célú energiaellátáshoz hasznosítható, a fűtés és használati melegvíz termelés energiaigényét elégíti ki. A földgáz közvetlen hasznosításával komplex módon a termikus energiaigények teljes körűen kielégíthetők. A nem vezetékes energiahordozók igénybevétele korábban a vezetékes energiahordozóval el nem látott területeken volt jellemző, ma már költségtakarékosság érdekében használata szétszórta, a vezetékes földgázellátással rendelkező területeken is számottevő.

A vizsgálatokban is ki kell emelni Dunaújváros térségének természeti adottságaként rendelkezésre álló napenergiát, mint megújuló energiahordozót, amit hasznosítani lehet.

Villamosenergia ellátás

A település villamosenergia ellátásának üzemeltetője az E.ON-DÉDÁSZ Zrt. A város ellátásának bázisa a kétrendszerű 220 kV-os MAVIR ZRt. kezelésében levő átviteli hálózat, amelyről a 220/132/22/10 kV-os alállomást táplálják. Ez az alállomás a térség 132 kV-os ellátásának gócközpontja.

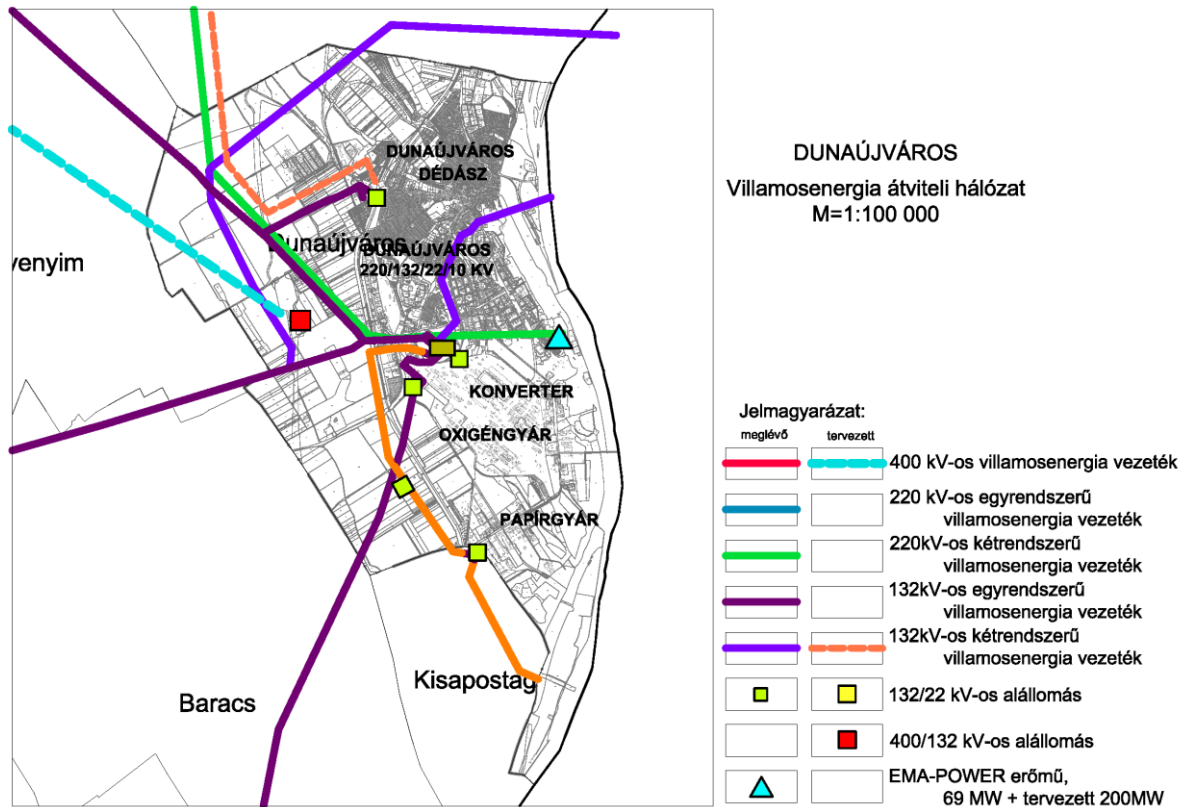
A 220 kV-os betáplálás a Dunamenti Hőerőmű felől épült ki. A 132 kV-os hálózat több irányba halad a város területén keresztül. Kétrendszerű vezeték szeli át a várost, egyik ág a Dunán keresztezve két irányba halad tovább, Ráckeve és Szabadszállás irányába. Egyrendszerű 132 kV-os hálózat halad Szabadegyháza és Sárbogárd irányába, továbbá kétrendszerű déli irányba Solt felé. Egyrendszerű 132 kV-os kapcsolat köti össze a Dunaújváros alállomását a Paksi alállomással. Ezeket az alaphálózatokat oszlopokra fektetéssel építették, így jelentős területfoglalással terhelik a település területét.

Dunaújváros nagy ipari üzemai közvetlen a 132 kV-os hálózati rendszerről kapnak betáplálást, így a Dunaferr, a Papírgyár, az Oxigén gyár, valamint a DÉDÁSZ ZRt. tulajdonában levő un. Dunaújváros II. 132/10 kV-os városi alállomás. A Dunaújvárosi alállomásban 132/22/10 kV-os transzformátor üzemel. A Dunaújváros II. alállomásban 132/10 kV-os transzformátor üzemel.

A villamosenergia ellátásnál meg kell említeni az EMA Power erőművet, amely jelenleg 69 MW villamosenergiát termel, de bővítése tervezett.

A villamosenergia iparág távlati fejlesztési szándéka érinti Dunaújváros területét. Az ország egyik jelentős fejlődő iparvárosának tekintett Dunaújváros növekvő villamosenergia igényének kielégítésére a városban új 400 kV-os alállomás elhelyezését és annak 400 kV-os bekötését tervezi. A 400 kV-os hálózat építése várhatóan oszlopokra fektetéssel kerül megvalósításra. A nyomvonal és a hálózat biztonsági övezete jelentős helyfoglalással telepíthető. Továbbá az iparág új 132 kV-os hálózati nyomvonalépítést is tervez, amely szintén érinti a város területét, de az új VET törvény értelmében ez a tervezett 132 kV-os hálózati nyomvonal a település belterületén már csak földalatti elhelyezéssel építhető.

Az alállomásból induló 22 kV-os főelosztó hálózat szerepe Dunaújváros ellátásában jelentősen csökkent, a 10 kV-os ellátás kiépítésével. Ez lehetővé tette a korábbi 22 kV-on ellátott körzetek jelentős hányadának az átállítását 10 kV-ra. Jelenleg 22 kV-ról csak a város néhány peremterületi fogyasztója kap ellátást. A 22 kV-os hálózatok a városkörnyék településeinek az ellátását szolgálják. 22 kV-os vezeték indul az OVIT alállomásból Dunaföldvár, Cece, Sárbogárd, Mezőfalva, Szabadegyháza, Baracska és Ercsi irányába. Ezek a 22 kV-os hálózatok oszlopokra szerelve haladnak át a településen.

A 22 kV-os hálózatokra telepített oszlopállomásokról induló kifeszültségi hálózatokról elégítik ki az ellátási körzetükbe tartozó fogyasztókat.

A városban jellemző a 10 kV-os középfeszültségű elosztás, amelyre 10 kV-os kábelköröket fektettek. Ezek kivitelezése földalatti elhelyezéssel történt. A 10 kV-os középfeszültségű hálózatok fűzik fel a fogyasztói transzformátor állomásokat, ahonnan táplált kifeszültségi elosztóhálózatról látják el közvetlen a fogyasztókat.

A lakótelepek, városközponti térségekben a kifeszültségű elosztás kábelbe fektetve került kivitelezésre, a peremvárosrészekben és a kevésbé intenzív beépítésű területeken a kifeszültségű elosztás oszlopokra fektetve halad.

A település közvilágítása a lakótelepek területén, a városközpontban és a főbb utak mentén önálló lámpatestekkel megoldott. A lazább beépítésű területeken a

kisfeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejek biztosítják a közvilágítást. Az önálló lámpatestekkel ellátott területeken a közvilágítás mértéke megfelelő, a lazább beépítésű területeken a közvilágítás épen csak a közlekedés biztonságát szolgálja. Az utóbbi időkben telepített, illetve felújított lámpatestekben már a korszerűbb, energiatakarékosabb nátriumlámpák világítanak, de a településen még nem általános az energiatakarékos lámpák használata.

Távhőellátás

A hőszolgáltatás 1950-től folyamatosan fejlődött. A Dunai Vasmű telepítésével párhuzamosan épülő lakóterületek ellátására legelőször mobilkazánok szolgáltak. A Vasmű erőművének kiépítése után kezdődött el a település távhőellátásának kiépítése.

A település távhőellátásának üzemeltetője korábban a DUNAQUA-THERM Rt volt, 1998 óta a szolgáltató a Dunaújívárosi Víz-, Csatorna- és Hőszolgáltató Kft (DVCSH).

A távhőellátás alap hőbázisa jelenleg a két városi gázmotoros kiserőmű, amelyet a közelmúltig kiegészítettek az ISD Dunaferri Zrt.-t ellátó ISD Power Kft által üzemeltetett erőműtől átvett hőenergiával. A közelmúltban DVCSH felbontotta az

ISD Dunaferrel kötött szerződést. A hálózati műszaki kapcsolat fennmaradt, de a Dunaferrel felüli szolgáltatás megszűnt.

A városi távhőszolgáltatás hőenergiáját kizárólag a kiserőművek szolgáltatják, amelyek primer energiahordozóként földgázt hasznosítanak.

A gázmotorokkal kapcsolt energiatermeléssel termelik a hőenergiát. Az energia termelés a gázmotorokkal teljesen automatizált, informatikai alapon működő folyamatirányító, ellenőrző és védelmi rendszer figyeli a berendezések működését. Az Építők úti és a Verebély utcai erőművek villamosenergiát és hőenergiát állítanak elő. Ezekkel a berendezésekkel termelt hőenergia téli időszakban is a város távhő-igényét képes biztosítani. A tájékoztató szerint a gázmotorok alkalmasak biogázok felhasználására is.

A dunaújvárosi távfűtő primer gerincvezeték hálózat kiépítését 1953-ban kezdték és a város fejlődésével összhangban folyamatosan épültek ki 1989-ig. A DUNAFERR erőmű és az I. hőelosztó között DN 400 előremenő vezeték és 2 db DN 300 visszatérő vezeték, az erőmű és a II. hőelosztó között pedig DN 600 előremenő vezeték és 2 db DN 400 visszatérő vezeték halad. Mind az erőművet a hőelosztókkal összekötő gerincvezetékek, mind a hőelosztókból induló elosztóvezetékek vasbeton védőcsatornában haladnak, szigetelésük döntően kőzet-, illetve salakgyapot, melynek még rekonstrukcióval nem érintett szakaszainak műszaki állapota ma már megkérdőjelezhető.

A távhőhálózat elosztó algerincai is már 25-30 évesek. Meg kell említeni a Béke városrészben kiépített közműalagút-folyosóban haladó távvezeték is, amelynél a szigetelés felett, kemény (alumínium) héjalás is biztosít védelmet.

A hőszolgáltatás kezdetekor direkt hőközpontokat létesítettek. A folyamatosan épülő távhőhálózathoz már az 50-es évek végétől létesítendő új hőközpontokat indirekt rendszerűre építették, a régebbi direkt rendszerű hőközpontokat fokozatosan indirekt rendszerű hőközpontokká alakították. Az utóbbi évek fejlesztéseként hőmennyiség-mérő berendezéseket helyeztek el a hőközpontokban és a használati melegvíz fogyasztási helyeknél.

A távhő elosztása jelenleg két fő-gerinchálózaton keresztül történik. A két rendszer a biztonságos ellátás érdekében össze van kapcsolva.

A hőközpontoktól induló szekunder elosztóhálózatokról történik a fogyasztói igények közvetlen kiszolgálása.

A távhőellátást elsődlegesen a meghatározott távhő ára miatt nem kedvelik a fogyasztók, miközben környezetvédelmi és távlati energiagazdálkodási

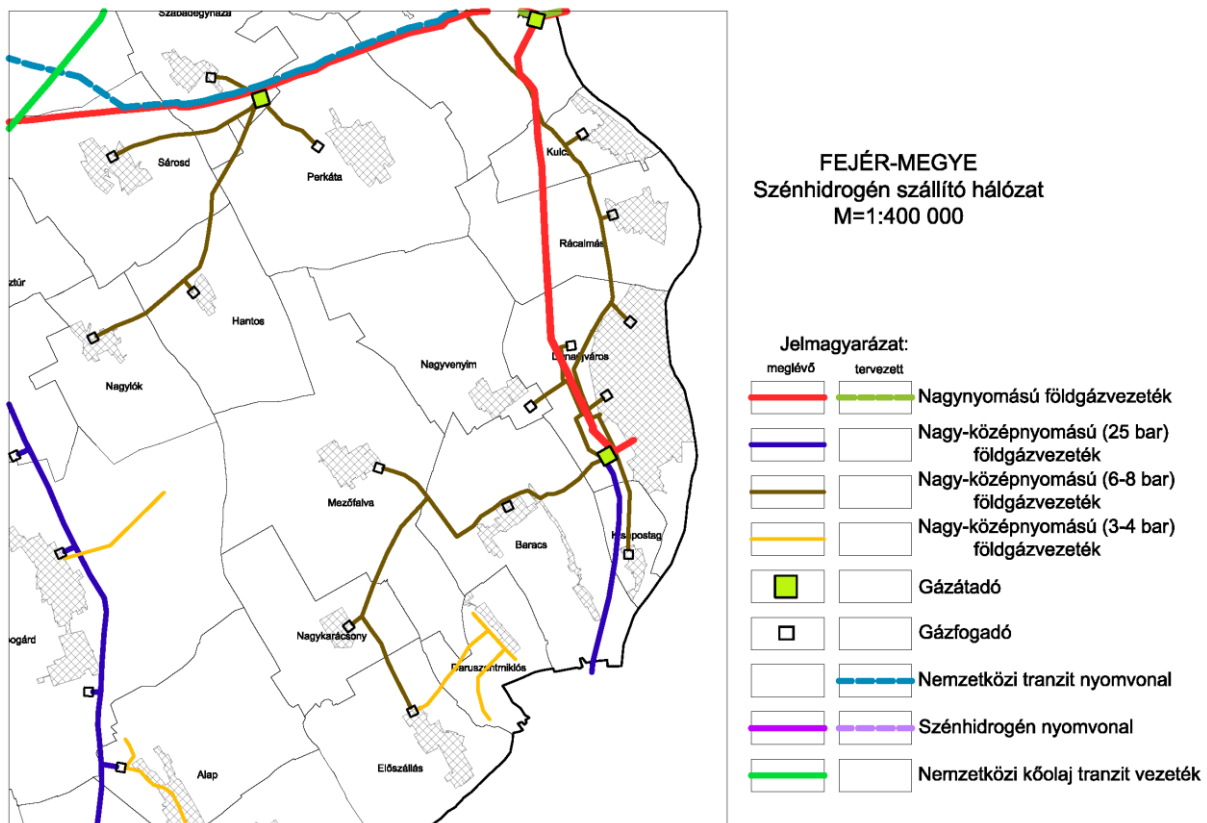
előnyökkel rendelkezik. A szolgáltató ezért is partner az ellátás folyamatos javítását, s annak gazdaságosságát szolgáló beruházásokban.

Dunaújvárosi távhőellátás korszerűsítésére hőtermelés és hőelosztás oldalán egyaránt törekszik a szolgáltató.

A távhőszolgáltatás fejezetében meg kell említeni a Dunaferri erőművének egyéb ipari üzemek ellátására irányuló szolgáltatásait is. A Dunaferri saját fogyasztásán kívül gőzt, igény esetén forró vizet szolgáltat, döntően a papírgyáraknak, a Ferrobotonnak, további kisebb igénylőknek.

Földgázellátás

Dunaújváros gázszolgáltatója az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. A városban a gázszolgáltatás a Vasműben előállított városi gázzal indult 1958-ban. Az országos földgázhálózatra a város bekötése 1968-ban történt meg, az Adony-Dunaújváros nagynyomású gázvezetékek kiépítésével. A városi átadóállomás kiépítésével elkezdődött a városi gázfogyasztók földgázra történő átállítása, mely 1979-ben fejeződött be.

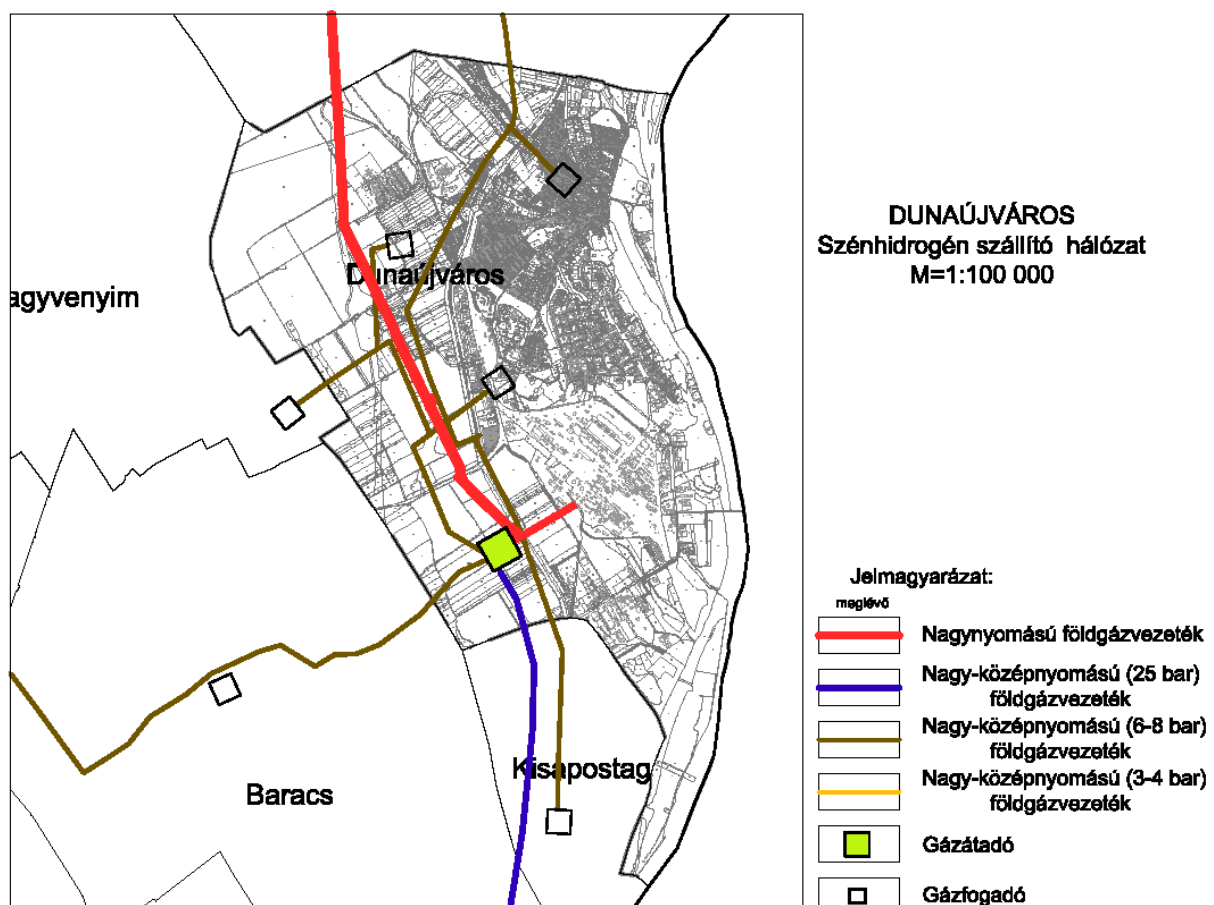

Adony-Dunaújváros között két nagynyomású gázszállító vezeték épült, az egyik NÁ 200-as, a másik NÁ 250-es mérettel. A 6. sz. út mellé telepített városi átadóállomás után a gázellátás két irányba épült tovább. Az egyik vezeték (két

párhuzamosan futó vezetékre ágazva) 10 bar nyomással közvetlen a Dunai Vasmű, a másik 6 bar nyomással a város ellátását szolgálja.

A városi gázfogadóhoz 6 bar nagy-középnymáson érkezik a gáz, ahonnan középnymással (1-3 bar) megy tovább. A középnymású elosztóvezeték körvezetékként épült ki a biztonságos ellátás megteremtésére. A középnymású gázvezetékéről táplált elosztóhálózattal elégítik ki a lazább beépítésű területeken a földgázigényt, az intenzívebb beépítésű területeken körzeti nyomásszabályozókat táplál a középnymású elosztó hálózat. A körzeti nyomásszabályozóktól az elosztás kisnyomású hálózattal épült ki. A középnymású elosztású területeken telkenkénti nyomásszabályozóval állítják elő a kisnyomást. A kisnyomású földgázzal lehet közvetlen a fogyasztói igényeket kielégíteni.

A 90-es években a térség gázellátása jelentősen fejlődött. A volt kamragáz vezetéket felújították, és földgázzal ellátásra állították át. Megépült a második gázfogadó állomás is, és a város északi részének a gázellátása is kiépült, szintén középnymású elosztással.

A település földgáz ellátottsága teljes körűnek tekinthető. A prognosztizált fogyasztói igények kielégítéséhez szükséges, településen belüli gerinc- és elosztó hálózat kiépítésre került.

Hagyományos energiahordozó ellátás

A termikus energiaellátás egy részének kielégítése az ún. nem vezetékes energiahordozókkal történik. A nem vezetékes energiahordozók közé tartozik a szén, fa, olaj, PB.

A nem vezetékes energiahordozók szerepe a lakosság komfort igényének, az automatikus üzemvitelű hőellátás iránti igényének növekedésével, valamint a település távhőellátásának kiépítettsége és a vezetékes földgázellátás teljes körűvé válásával jelentősen csökkent. Az utóbbi időkben a lakosság gazdasági nehézségeinek növekedésével, ahol az ingatlanok ezt lehetővé teszik, a hagyományos tüzelőanyag hasznosítása iránt az érdeklődés ismét növekedett.

A statisztikai nyilvántartás is jelzi a háztartások fűtési célú hőellátásához igénybevett energiahordozókban zajló változásokat. A jelenleg távhővel ellátott ingatlanoknál a változtatási lehetőség műszakilag minimális. A távhőszolgáltatásról a leválásra, a hőellátás kiváltására az ingatlanok műszaki adottsága mellett, csak másik vezetékes energiahordozó hasznosításával, ez esetben jellemzően a földgáz igénybe vételével van lehetőség. Ez irányú is érzékelhető kisebb irányú mozgás. Jelentős változás mutatkozik a távhőellátásban nem részesülő ingatlanoknál. A műszakilag arra alkalmas, illetve alkalmassá tehető ingatlanoknál a fűtési célú energiaellátásban 2009 óta a földgázzal fűtők ellátottsági aránya, a gázfűtést használó háztartások száma csökken.

A háztartások számára szolgáltatott éves földgáz mennyiség csökkenése 2009 óta még látványosabb, amely jelzi, hogy nemcsak a földgázzal fűtő háztartások száma csökken, hanem a földgáz fűtést fenntartók között egyre növekszik azok aránya, ahol a földgáz fűtési célú hasznosítását ugyan igyekeznek fenntartani, de gázfogyasztás megtakarítása céljából hagyományos nem vezetékes tüzelőanyagot is hasznosítanak. Ezzel prognosztizálható, hogy a hagyományos nem vezetékes energiahordozóknak jelenleg tapasztalható növekvő hasznosítása, várhatóan még hosszabb távon is fennmarad.

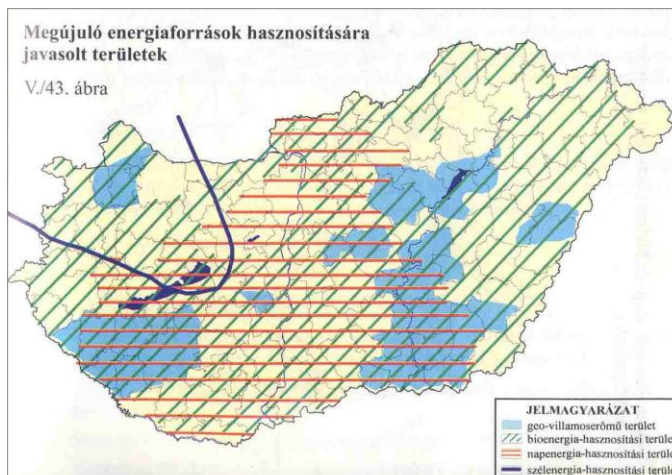
A hagyományos nem vezetékes tüzelőanyagok beszerezhetők a helyi TŰZÉP telepről, illetve egyéb tüzelőanyagot is forgalmazó kereskedelmi létesítményekről, gázcserelelepről.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az egyre növekvő energiaigények kielégítésére szolgáló hagyományos, vezetékes és nem vezetékes energiahordozók fogyó készletei készítették az emberiséget, hogy keressék azokat az energiahordozókat, amelyek a természetben előfordulnak és emberi beavatkozás nélkül folyamatosan -legfeljebb néhány éven belül- újratermelődnek.

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása nem újszerű, csak időközben háttérbe szorult. Újra előtérbe kerülését a hagyományos energiahordozók fogyó készlete és hasznosításának környezetszennyező hatása indította el és az a felismerés, hogy a megújuló energiahordozók különösebb ráfordítási igény nélkül rendelkezésre állnak, használatuk nem okoz halmozódó káros hatásokat, környezeti terhelést. Ezekkel az adottságokkal a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálják.

A hazánkban is elérhető megújuló energiaforrás a szélenergia, a napenergia, a vízenergia, a biomassza-biogáz és a geotermikus energia. Ezek előfordulása az ország területén nem egyenletes és általános, befolyásolja a földrajzi elhelyezkedés, a topográfiai és a légköri viszonyok, valamint a felszín alatti geológiai adottságok.

Forrás: Pylon Kft.

Szélenergia

A topográfiai és légköri, meteorológiai viszonyok alapján kialakuló szélenergia a szélkerék alkalmazásával közvetlen mechanikai erőátvitelre lehetett alkalmazni. Az ősi hasznosítású elvek alapján kialakított szélkerékből fejlesztett szélturbinával, mint egy-egy szélerőművel közvetlen villamosenergia termelhető. Meg kell említeni, hogy Magyarországon az első modern technikájú szélerőmű

Dunaújváros közelében, Kulcs településen került elhelyezésre, bemutatta az új energiatermelés lehetőségét.

Mivel a szélenergia előfordulási mértékét a topográfiai és légköri viszonyok befolyásolják, eltérő az ország területén a szélenergia hasznosíthatóság mértéke. A meteorológiai adatok és mérések alapján rögzítették a hasznosítás lehetőségének területi vetületét.

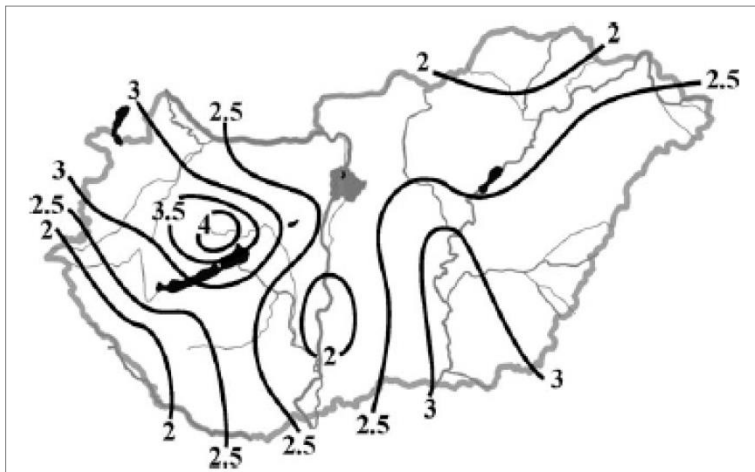
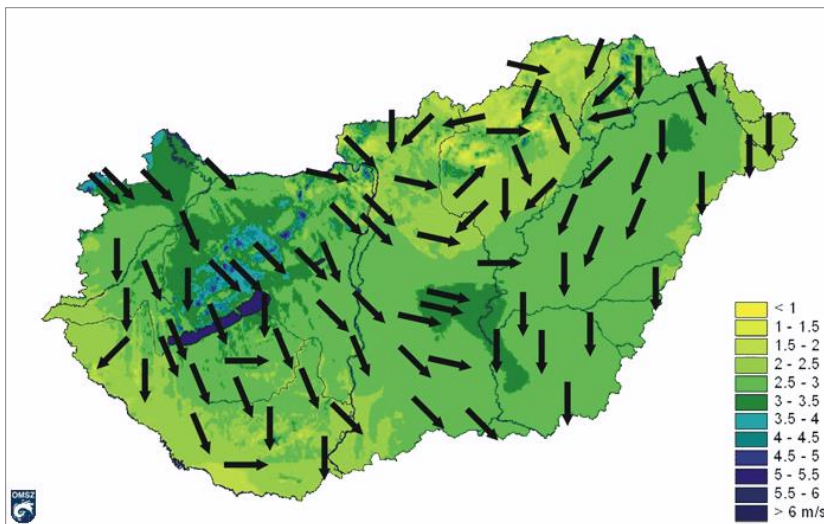

Fig. 1. Spatial distribution of mean wind speed (m s^{-1}) over Hungary.

Forrás: A szél energiája Magyarországon

Dr. Tar Károly Debreceni Egyetem Meteorológiai Tanszék & Magyar Szélenergia Társaság

Forrás: www.met.hu

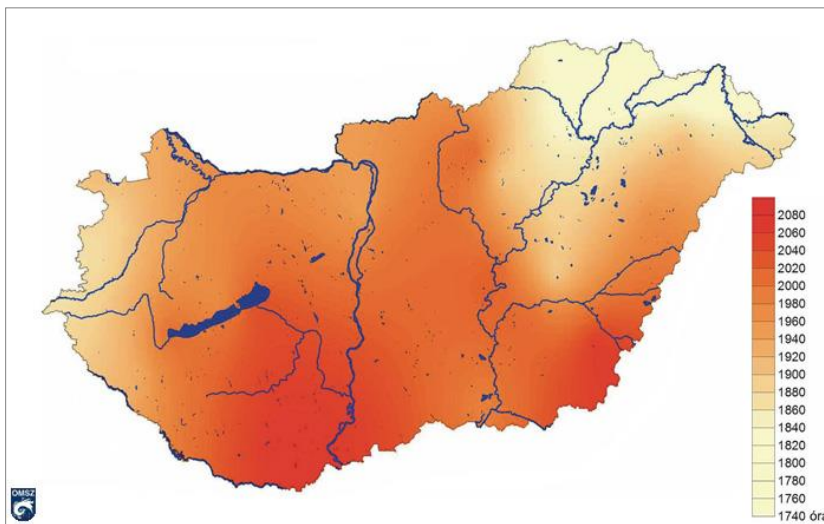
Az évi átlagos szélességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009)

A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a szél energiáját. A térképről is leolvasható, hogy Dunaújváros bár nem fekszik a szélenergiát nagyon kedvezően hasznosítható területen, de hasznosítására azért van lehetőség.

Napenergia

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, az ősi „fekete hordó” elvén kifejlesztett napkollektorok segítségével termikus célú energiaellátásra, elsődlegesen használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas. A továbbfejlesztéssel kialakított napelemek közvetlen villamosenergia előállítására alkalmasak.

A hasznosítható napenergia mértékét befolyásolják a földrajzi és meteorológiai adottságok, így ezek változóak az ország területén. A meteorológiai adatok és mérések alapján, a szélenergia hasznosítási lehetőségéhez hasonlóan a napenergia hasznosítás lehetőségének területi vetülete is rögzíthető.

Forrás: www.met.hu

Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján

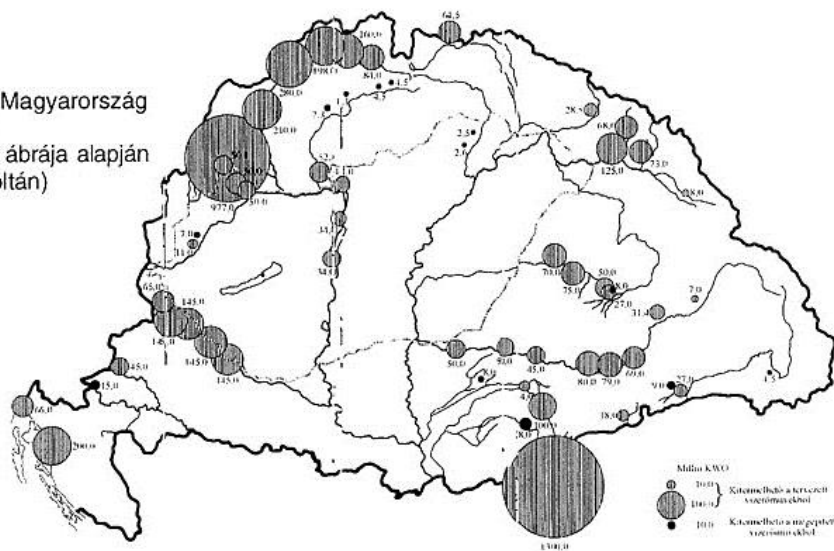
A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a nap energiáját. Dunaújváros területén 1900-2000 a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított, de a hasznosításhoz szükséges beruházás megtérülését gyorsan nem lehet várni.

A vizsgálatok szerint a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, házi hasznosítással alkalmazásuk egyre növekszik. Nyilvántartás nem áll rendelkezésre az elhelyezett napkollektorokról, napelemekről, naperőművekről, de a helyszíni vizsgálatokon több helyen, több épületen látható használatuk.

Vízenergia

A vízfolyások esésével mint megújuló energiaforrással lehet energiát termelni, amelynek hasznosításához vízikerek telepítése szükséges, majd annak továbbfejlesztésével kialakították a vízturbinát, amely már közvetlen villamosenergia termelésre alkalmas. Vízenergia termelésre a nagyobb vízszint-változású vízfolyások, alkalmasak, így területi vetületük Magyarország térképén rögzíthetők.

Kogutowicz K.
Vízimunkálatok Magyarország területén, 1921
(Kogutowicz két ábrája alapján szerk. Hajdú Zoltán)

Magyar Tudomány - A Magyar Tudományos Akadémia lapja 1999. augusztus Tudomány és politika a magyar századokban - A magyarországi vízi energia hasznosításának száz éve

A térkép jelzi, hogy Dunaújváros ugyan közvetlenül a Duna mentén fekszik és a területén torkolnak a Dunába a felszíni vizeket jelentősebb kiterjedésű vízgyűjtőről érkező, nagyobb vízhozamú patakok, árkok, a település Mezőföldi fekvése, topográfiai adottsága alapján a vízenergia hasznosítására, energiagazdálkodási szintet befolyásoló energiatermelésre lehetőség nincs.

Biomassza-biogáz

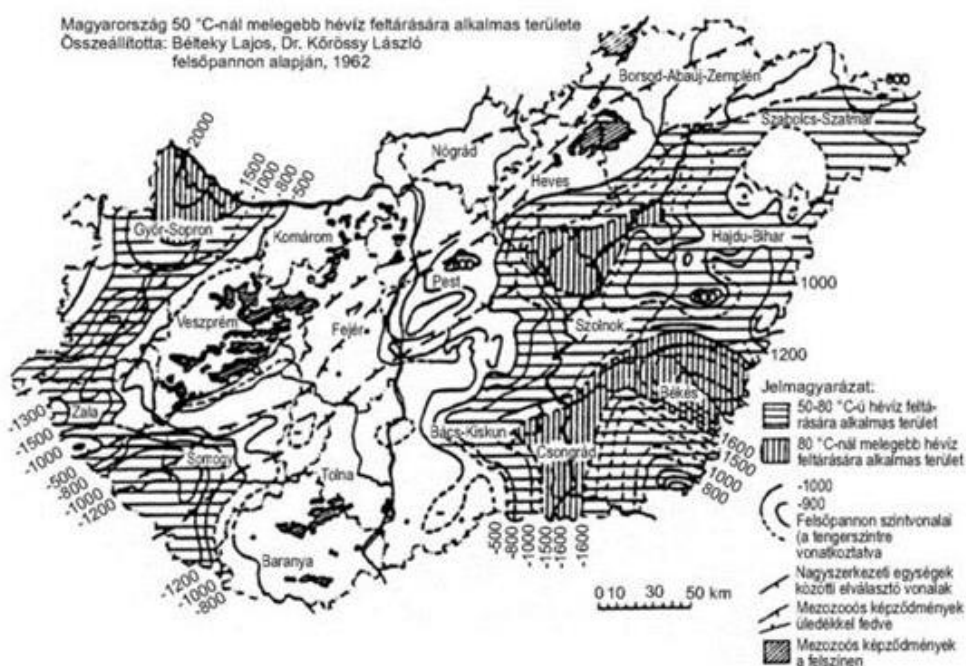
A növényi termésből, növényi, állati hulladékokból, melléktermékekből (pl szennyvíz-iszapból), előállítható energiahordozó a biomassza, amely közvetlen elégetésével fűtési és használati melegvíz termelési energiaigények elégíthetők ki, biogázzá alakítva hő- és villamosenergia termelésre egyaránt alkalmas, bioetanollá alakítva üzemanyagként hasznosítható.

Biomassza-biogáz előállítására az ország területén mindenhol, így Dunaújvárosban is van lehetőség. Ennek hasznosítására nemcsak lehetőség, hanem már szándékok, ipari gazdasági területen megvalósított beruházások is vannak. A hasznosítás azonban még csak helyi jelentőségű, saját energiafogyasztás megtakarítását szolgálja.

Geotermikus energia

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia. Geológiai adottságok befolyásolják előfordulásának mértékét. Hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével részben a földfő hőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség. Az utóbbi tekinthető megújuló energiaforrásnak, mivel termálvízként kitermelési lehetősége, ha nagyon hosszú-távú előretekintéssel is, de nem korlátlan. A hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati melegvíz előállítására hasznosítható, geoerőmű segítségével villamosenergia termelésre is alkalmas.

A geológiai adottságok alapján a geológusok elkészítették a termikus energia várhatóan rendelkezésre állását bemutató térképet.

Forrás: dr. Barótfi István
 Környezettechnika (Mezőgazda Kiadó)
 Geotermikus energia - Magyarország 50 °C-nál melegebb hévíz feltárásának területei

A térkép jelzi, hogy az ország területén hol lehet a termikus energia hasznosítását kedvezőbben megvalósítani. A földhő hasznosításának lehetősége Dunaújvárosban is nyitott a lehetőség.

Jelenlegi megújuló energiahordozó hasznosítás

Összefoglalva hasznosításra alkalmas megújuló energiahordozóként Dunaújvárosban a biomassza-biogáz, a nap- a föld energiája áll rendelkezésre. A biogáz-biomassza termelés alapját adó hulladék és szennyvíziszap is rendelkezésre áll, tényleges hasznosításáról nincs nyilvántartás, de helyi, házi hasznosítása több helyen is felmerült.

264

A napenergia hasznosítás lehetősége bár mértékletes, de évi 1900-2000 napos óra hasznosítás lehetőségét kínálja. A településen a nap energiájának hasznosítása nem széleskörű, de helyszíni bejáráson több napkollektor, napelem, naperőmű illetve „ősi” berendezés, a festett hordó jelzi a hasznosítás iránti igények megjelenését.

A föld energiájának nagyobb mértékű hasznosítására a termálvíz közvetítésével adott a lehetőség. A szórványosan előforduló, nyilvántartás hiányában feltételezett magán beruházások keretében megvalósított hőszivattyús hőellátás kivételével Dunaújvárosban a föld energiájának hasznosítása nem jellemző.

A városban a megújuló energiahordozók hasznosításáról nyilvántartás nincs, így a hasznosítás mértéke pontosan nem ismert.

Eddig megvalósult megújuló energiatermelés

Pálhalmi Agrospeciál Kft – Biogázüzem

Először 2003 szeptemberében vetődött fel az Igazságügyi Minisztériumban, hogy a büntetés-végrehajtási alrendszeren belül működtetett gazdasági társaságok termelési szerkezetét és foglalkoztatási viszonyait szorosabban kellene igazítani a piac támasztotta követelményekhez. A megfontolások központi kérdése volt, hogy a mezőgazdasági típusú „börtön-társaságok” tevékenységét fenntartható alapokra kell helyezni, megfelelően a piac, az öko-gazdálkodás, a fenntartható vidékfejlesztés, továbbá a jövőben kényszerítő jelleggel alkalmazandó EU előírások és a kor támasztotta követelményeknek. Megállapítást nyert, hogy három büntetés-végrehajtási gazdasági társaságnál (Pálhalma, Baracska, Állampusztá) az állattenyésztés melléktermékeként olyan mennyiségben keletkezik szerves trágya, amelynek előírászerű elhelyezése, ártalmatlanítása és újrahasznosítása komoly környezetvédelmi beruházást és külső források bevonását igényli.

A megépült biogázüzem megújuló forrásokból áramot és hőenergiát állít elő. A BGÜ megoldja a PA trágyakezelési, trágyázási problémáit, azaz kiváltja a jelenlegi trágyamanagementet. A termelt áram direkt módon belekerül a magyar villamoshálózatba. A termelt hőenergiát a PA nagyüzemi mosodája hasznosítja, kiváltva vele földgázt.

A mezőgazdasági; a PA növénytermesztésből, állattenyésztésből származó szubsztrátumai, illetve a közelben fekvő Adonyi Március 21 Szövetkezet állat és növénytermesztésből származó szubsztrátumait dolgozza fel a BGÜ.

Az alapanyagok egy ún. kétlépcsős mezofil eljárásban kb. (38°C) egy elő és utófermentálóban lesznek előkészítve az optimális gázképzésre. A kinyert biogáz direkt átalakítása árammá két biogázmotorban történik, amelyből származó áramenergia 13,376 MWh/a és a hőenergia 14,944 MWh/a. A teljes árammennyiséget eladja a PA Kft, így az zöld áramként a magyar hálózatba

kerül, a keletkezett hőenergiát a közelben fekvő mosoda hasznosítja, ezzel földgázt takarít meg. Az erjesztett trágya fedett tárolókba kerül, és az előírásoknak megfelelően 120 napos tárolókapacitással, rendelkezik. Ez a trágya magas értékű talajjavító tápanyagokat tartalmaz, és lehetővé teszi a PA számára a csökkentett mennyiségű műtrágya felhasználást.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a tárgyi projekt, a magyar agrárszektor számára „innovatív akciót” jelent, a megújuló energiaforrások hatékony hasznosításával, a mezőgazdasági üzem teljesítményeinek és minőségének javításával és a termőföld termőképességének javításával, a fenntartható trágyázási managementtel.

Dunaújvárosi Főiskola - Megújuló Energiaforrás Tudásközpont

A meglévő, nagyon rossz állapotú épületeket újítták fel teljes egészében 2012-ben (TIOP) pályázat segítségével. A felújítás laboratóriumok létrehozására szolgált, és ennek keretében építettek ki korszerű energiaellátó rendszereket is. A hagyományos fűtés-hűtéssel szemben az új rendszer annak harmadából, negyedéből üzemel majd. Csökkentek az energiaköltségek, és működés közbeni tanulmányozhatók és fejlesztési lehetőségek kutatását teszi lehetővé a megújuló energiák széles spektrumának alkalmazása. (geotermikus energiaforrás: talajszondák és hőszivattyúk), szélkerék, napelemek).

Hamburger Hungária Kft.

Hazánk legnagyobb hullámalappapír gyártója 100 százalékban, tehát kizárólag hulladékpapír felhasználásával állít elő hullám-alappapírt. A két gép megközelítőleg 700 ezer tonna hulladékpapírt hasznosít újra évente. A papírfeldolgozás során keletkezett szennyvíz kezelésére új anaerob szennyvíztisztító került kiépítésre. Az új előtisztító egy 20 t KOI/d és 4800 m³/d kapacitású, BIOPAQ IC technológiájú reaktor, amelynek működése kiterjed a vegyszervonali és biogázvonali perifériáira. A létesítmény tervezésénél kiemelt hangsúlyt kaptak az igen magas kalcium szintek problémáinak kezelése. A szennyvíz kezelése során mintegy 7000 Nm³/d értékes biogáz termelése folyik, melynek tisztítása és továbbítása is megoldott. A Hamburger Csoport Dunaújvárosi papírgyárai 5-7 % földgázt takarítanak meg oly módon, hogy a szennyvízben lévő oldott szennyezőanyagot nem úgy távolítják el, hogy azt depóniára kerülendő bioiszappá konvertálják, hanem a földgáztól kismértékben szerényebb fűtőértékű biogázzá alakítják át. A Hamburger Hungária Kft évente több százmillió forinttal tudja csökkenteni az energia költségét azzal, hogy biogázt hasznosít. A cég megszabadul attól a tehertől, hogy évi több ezer tonna aerob fölösiszapot kelljen lerakni megfelelő tározóba, és a megújuló energia használatával csökkenteni tudja a CO₂ kibocsátását.

További megújuló energiatermelési lehetőségek

Az országra készített Országos Területfejlesztési Kon koncepció szerint Dunaújváros környezetét bioenergiát hasznosítható, valamint a napenergiát gazdaságosan hasznosítható területek közé sorolta. A passzív napenergia-hasznosítás az épületek tájolásával érhető el. Ezt nagyon jól lehet hasznosítani új épületek elhelyezésénél, az új épületek jól megtervezett telepítésével. Az épület kedvezőbb tájolásán kívül egyéb építészeti elemek alkalmazásával, tudatos növénytelepítéssel fokozni lehet a hasznosítható napenergia mennyiségét. Jelentős vezetékes energiafogyasztás takarítható meg, ha az új, még beépítetlen térségek beépítési tervei a passzív napenergia hasznosítására törekedve készülnek. Nagyon fontos a továbbtervezés során ennek a szemléletnek a figyelembe vétele. A kedvező fekvésű napos területeken 2000 - 2300 napsütéses órában lehet a napenergiát hasznosítani. Ez az aktív napenergia hasznosítását is kedvezően teszi lehetővé. Az aktív napenergia hasznosítás napkollektorok alkalmazásával érhető el. A napenergia aktív használatával további jelentős vezetékes energiahordozó felhasználás takarítható meg.

Dunaújvárosi Víz-, Csatorna- Hőszolgáltató Kft.

A távhőszolgáltatás versenyképességének megtartása és az ügyfelek igényeinek széles körű kielégítése érdekében további alternatív megoldásokkal bővítette a távfűtés keretein belül az egyedi fűtés kialakításának lehetőségét. A távhő fennmaradása társadalmi és környezetvédelmi szempontból nem elhanyagolható, és számtalan lehetőség van a távhőszolgáltatás fejlesztésében, mert nagy mértékben alkalmazhatóak a megújuló energiaforrások, másrészt a hulladékenergiák összegyűjtése és hasznosítása is komolyabb szerepet kaphat.

Elektromos energiaellátás megújítása

A kiskapacitású megújuló energiatermelők által előállított áramot is képes befogadni az az intelligens hálózat, amelynek közös fejlesztése az Echotech Zrt. és a japán Furukawa Electric Technológiai Intézet között kötött megállapodás alapján történik a Főiskolán. A tervezett hálózat lényege, hogy az eddig pont-pont kapcsolatot intelligens több pont-több pont kapcsolattal váltja föl. Vagyis az elektromos áram nem csupán egyetlen útvonalon juthat el az erőműből a fogyasztóhoz: először mindig a fogyasztóhoz közeli termelőtől veszi igénybe az áramot, s csak amikor ezek a lehetőségek elfogytak akkor szállítanak távolabbról elektromosságot a felhasználóhoz. Illetve fordítva is igaz a folyamat, egy adott erőműből először a hozzá közeli fogyasztókat elégítik ki, s csak utána a távolabbiakat. Ezzel a módszerrel ugrásszerűen megnőhet a kis megújuló energiatermelők esélye a piacon, hiszen a közelükben lévő fogyasztókhoz gyorsan és olcsón jut el az általuk előállított áram, hiszen nem terheli a nagytávolságú szállítás költsége.

ISD Dunaferr - Hulladékok elgázosítással történő energetikai hasznosítása

A ISD Dunaferr korábbi szándéka létrehozni egy hulladékhasznosító művet a Déli ipari területen. A hulladékok gázosítással történő hasznosítását általában egyes válogatott hulladéktípusokra alkalmazzák, és részarányuk kisebb, mint a hulladékégetésé. A hő és elektromos áramtermelés mellett a gázosítás előnyei:

A keletkező dioxinok emissziója alacsonyabb.

A hulladék nehézfém tartalmának döntő része az olvadt salakba kerül nem kioldható állapotban, illetve másik része a kazán szálló hamujába, amelyet a zsákos szűrőkben leválasztva stabilizálás után deponálnak.

A keletkező megolvadt salak és fémolvadék újrahasznosítható.

A technológia biztonságos, mert egyrészt a redukáló környezetben létrejövő éghető gázok a magas hőmérsékletű (> 850 °C) környezet miatt nem robbanásveszélyesek. A kis füstgázáramok miatt a füstgáztisztítás költségei alacsonyak.

A salak nehézfém tartalma alacsony, nem kioldódó, így építési alapanyagként felhasználható. A hulladékokban lévő fém nem a salakba, hanem a fémgranulátumba jut, amely visszaforgatható a kohászati folyamatokba. A granulátum nehézfém tartalma alacsony, így a kohászati folyamatokban jól használható.

A gázosító létesítmény rugalmasan tudja fogadni a különböző fűtőértékű hulladékokat. A hulladékok víztartalma nem jelent gondot, sőt a gázosítás alapfeltételeihez a víz jelenlétére szükség is van.

Más típusú hulladékhasznosító létesítményekhez képest a szükséges helyigény és anyagmozgatás jóval kisebb.

Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

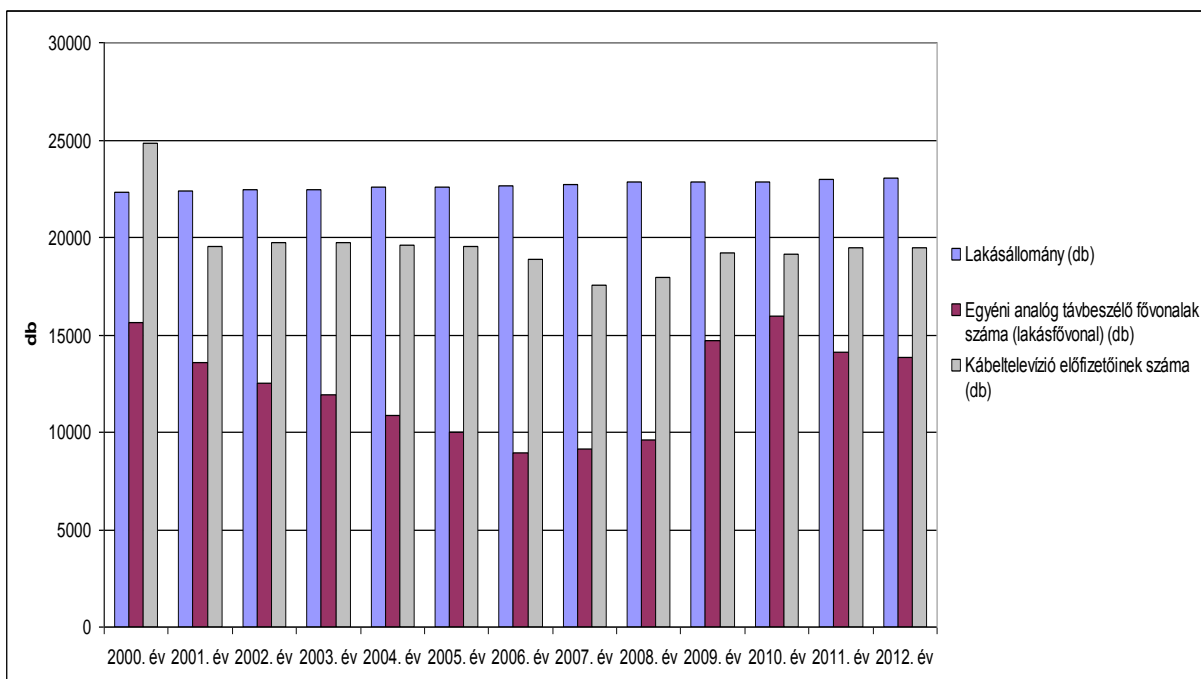
Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával megoldott. Energhatékonyág javítására, energiatakarékos fogyasztásra a szigetelések beruházásán kívül egyéb konkrét üzemelő megoldásról nincs információ.

1.16.3. Elektronikus hírközlés

Vezetékes hírközlési létesítmények

Dunaújváros vezetékes távközlési ellátását jelenleg az INVITEL Zrt biztosítja. A Székesfehérvár szekunder központhoz tartozó 18-as körzetszámú Dunaújváros primer központ Dunaújváros vezetékes távközlési hálózatának bázisa. A település 25-ös távhívó számon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A település távközlési hálózatának kiépítése a múlt század utolsó évtizedeiben történt. A kiépítés eredményeként a 2000-ben már 15627 egyéni lakásfővonal üzemelt, azaz a lakásállomány 69,9 %-a rendelkezett vezetékes telefonvonalal. A vezeték nélküli szolgáltatás terjedésével a vezetékes vonalas telefon iránti érdeklődés csökkent. Jelenleg 13852 egyéni lakásvonal üzemel, az ellátottság ezzel 60,2 %, de ezzel is az ellátottság teljes körűnek tekinthető, mivel valamennyi vezetékes távközlési igény kielégített.

Forrás: KSH

Az Invitel Zrt nemzetközi hírközlési rendszerekhez kapcsolódó országos optikai gerinchálózattal, a primer területen is ma már többnyire optikai körzetkábeles hálózattal, rendelkezik.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat a település központi részén, a lakótelepen, az utóbbi időkben épített ellátási körzeteknél földalatti elhelyezésű,

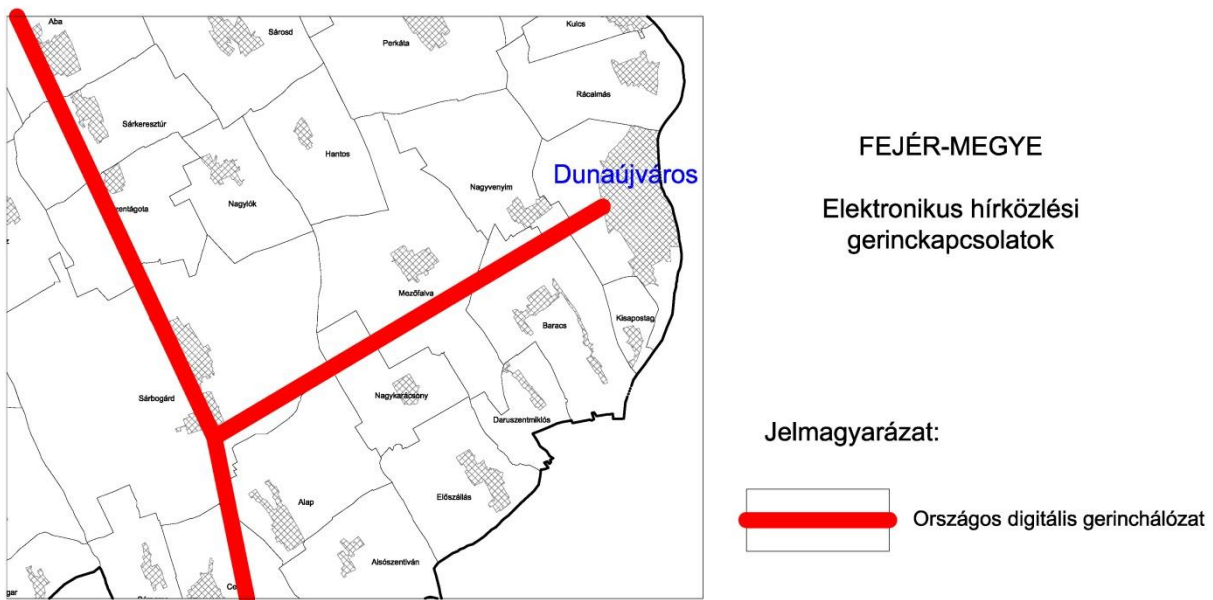
de a peremterületeken és a külterületen az elhelyezése föld feletti. A föld feletti hálózat jellemzően a kisméretű elosztóhálózat tartóoszlopaira szereltek halad, de vannak szakaszok, ahol külön tartóoszlop sort építettek a vezeték távközlési hálózat számára.

A statisztikai nyilvántartás szerint a településen jelenleg 61 nyilvános távbeszélő állomás üzemel. Meg kell említeni, hogy korábban, 2000-ben 116 nyilvános távbeszélő állomás üzemelt, amelyek jelentős hányada a mobiltelefon terjedésével feleslegessé vált, hasonlóan, mint a lakásvonalak esetében.

A kedvező műsorvétel számára a kábel TV szolgáltatást 1980-as években építették ki. A kiépített hálózatára az ezredfordulón már közel 20000 lakás csatlakozott, az akkori lakásállomány 88 %-a. A minőségi szolgáltatást biztosító kábel televízió hálózatának igénybe vétele, némi ingadozással tartja az ellátás szintjét. Ma már 19477 lakás, a lakásállomány 84,6 %-a csatlakozik a kábel TV hálózatra.

A műsorelosztásban résztvevő szolgáltatók piaci versenyében nemcsak a vezeték, hanem a vezeték nélküli szolgáltatók is fontos szerepet kaptak. Az utóbbi időben a szolgáltatások már nem kötődnek szorosan egy-egy szolgáltatóhoz. Az igénylők több között választhatnak, s igényük változásával cserélik a szolgáltatókat is.

A szélesebb körben műsorelosztást szolgáltató Dunaújvárosban az UPC Kft.

Vezeték nélküli hírközlési létesítmények

A vezetékes távközlési ellátottság mértékét tovább növeli a vezetékek nélküli mobiltelefonok használata. Ennek területi korlátja nincs. A településen és a tágabb térségben is számtalan elhelyezett létesítmény, antenna a segítségével, valamennyi vezetékek nélküli táv- (T-Mobile, Telenor, Vodafone) és műsorelosztó szolgáltató megfelelő vételi lehetőséget tud biztosítani.

A műsorelosztásban is ma már fontos szerepet kapnak. Meg kell említeni, hogy ahol a topográfiai viszonyok mellett az egyedi házi antennák is alkalmasak a műsorvételre, ott ezek száma nem csökken.

A település felett országos jelentőségű mikrohullámú hírközlési összeköttetések nem haladnak.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

2013-ban összefoglaló készült Dunaújváros Megyei Jogú Város környezeti állapotáról. Az alábbiakban e dokumentum fontosabb megállapításait rögzítjük.

1.17.1. Termőföld, talaj állapota, védelme

A környezet vízvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, valamint a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény egyaránt meghatároz általános következményeket a vizek és a föld védelme érdekében. A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti forrásaira és folyamataira. A védelemnek magába kell foglalnia a talaj termőképességének, víz- és levegőháztartásának védelmét is.

A talaj állapotát veszélyeztető tényezők sok esetben megegyeznek a felszíni és felszín alatti vizek minőségét veszélyeztető tényezőkkel, ezért a két fejezet átfedéseket tartalmazhat. Ebben a fejezetben elsősorban azok a talajminőséget veszélyeztető elemek lettek megvizsgálva, amelyek a víz minőségének veszélyeztetésénél nem vizsgálandók. Amely mindkét elem minőségét veszélyezteti, az a "Felszíni és a felszín alatti vizek" fejezetben lett megvizsgálva. Dunaújváros domborzati és talajadottságai következtében jelentős területek tartoznak a víz és szél talajromboló hatása alá, amely eredményeként az erózió, defláció és csúszásveszélynek is fokozottan kitett nagy területek találhatók.

Deflációval veszélyeztetett területek

Az intenzív talajművelésnek és nem megfelelő agrotechnikának, valamint a klímaváltozás eredményezte száradási folyamatoknak köszönhetően a talajok tápanyag mérlegében egyre jelentősebb komponens a horizontális elhordás. A téli száraz, a kora tavaszi, valamint a betakarítást követő növényborítás-mentes időszakban a defláció általi elhordással történően Dunaújvárosban is jelentős mértékű lehet az intenzív talajművelés következtében porosodott szerkezetű csernozjom talajok esetében is. Annak ellenére, hogy a mezőségi jó minőségű talajok jellemzőek, a klímaváltozás miatti száraz időszakok hosszának növekedése, valamint a nagy táblás, nagy üzemi művelés növeli a deflációval veszélyeztetett területeket. A deflációnak kitett területek elsősorban a X. számú városrészben található, de az erős szélnek kitett Duna menti löszplatók is veszélyeztetett területek. Az FmTrT alapján a teljes település része a szélerózióknak kitett terület övezetének.

A defláció okai:

- erős szél
- állandó növénytakaró hiánya
- száraz, laza talajfelszín
- kedvezőtlen talajszerkezet
- szélvédő erdősávok kivágása
- erdőkivágás, gyepfeltörés
- többszintes művelési módok megszüntetése
- fellazított homoktalaj, pl. tereprendezés miatt.

Erózióval veszélyeztetett területek

Elsősorban szintén az intenzív talajművelésnek és nem megfelelő agrotechnikának köszönhető a talajok víz általi horizontális elhordása. Az erózió veszélye a lejtős területeken, növényborítással nem rendelkező, vagy alacsony növényborítású területeken fenyegeti a termőtalajt. A klímaváltozás miatti megszorodott, intenzív, nagy mennyiségű csapadékmennyiségnek köszönhetően az eróziós folyamatok Dunaújvárosban is felerősödtek. A negatív hatások nemcsak a mezőgazdasági területeken, hanem az erdőben és a lakott területeken (kertekben, burkolatlan utakon, rossz növényborítású, vagy bolygatott, degradált területeken) is jelentős talajpusztulást okoznak. Dunaújvárosban az erózióval veszélyeztetett területek fokozottan ki vannak téve a csúszásveszélynek is az alapkőzetnek köszönhetően. Az FmTrT alapján a teljes település része a vízerózióknak kitett terület övezetének.

A vízerózió a mezőgazdasági területeken talaj felső termékeny réteget viszi el és teszi ezzel tönkre a termőföldeket, szünteti meg termékenységüket. Legfőbb okai:

- hirtelen lezúduló nagymennyiségű csapadék, hirtelen hóolvadás

- domborzati viszonyok: meredek lejtők
- növényborítottság hiánya, fedetlen talajfelszín
- rossz vízgazdálkodás talajok: tömörödött, a vizet elszivárogtatni, elnyelni képtelen talajfelszín
- leromlott, rossz textúrájú talaj
- talajfelszín simasága.

Az ember tovább növelheti a talajok eróziós hajlamát

- nem megfelelő talajhasználattal
- erdők kivágásával
- nem megfelelő növények termesztésével
- hegy-völgy irányú műveléssel
- a talaj tömörítésével (nagy mezőgazdasági gépekkel)
- a talaj humusz tartalmának csökkentésével
- a talajfelszínre készített burkolatokkal
- az esővizek elvezetését szolgáló árokrendszer hiányával, vagy karbantartásának hiányával.

Épített környezetben a megelőzés egyik lehetősége, hogy az épületek, építmények környezetbe illeszkedő elhelyezése érdekében a rézsűk legnagyobb meredeksége ne haladja meg a 25 fokot, az egy tagban kialakítható rézsűk legnagyobb magassága pedig a 1,5 m-t. Ha 1,5 m-nél nagyobb szintkülönbséget kívánnak rézsűvel áthidalni, a tereprendezés során a terepet tagolni kell, a rézsűt több tagban kell kialakítani, az egyes rézsűk között legalább 1,0 m széles növényekkel beültetett sávot javasolt kialakítani. A rézsű felületének legalább felét talajtakaró vagy cserjékkel való beültetéssel védeni kell.

Csúszásveszélyes területek

Azokat a területeket foglalja magába, amelyek geológiai, morfológiai adottságaik és az emberi tevékenységek hatására földtani szempontból bizonytalan állapotúak, vagy a beavatkozások hatására mozgásba jöhetnek. Dunaújváros esetében a magaspart műszaki védelme igen nagy jelentőséggel bír a csúszás megakadályozására. A magaspart csuszamlásra hajlamos képződmény, melynek mozgásában a vízföldtani adottságoknak kiemelkedő szerepe van. A csúszás veszélyt növelik a partfal negatív adottságai: talajvízforrások, a talajvíztartó képződményei és a rétegvizek. A Dunaújvárosi magaspart földcsuszamlásra hajlamos tulajdonságát számos történetileg regisztrált eset erősíti.

A legkomolyabb csuszamlást 1964. február 29-én következett be. Ezt az eseményt számos fenyegető előjel előzte meg, melyek azonban hatásukban nem voltak mérhetőek az 1964-es eseményekéhez. A Vasmű II. számú szivattyúteleptől északra 20-30 méterre kezdődő és a Siklói útig terjedő szakaszon a magaspart mintegy 1300 méter hosszban megcsúszott. A mozgás legnagyobb szélessége körülbelül 300-350 méter, a magaspart hátrarágódásának mértéke mintegy 20 méter volt. A csúszás során a Vasmű I. számú

szivattyútelepe körülbelül 35 métert csúszott a Duna felé, a csatlakozó csővezetékek elszakadtak. További következményként a propellerkikötő hídja és a kikötővel kapcsolatos létesítmények is tönkrementek. A szakadópart szélén lévő radari ideiglenes épületek egy része a mélybe zuhant a közművekkel együtt. Az eseményt 1965 májusában a kórház mögötti szakasz megcsúszása követte és kritikus helyzet alakult ki a Barátság városrészi partszakaszon is. A szükséges védelmi munkák elrendelése után a partcsúszás okait a következőkben állapították meg:

- kedvezőtlen hidrogeológiai és vízjárási viszonyok,
- a városépítés során az ökológiai viszonyokba történt durva beavatkozás,
- a városüzemeltetés felelőtlen, alacsony színvonala, a közművek rossz állapota (melynek következtében a talajvíz szintje a telepítés óta jelentősen megemelkedett: némely partszakaszon akár 9-13m-rel is),
- partvédelmi infrastruktúra hiánya.

További károk megelőzése céljából rendkívüli gyorsasággal kellett megépíteni egy olyan komplex védelmi rendszert, melyből ráadásul elérhető közelségben (Európában) nincs másik. Ennek rendeltetése a Dunaújváros környékén fekvő dunai partszakasz hosszú időre történő stabilizálása, illetve rendezése. Ezen védelmi rendszer folyamatos figyelésére, a karbantartási munkák elvégzésére a Dunaújvárosi Városi tanács 1968-ban megalapította a Partfigyelő és Fenntartó Költségvetési Üzemet. Ennek tevékenysége a védelmi rendszer teljes egészét magában foglalja. Mivel a költségvetési üzemet, mint szervezeti formát hazánkban törvényileg megszüntették, a város önkormányzata az üzemet 1992. február 29-vel felszámolta és helyette 1992. március 1-ei hatállyal létrehozta a Dunaújvárosi Partvédelmi Vállalatot, melynek feladata, a magaspárt speciális védelme, egy esetleges katasztrófa lehetőségének elhárítása és megelőzése.

Az 1964-es katasztrófa után Dunaújvárosban több kilométer hosszúságú partvédelmi rendszer épült, amely hatékonyan működik. A város fejlődése azonban túlnyúlt a rendezett, partvédelmi rendszerrel ellátott partszakaszon, elérte a rendezetlen löszfalat.

A 2010. évi esőzések által megrongált partszakasz helyreállítására és a további csúszások megakadályozására Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata helyreállította a Kőtár alatti partfalszakaszt, korszerűsített 4 db csápos kutat, valamint 8 db talajvízszint észlelő kutat létesített. A beruházást az önkormányzat a Közép-Dunántúli Operatív Program keretében az „Omlásveszélyes partfalak állékonyságának biztosítására” kiírt pályázati programon elnyert 275.706.000 Ft összegű támogatásból, továbbá 50 040 000 Ft önkormányzati önrészből finanszírozta. 2011-ben elindult a táborállási partfal-szakasz stabilizációja is: elkészültek az I. szakaszra vonatkozó kiviteli tervek, megkezdődtek a lakossági egyeztetések és a kivitelezés.

Az FmTrT földtani veszélyforrás területének övezete a teljes közigazgatási területet lefedi. A csúszásveszélyes területeken a még nem beépített területeken
274

a talajmozgás veszélyének elhárítása és a biztonságos építkezés feltételeinek megteremtése mérnökgeológiai, geotechnikai szakvéleményben meghatározott módon kell, hogy történjen. A már jellemzően beépült, területen belül épületek, építmények elhelyezése, épületek bővítése előtt az engedélyezési eljárás során geotechnikai szakvéleményben ki kell térni a csúszásveszély elhárításának módjára.

Beépítés veszélye

Az életszínvonal növekedésével más városokhoz hasonlóan Dunaújvárosban is érezhető volt a zöldövezeti lakások, lakóházak iránti igény növekedése, s ezzel párhuzamosan a lakosságnak a városból a környezető településekre való kiköltözése. Dunaújváros lakossága 1990 és 2012 között 18 %-kal csökkent, ezzel párhuzamosan a város közvetlen szomszédságában levő települések (Adony, Baracs, Kisapostag, Kulcs, Mezőfalva, Nagyvenyim, Perkáta, Rácalmás) lakossága nőtt. A kiköltözés mértéke miatti folyamat nem jelent veszélyt a városkörnyéki zöld felületekre, de növeli a településközi forgalmat.

Mind az OFTK, mind a Fejér megyei Területfejlesztési Konceptió nagy hangsúlyt fektet a termőföld védelmére, a felesleges zöldmezős lakóterületi, gazdasági beruházások megakadályozására. A Nemzeti Vidékstratégia, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia is markánsan megfogalmazza a termőföld védelmére vonatkozó prioritásokat. Ehhez kapcsolódik az országos és megyei területrendezési tervek előírásain túl a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is, amely 2013. novemberétől szigorúbb előírásokat fogalmaz meg. A településrendezés és a településfejlesztés során a termőföld védelmének érvényesítésére vonatkozó előírásokat a 6/B. §-ban fogalmazza meg. A településrendezési eszközök, a településfejlesztési koncepció, illetve az integrált településfejlesztési stratégia elkészítése vagy azok módosítása tekintetében a termőföld védelmének érvényesítése érdekében érvényre kell juttatnia, hogy a beépítésre szánt területek kijelölése lehetőség szerint a gyengébb minőségű termőföldeken, a lehető legkisebb mértékű termőföld igénybevételével történjen. Ugyanakkor az egyeztetési eljárásban kifogást kell emelnie, ha a településrendezési eszköz készítése, vagy módosítása alapján kijelölt beépítésre szánt területek többségében átlagosnál jobb minőségű termőföldeket érintenek, és a beépítésre szánt terület övezeti besorolásának megfelelő, területfelhasználásra hasonló körülmények és feltételek esetén átlagosnál gyengébb vagy átlagos minőségű termőföldeken is sor kerülhet, vagy övezeti besorolásának megfelelő terület-felhasználásra kellő nagyságú térmértékben lehetőség van a település már beépítésre kijelölt, de még fel nem használt területén is.

Dunaújvárosban a hatályos TSZT-ben vannak tartalék területek a fejlesztési lehetőségek biztosítása érdekében, azonban a jogszabály előírásait figyelembe és kell venni, és ennek alapján mérlegelni szükséges a településrendezési eszközök módosítási szándékának megjelenésekor. Dunaújváros Környezetvédelmi Programja (2013-2018) is megerősíti, hogy mivel Dunaújváros mezőgazdasági

területei az ország legjobb termőhelyi adottságokkal rendelkező térségeihez számíthatnak, a településszerkezeti terv a mezőgazdasági területek csökkentését csak igen indokolt esetekben javasolja.

Az ipar szerkezeti átalakulásával Dunaújvárosban is felszabadulnak ipari területek. Ezek környezetbarát hasznosítását (rekultiválását, ismételt telephelyként való felhasználását, fásítását) a településszerkezeti terv hangsúlyosan kezeli. A terv szerint a jelenleg kihasználatlan, korábban hulladék-elhelyezésre használt területek rekultivációjával nagyterjedésű erdőterület jöhet létre. (A rekultivációs tervnek gondoskodnia kell a terv készítéséig kialakult növény és állat élőhelyek megőrzéséről, fennmaradási lehetőségéről.)

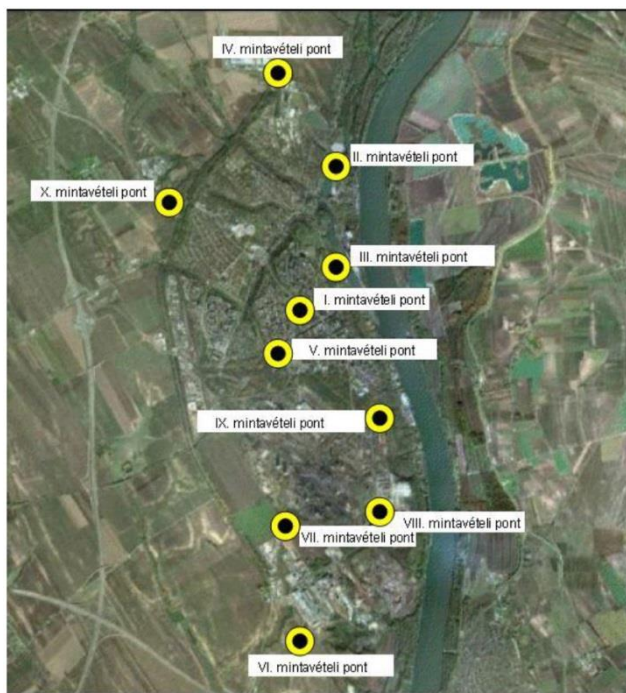
Talajszennyezés

A Felügyelőség határozatai alapján jelenleg még folyamatban lévő, Dunaújváros közigazgatási területét érintő kármentesítési eljárások listáját az alábbi táblázat tartalmazza.

Kötelezett	Helyrajzi szám / Cím	Szennyezés	Iktatószám / Módosítása	Állapot / Határidő
ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt.	DWA Dunafer-Voest Alpine Hideghengermű Kft. területe 331/8 hrsz.	TPH	40506-29/2003. 63218/2009.	Műszaki beavatkozás elrendelése / 2014. július 31.
Sztojka Gyula	Vukov Diána tulajdonában lévő telephelyén (Nagyvenyim-Mélykút, Bolt utca 25, 1031. hrsz.)	TPH	90713/2008. 22190/2009.	Részletes tényfeltárás elrendelése / 2013. február 01.
ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt.	Dunaújváros 331/1 hrsz. V. részterületen kátrányüzem tartálypark	TPH	40051-96/2005. 102872/2010.	Műszaki beavatkozás elrendelése / 2014. december 31.
ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt.	DUNAFERR DBK Koksizoló Kft. területén, továbbá a 336 és a 3647 hrsz. I-II-III-IV. részterületekre	TPH, BTEX	78230/2008. 1958/2011.	Műszaki beavatkozás elrendelése / 2014. december 31.
MOL Nyrt.	Dunaújváros, Verebéli u. 10.	TPH, BTEX	106270/2010.	Műszaki beavatkozás elrendelése / 2020. december 31.
ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt.	ISD POWER Kft. erőműi fejlesztése tervezett területén	TPH, BTEX	5685/2010.	Utóellen. elrendelés / 2014. január 31.
ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt.	Dunaújváros 0172/13, 0176, 0197, 0198, 0200, 0201 és 0203 hrsz-ú Zagyter	TPH, nehézfémek	40051-60/2005. 67262/2010.	Műszaki beavatkozás elrendelése / 2020. december 31.
ISD DUNAFERR Dunai Vasmű Zrt.	Dunaújváros, 331/1 hrsz. alatti, koksizolói VI. részterület	TPH, BTEX	40051-95/2005. 43263/2011.	Műszaki beavatkozás elvégzése / 2015. december 31.
MÁV Zrt.	Dunaújváros 772/12 hrsz-ú ingatlan	TPH	37420/2011.	monitoring záró dokumentáció elfogadása, kármentesítés befejezése

A talajszennyeződések megakadályozása érdekében az egyes tevékenységek folytatása, létesítmények elhelyezése esetén szükséges megfelelő műszaki védelem - a talajszennyezés típusától függően víz, vagy szénhidrogén-záró aljzat – megvalósítása a hatályos jogszabályok szerint a szakhatóság (jelenleg KÖTEVIFE) engedélyével.

A talajok tulajdonságairól kevés információ áll rendelkezésre. Ennek a hiánynak a pótlása érdekében szerves és szervetlen szennyezőanyagok mennyiségi előfordulását vizsgálták Dunaújváros területének 10 pontján nagyműszeres mérésekkel⁶.

Ezzel párhuzamosan a mikrobiológiai tulajdonságok is tesztelésre kerültek a talajmintákban. Az elemzések célja annak megállapítása volt, hogy: milyen a szennyezőanyagok megoszlása a város 10 különböző pontján (I. Dózsa György Általános Iskola környéke, II. Szabadstrand környéke, III. Lőszfal (Római városrész mellett), IV. Északi iparterület környéke, V. Dunaújvárosi Főiskola, VI. Papírgyári út környéke, VII. Vasútállomás, VIII. Havarja Olajfogó (a Bob pálya kifolyó környéke), IX. Partvédelem, X. Autóvásártér környéke), illetve hogy arra a talajok biológiai tulajdonságai, a talajélet hogyan reagál? Vannak-e kritikus helyek, ahol a szennyezettséget a nagyobb terheltség miatt esetleg tovább szükséges rendszeresen is monitorozni?

A szervetlen anyagok, toxikus nehézfémek mennyiségének a vizsgálata ICP analízissel történt 14 elemre királyvizes kivonással. Az eredmények alapján a

⁶ Bíró Borbála (DFMI és Pannon Egyetem), Angerer Ildikó (DMJVPH) Domonkos Mónika (DFMI), Matics Heléna (Pannon Egyetem), Horváth Nikoletta (Pannon Egyetem), Kiss Endre (DFMI)

város területét kevésbé és jobban szennyezett részekre lehetett felosztani. A vizsgált nehézfémek engedélyezett határértékét a területek talaja nem lépte túl, de az elemtartalmakban a 10 helyszínen az egyes minták között akár 3-szoros eltérést is volt. Legnagyobb mennyiségben a Zn feldúsulása tapasztalható, de a porszennyezettséggel való összefüggések kimutatásához további vizsgálatokat érdemes folytatni. A kijelölt 10 db helyszín három időpontban, szezonálisan került mintázásra. (2010. október 2-án (ősz minták), 2011. március 21-én (tavaszi minták) volt, 2011 október (ősz minták).)

A mintavételi pontok közül a vizsgált nehézfémek egyike sem lépte túl „a földtani közeg és a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről” szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben megállapított határértékeket. Leginkább előforduló elem a cink volt, ennek értékei közelítették meg leginkább az engedélyezett határértéket. Megállapítható hogy a legkisebb és a legnagyobb mennyiség között akár háromszoros eltérés is lehet a városon belül az iparilag még csak kezdetlegesen terhelt városszálon (az északi iparterület környékén) és az iparilag terheltebb (Papírgyári út környéke). terület között.

A szerves szennyezőanyagok közül a poliaromás szénhidrogének (PAH) mennyisége a jobban szennyezett városi talajok közül egy helyszínen, ahol a közlekedéssel összefüggésbe hozható terheltség igen nagy (autóvásártér), megközelíti a határértéket.

A biológiai mutatók közül a talajok enzimes aktivitását és a kitenyészhető csíraszám került meghatározásra. Az enzimes vizsgálat jól használható és további monitorozásra javasolható módszernek bizonyult, különösen a szennyezettség típusa szerinti összefüggésben.

Az eredmények alapján 3-3 jobban és kevésbé szennyezett helyszín további rendszeres összehasonlító vizsgálata javasolható a városban.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Felszíni vizek

Dunaújváros a magyarországi 1-9 Közép-Duna vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik. A várost keleti oldalról a Duna határolja, területén pedig három természetes felszíni vízfolyás, az Alsó-Foki, a Lebuki és a Felső-Foki patak folyik át. A Duna adja a város számára az ivóvizet, az ipari vizet, elvezeti a szennyvizet; emellett a város a Dunát rekreációs célra is használja. A patakok elsősorban tájképi elemként fontosak (ahol nincsenek befedve).

A vízminőség értékelésének módját a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól szóló 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet, valamint a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet szabályozza. Felszíni vizeknél az ökológiai és

a kémiai állapotot kell minősíteni. Az ökológiai állapot minősítése 5 osztályos skálán (kiváló, jó, mérsékelt, gyenge, rossz), a víztípusra jellemző, az antropogén szennyezésektől, hatásoktól kvázi mentesnek tekinthető ún. referencia állapothoz viszonyítva történik. A kémiai minősítés ezzel szemben csak két osztályos (jó vagy nem éri el a jót).

A Duna Budapest-Dunaföldvár közötti szakaszának ökológiai vízminősége az ötfokozatú (kiváló, jó, mérsékelt, gyenge, rossz) skála szerint 'mérsékelt', azaz közepes minőségű. A víz kémiai állapota a 2-fokozatú minősítési rendszer szerint 'jó', tehát minden, az EU szinten rögzített veszélyes-anyag listán szereplő anyag tekintetében megfelel az ugyancsak EU szinten meghatározott határértékeknek.

A Közép-Duna vízgyűjtő-gazdálkodási terve (VGT) a felszíni vizek esetén a 'jó' ökológiai és a 'jó' kémiai állapot (veszélyes szennyezőanyagoktól mentes vizek) 2015-ig történő elérését tűzi ki célul. Ehhez a Duna ökológiai állapotát egy osztállyal javítani kell.

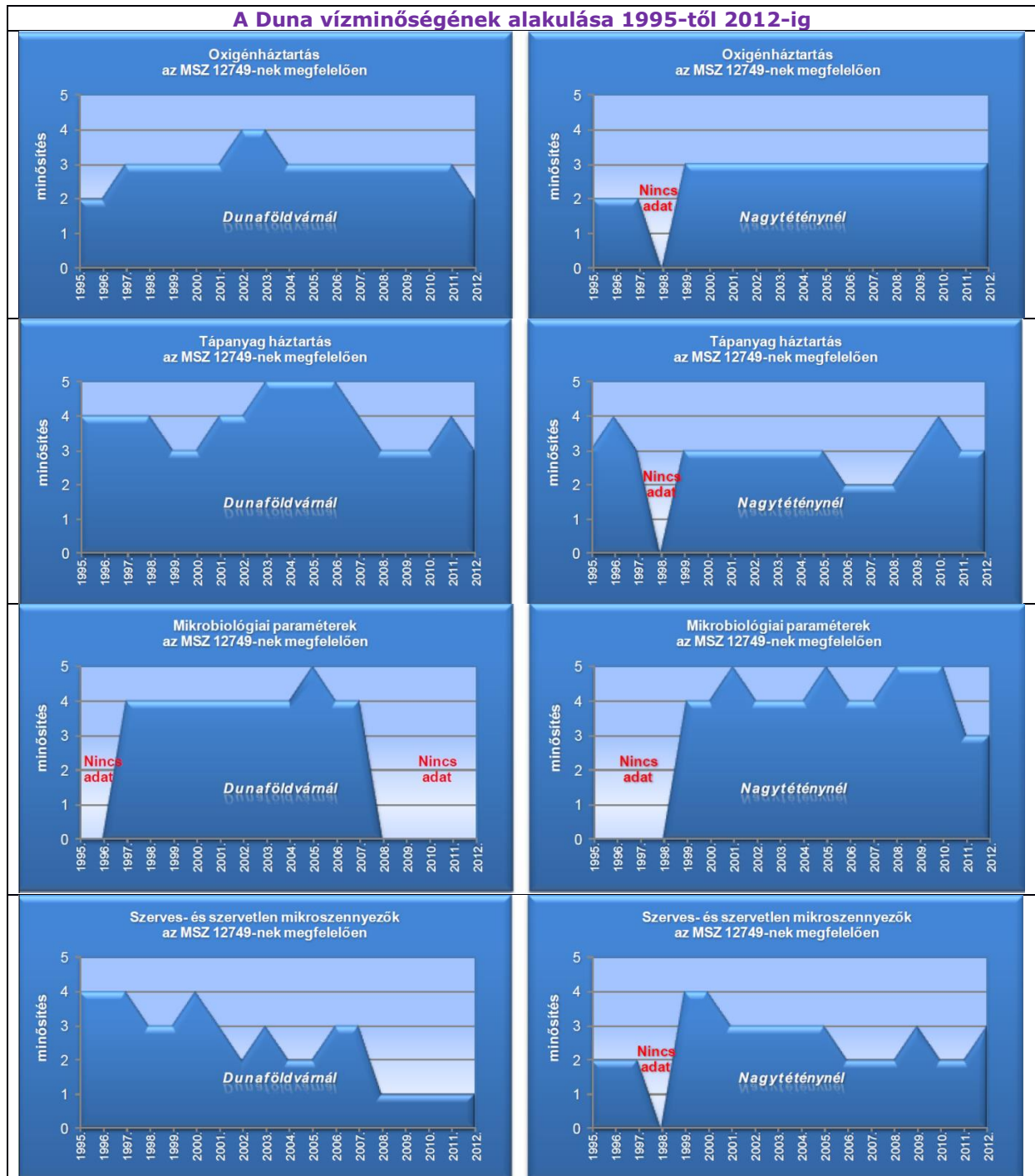
Az elmúlt 10 évről rendelkezésre álló vízminőségi adatok ugyanakkor egyelőre nem mutatnak egyértelmű javulást. A minősítés minden paramétercsoport esetében stagnál vagy ingadozik, a tápanyagterhelés pedig inkább nő, mint csökken.

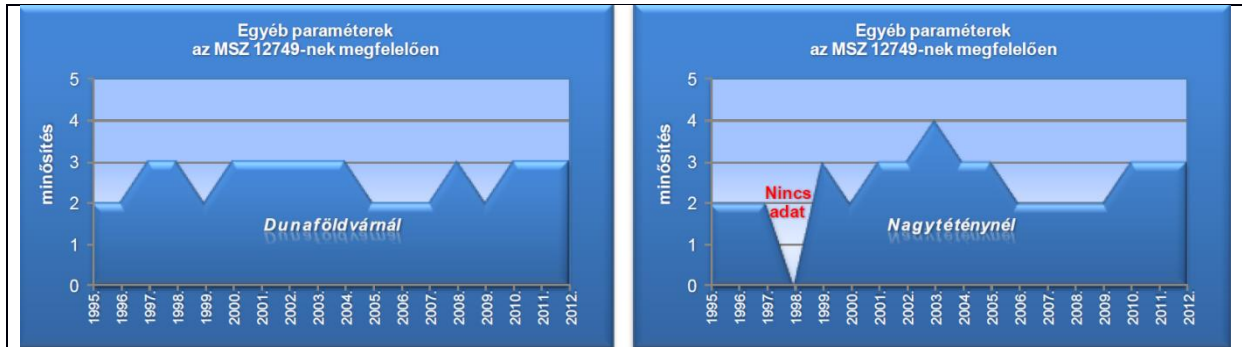
A Közép-Duna VGT szerint „a szennyvíz kezelő rendszerek bővítésével és újak létesítésével egyre több tisztított szennyvizet vezetnek a felszíni vizekbe, a tisztítatlan szennyvizeknek a talajba történő szikkasztása helyett. Így a Települési Szennyvíz Irányelvben előírt tisztítási hatásfok biztosítása ellenére, több szerves anyag és tápanyag juthat a felszíni vizekbe, mint eddig, mert a költséges 3. fokozatú kémiai szennyvíztisztítást nem alkalmazzák.

A szennyvízbevezetések okozta terhelés átrendeződése várható. A korábbi, nagy mennyiségű tisztítatlan szennyvízkibocsátás terhelő hatása jelentősen csökken, de a szennyvíztisztító telepek számának növekedése egyre több felszíni befogadóban okoz a jó állapot elérését veszélyeztető koncentrált terhelést. A már meglévő telepek jelentős hányada elavult technológiával működik, túlterhelt, vagy az iszapkezelés megoldatlansága miatt rendszeresen szennyezi a felszíni befogadókat. A tisztított szennyvizek biológiailag bontható szerves anyagot, növényi tápanyagokat és kisebb mennyiségben előforduló egyéb anyagokat (pl. nehezen bontható szerves vegyületek, sók, fémek, esetenként toxikus vagy hormonháztartást befolyásoló anyagok) tartalmazhatnak. A szerves anyagok és tápanyagok vonatkozásában a felszíni vizek közvetlen terhelését legnagyobb arányban a kommunális szennyvízbevezetések okozzák. Dunaújvárosban működő ipari szennyvízkibocsátók közül a legnagyobb az ISD DUNAFERR Zrt.

A Duna vízének állapota a város ivóvízellátását nem veszélyezteti, és 2009. augusztus végétől a mederkotrást, a szabályozó műtárgyak kiépítését (és a kiszolgáló épületek korszerűsítését) követően a Szalki szigeti Szabadstrand is újból kijelölt fürdőhellyé válhatott. A Szabadstrand vízminőségét a Fejér Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv Dunaújvárosi, Adonyi, Ercsi, Sárbogárdi Kistérségi Népegészségügyi Intézete ellenőrzi. Az Intézet a

rendeletnek megfelelően 2012-ben a nyári hónapokban hat alkalommal vizsgálta a strand vízminőségét, és a vizet fürdőzésre alkalmasnak találta.

A patakok vizének kémiai minőségét a polgármesteri hivatal környezetvédelmi csoportja utoljára 2008-2009-ben mérte. (2010- 2011-ben költségvetési gondok miatt elmaradt.) A 2012-ben készített vizsgálati eredményeket (minősítés az MSZ 12749 alapján) az alábbi táblázatok tartalmazzák. Az így kapott adatok csupán tájékoztató jellegűek, mivel nem akkreditált laboratórium készítette.

A mintavétel ideje 2012. május 15.	Szabadstrand		Felsőfoki-patak		Alsófoki-patak		Lebuki-patak	
	Mérés	Minősítés	Mérés	Minősítés	Mérés	Minősítés	Mérés	Minősítés
Oxigénháztartás								
Oldott oxigén (mg/l)	7,70	II.	9,10	I.	9,50	I.	9,30	I.
Kémiai oxigénigény (mg/l)	7,27	II.	21,27	V.	8,60	III.	11,00	III.
Tápanyagháztartás								
Ammónium (mg/l)	0,20	II.	0,13	I.	0,10	I.	0,10	I.
Nitrit (mg/l)	0,02	II.	0,027	II.	0,12	IV.	0,15	IV.
Nitrát (mg/l)	<1	I.	10,8	IV.	10,3	IV.	26,7	V.
Foszfát P-ben (µg/l)	0,417	IV.	0,40	IV.	0,39	IV.	0,97	V.
Egyéb paraméterek								
pH (-)	9,05	IV.	8,85	III.	8,80	III.	8,85	III.
Fajlagos vezetékesség (µS/cm)	452	I.	1646	IV.	1415	IV.	1775	IV.
Vas (mg/l)	0,05	I.	0,027	I.	0,02	I.	0,033	I.
Víz hőmérséklet (°C)	18,9	-	16,0	-	17,0	-	15,9	-
Szulfát (mg/l)	80,67	-	260	-	333,33	-	320	-
Klór (mg/l)	0,093	-	0,13	-	0,093	-	0,093	-

A mintavétel ideje 2012. július 17.	Szabadstrand		Felsőfoki-patak		Alsófoki-patak		Lebuki-patak	
	Mérés	Minősítés	Mérés	Minősítés	Mérés	Minősítés	Mérés	Minősítés
Oxigénháztartás								
Oldott oxigén (mg/l)	2,14	V.	2,57	V.	2,41	V.	2,63	V.
Kémiai oxigénigény (mg/l)	12,60	III.	14,50	III.	4,10	I.	20,30	V.
Tápanyagháztartás								
Ammónium (mg/l)	0,09	I.	0,14	I.	0,07	I.	0,09	I.
Nitrit (mg/l)	<0,01	I.	0,09	I.	0,13	IV.	0,13	IV.
Nitrát (mg/l)	<1	I.	>30	V.	10,0	III.	22,9	IV.
Foszfát P-ben (µg/l)	0,34	IV.	0,80	V.	0,60	V.	>1,1	V.
Egyéb paraméterek								
pH (-)	8,60	III.	12,00	V.	8,90	III.	8,80	III.
Fajlagos vezetékesség (µS/cm)	300	I.	1883	IV.	1304	IV.	1700	IV.
Vas (mg/l)	0,06	I.	0,16	II.	<0,02	I.	0,02	I.
Víz hőmérséklet (°C)	24,3	-	16,9	-	17,5	-	17,7	-
Szulfát (mg/l)	14	-	190	-	230	-	380	-
Klór (mg/l)	0,04	-	0,05	-	0,01	-	0,03	-
Klorid (mg/l)	7,6	-	126	-	92	-	150	-

Az eredmények szerint a patakok vize szerves és szervesetlen anyagokkal, illetve szennyvizekkel mindkét évben erősen szennyezett volt, ami azt jelenti, hogy egyrészt ezek a patakok szennyezik a Dunát, másrészt jelen állapotukban nem jelentenek természeti értéket a város számára. A patakok mederrendezésén és tisztításán túl szükség lenne a lakossági illegális szennyvízelhelyezések megszüntetésére is.

A városban összegyűjtött szennyvíz a dunaújvárosi szennyvíztisztítóba kerül. 2002 óta a teljes mennyiséget - a szippantott szennyvízzel együtt - III. tisztítási fokozaton is tisztítják. A szennyvíztisztító telep 2001-ben épült, kapacitása 75 000 LE, mintegy 15 000 m³/nap, melyből a jelenleg érkező átlagos szennyvízmennyiség 8 052 m³/nap. Ez a kapacitás elegendő a kulcsi és rácalmási szennyvizek tisztításához is.

A szennyvíztisztító telepről kifolyó tisztított szennyvíz minősége											
Vízminőség jellemzők	Határérték	Szennyvíztisztító Kft. laboreeredményei									
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KOI (kémiai oxigénigény) (mg/l)	125	39,40	30,40	27,60	24,00	27,50	24,50	26,10	25,80	27,40	27,60
BOI5 (Biokémiai oxigénigény) (mg/l)	25	5,30	5,30	5,70	5,30	5,80	6,20	5,70	5,20	5,70	7,80
Összes lebegőanyag (mg/l)	35	10,00	6,80	8,50	10,10	12,80	12,00	12,70	13,30	11,90	14,00
Összes nitrogén (mg/l)	50	10,80	8,63	8,31	5,91	6,78	8,75	5,68	7,48	3,08	5,71
pH (-)	6-9	6,57	6,48	6,75	6,83	6,88	6,68	6,78	6,84	6,84	6,73
Szerves oldószer extrakt (mg/l) (zsír, olaj)	10	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<0,2	<0,2	<0,2	>2,0
Ammónia-ammónium nitrogén (mg/l)	10	2,00	1,98	0,93	1,24	2,22	1,63	1,17	1,47	1,08	0,71
Összes foszfor (mg/l)	-	2,30	1,80	2,02	1,10	0,90	1,30	0,80	0,70	1,00	2,60
Beérkező szenny-víz csapadékkal együtt(1000m3)	-	3 165	3 164	3 097	2 907	3 075	2 224	2 976	3 278	2 925	2 780

Forrás: Tájékoztató Dunaújváros Megyei Jogú Város környezeti állapotáról, 2010/2011. 37. sz. táblázat, 42. old.

A teljes körűen megvalósuló III. fokozatú tisztításnak köszönhetően a telepről kifolyó, a sodorvonalba vezetett tisztított szennyvíz az előírt határértékeknek megfelel. A kibocsátott szennyvíz által okozott környezeti terhelés a korábbi időszakhoz képest jelentősen mérséklődött.

A tisztítás során keletkező szennyvíziszapot korábban a dunaújvárosi szilárd hulladéklerakón helyezték el. A lerakó 2009. július 15-i bezárását követően a szennyvíziszap egy rövid ideig a környékbeli hulladéklerakókra került, majd a Biopetrol Környezettechnikai Kft. tatabányai telephelyére szállították, ahol komposztálták, jelenleg pedig a Dunanett Kft. a környékbeli hulladéklerakókra szállítja, ahol az iszap komposztálásra kerül (R3 hasznosítás). A város majdani komposztáló telepének felépítése után a szennyvíziszapot a városban keletkező zöldhulladékkal együtt tervezik komposztálni.

A DUNAFERR Dunai Vasműben a vas- és acélgyártást jelentős vízfelhasználás, vízigény jellemzi, s bár több technológiai egységnél recirkulációs rendszert építettek ki, jelentős mennyiségű szennyvíz keletkezik a területen. A DUNAFERR a dunaújvárosi telephelyének vízellátását, szennyvíz- és csapadékvíz elvezetését és tisztítását biztosító saját célú vízi létesítményeinek fenntartására, használatára és üzemeltetésére egységes vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik (Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 40051-200/2005. üisz. határozata). 2013. júniusban felavatták az ISD Koksoló Kft. új technológiai vízkezelő telepét. A beruházással a kokszolási folyamat során keletkező vizekből a nitrogént és a szerves összetevőket biológiai úton tudják eltávolítani. A kokszolómű 1986-os megnyitása után egy évvel kezdte meg működését a technológiai vízkezelő telep. Eddig a fenol- és ciánvegyületeket távolították el baktériumok segítségével, most már a nitrogéntartalmat is ártalmatlanítani tudják.

A gyárból a használt vizek (szennyvizek, csapadékvizek) a „Bob-pálya” elnevezésű csapadékcsatornán és a „D”-ejtőn keresztül kerülnek elvezetésre a Dunába. A csapadékcsatornára csatlakozik a „D” ejtőcső, valamint ide köt be a kommunális szennyvíztisztító után a tisztított szennyvizet szállító csatorna is. A „D” ejtőcső a gyár központi területén kiépített vasbeton csatorna, melyet a hóval szennyezett és a tisztított ipari vizek összegyűjtésére és elvezetésére létesítettek. A csapadékvíz csatornák behálózják az egész gyár területét, a csapadékvizeken kívül leiszapoló- és túlfolyóvizek, kezelt technológiai elfolyóvizek, tisztított ipari szennyvizek, használt hűtővizek elvezetésére is szolgálnak. A csapadékcsatorna kerítésen kívüli szakaszán a havária esetek megelőzésére olajfogó telep létesült.

A Hamburger Hungária Kft. megközelítőleg 700 ezer tonna hulladékpapírt hasznosít újra évente. A papírfeldolgozás során keletkezett szennyvíz kezelésére új anaerob szennyvíztisztító került kiépítésre. Az új előtisztító egy 20 t KOI/d és 4800 m³/d kapacitású, BIOPAQ IC technológiájú reaktor, amelynek működése kiterjed a vegyszervonali és biogázvonali perifériáira. A létesítmény tervezésénél kiemelt hangsúlyt kaptak az igen magas kalcium szintek problémáinak kezelése. A szennyvíz kezelése során mintegy 7000 Nm³/d értékes biogáz termelése folyik, melynek tisztítása és továbbítása is megoldott.

Felszín alatti vizek

A felszín alatti víz állapota szempontjából a város az érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében a felszín alatti víz szempontjából érzékeny területen fekszik.

A felszín alatti vizek állapotának minősítése a 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet alapján történik. A felszín alatti víz állapotát a felszín alatti víztest mennyiségi és minőségi állapota közül a kevésbé jó állapot határozza meg. A minősítés kétosztályos: 'jó' vagy 'gyenge'.

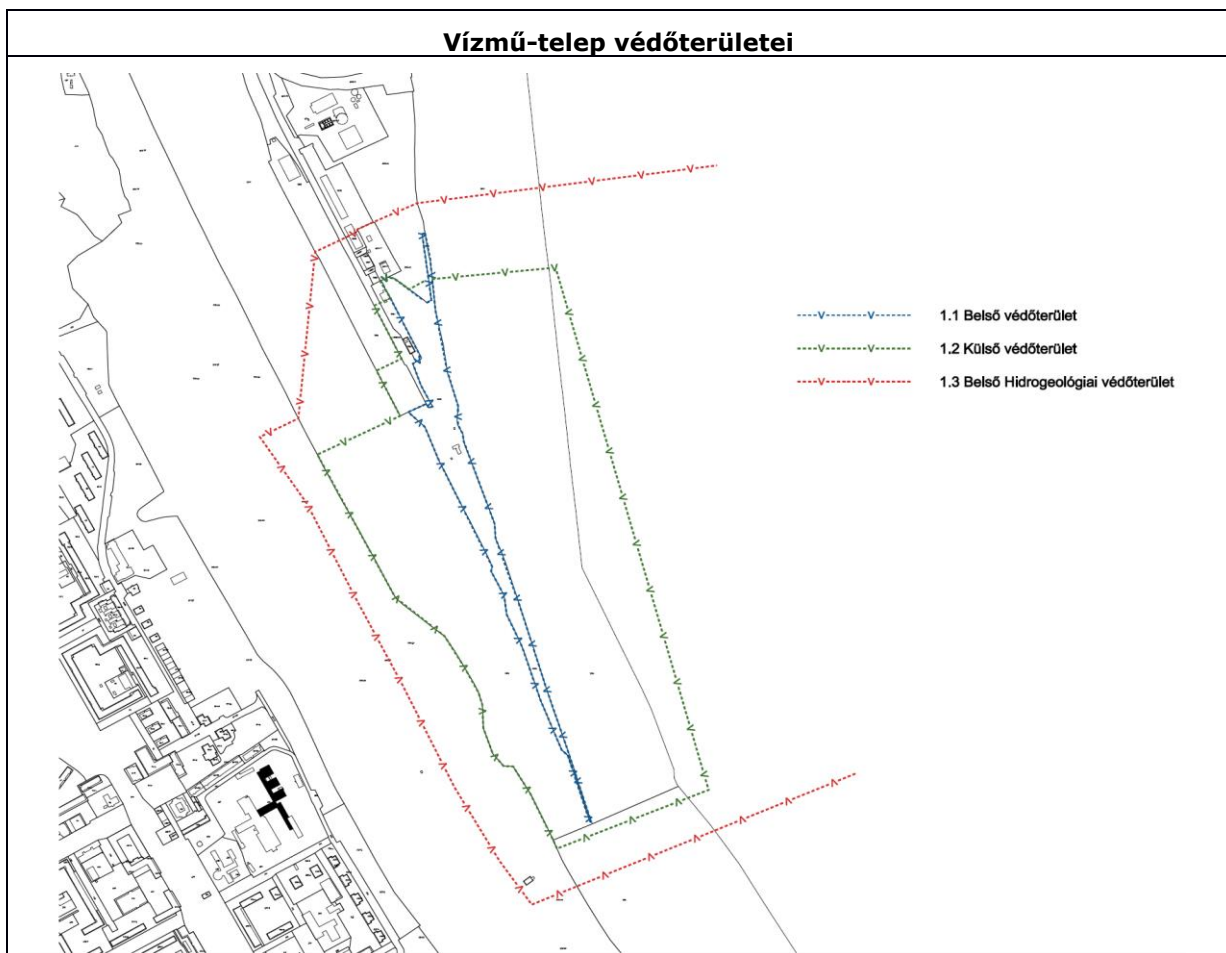
A Duna jobb parti vízgyűjtő Budapest-Paks közötti szakaszán a felszín alatti vizek kihasználtsága 32 %-os, vagyis mennyiségi szempontból jó állapotúak. Minőségi

szempontból azonban a helyzet nem ilyen kedvező. A Duna jobb parti vízgyűjtő Budapest-Paks közötti szakaszán ugyanis a talajvíz (sp1.9.1 Duna jobb parti vízgyűjtő - Budapest-Paks) nitrát-szennyezettsége meghaladja a 20 %-ot, a talajvíz kémiai állapota gyenge. A diffúz nitrátszennyezés mellett a talajvizet (és a talajt) a városban korábban több pontszerű forrás is szennyezte, olyannyira, hogy kármentesítésre volt és van szükség. A mélyebben fekvő rétegvíz kémiai állapota ugyanakkor 'jó'. A talajvíz szennyezése csaknem minden esetben következménye a talajszennyezésnek.

A város ivóvízellátását biztosító vízmű-telep védőterülettel rendelkezik, az ivóvízbázist a diffúz szennyezés nem veszélyezteti.

A felszín alatti porózus termál víztest mennyiségi állapota 'gyenge'.

A 'gyenge' minősítés oka a jelentős vízszintsüllyedés.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A levegő szennyezettségét a Középdunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség a Dózsa György Általános Iskola udvarán lévő automata konténerállomása, valamint a város három pontján elhelyezett manuális mintavevő rendszer segítségével méri. A manuális rendszerű módszerrel mért adatok alapján a szakértők megállapították, hogy a nitrogén-dioxid koncentrációja 2010-ben, 2011-ben és 2012-ben sem lépte túl az egészségügyi határértéket.

A jelenlegi mérési pontok közül a nitrogén-dioxid legmagasabb koncentrációit a Lajos király körútnál és a Városháza térnél mérték. Mindkét helyen forgalmas közlekedési csomópont található. A levegőben lévő kén-dioxid tartalom mérése 2008-ban szükségtelen megítélést kapott tekintettel arra, hogy az országos mérőhálózat eredményei alapján a koncentráció általában kimutathatóság alatti, vagy jelentéktelen mértékű ("kiváló") volt. Az ülepedő por komponens mérését a minisztérium által megváltoztatott mérési szabályzat alapján 2008 óta nem kell végeznie a Felügyelőségnek, így az ülepedő por helyett a levegő szálló por (PM10) tartalmát mérik (automata mérőállomás) összhangban az erre vonatkozó EU direktívákkal.

Dunaújváros levegőminősége a légszennyezettségi index alapján

Év	Légszennyezettségi index							Összesített (a legmagasabb indexű komponens alapján)
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	CO	O ₃ ¹	Ülepedő por	
2003.	Megfelelő (3)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó (2)	Megfelelő (3)
2004.	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Jó (2)	Jó (2)
2005.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Szennyezett (4)	Szennyezett (4)
2006.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Megfelelő (3)	Kiváló (1)	Jó (2)	Szennyezett (4)	Szennyezett (4)
2007.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Szennyezett (4)	Szennyezett (4)
2008.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	- ²	Jó (2)
2009.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	- ²	Jó (2)
2010.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	- ²	Jó (2)
2011.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló ³ (1)	Megfelelő (3)	Kiváló (1)	Megfelelő (3)	- ²	Megfelelő (3)
2012.	Kiváló (1)	Jó (2)	Kiváló ³ (1)	Jó (2)	Kiváló (1)	Jó (2)	- ²	Jó (2)

Az automata mérőállomásnál mért adatokat elemezve megállapítható, hogy a kén-dioxid koncentrációk igen alacsony értékeket mutatnak, és kéndioxid

tekintetében a város levegőjének minősége "kiváló" az éves átlagok alapján. A szén-monoxid koncentrációit tekintve a levegő minősége az éves átlagok alapján szintén "kiváló"-nak mondható.

A 2008. októberében bevezetett tájékoztatási küszöbértékek túllépése esetén a Dunaújváros Megyei Jogú Város Hatósági Igazgatóság Főépítési, Építésügyi és Környezetvédelmi Osztálya a tájékoztatási tervben foglaltak szerint a helyi médiák segítségével a rádiókon és újságokon keresztül, valamint a városi honlapon (www.dunaujvaros.hu) tájékoztatja a lakosságot. 2012-ben 3 alkalommal kellett tájékoztatót kiadni a lakosság számára a PM10 szálló por tájékoztatási küszöbérték (75 µg/m³) túllépése miatt, melyek közül 2 alkalommal a riasztási (100 µg/m³) fokozat elrendelésére is szükség volt.

A város légszennyezettségének mértékét természetesen nagyban befolyásolják a meteorológiai viszonyok, mint a szél iránya, sebessége, relatív páratartalom, légnyomás, csapadék, szárazság, inverziós tényezők stb. Ezen kívül a levegő szennyezettségének kedvezőtlen alakulásában közrejátszhatnak még a város völgyeiben kialakuló mikro-meteorológiai tényezők is.

A nitrogén-dioxid koncentrációja 2010-ben, 2011-ben és 2012-ben sem lépte túl az egészségügyi határértéket. A mért koncentráció éves átlagértéke kis mértékben, de folyamatosan javul. A Környezetvédelmi Felügyelőség értékelése alapján 2005. óta nitrogén-dioxid vonatkozásában Dunaújváros levegőminősége "kiváló" volt a manuális mérési rendszer éves eredményeit figyelembe véve.

Az órás koncentráció tekintetében azonban a nitrogén-dioxid legmagasabb órás koncentrációi eddig csupán 2004-ben nem lépték túl a határértéket (100 µg/m³, mely egy naptári év alatt 18-nál többször nem léphető túl), ugyanakkor a túllépések száma 2007-ben (22 db) és 2011-ben (82 db) a megengedett értéket 2012-ben (18 db) is meghaladta. A legmagasabb 24 órás koncentrációkat tekintve ez idáig határérték (85 µg/m³) túllépés nem történt. A tájékoztatási (350 µg/m³ három egymást követő órában) - és riasztási (400 µg/m³ három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 350 µg/m³) küszöbértékeknek a felét sem érte el a koncentráció egyik évben sem. Előfordult, hogy Dunaújváros levegőjének minősége az órás átlagok tekintetében "szennyezett" értéket mutatott (2012-ben 15 alkalommal), ugyanakkor a 24 órás átlagok (2011-ben 2, 2012-ben 3 alkalommal "megfelelő" volt), és összességében az éves átlagok alapján a város levegőjének minősége nitrogén-dioxid tekintetében "jó"-nak mondható

A jelenlegi mérési pontok közül a nitrogén-dioxid legmagasabb koncentrációit a Lajos király körútnál és a Városháza térnél mérték. Mindkét helyen forgalmas közlekedési csomópont található.

A szén-monoxid koncentráció legmagasabb órás értékei alatta maradnak az egészségügyi határértéknek (10.000 µg/m³). A 2006-ban történt határérték túllépéseket feltehetően műszerhiba, vagy lokális ipari üzemzavar okozhatta. A napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximumai is határérték (5.000 µg/m³) alatt maradtak, kivéve a 2006-os évet. Az éves értékeknél nem történt határérték (3.000 µg/m³) túllépés egyik évben sem. A tájékoztatási (20.000

µg/m³ három egymást követő órában) -és riasztási (30.000 µg/m³ három egymást követő órában, vagy 72 órán túl meghaladott 20.000 µg/m³) küszöbértékeket a szén-monoxid koncentrációja sem érte el, sőt jelentősen alatta maradt minden évben. Dunaújváros levegőjének minősége mind az óras átlagok, mind a napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximumát tekintve "jó"-nak mondható, bár 2010-ben (1 alkalommal) és 2012-ben (3 alkalommal) csupán "megfelelő" volt. Összességében viszont az éves átlagok alapján a város levegőjének minősége szén-monoxid tekintetében "kiváló"-nak mondható.

Az ózon koncentrációk óras, valamint éves értékeire a 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 1. számú melléklete nem állapít meg határértéket, így túllépésük mértéke sem vizsgálható. A határértékként (120 µg/m³, melyet egy naptári évben három éves vizsgálati időszak átlagában, 2010. évtől 25 (2010. év előtt 80) napnál többször nem léphető túl) megadott napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximumát minden évben túllépte, jellemzően a nyári időszakban - 2011-ben 121, 2012-ben 44 alkalommal -, míg a téli hónapokban jóval határérték alatt marad (2003-ban a határérték 8 órás középértékekre 100 µg/m³ volt). A tájékoztatási (180 µg/m³ három egymást követő órában) küszöbértéket 1 alkalommal 2003. júliusában túllépte. 2010-ben 2, 2011-ben pedig 5 alkalommal (májusban és júliusban 2, szeptemberben 1 alkalommal) történt túllépés. 2012-ben 6 alkalommal történt túllépés, de nem 3 egymást követő órában. Dunaújváros levegőjének minősége az óras értékek alapján előfordult, hogy "szennyezett" volt (2008-ban "megfelelő", 2009-ben (június 30. 10:00-kor) pedig előfordult hogy "erősen szennyezett" volt, amely egyedi kiugró értékeket feltehetően műszerhiba okozott), akárcsak a napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma alapján (nyári időszakban), ám összességében az éves átlagokat tekintve az ózonnál a légszennyezettségi index alapján "jó"-nak mondható (2011-ben csupán "megfelelő" volt).

A szálló por (PM₁₀) óras értékeire a 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 1. számú melléklete nem állapít meg határértéket, így túllépésük mértéke sem vizsgálható. A legmagasabb 24 órás értékek minden évben jelentős mértékben túllépték az egészségügyi határértéket (50 µg/m³, mely egy naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl), 2006-ban (61 alkalommal), 2010-ben (45 alkalommal), 2011-ben (59 alkalommal) és 2012-ben (37 alkalommal) pedig a megengedett túllépések számát is meghaladta. Az éves értékeket tekintve eddig nem történt határérték (40 µg/m³) túllépés egyik évben sem.

Az elmúlt évek alatt a szilárd szennyezőanyag kibocsátás a vállalatok éves bevallásai szerint töredékére csökkent. A szén-monoxid kibocsátás is csökkenő tendenciát mutat, ugyanakkor a kén-oxidok kibocsátása pedig az utóbbi években folyamatosan emelkedett.

Dunaújváros területén üzemelő ipari létesítmények által kibocsátott légszennyező anyagok mennyisége

év		kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃ , mint SO ₂)	nitrogén-oxidok (NO és NO ₂ , mint NO ₂)	szén-monoxid (CO)	szén-dioxid (CO ₂)	szilárd anyag (Por)	egyéb kibocsátott légszennyező anyag
2009.	Vasmű területe	2 419 728	1 587 164	15 237 815	1 001 772 485	220 713	6 924
	Delfortgroup	-	78 808	91 567	4 074 360	8 064	3 465
	Ferrobeton Zrt.	-	1 288	291	103 840 102	-	125 486
	Gázmotoros erőművek	-	189 486	100 121	62 258 169	-	50 464
	Dalkia Energia Zrt. (kórházi gázmotor)	-	8 819	17 336	6 088 238	-	-
	Egyéb kibocsátó	62	22 856	66 813	2 951 050	8 298	704
	Összesen:	2 419 790	1 888 422	15 513 943	1 180 984 404	237 075	187 042
2010.	Vasmű területe	2 446 385	1 463 458	17 276 627	1 075 930 812	309 966	7 712
	Delfortgroup	-	6 631	34 947	13 419 251	2 642	3 319
	Ferrobeton Zrt.	-	329	59	266 311	-	-
	Gázmotoros erőművek	-	897 005	129 658	69 088 197	11	76 628
	Dalkia Energia Zrt. (kórházi gázmotor)	-	21 212	35 951	16 582 640	-	-
	Egyéb kibocsátó	1 089	53 038	10 503	3 590 927	6 538	720
	Összesen:	2 447 474	2 441 673	17 487 745	1 178 878 138	319 156	88 379
2011.	Vasmű területe	2 285 304	1 566 658	19 221 689	1 915 162 791	486 886	10 202
	Delfortgroup	-	66 853	39 033	4 177 433	3 236	3 341
	Ferrobeton Zrt.	-	499	65	1 013 969 332	-	-
	Gázmotoros erőművek	-	108 488	83 588	43 751 255	11	46 328
	Dalkia Energia Zrt. (kórházi gázmotor)	-	15 195	22 309	11 564 310	-	509
	Egyéb kibocsátó	3 298	34 939	3 266	3 786 311	6 723	533
	Összesen:	2 288 601	1 792 633	19 369 950	2 992 411 432	496 857	60 913

Allergének

Az ipari illetve a közlekedési légszennyezésen kívül Dunaújvárosban is egyre több gondot okoznak a biológiai eredetű allergének, például a parlagfű, fekete üröm stb. pollenjei. Nagy problémát jelent, hogy a mindennapi életünkhöz is hozzátartozó egyes vegyszerek, valamint a levegőbe kibocsátott szennyezőanyagok megváltoztatják az immunrendszer működését, károsítják azt, beavatkoznak a hormonrendszer működésébe, ezáltal előidézve az allergiás megbetegedést. A pollenallergiás megbetegedések jó része az ésszerűtlen gyógyszerhasználat, illetve a légszennyezés következménye. Az allergia a negyedik legfontosabb nem-fertőző betegséggé vált világszerte. Az érintettek aránya az iparosodott fogyasztói társadalomban elérheti a 30%-ot is. A pollenallergia egyik fő okozója a parlagfű.

A város belterületein az önkormányzat egyrészt hatósági eszközökkel, másrészt a közterületek rendszeres gyommentesítésével védekezik az allergén növények elszaporodása ellen.

Egészségügyi hatások

A Szent Pantaleon Kórház Tüdőgondozó intézetének adatai szerint, már az előzőekben leírt légszennyezők, illetve a biológiai eredetű allergének

egészségügyi hatásai, valamint a genetikai és életmódbeli tényezők következményeként Dunaújváros és környékének légzőszervi megbetegedéseit összesítette.

Dunaújvárosban egyes légzőszervi megbetegedések prevalenciája (az összes nyilvántartott beteg a tárgyév utolsó napján) évek óta emelkedő tendenciát mutat. Ennek fő oka, hogy a korábbi években nyilvántartásba vett betegekhez hozzáadódnak az újonnan nyilvántartásba vett betegek.

Az incidencia értékek (az újonnan nyilvántartásba vett betegek száma a tárgyév folyamán), a városban, a szénanátha és a tüdőasztma vonatkozásában kisebb ingadozásokkal ugyan, de 2000 óta folyamatosan csökkenő tendenciát mutatnak. A tüdőtumor incidenciája 1993 óta folyamatosan 20 és 50 fő között ingadozik, akár csak az idült hörghurut, mely esetében egy-egy jelentősebb kiugrás is mutatkozik (pl. 2000-ben és 2009-ben).

A fentiek alapján összességében megállapítható, hogy Dunaújvárosban és környékén a vezető légúti megbetegedések közé a szénanátha (mely a lakosság 9,63%-át érinti) és a tüdőasztma (mely a lakosság 8,93%-át érinti) tartozik.

A fenti légzőszervi megbetegedés-típusoknak természetesen csak az egyik kiváltó oka a levegő szennyezettsége. A betegségek kialakulásához más faktorok (genetikai és életmódbeli tényezők, biológiai allergének, dohányzás, munkahelyi körülmények) is hozzájárulnak, illetve súlyosbíthatják azt, de nem elhanyagolandó a környezeti levegő minősége, mivel az ember az élete során legtöbbször a levegővel érintkezik.

Búz hatás

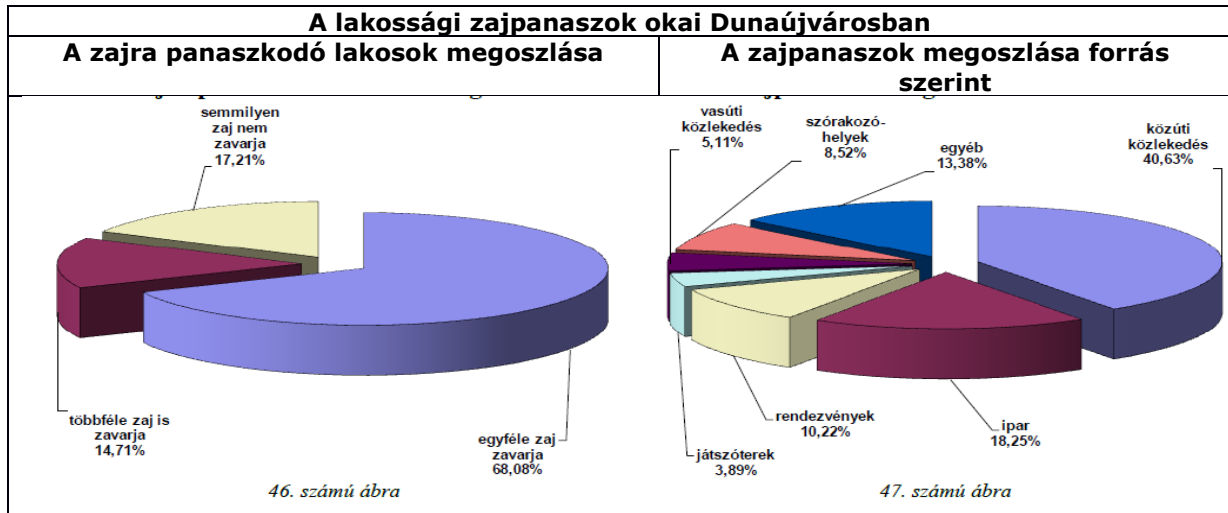
Önkormányzathoz érkezett panaszról nincs tudomás, de a ritka délnyugati széljárásban bűzproblémát okoz(hat) a kohászat és a kokszoló üzemelése, mely, légvonalban mintegy 0,5-1, 0 km-re fekszik a lakott, védett településrészekről.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

Egy kérdőíves felmérés eredménye szerint Dunaújváros lakóinak több mint 80%-a panaszodik valamilyen zajra, 15%-uk többféle zajra is. Az országos helyzethez hasonlóan a legfontosabb zajforrás a közúti közlekedés, de míg országosan a lakosság 50-55%-át, a nagyvárosokban pedig 60-65%-át éri közlekedési zajterhelés, addig Dunaújvárosban az emberek 40-42%-át zavarja a közlekedés zaja. Az ipari üzemek zaja a lakosság kevesebb, mint egy ötödének, egyéb zajforrások (rendezvények, szórakozóhelyek zaja, a belvárosi templom harangja vagy a szomszédok) pedig csak 13-14%-ának okoznak gondot. Az emberek zajterhelés tűrése összefüggésben van az éppen végzett tevékenységgel, illetve a zajforrástól való távolsággal, valamint az adott zaj környezetében eltöltött idővel is.

A Dunaújváros Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalához eljutó lakossági zajpanaszok nagy részét a város különböző közterületein megrendezett alkalmi szabadtéri rendezvények és a működő üzletek, szórakozóhelyek teszik ki. A

panaszok megelőzése érdekében Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése a környezetvédelemről szóló 12/2000. (IV. 07.) önkormányzati rendelete alapján a Hatósági Igazgatóság, Főépítész, Építésügyi és Környezetvédelmi Osztálya a városban működő szolgáltató egységek részére, illetve különböző szabadtéri rendezvények, valamint mobil hangosítások esetében zajkibocsátási határértéket állapít meg a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően.

Közlekedési eredetű zajterhelési határérték túllépést az elmúlt 8 évben többször mértek. A belváros zajterhelését értékelő, 2003-ban készült szakértői tanulmány szerint ugyanakkor a forgalmi adatok alapján kalkulált zajterhelés mind a nappali, mind az éjszakai időszakban a vizsgálat által kijelölt valamennyi (10) mérőponton meghaladta az egészségügyi határértéket.

Az elmúlt években mindenütt megnőtt a zajszint, ami átlagosan 5-10 dB-t jelent. 2007-ben és 2008-ban végzett mérések is túllépést regisztráltak. A növekedés a járművek évről-évre történő gyarapodásával magyarázhatók, valamint az egyre több ipari létesítmény megjelenése, az emberiség életmódbeli változása és egyre növekvő energiaigénye is a zajszint növekedését vonhatja maga után.

A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelete mellékleteiben szereplő határértékeknek:

- új tervezésű, vagy
- megváltozott területfelhasználású területeken kell teljesülniük.

Az üzemi eredetű zajról nincsenek adatok, ezért azokat csak méréssel vagy becsléssel lehet meghatározni.

1999-ben készült forgalomszámlás (ProUrbe Kft.) a városban. Az akkor készült adatsorból az ország forgalmi adatainak növekedését figyelembe véve becsült forgalmi adatokból az alábbi forgalmi zajértékek prognosztizálhatók a város néhány pontján:

Az Építők útja (Béke térnél) várható forgalmi adatai járműkategóriánként (két forgalmi irány) 201e-ben				
Járműkategória	Teljes forgalom %-a	ÁNF [jmű/nap]	Óránkénti forgalom nappal	Óránkénti forgalom éjjel
1. járműkategória: személygépkocsi, mikrobusz,	90	11529	666	130
2. járműkategória: tehergépkocsi, autóbusz, motorkerékpár, segédmotoros kerékpár	9	1153	65	13
3. járműkategória: nehéz tehergépkocsi, csuklós autóbusz	1	128	7	2

Az Építők útja (Béke térnél) várható zajkibocsátásának részeredményei járműkategóriánként lakott területen belül (v=50km/h, két forgalmi irány) 2015-ban							
Járműkategória	Referencia szint (A fődiagram)	K _D (B fődiagram)		Kopóréteg: D K=6.7 (D seg.diagram)		L _{A,eq} (7.5m) [dB]	
		K _t	N	É	G	K _t korr.	N
1.	73,4	-5,12	-12,6	6,7	70	68,28	61,24
2.	77,6	-15,12	-22,16	6,7	74	62,48	55,44
3.	81,75	-24,72	-31,25	6,7	76,5	57,03	50,50
Eredő zajkibocsátás:						69,54	62,53
Számított zajkibocsátás 20 m-es korrekcióval						64,22	57,21

Az Római körút 31. várható forgalmi adatai járműkategóriánként (két forgalmi irány) 2014-ben				
Járműkategória	Teljes forgalom %-a	ÁNF [jmű/nap]	Óránkénti forgalom nappal	Óránkénti forgalom éjjel
1. járműkategória: személygépkocsi, mikrobusz,	83	6371	383	76
2. járműkategória: tehergépkocsi, autóbusz, motorkerékpár, segédmotoros kerékpár	15	1216	69	14
3. járműkategória: nehéz tehergépkocsi, csuklós autóbusz	2	162	9	2

Az Római körút 31. várható zajkibocsátásának részeredményei járműkategóriánként lakott területen belül (v=50km/h, két forgalmi irány) 2015-ban							
Járműkategória	Referencia szint (A fődiagram)	K _D (B fődiagram)		Kopóréteg: D K=6.7 (D seg.diagram)		L _{A,eq} (7.5m) [dB]	
		K _t	N	É	G	K _t korr.	N
1.	73,4	-7,46	-14,50	6,7	70	65,94	58,90
2.	77,6	-14,89	-21,93	6,7	74	62,71	55,67
3.	81,75	-23,69	-30,23	6,7	76,5	58,06	51,52

Eredő zajkibocsátás:	68,08	61,10
Számított zajkibocsátás 20 m-es korrekcióval	62,76	55,77

A Dózsa Gy. út (Semmelweis u.) várható forgalmi adatai járműkategóriánként (két forgalmi irány) 2014-ben				
Járműkategória	Teljes forgalom %-a	ÁNF [jmű/nap]	Óránkénti forgalom nappal	Óránkénti forgalom éjjel
1. járműkategória: személygépkocsi, mikrobusz,	84	16724	951	188
2. járműkategória: tehergépkocsi, autóbusz, motorkerékpár, segédmotoros kerékpár	15	2986	170	34
3. járműkategória: nehéz tehergépkocsi, csuklós autóbusz	1	199	11	2

A Dózsa Gy. út (Semmelweis u.) várható zajkibocsátásának részeredményei járműkategóriánként lakott területen belül (v=50km/h, két forgalmi irány) 2014-ben							
Járműkategória	Referencia szint (A fődiagram)	K _D (B fődiagram)		Kopóréteg: D K=6.7 (D seg.diagram)		L _{A,eq} (7.5m) [dB]	
		N	É	G	K _t korr.	N	É
	K _t						
1.	73,4	-3,51	-10,54	6,7	70	69,89	62,86
2.	77,6	-10,99	-18,03	6,7	74	66,61	59,57
3.	81,75	-22,80	-29,33	6,7	76,5	58,95	52,42
Eredő zajkibocsátás:						71,80	64,79
Számított zajkibocsátás 20 m-es korrekcióval						66,47	59,46

A Papírgyári út (Papírgyár) várható forgalmi adatai járműkategóriánként (egy forgalmi irány) 2014-ben				
Járműkategória	Teljes forgalom %-a	ÁNF [jmű/nap]	Óránkénti forgalom nappal	Óránkénti forgalom éjjel
1. járműkategória: személygépkocsi, mikrobusz,	78	13475	766,4	151,6
2. járműkategória: tehergépkocsi, autóbusz, motorkerékpár, segédmotoros kerékpár	14	2419	137,6	27,2
3. járműkategória: nehéz tehergépkocsi, csuklós autóbusz	8	1382	77,7	17,3

A Papírgyári út (Papírgyár) várható zajkibocsátásának részeredményei járműkategóriánként lakott területen belül (v=50km/h, egy forgalmi irány) 2014-ben							
Járműkategória	Referencia szint (A fődiagram)	K _D (B fődiagram)		Kopóréteg: D K=6.7 (D seg.diagram)		L _{A,eq} (7.5m) [dB]	
		N	É	G	K _t korr.	N	É
	K _t						

	K_t	N	É	G	K_t korr.	N	É
1.	73,4	-4,4	-11,5	6,7	70	77,7	73,2
2.	77,8	-11,9	-18,9	6,7	74	81,8	69,9
3.	81,8	-14,4	-20,9	6,7	76,5	85,0	70,6
Eredő zajkibocsátás:						76,3	69,4
Számított zajkibocsátás 20 m-es korrekcióval						68,47	66,46

1.17.5 Sugárzás elleni védelem

A sugárzás (radioaktív, röntgen, mikrohullám, gamma vagy ultraviola sugárzás, radongáz) műszeresen érzékelhető jelenség; az emberi érzékszervek nem jelzik. A városi környezetben jelenleg a hőmérséklet hatása, az extrém meteorológiai események jelentenek jelentős egészségi kockázatot. Az éghajlatváltozással összefüggésben potenciálisan növekszik az UV sugárzásnak való kitettség mértéke, amely azonban nem mutat helyi specialitásokat. Nagyobb sugárzást okozó berendezés vagy intézmény nem működik a város területén.

Bárhol élünk, bárhova utazunk, mindig ér minket több-kevesebb ionizáló sugárzás. Ezek a sugárzások részben természetes, részben pedig mesterséges eredetűek. A városban a természetes sugárterhelésen kívül (kozmosz térből, földkéregből eredő sugárzások) egy átlagos közepes város általános sugárterhelésén kívül (szénerőmű, háztartási széntüzelés, olaj, tőzeg, földgáz használata, orvosi alkalmazások, ipari alkalmazások: mérések, szintjelzés, nedvességtartalom vizsgálat), oktatás, képcsöves tv, monitor használata, mobil telefon használata, átjátszóállomások)) említésre érdemes terhelés nem ismert.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének mérésére épült ki hazánkban az országos sugárzásfigyelő rendszer, melynek legfontosabb eleme a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a műszerek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás, az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét. A dózisteljesítmény mértékegysége a nanosievert/óra (nSv/h). A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. A mérőállomásokról beérkező jeleket folyamatosan figyelik. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra. Ez a szint a valós veszélyt jelentő szint töredéke, nem jelenti azt, hogy az állomás közelében lévők veszélyben lennének, csak a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére. A 250 nSv/óra alatti háttérsugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

Dunaújvárosban nincs háttérsugárzást mérő berendezés. Legközelebb Solton és Kunszentmiklóson található berendezés, amelyek aktuális adatsorai a katasztrófavédelem honlapján bárki számára elérhetőek.

1.17.6. Hulladékkezelés

A fentebb már említett talajszennyezés egyik eleme az emberi tevékenységből keletkező kommunális, ipari -és veszélyes hulladékok, melyek mennyisége az

utóbbi időben jelentősen megnövekedett, így nem meglepő, hogy a levegő, a víz és a talaj szennyezése mellett korunk nagy problémái közé tartozik. Az egyre növekvő termelési folyamatban több melléktermék, selejt, hulladék keletkezik, melyeknek csak igen kevés, de mégis egyre nagyobb hányadát forgatják vissza másodnyersanyagként. A nagyobb fogyasztással együtt jár, hogy a lakosság egyre több maradékot, szemetet, csomagolóanyagot dob ki, ami a termékek eltűzött csomagolásából adódik.

Települési szilárd hulladékok Dunaújvárosban (2012.)	
Hulladékkeletkezés összesen (háztartási és ipari)	17 ezer tonna/év
Háztartási hulladék keletkezés összesen	12 ezer tonna/év
Lakosonként keletkező hulladék	~0,69 kg/nap/fő

Lakossági hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodási, környezet- és egészségvédelmi szempontok megkövetelik a települési szilárd és folyékony hulladékok szervezett gyűjtését és ártalmatlanítását, melynek Magyarországon ma a legelterjedtebb formája a rendezett lerakás. Dunaújvárosban a települési szilárd hulladékok gyűjtésével és kezelésével kapcsolatos közszolgáltatást Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése 41/2002. (XII. 20.) KR számú rendelete alapján a Dunanett Kft. (Dunaújváros, Budai Nagy Antal út 2.) végzi.

A hulladékok lerakása Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonát képező, Kisapostag külterületén lévő, de a Dunanett Kft. üzemelésében működő települési szilárd kommunális hulladéklerakóban történt, mely területet 1978-ban jelölték ki, de gyakorlatilag 1982-ben kezdte meg működését. Ezen időszak alatt átlagban 180-250 ezer m³/év hulladék elhelyezése történt a telepen. A mintegy 18,7 hektáros nagyságú lerakóra Dunaújváros közigazgatási területéről és a környező községekből (Akasztó, Apostag, Baracs, Dunaegyháza, Dunaföldvár, Dunatetőtlen, Dunavecse, Ercsi, Isztimér, Kisapostag, Kulcs, Kunpeszér, Kunszentmiklós, Mezőfalva, Nagyvenyim, Rácalmás, Ráckeresztúr, Szalkszentmárton, Tass) került kommunális hulladék egészen 2009. július 15-ig.

Magyarország uniós tagságához kapcsolódó követelmények között szerepelt ugyanis az EU-előírásoknak nem megfelelő hulladéklerakók mielőbbi bezárása - ilyen a dunaújvárosi lerakó is, melynek a szabad kapacitása még elegendő lett volna néhány évig, de az egységes környezethasználati engedélye (IPPC) a nem veszélyes hulladék ártalmatlanítási tevékenység végzésére vonatkozóan csupán 2009. július 15-ig, az utógondozásra (karbantartásra, megfigyelésre, ellenőrzésre) vonatkozóan pedig 2037. december 31-ig érvényes. Emellett műszaki védelemmel nem rendelkezik (mivel a lerakó működésének kezdetekor a jogi szabályozás teljesen más volt, mint a mai jogszabályi háttér), így nem felel meg az érvényben lévő előírásoknak, vagyis a hulladéklerakókról szóló 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelvnek. Ennek megfelelően született meg a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes

szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelet, melynek 19.§-a az ilyen jellegű lerakók 2009. július 16-ig történő bezárásáról rendelkezik. Így a Dunanett Kft. már nem helyezheti el Dunaújváros és a környező települések hulladékait ezen a területen, ezért azt más települések lerakóiba kénytelen szállítani (Adony, Sárbogárd, Polgárdi, Pusztazámor, Gyál és egyéb hasznosítók).

Dunaújváros lakosságának egy része felvállalva környezetünk tisztábbá tételét, évről évre részt vesz a "Takarítási Világnap" alkalmából megszervezett várostakarítási akción, melyen az itt élők a saját környezetük megtisztítása érdekében a város közterületeit, parkjait megszabadítják az eldobált és elhagyott hulladékoktól. És bár a több ezer embert megmozgató akción egyre több hulladékot gyűjtenek össze, elgondolkodtató is egyben, hiszen felmerül a kérdés, hogy a város lesz egyre szemetesebb évről évre, mert vannak még akik nem érzik át ennek súlyát, vagy a résztvevők egyre lelkesebbek és egyre nagyobb területet tisztítanak meg.

Dunaújvárosban jelenleg mintegy 1.071 db utcai hulladékgyűjtő edény van kihelyezve a város különböző pontján, melyekből a 2008-as évben 1.335,5 m³ (216.900 kg), 2009-ben 1.043 m³ (174.675 kg), 2010-ben 1.474,5 m³ (293.747 kg), 2011-ben 1.373 m³ (272.435 kg), 2012-ben pedig 1.473 m³ (245.140 kg) hulladékot gyűjtött be a Dunanett Kft. A közterületen elhelyezett hulladékgyűjtő kosarak ürítési gyakoriságát a közterület jellege határozza meg, jelenleg 507 db kosarat heti 6 alkalommal, 564 db kosarat heti 3 alkalommal ürítenek. A gyűjtőedények évenkénti csökkenése 70-100 db, amelyek a vandalizmusnak és a lopásoknak tudható be.

Az előzőekben tárgyalt ömlesztett hulladékok gyűjtése és lerakása mellett 2004. január 26. óta működik a városban is a szelektív hulladékgyűjtés. Kezdetben 25 db szelektív hulladékgyűjtő sziget került kialakításra, mely a 2005-ös év folyamán 28 db-ra bővült, de sajnos a még mindig tartó vandalizmusnak

köszönhetően 2008-ra ismét 25-re csökkent a gyűjtőszigetek száma. Napjainkig összesen 8 db szelektív gyűjtőszigetet gyűjtöttak fel és égettek ki ismeretlen elkövetők. Egy gyűjtősziget ára mintegy 1,5 millió forintjába kerül az önkormányzatnak, vagyis közvetett módon a lakosságnak. Egy pályázatnak köszönhetően hét darab gyűjtőszigetet állítottak vissza a megrongáltak helyére és egy teljesen új sziget is kialakításra került, így összesen 8 db szigettel bővült a rendszer, ezzel 33 db gyűjtősziget üzemel Dunaújváros közigazgatási területén.

A települési környezetvédelmi program készítésekor Dunaújvárosban végzett kérdőíves felmérés szerint az emberek túlnyomó többsége részt vesz a szelektív hulladékgyűjtésben és kész együttműködni a szelektív hulladékgyűjtés további hulladékfajtákra történő kiterjesztésében is. Az emberek tudatosságát bizonyítja, hogy az egyik legfontosabb környezetvédelmi feladatnak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését tartják. A városban több civil szervezet is célul tűzte ki, hogy összefogja, és cselekvésre ösztönözze a környezetünkért tenni akaró embereket. Ugyanakkor sajnálatos módon a lakosságnak van egy olyan rétege is, akiket nem sikerült megszólítani, s akik szemetelésükkel, vandál rombolásukkal sok kárt okoznak a városnak az elért eredményekben és anyagiakban egyaránt.

A háztartásokban keletkező szelektív hulladékokat a lakosok díjmentesen helyezhetik el a Dunanett Kft. Budai Nagy Antal úti telephelyén található hulladékudvarban. A hulladékudvarban leadható hulladékok: papír, műanyag, üveg, fém, italos kartondoboz, elektronikai hulladék, szárazelem, gumiabroncs.

Év	Keletkezett veszélyes hulladékok mennyisége (kg)
1996.	8 406 532
1997.	12 672 724
1998.	10 047 601
1999.	9 717 618
2000.	20 449 734
2001.	21 361 579
2002.	13 042 352
2003.	5 655 450
2004.	9 891 101
2005.	5 323 604
2006.	16 783 025
2007.	16 085 328
2008.	8 313 326
2009.	5 707 855
2010.	8 291 512
2011.	7 032 243

A Dunaújváros területén keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékok nyilvántartását a vállalatok éves bevallásai alapján a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség végzi. A

keletkezett hulladékok bevallása, ártalmatlanítása azon vállalatok feladata, ahol ezek az anyagok keletkeznek.

A Háztartási veszélyes hulladék szelektív leadására lehetőség van Dunaújvárosban, de tájékozódni kell arról, hogy hol mit lehet leadni.

A Háztartási veszélyes hulladék szelektív leadására lehetőség van Dunaújvárosban, de tájékozódni kell arról, hogy hol mit lehet leadni.

Dunaújváros területén kiszabott veszélyes hulladékokkal kapcsolatos bírságok		
Év	Telephely	Bírságot indoka
2008.	Auto Formula Kft.	veszélyes hulladékok nem megfelelő gyűjtése miatt veszélyes hulladékokkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási bírság
	Renalpin Kft.	veszélyes hulladékgazdálkodással kapcsolatos bírság
2009	D-Ég Radiátorgyártó Kft.	veszélyes hulladékokkal kapcsolatos előírások megszegése miatt hulladékgazdálkodási bírság
	DAK Kft. /Tűzhorganyzó üzem/	veszélyes hulladékokkal kapcsolatos előírások megszegése miatt hulladékgazdálkodási bírság
	Dunaferr Ferromark Kft. /Veszélyes hulladék lerakó/	hulladékkezeléssel kapcsolatos előírások megszegése miatt veszélyes hulladékokkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási bírság
2012	Magyar Aszfalt Kft. /Keverőüzem	egy éven túli veszélyes hulladékgyűjtés miatti veszélyes hulladékokkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási bírság

Megj.: A Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Dunaújváros közigazgatási területén nem szabott ki veszélyes hulladékokkal kapcsolatos bírságot a 2010-es és a 2012-es évben.

A zöld hulladékok szelektív gyűjtése még nem megoldott Dunaújvárosban. A városban a háztartásokból kikerülő ezen hulladékcsoporthoz jelenleg lerakással ártalmatlanítják. A közterületeken keletkező zöld hulladékokat pedig aprítás után mulcsként hasznosítják. Amennyiben elkészül a komposztáló mű, úgy a városban keletkező biológiailag lebomló hulladékokat komposztálással fogják hasznosítani.

Ipari területek hulladékkezelése

A ipari területek telephelyén folytatott tevékenységek során kommunális, termelési (ipari nem veszélyes) és veszélyes hulladék keletkezik.

Kommunális hulladék minden üzemben, az üzemek több pontján a dolgozók tevékenységéből keletkezik. A kommunális hulladékok gyűjtése erre kijelölt konténerekben történik, amit az önkormányzat által kijelölt szolgáltató szállít el a lakossági hulladékhoz hasonlóan.

A nagy ipari üzemek esetében (pl.: DUNAFERR, Hamburger Hungária) jól kiépített rendszer szolgál az ipari nem veszélyes és veszélyes hulladékok gyűjtésére. A hulladékkezelés központi irányítás alatt áll, az ellenőrzés és nyilvántartás központilag történik, egyedi hulladékgazdálkodási terv alapján. Jellemzően az ipari üzemeknél megvalósították a szelektív hulladékgyűjtési rendszer kialakítását, melynek keretében a papír, az üveg és a műanyag hulladékot elkülönítve kerül gyűjtésre.

Az üzemekben keletkező nem veszélyes, ipari hulladék nagy részét újrahasznosítják, azokat a technológiai folyamatokba visszavezetik. A technológiákban keletkező ipari hulladékok esetében továbbra is a saját technológiába történő lehető legnagyobb mértékű visszaforgatás a cél. A technológiai folyamatokban nem újrahasznosítható ipari és építési, bontási hulladékok esetében, a külső értékesítés/hasznosítás lehetőségét igyekeznek a vállalatok megteremteni.

A veszélyes hulladékok gyűjtésére a telephelyen számos munkahelyi, több üzemi és egy központi veszélyes hulladék gyűjtőhelyet alakítottak ki.

1.17.7 Vizuális környezetterhelés

Jelentős vizuális környezetterhelést jelentenek az ipari területek, amelyek ellensúlyozására már az '50-es évektől kezdve fasorokat, erdősávokat telepítenek a városban. Nemcsak hagyományként követi elődeit a városvezetés, hanem környezettudatos tervezés történik minden új gazdasági, ipari terület kialakításánál. Egyedül a papírgyár szürke épületeinek, építményeinek, raktározott báláinak nincs megfelelő takarása az M6-ostól bevezető útszakasz egy részén, ahol hiányzik, még telepítésre várnak a növények.

Az északi gazdasági terület kevésbé rendezett a déli és keleti területeknél, de lehetőség van ott is rendezettebbé tenni a látványt.

A Duna felől vizuális környezetszennyezést okoznának a rekultiválandó területek is az ipari területek mellett, ha nem takarnák jelentős erdősávok.

A vizuális környezetterhelés egyik jelentős formája, az illegális hulladékelhagyás is sajnos jelen van a településen. Különösen jellemző a szegregált területeken, ami szerencsére nem túl nagy területet jelent a városban.

Az ipari területekhez becsatlakozó felszín feletti vezetékrendszerek is jelentős vizuális szennyezést okoznak a városban. Bár az itt élők hozzászoktak és szükséges velejáronak tarthatják a nagyfeszültségű vezetékek, a távhőszolgáltatást biztosító vezetékeket, adótoronyokat, a városon kívül élőknek azonnal feltűnnek a városképet, tájképet zavaró építmények.

Vizuális környezetterhelést okoznak a különböző méretű és stílusú reklámtáblák. A város arculatát adó városmagban és a kaputérségben minél figyelemfelkeltőbb formában próbálják az érdeklődést elérni a reklámtábla kihelyezői, amely időnként komoly ellentmondásban van a település táji-, épített adottságaival. A város a reklámok elhelyezésének szabályozására rendeletet alkotott.

A városkép-rongálás, graffitizés az utóbbi időben csökkent Dunaújvárosban is, ugyanakkor még mindig sok helyen csúfítják a városképet az oda nem illő feliratok, rajzok. Ezek eltávolítására már több kezdeményezés történt (támogatás az újrafestéshez, megfelelő anyagokkal való bevonása a veszélyeztetett épületeknek), amelyek folytatására szükség van.

2012-ben az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) módosítása (211/2012. [VII. 30.] Korm. rendelet) definiálta a fényszennyezés fogalmát, valamint megalkotta a fényszennyezés kivédésére szolgáló építési szabályrendszert. Az élhetőbb és egészségesebb környezet megteremtése érdekében a város tervezi a fényszennyező források felmérését, és szabályozásának megvalósítását, intézkedési terv létrehozását. (A GLOBE at Night nemzetközi tudományos kampány keretében önkéntesek figyelik meg a világ minden tájáról a még látható csillagok fényességét, amivel egy adott helyszínen megbecsülhető a fényszennyezés mértéke. A megfigyelési adatok összesítése után online elérhető térkép készül a mérési eredmények bemutatásával (Az alábbi linken elérhető a 2013-as interaktív térkép: <http://www.globeatnight.org/map/?2013>)

1.17.8. Árvízvédelem

Dunaújváros közvetlen a Duna jobb partján fekvő település. A Duna kiterjedt vízgyűjtőjéről változó mennyiségű vizeket szállít, amely vízgyűjtőt terhelte nagyobb területi kiterjedésű és intenzívebb, tartós esőzések után, nagyobb vízhozamú záporok, hóolvadás után árhullámok formájában halad le a folyó medrében. A víz mederben tartása nagyobb árhullámok érkezésekor csak árvízvédelmi eszközök segítségével oldható meg. A település beépített területe már magas parti elhelyezésű, azokat közvetlenül az árhullámok lefutása nem érinti, de a parti sáv víz alá kerülhet. Ezért kijelölésre került Dunaújváros közigazgatási területét érintő nagyvízi meder él, amelyen belül az építési, területhasznosítás lehetőségét a 21/2006. (I.31.) Korm rendelet szabályozza.

Dunaújváros területén az árvízvédelem, partvédelem helyi munkálatait Dunaújváros Partvédelmi Vállalat végzi, irányítja.

Korábban a 60-as évek végén jelentős partcsúszások, partrogyások történtek, amelyet követően a város a szakadó part védelmére hatékony partrendezési és védekezési munkálatok végzett. Kialakították a partvédelmi területet, az Alsófoki-patak torkolatától indul, a belterületet kíséri a Duna 1575 fkm szelvényéig.

A partvédelmi mű elsődleges feladat a védekezés, másodlagos pihenőhelyként, rekreációs területként hasznosítható.

11/2010 (IV. 28.) KvVM rendeletben meghatározásra került a folyó mértékadó árvízszintje. Eszerint Dunaújvárosnál az 1580,6 f.km-nél a mértékadó árvízszint 97,73 mBf, e rendeletben előírtak szerint az elsőrendű védvonal magassági biztonság többlet igénye 1 m. Ezzel az elsőrendű védelmet jelentő magasság

98,73 mBf. Ez a magasság vonatkozik a magas parti védelemre és a védműre egyaránt.

A már többször módosított 21/2006 (I.31.) Korm. rendeletben rögzítették a parti sávok védelmét biztosító területhasznosítási korlátozásokat. Figyelembe kell venni a mentett oldali 110 m-es sávban előforduló fakadóvíz okozta veszélyeztetést és a védmű, vagy magas part él meder oldalán a 60 m-es gödör ásás lehetőségének korlátozását, valamint a Duna mederkarbantartását szolgáló 10 m-es szabadon hagyandó sáv biztosítási igényét. Az árvízvédelmi mű, vagy magas part él mentén, pedig szintén 10 m-es sávot árvízvédelmi célokra kell szabadon hagyni.

Az árvízi védekezés menetrendjét az árvízi védekezési terv rögzíti.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Az alapvető környezetvédelmi kérdéskörök bemutatását követően azokat a problémák kerülnek hangsúlyozásra, melyek kezelése napi szinten feladatot jelent a város szakembereinek.

Dunaújváros és közvetlen környezete számos ipari ágazat és működő üzem számára jelent működési helyszínt. Bár napjainkra, a szigorú előírásoknak, a város vezetésének és az üzemek tudatos környezetvédelmi beruházásainak köszönhetően a környezetszennyezés mértéke jelentősen csökkent, a lakosság és a szélesebb értelemben földrajzi és társadalmi környezet érdekében szükséges a szabályozások szigorítása és az előírások betartásának ellenőrzése.

A környezet állapotára a környezetre gyakorolt hatásokra vonatkozó vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a nehézipari és egyéb ipari tevékenység jelentős környezetterheléssel jár. A város környezeti állapotának alakulásában az ipar, s ezen belül is a DUNAFERR vállalatcsoport tevékenysége meghatározó. A több mint fél évszázada működő gyár környezetre gyakorolt hatása, környezetterhelése – a szigorodó környezetvédelmi elvárásoknak köszönhetően – az utóbbi 10-15 évben kedvezően alakul. A privatizáció óta az egyes technológiák környezetvédelmi engedélyei rendeződtek. Az új beruházások tervezésénél már eleve figyelembe veszik a nemzetközi környezetvédelmi előírásokat. Ennek ellenére az itt folytatott tevékenység még mindig jelentős terhelést jelent. Az évtizedeken át folytatott, jelentős környezetterheléssel járó tevékenység a város területén maradandó nyomot hagyott.

A múltból visszamaradt környezeti károk felszámolása, a környezetterhelés minimalizálása, korszerű, a környezetvédelmi elvárásoknak teljes körűen megfelelő ipari létesítmény kialakítása jelentős investíciót igényel, ami csak tervszerűen zajló, folyamatos környezetvédelmi fejlesztéssel valósulhat meg.

A levegőminőség kérdése

Bár az ipari telephely jól elhatárolódik a város lakóterületeitől, környezeti konfliktusként jelentkezik, hogy a területet körülölelő védelmi funkciójú erdőterületben - annak igénybevételével - egyre több létesítmény jelenik meg, gátolva ezzel az erdőt védelmi szerepének betöltésében.

A DUNAFERR környezete ugyan jellemzően ipari gazdasági hasznosítású, területébe azonban a környezetterhelésre érzékenyebb létesítmények - a gyár szomszédságában található iskola, nappali melegedő és éjjeli menedékhely - is ékelődnek. Az iskola területét a közelmúltban engedélyezett jelentős levegőterhelést okozó tevékenységhez kapcsolódó légszennyező pontforrás védelmi övezete is érinti (Meleghengermű, léptetőgerendás kemence). A telephelyhez közel értékes élőhelyek (Duna és ártere) is találhatóak, melyekre a légszennyezés is kedvezőtlen hatással van.

Az utóbbi évtizedben történt jelentős környezetvédelmi beruházásoknak, technológiai korszerűsítésnek köszönhetően a környezet minősége a levegő állapota és a környezeti zaj tekintetében is sokat javult.

Az előzőekben ismertetett időszakos túllépéseket gyakoribb szigorúbb ellenőrzésekkel, és a zöldfelület intenzitásának, területének növelésével lehet megelőzni.

Zaj- és rezgésártalom

Vasúti közlekedés

A vasútvonal közvetlenül leginkább a település nyugati felét terheli, a felületekről visszaverődő, szóródó hanghatások azonban a távolabbi, magasabban fekvő lakórészeket is érintik. A korábban beépült területek mentén, az állomáshoz közeli részen, nincs hely növényzav elhelyezésére, azonban látvány szempontjából nem javasolt falszerű zajvédelmi létesítmény építése. A területek parkosítása, fásítása nagymértékben tompíthatja a vasút zajhatását.

Közúti közlekedés

A környezeti terhelések közül elsősorban a közúti közlekedés levegő- és zajszennyező hatása említhető meg, amely főleg a forgalmasabb közlekedési utak mellett élőket terheli.

Nehéz a közúti közlekedés zajhatása elleni védelem. Az utak közvetlenül a lakóházakhoz vezetnek a zajforrást jelentő járműveket. A leginkább túlterhelt főutakon egyedüli megoldásként a hiányzó vagy további fasorok telepítése, esetleg cserjesávok ültetése és intenzív fenntartása adódik. Az épületek zajvédelmét korszerű, hatékony zajszűrő tulajdonságokkal rendelkező nyílászárók beépítésével lehet elérni.

Az új munkahelyteremtő gazdasági funkciójú területrészek és a lakóterületek között széles zöldterületek, erdősávok biztosíthatják a zavartalan együttélést.

Ipari eredetű zaj

A lakókönyezetbe ékelődött ipari létesítményekből kibocsátott zaj a lakosság kisebb hányadát érinti, de hatása koncentráltabban jelentkezik. A védekezésnél komoly együttműködésre van szükség a vállalati érdekek és lakosság igényeinek az összehangolására. Bár a szigorodó környezetvédelmi szabályozásnak köszönhetően az üzemek nagy részénél a zajkibocsátás az utóbbi években csökkent, a jövőben megoldást jelenthet, hogy az ipari termelést folytató üzemek teljesen a város ipari parkjaiban települnek át.

Hulladékkezelés

Lakossági vegyes hulladék kezelésére területrendezési hatósági engedéllyel Kisapostagon újra különleges területté nyilvánítható a felhagyott hulladéklerakó, de a működési engedélyezéshez megfelelő technológiát kell biztosítani. A geológiai, a vízminőség-védelmi, illetve talajviszonyok a hulladéklerakó újrainyitása ellen szólnak. A löszös, homokos kőzetek felszíni mozgásokra hajlamosak. A területen omlás, sárfolyás, rogyás-suvadás fordulhat elő. A hulladéklerakó létesítése ellen szól a város egész területének földrengés-veszélyessége, mely a felszíni mozgások előfordulási valószínűségét fokozza. Ellene szól a Duna, mint ökológiai folyosó szomszédsága, és ellene szól a világörökség várományos terület kijelölése.

A zöldhulladék kezelésére tervezett megoldások megvalósítása, és a lakosság tudatformálása biztosítani tudják a zöldhulladék kezelésének problémáját, jelentősen tudják segíteni a város zöldfelületeinek talajjavítását.

Felszíni, felszín alatti vizek, ivóvízellátás, szennyvízkezelés

A Dunához közeli salaktárolás szintén kedvezőtlen hatással van telephelyhez közel értékes élőhelyekre (Duna és ártere).

Gyakoribb, szigorúbb ellenőrzésekkel, szankciókkal, tudatformálással lehet javítani a jelenlegi állapoton a tervezett új beruházások megvalósításán túl.

Igen veszélyes folyamat a felszín alatti vizek szintjének csökkenése, amely elsősorban mező- és erdőgazdaságban, ökológiai hálózatban okoz jelentős problémát. A felszíni vizek vízutánpótlásának bizonytalansága tervezhetetlenné teszi a területek magas színvonalú és kiszámítható hasznosítását.

Vízvezetés

A műszaki megoldásokon, beruházásokon túl a tudatosság elérésével lehet csökkenteni a vízvezetés hiányából adódó károk mértékét mind a lakott, mind a mezőgazdasági területeken.

Területfelhasználás, föld- és talajvédelem

Gyakoribb, szigorúbb ellenőrzésekkel, szankciókkal, tudatformálással lehet javítani a jelenlegi állapoton a tervezett rekultiválások megvalósításán túl.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó ténye)

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Pincék

A város nevében is őrzi a pincés területet. A Pince sornál biztosan, máshol kevésbé lehet tudni, hogy alápincézett területek merre találhatóak, amelyek a nem megfelelő vízevezetés esetén olyan veszélyessé válhatnak, mint a Duna parti magaspартfalak.

A megelőzés miatt fontos, hogy jól lehatárolható módon legyen meghatározva, ahol a tereprendezéseket, területfeltöltéseket úgy kell megvalósítani, hogy a meglévő csapadékvíz-levezető árok működképessége változatlan maradjon, a közös telekhatáron létrejövő rézsűk, támfalak, valamint a meder állékonysága biztosított legyen, és meglévő karbantartó sáv használhatósága megmaradjon. A területen keletkező csapadékvizek csak vízjogi létesítési engedéllyel vezethetők a befogadóba. Ez független attól, hogy magántelek burkolt felületéről, vagy önkormányzati kiszolgáló útról és burkolt közterekről összegyűjtött csapadékvizekről van-e szó.

Barlangok

Egy barlang ismert Dunaújvárosban a Kőhegyen. Állékonysága megromlott, veszélyes. Dunaújvárosban azonban nem találhatóan karsztbarlangok, amelyek építésföldtani korlátot jelentene.

Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A csúszásveszélyes területek a Duna melletti sávban különböző szélességben találhatóak. A Dunaújvárosi magaspарт földcsuszamlásra hajlamos tulajdonságát számos történetileg regisztrált eset erősíti. Ezek egy része még a II. világháború előtti időszakra mutatnak vissza, a legjelentősebb ismert események azonban az 1950-es és '60-as évekre tehetőek. A legkomolyabb csuszamlást 1964. február 29-én következett be. Ezt az eseményt számos fenyegető előjel előzte meg, melyek azonban hatásukban nem voltak mérhetőek az 1964-es eseményekéhez. Az eseményt 1965 májusában a kórház mögötti szakasz megcsúszása követte és kritikus helyzet alakult ki a Barátság városrészi partszakaszon, az anyagi károk mellett már emberéleteket is veszélyeztetve. A partcsúszás okai a következők voltak:

- kedvezőtlen hidrogeológiai és vízjárési viszonyok,
- a városépítés során az ökológiai viszonyokba történt durva beavatkozás,

- a városüzemeltetés felelőtlen, alacsony színvonala, a közművek rossz állapota (melynek következtében a talajvíz szintje a telepítés óta jelentősen megemelkedett: némely partszakaszon akár 9-13m-rel is),
- partvédelmi infrastruktúra hiánya.

A megépült komplex védelmi rendszer folyamatos figyelése, a karbantartása mellett a védőmű fokozatos bővítése következett: víztelenítő kutak és aknák megépítése, víztelenítő horhosok kialakítása (a vízzáró rétegek megfelelő átvágásával), a talaj szempontjából fontos és nagyon hasznos növényzet telepítése és megerősítése. Dunaújvárosban több kilométer hosszúságú partvédelmi rendszer épült, amely hatékonyan működik. A város fejlődése azonban túlnyúlt a rendezett, partvédelmi rendszerrel ellátott partszakaszon, elérte a rendezetlen löszfalat. A 2010. évi esőzések által megrongált partszakasz helyreállítására és a további csúszások megakadályozására került sor. 2011-ben elindult a táborállási partfal-szakasz stabilizációja is: elkészültek az I. szakaszra vonatkozó kiviteli tervek, megkezdődtek a lakossági egyeztetések és a kivitelezés.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal 2013-ra pontosított földtani veszélyforrásai a városra vonatkozóan az alábbiak:

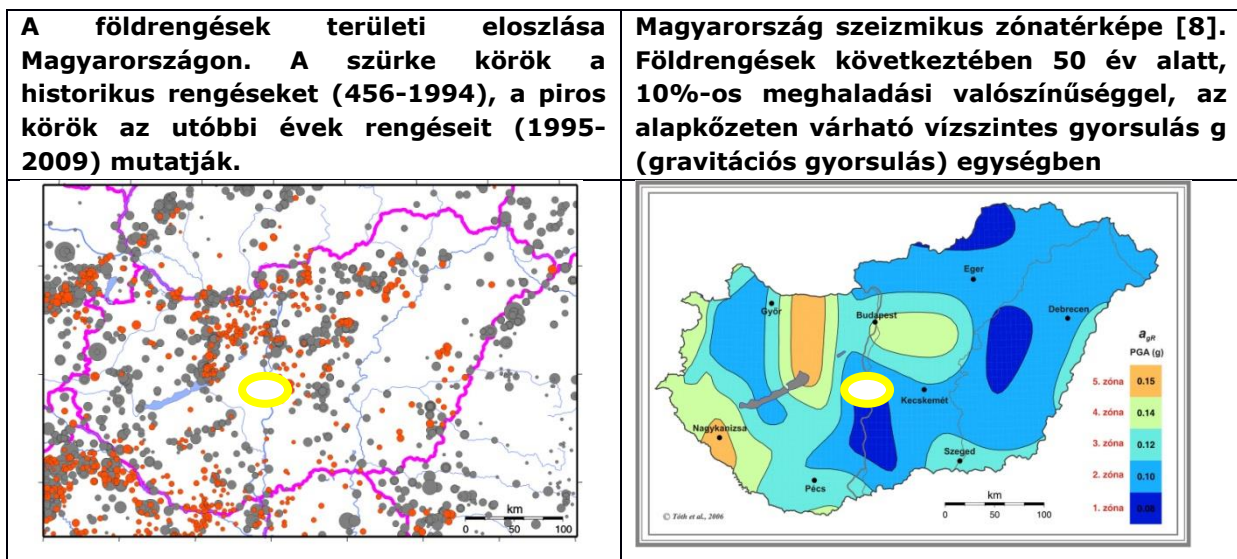
- omlás (kőzetek szilárd összeálló, vagy laza üledékes-, nem csúszólap jellegű felület mentén történő elválása), veszélyeztetettség,
- szeletes földcsuszamlás, rogyás – 10 foknál meredekebb átlagdőlésű, hengeres csúszólap mentén, a csúszólapon belül tovább szeletelődő mozgás, melynél a csúszólap alsó szakasza földtanilag preformált felületen (réteghatáron) van. A mozgás sebessége a legaktívabb szakaszban 1 m/órát is meghaladja, de akár „pillanatszerű” is lehet.
- rézsúhamlás, rézsúcsúszás – Emberi tevékenység által kialakított lejtős felszín mozgása. Részleteiben hasonló lehet, mint a suvadás, törmelékcsúszás.

A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság fentiekre tekintettel javasolja a fejlesztéssel érintett területekre geotechnikai, valamint talajmechanikai szakvélemény beszerzését.

A TSZT-ben és a Szabályozási Tervben kijelölésre kerültek a csúszásveszélyes területek. Ezekre a DÉSZ fogalmaz meg előírásokat. A 2010. évi eseményeket és a klímaváltozással járó csapadékintenzitás változás miatt javasolt a lehatárolt területek felülvizsgálata az illetékes szakigazgatási szervekkel. A nem közvetlen Duna parton található területek esetében is javasolt fokozott figyelmet fordítani az építés előkészítésére, a tervezésre, mert a Duna parttól távolabb is megegyezik az alapkőzet és a felszíni réteg. A város dimbes-dombos területei azonban mindenhol veszélyre figyelmeztetnek.

Földrengés veszélyeztetett területei

A szeizmicitás valamely területen a földrengés bekövetkezésének valószínűségét jelenti. A szeizmikus területek azok, amelyeknél a rengések valószínűsége és erőssége kicsi. Szeizmikus területek a tektonikailag és vulkanológiailag aktív területek. Az alábbi térkép Magyarország földrengés gyakoriságát mutatja. Látható, hogy a szeizmikusan aktív területek elhelyezkedése követi a Magyar Középhegység vonulatát. Dunaújváros szeizmicitása maximálisan 6° MS körüli, ami a földrengés-erősségi 12 fokozatok közül "erős"-nek számít, és azt jelenti a Mercalli-Cancani-Sieberg skálán (5 000-10 000 gyorsulás mgalban), hogy a "bútorok elcsúszhatnak".

(<http://www.foldrenges.hu>)

1.18.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

Árvízveszélyes területek

A mintegy 11,5 km hosszúságban közvetlen a település keleti szélén, észak-dél irányban végighaladó Dunán, kiterjedt vízgyűjtőjéről nagy esőzések, hirtelen záporok, hóolvadás esetén jelentősebb árhullámok alakulnak ki. A nagyobb árhullámok levonulásakor a víz mederben tartása nehézséget okoz. Ilyenkor a kijelölt nagy vízi meder területének kisebb-nagyobb hányada is víz alá kerül. Árvízveszélyes területnek kell tekinteni a kijelölt nagyvízi meder területét, amelyben a patakok várható visszaduzzadásával okozott előntéssel veszélyeztetett területek is rögzítésre kerültek.

Az árvízveszélyes területek kezelésére és hasznosítására szolgáló rendeletek betartása biztosítja az előntési eseményekkel okozott károk minimalizálását.

Belvízveszélyes területek

Az átfogó tervek alapján Dunaújváros közigazgatási területén a vízügyi ágazat rendszeresen belvízjárta területet nem tart nyilván. Természetesen a település mély fekvésű területein nagy záporok esetén, hóolvadáskor megáll a víz, amely lassan elszikkad, elpárolog, illetve a vízfolyások, árkok elszállítják a vizeket. Ilyen mély-fekvésű területek a településen áthaladó patakok, nyílt árkok medre mentén fordulnak elő.

Mély fekvésű területek

Vízrajzi veszélyeztetettség szempontjából azok a területek minősülnek mély fekvésűnek, amely árvízi események során, vagy magas talajvíz állás esetén vízállásossá válhatnak, természetes vízlevezetésük korlátozott. Ilyen terület Dunaújváros területén nincs nyilvántartva.

Árvíz és belvízvédelem

A település közvetlen a Duna partján fekszik. A Duna állami kezelésű vízfolyás, így az árvízvédelem is állami feladat. A belvízvédelmi feladatok az önkormányzat hatáskörébe tartoznak. A Duna áradásakor a település, annak a nagyvízi meder által érintett településrésze, kiemelten a település vízbázisát jelentő Szajki sziget aktív árvízi védekezésre szorul. A védekezés az árvízvédelmi terv alapján történik.

1.18.3. Építkezési módból adódó veszélyeztetettség

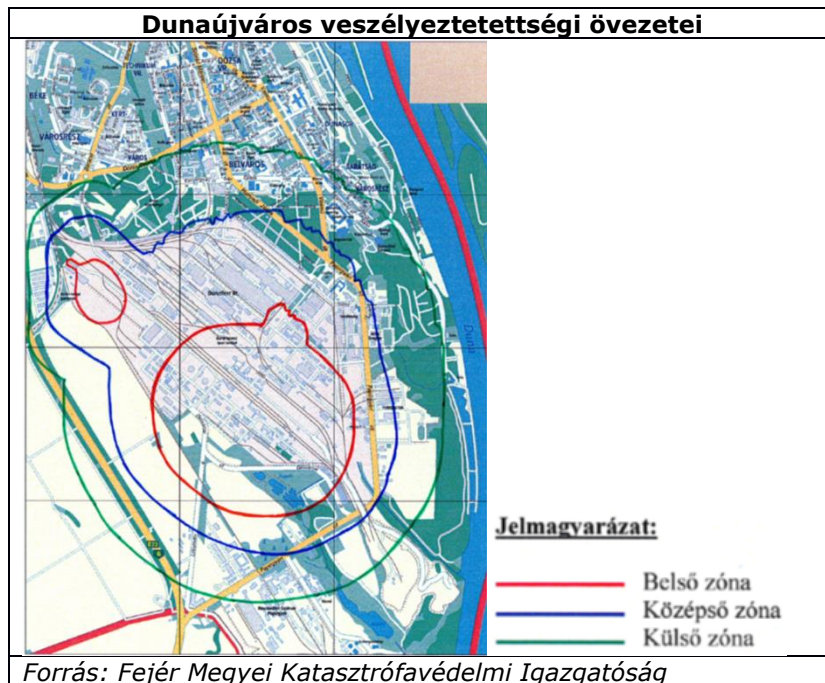
Az elkövetkező években egyre sürgősebben merülnek fel a házgári lakótelepek építészeti problémái. Egyrészt a panelprogram vontatott üteme miatt az eddigiek során a házgári lakások igen alacsony százalékában került sor a fűtési rendszer korszerűsítésére, másrészt elmaradt az egyéb gépészeti rendszerek (pl. áramhálózat) karbantartása. Szintén orvosolandó vagyron és életvédelmi problémát jelent a technológiából adódó nyíladákok, leszakadások megjelenése.

1.18.4. Területhasználatból adódó veszélyeztetettség

Dunaújváros és közvetlen térsége katasztrófavédelmi veszélyeztetettségi szempontból alapvetően az itt működő ipari üzemek speciális tevékenysége miatt van veszélyeztetettségnek kitéve.

A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság közlése alapján az ISD Kokszóoló Kft. (2400 Dunaújváros, Vasmű tér 1-3.), az ISD Power Kft. (2400 Dunaújváros, Vasmű tér 1-3.) és a Linde Gáz Magyarország Zrt. (2400 Dunaújváros, Budai Nagy Antal út 7.), valamint a Hankook Tire Magyarország Kft. (2459 Rácalmás, Hankook tér 1.) a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény IV. fejezetének hatálya alá

tartozik, ezért a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 28. § (1) bekezdésének megfelelően veszélyességi övezet került kijelölésre, mely érinti Dunaújváros közigazgatási területét. A veszélyességi övezet belső, középső és külső zónára lett felosztva.

A tervezés során figyelembe kell venni, hogy a Korm. r. 7. melléklet 2.2. pontjában lévő táblázat alapján az egyes zónákban bizonyos fejlesztések nem javasoltak.

Fentiek mellett a Dunacell Dunaújvárosi Cellulózgyár Kft. (2400 Dunaújváros, Papírgyári út 42-46.), mint alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzembiztonsági elemzésében a sérülés egyéni kockázata alapján meghatározott veszélyességi övezetek nem érintenek az üzemén kívüli területet.

Amint arra korábban is utaltunk, a városban a környezet biztonsága szempontjából a legnagyobb veszélyt a nagyobb ipari létesítményekben bekövetkező esetleges üzemzavarok, balesetek, haváriák jelentik. Az esetleges ipari balesetektől származó veszélyhelyzetről a lakosság a riasztó szirénarendszer bekapcsolásából értesülhet. Az ilyen helyzetben a lakosság által követendő magatartásra, teendőkre vonatkozó tudnivalókról tájékoztató brosúra készült. Az önkormányzat pénzzel és személyes részvétellel segíti az iskolások felkészítését szolgáló környezetbiztonsági és környezetvédelmi vetélkedőket.

A települések kockázat értékelését a 61/2012. (XII:11.) BM rendelet a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII.29.) BM rendelet módosításáról szóló jogszabály 1.sz. mellékletében meghatározottak szerint Dunaújváros MJV I. katasztrófavédelmi osztályba került besorolásra.

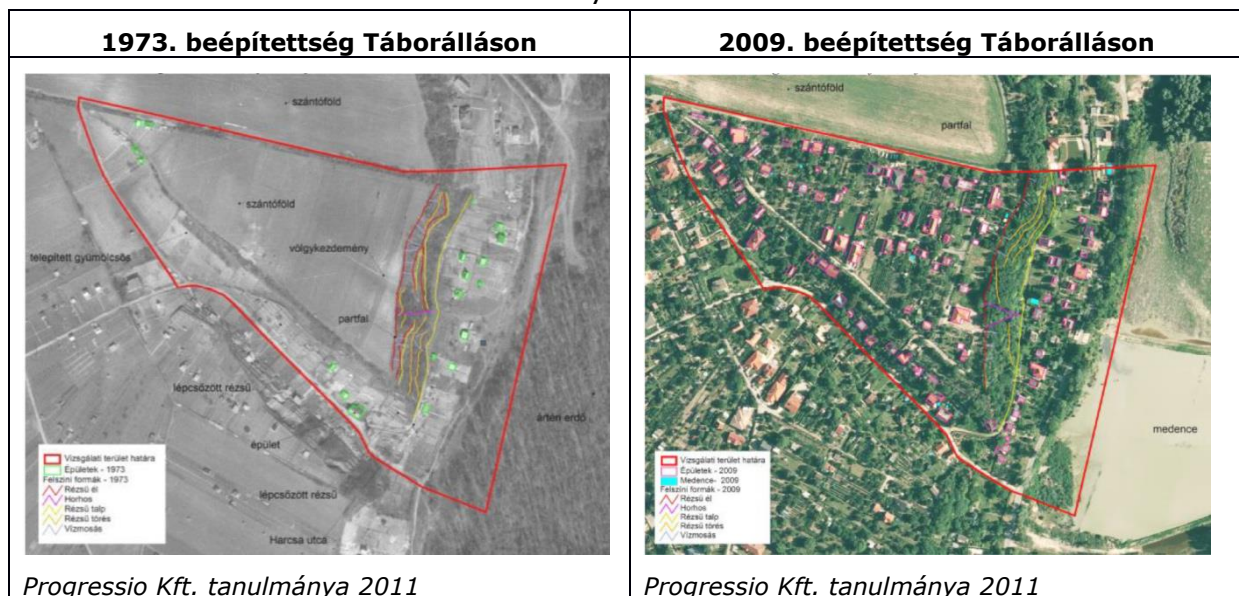
A lakosság biztonsága érdekében a városban központi vezérlésű lakosságriasztó és tájékoztató rendszer (MoLaRi) került telepítésre az alábbi helyszíneken:

Település	Cím	Egyéb cím	EOVX	EOVY	Típus
Dunaújváros	Tűzoltó út 1	Tűzoltóság épülete	178272	642566	Riasztó
Dunaújváros	Eszperantó u.- Gerely u. sarok	Ifj. szállóval szemben a trafóház előtti magaslat	179135	642501	Riasztó
Dunaújváros	Hangulat utca 2		179405	642455	Riasztó
Dunaújváros	Vasvári Pál Ált. Iskola		179485	641788	Riasztó
Dunaújváros	Béke tér 3		179291	641389	Riasztó
Dunaújváros	Bercsényi út 8		180310	641011	Riasztó
Dunaújváros	Diófa út	Munkás u.2. sz.ház előtt	179578	640568	Riasztó
Dunaújváros	Budai Nagy Antal u.2. 2 út 2		179392	639719	Riasztó
Dunaújváros	Szabadság út 1/F		179825	640089	Riasztó
Dunaújváros	15.márc. tér 7		180171	640359	Riasztó
Dunaújváros	Bocskai I. út 5/A		180211	640845	Riasztó
Dunaújváros	Szórád Márton út 44		180234	641320	Riasztó
Dunaújváros	Dózsa György út 15/A	Széchenyi István gimnázium	179869	641591	Riasztó
Dunaújváros	Szent Pantaleon Kórház	Korányi S. u. 4-6.	180011	642086	Riasztó
Dunaújváros	Október 23. tér 13		180256	641897	Riasztó
Dunaújváros	Apáczai Csere János út 4		180683	641556	Riasztó
Dunaújváros	Fáy András út 7		64171	188102	Riasztó
Dunaújváros	Csillagfény út 11	Csillagfény u. 11. sz. mellett	180821	640457	Riasztó
Dunaújváros	Mátyás kir. út 6		180285	639918	Riasztó
Dunaújváros	Vak Bottyán út 15		180965	639929	Riasztó
Dunaújváros	Magyar út 24		181391	641107	Riasztó
Dunaújváros	Martinovics út 33		181164	641412	Riasztó
Dunaújváros	Ruhagyári út 4	Kikötő Kft előtt	181353	642151	Riasztó
Dunaújváros	Szent István út 1	Magyar u. - Temető u. sarok	181736	641421	Riasztó
Dunaújváros	Hun út 2	Hun u. - Petőfi u. sarok	181619	640590	Riasztó
Dunaújváros	Venyimi út 10	Venyimi 10 mellett a Rákóczi úton	181327	639972	Riasztó
Dunaújváros	Jókai Mór út 78		181732	639945	Riasztó
Dunaújváros	Temető út 42		182136	640990	Riasztó
Dunaújváros	Magyar út 1	Táborállás u.1. és 6 sz. házakkal szemben	182139	641582	Riasztó
Dunaújváros	Ezüstfenyő út 22		182840	641471	Riasztó
Dunaújváros	Százszorszép út 5	Százszorszép - Tövis sarok	182836	640878	Riasztó
Dunaújváros	Dózsa út 25/A		179725	641357	Riasztó
Dunaújváros-Pálhalma	Áruház út 33		182177	638746	Riasztó

Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Részletesen elemezve a csúszásveszélyes területeknél.

Dunaújváros, Táborállás területén lévő partfalmozgásainak vizsgálatára készült tanulmány (2011-Progressio Kft.) tekintettel az ismertet tényezőkre és a terület mozgásérzékenységre, javasolja a településrendezési eszközökben a vizsgált területtől É-ra fekvő mezőgazdasági parcellán tervezett lakópark telepítési körülményeinek, illetve lehetőségének felülvizsgálatát. Erre a közeljövőben a TSZT és DÉSZ módosításkor van lehetősége a városnak.

Mélységi, szélességi, magassági korlátozások

1. Magassági korlátozás egyedi elbírálás alapján új építmények esetében a hírközlési hatóság és a légvédelmi hatóság előírásai alapján.
2. A távhővezetékek magassági korlátozást jelentenek az alattuk átmenő gépjárműforgalom számára.
3. A nagy középnyomású földgázvezeték biztonsági övezete 9-9 m.
4. A 20 kV-os villamosenergia légvezetékeknek 5-5 m-es biztonsági sávja van.
5. Az egyéb energia és vízi közművek meglévő vezetékek védőtávolságát az ágazati szabályozásnak megfelelően kell biztosítani a szolgáltatók és üzemeltetők tájékoztatása szerint.
6. Vízbázis védelme a hidrogeológiai védőterületeknek megfelelően meghatározott védőtávolsága.
7. Hidak, felüljárók, vasúti hidak magassági korlátja.
8. Gyorsforgalmi utak, főutak, vasutak tevékenységkorlátozó távolsága.
9. DÉSZ előírásaiból származó magassági korlátozás.
10. Antennák, átjátszó állomások magassági korlátozása

1.18.5 Tevékenységből adódó korlátozások

1. A Dunaújváros-Limesút néven azonosított régészeti lelőhely és a már ismert nyomvonal mentén, a domborzattól függően régészeti érdekű terület jelenthet építési korlátozást konkrét beruházás esetében. .
2. Egyedi építmények (temető, szennyvíztisztító, hulladék-feldolgozó) egyedileg

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Az érvényes hatósági engedéllyel rendelkező bányászati területek 2014. január 10-ei listájában nem szerepel dunaújvárosi területe. Felhagyott nyersanyag lelőhelyekről nincs adat összegyűjtve, azonban a déli iparterületen több helyen is történt felszíni kitermelés, amelynek nyomai máig megvannak, sőt több esetben rekultivációjuk nem fejeződött be.

1.20. Városi klíma

Az éghajlatváltozás korunk egyik nagy kihívása. A tématerülettel foglalkozó szakértők nagy része a természetes folyamatok mellett az ember szerepét (üvegházhatású gázok kibocsátása) látja bizonyítottnak a jelenleg zajló folyamatokban. Az éghajlatváltozásra adandó válaszok alapvetően az okok csökkentésére (üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése) és a hatások mérséklésére (alkalmazkodás a változó éghajlathoz) fókuszálnak.

Az ESPON Climate projekt eredményei alapján Fejér megye a Dél-Közép-Európa klímaváltozási makro régióba tartozik, ahol az átlaghőmérséklet növekedése, a nyári napok éves számának emelkedése és a nyári csapadékmennyiség csökkenése európai viszonylatban is jelentős mértékű. A kutatást megalapozó kitettséggel kapcsolatos vizsgálatok alapján Fejér megyében az évi átlaghőmérséklet 3,5°C-kal nő, a nyári hónapokban a csapadék több mint 30%-kal csökken. A nyári napok száma (25°C feletti átlaghőmérséklettel) évi 26-nappal nő.

A települési szintű klimatikus viszonyokat alapvetően befolyásolja a természeti környezet, illetve a helyi levegő szennyezettségi mutatók. Az anyag- és/vagy energiaátalakítást megvalósító technológiai, illetve tüzelő berendezések, járművek különböző halmazállapotú anyagokat bocsátanak ki a környezetükbe. Ezek általában szennyeznek a levegőt, egyben anyag- és energiaveszteséget okoznak.

A magas kén-dioxid koncentráció kedvezőtlen meteorológiai viszonyok között (a fűtési szezon idején, párás, ködös időben, inverziós tényezők mellett) kedvez a

füstköd (szmog) képződésének (Londoni típusú szmog - (téli, redukáló hatású) szmog: az ipari és városi területeken van jelen. Fő okozója az ipar, a fűtés, valamint a gépjárművek által kibocsátott kén-dioxid (SO₂), por és koromszemcsék esetenként kénsavcseppek. A szmog kialakulásának feltétele a magas légnyomás, magas páratartalom és a -3 - +5°C közötti hőmérséklet. Dunaújvárosban a levegőben lévő kén-dioxid tartalom mérése 2008-ban sürgősen megítélést kapott tekintettel arra, hogy az országos mérőhálózat eredményei alapján a koncentráció általában nem kimutatható, vagy jelentéktelen mértékű ("kiváló") volt néhány kimagasló, rövid ideig tartó csúcstól eltekintve.

Fentiek alapvetően köszönhetőek az elmúlt években a város térségében lezajlott közlekedési fejlesztéseknek, valamint annak a ténynek hogy Dunaújvárosban egyre több kiváló környezeti minősítéssel rendelkező vállalkozás működik.

A legnagyobb problémát várhatóan a nyári hőhullámok időtartamának és intenzitásának növekedése fogja okozni. Emellett télen az erősen csapadékos időszakok hosszának és az ezek alatt lehulló csapadék mennyiségének növekedése, valamint a téli csapadék halmazállapotának óról esőre váltásának következtében a hirtelen lezúduló magas árvizek, nyáron pedig az aszály jelentenek majd kihívást.

Az uralkodó szélirányt Dunaújvárosban kissé befolyásolni tudják a vízfelületek, a városi beépítés rendjével támogatott szélcsatornák, a széles sugárutak, a gyeppel borított parkok. Fokozottan segíti az átszellőzést friss levegővel a fákkal borított folyókban lévő szigetek, a meleg levegő áramlását segítik a parkok, növényzettel fedett nagy kertek.

A városi zöldterületek a fokozódó meleg, szárazság és a terjedő melegkedvelő fajok, növénykárosító rovarok terjedése miatt eleve egyre nagyobb környezeti stressznek vannak kitéve. Ezt fokozza még a városi lakosság egyre erőteljesebb igénybevétele is, hiszen a melegebb időben egyre többen és egyre intenzívebben használják a városi parkokat. A nagyobb környezeti stressznek kitett növényzet a viharoknak is kevésbé áll ellen, éppen akkor, amikor azok erősebbé és gyakoribbá válnak.

A melegedés ugyanakkor kedvező hatású a hűvösebb éghajlatú területek növényzetére a hosszabb és melegebb vegetációs időszaknak köszönhetően. Paradox módon a folyamatos, hosszú telekhez alkalmazkodott hidegtűrő fajok esetében az átmeneti időszakok és a téli melegfrontok változékony időjárása lehet kockázatos, mivel a meleg hatására túl korán indulhatnak meg az életfolyamatok.

A települési szintű energiaellátás szempontjából a nyári hőhullámok idején a légkondicionálás megnövekvő energiaigénye a legfontosabb hatás, de legalább ilyen fontos, bár inkább egyedi események a viharok, szél okozta károk az infrastruktúrában, a vezetékszakadások. A nagy elektromos hálózatok miatt a közvetlen hatásokkal, károkkal nem érintett rendszerekben is túlterhelés jelentkezhet.

Kedvező hatás a várhatóan emelkedő átlaghőmérséklet és rövidülő, melegebb telek miatt a fűtési igény csökkenése.

A szennyvízkezelés szempontjából az egyesített csatornahálózatoknál az árvizek, a csökkenő vízfogyasztás miatt koncentráltabb szennyvizek pedig a szennyvíztisztítók működésében okoznak problémát. A nem megfelelően kialakított és erózióveszélynek kitett hulladéklerakókat érinti a hulladékgazdálkodás terén leginkább a klímaváltozás.

A mezőgazdaság változó lehetőségei áttételesen, a városkörnyék helyzetének erősödésében vagy gyengülésében jelentkeznek. A többnyire csökkenő fűtési igények elvileg szintén kedvező hatásúak, azonban a változékonyabb időjárás miatt olykor éppen ellentétesen alakulhatnak a költségek.

Közvetlen hatások közül kiemelt jelentőségű az egészségre és az egészségügyi intézményrendszerre gyakorolt hatás. A melegedéssel járó hőhullámok hatása közismert. A nyári hőhullámokhoz jelenleg a lakosság kevésbé szokott hozzá a magas hőmérsékletekhez, így a hűvösebb klímán élők számára kevésbé kiugró hőmérsékletű időszakok gyakoriságának növekedése is szokatlan kockázatot jelent. Az általános melegedéssel együtt jár a kórokozók és azok hordozóinak elterjedése, aktivitási időszakuk meghosszabbodása. A növényzet összetételének változása, de ettől függetlenül is a meleg, nem frissülő levegőjű időszakok gyarapodása a pollenterhelés növekedését és az allergiás tünetek gyarapodását okozza.

A várhatóan változékonyabb időjárás főként a betegeket és az időseket viseli meg, így nemcsak a hőmérséklet szélső értékeinek alakulása, de a változás sebessége is kockázati tényezővé válik. A melegebb, derültebb időjárással fokozódó UV sugárzás kevésbé feltűnő gyorsasággal, de szintén fokozódó jelentőségű kockázatot jelent.

Az egészségügy intézményrendszerére közvetett hatásként az időjárással kapcsolatos megbetegedések, rosszullétek számának növekedése, az árvizek, viharkárok következtében gyarapodó balesetek, a veszélyhelyzettel érintett lakosság ellátása, a fokozódó járványveszély ró külön feladatokat.

Az épületek nyári felmelegedése miatt emelkedik azok energiaigénye, ugyanakkor az energiaellátás biztonsága is csökkenhet, ezek már közvetlen hatások.

Az épületek és az épített infrastruktúra szempontjából a legtágabb a klímaváltozás hatásainak köre. Az általában magasabb csúcshőmérsékletek az fennakadásokat okozhatnak a kötött pályás közlekedésben a felsővezeték-szakadások és a sínek deformációja miatt. Az erősödő hatású fagyváltozékonyság kisebb mértékben az épületek, talapzatok, szobrok, útburkolatok rongálódását okozhatja.

A gyakoribbá és erősebbé váló viharok az egész kontinensen károsítják az épületeket és a légvezetéseket, közvetlenül is és a kidőlő fák, oszlopok által egyaránt. Az elektromos vezetékszakadások miatti áramkimaradás pedig ma már szinte az élet minden területét érinti.

Az intenzívebb csapadék, felhőszakadás, zivatar hatásai közül a fokozott villámtevékenység és a jégverések a legveszélyesebbek az épületekre, de szinte minden szabadon álló emberi szerkezetre is.

A nyári időszakban vagy hóolvadáskor érkező felhőszakadások a talaj fokozott erózióját, vízmosások kialakulását, utak, épületek alámosását okozhatják, omlásokat válthatnak bárhol. Az aluljárókat, alagutakat elsősorban az ilyen eseményekhez kapcsolódó elöntések veszélyeztetik, de hőhullámok idején a hatékony szellőztetés is nehezen megoldható feladat.

A talajvízszint változása a talaj és vele együtt épületek, vezetékek elmozdulását, csúszását, deformációját, törését okozhatja.

Igen fontosak a közlekedő embert érő hatások is, elsősorban a közúti közlekedésben. A hőhullámok a nem légkondicionált járművekben csökkentik a koncentrációképeséget és rosszuléteket okozhatnak, ami nemcsak a vezetőt, de az utasokat is veszélyezteti. A rendkívüli időjárási helyzetek (ónos eső, zivatar, erős szél) gyakoriságának növekedése a felkészületlen gépkocsivezetők számára jelent komoly kockázatot.

Az erős viharok a hajózás és repülés számára is fokozódó problémát jelentenek.

A városokban a környezeti hatásokhoz hasonlóan a társadalmi hatások is koncentráltan, kiélezettebben jelentkeznek. Leginkább a hátrányos helyzetű csoportokat (szegények, idősek, betegek, fogyatékkal élők, kisebbségek) érintik a változások, lévén nekik a legkisebbek az alkalmazkodáshoz mozgósítható tartalékaik. Anyagi szempontból a lakáskörülmények kedvezőtlen változása (például a hőhullámok, árvizek, gyorsabban leromló épületek miatt) és a rendkívüli időjárási helyzetek, viharok, árvíz, talajmozgások okozta ingó és ingatlan károk teszik kiszolgáltatottá ezeket a csoportokat.

A városklíma változása az egyes városrészek státuszát is befolyásolhatja, a jobban sújtott városrészek leszakadását, mások felemelkedését okozva.

Kertépítészeti eszközökkel mérsékelni kell a klímaváltozás negatív hatásait. A melegebb nyarak, a növekvő hőmérséklet hatására várhatóan többet töltenek a szabadban Dunaújváros lakói, ami szükségessé teszi a közterületek intenzívebb árnyékolását. A parkokban köztereken tartózkodóknak megfelelő ülő- és pihenőhelyeket kell biztosítani több utcabútor kihelyezésével.

A köztereken, játszótereken növelni kell a kutak és mosdók számát. A szökőkutak és a nagyobb vízfelületek, csatornák hűtőhatása javítja a mikroklímát.

A köztéri fák és növények öntözésében víztakarékos megoldásokat kell választani és törekedni kell a csapadékvizek összegyűjtésére és hasznosítására. A burkolt felszínek vízáteresztő képességének növelése (pl. aszfalt helyett kiselemes térburkolat vízáteresztő fugával, zúzottkő használata) segít a nagy mennyiségű csapadék elvezetésében.

A meglévő, de elhanyagolt zöldfelületek felújításával, új növények telepítésével javasolt elősegíteni a vízelvezetést, másrészt a párolgás és párologtatás révén javítani a mikroklímát.

Az anyaghasználatot is a megváltozott időjárási körülményekhez kell igazítani, illetve a használt anyagoknál tekintettel kell lenni ezek teljes életciklusára, az előállításuk és ártalmatlanításuk anyag- és energiaigényére is. A felületeken használt anyagokat úgy kell megválasztani, hogy azok hőelnyelő képessége minimális legyen a városi hősziget-hatás csökkentése érdekében. A fehér és világos felületek – a járófelületek kivételével – e szempontból kívánatosabbak, mint a szürke és sötét felületek. A különböző létesítmények üzemeltetésénél törekedni kell az energiatakarékos és megújuló energiaforrásokra épülő rendszerek használatára

A közterületek és zöldfelületek elérhetőségében fontos, hogy gyalogos távolságon belül elérhető legyenek a városlakók számára.

Külön figyelmet kell szentelni a közterek történelmi örökségének a megőrzésére. A történelmi köztereken rekonstruálni kell az idők folyamán megszüntetett, nemcsak esztétikai, hanem kifejezetten mikroklimatikus hatásai miatt alkalmazott szökőkutakat, a kertkompozíció elemeként megjelent vízfelületeket, valamint az ivó kutakat. A kertkompozíciók rekonstrukciójánál törekedni kell az eredeti növényállomány újratelepítésére, azonban figyelembe kell venni a klímaváltozás és különösen a városi mikroklíma hatásait. Ezek tükrében kell a növényfajtákat kiválasztani.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

A következő fejezetben a megalapozó elemzés helyzetelemző fejezetében tett megállapítások strukturálására kerül sor. A tényleges állapot feltárásához az elemzés kiemelt fejezeteihez, témaköreihez rendelt SWOT táblázatot használunk.

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

A SWOT készítése során módszertanilag célszerű rövid, egyértelmű megfogalmazást alkalmazni, hiszen így az egyes releváns beavatkozások azonnal beépíthetők a később elkészítendő célpiramis megfelelő prioritásai alá. E keret feltöltése szakmai tartalommal folyamatos, iteratív tervezés eredménye, mely a korábbi időszakokban szerzett tapasztalatok hatékony felhasználására is épít. Az egyes megállapítások természetesen több szektorális táblázatban és adott esetben eltérő minősítéssel (erősség, gyengeség, lehetőség vagy veszély) is szerepelhetnek, így jól áttekinthető módon bemutatható a különböző tényezők egymásra gyakorolt hatása, illetve egy adott szempont több aspektusa is megjeleníthető.

1. Gazdaság- és vállalkozásfejlesztés, K+F	
Erősség	Gyengeség
Kedvező közlekedés-földrajzi helyzet (M6, Duna és M8 meglévő szakasza)	Alacsony forrás abszorpciós mutatók
Fejlett üzleti infrastruktúra (ipari park stb.)	Klaszteresedés alacsony foka helyi szinten
A kutatás-fejlesztési alpinfrastruktúra megfelelően kiépült	Alacsony vállalkozói aktivitás
Meglévő, a vállalati szférával való együttműködést erősítő technológiai transzfer szervezet	Foglalkoztatási szempontból a városban élő munkavállalók kiszolgáltatottak a nagyfoglalkoztatók piaci helyzetének
A vállalkozások innovációs potenciálja megfelelő	Szolgáltatói szektor diverzifikált fejlesztése nem történt meg
Komoly nehéz- és feldolgozóipari tradíciók	A kis- és középvállalkozások rendszer szintű fejlesztése elmaradt
Nagyfoglalkoztatók jelenléte a	Kevés a nagyfoglalkoztató a térségben

városban (DUNAFERR, HANKOOK)	
Lehetőség	Veszély
<p>A gazdaságfejlesztés és a versenyképesség javítása kiemelt prioritást élvez 2014-2020 között</p> <p>Barnamezős területek fejlesztésében rejlő potenciál</p> <p>Az esetleges kikötő- és logisztikai fejlesztések komoly addicionális beruházásokat generálhatnak a városban</p> <p>A GINOP által támogatott kiemelt növekedési zónához való kapcsolódás jelentős többlet EU-s forrás bevonását teheti lehetővé</p>	<p>A nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság elhúzódik, ami a dunaújvárosi vállalkozások versenyképességi kilátásait tovább rontja</p> <p>Az integrált tervezési folyamatban a vállalkozó érdekek érvényesítése nem hatékony</p> <p>A vidéki főiskolák bizonytalan helyzete, a kvalifikált munkaerő elvándorlása negatívan befolyásolja a térségi gazdasági versenyképességet</p> <p>A helyi nagyfoglalkoztatók specifikus ágazataiknak köszönhetően nehezen illeszkednek a térségi fókuszú gazdasági együttműködésekbe</p> <p>A kikötői fejlesztés elmaradása alapvetően akadályozza a gazdaság fejlesztését</p> <p>A nagyfoglalkoztatók alacsony száma miatt egypólusú gazdasági hálózati szerkezet jellemzi a várost</p>

2. Turisztika	
Erősség	Gyengeség
<p>Kedvező természet-földrajzi adottságok</p> <p>Római kori régészeti értékek a városban és térségében</p> <p>A városra jellemző egyedi építészeti örökség</p> <p>Komoly helyi sport- és rekreációs tradíciók</p>	<p>Az ágazat alacsony forrás felhasználási mutatókkal rendelkezik</p> <p>Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek alacsony száma</p> <p>Közvetlen Duna-parti szálláshelyek hiánya</p> <p>Meglévő sport és kulturális intézmények magas üzemeltetési költségei</p> <p>A meglévő turisztikai attrakciók (pl. Fürdő, épített örökségek, római kori hagyaték) kihasználatlanok</p>

	<p>A személyhajózás infrastrukturális háttere rossz minőségű</p> <p>Alacsony a városban eltöltött vendégéjszakák száma</p> <p>A meglévő sport- és rekreációs illetve kulturális komplexumok üzemeltetése problematikus</p>
Lehetőség	Veszély
<p>A térségi szintű együttműködések erősítése tematikus és területi szinten (pl. TDM)</p> <p>A Dunához kapcsolódó öko-turisztikai és rekreációs fejlesztések végrehajtása, a kerékpáros turizmus (Eurovelo) fejlesztése</p> <p>Komoly térségi turisztikai potenciál (pl. Zarándokút fejlesztés, falusi turizmus, Pentele, Duna-völgy, római kori hagyaték, épített örökség)</p> <p>Sport- és kulturális intézményrendszer fejlesztésében rejlő potenciál</p> <p>Komplex turisztikai termékfejlesztés (pl. Városmarketing)</p> <p>Várhatóan jelentős források állnak rendelkezésre ágazati fejlesztési programok (GINOP 4. prioritás) keretében kiemelt turisztikai attrakciók fejlesztésére</p> <p>A város egyedi építészeti adottságai komplex turisztikai program alapját képezhetik</p> <p>A római limes magyarországi szakasza a világörökség részévé válhat</p>	<p>A helyi turisztikai szereplők bevételeinek csökkenésével az önkormányzat helyi adóbevételei is tovább fognak</p> <p>Helyi szintű együttműködések hiányában elmaradnak a rendszer szintű, komplex térségi fejlesztések</p> <p>A Natura 2000 miatt komoly egyeztetések kellene, ami országos szervezet bevonását implikálja</p>

3. Foglalkoztatás	
Erősség	Gyengeség
<p>Tőkeerős foglalkoztatói potenciál az ipari nagyvállalkozók személyében</p> <p>A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete kedvező országos viszonylatban</p> <p>A térségi foglalkoztatási együttműködések kialakult formális keretei</p>	<p>A kistérségi és városi álláskeresők száma még mindig nem érte el a 2008-ban mért kedvezőbb mértéket</p> <p>A munkanélküliek között magas a fiatalok, pályakezdők aránya Kiszolgáltatottság a nemzetközi gazdasági folyamatoknak</p> <p>Alacsony végzettségűek magas aránya</p> <p>Munkaerő-piaci szempontból rugalmatlan munkavállalók, szakmák</p> <p>Az álláskeresők száma 2012-ben emelkedett, majd 2013-ban is csak szerény mértékben csökkent</p> <p>A munkavállalási korú népesség száma fogy a városban</p> <p>Tartósan segélyezették és el nem látott munkanélküliek</p>
Lehetőség	Veszély
<p>Újabb külföldi beruházók megtelepedése a városban új munkahelyek létrejöttét eredményezhetik</p> <p>A terciér és kvaterner szektor fejlesztésével lehetővé válik a helyben képzett, magasan kvalifikált munkaerő megtartása</p>	<p>A gazdasági válság foglalkoztatási helyzetre gyakorolt hatásai nem csökkennek középtávon sem</p> <p>A nagyfoglalkoztatók munkahely leépítésre kényszerülnek, ami erősíti a helyi munkavállalói kiszolgáltatottságot</p> <p>A képzett munkaerő elvándorlása</p> <p>Az álláskeresők között magas a nők aránya</p> <p>DUNAFERR termelése visszaesik (kohó termelése leáll)</p>

4. Demográfia	
Erősség	Gyengeség
<p>Az elvándorlók jelentős része Dunaújváros térségében telepszik meg, többnyire továbbra is a városban dolgozik és veszi igénybe a különböző szolgáltatásokat</p> <p>A település decentrumként, foglalkoztatási és képzési központként működik három megye találkozásánál</p> <p>A lakosok jelentős részének erős identitástudata van</p>	<p>A népszámlálási adatok az utóbbi évtizedben a lakónépesség erősen csökkenő szintjét jelzik a város esetében</p> <p>Az előregedés üteme töretlen volt az elmúlt tíz évben</p>
Lehetőség	Veszély
<p>A városi szolgáltatások minőségének és a település népességvonzó képességének javítása</p> <p>Lakásépítési program</p>	<p>A 14 éven aluli népesség folyamatos csökkenése és a vitalitási index romlása középtávon felesleges kapacitásokat fog eredményezni egyes szociális és oktatási szektorokban</p> <p>A csökkenő gyermekszám és gyermekvállalási hajlandóság hosszú távon komoly demográfiai és társadalmi csapdákat hordoz</p> <p>Magasan kvalifikált munkaerő elvándorlása</p>

5. Képzettség, oktatás	
Erősség	Gyengeség
<p>Erős általános iskolai és középiskolai képzési bázis</p> <p>Jelentős helyi szakképzési tapasztalatok</p> <p>E-learning gyakorlata</p> <p>Térségi szinten kiemelkedő oktatási szerepkör</p>	<p>Az utóbbi években jelentősen csökkent a helyi főiskola hallgatói létszáma</p> <p>Az alap- és középfokú oktatás szervezése és fenntartása kikerült a város hatásköre alól</p>
Lehetőség	Veszély
<p>Az aktuális felsőoktatási képzési paletta kiszélesítése</p> <p>A szakképzés és a munkaerőpiac igényei közötti erőteljesebb összhang hozzájárulhat a munkanélküliség csökkentéséhez</p> <p>Műszaki képzés jelentősége, kapcsolódás a K+F-hez</p>	<p>Az állami oktatáspolitikai bizonytalansága, esetlegesen bekövetkező finanszírozási és igazgatási változások</p> <p>A munkaerőpiacról felszabaduló munkanélkülivé váló emberek elhelyezése, átképzése nehézségbe ütközik</p> <p>A gyermekszám csökkenése veszélyeztetheti egyes oktatási és szociális intézmények működését</p>

6. Infrastruktúra	
Erősség	Gyengeség
<p>Kitűnő É-D-i közlekedési kapcsolatok</p> <p>A Pentelei-híddal megnyílt a keleti irányú kapcsolat</p> <p>Belváros funkcióbővítő fejlesztési programja</p> <p>Dunaújváros vízbázis-kapacitás szempontjából jól ellátott a város</p>	<p>Jelentős kiterjedésű alulhasznosított barnamezős fejlesztési területek</p> <p>M8 hiányában a K-Ny-i irányú közlekedési kapcsolatok gyengék</p> <p>Előregedett lakásállomány</p> <p>A legrégebb, szociálisan is veszélyeztetett lakótelepek közterületi és közmű infrastruktúrája előregedett</p> <p>A belterületi közúti forgalomban továbbra is vannak problémás keresztmetszetek</p>

	<p>A közintézmények infrastrukturális állapota egyes esetekben rendkívül rossz</p> <p>A település belterületi beépítettsége magas, nincsenek jelentős, szabadon beépíthető területek</p> <p>Az alacsonyabb rendű felvezető útszakaszok szűk kapacitása</p> <p>Közösségi közlekedési létesítmények rossz állapota: vasút, közúti tömegközlekedés</p>
Lehetőség	Veszély
<p>Barnamezős területek hasznosítása</p> <p>Ipari infrastruktúra fejlesztése</p> <p>Kikötő- és a kapcsolódó logisztikai eszközrendszer komplex fejlesztése</p> <p>Az intermodális rendszerek fejlesztése hosszú távon is fenntartható struktúrát eredményez</p> <p>Az M8 kiépítésével tovább erősíthetők a makro-térségi kapcsolatok</p>	<p>A fejlesztések elmaradásával a leromlott állapotú infrastruktúra környezeti veszélyt jelent</p> <p>A kikötői fejlesztés elmaradásával a város kedvező geostratégiai adottságai kihasználatlanok maradnak</p>

7. Környezetvédelem, energetika	
Erősség	Gyengeség
<p>A közlekedési fejlesztések (pl. M6) eredményeként a zajterhelés csökkent a városban</p> <p>A térségben növekszik azon cégek száma, akik a legmagasabb szintű környezetvédelmi minősítésekkel rendelkeznek</p> <p>Dunaújvárosi önkormányzat környezetvédelmi csoportot működtet</p> <p>Települési környezetvédelmi program megléte</p>	<p>Jelentős környezetterhelő tényezők jelenléte a városban</p> <p>Jelentős, felhagyott barnamezős területek találhatóak a városban</p> <p>Levegőtisztaság kedvezőtlen mutatói</p> <p>A város hulladékgazdálkodása fejlesztésre szorul, nincs komposztáló, hulladékkezelő, hulladékhasznosító mű, a régi nem veszélyes hulladéklerakót jogszabályilag bezárták</p> <p>Ipari tevékenységgel terhelt és</p>

	rekultiválendő területek
Lehetőség	Veszély
<p>A természetvédelmi területeket és a védett övezeteket érintő folyamatos beruházások, fejlesztések</p> <p>A társadalmi egyeztetés gyakorlatának erősítése</p> <p>A 2014-2020-as EU-s időszakban elérhető jelentős környezetvédelmi források</p> <p>Energiahatékonyság növelése</p> <p>Alternatív energiaforrások alkalmazása</p> <p>Panelszigetelések megvalósítása</p> <p>Középületek, közvilágítás energiaracionalizálása</p> <p>Zöld felületek növelése, minőségi fejlesztése</p> <p>A társadalom érdeklődése növekszik a környezeti problémák iránt</p>	<p>A Vasmű működése a folyamatos fejlesztések ellenére környezeti kockázatokat rejt magában.</p> <p>Az elmaradó fejlesztések hatására romlik a város környezeti állapota</p> <p>A távhőellátás anyagilag nagyon megterheli a lakosságot</p> <p>A magaspart csuszamlásra hajlamos képződmény</p> <p>Forráshiány</p>

8. Egészségügy, mentálhigiéné, szociális szolgáltatások, bűnmegelőzés	
Erősség	Gyengeség
<p>Helyben működő kórház</p> <p>Komplex prevenció, mentálhigiénés intézmény fenntartása (Egészségmegőrzési Központ)</p> <p>Jól képzett szakemberek</p> <p>Ágazatközi együttműködések az intézmények, szakemberek között</p> <p>Egészségfejlesztési iroda alakult</p> <p>Ingyenesen elérhető szolgáltatások, tanácsadás, csoporttréning, esetmegbeszélő csoport, a város</p>	<p>Orvoshiány, háziorvosi ellátás biztosítása nehézkes</p> <p>Idős orvosok, utánpótlás hiánya</p> <p>Gyermek pszichiátria nincs</p> <p>Egészségügyi és szociális szakemberek alulfizetettek (közalkalmazotti bértábla)</p> <p>Kedvezőtlen adatok a regisztrált bűncselekmények vonatkozásában</p>

lakóinak és szakembereinek (Egészségmegőrzési Központ)	
Lehetőség	Veszély
<p>Prevencióban rejlő lehetőségek: egészségmegőrzés, gyógyszer nélküliség</p> <p>Orvosok mentálhigiénés szemléletének erősítése</p> <p>Ágazatközi együttműködések fejlesztése</p> <p>Esetmegbeszélésekbe bevonni a kórház pszichiátriai osztályának szakembereit</p> <p>Az együttműködésben rejlő lehetőségek: jobb energiafelhasználás, kompetencia, kiégés megelőzése</p> <p>Pályázati források felhasználása</p>	<p>A lakosság pszicho-szomatikus tüneteinek erősödése a szociális problémák miatt</p> <p>Gyógyszerezés erősödése: a tünetek kezelése és nem az okok megtalálása</p> <p>Nő a szakemberek túlterheltsége és a kiégés veszélye</p> <p>Szegénység és gyermekszegénység újratermelődése</p> <p>Szakemberek kiégésének veszélye</p> <p>Elvándorlás, szakember hiány</p>

9. Kultúra, civil szervezetek	
Erősség	Gyengeség
<p>Jelentős tradíciókkal rendelkező kulturális intézmények</p> <p>Szerteágazó civil jelenlét a település gazdasági, társadalmi életében</p>	<p>A civil szervezetek alacsony forrásabszorpciós mutatókkal rendelkeznek</p>
Lehetőség	Veszély
<p>A kultúra, idegenforgalom és turisztika összekapcsolása a város történeti és természeti értékei mentén</p> <p>Civil szervezetek szerepének növelése a bűnmegelőzés területén</p>	<p>Az önkormányzati források esetleges csökkenésével csökkenhet a kulturális rendezvények, intézmények támogatása</p> <p>A civil szervezetek pénzügyi helyzete a gazdasági válság nyomán tovább romlik</p>

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1. Dunaújváros és környezetének fejlesztését befolyásoló folyamatok, valamint külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Dunaújváros jelentős nehézipari tradíciói, az újonnan betelepülő multinacionális cégek, alapvetően kedvező üzleti-gazdasági klímát biztosítanak a város további fejlődéséhez. Noha a Dunaújvárosban működő vállalkozások relatíve kismértékben jutottak Európai Unió forrásához az elmúlt években, e forrásszerzésben kimagaslóan jól szerepeltek a kutatás-fejlesztés területén mozgó, illetve vállalati innovációt végrehajtó cégek. A vállalatok és a felsőoktatás közötti együttműködéseknek komoly tradíciói vannak a városban, e téren élen jár a jelentős K+F potenciált felmutató Dunaújvárosi Főiskola, mely meglévő technológiai transzfer szervezetre is támaszkodhat. A kis- és középvállalkozások közötti hálózatos együttműködések ugyanakkor még gyerekcipőben járnak, a Dunaújvárosban működő klaszterek erősítése, továbbiak alakulásának támogatása, ily módon a KKV-k versenyképességének javítása szükséges. Mindezzel párhuzamosan az elmúlt években a vállalkozói hajlandóság visszaszorulása rögzíthető a városban, ami elsősorban a működő vállalkozások számának jelentős csökkenésében érhető tetten.

A város üzleti infrastruktúrája kedvezőnek mondható, közlekedési kapcsolatai megfelelőek. Erre a potenciálra mindenképpen építeni szükséges a jövőben, akár további területek alpinfrastruktúrájának fejlesztésével, akár a már működő ipari parkok szolgáltatási portfóliójának színesítésével. Kiemelten kell foglalkozni a kikötő és a kapcsolódó logisztikai eszközrendszer (pl. kikötő fejlesztés, logisztikai központ) fejlesztésével. A korábbiakban láttuk, hogy a Dunaújvárosban működő nagyvállalatok esetében – elsősorban szektorális determinációkból adódóan – eltérő fejlődési tendenciák érvényesülnek. A nagyvállalati szektornak való kiszolgáltatottság elsődlegesen természetesen a foglalkoztatottsági mutatók alakulása – esetleges csoportos létszámleépítések – kapcsán jelenthet problémát. Ez mindenképpen arra utal, hogy a városnak támogatnia kell az itt működő vállalkozások ágazati spektrumának bővítését, a Főiskolának pedig lehetőségei szerint diverzifikálni kell a képzési rendszerét.

A turisztikai lehetőségek szempontjából Dunaújváros rendkívül kedvező helyzetben van. A Duna, mint öko-turisztikai desztináció ma még nem teljes mértékben kiaknázott, miközben a város további feltáratlan természeti értékekkel is rendelkezik. Az aktív turizmusra (pl. kerékpározás) ugyancsak program szinten lehet építeni a jövőben. Mindezek mellett kiemelendők a város sajátos építészeti értékei is, melyek ugyancsak jelentős turisztikai forgalmat generálhatnak. Kulturális események és időszaki rendezvények ugyancsak a város hírnevét öregbítik, és ugyanez igaz a különböző aktív és egészség turisztikai attrakciókra is. A város és térségének régi történeti emlékei, tradíciói (Duna-völgye, Limes, Pentele városrész, stb.) ma még részben feltáratlanok. Mindezek mellett komoly potenciál rejlik a térségi szintű együttműködések, a városhoz közeli településekkel közösen kidolgozott komplex programok megvalósításában is.

Az ágazat szolgáltatási színvonala alapvetően jónak mondható a városban, noha egyes turisztikai attrakciók működtetése problematikusnak mondható. A Tourinform Iroda meghatározó szerepet játszik a helyi idegenforgalom szervezésében. Kereskedelmi szálláshelyek tekintetében ugyanakkor elmozdulás nem történt az elmúlt években, így a Dunaújvárosba látogatókat továbbra is elsősorban panziók és alacsonyabb kategóriájú szállodák várják.

Foglalkoztatási szempontból ki kell emelni Dunaújváros szerepét a szűkebb és tágabb térségét tekintve egyaránt. A kistérségben regisztrált vállalkozások jelentős része a városban van bejegyezve. Emellett számos üzleti és közszolgáltatás, az egészségügyi, oktatási és szociális intézményrendszer jelentős része jelen van a városban foglalkoztatóként, jelentős mértékben ingázásra ösztönözve ezzel a térség lakosságát.

A foglalkoztatási szerep súlya együtt jár az adott esetben jelentkező problémák koncentráltabb megjelenésével is. Dunaújváros országos és megyei összevetésben kedvezőtlenebb helyzetben van a munkanélküliség veszélyeinek vonatkozásában, a gazdasági válság igen erősen éreztette hatását, így még 2013-ban sem sikerült az álláskeresők számát a 2008-as szintre visszaszorítani. Külön ki kell emelni azt a tényt, hogy a legjelentősebb foglalkoztatók középtávú gazdasági helyzete komolyan befolyásolhatja a munkanélküliek számának alakulását.

A foglalkoztatási helyzet országos szinten is kiemelten kezelt kérdése szempontjából a jövőben a hagyományos területek mellett a szolgáltatói (tercier), valamint a kvaterner szektor lehetőségeit is figyelembe kell venni a tervezés során, különösen a magasabban kvalifikált munkaerő vonatkozásában.

A demográfiai adatok az elmúlt évek során folyamatosan a lakónépesség csökkenését jelezték. Összességében a 2000 és 2011 közötti időszakban 12,6%-kal csökkent Dunaújváros népessége, ami jelentősen meghaladja más nagyvárosok szintjét. A népesség csökkenésében az elmúlt 11 év első részében

az elvándorlás, míg az utóbbi években a születésszám csökkenése játszott komoly szerepet.

A népesség csökkenésének egyik okozója valamennyi területi szinten a csökkenő gyermekszám. Míg a halálozási mutatók nem változnak drasztikusan, az egyre csökkenő gyermekszám elősegíti a társadalom öregedését és vitalitási indexének romlását.

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok számos területre komoly hatással lehetnek. A gyermekek száma befolyásolja a kapcsolódó szociális és oktatási intézményi kapacitás igényeket, a munkaképes korú lakosság száma közvetlenül befolyásolhatja a gazdasági teljesítő képességet, míg az idősek számának és arányának emelkedése az egészségügyi és nyugdíjellátás problematikáját hangsúlyozza.

A város környezeti terheltsége a nehézipari üzemek jelenléte miatt egyértelműen átlagon felüli. Ezt alátámasztják a levegőtisztaság kedvezőtlen mutatói, amelyhez helyenként fokozott zajterhelés is párosul. Mindemellett számos rekultiválandó ipari terület is komoly beavatkozásokat igényel.

Dunaújvárosban a hulladékbegyűjtés szervezetten működik, azonban a hulladékgazdálkodás fejlesztésre szorul, nincs komposztáló, hulladékkezelő, hulladékhasznosító mű, a régi nem veszélyes hulladéklerakót jogszabályilag bezárták. Megoldandó feladat a városi szelektív hulladékgyűjtés is.

A Duna jelenléte, valamint Dunaújváros speciális elhelyezkedése, fekvése és a partfal problematikája állandó készenlétet, figyelmet igényel, számos kapcsolódó beruházási igénnyel.

A város kiemelt és komplex problémája a lakótelepi övezetben található, házigyári technológiával épült, helyenként 50 évnél idősebb épületek és környezetük kérdése. Az épületek energetikai szempontból elavultak, a falak, nyílászárók hőszigetelő képessége rossz, megindult az épületek általános állagromlása, amely a szerkezeti elemeken túl az épületgépészet teljes spektrumát is érinti. A romló állag az épületek környezetére is vonatkozik: a parkok, közterek és zöld felületek egyaránt felújítást igényelnek.

A lakások, házak és környezetük állagromlása egyértelmű hatásaként a lakosság jelentős része dönt új lakóhely választása mellett. Ennek eredményeként gyakorta elköltöznek a városból és a település közvetlen környezetében telepednek le.

Dunaújvárosban, mint arra már utaltunk korábban a belterületi közlekedési infrastruktúra alapvetően jó állapotban van, ugyanakkor szűk keresztmetszetek (pl. kerékpáros közlekedés, Pentele elérhetősége stb.) megtalálhatóak a városban. Az ipari hasznosítású ingatlanok állapota egyes esetekben hagy kívánnivalót maga után és a barnamezős területek hasznosítása is a jövő feladata. A helyi, alacsonyabb rendű úthálózat fejlesztésében ugyancsak komoly

elmaradások vannak. A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése városi viszonylatban és térségi tekintetben egyaránt szükséges.

A város megközelíthetősége és közlekedési kapcsolatai kivételesen jónak mondhatóak, köszönhető ez elsősorban az M6-os autópályának és a Pentelei hídnak. Ugyanakkor ki kell emelni, hogy a külső közlekedési kapcsolatrendszer az M8 hiányában továbbra is hiányos, hiszen a K-Ny-i irányú közlekedési kapcsolat gyenge, alacsonyabb rendű és többségében nem kielégítő minőségű és teherbírású utakra épül. A település belső közlekedési kapcsolatai helyenként ugyancsak problémásak, a helyi közösségi közlekedés minőségének biztosítása szintén több ponton beavatkozást igényel.

A Duna közlekedési-logisztikai hasznosíthatóságának ugyanakkor komoly akadálya a kikötő fejlesztés elmaradása. A jelenleg működő DUNAFERR kikötő megközelítése a városon keresztül vezető Magyar úton keresztül lehetséges, amely igen komoly környezeti és zajterhelést is jelent a város és főleg a környéken lakók számára. Éppen ezért indokolt lenne új, a várostól délre fekvő új kikötő és egyben logisztikai csomópont kialakítása. Ugyancsak problémát jelent a személyhajózás kérdése: a hajóállomás és vele együtt a vízi személyszállítás is szünetel jelenleg, ennek újraindítása a turisztikai fejlesztésekkel együtt szintén indokoltá válna.

A város közműellátottsága egyes esetekben kedvezőtlen, e szempontból ki kell emelni a lakótelepi környezetet. Szlömösödött, adott esetben szegregátumként definiálható területek – a KSH adatbázisa alapján - nincsenek Dunaújvárosban.

A város gazdasági társadalmi erejét és egyben színességét, élhetőségét és vonzerejét is gyarapítják a kulturális, sport és művészeti élet hagyományai. Az évről évre megrendezésre kerülő kulturális események hozzájárulnak Dunaújváros hírnevének és ismertségének gyarapításához, közvetlenül hatva a turisztikai szektorra is, emelve a látogatók számát és gyarapítva a település bevételeit.

Az elmúlt évek során, megyei szinten kedvezőtlenül alakultak a bűnelkövetési mutatók, mely folyamat arra hívja fel a figyelmet, hogy a városnak a bűnmegelőzést komplex módon, számos szakpolitikával közösen kell kezelnie.

A helyi közösségek megerősítése, a helyi identitás alapjainak megszilárdítása több, 2014-2020-ban forrást biztosító operatív programban is megjelenik célkitűzés gyanánt. Mindez azt vetíti előre, hogy a következő Európai Unió pénzügyi időszakban a civil szervezetekre, a lokális érdekeket képviselő nem kormányzati szereplőkre jóval nagyobb figyelem irányul a korábbinál. A civil kezdeményezések jelenleg rendkívül nehéz pénzügyi körülmények között végzik feladataikat, alapvető működési forrás biztosítása is problémát jelent számukra. E tekintetben mindenképpen kedvezőbb működési feltételeket szükséges részükre teremteni.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet rendelkezik a településfejlesztési és településrendezési eszközök tartalmáról és azok összefüggéseiről. A rendelet 3.§ szerint:

„(4) A koncepció és a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban készül.

(5) A stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra.

(6) A helyi építési szabályzat a településszerkezeti tervvel összhangban – a tervezett változások időbeli ütemezésének figyelembevételével – készül.

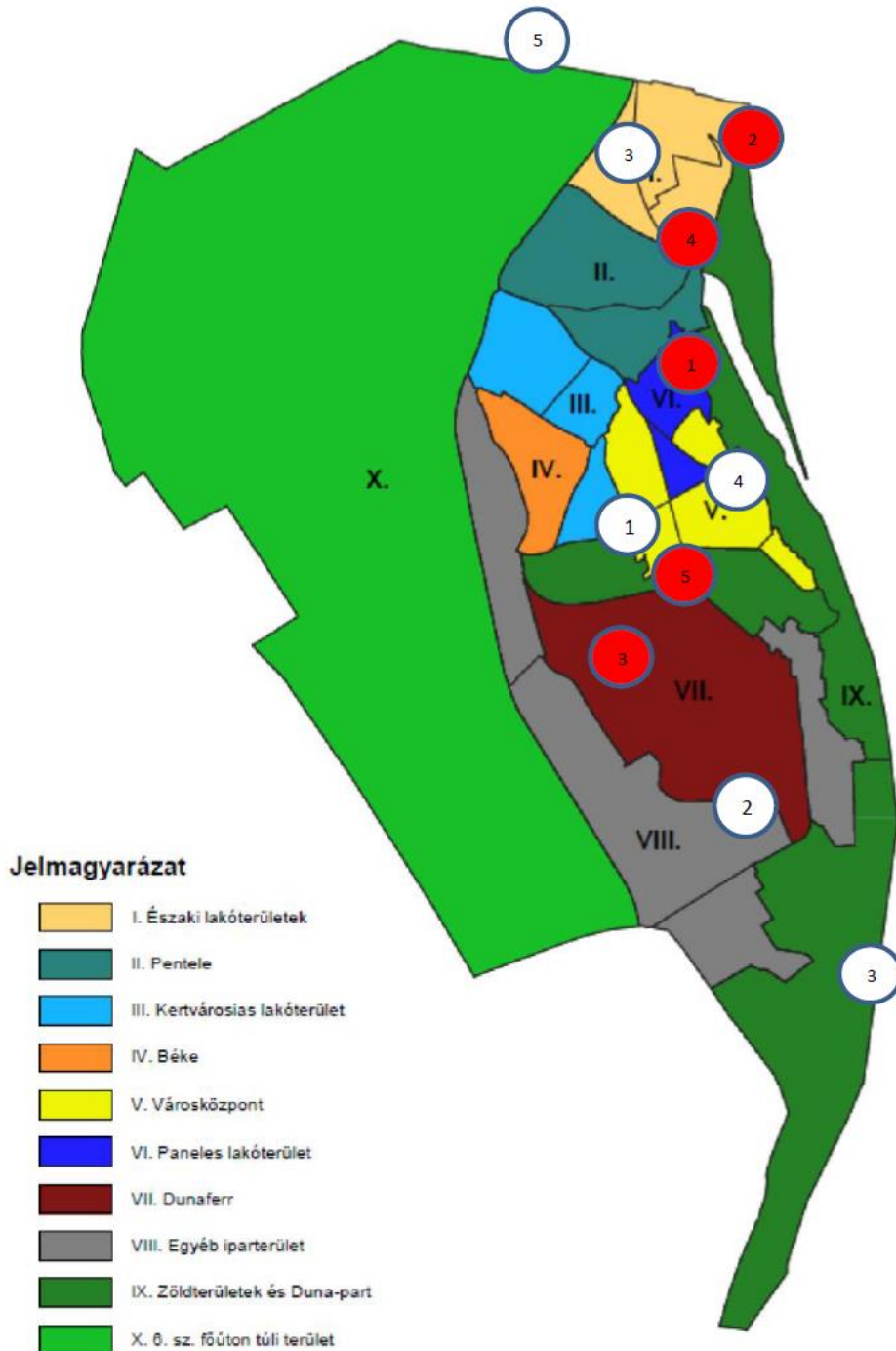
Dunaújvárosban a hatályos építési szabályzat és településszerkezeti terv 2003-ban készült és fogadta el mindkettőt a Közgyűlés. Napjainkig ezek módosítására számos alkalommal szükség volt.

A település elkészítette, majd 2011-ben módosította az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, melyben kijelölte a középtávon fejleszteni kívánt akcióterületeket. Az IVS jelenleg is hatályban van.

A településrendezési eszközök teljeskörű felülvizsgálatára az építési törvény korábban hatályos rendelkezései szerint 10 évenként kell sort keríteni.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

Az alábbiakban megtörténik a település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy térképi eszközökkel a város területileg relatíve könnyen behatárolható értékeit, illetve települési szintű problémáit mutatjuk be.

Értékek (a térképen fehér karikákkal jelölve)	
Sorszám	Tényező megnevezése
1.	1. Dunaújvárosi Főiskola kiemelt innovációs potenciállal
2.	2. Potenciális logisztikai fejlesztési területek
3.	3. Kiaknázatlan turisztikai lehetőségek
4.	4. Városra jellemző egyedi építészeti örökség
5.	5. Kiváló közlekedési kapcsolatok

Problémák (a térképen piros karikákkal jelölve)	
Sorszám	Tényező megnevezése
1.	1. Leromlott infrastruktúrájú lakótelepi környezet
2.	2. Csúszásveszélyes partfal
3.	3. Barnamezős ipari területek
4.	4. DUNAFERR kikötőhöz kapcsolódó közlekedési anomáliák
5.	5. Rehabilitációra szoruló zöldterületek

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Dunaújváros területe tradicionálisan három nagyobb részre tagolódik. Északon a patakok szabdalta mélyebben fekvő részen található Dunaújváros óvárosa, az úgynevezett *Pentele városrész*. Az Óvárostól délre épült fel az 50-es években - Dunapentele közigazgatási területén / külterületén - a magasan az Óváros fölé emelkedő Pentelei-fennsíkon az úgynevezett *Újváros* ("első szocialista város"). A várostól délre épült a *Dunai Vasmű*, melyet jelentős véderdők választanak el a településtől.

Dunaújváros jelenleg is hatályos integrált városfejlesztési stratégiája a módszertani előírásokkal összhangban rögzíti a település városrészi struktúráját. A területi adottságok és történelmi tradíciók alapján kialakított városrészek ennek megfelelően a következők:

1. Laktanya és környéke

A város északi „kapuja”. A Laktanya és környéke térsége elnevezésű terület a városnak Rácalmással közös közigazgatási határ, a Magyar út, a 3051, 2977, 3322, 3320, 3328/1 és 3342 hrsz-ú telkek határa közé eső területrésze.

2. Táborállás

A terület a városnak a Felsőfoki-patak, Üdülő sor, 3328, 3320, 3322, 2977, 3051 hrsz-ú utak közé eső területrésze, amelyet keletről a Duna holtágból kialakult szabad-strand öböl sajátos hangulatú területe érinti.

3. Északi lakóterület

Az Északi lakóterület elnevezésű területet a városnak a 6-os út, a Magyar út és a Kikötőhöz vezető vasútvonal határolja.

4. Temető és Petőfi u. térsége

A 6-os út, Petőfi Sándor u., Magyar út, és a Téli kikötőhöz vezető vasútvonal közé eső területrésze, a régi mezőváros északi egységei.

5. Óváros

Dunapentele település központja, a városnak a Petőfi. S. u., Magyar út, Szigeti út, Duna-part, Alsó-Dunaparti út, Castrum északi és nyugati partél, a Pincesor és az Arany J. u. mindkét oldala, valamint az Aranyvölgy út által határolt terület.

6. Újtelep

Az Újtelep elnevezésű terület a városnak a 6-os út, Petőfi Sándor u., Aranyvölgyi u., 730/350 hrsz-ú földrészlet északi határa és a MÁV állomás területének keleti határa közé eső területrésze.

7. Újpentele

Az Óváros folytatásaként épület terület a városnak Aranyvölgyi u., a Baracsi út keleti oldalán fekvő telkeknek az úttal átellenes oldalán lévő határa, a 730/345 hrsz-ú földrészlet északi határa valamint a Szilágy E. u. közé eső területrésze.

8. Béke városrész

A Béke városrész a városnak a 730/345 és 730/350 hrsz-ú telkek északi határa, a MÁV állomás területének keleti határa, a Dózsa György út, valamint a Baracsi út közé eső területrésze.

9. Kertváros

Az alacsony laksűrűségű terület a városnak a Baracsi út, a Bocskai István u. mellett nyugatra fekvő telkeknek az úttal átellenes oldalon lévő telekhatára, a 490/2 hrsz-ú telek Bocskai I. utcai határa és a Dózsa György út közé eső területrésze.

10. Technikum városrész

A Technikum városrész elnevezésű terület a városnak a Baracsi út mellett keletre fekvő telkeknek az úttal átellenes határvonala, az Aranyvölgyi út, a Szórád Márton út, a Dózsa György út, és a Bocskai István utca mellett nyugatra fekvő telkeknek az úttal átellenes oldalon lévő határvonala közé eső területrésze, kivéve a Lorántffy Zs. Szakközépiskola telke.

11. Dózsa városrész

A Dózsa városrész elnevezésű terület a városnak az Aranyvölgyi út, Dózsa György út, Szórád Márton út közé eső területrésze.

12. Római városrész

A Római városrész a városnak az Apáczai Cs. J. u., a 62/2 és 63/1 hrsz-ú telek keleti oldala, a Batsányi u., a 412 hrsz-ú út, a 451/76 hrsz-ú telek keleti oldala, a 448 hrsz-ú telek keleti, északi és nyugati oldala, Martinovics u. és a Római városrész felső partéle közé eső területrésze.

13. Belváros

A belváros Apáczai Cs. J. u., a 62/1 és 63/1 hrsz-ú telkek keleti oldala, Batsányi út, a 87/16 hrsz-ú ingatlan északi, keleti és déli oldala, a Batsányi út páratlan oldalán lévő házak mögött átlag 20 m széles sáv, 87/11 hrsz-ú telek északi és keleti oldala, a 87/10 hrsz-ú út északi oldala, a 87/13 hrsz-ú út keleti oldala,

Panoráma út, Dunasor, Velinszky u., Építők útja, Szórád M. út, Dózsa Gy. út és az Aranyvölgyi út közé eső területrész.

14. Barátság városrész

A Barátság városrész elnevezésű terület a városnak az Eszperantó út, a Siklói utat és a Dunasort összekötő partél, a Dunasor mellett keletre fekvő telkeknek az úttal átellenes oldalon lévő határvonala, az Idősek Otthona keleti és északi kerítése, Dunasor és a Velinszky L. u. közé eső területrésze.

15. Közüzemi tömb térség

A tömb a Dózsa György út, Szórád Márton út, Majakovszkij u, Vasmű melletti erdősáv és a Kallós Dezső utca mellett nyugatra fekvő telkeknek az úttal átellenes oldalon lévő határa közé eső területrész.

16. Nyugati gazdasági terület

A 6-os út, a MÁV állomás területének keleti és déli határa közötti terület.

17. Déli iparterület

A Déli iparterület elnevezésű terület a városnak a 6-os út, Papírgyári út, 331/1 hrsz-ú telek nyugati oldala, Gyármegkerülő út, Délivárosi út, Papírgyári iparvágány és a MÁV terület déli határa közé eső területrésze.

18. Papírgyár és környéke

A terület a városnak a belterületi és külterületi közigazgatási határvonal, 0175 hrsz-út szennyvíztisztító telep, Szeméttelpei út közé eső területrésze.

19. Keleti gazdasági terület

A Papírgyári út, a város belterületi határvonala, a Papírgyári út keleti részén lévő telkek keleti határvonal, 317 hrsz-ú telek déli határvonala, valamint a 319 hrsz-ú telek keleti és északi oldala, a Vasmű tér, a 358, 356 hrsz-ú telek nyugati oldala, a 353, 350/1 hrsz-ú telek nyugati oldala által határolt terület.

20. Iparterület és lakóterület közötti zöldsáv I.

A Dózsa Gy. út, MÁV terület keleti határa, DUNAFERR Rt. északi kerítése, a 683/1 hrsz-ú telek nyugati határa, a 683/2 hrsz-ú terület déli és nyugati oldala, a 688/9 hrsz-ú telek déli oldala, a 688/11 hrsz-ú telek déli és nyugati oldala, a 688/13 hrsz-ú telek déli oldala, a Kallós D. utca mellett nyugatra fekvő telkeknek az úttal átellenes oldalon lévő határa által körülírt terület.

21. Iparterület és lakóterület közötti zöldsáv II.

A DUNAFERR Dunai Vasmű kerítése, Majakovszkij út, Építők útja, Eszperantó út és Siklói út, a 317 hrsz-ú telek keleti és déli oldala, a Kisvasút pályavonala, a 319 hrsz-ú telek nyugati és északi oldala, a Papírgyári út és a 360 hrsz-ú telek északi oldala közötti terület.

22. Szalki sziget

A Szalki-sziget elnevezésű terület a városnak a Duna, a Szigeti út, a Kikötő öböl, az Üdülő sor és a 3342 hrsz-ú út és a város közigazgatási határa közé eső területrésze.

23. Dunapart

A Dunapart elnevezésű terület a város belterületi határáig, a Papírgyári út keleti részén lévő telkek keleti határvonala, a 317 hrsz-ú telek déli és keleti határvonala, a Dunasor mellett keletre fekvő telkeknek az úttal átellenes oldalon lévő határa, az Idősek Otthona keleti és északi kerítése, a Dunasor és a Panoráma út, a 87/13 hrsz-ú út keleti oldala, a 87/10 hrsz-ú út északi oldala, a 87/11 hrsz-ú telek északi és keleti oldala, a Batsányi utca páratlan oldalán lévő házak mögötti 20 m széles sáv, a 87/16 hrsz-ú telek északi, keleti és déli oldala, a Batsányi út, a 62/1 és 63/1 hrsz-ú telkek keleti oldala, az Alsó-Dunaparti út, a Castrum északi partél és az Alsó-Dunaparti út közötti terület.

24. Apostagi sziget környéke

Az Apostagi-sziget elnevezésű terület a városnak a város déli belterületi határa, a 3673 hrsz-ú telek keleti határa, a 3679/6 hrsz-ú telek keleti és déli határa, a 3679/3 hrsz-ú telek déli határa, a Papírgyári út belterületi határa, a 0180 hrsz-ú terület nyugati határa, a 0179 hrsz-ú terület keleti és déli határa, a Szeméttelapi út, a 0175 hrsz-ú szennyvíztelep keleti és déli határa, a város belterületi határa, a város közigazgatási határa, valamint a Duna közé eső terület területrésze.

25. A 6-os főúttól nyugatra eső terület

A 6-os főúttól nyugatra eső területek elnevezésű terület a 6-os számú főközlekedési útvonal és a város közigazgatási határa által körülhatárolt terület.

26. Dunaferri

Dunaújváros meghatározó üzemkomplexuma a Dunaferri Rt. A 6-os úttól keletre eső lösz fennsík területén el. A kohászati nagyüzemet a 6-os úttal párhuzamos iparvágány, a Délivárosi-, Papírgyári út, Vasmű tér, Garáz sor, Tűzálló utca határolja.

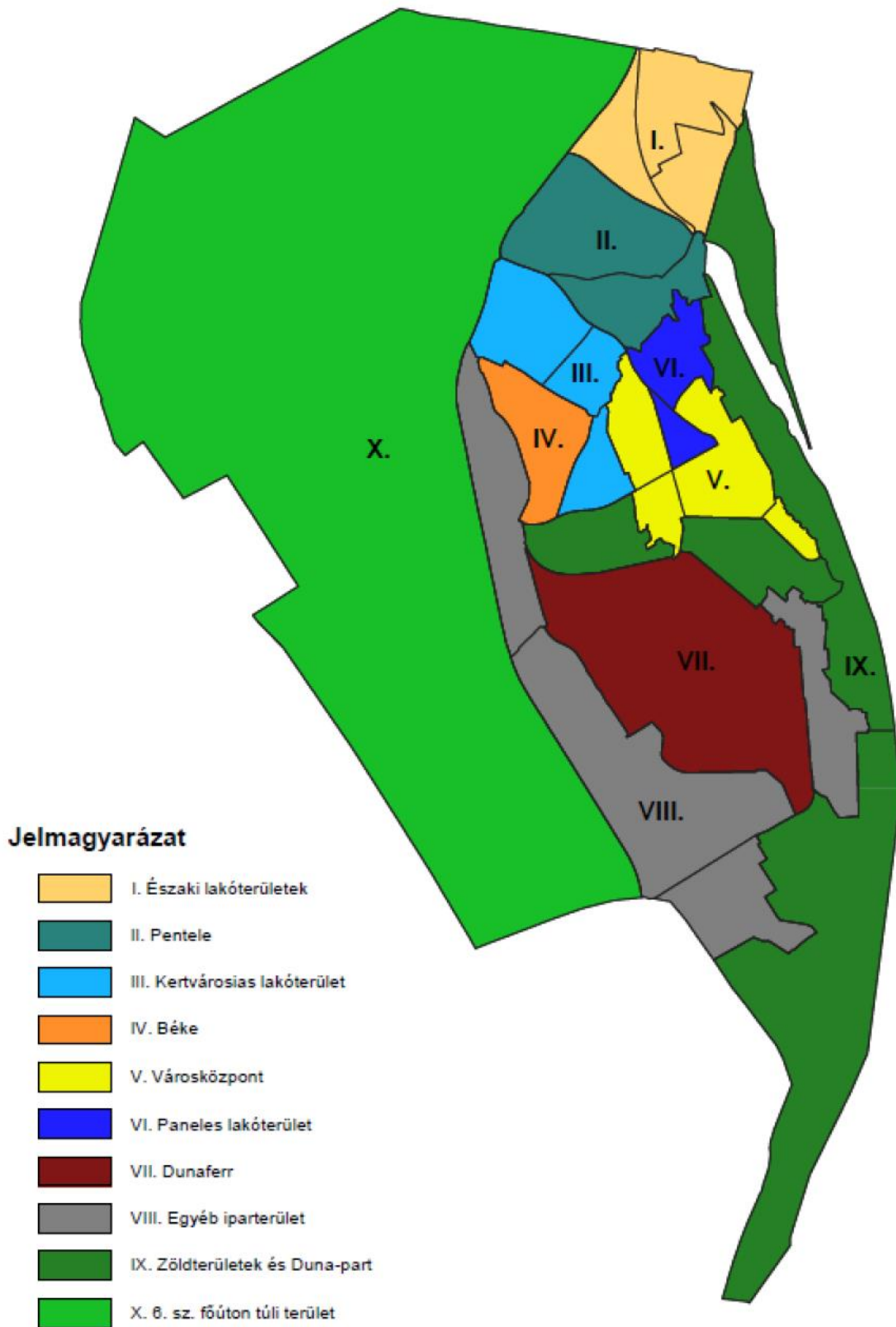
Ki kell emelnünk, hogy Dunaújváros MJV Önkormányzata, az Integrált Városfejlesztési Stratégiájának részeként, a fentebb bemutatott városrészek összevonása által, **10 darab városfejlesztési körzetet** határozott meg. A kialakított területi felosztás szerint vannak olyan városfejlesztési körzetek, ahol csak egy városrész képezi részét a városfejlesztési körzetnek (például a Béke városrész, vagy a Dunaferri esetében) és vannak olyan városfejlesztési körzetek, ahol akár 4 vagy 5 városrész is kapcsolódik a körzethez (például Városközpont, illetve Zöldterületek és Duna-part). Az egyes városfejlesztési körzetek határai egybeesnek a területén található városrész határokkal, így a városfejlesztési

körzetek hézag és átfedés-mentesen fedik le a város teljes területét. Az egyes városfejlesztési körzetek lehatárolásánál az adott városrészek karaktere, a területhasználatuk módja, a hasonló történelmi fejlődés, a funkcionális hasonlóságuk, vagy éppen az építészeti és társadalmi sajátosságai voltak a meghatározó jellemzők. A tervezők nem törekedtek feltétlenül arra, hogy a városfejlesztési körzetek azonos területi kiterjedésűek, vagy hasonló népességszámúak legyenek, ugyanakkor figyeltek arra, hogy az azonos problémával és fejlesztési igényekkel rendelkező területek lehetőség szerint összefüggő egységet alkossanak. Az így kialakított városfejlesztési körzetek, az úgynevezett akcióterületi tervek és programok területi keretét szolgálják, ezzel biztosítva, hogy az egyes beruházások és fejlesztések a helyi sajátosságok, adottságok maximális figyelembevételével, az érintett városrészek tekintetében pedig összehangoltan valósulhassanak meg.

A megalapozó vizsgálat eredményeit, valamint egyéb praktikus okokat figyelembe véve Dunaújváros MJV Önkormányzata azt a döntést hozta, hogy az 2014-ben elkészülő Integrált Településfejlesztési Stratégiájában a korábban városfejlesztési körzetekként definiált területi egységeket, mint az ITS-ben lehatárolásra kerülő városrészeket értelmezi. **Ez alapján a település területén az alábbi 10 városrész kerül azonosításra:**

1. Északi lakóterületek (korábbi 1., 2., 3. számú városrész)
2. Pentele városrész (korábbi 4., 5. számú városrész)
3. Kertvárosias lakóterület (korábbi 6., 7., 9. számú városrész)
4. Béke városrész (korábbi 8. számú városrész)
5. Városközpont (korábbi 10., 13., 14., 15. számú városrész)
6. Paneles lakóterület (korábbi 11., 12. számú városrész)
7. Dunaferr (korábbi 26. számú városrész)
8. Egyéb iparterület (korábbi 16., 17., 18., 19. számú városrész)
9. Zöldterületek és Duna-part (korábbi 20., 21., 22., 23., 24. számú városrész)
- 10.6. sz. főúton túli terület (korábbi 25. számú városrész)

Dunaújváros Megyei Jogú Város városrészei

3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A 2001-es KSH népszámlálás adatai alapján nem mutatható ki szegregátum Dunaújvárosban. Dunaújváros fiatal város, ahol nincs évszázados hagyománya az elkülönülésnek, sem vallási, sem nemzetiségi alapon. Dunaújváros egy tervezett iparváros, mely évtizedek óta, sőt napjainkban is kiemelt fejlesztési területnek számít. Folyamatosak az infrastrukturális beruházások és a foglalkoztatottság (~70%) is jócskán meghaladja az országos átlagot.

Dunaújváros MJV 2013-ban ismét megkérte a Központi Statisztikai Hivatal releváns adatait a lehetséges szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolásához. A KSH a következőket közölte: „Adataink szerint az Önök településén nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek.”

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Az egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolására az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása során történik meg.

Mellékletek jegyzéke

1. Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 27/2013. (VIII.30.) önkormányzati rendelete által szabályozott, az építészeti örökség helyi védelme alá tartozó épületek, építmények, képzőművészeti alkotások, köztárgyak és műalkotások, továbbá a helyi védelem alatt álló terek, parkok, kertek
2. Térképek

Felhasznált irodalom

Dunaújváros földrajza (szerk.: Ádám László, Boros Ferenc; Akadémiai Kiadó, 1979)

<http://www.partvedelem.hu/>

INTEGRÁLT FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_hu.pdf

314/2012. (XI.8.). Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

IRÁNYMUTATÁS a Megyei Jogú Városok számára a TOP és ágazati OP-k tervezési folyamatának és végrehajtásának érdekében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához

Nemzeti Fejlesztés 2020 – Az Országos Fejlesztési Koncepció és az Országos Területfejlesztési Koncepció,

http://www.nth.gov.hu/files/download_files/504/oftk_tarsadalmi_egyeztetes_12_17.pdf

A gazdasági válság hatása a nagyvárosok versenyképességére Magyarországon, Egedy Tamás, in. Földrajzi Közlemények - 2012 136. évf. 4. szám

http://www.varosrehabilitacio.net/new/pdf/egedy_FK2012-4.pdf

„Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése” című pályázati felhívás

<http://www.nfu.hu/doc/4003>

DUNAÚJVÁROS MEGÚJÍTOTT INTEGRÁLT VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA (2012-2014)

http://www.dunaujvaros.hu/integralt_varosfejlesztési_strategia

<http://joszoli.hu/temporary.php>

www.dunaujvaros.com/

http://www.dunaujvaros.hu/szocialis_szfera

<http://www.dunaujvaros.hu/oktatas>

<http://www.dunaujvaros.hu/egeszsegugy>

http://www.dunaujvaros.hu/kultura_tortenet

Dunaújváros Megyei Jogú Város Településszerkezeti Terve (2003)

Dunaújváros Megyei Jogú Város Településszerkezeti Terve (2009)

Dunaújváros Megyei Jogú Város Turisztikai koncepciója, 2009-2014

Dunaújváros Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programja, 2013-2018

A kutatás-fejlesztés regionális különbségei, Központi Statisztikai Hivatal, 2013. március

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/gyorkutfejlreg.pdf>

ANGERER I.P., TÓTH T., TÓTH L., SZÁNTÓ K. (2013) Tájékoztató Dunaújváros Megyei Jogú Város Környezeti Állapotáról Kiadja: Dunaújváros MJV Önkormányzata, készült: TEXT Nyomdaipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. Dunaújváros, ISSN 1786-7592 pp. 174

Megyei jogú városok, Központi Statisztikai Hivatal (2012. július)

Útmutató a megyei jogú városok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014-2020 elkészítéséhez, Belügyminisztérium, Területrendezési, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárság, 2013. augusztus 30.

ÉRI VILMA, ANGERER I.P., TÓTH L., SZÁNTÓ K. (2013): Dunaújváros Megyei Jogú Város Települési Környezetvédelmi Programja 2013-2018 TEXT Nyomda, Dunaújváros. ISBN 978-963-87698-5-5 pp. 83